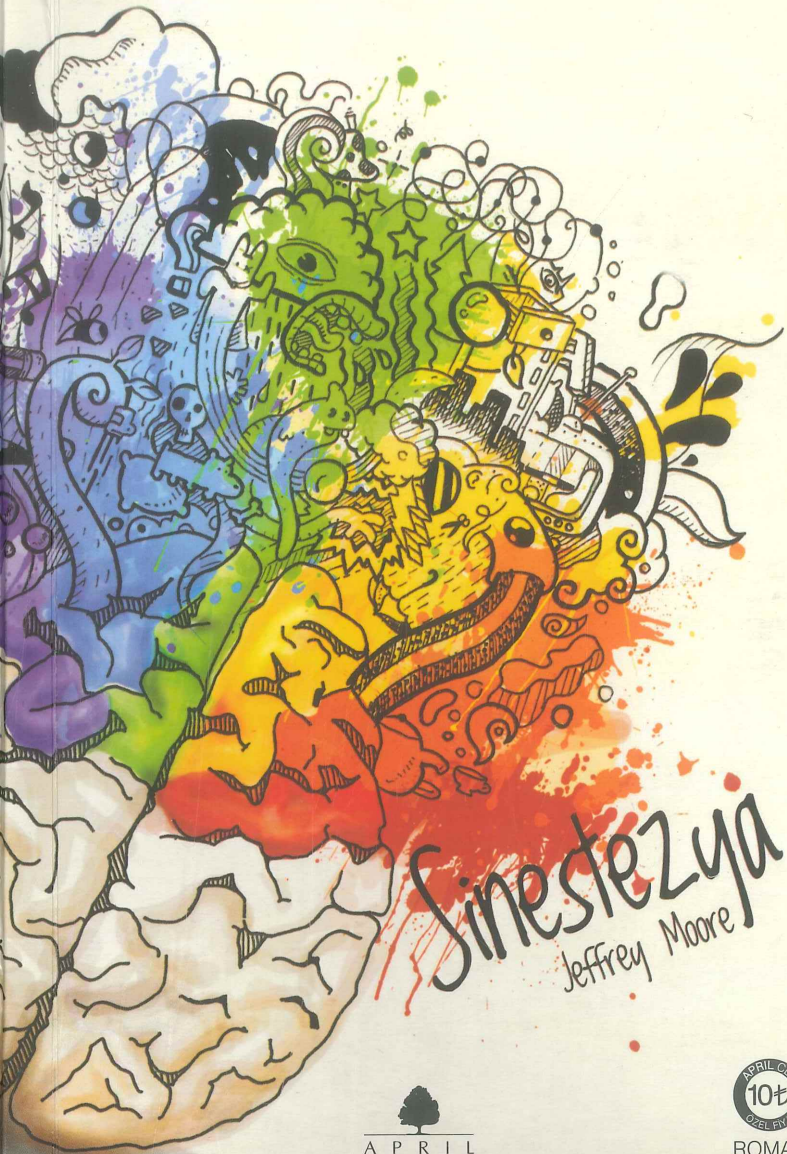

APRIL

APRİL OFİS
10₺
ÖZEL FİYAT

ROMAN

Sinestezya

Jeffrey Moore

Türkçesi: Ergin Kaptan

APRİL

Yayın No: 097

1. Cep Boy Baskı: Kasım, 2012

ISBN: 978-975-6006-97-9

Yayın Yönetmeni
K. Egemen İPEK

Türkçesi
Ergin KAPTAN

Dizgi
Meriç KÖSTEM

Kapak Tasarım
Mineral Tasarım

Katkıda Bulunanlar
Serkan GÖKTAŞ

Baskı
Ayrıntı Basımevi

Yayın
A.P.R.I.L Yayıncılık
Tarık Zafer Tunaya Sokak
21/3 Gümüşsuyu-Beyoğlu-İSTANBUL
Tel: (00 90) 212 252 94 38
Faks: (00 90) 212 252 94 39
www.aprilyayincilik.com
bilgi@aprilyayincilik.com

Memory Artists © Jeffrey Moore

Bu kitabın yayın hakları KAYI Telif Hakları Ajansı aracılığı ile alınmıştır.

Her türlü yayım hakkı A.P.R.I.L Yayıncılık'a aittir. Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince alıntı yapılamaz, fotokopi yöntemiyle çoğaltılamaz, resim, şekil, şema, grafik vb.ler yayınevinin izni olmadan kopya edilemez.

Sinestezya

Jeffrey Moore

1
'NB'

Çoğu insan nasıl daha iyi hatırlayabileceğini öğrenmek ister, ama Noel Burun için en zor ve en meşakkatli olan nasıl unutabileceğini öğrenmekti; sadece hayatın zihninden bir an önce silinip gitmesini istediği acılarını değil, genel anlamda her şeyi unutmayı öğrenmek. Çünkü Noel ne zaman bir ses duysa ya da bir sözcük okusa, zihninde işaret ya da harita işlevi gören, bir duyguyu, bir ruh halini, bir ses tonunu, hatta sözcükleri –ve hatta son otuz yıl içindeki tüm olayları– en küçük ayrıntısına kadar hatırlamasını sağlayan çok renkli şekiller oluşuyordu.

Örneğin 1978 yılında babasının öldüğünü söylediklerinde, dokuz yaşındaki Noel'in zihninde şunlar canlandı:

Bir kediciğin altlığından gelen kuru, ufalanma sesine benzer ses... [ses başkalaşıyor] kılıç gibi sivri uçlu, kararmış pirinçten yapılma, çiçekbozuğu bir şerit gözden kayboluyor, sonra kıpkırmızı bir sarkaç şeklinde yeniden beliriyor. Sarkaç sallanmaya başlıyor, her sallanışta göz kamaştıran, daha da parlak bir kırmızı halini alıyor; sonra her şey değişiveriyor, başka bir ses duyuluyor: Nabız gibi atan gülkurusu halkalara sahip, göz göz olmuş, yumurta sarısı renginde yapışkan bir madde. Daha yüksek, daha güçlü bir ses araya giriyor, uzun kısmının ortası yabanmersini renginde bir haç şekli alıyor, merkezden dışa doğru gittikçe yabanmer-

sını rengi soluyor, haçın uç kısımları inci gibi bembeyaz görünüyor. Başka bir ses, bir bas trombondan çıkana benzer bir üfleme sesi ve aniden bir yıldırım düşüyor, kenarları tırtıklı ve uçları sipsivri, baryum sarısı bir yıldırım, beynimdeki gök mavisi düşünceleri ortadan ikiye bölüyor. Yıldırımın kenarlarındaki tırtıklar yavaşça eriyor, sarılığı titrek bir çelik rengine dönüşüyor; o an sanki bir hançer omurgamı paramparça ediyor. Karşımdaki adamın duygudan yoksun, çakıl gibi batan sesini duyuyorum tekrar, sonra yine o kararmış pirinç ve sonra... Sessizlik, beton grisi bir zemin üstüne yayılan sessizlik. 'Ölü modu', ben öyle derdim, her şey normale dönmeden önceki o geçici sükûnete. Gözlerimi açıyorum: Annem konuşuyor, heceler boğazında düğümleniyor. Adventa İlaç'tan siyah takım elbiseli bir adam onu teskin etmeye çalışıyor, o sırada lacivert takım elbiseli ve bıyıklı iki adam bana bakıyor...[1]

Daha küçük bir çocukken ve o şeyi nasıl durdurabileceğini bilmezken, görüntüler beyninde havai fişekler gibi ardı ardına, hiç durmadan patlıyor; her seferinde daha çok sayıda renk ve anı öbeği yaratıyor, onu kendi evreninin arka sokaklarında sürükleyip öyle uzaklara götürüyordu ki, en basit konuşmayı bile takip etmekte zorlanıyordu. Televizyon izlemek gibi

---

[1] NB'nin yetişkinlik döneminde tuttuğu (05/05/91) günlükten alıntılanan bu kısım ilk olarak *Curiosités mnémoniques* (Montréal: Memento Vivere, 1993, s. 27) adlı kitabımda yayımlandı. Görünüşte arkasında iz bile bırakmadan batan bir gemiye benzeyen kitap, pek çok bilim adamının makul ve ayırt edici övgüleri sayesinde gömüldüğü sulardan çıkarak yaygın kabul gördü. (Ön ve arka kapağın içinde NB'nin, kitabın on ikinci basımından alınmış renk şemaları bulunmaktadır.) [Dr. Vorta'nın Notu]

pasif bir iletişim olmadığı sürece Noel'in bir kişinin sesini *emmesi*, sözcüklerin kendisini çözmeden önce farklı renk ve şekilleri tecrübe etmesi gerekiyordu.

Herkesin Noel'in aklından zoru olduğunu düşünmesi şaşırtıcı değildi, o ise buna aldırmıyordu. Annesi de seviyordu onu, babası da; ayrıca zihnindeki renkler nedeniyle okulunu bütün sınıf arkadaşlarından daha çok özlüyordu. Görüntülerin pratik bir yararı da vardı: Noel sık sık, *'Çoğu şey aleyhimde olsa da muhteşem bir hafızam var,'* diye düşünürdü. *'Bu da bazen çok işime yarıyor.'*

Okula gittiğinde arkadaşları onunla acımasızca alay ederdi (ki bir tanesi, "Hiç doğmamış olsaydın ne güzel olurdu," bile demişti). Ama zamanla onun anlamsız konuşmalarına ve birden dalıp gitmelerine alıştılar. 'Kaptan Noel' yine 'uzay yürüyüşüne' çıkmıştı. Öğretmenleri ilk başta alay ve iğnelemelerle tepki verirdi: "Acaba bu... Şey... Şu an da zihinsel başıboşluğa elverişli olduğun dönemlerden biri mi, sevgili Burun?" Bu soruya herkes gülerdi. Öğretmenleriyle yalnız kaldığı zamanlarda kafasının içinde sağa sola uçuşan renklerden bahsettiğinde, Noel'in uyuşturucu kullandığından şüphelenmişlerdi; LSD ya da meskalin ya da yepyeni bir halüsinojen madde. Acaba yetkililere haber mi verselerdi? Söylentiler gittikçe yayıldı. Akıllılar ve aptallar ondan uzak durdu, ama okulun uyuşturucu kullanan ilk öğrencisi olan Radar Nénon gibi serseriler ona aniden sempati duymaya başlamıştı. Nénon sonunda kendisinden daha garip şeyler gören birisini bulmuştu.

öğretmenlerinden biri, şizofrenlerin anormal renk algıları vardır," demiş, bir diğeri, "Onunki ya afazi ya da otizm," yorumu yapmıştı. Her daim öfkeli İrlandalı bir dul olan okul hemşiresiyse duruma bambaşka bir açıklama getirmişti: "Sende kesin bir arıza var, evlat. Belki ana rahminde oksijensiz kaldın, belki de doğum masasından kafa üstü yere düştün." Ancak yanıt, Noel'in babasının arkadaşı olan Montrealli ünlü nörolog Émile Vorta'dan kısa süre sonra öğrenileceği üzere yukarıdakilerden hiçbiri değildi.

Doktor, insanın beynini allak bullak eden bir dizi algı ve hafıza testinden sonra anlaşılmaz bir neşeyle "Tebrikler," dedi Fransızca. "Yirmi binde bir karşılaşılan bir vaka. Bazen lanetli olduğunu düşünsen de Tanrı sana *sinestezi* adı verilen kompleks bir duyarlılık bahşetmiş."[2]

Doktor minik elini sıkarken Noel, *'İyi de doktor neden bu kadar mutlu?'* diye düşündü. *'Acaba benim üzerimde de şempanzeleri gibi deneyler yapacağı için mi?'*[3]

---

[2] Sinestezi (1895'te Fleurnoy, 1930'da Vernon, 1975'de Marks, 1989'da Cytowic ve 1990'da Vorta tarafından tanımlanmış olan ve) bir duyusal uyaranın bir diğerinin duyusunu çağrıştırdığı durumdur. NB'nin durumunda sesli uyaranlar zihinde kuvvetli renk algılarını tetikler; NB tıpkı Vladimir Nabokov ve pek çok diğer kişi gibi harfleri de renkli olarak algılar. Kuzey Amerika'da sinesteziklerin %80'i kadın, %25'i ise solaktır (NB de solaktır). İlerleyen bölümlerde göreceğimiz üzere, liserjik asit dietilamid (LSD) ya da meskalin gibi halüsinojen maddeler kullanan kişiler de sinestezik belirtiler göstermektedir. [Dr. Vorta'nın Notu]

[3] Araştırmalarımda asla şempanze kullanmadım. [Dr. Vorta'nın Notu]

"Sen bildiğim ilk erkek sinestezisin. Şimdi senden ikimize de büyük fayda sağlayacak bir şey isteyeceğim. Senden günlük tutmanı istiyorum. Günlüğün ne olduğunu biliyor musun?"

"Biliyorum. Benim günlüğüm var zaten."

"Günlük, gün içerisinde başından geçenleri yazdığın bir defterdir. Geçmişte yaşadıklarını da yazabilirsin, hatta rüyalarındakileri de..."

"Bir keresinde rüyamda kocaman bir bulmacanın içinde yürüyordum..."

"Ya da insanlarla konuşurken zihninde canlanan renkleri ve şekilleri yazabilirsin. Günlüğünü her ayın sonunda okumak isterim. Anlaştık mı?"

"Bazen insanlar konuşurken keşke bir şifre çözücüm olsaydı diyorum..."

"Ailende başka birinde sendekine benzer bir şey var mı?"

Noel duraksadı. "Neden sordunuz? Bu durumla ilişkili genetik bir unsur mu var, Doktor?"

Duraksama sırası Dr. Vorta'da idi. Kulaklarına inanamıyordu. *Yedi yaşındaymış, külahıma anlatın!* "Aslında... Senin de söylediğin gibi bu durumla ilişkili genetik bir unsur var."

"Annemin annesinin beyninde de benimki gibi garip şeyler vardı. Babam onun yemeklere katılan brendiye çok düşkün olduğunu söylerdi."

"Anlıyorum," dedi Dr. Vorta başıyla onaylayarak. "Bu durum genellikle anne tarafından miras alınır."

"O bir cadıydı. İyi bir cadı."

"Gerçekten mi?"

"İskoçya'dan bize bir sürü mektup gönderdi... Hepsinin içinde büyü vardı... Ama onları bulamıyoruz. Taşınırken kaybettik. Anneannemi bir kez gördüm."

"Öyle mi?"

"Kimse oturmazken sallanan sandalyesini ittim, o da bana bunun uğursuzluk getireceğini, çünkü sandalye boşken hayaletlerin gelip oraya oturduğunu söyledi."

"Yapma ya! Bak, bunları konuşmak için epey zamanımız olacak. Sanırım beraber daha çok zaman geçireceğiz. Bunu sen de ister misin?"

"Sanmam. Bir ayağına başka, diğer ayağına başka ayakkabı giyerdi... Annem, ikisi birden eskimesin diye her ayakkabının bir tekini giydiğini söylerdi. Dili kömürlü bisküvi yemekten simsiyahtı... Annem, osurmasını engellesin diye bisküvi yediğini söylerdi."

Dr. Vorta bekleme odasında Noel'in babasına kendisini son derece heyecanlandıran teşhisini açıkladıktan sonra sözlerini, "Tebrikler, Henry," diye tamamladı. "Oğlun büyük insanların yolundan gidiyor; gerçekten çok büyük insanların. Liszt, Rimsky-Korsakov ve Scriabin sinestezikti, hatta Baudelaire, Rimbaud ve Proust da!"[4]

---

[4] Proust'un sinestezik olduğunu belirten herhangi bir kanıt yok, hatta ondan bahsettiğimi de hatırlamıyorum (Bu sözcük, NB'nin günlüğünden yanlış okunmuş olmalı). Her halükarda Fransız besteci Olivier Messiaen, (belki) Rus film yapımcısı Sergei Eistenstein ve Japon şair Bashō'nun yanı sıra iki ressamı, Kandinsky ve Hockney'i de listeye ekleyebiliriz. Elbette ki iki ayrı sinestezik aynı ses renklerini görmez. Örneğin Fa majör,

Bastırılmış sanatsal hırsları olan Bay Burun'un gözleri aldığı haberle parladı. "Nabokov'u unuttun," diye ekledi.

"Bir de Nobel ödüllü o garip bilim adamını!"[5]

"Émile, buna içilir!"

İki suç ortağı gibi sırıtmaktan ve sanki bu dünyanın en inanılmaz, en büyük olayıymış gibi hararetle el sıkışmaktan kendilerini alıkoyamadılar. Oysa Noel gülümsemiyordu bile.

Bay Burun ertesi gün akşam yemeğinden sonra oğluna, "Sanatın en yüce şekli nedir?" diye sordu.

Rimsky-Korsakov için yeşildi, Scriabin içinse mor. (Scriabin'in *Prometheus*'unun notaları çok renkli ışıkların birleşmesinden oluşuyordu.) *Une saison en enfer*, 'Délires II: Alchimie du Verbe' adlı eserinde, 'Sesli harflerin renklerini keşfettim! —*A* siyah, *E* beyaz, *I* kırmızı, *O* mavi, *U* yeşil— ve sessiz harfin şekli ve hareketiyle ilgili kurallar oluşturdum," diyen Rimbaud'nun sinestezisi esrar ve apsentle keskinleşiyordu. Baudelaire ise *Çoklukta Birlik* adlı şiirinde sinestezisinden şu şekilde bahseder: 'Bir derin, bir karanlık birlik içinde / Aydınlık kadar sonsuz, gece kadar geniş / Uzaktan söyleşen uzun yankılar gibi / Renkler, sesler, kokular karışır birbirine.' *Kötülük Çiçekleri*'ndeyse, asla unutulmayacak o sözleri söyler: 'Bin yaşında bir adamdan daha fazla anıya sahibim.' [Dr. Vorta'nın Notu]

[5] Fizikçi Richard Feynman da şöyle söylemişti: 'Denklemlerdeki rakamları renkli görüyorum ve bunun nedenini bilmiyorum. Konuşurken Jahke ve Emde'nin kitaplarındaki Bessel fonksiyonlarının karmakarışık resimlerini görüyorum; güneş yanığı renkte *j*'ler, mor-mavi karışımı *n*'ler ve koyu kahverengi *x*'ler havada uçuşuyor. Bütün bunların öğrencilere nasıl göründüğünü merak ediyorum.' [R.P. Feynman, *What Do You Care What Other People Think?* (London: HarperCollins, 1988), sy. 59] [Dr. Vorta'nın Notu]

"Yaratıcı çabanın zirvesi, *ne plus ultra* nedir?" Oğluyla o daha beşikte olduğu zamandan beri öyle konuşurdu. Bebek dilini hiç kullanmamıştı. Çocuğun beyinsel gelişimi için iyi değildi bu.

"Kupa valesi, sinek valesi," yanıtını aldı. "Sinek ikili, maça ikili. Kupa onlu... Karo dörtlü. Sıra sende."

"Noel, sana bir soru sordum. Sence sanatın en yüce şekli nedir?"

Noel başını kartlardan kaldırıp baktı ve odadaki her nesneyi, sanki sorunun yanıtı onlardan birinde saklıymış gibi sakin sakin inceledi. Sehpanın üstünde açık duran gazetedeki televizyon reklamının sloganı gözüne takıldı: Teknolojinin Zirvesi. Bunun üzerine bakışları, kapakları çoğu kez olduğu gibi şimdi de kilitli olan Zenith televizyon konsoluna odaklandı. "Televizyon mu?" diye sordu.

Babası başını iki yana salladı. "Hayır, televizyon rezildir, yerin dibindedir. Ondan daha adi bir sanat şekli yoktur. Onun yüzünden çocuklar artık kitap okuyamıyor. Onun o şeytan mucidi Vladimir Zworykin'i hepimiz lanetlemeliyiz."

Noel bunu anlamış olsa şiddetle karşı çıkardı. Duvarlara ve müzik setine baktı. "Resim mi?" diye sordu. "Belki de müziktir?"

"Onlar da sıralamada yukarıda bir yerde, ancak en önemli şeye sahip değiller. Sence en önemli olan ne? Mesela iletişim kurarken?"

Noel bu sorunun yanıtını biliyordu. "Sözcükler."

"Aynen. Peki, sözcükler, görüntüler ve müziği bir araya getiren nedir?"

"Çizgi filmler?"

"Doğru. Başka?"

"Filmler?"

"O da var. Başka?"

Noel durakladı, gözlerini kapadı. "Şiirler?"

"Tam isabet. Kulenin en tepesinde şiir yer alır, en azından yazıldığı zamanlarda öyleydi. Başka hiçbir şey ondan yükseğe çıkamaz, insanın ruhuna ve aklına ondan daha derinlemesine etki edemez. Shakespeare, Beethoven'den üstündür, çünkü onun hem sesi *hem de* anlamı vardır. Bunu hayatın boyunca unutma. Şiir göklerdedir, televizyonsa yerin dibinde."

Noel başıyla onayladı. "Şiir göklerdedir, televizyon yerin dibinde," diye fısıldadı kendi kendine; sözcükleri hatırlıyor, ancak cümleyi anlamıyordu. "Sıra sende," dedi.

Ama babasının aklı başka yerdeydi. "Bilim adamları insanın doğasından bahsedebilir, ancak kilit vurduğumuz kalbimizdeki duyguları sadece şairler özgürlüğüne kavuşturabilir."

"Oynama sırası sende baba."

Mile End, Montreal'deki evlerinin oturma odasında yere, kahverengi tüylü halının üstüne bağdaş kurmuş, oynadıkları *Hatırlamaca* adlı çocuk oyununun tam ortasında o sohbete dalmışlardı. Oyunu bilirsiniz: Elli iki kart yüzleri aşağı bakacak şekilde yere yayılır; rastgele iki kartı açarsınız, sayıları aynıysa kendi önünüze alırsınız, değilse tekrar kapatırsınız. Sıra tekrar size geldiğinde nerede olduklarını hatırlamaya çalışırsınız. Noel'in oynadığı ilk iskambil oyunuydu bu;

daha üç yaşındayken öğrenmişti. Ve uzmanlaşmıştı. Ondan asla bıkmazdı.

Kartlardan birini çeviren babası, "Maça kızı," dedi. Gözleriyle kara bayraklar taşıyan, topları alevler saçan korsan gemilerinin yüzdüğü denizi taradı. Bir kart daha çevirdi. "Siktir! Yani diktir demek istedim. Kupa dokuzlu."

"Kupa dokuzlu," diye tekrarladı Noel aynı kartı tekrar açarken. "Bu da karo dokuzlu..."

Bay Burun oğlunu izlerken daha genç ve daha mutlu olduğu zamanlarda Türkiye'den satın aldığı, tütün yuvası padişah başı şeklinde olan lületaşı pipodan kuvvetli bir nefes çekti. "İlham Perilerinin annesi, Hafıza Tanrıçası idi," diye devam etti sözlerine, belki de Türkçe konuşuyordu.

"Kupa dörtlü ve... Sinek dörtlü. Karo valesi, maça valesi..."

"Adı Mnemosyne idi. Hafıza Tanrıçası."

"Maça dokuzlu, sinek dokuzlu..." Noel renkler ve şekillerle şifrelenmiş sözcükleri kişisel kasasına saklarken sesini alçaltıp, "Nim-*oss*-enee, ilham perilerinin annesi, hafıza tanrıçası", diye fısıldadı kendi kendine. *Bunun sonu nereye varacak?* Sonra, "İlham perisi nedir?" diye sordu; babası soruları severdi.

"İlham perisi... İnsanın sanatına esin kaynağı olan, ona yol gösteren birisidir, bir rehber peridir. Yunan mitolojisinde dokuz tane ilham perisi vardı; dokuz güzel kız kardeşten oluşan bir grup peri." Bay Burun bakışlarını tavana çevirdi, sonra gözlerini kapadı. "Hesiod 'Mutlu insan, ilham perilerinin sevdiği

insandır,' der. 'Bir insanın ruhu üzüntü ve acıyla dolu olsa da, ilham perilerinin hizmetkârı şarkı söylerken bütün karanlık düşüncelerini unutur ve dertlerinden azat olur,' diye de ekler."

Noel babasına bakarken bir sessizlik oldu. "Bir şey mi anlatmaya çalışıyorsun, baba?"

Babası gözlerini açtı, piposunun içindekileri kül tablasına döktü. "Şimdi sen bana Hafıza Tanrıçası'nın sanatsal yaratıcılıkla ilişkisini de sorabilirsin."

'Hayır, öyle bir şey sormayacaktım,' diye düşündü Noel. *'Hadi, oyuna devam edelim.'*

"Çünkü Yunanlılar için yaratıcılık, bugün olduğu gibi yeni bir şey üretme fikriyle ilişkili değildi. Sanatçı, geçmişin büyük entelektüel ve kültürel başarılarını temel olarak alır veya onlar üzerinde çalışırdı. Dolayısıyla, muhteşem bir hafıza, yaratıcı faaliyetlerin çok önemli bir parçası olarak değerlendiriliyordu. Sanatçıya örnek alabileceği daha fazla malzemenin yanı sıra, daha zengin ve daha karmaşık bir zekâ sunuyordu. James Joyce, 'Ben hiçbir şey icat etmedim, ama hiçbir şeyi de unutmadım,' derken bence aynen bunu kastediyordu."

Noel babasının piposunun tütün yuvasına baktı. Sulu magnezyum silikat, $H_4Mg_2Si_3O_{10}$. Hatırlıyordu. "Karo ası," dedi. "Maça papazı."

"Ve işte, bir hafıza sanatçısından nadir görülecek bir yanılma. Karo ası... Maça ası. Karo sekizli... Tüh! Kupa papazı... Kendini öldüren kral, intihar hükümdarı. Bak Noel, kendisini başının yan tarafından nasıl da bıçaklıyor."

"Karo sekizli, kupa sekizli." *İntihar hükümdarı mı?* "Kupa beşli, sinek beşli..." Yerde artık sadece bir düzine kart kalmıştı ve Noel hepsini eşledi.

"Aferin Noel, seninle gurur duyuyorum. Hafızan rahmetli büyükanneninkine çekmiş. O da bu konuda senin kadar iyiydi. Çok şanslısın evlat; böyle bir beyinle çok ilerilere gidersin."

Bayan Burun odaya girdi; kollarını üşüyormuş gibi göğsünde kavuşturmuştu. Noel annesinin kollarına atıldı. "Ben kazandım anne! Benim hafızam da rahmetliymiş, büyükanneminki gibiymiş yani ve daha da ileriye gidecekmişim!"

"Evet Noelciğim." Annesi gülümsedi. "Sen benim küçük dahimsin, öyle değil mi? Sen benim..."

Annesinin sesini sonsuza dek dinleyebilirdi Noel, babasınınkini de. Onların sesi zihnini diğer insanlarınki gibi bulandırmıyor, beyin dalgalarını karıştırmıyordu. Yıllar sonra bile insanların ebeveynlerinden neden şikâyet ettiğini anlayamayacaktı. Herkesin onunki gibi birer anne ve babaya sahip olduğunu sanıyordu: Her açıdan mükemmel ve güzel insanlar.

"Şiirin öneminden bahsediyorduk," diye açıkladı babası, bir yandan da piposunu, Noel'in üstüne New York Islanders buz hokeyi takımının çıkartmasını yapıştırdığı kuğu şeklinde küllüğe hafifçe vurdu. "Manevi açıdan ölmüş olan bu maddeci dünyada elimizde bir tek şairler kaldı. Bunu unutma Noel. Ve ayrıca meşhur bir atan olduğunu da unutma: Uzak nesillerden bir Burun."

Annesi saçlarını okşarken, "Atanın ne demek ol-

duğunu biliyor musun, Noel?" diye sordu. O saçlarını okşadığında kendisini hep çok sevinçli ve iyi hissederdi Noel. Annesi konuşurken morumsu kırmızı renkte bir sisin içerisinde sağa sola sallanan yanık turuncu renkli upuzun otlar gördü.

"Beni duydun mu, Noel? Renk çarkın mı dönüyor yine?"

"Evet anne, ben... Ne demiştin?"

"Ata sözcüğünün anlamını bilip bilmediğini sordum."

"Ata, senden daha önce yaşamış kişidir. Yani senin ailenden birisi."

"Doğru," dedi babası. "Peki, senin büyük büyük atalarından biri kim biliyor musun?"

"Şey," diye söze karıştı annesi, "Aslında tam olarak bilme..."

"Elimizde bunu kanıtlayan aile şemaları ve aile ağaçları var. Melankolikler, intiharlar, kundakçılar, ensest ilişkilere düşkün çocuk seviciler..."

"Kimmiş benim atam?" diye sordu Noel.

Babası piposunu bir kenara koydu ve dramatik bir etki yaratmak için bir süre durakladı. "George Gordon. Altıncı Rochdale Baronu Byron."

Noel başını salladı, duyduklarını derinden düşünmeye başladı. Bir ipucu bulabilmek umuduyla gülümsemekte olan babasına baktı, sonra da onun gibi gülümseyen annesine. "İyi de bizim soyadımız Burun."

"Burun, Byron'ın İskoçya'da kullanılan eski halidir," diye açıkladı annesi. "Babanın çok çok uzaktan akrabası olma ihtimali bulunan Ralph de Burun'dan

Domesday'da* bahsedilir."

Noel isimleri kendi kendine yavaşça tekrarladı, bunu yaparken harflerin renkli şekillerine dikkat etti. Annesi tarih öğretmeni olduğundan o konuları biliyordu. "İyi de o... Kimdi?"

Babası gülümsedi. "Lord Byron mu? 19. yüzyılın tartışmasız en büyük şairi."

"Aslında en büyüklerinden biri," dedi annesi. "Ama en yakışıklısı olduğu kesindi. Senin kadar yakışıklıydı, Noel'ciğim. Seninkiler gibi güzelim, kahverengi bukleleri ve çelik mavisi gözleri vardı."

Bay Burun özel olarak tarih, şiir ve kimyaya ayrılmış üç kitaplıktan oluşan kütüphaneye doğru yürürken, "O açıdan annesine benzemiş," dedi. "Tanrı'ya şükür." Metal bir taburenin üstüne çıktı ve ortadaki kitaplıktan ince, açık kahverengi ciltli bir kitap çekti. Yumuşak deri kapağın üstünde altın yaldızı harflerle *Romantik Şairler* yazıyordu. "Bu büyükannenin, ondan önce de *onun* annesinindi; 1873 yılında Edinburgh'da basılmış bir kitap. Bir göz at. İçinde resimler de var."

Noel'in ertesi sabah kahvaltı sofrasında, ağzı reçelli ekmek dolu olduğu için bazı sözcükleri yanlış telaffuz etse de kitaptaki yirmi şiirin yirmisini de ezberden okuması ne annesini şaşırttı, ne de babasını. O tür şeyler daha önce de pek çok kez olmuştu. İlkinde

---

* İngiltere'de 1085 yılında Fatih William'ın emriyle başlatılan ve 1086 yılında tamamlanan arazi ölçümü. Bu ölçümle ilgili kayıtların yazıldığı büyük deftere *Domesday Book* veya kısaca *Domesday* denir. (ç.n.)

Noel beş yaşındaydı ve *Binbir Gece Masalları*'nın çocuklar için hazırlanmış özel basımına öylesine gömülmüştü ki, kitapla çok fazla zaman geçirdiği, ona *saplantı* düzeyinde bağlandığı ve başka bir şey okumayı inatla reddettiği için annesi onu elinden almakla tehdit etmişti. O zamanlar neredeyse hayatının tamamı olan en sevdiği kitabını kaybetmekten korkan Noel, sabaha kadar oturup elli iki sayfasını ezberlemeyi seçmişti.

Peki, bunu nasıl yapmıştı? Noel'in iki yöntemi vardı; biri harflerin renkli 'fotoğrafları', diğeriyse 'haritalar' ile ilgiliydi. Daha sonra Dr. Vorta'ya açıkladığı şekliyle, sözcükleri zihninde -içeriye ve dışarıya doğru- resmettiği gerçek patikalar boyunca 'tıpkı gazetelerde olduğu gibi' zihinsel sıralara ve dizilere bölüyordu:

> *Sanki beyninin içinde bir yürüyüşe çıkmışsın, rüyadaymışsın. Kendini bir yolculuğa çıkmış gibi görüyorsun, anladın mı? Sonra sözcükleri veya bazen büyük sözcük öbeklerini farklı noktalara bırakıyorsun. Tıpkı bir koridorun sonunda kocaman bir deliğe geliyormuş gibi, anladın mı? Bazı sözcükleri o deliğin ağzına bırakıyorsun, sonra bir resmin altına geliyorsun, oraya da birkaç sözcük bırakıyorsun, sonra bir kapıya ya da merdivenlere ya da belki bir odaya varıyorsun. Odaya girebilirsin. Eğer oda bir oturma odasıysa sandalyelerin, masaların, lambaların altına bir şeyler bırakabiliyorsun veya mutfaksa sözcükleri buzdolabına ya da fırına, hatta tost makinesinin içine koyabiliyorsun... İstersen tavan arasını veya kileri de kullanabilirsin veya dışarı çıkabilir, kaldırıma inebilir, parklara, çimenlik*

alanlara, otoparklara, bahçelere gidebilirsin; sözcükleri belirli ağaçlara veya çiçeklere iliştirebilirsin, menfez deliklerinden atabilirsin, hatta trafik ışıklarına, dükkânlara ya da kiliselere birer kelime yapıştırabilirsin... Her hafıza yolculuğu farklıdır. Biraz oraya, biraz buraya bir şeyler koyarsın ve her nedense her şey gayet açıktır; gazete dağıtıcısı gibisindir, evleri hatırladığında numaralarına bakmazsın... Yolculuğun sonuysa daima aynıdır -Babil'deki eski yatağımda veya Montreal'deki yeni yatağımda yatıyorumdur, Farquhar yanımdadır (bu arada Farquhar, King Charles Spaniel cinsi bir köpektir).[6]

---

[6] Ses kaydı, 12 Eylül 1977. Daha önce başka yerlerde de belirttiğim gibi, NB'nin 'hafıza haritası' ve anımsama egzersizleri, 'hafıza sanatının' sözde *mucidi* olan Yunan şair Simonides'in (M.Ö. 556 – 468) kullandığı tekniklere benziyordu. Öykü şöyledir: Simonides'ten Teselya Kralı Scopas'ın sarayında verilecek bir ziyafette ev sahibi şerefine lirik bir şiir söylemesi istenir. Simonides isteği yerine getirir, ancak övgüye Castor ve Pollux tanrılarını da dahil eder. Bunu gururuna yediremeyen Scopas, şaire anlaştıkları bedelin yarısını ödeyeceğini, kalan yarısınıysa elbette Castor ve Pollux'un karşılayacağını söyler. Kralın maiyetinin ve dalkavuklarının kahkahaları sürerken, Simonides'e dışarıda genç iki atlının kendisini görmek için sabırsızlandığı mesajı getirilir. Şair hızla kapıya doğru ilerler ve orada olduğu söylenen gençleri boş yere arar. O sırada ziyafet alanının çatısı aniden çöker ve Scopas'ı ile tüm konuklarını yere gömer. Cesetler molozun altında o kadar kötü ezilmiştir ki, cenazeleri almaya gelen konuk yakınları kimseyi teşhis edemez. Ne var ki, Simonides her konuğun masada oturduğu yeri tam olarak hatırlıyordur ve bu sayede acılı akrabalara cenazelerini birer birer gösterir. Şair için hafıza sanatının başlıca ilkesi *sistemli düzenleme* idi. Cicero'ya göre, 'Simonides bu [hafıza] yeteneğini geliştirmek isteyenlerin önce birtakım yerler seçmesi, hatırlamak istedikleri şeylerin zihinsel görüntülerini oluşturması ve bu görün-

Bu, Noel'ın o sabah kahvaltı sofrasında Byron ın şiirlerini tersten de okuyabilmesini açıklıyor; bunun için tek yapması gereken, sondan başa doğu yürümekti (...sevgi bir masum hep yüreğinde... göklerin yıldızsız ve ülkelerin bulutsuz.)

Psychology Today dergisinde yayınlanan bir makaleden sonra gazetelerde ve diğer dergilerde düzinelerce hikâye çıkmaya başladı.[7] Telefon da susmak bilmiyordu. Görünüşe bakılırsa, herkes Hafıza Çocuk'tan büyüleyici bir gösteri bekliyordu. *Johnny Carson Show*'dan arayan Laura Pratte isimli bir kadın araştırmacı, Noel'e ve ebeveynlerine Burbank, Kaliforniya'da

---

tüleri daha önce seçtikleri yerlerde saklaması gerektiğini söylerdi. Böylece yerlerin düzeni zihinde tutulacak şeylerin düzenini koruyacaktı ve zihinde tutulacak şeylerin görüntüleri o şeylerin kendisi anlamına gelecekti ve o yerler ve görüntüler sırasıyla bir yazı tableti ve harfler şeklinde kullanılacaktı.' (*De oratore*, II, xxxvi, 351-4). Sinesteziklerin çoğu ortalamanın üzerinde uzamsal hafızalaya sahiptir ve tipik bir özellik olarak konuşma, düz yazı, film repliği, vb. şeyleri aynen hatırlayabilirler. [Dr. Vorta'nın Notu]

[7] Benden ayrıntılı olarak bahseden pek çok makale arasında Vernon McQueen'in *Babylon Beacon*'da yayınlanan 'Duyu Dışı Algılama' başlıklı yazısı (15.12.1977), Monika Binder'in *Worsmer Zeitung*'da yayınlanan 'Eine Verabedung um grün Uhr' başlıklı yazısı (28.02.1978) ve Felicia Brawne'nin *The National Enquirer*'da yayınlanan 'Anne! Renklerin Sesini Duyuyorum!' başlıklı yazısı (09.03.1978) sayılabilir. Alıngan biri olsam, Bayan Brawne'nin aksanımı 'yulaf peltesi gibi kalın [...] bariz bir şekilde altyazı gerektiriyor' şeklinde tanımlamasına gücenirdim. Aynı makalede benim olduğu iddia edilen bir fotoğraf var: Fotoğraftaki beyefendi gür beyaz sakala ve saçsız bir kafaya sahip, oysa benim saç-sakal yapım tam tersi. Ayrıca o beyefendinin benden oldukça yaşlı olduğunu da eklemem gerekir. [Dr. Vorta'nın Notu]

bir haftalık tatil teklif etti; ulaşım masraflarını da onlar karşılayacaktı. Princeton'dan asabi bir sanat tarihi profesörüyse Noel'e çalıntı eserlerle ilgili üniversitede yapılacak bir toplantıya katılarak 'fotografik hafızasını' kanıtlaması için para önerdi. Montreal Narkotik Polisi'nden bir polis dedektifi de biri suçlu olan ikizlerin telefonlarının dinlenmesiyle ilgili bir vakada yardımcı olup olamayacağını sordu. Ünlü bir satranç eğitmeni onu bir satranç üstadı yapacağına söz verdi. Merhum Manfredo Mastromonaco, Noel'in annesiyle babasına yaz döneminde bir sihirbazla (aslında kendisiyle) yapılacak sekiz haftalık sahne gösterisi için Las Vegas'taki *The Desert Inn* adına 5.000 dolar haftalık ücret teklif etti. Hastalıklı bir kahkaha atarak, "Oğlunuzu bir hafıza bankasına dönüştüreceğim!" diye bağırdı Manfredo birkaç kez. Önerdiği para o zamanlar için çok iyi paraydı.

Ancak bu tür şeylerle ne Noel ilgileniyordu, ne de annesiyle babası. Doktorlar ve gazetecilerin kendisiyle ilgili söylediği hemen hemen her şeyi ezberliyordu Noel. Herhangi bir dilde rastgele elli kelimeden oluşan bir listeyi yalnızca birkaç saniye boyunca inceleyip ezberden tekrarlayabiliyordu; pi sayısının yüz basamağını ezbere söyleyebiliyordu; iyice karıştırılmış bir deste iskambil kağıdını bir dakikadan kısa bir sürede, 18 desteyi bir saat içerisinde, 100 basamaklı bir sayıyı bir kez hızlı söylenişini duyduğu anda, 500 basamaklı bir sayıyı ise bir saatte ezberliyordu.[8] Bütün bunları

[8] Bu rakamlar her ne kadar inanılmaz görünse de, dünya rekorlarının çok uzağında (sırasıyla 34.03 saniye, 22.5 deste, 400 ve 1,820 basamaklı sayılar). Bu arada belirtmekte yarar var ki,

yapabiliyordu, ama yapmak istemiyordu. Isteseler şiir okurdu, ama kimse şiir okumasını istemiyordu. Geri kalan her şey canını sıkıyor, içini acıtıyor, beynini delen bir baş ağrısına tutulmasına neden oluyordu.

Sesler ya da ritimlerin anımsamayı kolaylaştıran yardımcı unsurlar olduğunu düşünen Dr. Vorta ile asistanları, "Neden sadece şiir?" diye soruyordu.

"Çünkü şiir yaratıcılığın *zirvesidir*," diye yanıtlardı Noel. "Başka hiçbir şey insanın ruhuna ve aklına ondan daha derinlemesine etki edemez. Bunu asla unutmayın."

Noel büyüdükçe beynindeki sinestezik motoru 'kapatmasına' yardımcı olan bir takım numaralar keşfetti: Klasik müzik. Özellikle Liszt, Scriabin ve Rimsky-Korsakov bazen zihnini temizliyor ya da zihinsel faaliyetlerini yavaşlatıyordu. Kiraz biberi veya betel cevizi gibi lezzetli sebzelerden küçük ısırıklar almak da zihnini kandırmasına yardımcı oluyordu; iki gün kadar sürebilecek bir migren ağrısı riski göze alınırsa, şiddetli konsantrasyon da işe yarıyordu. Doksanlı yıllarda Zoloft ve Paxil'in de aralarında bulunduğu bir takım antidepresanlar kullanmaya başlayınca renkli işitmelerinin eskisi kadar yoğun olmadığını gördü.

Bütün bunlara ve diğer engelleyici ve rahatlatıcı önlemlere rağmen öteki insanlarla iletişim kurmayı gerektireceklerinden, herhangi bir derse katılmak

---

dünya hafıza şampiyonu, hayat dolu Çek bir bayan olan ve bazı tabloid gazetelerde çarşaf çarşaf anlatılan boşanmamla ilgili olarak 'üçüncü kişi' şeklinde nitelendirilen Svetta Nemcova'dır. [Dr. Vorta'nın Notu]

veya bir işte tutunmak Noel için oldukça güçtü. Hayatının kurtarıcısı (ona yol gösteren, tavsiye mektupları yazan, laboratuvar asistanı olarak işe alan, oğlu gibi davranan birisi) olmasaydı, Noel'in sonu akıl hastanesi olabilirdi. Bu kurtarıcının adı Dr. Émile Vorta idi.

2
'NXB'

Norval Xavier Blaquière sadece iki rüya görüyordu. Birincisi, çeşitli sapmalar ve dolanmalar olmakla birlikte, 1978 yılında yaşanmış bir olayın yeniden canlanmasıydı. Paris'in Yedinci Bölge'sindeki evlerinde, annesiyle babasının yatak odasındaki kadife perdelerin arkasına saklanmış, yerinden doğru zamanda fırlama planları yapıyordu. İki eliyle *Astérix*'te gördüğüne benzer, folyodan yapılmış geniş ağızlı bir kılıç tutuyordu. Yatağında olmadığı ve folyo rulolarını harcadığı için annesi ona kızacaktı, ama babası o şakaya bayılacaktı. Gülecek ve onu odanın içerisinde kovalamaya başlayacaktı.

Babası bir iş gezisi için evden çıkmak üzereydi; oğluyla çoktan vedalaşmıştı, şimdi de yumuşak bir sesle karısına veda ediyordu. Annesi aniden gözyaşlarına boğulunca Norval o kadar şaşırdı ki, perdenin arkasından fırlayıp kılıcını babasının göğsüne dayayarak gitmesini engellemeyi unuttu. Annesini ağlarken görmemişti hiç.

Nutku tutulan Norval, babası odadan çıkarken annesinin ağlamasını izledi. Yoksa babası ebediyen mi gidiyordu? Babasının yanağından aşağı süzülen o saydam şey bir damla gözyaşı mıydı? Kapı babasının arkasından kapanınca Norval annesinin aynanın önünde birkaç saniyeliğine yüzünü gözünü düzeltmesini, sonra da avluya tepeden bakan pencereye doğru

yürümesini izledi. Kadın elektrik düğmesini açtı ve kapadı; bir süre bekledi, sonra aşağıdaki arka kapının bir anahtarla açıldığını duyunca gülümsedi.

'Babam bu!' diye düşündü Norval. *'Geri döndü! Meğer oyun oynuyorlarmış! Odaya girince perdenin arkasından çıkıp o filmdeki repliği okuyacağım, o da gülecek!'*

Merdivenden çıkan ayak seslerini dinledi. Sonra siyah gömlek ve siyah takım elbise giymiş bir adamın yatak odasına girdiğini gördü şaşkınlıkla. *Acaba bir gangster mi?* Annesi adama doğru koştu, kendisini onun kollarına attı ve onu öpmeye başladı... Bir yandan da adamın gömleğinin düğmelerini çözüyordu! Babasından daha yaşlı, göbekli bir adamdı bu ve saçının arka kısmında beyaz tutamlar vardı. Annesinin yarı saydam geceliğini bir boğa gibi homurdanarak, yırtarcasına çıkardı. Onlar yatağın üzerinde güreşirken Norval de parmaklarının ucuna basarak odadan çıktı ve emekleyerek yatağına girdi. Yüzünü yastığına bastırdı, yastık her saniye daha da çok ıslanıyordu. Nihayet nefes alamayarak yüzünü kaldırdığında kılıcını perdenin arkasında bıraktığını hatırladı.

Ve Norval yirmi dört yıl sonra Montreal'de, mikroskop altında incelenirmiş gibi kocaman görünen kıllı bir sırtın iğrenç zihinsel görüntüsüyle uyandı: Yamru yumru gri ağaçların, pislik dolu yarıkların, kanalizasyon gibi kokan terin ve dağ gibi yüksek benlerin bulunduğu çorak bir arazi. Sersemlemiş halde gözlerini açtı ve tam önünde az önce gördüğünden daha çok kıl gördü: Bir kadına ait sarı renkte kasık

kılları. Daha aşağıda, kasığın birkaç santim ötesinde, bir sürü küpeyle delik deşik edilmiş kulaklar ve üç gümüş halkanın takılı olduğu bir burun vardı.

Ancak tablonun en garip kısmı bu değildi. Tam önünde, yüzünde tehditkâr bir ifade olan ve öfkeli bir adam duruyordu. Fu Manchu bıyığı ve başının arkasından çıkmış incecik saç öbekleri vardı; tek kaşla süslenmiş gözlerinin kenarlarındaki kızgın ve derin çizgiler eklenmişti bunlara. *Kıskanç bir sevgili mi?* Norval bir şey sormaya fırsat bulamadan adam anlaşılmaz bir *joual** ile bir şeyler söyledi; tonlaması sanki bir ölüm laneti okurmuş gibiydi. Sonra da Harley botlarını sertçe yere vurarak odadan çıkıp gitti.

Norval gülümsedi. Kendini bir elmas ustasının titizliğiyle kadının vücudundan kurtardı ve dolup taşmış küllüklerin, tamamen eriyip sönmüş mumların, sağa sola saçılmış hapların, tozların ve boş şarap şişelerinin arasında giysilerini aramaya koyuldu. Beyaz ipek boxer'ini, Herringbone çoraplarını, krem rengi ipek gömleğini, kahverengi süet pantolonunu, siyah yarım boğazlı botlarını, dijital fotoğraf makinesini ve günlüğünü tek tek buldu. Aynada kendisini onaylayan bir tavırla inceledi, uzun kahverengi perçemlerini eliyle geri attı. Adı neydi kızın? Rhapsody, Revery ya da Radiance gibi bir New Age kavramı mıydı? *R* ile başladığı kesindi, öyle olmasa o an orada olmazdı.

Horlamakta olan Rhapsody, Revery ya da Radiance'yi yatakta bırakan Norval, kahve içip sigara tüttürebileceği bir yer bulmak için dışarı çıktı. Daha

---

*Kanada'da şehirlerde konuşulan Fransızca (ç.n.)

yeni süpürülmüş kaldırıma attığı adımında bir yaylanma, zevkli bir giyim tarzına, ortalamanın üzerinde bir boya ve dümdüz bir karna sahip olmanın verdiği bir hoşluk vardı. *Metaforia* adlı kafede espressoları hızlı hızlı içerken kadının adını hatırladı. Çantasından kuğu beyazı renkli keçi derisiyle ciltlenmiş, bir defter çıkardı, defterin kapağında *Gezgin'in Günlüğü* yazıyordu ve kenarında alfabetik işaretler vardı. 'R' sayfasını açıp yazdı:

R Rainbeaux. Kendi tabiriyle bir 'motosikletçi sürtük'. Fiziği kusursuz, ama tarih sahnesine ilk olarak Yunanların mı yoksa Mısırlıların mı çıktığını hatırlamıyor. İnsanı tamamen uyuşturan bir takım maddeler yüzünden bundan daha fazlasını hatırlayamıyorum. Geceleyin yine o kahrolası rüya...

Gümüş renkli kalemini salladı, çünkü ucu içeri kaçmıştı. Bir Gauloise daha yaktı ve sayfanın önünü çevirdi:

Q Quincy. Sessiz bir tip; utangaçlığında bir çekicilik var, ama biraz fazla kuralcı. Musluğu açmadan çişini yapamayan türden. Aşkı çok ciddiye alan bir tip.

P Paola. Tam bir doğa harikası, damarlarında lav dolaşan bir Sicilya yanardağı. Kadifemsi siyah gözler, hacimli simsiyah saçlar ve gladyatör doğurmaya elverişli bir vücut. Bir gece yetmedi, ama oyunu kuralına göre oynamak lazım.

O Odile. Bir seksen boyunda, müstehcen denecek düzeyde sağlıklı, ama göğüsleri estetikli. Kadınlar, bir kenara yazın bunu: Küçük göğüslere eyvallah, sarkık göğüslere de eyvallah, ama SİLİKON BİZİ ÇİLEDEN ÇIKARIYOR! Balon isteseydik lunaparka giderdik.

N Niagara. (Anne babası balayı için Niagara Şelalelerine gitmiş.) Bal kabağı renkli bir suratla sosyetik ve seksi görünmeye çalışan solaryum harikası kadınlardan biri.

M Marietta. Nispeten kısa boylu, kırk yaşlarında, Mensa'ya kabul edilebilecek kadar zeki, Afrika-Portekiz kökenli, her yerini dillediğim sırada beni tırnaklayan ve çığlıklar atan azgın bir fahişe.

L Laurie. Tıraşlı cinsel organlar porno dergilerde yeterince kötü görünüyor da gerçek hayatta ne demeli o şeylere? Kadınlar, buna bir son verin, hemen şimdi. Tek yaptığınız bir avuç çocuk pornocusunun fantezilerini körüklemek. VE LÜTFEN VE TANRI AŞKINA: Güzelim kıllarınızı tıraşlayıp da yıldırımlar, kalpler, oklar, ünlemler, *Haritanın Burasındasınız* işaretleri ve takım logoları yapmaktan artık vazgeçin. Halkalar, bilyeler ve barfiks çubukları da yasaklanmalı. Tıpkı kış arasına giren ve götü açıkta bırakan iç çamaşırları gibi...

Yeşil saçlı bir garson kız gelip Norval'ın okumasını böldü. Masanın üzerine eğilerek adisyonla birlikte bir şey daha bıraktı: Üzerine kırmızı el yazısıyla mesaj yazılmış bir restoran kartviziti. Norval kızın bluzuyla teni arasında başka hiçbir şey olmadığını farketti.

"Şij Norval Blaquière'şinij," dedi —dilindeki piercing yüzünden peltek peltek konuşuyordu. "Aktör ve yajar. *Rimbaud Londra*'da da harikaydınıj. Kitabınıj da okudum; iki kere hem de. Çok romantik! Ve şanırım şijin... Tanrım! Kitabı okuduktan şonra najıl da ağlamıştım!"

Norval bakışlarını karta çevirdi.

"Bu şoru şije muhtemelen çok şorulmuştur," diye devam etti kız uykulu gözlerle ve basık telaffuz ettiği sesler yüzünden bir yılan gibi tıslayarak, "*Amaçsıj Başamaklar*'ı reddeden çok yayınevi oldu mu?"

"Hayır."

"Yani ilk şeferde tam on ikiden mi vurdunuj?"

"Yayıncıları ziyarete en tepedekilerden başlayıp aşağılara doğru indim."

"Bir de şeyi merak ediyordum... Şey, bu şoru şije muhtemelen çok şorulmuştur, ama yajar olmak işteyenlere bir tavşiyenij olur mu acaba?"

Norval gözlerini kısarak kargacık burgacık el yazısına baktı. "Evet, sakın yazar olmayın."

"Yani tavşiye etmiyor muşunuj?"

"Zaten gereğinden fazla yazar var; aslında hepsi de hibe başvuru formları doldurmaktan başka hiçbir şey yapmadığı halde kendine yazar veya sanatçı diyerek ortalıkta gezen tuzu kuru yazar bozuntusu."

Garson kız güldü, saçlarını gözünün önünden arkaya itti. "Cidden şoruyorum. Bugünlerde kitabınıjı yayınlatabilmenin en iyi yolu nedir? Bir tavşiyede bulunabilir mişinij?"

"Evet. Hayallerini anlatma, günlük yazarmış gibi kitap yazma, hatta otuz yaşından önce hiçbir şey yazma."

"Gerçekten mi? Ama yaratıcı yajarlık öğretmenim öyle şöylememişti."

"İşte o yüzden öğretmenlik yapıyor."

"Şij de romanınıjı yirmili yaşlarınıjda yajmamış mıydınıj?"

"Sen sen ol, benim hatamdan ders al." Norval başını kaldırdı ve ona da her kadına yaptığı gibi sanki delip geçen bakışlar gönderdi. "Nadir bulunan bir Z. Sıranın sende olmaması ne kadar kötü."

"Efendim?"

"Sana da..." hesaplamak için bir süre durakladı, "Birkaç ay içinde sıra gelecek. Seni *arayacağım* Zoé, sözüme güven." Cüzdanından bir yirmilik çıkardı.

"Ama ben..."

"Şimdi izninle..."

Norval kaldırımda, başka deyişle kaldırım taşları döşenerek olduğundan daha güzel gösterilmeye çalışılmış yaya yolunda yürüyenleri inceledi: Çeşit çeşit zibidiler, moda taklitçileri ve gülünç olduğunun farkında bile olmayan bir sürü salak.

'Kadınların bazısı giyilebilir şeyler almış kendine,' diye düşündü. 'Ama erkeklerin hiçbiri bunu becerememiş.' O kıyafetleri giyerken acaba ne *düşünüyorlardı*? Aynada ne *gördüler*? Moda tarihine soytarılığın on yılı olarak yazılacak olan 90'ların 2000'li yıllara bulaştırılmasının hiçbir anlamı yok. Düz veya ters takılmış bir beysbol şapkası IQ'nuzdan elli puan eksiltir. Turistlerin yazın bolca taktığı şapkalar, yetmiş beş puan götürür. Ya ağı neredeyse diz seviyesinde olan, kıçınızın yarığını gözler önüne seren, penguen gibi yürümenize neden olan pantolonlar? Gitti yüz puan. Bunlar ancak dört yaşındaki çocuklar ya da sirk şempanzeleri tarafından giyilmeleri halinde kabul edilebilecek giysiler. Ya yetişkinler giyerse?

"Afedersiniz," dedi, "*Baldırınızdaki* bir cebe ne

koyabilirsiniz ki? Ayrıca uyluğunuzun üstünde bir rulo tuvalet kâğıdı olduğunun ve ve diğer ceplere dünkü öğle yemeği artıklarınızı depoladığınızda bacaklarınızın neredeyse bir meşe ağacının çevresi kadar kalın göründüğünün farkında değil misiniz? Peki ya siz? Evet, evet, siz. Neden ailecek eşofman giyiyorsunuz? Yoksa Montreal bu sene Aile Olimpiyatları'na ev sahipliği yapıyor da haberimiz mi yok? Ve siz, kanarya sarısı şalvar giyen ve açık yeşil saç bandı takan küçükhanım. Öyle bir kıyafet giydiğiniz sürece *asla* sizinle yatacak birini bulamazsınız."

Bir cep telefonu çaldı.

"Kapat şu içine ettiğimin telefonunu. Cep telefonu sahibi olamayacak kadar gençsin. Birine söyleyebileceğin elle tutulur hiçbir şey yok. Hav hav hav! Y kuşağı: Hiçbir-şey-bilmemizm'den zevk alan, bunun tadını çıkaran ahmak nesil; yüz kanallı nesil. İnsanlar sırf sizin gibi embesiller yürüyüş bantlarında yürüsün ve joystick'lerle oyun oynasın diye savaşıp can verdi. Kimse sizin kamusal alanlarda çene çalmanızı duymak istemiyor; kimse sizin telefonunuzun şen şakrak nakaratlarını duymak istemiyor. 'Devil's Haircut' mı? Beethoven'ın *Beşinci Senfonisi* mi? Güzel. Şimdi doğru kodese."

'Evet,' diye düşündü, 'Kodes.' Bir Estetik Bakanlığı ve Gezici İyiler Ekibi olmalı. Metal detektörleri veya kokuya duyarlı köpekler yerine kötü zevk detektörleri, özel lazer ışınları veya spektrograflar olmalı. Alarm çalarsa uygun kıyafetler bulunup cezalar tahsil edilene dek bir tutukevine konmalısınız. Tekrarlayan suçlar için kodese atılacaksınız. Üç kere yaptınız mı

işiniz bitti! İlla ölüm cezasına çarptırılmanıza gerek yok, ama sizi kimsenin göremeyeceği bir yerde çok uzun bir süre kapalı tutulacaksınız. Mesela Antarktika veya Neptün'de. Tecrit edildiğiniz süre boyunca da estetik kurslarına katılacaksınız.

Afedersiniz bayım, duyamadım? Alarmı duydunuz. Evet, bugün aceleniz olduğundan hiç şüphem yok. Adınızı alabilir miyim lütfen? Teşekkürler, bunu hemen avuç içi bilgisayarıma gireyim... Tamamdır, epey uzun bir sabıka kaydınız var: Umursamaz bir koordinasyon, duyusal tecavüz, zevksiz gösterişle zarar verme... Bu seferki durum kaydınıza aptallık olarak geçecek. Evet, korkarım ki o pantolon saçma duruyor. Bugün aynaya baktınız mı hiç? Turuncu bir cezaevi elbisesi bile üzerinizde daha iyi dururdu. Moda mı diyorsunuz? Korkarım ki bu suç, yani sürü psikolojisi ayrı bir ceza gerektiriyor. Sizi bir daha bu kılıkla sokakta görmeyeyim. Kendiniz için düşünmeye çalışın. Somon balığı yağı yiyin, beyne iyi geldiğini söylüyorlar. Dışarıya çıkmadan önce kendinizi aynada bir güzel inceleyin, dikkatle düşünün, göze zararlı bir şeye rastlarsanız dairenizde kalın. Yemeği dışarıdan sipariş edin. Bakanlık'ı arayın, bir görevli gelip size tavsiyede bulunacaktır..."

Norval'ın bu iç monologu Deneysel Psikoloji Binası'na girip de asansör bekleyen birini görünce sona erdi. Kıyafetlerini beğendiği birisiydi bu. Adımlarını hızlandırdı. Asansörün kapıları açıldı, kadın içeri girdi. Norval'ın hızlı adımları da o arada bariz bir koşuya dönüştü. Asansöre atılarak elini kapanmasına ramak kalan kapıların arasına ustaca bir eskrim hareketi yaparmış gibi soktu.

3
'SD'

Samira Darwish, Quebec Üniversitesi Deneysel Psikoloji ve Kimya Binası'nın siyah mermer basamaklarını ayak parmaklarının uçlarından başlayıp kafatasında sona eren, şakaklarında metal kapılar hiç durmaksızın çarparak kapanıyormuş hissi yaratan bir baş ağrısıyla çıktı. Önce döner kapıyı itip itmemekte tereddüt etti, sonra açık bekleyen asansöre girerken bir tereddüt daha yaşadı. Dokuzuncu kat düğmesine bastı ve kapılar kapandı. Yani neredeyse kapandı. Embesilin teki, kapanmalarını engellemek için elini araya sokmuştu.

Adam asansöre girerken Samira yere baktı, onunla ilgilenmemekte kararlıydı. Ama adamın olduğu tarafa doğru göz atınca bir şey oldu. Asansörün içerisinde şaşırtıcı bir çekim alanı, bir nevi hipnotizma oluşmuştu. Gözlerini ondan alamıyordu. Bambaşka, daha yüce bir ırktanmış gibi görünüyordu adam: Koyu renkli, parlak, düşünce dolu gözlerin üzerindeki kaşların ötesine savrulmuş koyu renk, gür perçemler; vücuduna kusursuzca oturmuş, çelik düğmeli, bordo renkli bir palto; üst kısmı dar, aşağıya doğru genişleyen koyu kahverengi süet pantolon; en yumuşak deriden yapılma yarım boğazlı siyah botlar. Bir tür 19. yüzyıl Paris şıklığı... Ve yüzde de asil bir gurur taşıyan, 'her şeyin doğrusunu ben bilirim' bakışı.

'Tam olarak afet diyemeyiz,' diye düşündü Norval, *'Ama ortalamanın altında olduğu da söylenemez.'* Bakışla-

rıyla kadına cevap verdi; koyu renk gözlerin dosdoğru içine bakıyordu. O dünyaya ait değilmiş gibi görünen, buğulu, hayal yüklü gözler sanki Galahard ya da Lancelot'a az önce veda etmiş gibi... Biraz daha yakından bakınca... Hayır, hayır! Sanki o şövalyelerden çok Gılgamış ya da Sinbad'a veda etmiş gibi.

"Ortadoğulusunuz, değil mi?" dedi.

Samira asansörün çekme halatları plastik gibi esniyormuş ve az sonra onları uzaya fırlatacakmış gibi bir gariplik hissetti midesinde; tıpkı lunaparklarda gondol tepeden aşağı hızla inerken hissedilene benzer türden bir gariplik. "İyi tahmin."

"Yanılmıyorsam ikimiz de dokuzuncu kata çıkıyoruz. Dr. Vorta'yı mı göreceksiniz?"

Kadın başını salladı. "Dr. Rhéaume."

"Öğrencisi misiniz?"

Samira destek almak için kabinin yandaki çelik korkuluğa tutundu. "Evet. Ama onu ziyaret etmemin sebebi bu değil." Asansör durup kapılar açılırken, *'Bu son açıklamayı yapmasam olmaz mıydı?'* diye düşünüyordu.

Norval saraylı bir centilmen edasıyla kadına asansörden çıkması için yol verdi. "Bu arada, isminiz neydi?"

Kadın asansör kapılarının kapanışını bakışlarıyla izledi. "Söylemem mi gerekiyor?"

"Evet. Adınızı. Acaba... Zübeyde mi? Ya da Gülbeyaz? Nefertiti mi yoksa?"

Samira önerilen her isimden sonra gülümseyerek başını salladı.

"Şehrazat?"

"Bu gidişle bulamayacaksınız." Güldü. "Adım Samira."

"*S* ile mi başlıyor yani?"

Samira tavana baktı. "Aaa, evet, Samira *S* ile başlıyor."

"Harika. Ben de bir *S* arıyordum. Gel. Dr. Vorta ile birkaç şey görüşmem gerekiyor. Seni onunla tanıştırayım, sonra da öğle yemeğine çıkacağız. Hayır, bu taraftan... Soldaki açık kapı."

Samira kapıya yaklaşınca gri bir dosya dolabının üstünde duran, numaralandırılmış bölümlere ayrılmış plastik bir insan kafasıyla o şeyi destekleyen oluklu ahşap kaideyi gördü. Kaidenin her iki yanında birer adam oturuyordu ve sanki plastik kafayla konuşuyor gibiydiler. Bütün bunların yanı sıra etraf karbolik asit ve maymun dışkısı kokuyordu.

"Bak, yaşlı Vorta orada; şu yüzü akbabanınkine benzeyen. Bu arada benim adım Norval Blaquière. Muhtemelen duymuşsundur."

Samira saatler sonra —ki tam olarak kaç saat geçtiğini bilmiyordu— Old Port'taki yüksek tavanlı bir çatı katındaki inanılmaz derecede yumuşak, ipek çarşaflı bir yatakta sırtüstü yatıyordu. Tavandaki pencereden gökteki yırtılmış bulut ağlarına baktı, sonra yan dönüp Saint Lawrence nehrinin kurdele şeklindeki buz mavisi kıvrımlarını seyretti ve ardından bakışları başka bir yüzyıla ait sanat galerisine benzeyen alt kata kaydı.

Duvarlar tablolarla donatılmıştı, Regency ve bayağı Gotik tarzını safi zevk timsali öğelerle birleştiren bir dekor içindeki 19. yüzyıl sonlarına ait tablolarla. Uçsuz bucaksız oturma odasının bir yanında okçulukta kullanılan bir hedef tahtası sarkıyordu tavandan aşağıya, diğer yanındaysa Samira'nın gördüğü en büyük, en şık şamdan asılıydı. Dökme demirden tırabzanları olan sarmal bir merdiven, Gotik arduaz alınlığı olan şömine, bulut grisi lambri kaplı duvarlar ve Brezilya maunundan zikzak desenli yer döşemeleri... En uzak köşede aytaşı mavisinden bir merdiven vardı ki, hiçbir yere çıkmıyordu. Tavana on beş santim kadar kala tıpkı Sürrealist bir rüyada olduğu gibi aniden sona eriyordu.

"Norval?" diye seslendi Samira. "Norval?" Prensi onu terk etmişti. "Ne diye onunla öğle yemeğine çıktım ki?" diye sordu kendine. Bir yandan da sedef kakmalı tavan vantilatörünün isteksizce dönüşünü izliyordu. "Çünkü karnım çok acıkmıştı," diye mırıldandı. "İyi. Peki, onun evine ne halt etmeye geldim?"

Gözlerini kapadı ve göz kapaklarının içerisindeki karanlık ekranda olayları yeniden canlandırmaya çalıştı. Geçirdiği günle ilgili hiçbir sorun yoktu. Her şeyi hatırlıyordu: Norval ile asansörde karşılaşmasını, sonra Dr. Vorta'yı ve... Norval'a kardeşi gibi benzeyen o adamı. Noel miydi adı? Tek kelime etmeden öylece ayakta dikilmiş ve alık alık bakınmıştı. Asansörde aynı adamla aşağıya indiğini, sonra sokağın karşı tarafındaki suşi restoranında Norval'ı beklediğini hatırlıyordu; Norval'ın evine gelişlerini ve ona biraz

uyuyup uyuyamayacağını sorduğunu da hatırlıyordu. Neden o kadar uykusu gelmişti ki? Yoksa Dr. Vorta bir şey mi vermişti ona? Bir yatıştırıcı falan mı? Evet, o gün yaşanan her şey zihninde gayet berraktı; her şeyi hatırlıyordu. Hatırlamakta sorun yaşadığı kısım önceki günlerdi. Mile End'de bir arkadaşına ait poligonda ya da ona benzer bir mekânda verilen bir tür partiye katılmıştı... Hayır; o, *o* parti değildi, *başka bir* partiydi; Villeray'daydı; okulla ilgili bir şey olmalıydı. Sonra her şey karanlığa, kasvete ve canavarlığa bürünmüştü; tıpkı Loch Ness gibi.

Nerede şu sırt çantam?

Samira gözlerini açtı ve çantasının bir teleskop üçayağının altındaki rafın üstünde olduğunu gördü. Çantayı açtı, içindekileri kontrol etti, sonra bir günlük çıkardı. Bir ipucu arar gibi sayfaları karıştırdı. Boşuna. Partiden beri hiçbir şey yazılmamıştı. Hemen yazmaya koyuldu:

Bir amnezikin anıları. Ocak (veya Aralık). Villeray'de bir partideydim, sonra ansızın oradan çıktım. Her şey karardı ve dönmeye başladı, beynimde bir boşlukla uyandım ve çizmemin içine kustum. Dr. Ravenscroft oradaydı. Dr. Rhéaume da. Zaten beni polise götüren oydu. Sonra da eve götürdü. Bana kendisini görmeye gitmemi söyledi, konuşacağı...

Samira kalemi elinden bıraktı, çünkü artık yazmıyordu. Başka bir kalem bulabilmek umuduyla çantasını altüst etti, ama bulamadı; sonra da sağa sola bakmaya başladı. Karyola hizasının biraz üzerinde duvara gömülü, duvarla aynı renkte olması nedeniyle güç-

lükle görülebilen üç küçük çekmece vardı. İlk çekmeceyi tırnaklarıyla zorlayarak açtı ve içinde merceğe benzeyen bir şeyler buldu. Teleskop ve kamera mercekleri.

İkinci çekmecede kalın, bej renkli kâğıtlar, arka tarafında bir portre eskizi, önündeyse bir kilisenin resmi bulunan kartpostal, küçük mücevher kutusu ve... Altın kaplama bir dolmakalem. Kalemi çekmeceden almadan önce Norval'ın şeytani bir büyü vasıtasıyla kendisini görmediğinden emin olmak için yanına ve arkasına baktı. Kalemin ardından kartpostalı, sonra da mücevher kutusunu çıkardı.

Minyatür altın anahtarı kilide sokup kutuyu açmadan önce yine dört yanı kolaçan etti. Kutunun içinde gümüş bir yüzük vardı; üç kısımlı gimbal bir yüzük. Kapalıyken kenetli kanatlar geleneksel bir dostluk yüzüğü oluşturuyordu; açıkken ise iç kısımda saklı iki kalp ve bir de kabartma yazı açığa çıkıyordu:

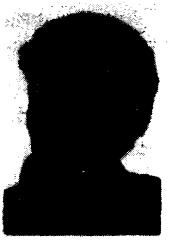
Nor,

Sevgim hep seninle,

Terry

'Terry mi? Yani Norval gay mi?'

Samira bu kez de kartpostalın arkasındaki eskizi inceledi:

Çekmeceden çıkarttığı her şeyi dikkatlice, aldığı yeri hatırlama konusunda hafızasına güvenerek geri koydu. Hâlâ meraktan yanıp tutuşuyordu; suçluluk duygusuna aldır-

[illegible] üçüncü çekmeceyi açtı. Açtığı gibi de kapadı. *'Onu açmak istemiyorsun,'* dedi kendi kendine. Ama içinden üçe kadar saydı ve çekmeceyi tekrar açtı: Rakehell marka prezervatifler, kelepçe, siyah ipekten örülme ip ve bir Zorro maskesi. Küçük bir de şişe... İçinde beyaz toz, üstündeki etikette yalnızca siyah bir 'K' harfi. Samira çekmeceyi kapattı.

Dolmakalemi alıp günlüğünün sayfalarını karıştırdı, 'ERKEKLER VEYA YAPTIĞIM HATALAR' başlıklı bölümü açtı ve mor mürekkeple bir ekleme yaptı.

2 Ocak

Norval. Bugün Psikoloji Binası'nın asansöründe birkaç dakika arayla iki garip adamla karşılaştım: Biriyle yukarı çıkarken, diğeriyle aşağı inerken. Sanki kardeşmiş gibi garip bir benzerlik vardı aralarında. Biri sevimli, ama muhtemelen sürüden ayrılmış bir kaçıktı ve nadiren konuşuyordu; diğeriyse inanılmaz derecede yakışıklıydı ve sürekli konuşuyordu. Gözlerimi ondan alamıyordum. Kimdi o? Operadan evine dönmekte olan ahlaksızlık düzeyinde züppe bir baron mu? Yoksa geçmişi kanlı, sert bakışlı bir baron mu? Ses tonu cesur bir savaşçınınkine benzeyen kendini beğenmiş piçin teki olduğu kesindi; güçlü, erkeksi, neredeyse hayvani, en basit ifadeyle karşı konulmaz bir güzelliğe sahipti. Beni yapışkan küçük ağlarına düşüren, yenilgiye sürükleyen bir tip. O son derece tahrip olmuş yüz yoksa benim kaderim mi? Neden bu kadar kolay okunabiliyorum? Neden hep yakışıklı gaddarları ve piçleri buluyorum? Bir keresinde bir yerde okumuştum; her toplum bekâr erkeklere, özellikle de çekici olanlarına dikkat etmelidir, çünkü onlar evrensel olarak sayısız sosyal hastalığın sebebidir...

Norval'in dolmakalemini bıraktı sahifa ve öncekı sayfaya döndü:

Claude. Belki o benimdir. Belki sınırdaki delileri çekici buluyorumdur. Nereye gitsem onları elimle koymuş gibi buluyorum: Barlarda, kitapevlerinde, partilerde, sinemalarda, müzelerde. İster genç olsunlar, ister yaşlı, ister zengin, ister yoksul, senaryo hemen hemen her zaman aynı: 'Birbirimize karıştıktan sonra' çıldırıyorlar. Bu, bazen beni döverek yerden yere vurmaya kadar varıyor. Öyle olmadığı zamanlarda nasıl olup da kendimi 'vermediğimle' ilgili bağırtı işitmek şeklinde gerçekleşiyor. Bugün bunların her ikisi de oldu. Ben de bir karar verdim: Artık gizleniyorum. Bir iffet yemini bu. Bu kadar, bitti! Artık seks yok, ilişki yok...

Pietro. Trende (tamamen boş bir vagonda) yanıma oturdu. Durmadan elleyen ve mıncıklayan, kaşları neredeyse birleşmiş, nefesi kusmuk kokulu bir Neandertal adamla kırk beş dakika...

Nick. Erkekler bunu neden yapıyor? Önce salyalarını her tarafıma akıtarak başladı, sonra anlamadığım bir şekilde dönen dili yüzümü bir köpeğinki gibi yaladı. Kapanışı ise klitorisimi dişleri arasında resmen çiğneyerek yaptı. Çığlık attım, o geri zekâlı da orgazm olduğumu sandı...

Max. Biraz kadınsı; aslında pek tipim değil, ama yüzü de güzel, cildi de. Ayrıca çok sarhoştum. Hızlı, çok çok hızlı bir şekilde gerçeklik anına vardık; tek gecelik ilişkilerin o cüretkâr anına: Perdelerin kalkması. Ne çıkacaktı acaba, küçük penisli mi yoksa panter mi? Max ne küçük penisliydi, ne de panter. Max bir dişiydi.

Howard. Ebedi gençliği arayan, yetişkinliğin yüklediği sorumluluklara şiddetle ayak direyen, hâlâ ailesinin evinde, bodrum katında yaşayan bir erkek daha. Video oyunu oynamadığı zaman çüküyle oynayan, asla kendi hayatına sahip olamayan 'yetişkin-ergenlerden' biri.

Jérome. Bir çöpçatan tarafından ayarlanmış bir buluşma. Zaten o buluşmadan sonra sevgili çöpçatanımla da tüm ilişkimi kestim. Sonsuza dek. Onda ilk fark ettiğim şey pahalı Armani takım elbisesi ve o garip, baskın tavırlarıydı; sanki gayrimenkul piyasasında binlerce insanı ezip geçmişti. Fark ettiğim ikinci şeyse atkuyruğuydu. Erkekler, söyleyeceklerim kulağınıza küpe olsun: Hiçbir kadın bundan hoşlanmaz. Tamamen gerzekçe; yerlerde sürünen bir IQ'nun göstergesi; o saç sahibinin pezevenk, pornocu veya kafayı kırmış bir suçlu olduğunu düşündürüyor. Monologunun yirmi dakikasını dinledikten sonra tuvalete gideceğimi söyledim. 'Yanlış tarafa gidiyorsun yavrum,' dedi. 'Hayır, yavrum,' dedim ve taksiye binip eve gittim.

Samira tekrar en son yazdıklarına, Norval'a döndü ve şunları ekledi:

Müslümanlar insanın omuzlarında iki meleğin oturduğuna inanır; biri sevaplarımızı, diğeri günahlarımızı yazar. Sevaplar bize olacak getirisini veya bizden götürüsünü düşünmeden başkalarına verdiğimiz hediyelerdir. Yoldan sapmış bir Müslüman da olsam, artık biraz sevap zamanı. Dayanılmaz bir şekilde çekici bulsam da Norval'la yatmayacağım. Bunun için kendimce sebeplerim var. İlki ve en önemlisi, bana anlatmak saflığında bulunduğu aptalca kadın tavlama

listesi. 1001 Gece Masalları'ndaki her gün bir kadınla evlenip ertesi sabah onu idam ettirmeye yemin eden hükümdarı hatırlattı bana. Norval'ın cazibesine dayanmakla kalmayacak, aynı zamanda tüm kadınlara hakaret anlamına gelen bu yanlış işe bir şekilde son vermesini de sağlayacağım.

Diğer taraftan, belki sevişirsek çok hoşuna gider ve yeniden ister ve o zaman da kurallarını çiğnemiş olur ve Alpha Bet listesi sona erer. Evet, belki de onunla sevişmek görevimdir. Yani sevabım.

Son bir şey daha. O toz da neyin nesiydi? Gördüğümde korkunç bir duyguya kapıldım, umarım sandığım şey değildir. Bu yer tamamıyla içimi ürpertiyor; özellikle de duvarlardaki tablolar iç karartıcı, ahlaksız ve fetişistçe. Tanrım! Acaba beni öldürmeye mi niyetli? O küçük şişede ne var? Onu bir türlü aklımdan çıkaramıyorum. K harfi ne? Paranoyak mı oldum? Olanlardan sonra hiç de şaşırtıcı değil. İyi ama ne oldu? Flört sonrası tecavüz girişimi mi? Bu konuda tek hatırladığım koca bir karanlık, gerisini hatırlayamıyorum... Acaba hipnozu mu denesem? Bu sabah metroda yerden üzerinde ayak izleri olan, lekeli bir Macleans dergisi aldım ve Wayne Gretzky'nin babasıyla ilgili bir yazı okudum. On yıl önce, felç geçirdikten sonra uyandığı hastane yatağında tek bir şey bile hatırlamıyormuş. Hatırlayamadıkları arasında karısı ve beş çocuğunun isimleri ve yüzleri -tarihin en iyi hokey oyuncusu olan Wayne'inkiler de dahil olmak üzere- çocuklarının başarıları da varmış. Bugün yetmişlerin ortasından doksanların ortasına kadar olan dönemden hiçbir şeyin 'kalmadığını' söylüyor. Bana

olan bunun biraz hafifi mi? Yani hayatımın geçen haftası ya da ayının kalmaması mı? Yoksa sadece...

Tavansız odalardan birinden müzik sesi yükseldi. Melodik tınıları olan bir telefon sesi, cenazelerde çalınan bir ağıt, sonra da anlaşılabilir hiçbir kelime içermeyen boğuk bir ses.

4
Noel ile Norval

"Son yirmi dört saattir sürekli beni aradığını biliyorum," dedi Norval sakin bir sesle kulağına yapıştırdığı cep telefonuna. "Bunun kesinlikle farkındayım. *Altı* mesaj bırakmışsın."

"Buluşabilir miyiz?" diye sordu Noel. "Sana anlatacaklarım var. Şey hakkında... Şu asansördeki kadın. Yani Dr. Vorta'nın ofisinde beni tanıştırdığın kadın..."

"Ne olmuş ona?" diye sordu Norval dikkati dağılmış bir halde. Hint ağacından oyma, ayakları aslan pençesi şeklindeki bir kütüphane masasının ardında oturuyordu. Boy aynasında görüntüsünü inceleyip uçuk mavi pamuklu kumaştan gömleğinin yakasını düzelttikten sonra dikkatini gök mavisi rengindeki dizüstü bilgisayarının ekranına verdi.

"Onun kim olduğunu biliyor musun? Hayatta tahmin edemezsin."

Norval yarı saydam tuşlardan birine bastı. "Söyle de şaşıralım."

"Sesini, görüntüsünü tanıdım. Asıl ilginci, onu daha önce bir kez görmüş olmam. Gerçekten, yani bizzat görmüş olmam. New York'ta. Bir otelden çıkıyordu. Konuşmadık, ama taksiye binerken bana gülümsedi. Sonraki görüşüm televizyon ekranında oldu. O bir aktris!"

"Hayır, değil."

"Zappavigna'nın *Bir Gelin Üç Damat* filminde oy-

nadı. Hatırladın mı? Adı..."

"Samira."

"Heliodora Locke. Hatırlasana, filmin başlangıcında oyuncuların ismi geçerken *'ve Heliodora—* ' yazmıştı."

"Bir kere daha söylüyorum Noel, adı Samira. *S* ile başlıyor; öyle olmasa şu an burada olmazdı. Doğulu bir kadın ve aktris de değil."

"Onu tekrar görebileceğimi sanmıyordum, yani en azından bizzat görmeyi. O yüzden onu Dr. Vorta'nın ofisinde görünce ne kadar şaşırdığımı tahmin et. Ve... Açıkçası önceye kıyasla kötü halde."

"Şimdi söyleyeceklerimi can kulağıyla dinlemeni istiyorum, Noel. Seninle konuşuyorum, ama beni dinlemiyorsun."

"Sanırım ona yardım etmeliyiz. Demek istediğim, başının dertte olduğu çok açık ve..."

"Artık değil. Bana uğrayıp onu görebilirsin."

"Kimi?"

"Samira'yı."

"Samira mı?" Noel bir an duralayıp kadının sesinin rengini görmeye çalıştı; bir de gözlerininkini. Radyum kadar nadir olan o karışım, o birliktelik nasıl açıklanabilirdi ki?

"Noel, durdur şu renk çarkını. Sana söylüyorum."

"Afedersin, ben... Aktris yüzünden... Gözleri, sesi..."

"Beni dinle, Noel. O aktris falan *değil.* Anlıyor musun?"

Noel derin bir nefes aldı, tekrar odaklandı, zihninin arkadaşının sözlerini hazmetmesine izin verdi. *'Neden sürekli bunu yapıyorum?'* diye sordu kendine. Öyle birden akıntıya kapılıp gitmek, sonra yapılacak işi önce yapmak... İşin garip yanı iki kadının birbirlerini eşlemeleri, ses renklerinin birbirini tutmasıydı. Hem de kusursuz şekilde. Bunun gerçekleşme olasılığı neydi? Düşündü:

'Şurası kesin ki, daha önce hatalar yaptım. Hatta az önce aralarına bir tane daha ekledim. Hiç arkadaşımın olmaması şaşırtıcı değil. Aslında tek bir tane arkadaşım var.'

"Biliyorum Nor," dedi sonunda; "Ben sadece... Seni bekliyordum. Elbette ki o bahsettiğim ünlü aktris değil. Nasıl olabilir ki, burada Montreal'de? Ama yine de... Şu aktris kadına biraz benziyor. Yani sadece biraz."

"Şimdi düşündüm de, ona gerçekten *benziyor*. Sanki onun daha sade takılan kız kardeşi gibi. Affedilebilir bir hata."

"Sağol, ama onun..."

"Bugün günlerden Salı, Noel. Sinemanın önünde buluşalım mı?"

"Sanmıştım ki... Şey, bir misafirin olduğunu sanmıştım."

Norval bilgisayarının ekranını kapattı. Noel onun başka bir odaya doğru yürürken çıkardığı ayak seslerini duyabiliyordu. "Bilincinin yerinde olup olmadığına bakacağım... Bakalım... Samira mıydı? Sam miydi? Yok, pek bilinçli görünmüyor."

"İyi de... Senin mekâna nasıl geldi?"

"Çünkü o bir *S*."

Noel gözlerini kapattı. "Has'ssiktir!"

"Bir partide şalterleri indirmiş. Birisi uyuşturucuyu basmış buna."

"Tanrım! Ciddi misin? Ne zaman? Hangi uyuşturucu?"

"Hiçbir şey hatırlamıyor. Sanırım özel *K*."

"Has'ssiktir! Polisler de onu Dr. Vorta'ya mı götürmüş?"

"Hayır, onu Vorta'ya ben götürdüm. Aslında Rhéaume ile randevusu vardı, ama ben Vorta'yı tavsiye ettim."

Samira'yı, onun ne kadar da kötü göründüğünü düşünüyordu Noel. Bu her şeyi açıklıyordu... Norval'ın buyurgan sesi sert bir judo darbesi gibi gözlerinin önündeki havayı ikiye böldü. "Vorta'yı mı tavsiye ettin? Ona katlanamadığını sanıyordum."

"Katlanamıyorum, ama ona iyilik borcum var."

Noel başını salladı. "Bedava haplar için mi?"

"Hayır, zavallı hödüğü boynuzladığım için.[9] Saat dörtte görüşürüz. Geç kalma."

Norval sinemanın önünde Arrow marka sigarası-

---

[9] NXB'nin genellikle alkolik Korsakoff vakalarında görülen uydurmaları ve fantastikleştirmeleri 'Patolojik Bir Yalancının İtirafları' başlıklı yazımda anlatılmaktadır (*Frontier Science*, Mayıs 2001). Başta LSD, meskalin ve psilosin (özellikle de *Psilocybe mexicana* ve *Stropharia cubensis*) olmak üzere 'bedava haplar', NXB'nin ilaçlarla tetiklenen sinesteziyle ilgili pilot çalışmalarıma katılmasına gönderme yapmaktadır. [Dr. Vorta'nın Notu]

nı topuğuyla ezerken Noel'in sağa sola savrulup duran ve sürekli kayan bir bisikletin üstünde yaklaşmakta olduğunu gördü. Sepeti paramparça olmuş eski bir kadın bisikletiydi bu. Noel'in onu 'park yapılmaz' levhasına bağlamasını izledi, hafif bir baş hareketiyle selamladı, sonra da arkadaşının kendisine uzattığı eli görmezden geldi. Norval erkeklere dokunmaktan hoşlanmazdı.

"Hangi mevsimde olduğumuzun farkında mısın, Noel? Her yer karla kaplıyken bisiklete binilmez."

"Ben... Şey, para biriktirmeye çalışıyorum da."

"Ha evet! Lüks Outremont'ta yaşayan eli sıkı İskoç'umuz para biriktirmek zorunda."

"Hayır, tam olarak öyle..."

"Hadi, içeri girelim. Götüm dondu burada."

Bir zamanlar pelüş kaplı olan koltukları artık döşemesiz, kırık ve hatta çoğunun boş olduğu sinemaya girince Norval koridor tarafındaki iki koltuğu işaret etti.

"Son bir hafta boyunca hiç uyudun mu Noel?" diye sordu otururlarken. "Canlı cenaze gibisin."

"Tabii ki uyudum. Şey hariç... Geçen gece bir süre uyuyamadım ve..."

"Hemofilinin son dönemlerinde görülen şu koyu renkli halkalar ve renk solgunluğundan sende de var."

"Yok, iyiyim, gerçekten çok... İyiyim."

"Erken gelmişiz," dedi Norval cep saatine bakarak. "Dışarı çıkıp bir sigara içeceğim."

"O nasıl... Samira yani?"

Norval boş kibrit kutusunu yere fırlattı ve derin

bir iç çekti. "Yarın akşam kendin görürsün. Kriterlere uyuyor."

"Ne kriterlerine? Ayartılma kriterlerine mi?"

"Vorta'nın amnezi çalışmasıyla ilgili olanlara."

"Yani onu polis mi *gönder*..." Noel sustu, çünkü onu dinleyen kimse yoktu; Norval çıkış koridorunu yarılamıştı bile.

Noel paltosunun ceplerini karıştırdı, annesinin çağrı cihazını çıkardı ve koltuğun koluna koydu. Arkasına yaslandı, salonun altın rengi payetlerle süslü tavanına ve alçıdan yapılma İyonik sütunlarına baktı; zihninin küçük bir çocuk gibi istediği yöne koşturmasına izin verdi.

Sarımsı bir ses düşüncelerini böldü. Vücudunda ve başında hiç kıl bulunmayan bir adam iki kez, "Sigara mı içiyorsun?" diye sordu, Noel ise yalnızca yanmış tereyağı renginde solucanlar gördü. Başını ve parmağını sallayış şekline bakılırsa, adam olumsuz sözcükler söylüyordu. Sonra dönüp koridorda aşağıya doğru yürümeye devam etti; kocaman kafası salonun spot ışıkları altında pırıl pırıl parlıyordu. O yerine oturunca Noel'in dikkati sinemanın yavaş yavaş açılmakta olan kıpkırmızı perdelerine kaydı.

O 'Salı Matine Klasikleri' önceki yıldan beri bir tür ayin ya da ona benzer bir şey haline gelmişti. İki genç adam aslında ilk kez o sinemada karşılaşmışlardı. Noel yine o koltukta oturuyordu. Antonioni'nin, başrollerini Daria Halprin, Mark Frechette ve Harrison Ford'un paylaştığı *Zabriskie Noktası* adlı filminin oynadığını hatırladı. Aslında bütün oyuncuların isimlerini sayabilirdi; jenerik yazıları hâlâ gözünün önün-

değildi. Salonda sadece üç kişi vardı ve biri uyuyordu. Dışarıda bir kar fırtınası başlamak üzereydi.

Film bittiğinde Norval'ın Fransızca olarak söylediği ilk şey, "Bu film beş para etmez," olmuştu. Yürüyen merdivenle yukarıya çıkıyorlardı, Norval onun önündeki basamaktaydı ve bunu söyleyebilmek için olduğu yerde dönmüştü.

Beyninde oluşan renkler Noel'in dikkatini dağıttı. Ama bu yeni seslerin çoğu gibi ezici değildi. Babasının sesiyle büyükbabasının sesi arasında bir kavşaktaydı sanki. İleri geri hareket ederken hafif hafif parıldayan zümrüt yeşili ve mor renkte kafesler. Çok hoş, çok aşina.

"Filmin beş para etmez olduğunu söyledim," diye tekrarladı Norval; bu kez İngilizce konuşuyordu.

Noel yabancının yüzüne odaklandı. O da aşinaydı. Adamı daha önce Dr. Vorta'nın laboratuvarından çıkarken iki kez görmüştü. Asit ve çelikten yapılmış bir adam. "Ha evet, katılıyorum. Beş para etmez. Ben... Ben horladığınızı duymuştum."

Yürüyen merdivenlerin tepesine vardıklarında durakladılar, sessizce ve çekinmeden birbirlerine baktılar; ikisi de oradan bir an önce ayrılma niyetinde değildi. Karşılıklı olarak yapılan tedbirli bir ölçüp biçme sayılmazdı bu; daha ziyade birbirlerine o kadar çok, neredeyse aynanın karşısında durup kendini seyredercesine benzemelerine şaşırmışlardı. Saçları aynı uzunlukta, aynı gürlükte ve kahverenginin aynı tonundaydı, şakaklarına aynı şekilde kıvrılarak iniyordu. Aynı düz burna, aynı gamzeli çeneye, aynı dolgun dudaklara, solgun, hatta neredeyse kadınsı yüzlerden bakan aynı grimsi mavi renkte gözlere sa-

lıydı: Norval özgüven ve zekâ saçıyordu, Noel ise utangaçlık ve donukluk.

Bir seksen beş boyundaki Norval, Noel'den on santim kadar uzundu, daha zayıftı ve daha atletik görünümlüydü; sıkı bir yüzücü ve okçu olması nedeniyle dümdüz bir karna, geniş omuzlara sahipti. Hafif göbekli ve düşük omuzlu olan Noel ise kendisini açlığa mahkum etmediği sürece şişmandı, sportif faaliyetlerinin tamamı da satranç taşlarını oynatmak ve kitap sayfası çevirmekten ibaretti.

Norval düzyazı okurmuş gibi konuşurdu ve cümlelerinin başlangıç ve bitişleriyle dikkat çekerdi; Noel ise sürüncemede bırakılmış cümleler kurar, yalpalarmış gibi bir durur bir konuşurdu. Aynı yaşta (33) olmalarına rağmen, Norval kırk beşinde gösteriyordu. Yüzü sigaranın, kimyasalların ve gönül ilişkilerinin bıraktığı izlerle doluydu, bu da kadınların gözündeki cazibesini artırıyordu. Noel ise tek bir madde kullanmamış tedbirli bir vitaminciydi, bu da kadınların gözündeki cazibesini azaltıyordu. Hayatında toplam iki kadınla sevişmiş, her ikisini de aldatmadan, ölümsüzce sevmişti; Norval ise iki üvey kız kardeşi de dahil olmak üzere iki yüzden fazla kadınla sevişmiş, hiçbirine bağlanmamıştı.

Üçte ikisini tamamladığı performans sanatı projesinin ilhamını veren de cinsel hükümranlığıyla yaptığı ünüydü: *The Alpha Bet**. Bu aslında Norval'ın fikri

---

* İngilizcede 'alphabet' anlamındaki sözcükle 'bahis' anlamındaki 'bet' sözcüğü birleştirilerek 'Alfabe bahsi' çağrıştıran bir sözcük oyunu yapılmış. (ç.n.)

değildi, Quebec Üniversitesi'nde çalışan, Antoine Blorenge adlı sarhoş bir erotolojiste aitti. Amaç: Norval altı ay içerisinde adı A'dan Z'ye kadar olan harflerin her biriyle başlayan bir alfabe dolusu kadını ayartacaktı. Yirmi altı haftada, yirmi altı kadın. Kanıt: Norval'ın ya da kadının mekânında çekilmiş, üzerinde dijital fotoğraf makinesinin tarihi bulunan, kurbana ait *sanatsal* fotoğraflar. Ayrıca, Norval'ın bir çeşit cinsel eylemin herhangi bir para ödenmeden, gönüllü olarak gerçekleştiğine dair vereceği şeref sözü. Ödül: Norval başarılı olursa, Federal Sanat Konseyi'nden 25.000 dolarlık bir burs kazanacaktı. Dr. Blorenge o yıl jüri başkanıydı. Başarısız olması halindeyse, üniversitenin kilisesinde yirmi altı hafta boyunca her pazar günü dini eğitim verecek, bir yandan da o süre boyunca mastürbasyon da dahil olmak üzere her türlü cinsel faaliyetten uzak duracaktı. Ve tabii yine buna dair şeref sözü verecekti. Norval'ın esnek din anlayışında pek çok günah işlenmişti, ama verdiği sözü tutmamak bunlardan biri değildi. O ana kadar yaşanan tek sorun ise, Kadın Çalışmaları Bölümü başkanı Dr. Édith Dallaire'in projenin kokusunu almasıydı.

Ancak ne var ki, Noel'in beyni büyülü bir iç sesin kontrolüne girmişti: *Samira Samira...* Onu nasıl *düşünmeyebilirdi*? Hayal dünyasında ona yıllardır âşıktı, şimdiyse tanışmışlardı. Kadın tehlikedeydi, hem de alfabetik bir tehlikede! O sanat düşmanını, o haince komployu önlemek için bir şeyler yapmalıydı.

Bu düşünceleri bölen, sanat düşmanının bizzat kendisiydi, bir elinde otuz santimlik bir Toblerone, diğerindeyse yanmakta olan bir sigara. Son bir nefes

önündeki koltuğa bastırarak söndürdü.

"Salonda sigara içilmez!" diye bağırdı az önceki saçsız adam birkaç sıra aşağıdan.

"Kapa çeneni, seni gidi şişko godoş seni!" diye yanıtladı Norval hınzırca. Sonra kaykılarak koltuğuna oturdu, dizlerini kaldırdı. Elini cebine sokup, Noel'in hep içinde başka bir şey olduğundan şüphelendiği küçük bir aspirin kutusu çıkardı.

Noel en az on beş saniye süreyle, vücut sıcaklığı gittikçe artarak arkadaşına baktı. Norval yavaşça başını ona çevirdi. "Böyle ağzın açık ve hayretle... Tam olarak neye bakıyorsun acaba?"

"Hiç düşündün mü..."

Noel'in açmak istediği konu *Alpha Bet* idi, ama o konuyla ilgili görüşlerini daha önce gayet açık bir şekilde belirtmişti. Korkunç bir his (bir tehlike, bir felaket önsezisi) taşıdığını da anlatmaya çalışmıştı, ama Norval kulak asmamıştı. Önsezileri ve batıl inançları hor görürdü. Oysa şimdi, denkleme yeni bir bilinmeyen eklenmişti: Samira Darwish. O da önsezinin bir parçası mıydı?

"Hiç düşündün mü..." *'O çılgınca işe bir son vermeyi,'* demek istiyordu Noel, ama sözcükler boğazına takılıp kalmıştı. İfade edebildiği tek şey çocukça bir öfke, göstermelik bir cesaretti. "Senden daha iyi yapamayacağım bir şey var mı Nor, tabii şu aptalca orospuluktan başka?"

Norval sorunun sorulduğu ses tonundan etkilenmemiş görünerek içinden ikiye kadar saydı, o ara-

da da yanıtını düşündü. Birincisi, bu çikolatayla altı sıra aşağıda oturan o keltoş bok çuvalını vurabilirim; ikincisi, Saint Lawrence Nehri'nin en derin yerinden yüzerek karşı kıyıya geçebilirim; üçüncüsü, sana şöyle okkalı bir sopa atabilirim."

Noel başıyla onayladı. Hiçbirini inkâr edemez ya da bunlara bir şekilde karşılık veremezdi.

"Peki," dedi Norval. "Durmadan bahsettiğin şu zindan laboratuvarında neler oluyor anlat bakalım. Kurşunu altına mı dönüştürüyorsunuz? Ya da uranyumu plütonyuma falan?"

Noel üzülmüştü. Ne zaman üzülse kelimeler kafasını karıştırır, başka zamanlara ait harflere bürünürdü. Kurşunun ve altının hem kimyasal hem de simyasal simgelerinin (Pb, Au; β, Θ) beynine hücum etmesi o nedenle şaşırtıcı değildi. Ardından da önceki gece okuduğu Miss Julie'nin ilk satırları ('Miss Julie bu akşam yine çıldırmış... Kesinlikle çıldırmış!') geldi aklına, çünkü Strindberg de simyayla ilgileniyordu. Canını yakan bir konsantrasyonla önce Norval'ın sözlerini çözmeye, sonra da akıllıca bir karşılık vermeye çalıştı. "Hayır, ben... Ben kurşunu altına dönüştürmüyorum."

"Ama bir şeylerin *peşindesin*. Büyücülük mü? Yoksa Frankenstein'ı yeniden mi yaratıyorsun?"

İçimde bir ses her şeyin henüz bitmediğini ve yaratığın geçmişte yaptıklarını neredeyse unutturacak iğrençlikte bir suç daha işleyeceğini söylüyordu... Noel gözünün önünden akıp giden satırları durdurabilmek için elini cebine attı, Hot Rock şekerlerini çıkardı, başını geriye atıp poşeti ağzına boşalttı. "Hayır, ben..." dedi gevrek

[illegible] senin işine yarayacak bir şey üzerinde çalışıyorum. Seks bağımlılığın için bir ilaç."

Norval bir kaşını kaldırdı; şeker de, söylenen sözler de hoşuna gitmemişti. "İlaç mı? Bendeki virüsü kendine de bulaştırmaya çalışman gerekmiyor mu bunu yapmak için? Bir kadınla en son ne zaman seviştin? Ya da bir erkekle ya da keçiyle ya da siz İskoçları zevke getiren her neyse o şeyle?"

Noel'in düşünmesine gerek yoktu. Tam tarihini, tam saatini biliyordu. Ağzındaki tükürük deryasının durulmasını bekledi. "Sana on yedinci kez söylüyorum, Norval: Benim *annemle babam* İskoç, ben değilim, tamam mı? Bunu hatırlıyor musun? O kadar da zor olmasa gerek."

"İçi çürümüş, çıktığı kabuğu beğenmez oğlan seni, neye gülüyon öyle bak'im?"

Noel gözlerini yumdu; o girişimi en ufacık bir gülümsemeyle bile teşvik etmemeye kararlıydı. Ama itiraf etmeliydi ki, aksanı tam olarak taklit etmişti.

"Hadi soruma cevap ver," dedi Norval.

"Hangi soru?"

"En son ne zaman birisiyle seviştin?"

"Ben... bu soruya cevap vermeyeceğim."

"Çabuk söyle, şu hangi renk?" Norval sinemanın kocaman logosunun az önce üzerinde belirdiği ekranı işaret etti. "Çember."

"Amarant."

"Amarant mı?"

"Evet."

Onun hiç solmayan hayali bir çiçek olduğunu sanıyordum."

"Öyle. Ama aynı zamanda kimyasal bir boya."

"Formülü?"

Noel iç çekti. "$Na_3C_{20}H_{11}N_2O_{10}$."

"Başlıca ticari kullanım alanları?"

"İlaç boyası. Kuzey Amerika'da yasaklanmıştır, Avrupa'da serbesttir."

Norval başını salladı, çenesini sıvazladı. Noel bir dahi miydi, yoksa az sonra Jacques Carties Köprüsü'nden atlayacak biri mi, bilemiyordu. "Amarant. Keats veya Shelley bunu bir yerlerde kullanmamış mıydı?"

"Endymion. '*Hayalet dolaşırken çocukluk günlerini andıran eski bahçede, topladı solmamış amarantların en güzellerini...*' der."

"Tamam, tamam. Artık kapa çeneni de şu filmi izle..."

Ancak Noel dinlemiyordu. *Amarant* kelimesinin harfleri uzak zamanlardan kalma, birbirine sırt sırta yapışık sözcükler, ifadeler ve paragraflarla birlikte beyninin kıvrımlarında geziniyordu. Çılgın bir kütüphanecinin slayt gösterisi gibiydi. Akıp gitmesine izin verdi. Gözünün önüne önce beş yaşındayken annesinin ona okuduğu Ezop geldi. Her cümle sarmal bir şekilde basamaklanarak bir sonrakine bağlanıyordu:

Gül ve Amarant

Gül ve Amarant bir bahçede yan yana açmışlardı. Amarant komşusuna, "Güzelliğini, o tatlı kokunu na-

> ğuna şüphe yok." Gül hüzün dolu bir sesle, "Ah, sevgili arkadaşım," diye yanıt verdi. "Ben sadece kısacık bir mevsim boyunca yaşayabiliyorum; zalim bir el beni dalımdan koparmasa bile yapraklarım hemencecik kuruyup dökülüveriyor, sonra da ölüyorum. Ama senin çiçeklerin kesilseler dahi asla solmuyor. Ölümsüz o çiçekler."

Sonra Noel'in aklına on dördüncü doğum gününün gecesinde yatağında okuduğu *Don Quixote*'nin yumuşak ve elastik kelimeleri geldi:

> Kızların hepsi, görünüşe bakılırsa, on dört yaşından büyük, on sekizinden küçüktü ve yeşil Cuenca dokumaları giymiş, saçlarının bir bölümünü örmüş, bir bölümünü sarmışlardı. Hepsinin saçları o kadar sarıydı ki, güneşle rekabet edebilirlerdi; yasemin, gül, amarant ve hanımellerinden taçlarla süslenmişlerdi...

Noel gözlerini açtı, önce yanındaki Norval'a, sonra da dönüp Bergman filminin krem renkli altyazılarına baktı. Altyazılar birden *Pinokyo*'nun kiremitler gibi üst üste bindirilmiş bakır renkli satırlarına dönüştü. 1973 yılında, bufalo desenli duvar kâğıtlarıyla kaplı odasında en sevdiği palyaçolu pijamasını giymiş halde annesini dinliyordu:

> Küçük eşek Pinokyo sirkin orta yerinde belirdi. Kafasında pirinçten kayışı ve çıtçıtları olan parlatılmış deriden bir başlık, kulaklarındaysa iki beyaz kamelya vardı. Yelesi ikiye, ayrı yöne doğru taranmış ve her bir lülesine renkli kurdeleler bağlanmıştı. Bedenine altın ve gümüş işlemeli bir kolan sarılmış, kuyruğu örülerek amarantlarla süslenmişti...

Son olarak, Noel'in en değerli kitabı olan *Binbir Gece Masalları*'nın hafifçe parlayan camgöbeği renkli harfleri çift sıra halinde, bir poligrafın iğnesi gibi salınarak geldi:

> Kadın sonra bir manavın önünde durmuş ve Suriye elmaları, Osmanlı ayvaları, Umman şeftalileri, Halep yaseminleri, Şam nilüferleri, Nil hıyarları, Mısır'ın misket limonları, sultani ağaç kavunları, mersin yemişleri, nergisler ve amarant satın almış...

Renkli şekillerin kaybolması dakikalar sürdü, o ölü modu çekilip gitti ve beyninde yeniden siyah-beyaz film görüntüleri oluştu.[10] *Yaban Çilekleri*'ni daha

---

[10] Çalışması benim tarafımdan bilinmezlikten kurtarmama dek unutulmuş bir bilim adamı olan Heinrich Kluver, 1930 yılında dört temel halüsinasyon şekli sabiti tanımlamıştır: (a) spiraller; (b) tüneller ve koniler; (c) örümcek ağları ve (d) parmaklıklı kafesler ve bal petekleri. NB'nin idiyopatik sinestezisinin renkli şekilleri genellikle bu dört kategoriden birine, çoğunlukla da birincisine giriyor. NXB'nin ilaçlarla tetiklenen sinestezik şekilleriyse, bu dördünün yanı sıra yirmi üç tane daha şekil içerir: Tembel maşa [makas gibi kolları olan ve uzaktaki nesneleri almaya yarayan uzatılabilir mekanizma], gamalı haçlar, savaş kalkanı şekilleri, miğfer şekilleri, ıskarmoz kemerleri, solucan şekilleri, salyangoz kabuğu şekilleri, çeyrek daireler, yuvarlak çörek şekilleri, badem şekilleri, çapa şekilleri, üzüm salkımı şekilleri, gözyaşı şekilleri, kılıç şekilleri, huni şekilleri, tespih tanesi şekilleri, tüy şekilleri, ok başı şekilleri, kanca şekilleri, sert tüyler ve kadife tüyü şekilleri, çubuk ve asa şekilleri, kıvrım şekilleri ve *S* harfi gibi iki taraftan kıvrımlı şekiller. NXB'nin 'boynuzlamak' ile ilgili sözlerinin (bkz. Not 9) acısı hâlâ içimdedir. İnsanların sıkça bahsettiği boşanmamla ilgili olarak şunu söyleyebilirim ki, skandalın ateşi bu türden —korkunç suçlar ve suyu çıkmış cinsel sapkınlıklar konusunda uzman gazetelerin baskın rol oynadığı— imalar ve uydurmalarla daima canlı tutulmuştur. Boşanmamla ilgili daha gerçek bilgiler için 2 Nisan

önce izlemişti, o yüzden kaçırdığı açılış bölümünü Norval'a sormasına gerek yoktu.

Filmden sonra belki kitaplardan hatırladığı o pasajları Norval'a açıklayabilir, o da anlar ve eleştirmezdi. Norval diğer özellikleriyle dalga geçebilirdi, ama sinestezisiyle asla dalga geçmemiş, konsantrasyon kayıplarına asla kızmamıştı. Neden? Çünkü Norval da Dr. Vorta ile yürüttükleri deneylerde o tür şeyler görmeye çalışıyordu. Ayrıca Baudelaire ve Rimbaud'nun (ve ilaveten Poe ve Nabokov'un) durumlarını biliyor, arkadaşının da günün birinde onlar gibi büyük bir insan olabileceğini düşünüyordu.

Film bitip salon ışıkları yandığında, Noel kahverengi deri ceketini kolsuz tişörtünün üstüne çekiyordu.

"Dur bakalım!" dedi birden Norval Noel'in pazısındaki siyah ve kırmızı renkli dövmeye bakarak. "Dur, dur! Burada ne varmış böyle? Çok hoş. Doksanlı yılların esintisini taşıyor."

"Çek elini."

"Dur da bakalım."

Noel kolunu isteksizce ceketten dışarı çekti, kolundaki dövme ortaya çıktı: Siyah sopalara takılmış iki kırmızı bayrağın arasında gümüş renkte boynuzları olan siyah bir boğa kafası. Dövme resminin üzerinde iki ucu aşağıya doğru inecek şekilde 'SIKI DUR' yazıyordu. "McCleod miğfer süsü," dedi ağzının içinden.

2001 tarihli *Le Devoir* gazetesini inceleyiniz. (Birinci sayfada, 'Dr. Vorta, beyinle ilgili bilimler dünyasında yüksek voltlu bir yıldız...' türünden bir yazı vardır.) [Dr. Vorta'nın Notu]

"Annenin kabilesi mi?" diye sordu Norval.

Noel tereddüt etti. Kendisine ana kuzusu denmesinden mi korkuyordu? Aslında buna artık alışmıştı, pek etkilemiyordu onu. Annesinin dizinin dibinden ayrılmayı hiç düşünmemişti, çünkü o dizler onu asla reddetmemişti. Yine de bunları Norval'ın söylemesine dayanamıyordu. Anneleri ve ana kuzularını küçük görmesinden dolayı değil de, o kahrolasıca İskoç...

"Hee, tamam! Kafayı ananla kırmışın, alık. Aynen devam koçum."

Dışarıda yağmur bulutları (diş otu ve Mars moru renginde katmanlar) toplanmıştı. Norval bir taksiyi durdurmak üzereydi. Ama son anda sanki vahiy gelmiş gibi fikrini değiştirdi, eliyle devam etmesini işaret etti. Paltosunun cebinden açılmamış, sade, nikotini artırılmış bir Mohawk Arrows paketi çıkarttı.

"Nasıl oldu da," dedi paketin jelatinini yırtarken, "Outremont'taki malikanene hâlâ davet edilmedim? Birbirimizi ne kadardır tanıyoruz, altı ay mı?"

"2001 yılı Mart'ının altısında sinemada tanıştık. Bu da demektir ki on ay, bir hafta, bir gün olmuş. Hatırlıyor musun, yağmur yağacak gibiydi, ama sonra kar fırtınası çıkmıştı ve..."

"Havayla ilgili hiçbir şey hatırlamıyorum."

"...*Zabriskie Noktası*'nı izlemiştik — "

"Sadece filmi diyelim. Merak ettiğim şu: Neden evine hiç kabul edilmedim? Mal gibi kapında bekledim, ding-dong eden zilinizi çaldım, ama bir kere bile içeri alınmadım. Ne gizliyorsun içeride? Bodrumunda

uyuşturucu imalathanen mi var? Ya da tavan arasına zincirlenmiş çatlak bir annen?"

Noel irkildi. "Yok, tam olarak öyle değil."

Norval sigarasını yakmak için durakladı. "Söylenenler doğru mu?" Sözcükleri sigara dumanına binip Noel'in burun deliklerinden içeri girdi.

"Ne söylüyorlar?" dedi Noel kekeleyerek, bir yandan da elini sallamıştı.

"Annenin çok güzel olduğunu, o yaşta bir kadına göre güzelliğini aynen koruduğunu... Sahi kaç yaşındaydı?"

"Elli altı."

"Elli altı. Ve bir de Catherine Deneuve'e benziyormuş, hatta neredeyse tıpkısıymış. Yoksa Charlotte Rampling miydi?"

"İkisine de biraz benziyor."

"Adı neydi?"

"Bayan Burun."

"İlk adını sordum."

"Stella."

Norval durakladı, bir süre düşündü. "Ayrıca bu zamana kadar hiç kız arkadaşın olmamasının sebebinin annene deli gibi, tuhaf bir şekilde âşık olmandan kaynaklandığını duydum."

Noel soğuk bir gülümsemeyle baktı ona. "Sana bütün bunları kim anlatıyor?" Dr. Vorta olmadığı kesin..."

"Son bir hafta içerisinde onu kaç kez çıplak gördün?"

Noel içini çekti. "Yeterince gördüm."

"Harika. Biliyordum. Böyle karanlık bir sırrın olduğunu *biliyordum*!"

Noel o an dış dünyadan koptu. Samira yeniden beynine sızmıştı. Kadında karşı konulamaz bir şey vardı. Örneğin sesi. İyiye işaret. Alçak ve zengin, hafif kısık. Noel'in kafasının içinde Satürn'ün halkalarına benzeyen mavimsi halelerle sarılı çivit mavisi elmasların dönüp durmasına neden oluyordu... Ve ironiyle pırıldayan o muhteşem gözleri de şey rengindeydi... Neydi o renk? İnsan gözü on milyon civarında rengi ayırt edebilir, haliyle de bunların her biri ayrı isimle tanımlanmamıştır. Noel'in iki bin renklik kendi yelpazesinde de o tonun bir adı yoktu. Karmaşık bir renk meleziydi: İçinde Roma kahverengisi olduğu kesindi, ama yanında siyah opal ve fümeye çeken topaz ve biraz da...

"Noel, beni dinliyor musun? Noel?"

"Amarant!"

"Evet, ama biz başka bir konuya geçmiştik, Noel."

"Afedersin, neydi yeni konu?"

Bu kez Norval içini çekti. O anda bir kez daha aklından geçen bir teori vardı: Noel'in hayatında sevişebileceği tek kadın ona çok yakın, *çok* uzun zamandır tanıdığı, hayatı boyunca güvendiği, sesiyle onun düşüncelerini karıştırmayan birisi olacaktı. "Toparlamak gerekirse," dedi konuya dönerek, "İçeri alınmadığım şu evde Oedipus'unkine benzer içgüdülerle mi hareket ediyorsun? Aynı yatakta ensest bir ilişkiyi mi paylaşıyorsunuz? Annene karşı şeytani bir aşk mı besliyorsun?"

'Amor matris —anne sevgisi— özneye ve nesneye yonelik ilgi hal ekiyle: Annenin çocuğuna duyduğu sevgi ve çocuğun anneye duyduğu sevgi.'

"Şey, bazı geceler aynı yatakta yatıyoruz. Onu sevdiğim de doğru, hem de dünyadaki her şeyden daha çok... Sen de anneni sevmez misin?"

"Benim annemi karıştırma. O bir pislik yığını. Sorumu yanıtla."

"Neden sorduğun konusunda şüphelerim var. Acaba karanlık bir gerçek saklayan ben değil de sen olabilir misin? Mesela homoerotik bir macera? Reşit olmayan biriyle seks? Ya da bir öğrenciyle seks? Hatta ensest bir ilişki?"

"Homoerotik macera mı? Yatılı okullarda karşılıklı mastürbasyondan toplu otuzbire, sadomazoşizmden toplu anal sekse kadar kanunlara ve ahlaka aykırı her türlü seks eylemine yönelik açık bir düşkünlük vardır. Reşit olmayan biriyle seks mi? Ben de dahil olmak üzere eli yüzü düzgün her erkek çocuğunun geçmişinde bir kadın ismi vardır ve o kişi orta malı olarak hatırlanır. Öğrenciyle seks mi demiştin? Son beş yıldır en az üç öğrenciyi yatağa atmadığım tek bir sömestr bile geçirmedim. Enseste gelince... Babam yeniden evlendi, iki kızı oldu. Kızlar daha ergenlik çağına gelmeden ikisiyle de yatmıştım. Büyük kız olan Claire hayatında ilk —ve muhtemelen son— orgazmı benimle yaşadı."

Noel güldü. "Hepsini uyduruyorsun. Bunlar kulağa çok şey geliyor... İnanılamayacak kadar Byron'u çağrıştırıyorlar."

Yeni bir sigara Norval'ın parmaklarının arasında

sihirli bir şekilde belirdi; henüz sönmeyen ilkinin ateşinden yakıldı. "Yemin ederim ki uydurmuyorum. Konu benim değil, *senin* bir şeyler sakladığın."

Noel iç çekti, dudağını ısırdı. "Ben gerçekten bir şey saklamak... Yani şöyle ki... Sanırım ben... Bazı şeyleri sana daha önce açıklamalıydım. Anlatacağım. Ama neden bizim eve gelip kendi gözlerinle görmüyorsun?"

"İskoçyalıdan nihayet bir davet. Haar-ri-kaa! Görmek için sabırsızlanıyorum... Yani şu kötülük yuvasını ve *mère fatale*'yi; o *öldüren anneyi*. Simyacının inini ziyaret de cabası. Orada tasarım ve sentez yaptığından şüpheleniyorum ve..."

"Evet, gerçekten de yapıyorum. Ev demişken, seni uyarmalıyım..."

"Hadi gidelim. Şunu da bir taksinin bagajına at." Başıyla Noel'in annesinin bisikletini işaret etti. Bisiklet devrilmişti; ön tekerleği havadaydı, gidonu ise eğri duruyordu. "Yolda sana *Alpha Bet*'in en yeni üyesiyle ilgili daha çok şey anlatacağım."

Noel'in yüz ifadesi sertleşti. "Ondan yararlandın mı?"

"O lafı nereden buldun? Annenin çağından kalma bir şey sanırsam."

"Samira ile seks yaptın mı?"

Norval sigarasının neredeyse üçte birini tek nefeste çekti. "Pek sayılmaz. Çatı katına vardığımızda uyurgezer haldeydi. Aslında bir uğrayıp bilincinin yerine gelip gelmediğine baksak fena olmaz. Peşimize takılmasının senin için bir sakıncası var mı?"

'Onları evime kabul edemem,' diye düşündü Noel, *'Kendimi gülünç duruma düşürmüş olurum...'*

"Hayır... Onun, yani Samira'nın peşimize takılmasının benim için sakıncası yok. Şimdi düşündüm de... Burada ayrılıp benim evde buluşsak sanırım daha iyi olacak. Bir-iki saat içinde mesela... Halletmem gereken bazı şeyler var."

Norval arkadaşına şüpheli bakışlar gönderdi. "Zili çaldığımda kapıyı açsan iyi edersin. Ha-aaa! Kanıtları yok etmeyi de aklından bile geçirme."

"Birkaç saat içinde görüşelim mi?"

Norval'in yanıtı, "Taksi!" diye seslenmek oldu.

5
'SB'

Noel eve varınca alarma bağlı çağrı cihazını kapattı, dijital şifreyi girerek kapının kilitlerini açtı. Kapı içeriden bakıldığında görülmeyecek şekilde gizlenmişti; duvarla hiçbir çıkıntı yapmadan aynı hizadaydı. Noel'in koridorun ortasındaki alarmı kapatmak için kırk beş saniyesi vardı.

"Anne! Her şey yolunda mı?" Alarmın düğmelerine bastı, panikle üst kata koşmaya hazırlandı ki, oturma odasından gelen sesi duydu.

"Sen mi geldin tatlım?" diye yanıtladı annesi hafif bir İskoç aksanıyla. "Yemek neredeyse hazır!"

"Hemen geliyorum, anne." Rahatlayarak bir oh çekti ve koridorun sonuna, yeni yangın alarmının altından, yeni yangın söndürücü dolabının yanından geçerek yeni banyoya doğru yürüdü. Anında terlemişti; ne zaman eve girse, upuzun bir fırıncı küreğinin ucunda ateşe sürülen bir ekmek gibi hissediyordu kendini. Termostata baktı, sıcaklığı 27 dereceye indirdi. Geceleri açık bıraktıkları ışık termostatın altında hâlâ yanıyordu. Kapatmak için eğildi. Boşa elektrik harcamamaları gerektiğini düşündü; zaten su gibi para harcıyorlardı.

Banyo kapısında büyük bir çizim vardı ve üzerinde kolayca görülebilir şekilde 'TUVALET' yazıyordu. İçerideki klozetin yanında alüminyum parmaklıklar ve yamru yumru tutunma barları vardı. Parmaklık-

lar üreticinin tavsiye ettiği gibi çivilerle sabitlenmişti yerine. Noel kapağı çıkartılmış, oturma yeri açık sarı renkteki klozete baktı. Arkasındaki duvarda talimatlar verilmişti:

1. Eteği kaldır/külotu indir, vs.
2. Sarı oturma yerine otur.
3. Rahatla.
4. İşin bitene kadar bekle.
5. Tuvalet kâğıdı kullan. ↓
6. Yeşil sifon düğmesine bas. →

Noel pembe tuvalet kağıdının kullanılması ve üzerinde SİFON yazan düğmeye basılması da dahil olmak üzere tüm talimatları bir kez daha sonuna kadar okudu. Ayağa kalktı ve aynaya baktı. Oraya da talimatlar yapıştırılmıştı:

1. Diş fırçasını al. ↓
2. Fırçanın üzerine diş macunu koy. →
3. Üst dişlerini fırçala. ↑
4. Alt dişlerini fırçala. ↓
5. Ağzını suyla çalkala. ↓

Noel ellerini yıkadı, banyodan çıktı ve koridorun sonuna yürüdü. Bir yandan da her şeyin yolunda olup olmadığına dair belirtiler aradı.

"Merhaba anne. Nasıl gidiyor?"

"Pek iyi sayılmaz."

"Ama... Sen ne yapıyorsun?"

Oturma odasının zemininde hasırın üstüne kitaplar saçılmıştı ve annesi kucağında açık duran iki kitapla İran halısına bağdaş kurmuş oturuyordu. "Ne-

"...leye koyduğumu bir türlü hatırlayamıyorum," dedi.

"Neyi?"

"Biliyorsun işte."

"Parayı mı?"

Annesi başını evet anlamında salladı.

"Anne, paramızı artık saklamıyoruz. Ben çocukken saklardım, hatırladın mı? Sen de çocukken öyle yaparmışsın."

"Bu kitaplardan birinin içinde, ama hangisi olduğunu hatırlayamıyorum. Bütün servetim orada."

"Hayır, değil..."

"Evet öyle. Sana daha önce söylememiştim..."

"Bizim servetimiz bitti, anne. Bitti. Elimizdeki üçbeş kuruş bankada. Gidip para çekmek mi istiyorsun? Benim gitmemi ister misin?"

"O yaptı."

"O dediğin kim?"

"Komşumuz Fred."

"Fred mi? Babylon'daki Bay Pickett mı? Long Island Papağan Derneği'nin başkanı olan mı?"

"Paramızı o çaldı. Zaten onu hiçbir zaman sevmedim."

"Bay Pickett 1988'de öldü, anne. Paranın nerede olduğunu biliyorum sanırım. Hatırlıyor musun? *Oxford İngilizce Sözlüğü*'nün arasında saklardım. 'LEYLEKMANGIR' cildinde. Çünkü 'mangır', 'para' anlamına gelirdi. Neden öyle olduğunu anlatırım. Sen aramaya devam et, ben de sözlüğe bakayım, olur mu?"

Noel yirmi ciltlik sözlük setine doğru yürüdü, söylediği cildi açtı, annesinin kendisini izlemediğin-

banknot çekti ve sayfaların arasına koydu.

"Parayı buldum, anne! Haklıymışsın!" Cildi uzattı, annesi parayı alıp göğsüne bastırırken gülümsedi.

"Ben bankaya gitmek istiyorum," dedi. "Şimdi. Parayı hesabıma yatırmak istiyorum."

"İyi fikir. Bunu senin yerine benim yapmamı ister misin? Ben zaten gidecektim bankaya."

Kadın parayı saydı ve yarısını oğluna verdi.

"Ben dönene kadar neden televizyon izlemiyorsun?" dedi Noel.

"İzleyemem."

"İzleyemez misin? Televizyon mu bozuldu?"

"Evet."

Noel televizyona doğru yürüyüp düğmesine bastı. Televizyon yavaş yavaş ısınarak açıldı. "Hayır anne, bozuk değil. Bak."

"Programlar artık çok farklı. Programlar... Onlar bozulmuş asıl. Ne olduğunu anlayamıyorum. Bugünlerde çok fazla... Dünya çok hızlı dönüyor. Çok uzağa gidiyor. Baban buna ne derdi?"

'İşte, yeniden başlıyoruz,' diye düşündü Noel. "Neye ne derdi?"

"Biliyorsun."

"Hayır, bilmiyorum."

"Evet, biliyorsun. Ama benden gizliyorsun. Her zamanki gibi."

"Hiçbir şey gizlemiyorum."

"Gizliyorsun."

dibinde,' sözü mü? "

"O değil."

"Öyleyse, ' Televizyon, şeytanın atölyesidir,' mi?"

"Hayır. Biliyorsun... Her şeyin İngilizce adını unutuyorum. Hiçbir şeyin *İngilizcesini* hatırlamıyorum. Hiçbir şeyin."

"Fransızcası ne peki?"

"Hatırlamıyorum."

"Hemen döneceğim, anne. Bankadan başka yere uğramayacağım. Ben dönene kadar kimseyi içeriye alma. Söz mü?"

"Neler olduğunu biliyorum. Bilmediğimi sanma."

"Hiçbir şey olduğu yok, anne."

"Beni burada istemiyorsun. Paramızın az olduğunu biliyorum. Bunu anlamak için dahi olmak gerekmez."

Noel kapıyı tekrar kilitledi, ama bu kez ne alarmı kurdu ne de çağrı cihazını yanına aldı. Lübnan mutfağından yemekler sunan *Prince de Tyr*'a gitmek için dört blok yürüdü. Siparişini vermeyi beklerken parkasının içinde sırılsıklam olana kadar terledi.

'Dijital kilidi kurmalıydım, alarmı da sıfırlamalıydım, bir de...'

Sıra ona gelince silkindi. *"Le numéro deux, s'il vous plaît. Je reviens tout de suite."**

Noel erirken rengi beyaz olmaktan çıkmış karların ve korna sesleriyle dolu trafiğin içinden geçip,

---

* "İki numara, lütfen. Hemen döneceğim." (ç.n.)

neredeyse dönemiyordu, çünkü karavan büyüklüğünde parlak siyah bir Jeep'in sağ ayağının üstünden geçmesine ramak kalmıştı). Restorana tekrar girerken, dur işaretlerinin Montrealliler için yalnızca birer öneriden ibaret olduğunu düşündü. Ve sonraki kırk beş dakika boyunca Arap müziği dinlerken annesi için endişelendi.

Geri dönüş yolunda kendince alametler icat etti. İlerideki trafik lambası yeşil yanmaya devam ederse annesi iyileşecekti, siyah bir araba görürse iyileşmeyecekti... Ön kapıyı zorlanarak açıp kucağında çiçekler ve elinde yemeklerle içeri girdiğinde evde farklı, kötüye yorulması gereken bir şey olduğunu hissetti. Öyle olacağı belliydi, çünkü yolda siyah bir araba görmüştü ve trafik ışığı da kırmızıya dönmüştü.

"Anne! Ben geldim, yemek de getirdim! Fenike yemekleri!"

"Buradayım, tatlım!"

Noel oturma odasına yürüdü. "Senin en sevdiğin 2 numaralı menüden aldım. Falafel, babaganuş, yaprak sarması..."

Annesinin karşısındaki koltukta oturan, gümüş zincire bağlı bir gözlük ve klipsli kocaman küpeler takmış resmi tavırlı yabancıyı görünce duraladı. Kadının iri yarı, her tarafı ayrı oynayan bir vücudu vardı ve dizinin üstünde bir pano duruyordu.

'Hayır olamaz, bir pazarlamacıya daha katlanamam. Nasıl oldu da içeri girebildi bu?'

Kadın kendini tanıttı; sesi Noel'in beynini bir akordeon gibi açılıp kapanan, su samuru kahverengi-

sinden dikdörtgenlerle doldurdu. Noel karşılık olarak kendini tanıtmak yerine müzik setinin kapağını açtı ve içine bir CD koydu: Scriabin'den *Esrikliğin Şiiri*. Sonra mutfağa gitti, yemeklerle çiçekleri tezgâhın üstüne bıraktı, buzdolabını açtı ve bir tane jalapeño biberi çıkardı.

"Afedersiniz," dedi odaya dönünce. "Biraz dikkatim dağıldı, Bayan..."

"Bayan Holtzberger. *Home Care*'den."

Göz yaşartıcı bir parfüm bulutunun içinde kalan Noel kendisini tanıttı. "Adım Noel ve Bayan Burun'un oğluyum." Kadının elini sıkmadan önce biberden kocaman bir ısırık aldı; neredeyse yarısını yutmuştu. "Sorumu mazur görün, ama içeri nasıl girdiniz, Bayan Holtzberger?"

"Şey, ben... Kapıyı anneniz açtı."

"Anladım."

Kadın Noel'in elindeki biberden geriye kalana baktı. "Şartlara uygun olup olmadığını tespit etmek için annenizle görüşmeye geldim."

"Şartlara uymak mı?"

"Yardım için. Gündüz bakıcısı yani. Haftanın iki veya üç günü annenize yardımcı olacak bir bakıcı."

"Anladım." Noel altı ay önce başvuru formunu kendisi doldurmuştu. Ücretini ödeyemeyecekleri bir bakıcı bulabilmek için yani.

"Burada bulunma amacım, dairemize gönderilen çeşitli raporların doğruluğunu teyit etmek ve..."

Bayan Holtzberger'in dikdörtgenlerinin sesinden, pembemsi teninin ve dudaklarının kenarlarından ta-

maya çalıştı Noel. Ne diyordu kadın? Komşulardan şikâyetler mi? Onlar zaten hep şikâyet ederdi.

Noel dinlemediği sözlere cevap vermeye çalıştı:

"Evet, bazen garip konuştuğunu biliyorum, ama onlar geçmişte kaldı. Evet, bir tane var; bir Medic Alert bilekliği var ... Şu anda takmadığının farkındayım. Buluruz, buralarda bir yerlerdedir. Evin altı üstünde mi? Bu bence biraz abartılı bir söylem. Ama başka bir yerde yaşamak istemiyor. Evde, benimle birlikte yaşamak istiyor. Ayrıca durumu iyiye gidiyor, gerçekten. Evet, çok iyi anlıyorum..."

"Sizin için sakıncası yoksa Akli Durum Testi'ne başlayabilir miyim?"

Noel, Scriabin'in trombonunun yumuşak seslerine bir son vermek için müzik setine uzandı. "Bugüne kadar zaten sayısız teste girdi, Bayan Holtzberger. Aslında doktoru dünyaca ünlü bir nörologdur: Émile Vorta ismini duymuş olmalı..."

"Uzun sürmez. Endişelenecek bir şey yok. Sizin için bir sakıncası var mı, Bayan Burun? Size Stella diyebilir miyim?"

Bayan Burun'un dudakları büzülmüştü; sanki önüne geçemediği bir kahkahayı bastırmaya çalışıyormuş gibiydi. Noel'in çılgınca bir bale sıçrayışı yapıp onu fotoğraf çekimi için güldürmeye çalıştığı zamanı hatırlıyordu. İspanya'da şeydeydiler... *'İspanya mıydı acaba? Adı neydi o hareketin? Bacaklarını geri ve ileri büküyordu...'*

"Bizi birkaç dakikalığına yalnız bırakabilir misiniz, Bay Burun?"

"Hayır, burada kalacağım. Sizin için sakıncası yoksa elbette." Noel ön taraftaki pencereye doğru yürüdü.

"Pekâlâ. İlk sorum şu, Bayan Burun: Hangi yıldayız? Bayan Burun? Hangi yılda olduğumuzu söyleyebilir misiniz?"

'İspanya mıydı? Yoksa başka bir ülke mi?' Zikzak desenli koyu renk tuğlalar ve upuzun kemerli yapılar geldi gözünün önüne. *Torino mu?* Sonunda, "Entrechat," diye homurdandı gülümseyerek.

"Anlayamadım? Bayan Burun? Hangi yılda olduğumuzu söyleyebilir misiniz?"

Bayan Burun dimdik karşıya baktı.

'Bu kadın da kim? Sanki bir şeyler söylememi bekliyor...'

"Yıl, Stella. Hangi yılda olduğumuzu biliyor musun?"

"Yıl mı? Zavallı ben. Sanırım... Bin dokuz yüz... Doksanlardayız, ama ben ..."

Bayan Holtzberger güdük bir kalemle bir şeyler yazdı. "Peki, hangi mevsimdeyiz?"

"Sonbahar mı?"

Noel pencereden dışarıya bakarak derin bir iç çekti. Donmuş camın ardındaki manzarada, yana yatmış gibi duran bulutların önündeki kara ağaçlar çarptı gözüne.

"Hangi aydayız?"

"Ekim?"

"Ya tarih?"

"Pazar mı?"

"Şu an neredeyiz? Hangi ülkede?"

"Ben bilmem... Kanada mı?"

"Hangi şehir?"

"Aberdeen mi?"

"Aberdeen'de doğduğunu söylemek istiyor aslında," dedi Noel. "Soru kafa karıştırıcıydı."

"Teşekkür ederim, Bay Burun. Bu ek bilgi yararlı oldu. Ama maalesef test yalnızca anneniz için. Şimdi, Bayan Burun, sokağınızın adı ne? Bayan Burun?"

"Coppertree Lane mi?"

"Sanırım *eskiden* orada yaşadığımızı kast ediyor," dedi Noel. "Babylon, Long Island'da."

"Şu an evin hangi odasındayız Bayan Burun?"

"Yemek odası mı?"

Noel destek bulabilmek umuduyla ellerini pencerenin denizliğine koydu. Karanlık kış göğüne baktı, dondurucu bir rüzgâr ona doğru esip geçti. Annesinin reçetesindeki tüm ilaçları aldığını düşündü. *'İçine ettiğimin yepyeni ilaçlarını kullanıyor. Neden işe yaramıyorlar? Neden* hiçbir şey *işe yaramıyor?'*

"Şimdi size üç kelime söyleyeceğim. Sizden bu kelimeleri bana tekrar etmenizi istiyorum. Anlaştık mı? Hazır mısınız? İşte size üç kelime: Salatalık, lamba, nikel. Bunları bana tekrar edebilir misiniz Bayan Burun? Salatalık, lamba, nikel."

Stella konsantre olmaya çalışarak yüzünü buruşturdu. "Salatalık, lamba... Gerisini unuttum. Çok üzgünüm. Bugün kendimi iyi hissetmiyorum... Yani ben..."

"Sorun değil canım, iyi gidiyorsun. Şimdi biraz daha zor bir görev vereceğim sana. Yüzden başlayarak

geriye doğru yedişer yedişer, yani her seferinde yedi sayı eksilterek saymanı istiyorum."

Mutfaktaki musluk, tik-taklarıyla zamanın geçip gittiğini gösteren saat gibi ve acı ve hüzün dolu bir ağıtı sese dönüştüren davul edasıyla damlarken, sessiz saniyeler geçti. Avrupa'dan görüntüler yeniden canlandı Stella'nın gözlerinin önünde. Bir cenaze... Dört bir yanı su olan o şehirde. Kayıklar ya da adına her ne diyorlarsa o tekneler siyah kurdelelerle bezenmiş, birileri davul çalıyor. Ses giderek yükselirken ve tabut yüzüp giderken kocasını düşünmüştü...

"Bayan Burun?"

Araya giren Noel, "*Ben* bile geriye doğru seri olarak yedişer yedişer sayamıyorum, Bayan Holtzberger," dedi.

"Bayan Burun? Yüzden geriye doğru yedişer yedişer sayabilir misiniz? Sayamıyor musunuz? Peki, devam edelim. *Radar* kelimesini harflerini tersinden söyleyebilir misiniz? Hayır mı? Size daha önce sorduğum üç kelimeyi hatırlıyor musunuz?" Holtzberger bileğinin etine gömülmüş saate göz attı. "Hatırlayamıyor musunuz? Hayattan zevk alıyor musunuz Bayan Burun?"

"Alıyorum diyemem."

"Hayatla ilgili olarak ne hissediyorsunuz?"

"Herhangi bir şey hakkında bir şey hissettiğimi söyleyemem." Stella'nın gözlerine sonsuz bir üzüntü, boyun eğme yansıtan bir bakış indi.

"Son birkaç gündür pek iyi değil," dedi Noel. "Gerçekten. Grip... Grip oldu. Öldürücü bir türünden. Bu yüzden sizden tekrar gelip bu testi başka zaman..."

Ancak ve ancak kişi aşırı endişeli ya da üzgünse testin tekrarlanması talep edilebilir, Bay Burun. Ve benim kriterlerime göre..."

"Buraya kadar yorulduğunuz için size müteşekkiriz, Bayan Holtzberger. Ama ne yazık ki annemin hemen şimdi dinlenmeye çekilmesi gerekiyor..."

"O halde testin sonuçlarını eksik iletmek durumunda kalacağım," dedi kadın capcanlı bir sesle. Boynundaki ve boğazındaki et katmanları bir yukarı bir aşağı sallanıyordu. "Bu da gündüz bakımı için yaptığınız talebi olumsuz etkileyecektir. Konuşmamız gereken bir konu daha var. Mümkünse yalnız."

"Annemden gizlim saklım yoktur."

"Pekâlâ. Annenizin mahallede dolaşıp komşuların kapılarını ve pencerelerini tıklattığına dair haberler aldım; hem de birden çok kez."

"Benim... Böyle bir durumdan haberim yok."

"Kedisiyle ilgili bir durumdan haberiniz var mı peki?"

"Hangi... Hangi durumu kast ediyorsunuz?"

"Siz gelmeden önce anneniz bana komşunuzun sizin kedinizi hunharca öldürdüğünü söyledi."

"Morven'i öldürdü," dedi Stella.

Morven'in 1991 yılında tümörden öldüğünü düşündü Noel. "Bu... Doğru."

"Ayrıca komşunuzun Morven'in yavrularını kaynar su dolu banyo küvetinde boğduğunu da iddia etti."

Noel iç çekti. "Ne yazık ki... Sonra da anne kediyi bir bavula kilitleyerek havasız bırakmak suretiyle öldürdü."

"Isterseniz bavulu size gösterebilirim," dedi Noel. "İçinde hâlâ diş ve tırmık izleri var. İsterseniz getirebilirim."

Holtzberger gözlerini devirdi. "Gerek yok Bay Burun. Ama *çok* yakında sizi arayacağız. Yo, lütfen; beni geçirmek için zahmet etmeyin."

Noel annesini yatağına yatırırken 'kötü' bir gün geçirdiğini düşündü.

Ne olmuş yani? Bunda bir şey yok; herkes zaman zaman kötü günler geçirir. Yarın her şey daha güzel olacak...

Bayan Burun yaşların akmasını engellemek için gözlerini hızlı hızlı kırpıştırdı; yanlış bir şeyler yaptığının, oğlunu üzdüğünün farkındaydı. "Benim neyim var, bir tanecik Noel'im? Yolunda gitmeyen bir şeyler olduğunu hissediyorum, ama ne olduğunu bilemiyorum."

Noel bunu daha önce de duymuştu; hem de pek çok kez. Yine de, gözyaşlarına boğulmaktan kendini zorla alıkoyabiliyordu. Kelimenin tam anlamıyla yürek burkan, onu paramparça eden bir durumdu. "Endişelenme anne," dedi ve cesurca gülümsedi. "Yarın yepyeni bir gün olacak. Yirmi birinci yüzyıldayız: Her şey daha iyi, daha güzel olmak zorunda. Yarın cümbüş olacak, bekle de gör. Ha-aa, neredeyse unutuyordum. Sana bir sürprizim var."

Bayan Burun ağlamayı kesti; o sözler bir çocuk gibi ilgisini çekmişti. Noel yatağın yanındaki çerçeveli aynada annesinin yansımasını görebiliyordu. Odayı boydan boya geçti ve bir buket çiçekle geri döndü.

"Bak sana ne aldım anne. Amarant."

Çiçekleri koklayıp yapraklarını okşarken annesinin gözleri parlıyordu.

"Bana *'Gül İle Amarant'*ı okuduğun zamanı hatırlıyor musun? Ezop'unki. Şu ölmeyen çiçek hani. Hatırlamıyor musun? Önemli değil. Zaten çok uzun zaman önceydi." Etiketsiz, kehribar renkli bir şişeden su bardağına kurbağa yeşili bir sıvı döktü. "Bundan biraz daha iç, anne. İyi gelir."

'İyi gelir, ama umarım yan etki göstermez.'

"Birkaç yeni fikrim, yeni numaralarım var. Göreceksin." Annesinin sıvıyı içmesini izledi. "Bak neredeyse unutuyordum! İnanılmaz bir şey oldu. Kiminle karşılaştığıma inanamayacaksın. Hazır mısın? Heliodora Locke. Onca yer dururken Montreal'deymiş!"

Annesi ona boş gözlerle baktı.

"Heliodora Locke!" diye bağırdı Noel. Sanki yüksek onun hafızasını harekete geçirecekmiş gibi yapmıştı bunu. *"Bir Gelin ve Üç Damat'*taki aktris! Hatırlıyorsun onu, değil mi anne?..."

Oğlu kendisini tüm yüzüne yaydığı ifadeler ve sessiz sinema oynarmış gibi jestler ve mimiklerle hatırlamaya teşvik ederken, Bayan Burun'un yüzünü korku dolu bakışlar kapladı.

"Hatırladın mı? O filme *bayılırdık*. En sevdiğimiz filmlerdendi. Hatırlasana, ona âşık olduğumu söyleyip beni kızdırırdın... Yani şeye... Neyse, boş ver." Noel gülümseyerek hayal kırıklığını gizlemeye çalıştı. "Tamam anne. Boş ver. Önemli değil. Aslında daha önemsiz olamazdı..."

Annesinin yüz ifadesi yavaş yavaş değişti. "Kadın kıyıda üç adam bulmuştu. Gemi kazasından sağ kurtulmuşlardı. Üçü de bilincini yitirmişti."

Noel'in yüz ifadesi dondu, nefesi durdu.

"Onları iyileştirmişti, sonra adamların üçü de ona âşık olmuştu."

Noel inanamayan gözlerle baktı annesine. Sonra kendini onun kollarına attı; kahkahalar patlatıyor, yatakta bir ileri bir geri sallanıyordu. "Evet anne! Aynen öyle. Hatırlayacağını *biliyordum*! Bu iyi haber, hem de *çok* iyi haber." Vorta'nın ilaçlarının etkilerini göstermeye başladığını düşündü. O seferkilerin doğru ilaçlar olduğunu *biliyordu*!

Annesi eskisi gibi onun saçını okşamaya başladı. Sonra aniden, "Babanın..." dedi, "Aile ağaçlarına inanılmaz bir bağlılığı vardı. Ama bilmediğin, benim sana bu zamana kadar söylemediğim şey onun çok kolay kandığıydı. Hem de tüm o... zekâsına rağmen."

Noel kalbinin hızla atmasını engellemeye çalıştı; annesindeki yeni zihin berraklığı onu çok şaşırtmıştı. "Yani... Byron'ın aslında atalarımdan biri olmadığını mı söylüyorsun?"

Stella gülümsedi. "Şairlerin dünyanın hiç kimse tarafından kabul edilmeyen kanun yapıcıları olduğunu söylerdi baban."

Onun bu sözü nasıl hatırladığını düşündü Noel. Amarant sayesinde mi?[11] Beyni harfler üretmeye baş-

---

[11] NB babasının en sevdiği şairlerden biri olan Shelley'nin *Zincirlerinden Kurtulan Prometheus* adlı şiirinden bir pasaja atıfta bulunuyor olabilir:

ladı, ama sonra zorla da olsa şalterleri indirdi. "Ben... Ben babamı bunu söylerken hiç duymadım anne."

"Baban herkesçe kabul edilen kanun yapıcılardan hiç memnun değildi."

Noel umarsızca daha çok şey duymak istedi; annesi daha önce babasının mutsuzluğundan hiç o şekilde söz etmemişti.

Ama o arada annesinin aklı birdenbire başka bir konuya atladı. "Émile'ye bir şey aldım," dedi. "Onu sen götürebilir misin tatlım? İstersen okuyabilirsin de."

Noel yanıt bile veremeden uyuyakalmıştı annesi. Noel bir süre onu uyandırmayı, o paha biçilmez anları daha uzun süre yaşamayı düşündü, ama yüreği elvermedi. Kadıncağız haftalardır uykusuzluktan çekiyordu. Annesinin elini tutup parmaklarını usulca, çok usulca saçlarından çekti ve onun alnına bir öpücük kondurdu. Ayaklarının ucuna basarak annesinin mavi Olivetti Lettera'sına (kocasının verdiği, bir bilgisayarın yerini asla alamayacağı hediyeye) doğru süzüldü, kullanılmaktan yıpranmış eş anlamlılar sözlüğünün yanında duran bir tomar kâğıdı aldı. Daktiloda yarısı yazılmış bir sayfa takılıydı ve satırlar güçlükle okunuyordu. Şeridi değiştirmek gerektiğini düşündü. Anne-

---

Prometheus gördü ve uyandırdı;
Kat kat olmuş Cennet çiçeklerinin,
Nepenthe'nin, Moly'nin, Amarant'ın,
Solmayan çiçeklerin içinde uyuyan kocaman umutları;
İnce, gökkuşağı kanatlarıyla saklanırlardı
Ölüm şeklinde... (II, iv, 59-65) [Dr. Vorta'nın Notu]

sine son bir kez daha baktıktan sonra ışığı söndürdü ve kapıyı kapattı. Koridora çıkınca bir halkaya takılı anahtarlardan birini seçip kapıyı dışarıdan kilitledi annesinin gardiyanı! O an duygular boğazına düğümlendi, gözlerinden yaşlar boşandı.

Sonra Noel'in dikkatini aşağıdan gelen bir ses çekti. Birisi zili uzun uzun çalıyor, bir yandan da kapıyı deli gibi yumrukluyordu. Zil ve yumruk seslerinden oluşan yaylım ateşi eve derin bir sessizlik çökmeden önceki birkaç dakika boyunca devam etti. Noel merdivenlerin başına oturdu ve annesinin yazdığı satırları okumaya başladı.

6
Stella'nın Günlüğü (I)

Issız bir sokakta
Korku ve dehşetle yürüyen,
Sadece bir kez geri dönüp bakan,
Ve bir daha başını çevirmeyen biri gibi.
Çünkü biliyor ki,
Dehşetli bir iblis
Neredeyse ensesinde
Kendisini takip ediyor.
— *Coleridge,* İhtiyar Denizcinin Ezgisi

9 Şubat 2001, Cuma

Muazzam bir gün; muazzam olumsuz bir gün. Doktorun söylediğine göre bende 'hafif bilişsel bozukluk' varmış. İlk başta kulağa çok kötü gelmiyor, ama bir de şöyle söyleyeyim: İlk aşamasındayım... Yani Alzheimer Hastalığı'nın. Bazı hastalıkların isimleri dahi insanı dehşete düşürür ki, Alzheimer da onlardan biri. Bu bir ölüm cümlesi. Uzun ve yavaş bir ölüm.

Émile hâlâ 'aklım başımdayken' -yani bana ne olduğunu anlayabilme yetisine sahipken- bu günlüğü tutmamı istedi benden. O aklı başındalıkların yer aldığı temporal lobumdaki hücrelerde meydana gelen bozulma nedeniyle yakın gelecekte bunu yapamayacağım. 'Her gün yazmayı unutma', diye

Cembinledi bana.

Ne güzel! Aklım hâlâ başımda, ama sanki bu bir nimetten ziyade bir lanet. Çünkü ben geleceği biliyorum ve gelecek şöyle olacak:

Bunun adının ne olduğunu hatırlayamıyorum, o nedenle de çizmeyi tercih ettim (ve eskiden daha iyi çizerdim).

Kılıcın altında olmak gibi değilse de İhtiyar Denizci gibi, ama neden öyle olduğunu hatırlayamıyorum. Zavallı Noel'in canını bir kez daha sıkmak istemiyorum. ~~Eskiden bundan daha iyi çizerdim~~.

Demokles'in kılıcı! (Az önce Noel'e sordum.)

Noel için Tanrı'ya şükrediyorum. Oğlum burada, yanımdayken bile hayat korkutucu şekilde yalnız geçebiliyor. Eski meslektaşlarımı artık görmüyorum. Arkadaşlarımı da. Çünkü biriyle sohbet ederken sözün bana geçtiği, benim konuşmam gereken kısımları idare etmek bazen gerçek bir mücadele halini alabiliyor. Çoğu kez son söylediğim şeyi hatırlamıyorum. Otuz üç

yıl önce Noel'i beşiğinde saatlerini ha tırlıyorum, otuz beş yıl önce kocamın bana evlenme teklif edişini hatırlıyorum, ama otuz beş saniye önce ne söylendiğini çoğu zaman hatırlayamıyorum.

Sürekli bir şeyleri hatırladım- hatırlayacağım duygusu içindeyim, hani uyanınca gördüğün rüyayı hatırlamaya çalışırsın da kopuk kopuk parçalar gelir gözünün önüne ve sonra da her şey uçup gider.

Sorunumun ne olduğunu açıklamak öyle sinir bozucu ki. Hiç kimse beni anlamıyor. Unutkanlığımdan bahsediyorum. Arkadaşlarım, "Hepimiz bir şeyler unutuyoruz, Stella," diyor. "Düşüncelerimizin sırasını bazen hepimiz yitiriyoruz," diyorlar. "Her şeyin bir PIN kodunun veya şifresinin olduğu bu çağda bu durum gayet normal," diyorlar. "Senin gerçekten bir şeyin yok,' diyorlar. Bu gibi sözler söylüyorlar. Ben de, 'Hayır, hayır, yanılıyorsunuz, hepsi bu kadar değil; dediğinizden daha kötü durumdayım; halime baksanıza,' diyeceğime öylece kafa sallıyorum.

~~Émile bende 'hafif bilişsel bozukluk' olduğunu söylüyor~~.' Bir konuşma sırasında, tam da konuyla alakalı ya da zekice ya da akıllıca bir şey söylemeyi aklından geçirdiğinde, en önemli ayrıntıyı unutuyorsun. Sonra da özgüvenini kaybediyorsun. Ya da aynı soruyu daha önce sormuş olmaktan korkuyorsun ki, zaten cümleler de tekrarlanmaktan hiç hoşlanmıyor, yorgun düşüyor. Çoğu kez bir şeyi unuttuğun için değil, onu söyleyip söylemediğini ve hatta düşünüp düşünmediğini hatırlayamadığın için tekrarlıyorsun.

Bazen saklanacak bir kuytu, sessizce göz-

yapı dökebileceğim bir yol arıyorum. Bir filin ölme zamanı gelmişse ne yapar? Tek başına ormanın derinliklerine yürür. Bazen ben de öyle yaptığımı hissediyorum; ormanı her halükarda bulabileceğimi varsayıyorum.

~~Hafif bilişsel bozukluk... Bende bundan varmış, Alzheimer'ın ilk belirtisiymiş.~~ Cepheler arasındaki insandan arındırılmış bölgede yalnız bir kadınım, eskisi gibi kendine güvenen, zeki ve bilgili kadın olamadığım garip bir yerdeyim. Ve bir zamanlar tarih öğretmeniydim ben!

Fakat delirdiğim de söylenemez henüz; hâlâ düşünebiliyorum, hâlâ muhakeme edebiliyorum. Canımı sıkan şey, Émile'nin beni yok sayıp, benimle ilgili tüm ayrıntıları oğluma anlatması, tüm göz temasını onunla kurması. Bu beni çileden çıkarıyor. Bir dahaki sefere ona bu konuda iki çift laf söyleyeceğim. Hatırlarsam tabii. En iyisi elime yazayım.

13 Şubat 2001

Fugaces labuntar anni.[12] Nasıl oldu da üzerinden çok uzun zaman geçen okul yıllarımdan kalma bu cümleyi hatırladım?

---

[12] 'Bir sabah uyanırsın, bir de bakarsın ki yaşlanmışsın.' (Kelimesi kelimesine karşılığı: 'Kısacık yıllar geçip gitmiş.') Maalesef bu açıdan Stella ile aynı durumdayız! Hayatımı bilime adadım, karşılığında karımın ve kızımın sevgisini yitirdim. Seksenlerin sonunda bir gün ne kaybetmekte olduğumu fark ettim ve kaybettiklerimi geri kazanmak için ne yapmam gerektiğini anladım. Ama yine de başka bir yol seçtim: Ayık kalmak için Maxwell House kahveleri içtiğim, kariyerimi yaşıma aldırmadan ve ailemden uzakta kalarak daha ileri taşıdığım on altı saatlik günler. Tıpkı gerçek sanatçılar gibi gerçek bilim adamlarından da iyi koca olmaz. [Dr. Vorta'nın Notu]

Seçmiş, Aberdeen'e gitmeyi ne çok istiyorum! Orada yaşadıklarımı burada iki hafta önce yaşadıklarımdan daha iyi hatırlıyorum! Noel de benimle gelir mi acaba?

Tanrım! Eskiden sahip olduğum, ama o zamanlar kıymetini bilmediğim küçücük şeyleri çok özlüyorum. Sislerin içinde kaybolmadan havadan sudan konuşabilmek, şakalaşabilmek, insanların ismini hatırlayabilmek, kitap okuyabilmek ya da film izleyebilmek. Sislerin içinde yolunu kaybetmeden yürüyebilmek ya da araba kullanabilmek.

Arabamın anahtarını bulamıyorum ki, bu elbette ki daha önce de pek çok kez geldi başıma, ama bu seferki farklı. Bu seferki onları farklı bir yere koymuşum ya da nerede bıraktığımı hatırlamıyormuşum gibi bir şey değil. Bu kez anahtarlarım çalınmış gibi hissediyorum.

Onları Noel almışsa, gerçekten kaybolmuş, doğru yoldan çıkmış olmalıyım. Bir zamanlar oğlunun aniden dalıp nereye gittiğini merak eden annenin, şimdi annesinin aniden dalıp nereye gittiğini merak eden bir oğlu var.

15 Şubat

Uyanıyorum ve kendimi beynimin bağlantıları doğru yapılmamış gibi hissediyorum. Sanki telefon rehberini karıştırıyor, işini iyi bilen, eşeğini sağlam kazığa bağlayan bir elektrikçi arıyorum. Adam muhtemelen,"İsterseniz bağlantıları yeniden yapabilirim, Bayan Burun," ya da "Dilerseniz beyninizin kısa devre yapmasını

kapılıyorum, daha da sersemliyorum; sonra yorganımı tekrar üstüme çekip uykuma kaldığım yerden devam ediyorum.

18 Şubat

Bugün Noel ile bir kutu içerisinde sakladığımız anıları yad ediyorduk ve o bana yıllar önce Anneler Günü için yaptığı bir kartı gösterdi. Yukarıdan aşağıya doğru ANNEME yazıp bir şiir ya da kafiyeli denebilecek bir yazı ortaya çıkarmıştı. Şimdi o kartı bulamıyorum, üstünde ne yazdığını da hatırlamıyorum, ama çok hoştu. Son birkaç saatimi elimde kalem ve silgiyle o şiirin güncel bir halini yazmak için geçirdim. Ortaya şu çıktı:

Acılarım dinmek bilmedi,

Ne menopoz, ne unutkanlık,

Ne de yaşlanmanın getirdikleri.

Elimde olmadan hissettim çaresizliği,

Meşum bir boşluk yarattı içimde,

Eksilmedi anne rolümü kaybetmiş olmanın ezikliği.

20 Şubat

Noel'in altı ya da yedi yaşındayken, 'Gelecek, ulaşabilmek için sabırsızlandığım bir şey,'dediğini hatırlıyorum (cümlenin içindeki kara mizahı fark edip gülmüştüm). Şimdi ben tam tersini hissediyorum: Gelecek, ulaşabilmek için hiç acele etmediğim bir şey. Gelecek, artık eskiden gelmesini beklediğim şey değil.

İmzaladığım sözleşme, uzun yıllardır istediğim gibi yarı zamanlı öğretmenlik yapmama imkân tanıyor, ama şimdi biliyo-

bir dağın basamaklarını tırmanarak harcamış gibi hissediyorum kendimi.

22 Şubat

Alzheimeristan yabancı bir ülke. Burada zaman aynı şekilde işlemiyor; takvimler karmakarışık, aylar ve günler iskambil destesindeki kâğıtlar gibi birbirine girmiş. Zemin de farklı; yer sallanıp duruyor, işaret levhaları sürekli değişiyor. Çamurun ya da kumun, mayınların ya da tuzakların arasından yürüyorsunuz. Burada insanlarla konuşmak, dillerini anlamak da çok güç. Alışmak çok zor; benim büyüdüğüm yerlere hiç benzemiyor burası.

Bir odaya girip de oraya neden girdiğinizi unuttuğunuz oldu mu hiç? 'UNUTKANLIĞA giriş' derdim ben buna. Yoksa bunu söyleyen eşim miydi? Her neyse... Eskiden buna gülerdik, ama artık hiç de komik gelmiyor, çünkü biz Alzheimerliler uyanık olduğumuz saatleri orada geçiriyoruz.

26 Şubat

Merak ediyorum da, acaba Alois Alzheimer, ismi sadece unutkanlık hastalığıyla hatırlandığı için mezarında dönüp duruyor mudur? Acaba bu soyadını taşıyan çok Alman var mı? Yoksa Alzheimer soyadı da tıpkı Hitler soyadı gibi geçmişe mi gömüldü?

2 Mart

Bugün birisi geldi. Yüzü tanıdık gelse de kim olduğunu çıkaramadım. Tanımış gibi yaptım, ama kimsenin inandığını sanmıyorum.

Bu beni kızdırıyor, hayal kırıklığına uğratıyor. Ve sanırım hayal kırıklığımın ve

öfkemin acısını zavallı Noel'den çıkarıyorum. Oysa onsuz ne yaparım? Demir parmaklıklı bir hücredeymiş gibi hissederim kendimi; gerçi olmak istediğim yer de orası ama...

~~Planım öğretmenliğe yarı zamanlı da olsa geri dönmekti,~~

Bu gidişle sonum huzurevi olacak ki, düşüncesi acı ve üzüntü veriyor, içimi öldürüyor. (Freud sürçmesi. 'İçimi dolduruyor' diyecektim.) Gitmek istemiyorum oraya. Beynimin birazcık daha, ben ölene kadar dayanmasını istiyorum...

9 Mart

İçimdeki her şey öyle boş, öyle gri ve kuru ki. Beynim anıları ve umudu dışarıya sızdırıyor. Tamamen gri! Sanki suyun altındayım; karanlık ve bulanık suların. Belki de ölmeden önce kocamın gördükleri gibi.

13 Mart

Üç koca gün geçti. Bunu gazetenin tarihinden gördüğüm için söyleyebiliyorum (bugünlerde okuduğum tek satır tarih satırıydı). Üç gün, iptal edilmiş üç gün daha arkasında bir iz bile bırakmadan gitti. Takvimden kesilmiş boş kareler üçlüsü.

15 Mart

Çok fazla televizyon izliyorum. Bugünlerde tek yaptığım bu. Noel izlemeye dayanamasa da, ben ~~*Kim Bir Milyon İster,*~~ *Riziko* gibi yarışmaları seviyorum. Noel soruların çok kolay olduğunu düşünüyor. Eskiden

ben de ona hak verirdim, ama artık ilk turlardaki soruları bile bilemiyorum. Cevaplar bir türlü gelmiyor aklıma! Nereye gitmiş olabilirler? Hayatımdan büyük parçalar kopup gitmiş gibi bu; koca bir tepenin yıkılıp denize yuvarlanması gibi.

18 Mart

Burada böylece oturuyorum; önemli bir şey yazmak istiyordum, ama ne olduğunu hatırlayamıyorum. Beynim kek hamuru gibi; tuşlardaki harflere ya da takvimin üzerindeki daire içine alınmış günlere bakarak ve neden daire içine alındıklarını bilemeden bir ya da belki iki saattir burada oturuyorum...

Şimdi hatırladım... Yani televizyondaki aptal bir bilgi yarışmasını izledikten sonra. Şu kestiğim gazete yazısıyla ilgili bir şeyler yazacaktım. (Okuyabildiğim kadar çok okuyorum, çünkü Noel okumanın beynime iyi geleceğini söyledi, ama muhtemelen artık bunun için çok geç, ayrıca televizyon izlemek daha kolay.) Her halükarda onu yanımda tutuyorum. *The Gazette*'den kesilmiş bir yazı.

Anne Katili İntihar Etti

Annesini boğarak öldürdüğünü, bunu onun acılarını dindirmek için yaptığını söyleyerek yetkililere teslim olan adam, şartlı tahliye edilerek bir günlüğüne dışarı çıkınca intihar etti.

Noel Burun(32), Alzheimer hastası olan annesi Stella Burun'u öldürdüğünü itiraf etmişti. Burun, annesini 6 Eylül 2000 tarihinde, Quebec'deki Château Frontenac'da birlikte yaşadıkları evde başına plastik bir torba geçirerek öldürdü.

Beş yıl hapis cezasına çarptırılan Burun, annesini öldürdük-

ten sonra iki kez intihara teşebbüs etmişti.

Ulusal Şartlı Tahliye Kurulu, 16 Mart tarihinde Burun'u uyumevinde kalması şartıyla geçici olarak tahliye etmişti. Burun, cezasının bir kısmını Quebec hükümetine bağlı psikiyatri hastanesi olan Philippe Pinel Enstitüsü'nde çekiyordu. Kurulun raporlarından birinde, Burun'un annesinin ölümünü atlatamadığı, *şiddetli depresyon ve tekrarlayan kâbuslardan* muzdarip olduğu belirtilmekteydi."

Bunu neden yazdığımı bilmiyorum. Neden haberdeki isimleri değiştirip kendi adımı ve Noel'inkini yazdım? Bu ne anlama geliyor? Yoksa geleceği mi görüyorum? Telefon mu etsem şeye... Adı neydi şu doktorun? Émile miydi? Yaptığım şeyi Noel'e anlatsam mı? Endişelenmeye başlıyorum. Panik oluyorum. Aklımı mı kaybediyorum acaba? En iyisi yatayım.

23 Mart

Bütün gün arabamın anahtarlarını aradım. Sonra Noel bana artık araba kullanmamamı tercih ettiğini söyledi. Buna çok kızdım. Anahtarların şeyde... Adı her neyse işte... Orada olup olmadığına bakmak için geceliğimle odadan dışarıya fırladım. Bütün kapılar kilitliydi, ama zaten neyi aradığımı unutmuştum. Sonra plakamı gördüm ve güldüm. Üzerinde 'Je me souviens' yazıyor.[13]

---

[13] 'Hatırlıyorum' şeklindeki sloganı —sağlık bakanı olmam için ara seçimlerde adaylık koymam yönünde beni teşvik eden eski bir Quebec başbakanının söylediğine göre— *'Je me souviens /que né sous le lys / Je croîs sous la rose...'* ('Hatırlıyorum / [Fransız] zambağı altında doğduğumu / [İngiliz] gülü altında büyüdü-

hatırlayamadığım şey kontakmış. (Teşekkürler Noel.)

Mayıs'ta mıyız? Yazmak çok zor. Daktiloda yazma işi sorun değil, el çabukluğu ve parmak hafızası konusunda çok sorun yaşamıyorum, ama bazı kelimeleri ve yazımlarını sürekli sözlükten bakmam gerekiyor, o sırada hangi kelimeye baktığımı unutuyorum!

Alzheimer eski sistemden metrik sisteme geçtiğimiz zamanı yaşamaya benziyor. Yıllardır bilinen her şey bir anda karmakarışık olmuştu. Sayılar aynı değildi, aynı şeyi ifade etmiyorlardı. Bir şeyin fiyatının kaç para ya da sıcaklığın kaç derece ya da en yakın şehrin ne kadar uzakta olduğunu anlayamıyordun.

Amerika'ya geldiğimiz zamana da benziyor aslında; arabaların direksiyonları sağdayken birden sola geçmişti. Eninde sonunda buna alışılıyor, ama siz alışana kadar ben çoktan gitmiş olacağım.

Aylardan Haziran galiba... Bir karar verdim. Konuşurken söylemek istediğimi söyleyemeyeceksem hiç konuşmayacağım.

Temmuz ayındayız sanırım. ~~Galiba arabamın anahtarlarını kaybettim~~ Buranın böyle kalmasına izin vermem gerçekten korkunç. Ama çalılar kırpılmış. Kısa bir uykudan uyandım, penceremden dışarı baktım... Ve

---

ğümü...') diye başlayan anonim bir şiirden alınmış. Bilinçaltında da olsa beni İngilizce konuşma becerilerimi geliştirmekten caydıran belki bu egemenlik yanlısı düşüncelerimdir. (Bkz. not 7, hâlâ canımı sıkan ikinci cümle.) [Dr. Vorta'nın Notu]

çalıların kırpılmış olduğunu gördüm. Birisi yapmış olmalı. Benim yaptığımı düşünüyorum. Başka kim yapmış olabilir ki?

Gözlerimi kontrol ettirmeliyim. Ya da bu şeridi değiştirmeliyim. Her şey silikleşmeye başlıyor.

Gözlerimle ilgili sorun yaşıyorum. Bu şeridi değiştirmeliyim. Her şey silikleşmeye başlıyor.

Perş. (yoksa Pazar mıydı?) Nerede olduğum ve neden orada olduğum konusunda en ufak bir fikrim yok. Bu sabah uyandığımda bu yerdeydim. Burasının evim olduğunu söylüyorlar, ama inanasım gelmiyor. Dün burada değildim, biliyorum. Kapıya genç bir delikanlı geldi. Belki de genç bir kızdı, bugünlerde ayırt etmek çok zor. Belki genç de değildi. Elinde bir fırça vardı. Zaten durmadan gelip giderler. Bütün bu hengameyi sevmiyorum, çok şey... O sözcüğü bilmiyorum. Ayrıca çay yapmasını da bilmiyor. Bunu kendisine söyledim. Öyle çirkin, edepsiz kızlara dayanamıyorum. Bardak çatlamasın diye dibine önce azıcık kaynar su dökmekten bile bihaber! Sanırım çay içmek için dışarıya çıkacağım. Arabamın anahtarlarını bulamıyorum. Bu çekmeceler neden açık? Kim açtı bunları? Hırsız mı? Anahtarlarım orada mı acaba? Bu çekmecede bir sürü çorabım var. Birazını bavula koymalıyım. Tren ne zaman kalkacak? Bu fotoğrafı da almak istiyorum. Resimdeki adamın yüzü tanıdık geliyor. Bu gelinciği buraya koyduğumu hatırlamıyorum. Başka birisi neden bunu yapmış olsun ki? Bu arada şu da benim diş fırçam de-

gıt. Sanırım burada daha önce yaşayan insanlara ait. Fırçayı alt kata götürüp onlara vereceğim. Kapıya gelen o kadın... Geldiği için teşekkür ettim ve iyi olmadığımı söyledim, ama gitmedi. Burada olmaya hakkı yok... Üstelik ben kibarca gitmesini istemişken... Burası hâlâ benim evim. Oğlumla konuşmam gerektiğini söylüyor. İyi, telefonu versin de hemen arayayım. Bankadakiler telefonu açarsa onlara hesabımda ne kadar param olduğunu soracağım. Seyahat için paraya ihtiyacım olacak. Ama önce şu yemeği bir tepsiye koyup yiyeyim. Benim için mi acaba? Hayır. Aşağıya inip şu şeylerden biraz yapayım... Şu yuvarlak şeylerden işte... Gömleğimin kolu neden böyle sırılsıklam? Trenin ne zaman kalkacağını merak ediyorum. Kafam dumanlı. Sanki içi pamuk ve yünle doldurulmuş gibi. Gürültüler yüzünden. Hiçbir şey yapmasalar da; acı veriyor ve içimi gri bir renkle kaplıyorlar. Eskiden içim pürüzsüz ve bembeyazdı, ama şimdi tamamen griyim. Oğlum (bazen benim oğlum olduğundan bile emin olamadığım oğlum) sürekli iyiye gittiğimi söylüyor ki, ben buna şaşırıyorum. Gittikçe yaklaştığını söyleyip duruyor. Neye yaklaşıyor? Hiç kimsenin ismini hatırlayamıyorum. Yüzleri de. Oğlumu tanıyorum. Ama ötekiler kim? O kadın neden burada ve elinde sabunun ne işi var? O gıcırtı da ne? Bir şey mi tutuşturdum yoksa? Hangi numarayı arayacaktık? XXXX. Noel'e haftanın günlerini sordum, ama çocuk tam bir aptal çıktı. O günlerden bahsetmiyorum! Diğer günleri diyorum!

Evet, babanın onlara verdiği isimleriyle. Üff, her kimse işte! Onları benim yerime sen yaz.

Nereye koydum şu kör olasıca kâğıdı? Her şey gittikçe...

Tamam, buradaymış işte.

Pazartesi-Nazartesi. Ben... dahha...

Salı-Sancılı. Sanki...

Çarşamba-Muşamba. Yok, öyle değildi...

Perşembe-Perişanbe

Cuma-Acıma

Cumartesi-Cürümertesi. Asla anlayamyağ...

Küçük kahverengi tilki küçük çükü kahve tilki

Tlklklküçükkahve tlkkçükküçüktiltk wuivk noten ogc mumpd obrt yhr slxy foh.peppe;dlgkeopop0e2848u9hvndk,gjfkfkfk fkfkfkfkfkfkfeoeoeoeoeodla;;p;kkpojk.Lfldjg fjlgjlerjte
ioogfdghoioihnhnorgfnogdfonfdgongldsj8888 8888888888888888888888888888888888888888888888 8888888888888888888888888888888888888888888888 8888888888888888888888888888888888888888888888 8888888888888888888888888888888888888888888888

7
Noel'in Günlüğü (I)

Zambak bir ya da iki hafta yaşar,
~~Gül ise bir ya da iki ay~~ Gül yağmurda çamurda ezilir gider.
Oysa Amarant sonsuza dek yaşar,
Tıpkı bir annenin sevgisi gibi.

- Noel Burun, yaş 8

8 Aralık 2000

Günümü kütüphanede geçirdikten sonra geç saatte akşam yemeği için anneme gittim. O buna 'Avrupai' akşam yemeği diyor. Sofrayı kurdum, iki mum yaktım; annem bademli kılıçbalığı, patates püresi ve soslu havuçları getirirken ben de kadehlere etiketinde Gotik bir kale resmi olan Riesling şarabından doldurdum. "Her şey enfes görünüyor," *dedim. Ama kılıçbalığından daha ilk ısırığı almıştım ki balığın soğuk, hatta neredeyse donmuş olduğunu fark ettim.* "Ben hepsini mikrodalgada ısıtayım," *dedi annem.* "Beş dakika sürmez." *Yanıma bıraktığı* New York Times'*a göz atarak (her zaman yaptığı gibi yine bir özen göstergesi) bekledim. Daha da bekledim. Mutfaktan gelen tik tak seslerini duyuyordum.* "Her şey yolunda mı anne?" *diye seslendim.* "Şey, pek sayılmaz..." *diye yanıt verdi. Mutfağa gittim. Annem telaş içinde bulaşık makinesinin düğmeleriyle oynuyordu.* "Bu kör olasıca şeylerin nasıl çalıştığını bir türlü hatırlayamıyorum," *dedi. Sorunun ne olduğunu anlamak için yanına gittim. Bula-*

şık makinesinin kapağını açtım ve garip bir manzarayla karşılaştım: Üstteki çekmeceli bölümde bademli kılıçbalığı, patates püresi ve soslu havuç olan iki tabak vardı. Sırılsıklam olmuşlardı; her yerlerinden su damlıyordu. Şaşkınlıktan ağzım açık kaldı, ama neyse ki çabucak kapatabildim. Orada donmuş halde, ne diyeceğimi ya da ne yapacağımı bilemeden öylece kalakaldım. O durumda ne yapmak uygun düşerdi ki? Derin bir nefes aldım. "Bu makineler de tam bir başbelası, değil mi anne? Ben de hiçbir şeyi doğru düzgün çalıştıramıyorum. Sen neden... biraz oturup rahatlamıyorsun? Sen gazete oku, ben de burayı halledeyim, olur mu?" Annem oturma odasına doğru yürümeden önce sönük bir gülümsemeyle baktı bana. Tabakları boşaltıp içindekilerden kurtulduktan sonra, elimde buharı tüten iki tabakla geri döndüm. Dikkatini çekmek için şakalar yaptım; onu daha önceleri eğlendiren çocukluk oyunlarıydı bunlar, ama işe yaramadı. Annem elinde sımsıkı tuttuğu çatal ve bıçakla sessizlik içinde bana bakıyordu. Yemeğiyle biraz oynadıktan ve şarabından bir iki yudum aldıktan sonra aç olmadığını söyledi.

27 Aralık

Annem ile bütün bir hindiyi ve on yıllık bir şişe Drambuie viski likörünün kalan kısmını bitirmekteydik ki, annem öğretmenlik sözleşmesindeki yeni bir düzenlemeden, erken emeklilik paketinden ve bunu neden kabul etmek istediğinden bahsetmeye başladı. Pek açıklama yapma ihtiyacı hissetmiyordum; özellikle de 25 yıllık öğretmenlik kariyerinden sonra onu harap eden tükenmişlik duygusundan ve de benim için

endişelenerek geçiraigi 30 yıl boyunca onu yıpratan anneliğin getirdiği yorgunluğun ardından. Gönüllülük esasında çalışmaya devam edip etmeyeceğini sordum, o da, "Devam edeceğim," dedi. Artık kendisi de onlardan biri olduğu için yaşlılara karşı sempati, yeni bir yakınlık duyduğunu söyledi. "Hâlâ gençsin," dedim, "Kendinden yirmi yaş genç bir kadının güzelliğine ve zekâsına sahipsin." Elinin tersini hafifçe bana doğru sallayarak iltifatımı reddetti. "Peki, ya akşam derslerin?" diye devam ettim. "Onlara da devam edecek misin?" Duvarında yeni diplomalar için yer kaldı mı? Bu kez ne bir el sallama, ne de fikir verecek başka bir hareket oldu. "Hangi diplomalar?" diye sordu sonunda. "Hangi diplomalar derken ne demek istiyorsun? Tabii ki senin sanat tarihi diplomaların!" Annem elindeki bıçağın kabartma desenli sapını başparmağı ve işaret parmağı arasında hafifçe okşarken sessizlik gittikçe büyüdü. "Ofisinde olanlar," dedim. "Neden söz ettiğin konusunda hiçbir fikrim yok," dedi. "Hadi anne, numara yapmayı bırak. Bir tanesini göstereyim mi sana? Getireyim mi birini?" Annem başını iki yana salladı; gözlerine korku yerleşmişti. Bıçağını elinden bıraktı. "Hayır, gerek yok," dedi.

2 Şubat 2001

Annemi götürdüğüm ilk doktor iyi olduğunu söyledi. Ama hafıza kayıpları ve kafa karışıklığı sürüyordu ve ben de sonunda onu bir uzmana, Dr. Vorta'ya götürdüm. Doktor birkaç idrar testi yaptı, kan örnekleri aldı, röntgen ve bilgisayarlı tomografi çekti. Henüz öğ-

renci olan bir teknisyen annemin başını bir PET tarama makinesine soktu; makine ona verilen radyoaktif şekerin beyninde nasıl ilerlediğini takip ediyor, beynin çeşitli kısımlarının ne derece sağlıklı kullanıldığını gösteriyordu. Dr. Vorta görüntülerin renklerinin neyi gösterdiğini anlatırken monitörleri izledim: Deniz mavisi olanlar kafatasını, kıpkırmızı olanlar beynin loblarını, erik moru da iz bırakan maddeyi gösteriyordu. Sonra annemi kendi icat ettiği modifiye edilmiş bir PET tarama makinesine soktu. Bu makine Alzheimer'ın oluşturduğu hasarı radyoaktif boyalar vasıtasıyla ortaya koyuyordu: Her şeyi altüst eden arızalı yapışkan proteinleri (beta amiloidler). Ardından Dr. Vorta'nın teknisyeni annemden birbiriyle alakası olmayan üç veya dört kelimeyi —mavi, Chevrolet, şalgam, Suriyeli— tekrarlamasını istediği birtakım hatırlama testleri yaptı. Sonra annemden 6 ile 12'yi çarpmasını, Kanada'nın ilk başbakanının ve şimdiki başbakanının adlarını söylemesini istediler... Annem gerçekten iyi gidiyordu, herhangi bir sorunu olmadığını düşünmeye başlamıştım. On dakika kadar süren testin sonunda daha önce kendisine söylenen kelimelerin bazılarını hatırlamasını istediler. İpucu verildikten sonra bile (bu kelime bir sebzenin adıydı, şu kelime bir arabanın markasıydı, vs.) hiçbirini hatırlayamadı bile.*

11 Şubat 2001

Haberi bugün aldık. Hafızaya kısa süreli alınan anıların saklandığı belirgin bir küçülme. Ve amiloid plak oluşumu. Bu bulgulara ve kelime testlerinin sonucuna

---

* PET: Pozitron emisyon tomografisi. (ç.n.)

göre annemde hafif bilişsel bozukluk veya erken evre senil demans'* varmış. Diğer bir deyişle Alzheimer başlangıcı. "Hastalığın seyriyle ilgili ne düşünüyorsunuz?" diye sordum Dr.Vorta'ya annemin duyamayacağı şekilde. Kısa bir beklemeden sonra, "Kronikleşme var," diye yanıtladı ve ekledi: "Yakın zamanda bir tedavi bulunmazsa annen en fazla beş sene yaşar, Noel."

21 Şubat

Artık yapabileceğim bir şey yok. Benden ona bakmam beklenemez. Benim kendi hayatım, kendi dairem var; hem kütüphaneye yakın, hem de kirası ucuz; orayı bulmam çok zaman aldı. Şimdi kalkıp çıkamam oradan. Kira kontratım var. Ayrıca ben ona bakabilecek niteliklere sahip değilim. İşini bilen insanların elinde daha iyi olacaktır. Bu hafta onunla kalacağım. Sonra ne yazık ki, adını bir yerlerin bekleme listesine yazdırmam gerekecek.

1 Mart

Dairemi başka bir kiracıya devrettim. Bugün öğleden sonra annemin yanına taşındım. O daha mutlu, dolayısıyla ben de daha mutluyum.

4 Mart

Bu akşam Çin Mahallesi'ndeki Red Dragon'a gittik, annem oraya bayıldı; garsona gülümseyip Kantonca 'lütfen' ve 'teşekkür ederim' dedi, yemek çubuklarını bateri bagetleri gibi çevirirken kahkahalar attı (bir litre pirinç şarabı içmiştik). Ama yemek bitip de hesabı ödemek için kredi kartımı çıkartınca birden kızdı, beni

* Senil: Yaşlılığa bağlı. Demans: Bunama. (ç.n.)

bütün parasını harcamakta suçladı. Sonra da ciddi bir yemin etti: Kendine ait bir eve taşınacaktı, çünkü 'o yöntem işe yaramıyordu'.

6 Mart

Yazılabilecek iyi bir şey yok. Annem geride bıraktığımız haftayı kafası karışmış halde, sürekli ağlayarak, arkadaşlarının evlerinin yolunu şaşırarak, 'bu ülkede' trafiğin sağdan mı, yoksa soldan mı aktığını unutarak, kocasının ve o çocukken ölen evcil hayvanlarının yasını saplantılı bir şekilde tutarak geçirdi.

Bu gittiğimiz nasıl karanlık bir yoldur böyle? O daha 56 yaşında, Tanrım! Yoksa sonu Claude Jutras gibi mi olacak?[14]

7 Mart

Bugün sinemada bir matineye gittim, eve döndüğümde annem kendisini 'günlerdir' *yalnız bıraktığım için*

---

[14] Quebecli film yapımcısı ve yönetmeni Claude Jutras; François Truffaut, Bernardo Bertolucci ve Jean Rouch'un arkadaşı ve ortağıydı, Cassavetes, Cocteau ve Jean Renoir onun hayranlarıydı. (Nisan 1972'de, evliliğimizin ilk yıldönümünde, karım ve ben Cenevre'ye, Jutras'ın *Mon Oncle Antoine* adlı filmini izlemeye gitmiştik.) Jutras, Montreal Üniversitesi'nde tıp okudu ve bir süre stajyer doktor olarak çalıştı, ben de onunla o sırada tanıştım. Ünlü bir radyologun oğlu olduğunu ve ailesinde doktorlar bulunduğunu sonradan öğrendim. Jutras bir Rönesans adamıydı; hem aktör, hem yazar, hem ressam, hem de, elbette ki, film yönetmeniydi. Kendisine Alzheimer teşhisi konduktan sonra, 1986 Kasım'ında bir gün evini terk etti ve bir daha geri dönmedi. Yolunu mu kaybetmişti, yoksa kim olduğunu mu unutmuştu? Kayboluşunun ardındaki gizem aylar sonra, neredeyse tamamen çürümüş olan bedeni Saint Lawrence Nehri'nin buzları arasında yüzerken bulununca çözüldü. Kimliği, cebinde bulunan, kargacık burgacık bir el yazısıyla yazılmış bir nottan teşhis edildi: 'Benim adım Claude Jutras.' [Dr. Vorta'nın Notu]

daha çok kızmıştı. Sinemada daha önce Psikoloji Binası'nın dokuzuncu katında iki kez gördüğüm, bana garip bir şekilde çekici gelen şu adamla tanıştım. Adı Norval (soyadını bilmiyorum) ve bana... Bana kendimi hatırlatıyor. Çok daha gelişmiş bir versiyonumu. Eğer benim hayal gücümden kaynaklanmıyorsa -ki arkadaş edinme konusundaki az bulunur beceriksizliğim düşünüldüğünde muhtemelen öyle- sanırım birbirimize tıpatıp benziyoruz. Muhtemelen onu bir daha hiç görmeyeceğim.

11 Mart

Annem sabahtan beri tıpkı bir çocuk gibi durmadan başa sardırarak altmışların şarkılarını dinliyor. (Altmışlı yıllar başlarken annem 14 yaşındaydı.) Birkaç yıldır her doğum gününde anneme çizilmiş plaklarının yerine bir CD hediye ediyorum. Ona kulaklık da hediye ettim, ama boşuna. Şu anda yaklaşık dokuz yüz kez dinlemiş olduğum bir şarkıyı tekrar dinliyorum. Tekrar dinlenme sayılarına göre annemin 60'ların En İyi Şarkıları Listesi şu şekilde. (Buna Beatles dahil değil, çünkü onlardan ayrı bir liste çıkıyor.)

1. Love is All Around — The Troggs
2. A World Without Love — Peter & Gordon
3. I Only Want to Be with You — Dusty Springfield
4. Don't Throw Your Love Away — The Searchers
5. I'm Into Something Good — Herman's Hermits
6. How Do You Do It — Gerry & the Pacemakers
7. I'm Telling You Now — Freddie & the Dreamers
8. Bad to Me — Billy J. Kramer & the Dakotas
9. Wishin' and Hopin' — Dusty Springfield
10. As Tears Go By — Marianne Faithful

Annem histerik bir şekilde gitmemem için yalvarsa da, bugün yine Salı matinesine gittim. Annem en sonunda sakinleşti ve bana izin verdi. Ben gittiğimde Norval oradaydı ve dışarıda sigara içiyordu. Onu gördüğüme sevinmiştim; o da beni gördüğüne sevinmiş görünüyordu. Israr etti, yan yana oturduk ve pek çok açıdan benden fersah fersah ilerde olsa da kendimi hiç garip hissetmedim. O inanılmaz bir karakter (film bittikten sonra yaptığı şeye hâlâ inanamıyorum). Avenue du Parc boyunca yürüyerek Spellbound filminin açılış sahnesini tartışırken bir şey yaptı. Bunu nasıl tarif edebilirim ki? Aklınıza hayalinize gelmeyecek, beklenmedik bir şey. Kaldırımda, birkaç metre önümüzde bir kadın köpeğiyle yürüyordu, sonra köpek birden... Doğanın çağrısına kulak verip oracığa pisleyiverdi. Hem de kaldırımın tam ortasına. Kadın da pisliği oradan almadı. Köpeğiyle birlikte hiçbir şey olmamış gibi yürümeye devam etti. Birkaç saniye sonra olay yerine vardığımızda Norval durdu, beyaz bir mendil çıkardı, eğildi... Ve köpeğin epey irice olan kakasını dikkatlice yerden aldı. Kadının peşinden koşacağını sandım, ama yanıldım. Sadece yürümeye devam etti, tek kelime bile söylemedi. Öylece kalakalmıştım. Sonra Banque Nationale'ye yaklaştık. Orada haşin tipli yeniyetme bir dilenci durur hep; bankamatikten para çekmek için gelen insanlara kapıyı açan bir demirbaş gibidir. Tam bankanın önünden geçiyorduk ki, şapkasını uzatıp, "Hey sen!" dedi Norval'a Fransızca, "Birkaç saat önce sana kapıyı açmıştım. Hadi, seni beleşçi piç, açım aç!."

Gerçekten mi! Ideal Norval. Desene şanslı gülündesin. Al bakalım, tadını çıkar. Taptaze, dumanı tütüyor."

"Ah! Merci, monsieur, merci beaucoup."

"Ne demek! Aldığım yerde bunlardan daha çok var."

14 Mart

Son yazdıklarımı şimdi tekrar okudum. Mutlakaorada-olmalıydınız cinsinden bir anekdot olduğunu düşündüğüm için olayı bu sabah anneme de anlattım. Gülümsemedi bile. Ben de tekrar, ama bu kez farklı bir açıdan ve daha fazla vurguyla anlattım. Annem güldü; uzun ve keskin bir gülüştü bu. Ama olay ilk olduğunda benim güldüğüm kadar uzun ve keskin bir gülüş olmadı onunki; daha ziyade canımı acıtan, nefessiz bırakan, bitmek bilmeyen kahkahalardan oluşan bir gülmeydi. Eğer şanslıysanız gençken tadabileceğiniz, ama yaşlandığınızda gerçekleşmesi neredeyse imkânsız türden bir gülme.

20 Mart

Annemin inişli çıkışlı bir gidişatı var: İyi ve kötü günler, iyi ve kötü anlar. Beyni arızalı bir televizyon gibi; bazen renkler gidiyor, görüntüler bozuluyor, ekranda dikey ya da yatay kaymalar oluyor. Bazen de şöyle iyi bir sallandığında, aniden gür bir ses ve sorunsuz bir görüntü verebiliyor. Bazen de çıt çıkartmıyor; görüntüden ise eser olmuyor.

21 Mart

İlkbahar ekinoksu. Dr. Vorta bu sabah laboratuvarda değildi –aldığı bir ödülle ilgili basın toplantısı yapacakmış- ben de menopoz sonrası dönemdeki kadınlar arasında çok revaçta gibi görünen bir hormon tedavisi şekli olan östrojen artı progestin kombinasyonu

hakkında Dr. Ravenscroft'tan bilgi aldım. Bana beyin tomografilerindeki bulgulara bakılırsa, tedavinin beynin öğrenme ve hafızayla ilgili kısımlarına daha fazla kan gitmesini sağladığını söyledi. Bir de derinlemesine çalışmalara göre hormon replasman tedavisi gören kadınlarda Alzheimer'a yakalanma riskinin hemen hemen yarı yarıya daha az olduğunu anlattı. Günün ilerleyen saatlerinde bütün bunları Dr. Vorta'ya aktardığımda, "Charles Ravenscroft bir ahmaktır, Noel," dedi. "Biz herhangi bir hafıza bozukluğu için asla hormon tedavisi kullanmayız. Yararlı olduğuna dair her iddia iskambil kâğıtlarından yapılmış bir ev gibi yıkıldı, çürütüldü. Benim kendi çalışmalarım o tedavinin demans riskini iki katına çıkardığını gösteriyor. Sonuçlar önümüzdeki ay yayınlanacak."

23 Mart

Bugün annemin tele-pazarlamacılar ve telefon satıcılarının tekliflerini kabul ettiğini öğrendim. Bunlardan biri, 'Ray' denen firma ona X-TERPA diye bir şey satmış; 'elektromanyetik enerji akışlarını ve tıkanmalarını derideki elektrodlar yardımıyla ölçen ve daha sonra bu akışları kanser ve beyin sorunları da dahil olmak üzere her türlü rahatsızlığı iyileştirebilecek şekilde değiştiren mucizevi bir makine' güya bu. Annem alete vergiler ve nakliye masraflarıyla birlikte bin beş yüz dolar civarında para ödemiş.

25 Mart

*Anneme bugün bir paket daha geldi ve bununla birlikte bu hafta üçüncü oldu. (Artık kargocuyla ilişkisi olduğunu düşünmeye başlamak üzereyim.) Bu seferki kutuyu yatmadan önce açmak yerine sakladı. Ona bir Somerset Maugham hikâyesi (*Bay Her Şeyi Bilen'i*)*

okuduktan sonra kulağıma perdenın arkasınaa ya aa dolabın içinde bir paket olduğunu, istersem açabileceğimi söyledi. Paket perdenin arkasında değildi. Dolabın içinde de yoktu. Nihayet onu yatağın altında, 'Avustralya İşi Avcı Feneri'nin' *yanında buldum. Yeni paketi beceriksizce açtım ve içinde köpük blokları arasına koyulmuş ve kabarcıklı ambalaj naylonuna sarılmış, bilimkurgu filmlerindeki ışın tabancalarına benzeyen siyah bir tabanca olduğunu gördüm. Kutudan çıkan broşürde yazdığına göre bu,* 'Kanser ve Parkingson [aynen böyle yazıyordu] ve Alzheimer da dahil tüm diğer hastalıklara sebep olan parazitleri öldüren zerrecikler ve tanecikleri harekete geçiren bir Gama Tabancası' *idi. Yine kutunun içinde bulduğum faturaya göre annem bu ürüne 99 dolarlık 5 önemsiz taksitten oluşan özel indirimli fiyattan sahip olmuştu.*

26 Mart

Bu sabah kapısına hafifçe vurup içeri girince annemin internette bir takım fotoğraflara baktığını gördüm. Bundan memnun olmuştum, çünkü nasıl yapacağını haftalar önce göstermeme rağmen interneti kullandığını ilk defa görüyordum. Utanmadan sessizce arkasından emekleyip omzunun üstünden bakınca Hartford, Connecticut'tan Alex H. adlı bir adamla yazışmakta olduğunu keşfettim. Alex göğsü güreşçilerinki gibi yağlanmış halde cepheden çekilmiş bir boy fotoğrafını göndermişti; meme uçlarında halkalar takılıydı ve cinsel organının etrafındaki kıllar tıraşlıydı. Pek de iyi bir kombinasyon değildi. Adam kendi fotoğrafı karşılığında annemin benzer bir pozda çekilmiş fotoğrafını ve külotlu çorabını kargoyla gönder-

mesını ıstıyordu. Yemekten sonra annem duştayken e-posta adresini değiştirdim.

27 Mart

Annem takvimdeki günleri daire içine almaya ve tenine yazılar yazmaya başladı. Sol eli, avucunun içi ve beş parmağı boydan boya mavi renkli kalemle yazılmış hatırlatmalarla dolu. Bileğinde de gördüğümde beni üzüntüye boğan şu sözler yazıyor: 'Benim adım Stella Burun.'

28 Mart

Yatma zamanına doğru annemle birlikte 1989 yılında İtalya'ya yaptığımız seyahatin fotoğraflarının olduğu albümü karıştırmaya başladık. Fotoğraflardan birinde annem kahkahalarla gülüyordu ki, paha biçilmez güzellikte bir kareydi. Onunla birlikte Avrupa'da seyahat etmenin en güzel yanlarından biri, pek çok güzel şeyin yanı sıra her ülkenin tarihiyle ilgili hemen hemen her şeyi bilmesiydi. Bütün hükümdarları, savaşları, skandalları, entrikaları, vs. Annemi saatlerce dinleyebilirdim. Aynı şey diğer insanlar için de geçerliydi. Ferrara'daki Palazzo Diamanti*'de bir grup Yeni Zelandalı peşimize takılıp odadan odaya bizi takip etmiş, annem yaklaşık bir saat boyunca Borgialardan bahsederken onu dinlemişti.*

Şimdiyse odadan odaya elinde neden taşıdığını çoktan unuttuğu bir kova ya da süpürgeyle geziyor.

29 Mart

Annem bugün öğleden sonra, ben Dr. Vorta için yaptığım bazı çalışmaları bitirmek için uğraştığım sırada, babamın mezarına kuzgunkılıcı bırakmak için Mount

Royal Mezarlığı'na gitmek istediğine karar verdi. "Fazla gecikmem," dedi. Ne demek istediğini neden sonra anlayınca terliklerimle koşarak dışarıya çıktım. Ama araba sokağın yarısını kat etmişti bile. "Her neyse," dedim kendi kendime, "Mezarlık arabayla sadece beş dakika uzaklıkta." Ve annem dört buçuk saat ortalıklarda görünmedi. Bense bütün o süre boyunca kendime onun o kadar uzun süre eve dönmemesinin tamamen mantıklı bir açıklaması olduğunu söyleyip durdum. Örneğin; arkadaşlarından biri mezarlığın çok yakınında oturuyor ve belki ben kadını aradığımda ikisi az önce dışarıya çıkmıştı. Ama içim içimi yiyordu ve annemin kullandığı arabayı nihayet sokağın başında ağır aksan gelirken gördüğümde, polisi aramak üzereydim. Mezarlığın nerede olduğunu hatırlayamamış, o yüzden sokaklarda dönüp durmuş, sonunda da onu Kızılderili yerleşim alanlarından birine götüren arabalı vapurdan indikten sonra evin yolunu bulmuş.

30 Mart

*Annem bugün Dr. Vorta'nın asistanlarından Danielle'in yaptığı bir bilgisayarlı sürücü değerlendirme testine girdi. Çeşitli araba kullanma görevleri ve durumlarına ekrana dokunarak ya da bir düğmeye basarak yanıt verecekti. Danielle'in açıklamasına göre, puan sıralamasında üçte birlik ilk bölümde yer alanlar araba kullanmaya ehil sayılıyor, ikinci üçte birlik bölümde olanların teste tekrar girmesi gerekiyor, üçüncü ve son üçte birlikte olanlarınsa '*yollardan uzak durması*' gerekiyordu.*

"Madame Burun," dedi Danielle test bittiğinde, "Bu değerlendirmenin sizin zekânızı değil, araba sürmeye devam etme konusundaki becerinizi yansıttığını vurgulamak istiyorum. Beni anlıyor musunuz?"

Annem başıyla onayladı. Son üçte birlik kısımdaydı.

31 Mart

Annemin anahtarlarını aldım. İkimiz için de acı veren, oldukça zor bir durum bu. Ama geri adım atamazdım; yağmur damlası iriliğindeki gözyaşları gözlerinden süzülürken bile. Kırmızıyla yeşil arasındaki farkı unutmasından korkuyorum.

3 Nisan

Bu akşam annemin en sevdiği televizyon programlarından Riziko'yu *izledik. Hep o yarışmaya katılmak istediğinden şüphelenmişimdir. Bugüne kadar gördüğüm her kazanan kadar iyiydi. Ancak on yıl önce onu ön elemeye katılması için yüreklendirdiğimde bana* Riziko'nun, *yanıtların soru şeklinde söylenmesi kuralı nedeniyle gülünç düşülen aptalca bir program olduğunu söylemişti.* 'Bu kişi Paskalya arifesinde kutsal Cuma günü suikasta kurban gitmiştir,' *yanıtına* 'Abraham Lincoln kimdir?' *sorusuyla karşılık vermenin hiç anlamlı olmadığını söylediğini hatırlıyorum. Bu akşam programın tam ortasında öncekilerden daha fazla gözyaşı aktı gözlerinden; artık bugünlerde sıradan bir durum halini aldı bu. Neden ağladığını biliyordum, ama yine de sordum. "Çünkü,' diye yanıtladı hıçkırıklarla sarsılarak, "Hatırlamıyorum... Hatırlayamıyorum... Tek bir kelimeyi bile..."*

Buna rağmen akşam yemeği ertesinde gayet neşeliydi. Gece yarısından çok sonraki saatlere kadar iskam-

bil kâğıtlarıyla Crazy Eights gibi çocuk oyunları oynadık. Bir noktada gülme krizine tutulduk ve kendimizi bundan alıkoyamadık; kahkahalarla gülüyor, kahkahalarla ağlıyorduk. Hem de ortada hiç bir sebep yokken.

4 Nisan

Annem yeni aldığı Avustralya İşi Avcı Feneri'ni çok sevmişe benziyor. Feneri gecenin bir yarısı evin içinde dolaşırken yakıyor. Bir de uyurken beni kontrol etmeye başladı, 200 mumluk koca bir ışığı sorgu odasındaki lambalar gibi suratımın ortasına tutup gecemi aydınlatıyor, sağ olsun.

5 Nisan

Banyo zamanları gözümde gittikçe büyüyor artık; Everest'e tırmanmak kadar zor bir hale geldi bu. Banyo işini ben başlatıp giysilerini çabucak çıkarmasam, annem herhalde hiç banyo yapmaz. Sonunda Health Care'ye telefon ettim ve haftada iki kez, Salı ve Cuma günleri gelmesi için bir Banyocu Kadın ayarladım. Gelecek olan kadın belki annemin gardırobunu da düzenleyip sürekli aynı şeyleri giymemesini sağlar. Bir de umarım ellerindeki mürekkepleri yıkayıp çıkartır.

6 Nisan

Babamın doğum günü. Acaba ölümünden sonra piyasaya çıkarılan Prozac gibi trisiklik ya da SSRI antidepresanlardan birini kullansaydı bugün hayatta olur muydu? Bu soru yıllardır beynimi kemirip duruyor. Onun ilaç numunelerini düzenlediğim zamanları hatırlıyorum; fenelzin sülfat ve tranilsipromin almış*

---

* Selektif Serotonin Geri Alım İnhibitörü, bir antidepresan. (ç.n.)

olmalı. Bunlar insana korku filmi gibi anlar yaşatan ilaçlardır.

8 Nisan

Yatma vakti geldiğinde annem, "Bana bir öykü anlat, Noel'ciğim; bana hayatımı anlat," dedi. Ben de ona 1985 yılında on altı yaşımdayken birlikte Algonquin Park'a kamp yapmaya gidişimizi ve tarçın renkli bir ayının çadırımıza gelişini anlattım. Ben titrek ışıklı bir el fenerini ayıya tutmuştum, o ise bana hiç aldırmadan çöp torbalarını karıştırmış, biz korkudan nefesimizi tutarken çadırımızı koklamış, sonra da umursamaz bir şekilde çekip gitmişti. O gece gözümüze uyku girmemişti. Güneş doğunca annem ayının ağaç dallarına asılı bir şeyi de beraberinde götürdüğünü keşfetmişti: Mayosunu. Katıla katıla dakikalarca gülmüştü; belki ayıyı kendi bikinisinin içinde hayal ediyordu. Ne var ki, dün akşam annem bu hikayeye sadece gülümsedi; muhtemelen onun için hiçbir şey ifade etmemişti. Sonra da birlikte yaşamamızın uygun olmadığını söyledi. Ben de ona bunun sorun olmadığını, bizim anne-oğul olduğumuzu anlattım. "Hayır, benim oğlumun adı Noel," dedi. Ona Noel'in ben olduğumu söyleyince kanıtlamamı istedi. Doğum belgemi gösterdim. O kâğıdın hiçbir şey kanıtlamadığını söyledi.

13 Nisan

Annem Fransızcayı unutmuşa benziyor. Eskiden çok akıcı bir şekilde konuşurdu, ama şimdi birileri (Dr. Vorta dahil) onunla Fransızca konuştuğunda bile İngilizce konuşuyor. Eskiden Kim Bir Milyon İster yarışmasının Fransız versiyonu olan Ültimatom'u izlerdi, şimdiyse programı görür görmez sinirleniyor. Bu ak-

şam bana, "Kapat şu zırvayı," dedi. "Hangi ülkede yaşıyoruz? Zırvanya'da mı?"

Dün gece yine sürekli gördüğüm o siyah-beyaz rüyayı gördüm; yine devasa bir bulmacanın kareleri boyunca koşturuyor, aslında orada olmayan ipuçlarını ve sayıları arıyordum. Böyle koştururken gözlerim kamaştı, kareler terk edilmiş sokaklara dönüştü, sokaklar da çalılardan yapma kule gibi yüksek çitlerle çevrili bir labirente; çıkış yoktu, olmadığını biliyordum, ama koşmaya devam ettim, bir işaret arıyordum, gitgide daha çok kayboluyor, yoruluyor, endişeleniyordum... Dün gece, bu rüyayı görmeye başladığımdan beri ilk kez, uzaklarda bir ışık fark ettim, gözlerimi açınca bunun annemin avcı fenerinin ışığı olduğunu gördüm.

14 Nisan

Annemin sol kasığında bir deri döküntüsü var ve bunun benim ona sıkıp durduğum 'kimyasal maddelerden' *olduğunu iddia ediyor. Üstüne üstlük, kendisine* 'ot' *muamelesi yaptığımı da ekledi. En iyisi Banyocu Kadın'dan bir bakmasını isteyeyim. (Annem ona 'Koca Delisi Banyocu' diyor, çünkü bir sürü kocası olmuş.)*

Banyocu Kadın'ın –ki sanırım ona 'hastabakıcı' demeliyim- Sancha Ribeiro adında bir Portekizli ve her nedense hoşuma giden düşük tonlu, kehribar renkli bir sesi var. Ayrıca çok da sıcakkanlı birisi; konuşurken parmaklarında bir sürü yüzük takılı eliyle koluma dokunuyor. Evin içinde neredeyse çıplak geziyor, yazlık kıyafetlerle, plaj giysileriyle dolaşıyor. Herhalde ev çok sıcak olduğundan öyle yapıyor.

16 Nisan

'Alzheimer, aynı anda iki kişiyi birden öldüren bir hastalıktır.'

Bu cümle hala içimi acıtıyor. Iris Murdoch'un bir sözü. Bu akşam annem ve ben, Murdoch'un kocasıyla geçirdiği son günleri anlatan bir film izledik. Aslında ben filmi yalnız izlemeyi planlıyordum, hatta yatak odamda izlemeye de başlamıştım, ama gece yarısına doğru annem elinde feneriyle çıkageldi ve benden filmi başa sarmamı istedi. Murdoch'un sürekli sorduğu soru,"Ne zaman gidiyoruz?" idi. Anneminki de onunkine çok benziyor. "Tren ne zaman kalkıyor?"

17 Nisan

Annem bütün gece evin içinde dolanıp durdu. Sabah saat üçte onu sokak kapısının önünde buldum; üzerinde geceliği, ayağında yoga ayakkabıları vardı ve boynuna küçük bir çanta asmıştı. Elindeyse fotoğraflar ve iç çamaşırlarıyla dolu naylon poşetler vardı. "Tren ne zaman kalkıyor?" diye sordu. Hangi trenden bahsettiğinden emin değilim. Babam öldükten sonra bazı dostları ve akrabaları ziyaret etmek için birkaç haftada bir trenle Long Island'a giderdik onunla. Ama annem gençken erkek arkadaşını (yani babamı) görmek için neredeyse her hafta sonu trenle Aberdeen'den Edinburgh'a gidermiş. Her neyse... Sonunda çok fazla uğraşmadan onu yatağına götürmeyi başardım.

19 Nisan

Bugün annemin yazdığı, benim de daha önce bir kısmını ona okuduğum bir yığın eski mektuba göz gezdirdim. Şu anda saat gece yarısını geçti; annem uyuyor, bense bir yandan annemin ben evden ayrıldıktan, seyahatlere çıktıktan ve kendi daireme taşındıktan sonra bana yazdığı bütün o mektupları düşünerek kendimi berbat hissediyorum. Şöylece bir göz gezdir-

alkten sonra bir arkadaşımla yürüyerek onları tek tek sağa sola atardım. Ama gördüm ki hayatın kendisi bu! Her gün yaşadığımız, birleştiklerinde hayatımızı oluşturan küçük ayrıntılar. Elektrik süpürgesinin çalışmaması, solan bir çiçek, başıboş dolaşan bir evcil hayvan, arkadaşlara alınan hediyeler... Keşke her biri sevgi ve ikinci bir kişiyi kıyasıya düşünme hisleriyle dolu o mektupları saklasaydım. Ya da bir şiir veya hikâye ya da bir kimya formülünü ezberleyeceğime onları ezberleseydim! Yanıtlamak bir yana dursun, şimdi kabul etmeye dilim varmıyor, ama çok azını sonuna kadar okudum o mektupların. Her mektubuyla birlikte zarfın içine gazete kupürleri de koyardı annem (ve yapıştırdığı sarı bir post-it'e, 'Bunu seveceğini düşündüm,' ya da 'Bunu okurken seni düşündüm,' yazardı). Şimdi o mektupların ve gazete kupürlerinin elimde olmasını o kadar isterdim ki! Keşke onları bağrıma basabilseydim; beni kimse umursamazken düşündüğü için anneme yüreğimin en derinlerinden teşekkür edebilseydim.

21 Nisan

Annem kahvaltıda en sevdiği çaydan (Yorkshire Gold) bir çaydanlık içtikten sonra 'dağ' konusunda endişeli olduğunu söyledi. Hangi dağ anne? *"Hangisi olduğunu bal gibi de biliyorsun."* Mount Royal mi? *"Evet, patlayacakmış, radyodan duydum."* Radyon bozuk. *"Kendim için değil, senin için endişeleniyorum; umarım patlamada ölürüm, şeyin içine düşerim... Adı her neyse işte."* Krater mi? *"Evet, kraterin içine." Sonra o an geldiğinde bu işi kendisi için çabucak bitirmemi istedi. "Beni gerçekten seviyorsan yap bunu, Noel. Beni kraterin içine it. Söz mü?" Evet ya da hayır demedim. Her iki kelime de dudaklarımı aşıp özgür kalamadı.*

Kütüphaneden döndüm ve Banyocu Kadın gider gitmez annem beni soru yağmuruna tuttu: "Bu kiralık evden çıkıp kendi evimize ne zaman gideceğiz?" Bu ev kiralık değil, senin anne. *"Ne kadar para verdik buraya?"* Epeyce. *"Kaç yatak odası var?"* Yedi. *"Evi alacak parayı nereden bulduk?"* Annenin Aberdeen'deki evini sattın. *"O kadın ne zaman taşınacak oradan?"* Hangi kadın? *"Ne kadar kira ödüyoruz?"* Ödemiyoruz, bu ev senin. *"Evi alacak parayı nereden bulduk?"* Babamın sigortasından ve annenin Aberdeen'deki evini satarak. *"Kadın evden taşınırken saatle mikrodalgayı da alacak mı?"* Hangi kadın? *"O kapı nereye açılıyor?"* Bodruma. Başka sorun var mı anne? *"Evet. Arabamın anahtarları nerede?"* Başka? *"Tren ne zaman kalkıyor?"*

2 Mayıs

Bugün Norval ile matine günüm. (Tati'nin Jour de Fête*'si.) Banyocu Kadın'ın bütün öğleden sonra kendisiyle kalacağını söylediğimde annem çıldırdı. "O seks bombasından da, Norval denen yaratıktan da nefret ediyorum!"*

Seyircilerin arasında Dr. Vorta için çalışan Jean-Jacques ('JJ') Yelle adlı egzantrik bir adam da vardı. Norval onu görünce koltuğuna gömüldü, ama geç kalmıştı; adam ikimizi de gördü ve adeta hoplaya zıplaya yanımıza gelip oturdu. Ağzının kenarından sigara şeklinde bir şekerleme çıkıyordu ve ayağına pembe çoraplar giymişti. JJ iyi bir adam; bolca gülümsüyor, ama bazen sesiyle ilgili sorunlar yaşıyorum. Film başlayınca Norval adama gidip kendi yerine oturmasını söyledi.

Ramden sonra farkettim ki, Norval annesini maalak bir acımasızlıkla eleştiriyor. Tanıdığım insanların çoğu aslında ebeveynlerinden şikâyet eder; tıpkı delikanlıyken benim de annemden şikâyet etmem gibi. Ama tamamen tarafsız olarak şunu söyleyebilirim: O hem içi hem dışıyla dünyanın en güzel kadınlarından ~~biriydi~~ biridir. Tanıdığım en az bencil insandır. Onun gibi kadınlar bugün de var mı, yoksa geçmişin tozlu raflarına mı gömüldüler?

8 Mayıs

Bugün öğleden sonra bir film izledik: House of Mirth. *Annem bana bir 'matine' istediğini söyledi. Şöyle dedi: "Şu, adı her neyse arkadaşınla gittiklerinizden istiyorum. Bu arada, ona dikkat et, çünkü bıçak taşıyor." Annem Norval ile hiç karşılaşmadı (ve karşılaşmayacak da). Sonra bana kuzenim Rita'nın evlendiğini, 'St.Rose' kilisesindeki düğün törenine gitmeyerek ayıp ettiğimizi söyledi. Bunu üç kez tekrarladı, ben de Rita adında bir kuzenim olmamasına rağmen üçünde de ona hak verdiğimi söyledim. Ayrıca St.Rose bir kilise değil, Long Island'da yaşadığımız yerin yakınlarındaki Farmingdale'de, 110 no'lu karayolu üzerinde bir binadır. Şimdilerde terk edilmiş halde; pencereleri kırılmış ve çatısı uçalı çok olmuş. Eskiden asi kızların yuvasıydı o bina.*

11 Mayıs

Bütün gece süren bir vukuatımız daha oldu. Annem önce saat 02:15'te, sonra da 04:30'da beni güvendiği tek dostu olan feneriyle uyandırdı. Nasıl olup da her şeyini kaybetmesine rağmen o avcı feneri asla kaybolmuyor? Ona bağırıp yatağına gitmesini söylediğimde, "Böyle gitmiyor," dedi. "Seninle yaşamak im-

kurtuldu. Odadan yıldırım hızıyla çıkıp gitti ve kendi yatak odasının kapısını arkasından çarptı. Yarım saat kadar yatakta dönüp durdum, sonra odasına gittim. Titriyor gibiydi; bir battaniye daha götürdüm ona. Özür diledim, ama titremeye devam ederek sessizce yüzüme baktı.

19 Mayıs

Bu akşam kızarmış domatesli çiğ ton balığı hazırladım; bence fena değildi. Annem yemeğin sonunda 'o işletmenin neden öyle berbat yemekler sunmaya devam ettiğini anlamadığını, yemeğin taş gibi sert olduğunu, o şeyle ayakkabısının altına pençe bile yapılabileceğini' söyledi.

24 Mayıs

Annem öğleden sonra 16:40'a kadar kalkmadı. Üç kez onu uyandırmaya çalıştım, ama hiç aldırmadı. Neden sonra uyandığında da, o saate kadar uyumuş olmasının benim suçum olduğunu iddia etti. "Sen burada şu iğrenç müziği dinlemediğin zaman çok daha iyi uyuyorum," dedi. Ben de ona sadece klasik müzik dinlediğimi (ki o da severdi), bunu da asla o uyurken yapmadığımı söyledim. Bana dik dik bakıp, "Sen burada şu iğrenç müziği dinlemediğin zaman çok daha iyi uyuyorum," dedi.

29 Mayıs

Annem bugün yine tersinden kalktı. Daha bir sürü şeyin yanı sıra, beni duş bonesi de dahil olmak üzere eşyalarını 'yürütmekle' suçladı. Ardından başladığı uzun ve birkaç farklı konu içeren o tiradını 'kör olasıca postayı her gün getirmediği için kör olasıca postacıyı kovmam gerektiği' emriyle bitirdi.

Son birkaç gündür annemin öfkesinden uzak durmaya çalışıyorum, ama boşuna. Bütün gün korkunç bir yorgunluk hissettim; normalden çok daha az ve zorlukla hareket edebiliyorum. Uyumayı unutmuş gibiyim. Kanada Alzheimer Derneği'nden aldığım filmde bir kadın, hasta kocasına bakarken üç yıl boyunca uyumadığını söyledi.

15 Haziran

Annem bu gece yine evin içinde bir o odanın bir bu odanın ışığını yakarak dolandı durdu. Geceliğine bir gelincik takmıştı. Haziran ayında hem de.

21 Haziran

Yaz gündönümü. Yılın en uzun günü. Annemin çekmecesinde yirmi dolarlık banknotlardan oluşan yaklaşık 3.000 dolar buldum. Parayı yatırmak için bankaya gittiğimde, görevli bana annemin geçen yıl para çekmek için her gün bankaya gittiğini söyledi. Bunu neden bildirmediğini sorduğumdaysa konuyu müdürüne anlattığını, onun da durumu annemin New York'taki kayınbiraderine bildirdiğini söyledi. Paraların haricinde bir zarfın içinde kırk sekiz tane Süper 7 loto bileti buldum. Biletleri internetten kontrol etme işini az önce bitirdim. Annem 10 dolar ve iki bedava bilet kazanmış.

2 Temmuz

Dün gece yarısı hırsız alarmının sesiyle uyandım. Yataktan sıçrayıp iç çamaşırlarımla alt kata koştum. Daha alarmı kapatamamıştım ki, kapının yumruklandığını duydum. Ne yapacağımı bilemedim; bir yandan alarm çalıyordu, bir yandan kapı. Girişi aydınlatan

ışığı yaktım, pencereden dışarıya baktım ve... ve kapının önündekinin annem olduğunu gördüm; üstünde de işe giderken giydiği ince çizgili elbise vardı. Onu içeriye alıp alarmı kapattım. Ben bunları yapana kadar Domex Güvenlik'ten arayıp her şeyin yolunda olup olmadığını sordular. Telefondaki adama olanları anlatırken hâlâ titriyordum; zaten alarmımızın şifresini de zar zor hatırlamıştım! Ben telefonu kapattıktan sonra annem okula gitmek için yola çıktığını, ama 'notlarını evde unuttuğu için' geri dönmek zorunda kaldığını söyledi.

15 Temmuz

Annemi Bilinçsizce Dolaşan Alzheimer'lılar Programına kaydettirdim. Artık kimlik bilgilerini taşıyan bir bileklik takıyor.

20 Ağustos

Bir süredir evdeki tadilatlarla meşguldüm. Ön kapıyla mutfak kapısının kilitlerini değiştirip çift kilit taktırdım. Kapıları duvar kâğıdıyla kapladım. Ayrıca evin birçok yerinde bir sürü değişiklik yaptım. Biraz Dr. Vorta'dan, biraz da Banyocu Kadın'dan fikir aldım. Ama şu anda hepsini yazamayacak kadar yorgunum.

22 Ağustos

Dr. Vorta bana annemi zihinsel ve fiziksel olarak aktif tutmama yarayacak birtakım yöntemlerden oluşan bir liste verdi; evde yapılması gereken ilave tadilatlarla ilgili ikinci bir liste daha var. Tedavi konusuna gelince, Alzheimer tedavisinde kullanılan dört temel ilaç olduğunu söylüyor. Etkileri pek de muazzam değilmiş; en iyi olasılıkla semptomları azaltıyorlarmış. İlaçlardan ikisini çoktan denedim: Exelon (rivastigmin) ve

Kırmızı (kardelen ve nergis çiçeklerinin soğanlarından elde edilmiş olan galantamin). Her ikisi de nörotransmitter asetilkolini düzenlemeye yarıyor. Ama ikisi de hastalığın ilerlemesini durdurmuyor, ayrıca yan etkileri de var: Bulantı ve kusma, mide krampları ve baş ağrıları, ishal, baş dönmesi, yorgunluk, uykusuzluk, iştah kaybı...

21 Eylül

Güz ekinoksu. Son günlerde iki yeni anti-aging sinir ilacı deniyoruz. (İkisi de Kanada'da satılmıyor. Sağ olun, Dr. Vorta!) Biri karboksil bağlı p-klorofenoksiasetik asit ve DMAE (DiMetilAminoEtanol) ikilisi olan Centrophenoxine (Lucidril). Diğeriyse çavdar üzerinde yetişen bir mantardan (ergo) alınan alkaloidlerin bir karışımı olan Hydergine (Ergoloid Mesilat). Hangisi olduğunu bilmiyorum, ama biri işe yarıyor, çünkü annem akşam yemeğinde şaşırtıcı bir biçimde gayet mantıklı, ne dediğini bilerek konuştu.

"Bu akşam sana hangi şiiri okuyayım, anne?" diye sordu Noel. Özellikle sofradayken gayet mantıklı konuşmuştu annesi o akşam ve onun en sevdiği kitaplardan biri olan *Altın Dal* hakkında enine boyuna bir sohbete dalmışlardı. Şimdi yatağına yatmış, uyumadan önce hikâyesinin anlatılmasını bekliyordu.

"Bu akşam şiir istemiyorum," dedi. "Bana Struldbrugları anlat. Çünkü onlardan birine dönüşmeye başlıyorum."

"Struldbrug'lar mı?" diye tekrarladı Noel kulaklarına inanamayarak. Bu ismi kendisinin bile hatırla-

ması birkaç saniye sürmüştü. "*Gulliver'in Gezileri*'ndekiler mi?"

"Başka nerede olacaktı?"

Annesi 14 Mayıs 1977 ve 11 Kasım 1977 tarihleri arasında altı ay boyunca neredeyse her gece Noel'in ısrarı üzerine ona bu romanı okumuştu. Noel, kitap kadar annesinin sesinin renklerini ve teninin kokusunu da seviyordu: Hafif ıhlamur karışmış inci çiçeği kokusu.

"Sen bir Struldbrug falan olmuyorsun, anne. Onlar ölümsüzdür."

"Yaşlı ve bunaklardır demek istiyorsun. Bana hikâyeyi anlatır mısın, Noel'ciğim?"

"Hepsini hatırlayabileceğimden emin değilim; kitabı bulmam gerekebilir. Gerçi uzun süredir görmedim ama... Belki de tavan arasındadır."

"Luggnagg Seyahati bölümünden başlayarak."

"Öyle mi?"

"Hafızanı mı yitiriyorsun, Noel?"

"Hayır, ben sadece... Neyse... Deneyelim bakalım. Ama bil ki, o bölüm biraz bulanık. Bazı yerleri de hatırlayamayabilirim:

> Struldbruglar, otuz yaşına kadar ölümlüler gibi yaşıyor, ama sonra üzerlerine bir keder ve bezginlik çöküyor. Seksen yaşına gelince (ki bu ülkede seksen yaş ömrün sonu sayılıyor) Struldbruglarda öteki yaşlıların bütün çılgınlık ve bozukluklarına ilaveten hiç ölmemenin, o korkunç geleceğin doğurduğu daha başka çılgınlık ve bozukluklar da görülüyor. Dikkafalı, huysuz, açgözlü, ters, kuruntulu, geveze

olmakla kalmıyorlar, artık dostluk hissi de duymuyor ve her türlü doğal sevgiden yoksun hâle geliyorlar. Ötekini berikini kıskanma, tatmin edemedikleri istekler başlıca tutkuları oluyor.

Gençlik ve orta yaş çağlarında öğrenip gördüklerinden başka hiçbir şey hatırlayamaz, hatta bunları da yarım yamalak bilirler. O nedenle de, onların anılarından ziyade, ağızdan ağza söylenegelmiş bilgilere güvenmek daha doğru olur. Aralarında gene en bahtlıları bunayanlar, belleklerini tamamıyla kaybedenlerdir; bunlara daha fazla merhamet ve yardım edilir, çünkü ötekilerde görülen sürüsüne bereket kötü huydan bunlarda pek olmaz.

Struldbruglar seksen yaşını bitirir bitirmez yasaca ölü sayılır. Malları, mülkleri hemen mirasçılarına geçer; yalnız geçimleri için gereken ufak bir şey kendilerine kalır.

Noel her şey silinen ya da üstüne yeni kayıtlar yapılan video görüntüleri gibi karmaşıklaşırken gözlerini açtı. "Burası karışık biraz, anne. Ama sonra şöyle devam ediyor:

Doksan yaşına gelince dişleri ve saçları dökülür; hiçbir şeyden tat alamaz olurlar; ellerine geçen her şeyi zevk ve iştah duymadan yerler, içerler... Konuşurken eşyaların, en yakın dost ve akrabalarının adlarını unuturlar ve yine bu sebepten ötürü okuyarak da zaman geçiremezler, çünkü bellekleri bir cümlenin başından sonuna kadar gitmelerine yardım edemez ve bu kusurla kendilerine sağlayabilecekleri tek eğlenceden de yoksun kalmış olurlar.

Ülkenin dili devamlı olarak değiştiğinden, bir çağın Struldbrugları başka bir çağın Struldbruglarını anla-

yamaz; dahası, aradan iki yüz yıl geçince komşuları ölümlülerle de görüşemez, yalnız genel birkaç söz edebilirler ve böylece kendi ülkelerinde birer yabancı gibi yaşama sakıncasıyla da karşılaşmış olurlar.

Noel dinleyicisinin artık kendisiyle olmadığını anlayınca sustu. Son birkaç sözü duyacakmışcasına uyumakta olan annesinin —soğuk ve cansız görünen— yüzüne doğru eğildi. Yaklaştıkça ve annesinin nefesi onunkine karıştıkça, Swift'inde son günlerinde hafızayı sakat bırakan bir bunamanın içinde eriyip gittiğini düşündü.

4 Ekim

Bu akşam aktör Christopher Reeve ve muzdarip olduğu omurilik sorunuyla mücadelesi hakkında bir belgesel izledik. Annem rahatsızlığına yönelik bir tedavi bulunduğunda aktörün hâlâ yaşıyor olmasını bütün kalbiyle dilediğini söyledi. "Sence bir çare bulacaklar mı?" diye sordu, sonra yanağından süzülen bir damla gözyaşını silerek. "Ona ne olduğunu asla bilemeyeceğim, çünkü ondan önce öleceğim. Ölmesem bile o zamana kadar aklımı kaybetmiş olurum." Anne... *Kolumu omzuna attım.* İkiniz de iyileşeceksiniz; bunu biliyorum, içimde bir his var. İkiniz de aynı yıl içinde hastalıklarınızdan kurtulacaksınız! Ben öyle olacağını düşünüyorum. Bunu yenebilirsin anne, vazgeçme. Süpermen'in mücadelesini kendine örnek al. *(Süpermen! Televizyon filmindeki aktör alkolik olup çıktıktan sonra kafasına kurşunu sıkıp intihar etti, sinema filmindeki aktörse attan düşüp felç oldu.)*

15 Ekim

Banyocu Kadın'dan haftada iki gün yerine dört gün gelmesini rica ettim, o da kabul etti. Böylece kendime daha fazla zaman ayırabileceğim, ama bir yandan da elimizde kalan para biraz daha hızlı buharlaşacak. Bu konuyla daha sonra ilgileneceğim.

31 Ekim

Cadılar Bayramı. Öğleden sonra annemle evi temizledik. Ben elektrik süpürgesiyle ortalığı süpürürken o da hırsla ve kendini tamamen vererek toz aldı. Sonra el süpürgesini çıkarttı ve bir cadı gibi üzerine bindi. Gülmekten kırıldık. Beş dakika sonraysa karanlık bir odada televizyonun önüne yığılmış, bir yarışmadan öbürüne geçip duruyordu.

2 Kasım

Paramız bitmek üzere. Normalde ilaçlar için her ay kendi cebinizden 68.50 dolar verdiğinizde reçeteli ilaçları bedava alırsınız. Ama her nedense (ya bilgisayar hatası, ya da annemin yıllık primi ödemeyi unutması nedeniyle) bizi bu planın dışında tutuyorlar. Sadece Aricept bile ayda 158.50 dolara mal oluyor. Acaba Dr. Vorta'dan borç mu istesem? Ya da Norval'dan?

3 Kasım

Banyocu Kadın'ın işine son verdim. Bu hiç iyi olmadı.

11 Kasım

Annem bütün gün titredi, ben de kaloriferin derecesini daha da artırmak zorunda kaldım. Evin içi cehennem gibi oldu. Annemin neden günde 18 saat uyuduğunu merak ediyorum. Ölüm alıştırması mı yapıyor? Hangi ilaç yüzünden uyuyor böyle?

17 Kasım

Beş dakika önce ben anneme uykudan önce şiir okuyacakken o bana bir şiir okudu (ve çok şaşırdım):

Fransız bir kız bindi
Yanlışlıkla yük trenine
Kazancı onu becerdi
Kondüktör sıraya girdi
Manzarayı gören frenci
Donuna etti.

Anneme kısa süreliğine yeni bir nörolojik bozukluğun musallat olduğunu düşündüm: Tourette sendromu (ya da ona benzer bir şey). Şiirini bitirdikten sonra elini ağzının önüne götürüp fısıldayarak onu çocukluk arkadaşı 'Rita'dan' duyduğunu söyledi.*

22 Kasım

Bugün öğleden sonra kurutma makinesi bozuldu, ben de annemin çamaşırlarını bodrum kattaki çamaşır ipine asmaya başladım. Arkamda o kadar ani beliriverdi ki, az kalsın kalp krizi geçiriyordum. Altüst olmuş haldeydi. Bütün iç çamaşırlarını çaldığımı, sonra da onları kız arkadaşıma vermek için yıkadığımı söyledi. Çamaşırlarını (beyaz bir sutyen de dahil olmak üzere) asmaya devam ettim. Kimden bahsediyorsun anne? Kimmiş bakalım o kız arkadaş? *"Bana 5N 1K'lı sorular sorma!" diye bağırdı. "Bana kim, ne, ne zaman ya da... Nerede gibi sorular sorman. Tek yaptığın kafamı karıştırmaya çalışmak! Tam elli kahrolasıca yıldır kafamı karıştırmaya çalışıyorsun!"*

---

* Kişinin normal bir şekilde konuşurken birden bağırmaya başlaması, çoğu kez de nedensiz ve önüne geçilemez bir şekilde küfür etmesi gibi belirtileri olan bir zihinsel rahatsızlık. (ç.n.)

Beş dakika önce iyi geceler dilemek için yanına gittiğimde annemi boy aynasının karşısında yarı çıplak halde ve elinde bir saç fırçasıyla heykel gibi dikilirken buldum. Ne yaptığını sordum. Saçını taramamı beklediğini söyledi.

18 Aralık

Bu sabah anneme Bermuda'dan, Helen Yenge ile Phil Amca'dan bir kartpostal geldi. Kartpostalın altına benim için bir not düşülmüştü: "İyi gidiyorsun Noel; böyle devam et. Keşke orada olup sana yardım edebilseydik. Mutlu Noeller."

21 Aralık

Kış gündönümü. Mevsimler değişirken hep büyükannemi düşünürüm, çünkü bana o tür şeyleri öğreten oydu. Sadece dünyanın eğikliğini değil, aynı zamanda mevsimlerin insanoğlunun dört çağına denk geldiğini de o öğretmişti: 19 yaşına kadar ilkbahar, 20 ile 39 arası yaz, 40 ile 59 arası sonbahar, ondan sonrası kış. Büyükannem o zamanlar kışı yaşıyor, kızı için de kış hızla yaklaşıyordu. Büyükannem ayrıca bana her yeni mevsimi bir kadeh sert içki ya da uyuşturucuyla karşılamak gerektiğini de söylemişti.

24-25 Aralık

Annem Noel arifesinde ve Noel gününün neredeyse tamamında uyudu. Kendisini 'hüzünlü' hissettiğini, kutlama yapıp hediye açacak durumda olmadığını söyledi. Onu biraz neşelendirmek için Noel'in On İki Günü adlı ilahiyi koydum, ama üç Fransız tavuğundan bahsedilen bölümden sonra kapatmamı söyledi.

Şöminenin önüne yarısı yenmiş kurabiyeler ve süt bıraktım. Annemin biraz gülmesini umuyordum (farketmemiş gibi göründü) ve sonra da ona kurabiye

yapmaya çalıştım. Annemin tarifini harfi harfine uyguladım, ama hamur yapışmıyor, aksine dağılıyordu; fırına atınca da sadece kabardı ve eriyerek döküldü. Annem fırını temizlediğimi görünce yüzünde gülümsemeye en yakın ifade belirdi. O gün ilkti bu.

26 Aralık

Garip bir ses beni yerimden zıplattığında kulaklıklarımı takmış, Dylan Thomas'ın 'A Child's Christmas in Wales' *hikâyesini dinliyordum. Yangın alarmı. Sabaha karşı 04:10'da. Merdivenleri çabucak indim ve mutfağı kaplayan kahverengi duman bulutlarıyla karşı karşıya kaldım. Ocaktaki tencereye haşlanmak üzere koyulmuş yumurtalar yanmıştı. Annem sandalyede kaykılmış uyuyordu.*

Daha ne kadar dayanabileceğimi bilmiyorum. Sanırım tükendim; iflah olmaz şekilde yorgunum, ama uyuyamıyorum; annemin beyaz İspanyol şarabını şişeyle kafama dikiyorum, Dr. Vorta'nın ilaçlarından alıyorum, ama hiçbiri işe yaramıyor; paramız bitti sayılır ve annemin evi yakmasına da az kaldı...

Yanına taşınarak onu mutlu edebileceğimi düşünmüştüm, ama apaçık görülüyor ki öyle olmadı. Belki bir bakımevi daha iyi olur. Bugün Bermuda'dan dönen Phil Amca'ya telefon ettim ve mesaj bıraktım. Uzun bir de e-posta gönderdim.

27 Aralık

Hem Phil Amca, hem de Helen Yenge bana birer e-postayla yanıt verdi; bizi ziyaret edemedikleri için özür diliyorlardı. İstersem annemi Long Island'daki bir bakımevinin bekleme listesine koyabilirlermiş. 'Orası çok iyidir,' diyor Helen Yenge ve ekliyor: 'Adı Oyster Bay Bakı-

mevi. Kararını bana bildir.'

Yangın alarmının pilini değiştirdiğim sırada Phil Amca aradı, Yacht Club Road'daki Babylon Beach House'de boş bir yer bulduğunu söyledi. Bu hafta içinde doldurulması gereken bir yatak. Fiyatı haftalık 780 dolar. Düşüneceğimi söyledim, bir süre sonra arayıp reddettim. (Paramız buna yetmez, ayrıca yapmak da istemiyorum.) Son günlerde durumun iyiye gittiğini söyledim.

28 Aralık

Outremont'taki Beaumont Sağlık ve Rehabilitasyon Merkezi'ni aradım. (Günlüğü tedavi ve ilaçlar hariç 98 dolar.)

29 Aralık

Bu sabah anlık sinirle bir şey yaptım. Fırının ızgaralarının neredeyse eriyecek kadar kızarak kıpkırmızı olduğunu ve ocağın üzerinde de pişmemiş bir rosto durduğunu görünce Beaumont'u aradım ve ilk yatak boşaldığında geleceğimizi söyledim. Hem doğalgazım, hem de sabrım tükeniyor. Annem için artık daha fazla bir şey yapamam. Hafızasına gelince... 'İflah olmaz' deyişinin anlamını yavaş yavaş daha iyi kavramaya başlıyorum. Artık vazgeçme zamanı geldi anlaşılan. Diğer taraftan, bakımevinde altı aydan önce yatak boşalmazmış.

Saat tam 5'te Beaumont'tan aradılar. 2 Ocak'ta bir yatak boşalıyormuş. Yani üç gün sonra.

30 Aralık

Annem bütün gün tedirgindi. Bir şeyler olacağının, fırtınanın patlayacağının farkında. On dakika önce, yani gece yarısı, sakinleşip sakinleşmediğine bakmak için yatak odasının kapısını araladım. Uyumakta olan bedenine bir ışık huzmesi düştü. Tam kapıyı kapamak

üzereydim ki, başka bir şey fark ettim. Makyaj masası-
nın eğik aynasına karalanmış bir yazı. Daha yakından görmek için parmak uçlarıma basarak ilerledim. Kırmızı rujla iki kelime yazılmıştı: YARDIM EDİN.

31 Aralık

Beaumont'taki yatak rezervasyonunu iptal ettirdim. Her şey düzelecek; bir yolunu bulacağım. Hayatımda ilk kez zihnim bir konuda böylesine berrak. Ve ilk kez bir şeyden korkmuyorum. Ne yapmam gerektiğini biliyorum. Şafak sökünce evden çıktım, kapıyı arkamdan kilitledim ve babama gittim.

8
Henry ve Noel Burun

Noel'in babası yirmili yaşlarının sonlarındayken Edinburgh'da son derece yetenekli, geleceği parlak bir kimyagerdi. Otuzlarının sonlarına geldiğindeyse New York'taki bir farmakoloji bölümünün müdürü olmuştu ve iki düzine kadar araştırmacının başındaydı. Çalıştığı Adventa adlı İsviçre merkezli holding, vergiyle ilgili konulardan ötürü Long Island'dan Montreal'in banliyölerinden birine taşınınca, Henry Burun'a iki misli maaşla orada çalışması teklif edildi. Bu transferi kabul edeceğini belirtti, ama maaşının yarıya indirilmesini, çünkü yeni görevinde ilaç mümessili olarak çalışmak istediğini söyledi. Şirketin genel müdürü ona gülüp bir psikiyatriste görünmesini tavsiye ettiyse de, sonunda kararlılığı karşısında pes etti. Henry böylece dünyanın daha iyiye gitmesi için birtakım maddeleri birleştirmek ve o dünyanın yarattığı hastalık ve dertleri iyileştirecek yeni ilaçlar hazırlamak yerine başkalarının hazırladığı ilaçları satmaya başladı. Sürekli gezen bir ilaç satıcısı oldu. Noel'e okulda, "Baban ne iş yapıyor?" diye sorduklarında ilaç sattığını söylerdi. Bu cevaba herkes gülüyordu.

Henry ilk başta yeni işini sevdi; Quebec'in güneyini ve New England'ın kuzeyini şehir şehir geziyordu. Ama ona ayırabilecek zamanı olmayan doktorlar ve eczacılarla görüşmeye çalışmak sonunda onu tüketti. Beş dakika koparabildiğinde ilaçlarla ilgili gerçekleri anlatıyordu: Hangileri için abartılı tanıtımlar yapılı-

yordu, hangileri klinik deneylerde geçerken ilaç kesildikten sonra birtakım belirtiler görülüyordu, hangilerinin hastayı daha da kötüleştiren yan etkileri vardı... Hepsini tek tek sayıp döküyordu. Berbat bir ilaç satıcısıydı ve bunu biliyordu.

Bu nedenledir ki, durmadan şirket değiştirdi; sırasıyla Adventa, Pfizer, Merck Frosst ve NovaPharm'da çalıştı. Öyleyse neden kırmızı halılar serilerek karşılanacağı araştırma laboratuvarına geri dönmedi? Çünkü *strese,* başkalarının sorumluluğunu almaya, eski ilaçların patenti bittiğinde patlama yapacak yeni *Büyük İlaç*'ı hazırlamanın ve bunun şirket hissedarları üzerinde yarattığı gerginliğin getirdiği baskıya dayanamıyordu. Klinik deneylerle ilgili yalanlar uydurmanın, yan etkileri önemsizmiş gibi göstermenin getirdiği vicdan azabı da cabasıydı. Ona hayatının en uzun sinirsel yıkımını yaşatan, kendisini bodrum kattaki bir kirişe asmanın kıyısından döndüren altı aylık kapkara bunalımın nedeni, haftada altmış dört saat çalışmanın yanı sıra işte bu baskıydı. Satıcılık işiyse en azından zamanının çoğunu *yalnız* geçirmesine, dünyayı bir arabanın camından izlemesine, en yeni sakinleştiriciler ve antidepresanlarla kendisini uyuşturmasına olanak tanıyordu. Karısına ve oğluna tapıyordu Henry; hayata sıkı sıkıya bağlı olması gerekirdi. Bunun yerine kafa karıştırıcı bir süreçten, kimyasal bir uyumsuzluktan geçerek umudunu her gün biraz daha yitirdi, yaşamak için sürekli neden arar hale geldi.

"Babamı biz mi öldürdük?" diye sordu, Noel annesine kazanın otomobille intihar olduğu belirlendikten sonra.

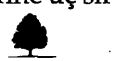
"Hayır, Noel. Onu biz öldürmedik. Asla böyle düşünme!"

İntihar edenlerin vampir olacağını söylüyordu okuldaki çocuklar. Galli hemşireye göreyse, intihar eden ebeveynlerin çocukları da intihara eğilimli olurdu.

"Babamı dünya mı öldürdü?"

Bayan Burun soru karşısında sessiz kaldı, sonra da oturduğu koltuktan kalkıp odadan çıktı.

Noel annesinin mutfaktan gelen hıçkırık seslerini duyunca, *'Babam ben yaramazlık yaptığım için mi gitti?'* diye düşündü. Dünyada ondan daha kötü bir ses olabilir miydi? Oturma odasının duvarlarında aniden çizgiler belirdi ve Noel o an kendisinin de ağladığını farketti. Annesinin hıçkırıkları ve tabii ki babasının ölümü, hayatı boyunca arada sırada hissedeceği, en derinlerine işleyen bir üzüntüyle doldurdu içini. O soruları bir daha asla sormayacaktı; onları benliğinde bir yere saklamış, üzerlerine üç sıra kilit vurmuştu.

Henry Burun iş seyahatlerinden döndüğünde, oğlu ya ön kapının sundurması altında ya da mevsim kışsa oturma odasının kapalı perdelerinin ardında, burnunu buz tutmuş cama dayamış halde babasının yolunu gözlüyor olurdu. Gümüş mavisi Chevrolet Impala ya da ateş kırmızısı Pontiac Laurentian sokağın başında görünür görünmez delicesine koşarak kapıdan çıkıp kaldırıma inerdi, hatta bir defasında karların içine yalınayak fırlamıştı. Babası da çantasını yere bırakır, onu havaya kaldırır, döndürür ve döndürür, oğlunu güldürürdü.

içeriye girdiklerinde, tıpkı Tatlı Köyün Kuvvetleri'nı takip eden çocuklardan biri gibi evin dört bir yanında babasının piposunun dumanını takip ederdi Noel. Onun evrak çantasını kendisine vermesini beklerdi ki, 'düzenleme' işini yapabilsin. Yıpranmış Gladstone çantanın içinde bir sürü ilaç broşürü, iç organların resimlerini ve ilaçların sihirli isimlerini barındıran müsvedde defteri, doktor ve eczacılara ait kartlar, çalıştığı şirketin (tıpkı şirket arabası gibi hemen her sene değişen) logosunu taşıyan kartvizitlerden desteler olurdu, ancak en güzeli, genellikle sert plastik ambalaj içerisindeki kitapçığıyla birlikte paketlenen ilaç numuneleriydi. Noel onları sıraya koyardı: Analjezikler, kalp ilaçları, kas gevşeticiler, sakinleştiriciler, antidepresanlar (ki bunların paketleri genellikle boş, ambalajları yırtık olurdu), vitamin hapları, enerji artırıcılar... O karmaşık ilaç kokuları peşini hiç bırakmadı, yıllar sonra bile ilacın adını duyar duymaz burnunun dibinde beliriverdi. Noel öyle bir 'düzenlemenin' gerekip gerekmediğini tam olarak bilmiyordu, ama bunu saatlerce yapabilir; formülleri, içerikleri, dozları ezberleyebilirdi.

Noel bazen yaz aylarında babasıyla birlikte gider, Quebec ile New England'daki kırsal kesim yolları üstünde yer alan Lacolle ve Bury, Killington ve Brattleboro, Ossipee ve Rindge gibi şehirlerde doktorların ve veterinerlerin muayenehanelerinde beklerdi. Bazen de kapıları kilitli, radyosuysa açık olan arabanın içinde oturur, babasının ona zaman geçirmesi için aldığı beyzbol kartlarında yazılı istatistikleri ezberlerdi. Ne kadar beklediği önemli değildi; sonsuza dek

bekleyebilirdi. Babası donunce Noel'i isabetli vuruş ortalamaları ve oyuncu istatistikleriyle ilgili sınava çekerdi.

"Beyzbol bir matematikçinin rüyasıdır," demişti babası. "Bir şairin de. En azından eskiden öyleydi. Bütün öteki sporlar gibi artık beysbol da cazibesini yavaş yavaş yitiren ticari bir faaliyete dönüştü."

Yolculuk sürerken başka sözlü sınavlar da olurdu. Bunlar Bay Burun'un oğlunun önemli şeyleri ezberlemesi için yaptığı denemelerdi. Çok bilinen özlü sözler, radyoda çalınan klasik müzik bestelerinin isimleri, antik Yunan tanrı ve tanrıçalarının adları ya da az bilinen açık saçık sözcüklerin anlamları [özellikle de *kalipigian* (biçimli yuvarlak kalça), *steatopijik* (kalça kısmı bombeli) ve *merkin* (vajina peruğu) gibi Noel'i güldürenler] ya da babasında olan üçü [kakorafiyafobi (başarısız olma korkusu), hipegiyafobi (sorumluluktan korkma) ve lizofobi (delirmekten korkma)] de dahil olmak üzere iki yüz kadar fobi ismi...

Noel Yunan tanrıçalarıyla ilgili sınavdan sonra, "Sırası gelmişken baba," dedi, "Büyüyünce ne olmak istediğime karar verdim. Senin gibi olmak istiyorum. Seninle aynı işi yapmak istiyorum."

Babası Comoy's marka piposuyla uğraşıyor, siyah Lazkiye tütününü orta parmağını kullanarak kuvvetle bastırıyor, yüksek sesle içine çekerek içim rahatlığını deniyordu. "Pek iyi bir seçim değil, evlat. İlaç işinde çalışmak istiyorsan bir laboratuvara gir, araştırma yap. O daha yaratıcı bir iş. Ben beceremedim, ama belki sen başarabilirsin."

Noel ertesi gün, Noel Baba'ya yazılan istek liste-

sihir hazırladı ve onları bir ilaç hazırlama seti istedi. Aylardan Haziran idi. Listede başka hiçbir şey yoktu; sadece bir ilaç hazırlama seti. O şeye sahip olursa, emekli olana kadar yaramazlık yapmayacağına söz verdi. Hayal edebildiği en mükemmel şey buydu ve listenin hazırlanmasını izleyen altı ay boyunca uyumakta zorluk çekti.

Noel sabahının ilk ışıklarıyla birlikte uçarak alt kata indi, Noel Baba'nın yarısını yediği kurabiyeleri ve annesinin kendisi için hazırlayıp neredeyse yırtılana kadar hediyelerle doldurduğu çorabı son anda farketti. Başka bir şey arıyordu ve aradığını görmesi uzun sürmedi. Ağacın altında ambalajından çıkartılmış, üstünde kırmızı kabartma harflerle A.C. GILBERT CO. yazan, menteşeleri ve kulbu olan radyum beyazı metal bir kutu vardı. Kapağı kaldırırken kalbi göğsünden fırlayacak gibi atıyordu. "Açıl susam açıl," diye fısıldadı.

Kutuda koruyucu köpük içine yerleştirilmiş, kırmızı ve beyaz etiketlerine büyük siyah harflerle sihirli isimler yazılı olan küçük kübik şişeler vardı: NİKEL AMONYUM SÜLFAT (çok şık, üç namlulu bir isim), TANİK ASİT (kulağa tehlikeli geliyor), FENOLFİTALEİN (babası, ishal olması için kimya öğretmeninin sandviçinin üstüne bundan serptiğini itiraf etmişti), MAGNEZYUM KARBONAT, KOBALT KLORİT, POTASYUM NİTRAT (babasının dediğine göre bu kimyasal da kışlalarda ve manastırlarda Noel'in henüz hiç hissetmediği 'sertleşmeyi' önlemek için kullanıldılıyordu), SODYUM SİLİKAT, ÇİNKO OKSİT, AMONYUM KLORÜR (Arap simyacıların meşhur Sal Amonyak'ı), BAKIR SÜLFAT, MANGANEZ DİOKSİT, POTASYUM PERMANGANAT, KROM

ALUM, KOKİNEAL (ezilmiş dişi kokineal böceklerinden elde edilen kırmızı bir boya olduğunu anlatmıştı babası) ve dünyanın en sıkıcı isimlerine sahip iki kimyasal madde: BORAKS ve BAKKAM AĞACI BOYASI.

Bay Burun sonraki bir ay boyunca, morali bozuk olduğu veya kendini iyi hissetmediği zamanlarda sığınması nedeniyle karısının 'kara zindan' adını verdiği bodrum kattaki kilitli odada oğlu için bir laboratuvar kurdu. Orada Noel'e civayı (fizik kurallarına meydan okuyan kaygan, sihirli bir madde), fosforu (havayla temas edince tutuşan bir madde), potasyumu (suyla temas edince tutuşan bir madde), magnezyumu (suyun *altında* yanan bir madde), asitleri (nitrik, sülfürik ve hidroklorik asitten oluşan ve *saygı gösterilmesi gereken* asil üçlüyü) tanıttı. Noel'e yalnızca yazıldığı kâğıt ateşe tutulduğunda görünen gizli mürekkep, çok yavaş yanan bir fünye, barut (beş ölçek potasyum nitrat, bir ölçek sülfür, bir ölçek kömür), yakıldığında bir yılan gibi kıvrıla kıvrıla ilerleyen ve potasyum dikromattan yapılmış yanık turuncu renkte piramit yapmayı öğretti.

Bir dizi dersin ilkinde, deneylere giriş amaçlı kısa konuşmalar bölümünde, babası kimyanın atasından bahsetti: Simya. Bir de tüm diğer elementlerin kaynağı olan temel element *alkahest*'i arayan gelmiş geçmiş en ünlü simyacı Büyük Paracelsus'u anlattı.[15]

---

[15] Kim demiş İsviçreliler guguklu saatten başka hiçbir şey icat edememiştir diye? 16. Yüzyıl'ın önde gelen hekim ve simyacılarından olan (ve benim köyüm Einsideln'de doğan) Paracelsus kimyanın tıptaki önemini vurgulamış ve homeopatinin temelle-

Noel içinden, *'Alkahest, alkahest...'* diye tekrarladı, *Binbir Gece Masalları*'ndaki şarkılardan birinin nakaratı gibi. Sonunda, "Alkahest ne?" diye sordu.

"Bu madde —şayet bulunmuş olsaydı— filozofların tıp taşı, insanlarda görülen her hastalığın devası olacaktı."

"Onu bulmak istiyorum!" dedi Noel. "Laboratuvarımızda birlikte çalışabiliriz, baba! Onu biz keşfedebiliriz!"

"Bu laboratuvarda çok dikkatli olmalısın, Noel. Özellikle de ben evde değilken. Elinde bulunan ya da onlarla yapabileceğin her kimyasalın bütün özelliklerini iyice öğrenmelisin. Bu konuda anlaştık mı? Zehirli ya da patlayıcı bir bileşik yaparsan, üzerine hemen kafatası ve kemik işareti olan etiketi yapıştıracaksın. Söz mü? Noel, beni dinliyor musun?"

"Söz verirsem kahkaha gazı ve nitrogliserin yapabilir miyiz?"

"Noel..."

"Söz veriyorum. Yemin ederim."

Başka bir derste —ki son dersleri olduğunu bilmiyorlardı— babası sanattan bahsetmişti. "Kimya bazı açılardan bilimle sanatın evliliği, dünyevi şairlik, kokular, tatlar, renkler ve dokulardan oluşan duyusal bir kaleydoskop olarak değerlendirilebilir. Ressamlar ve heykeltıraşlar ondan etkilenir. Müzisyenler de. Sir Edward Elgar amatör olarak kimyayla ilgilenirdi,

---

rini atmıştır. 1536'da *Der grossen Wundartzney* (Büyük Cerrahi Kitabı) adlı eserini, 1530'da ise frenginin klinik tanım ve açıklamasını yayımlamıştır. [Dr. Vorta'nın Notu]

Aleksandr Borodin bir *kimyagerdi*. Deneylerini yaparken dalıp gider, laboratuvarının duvarlarına notalar karalardı. Sonra mesela sodyum ile potasyumu keşfeden Humphry Davy gibi şair-kimyagerler vardı. Davy'nin defterleri yeni şiirlerinin mısralarıyla iç içe girmiş kimya deneyi notlarıyla doluydu. O ve Coleridge bir laboratuvar kurmayı bile planlamıştı! Bir de kimyayı tıpkı yazarlık gibi tartma ve ayırma sanatı olarak gören Primo Levi var elbette."

Noel kitaplar hariç hiçbir yerde bulamadığı huzuru, tek kişilik mutluluğu bodrum kattaki laboratuarda buldu. Babası iş için yollara düşünce okuldan kaçıyor, laboratuvarda bir yandan yeni şeyler keşfetme düşleri kurarak, diğer yandan da Borodin'in Poloveç Dansları ya da Elgar'ın *Pomp and Circumstance*'ini* dinleyerek saatler harcıyordu. Gözleri bir duvarda dizili kimyasal maddelerle diğer duvarda dizili kitaplar arasında mekik dokuyordu ki, o kitaplar arasında *Paracelsus Adıyla Bilinen Hohenheimlı Bay Tumturaklı Philippus Theophrastus'un Hayatı* da vardı.

Noel sahip olduğu, yaptığı ya da yapabileceği her kimyasalın formülünü öğrenmeye başladı. Duvarda asılı olan periyodik cetvelde yer alan her elementi, cetveldeki yeri ve tüm özellikleriyle birlikte fotografik olarak ezberledi. Sembolünü duyması ya da görmesi o elementin periyodik cetveldeki yerinin gözlerinin önünde belirmesi için yeterliydi. Mesela kripton. Ses-

---

* 'İhtişam, tantana, debdebe' olarak çevrilebilir, ama hepsinin ötesinde bir bölümünün üniversite mezuniyet törenlerinde çalınmasının gelenek haline gelmesiyle bilinir. (ç.n.)

ler ve harfler Noel'in hipokampusunda aşağıdaki özellikleri içeren ipliksi, tarçın renkli bir gözyaşı damlası şekli oluştururdu: Soy gaz, simgesi Kr; atom numarası 36, atom ağırlığı 83.80; kübik, yüzey merkezli kristal; 20°C'de gaz halindedir, elektronik konfigürasyonu $[Ar]3d^{10}4s^2p^6$. Ya da lityumu ele alalım (ki Noel ileride öyle yapacaktı): Alkali metal, simgesi Li; atom numarası 3, atom ağırlığı 6.941; kübik, uzay merkezli kristal; 20°C'de katı haldedir, elektronik konfigürasyonu $[He]2s^1$...

Babasının döner sandalyesinde otururak kurduğu düşlerin bazılarında Noel, metalden dökme taşlarla kimyasal satranç oynardı. Beyaz ve siyah piyonlar genellikle Kurşun ve Kalay, kaleler Demir ve Krom, atlar Cıva ve Paladyum, filler Baryum ve Arsenik, vezirler Altın ve Platin, şahlar Gümüş ve Titanyum'dandı. Bir gün babasına, "Kurşun ile Cıva, Baryum ile Palladyum, Altın ile Gümüş savaşsa hangisi kazanırdı?" diye sordu; "Hangisi daha güçlü? Savaşta hangisi hangisini yener?"

Bay Burun güldü. "Hmmm! Cıva muhtemelen Kalay veya Kurşun'u bitirirdi. Diğerlerine gelince, sanırım yoğunluklarını birbiriyle karşılaştırmalısın. Mesela Altın en ağır metallerden biridir, Gümüş'ten çok daha ağırdır. Ama aynı zamanda en kolay işlenebilen ve biçimlendirilebilen metaldir."

"Bu... Ne demek oluyor yani?"

"En yumuşak olan demek."

"En serti hangisi peki?"

"Yeryüzündeki en yoğun maddeler İridyum ve Osmiyumdur."

Noel'in gözleri fal taşı gibi açıldı. O andan itibaren İridyum ve Osmiyum onun vezirleriydi.

1979 yılının bir sonbahar günü, Eylül'ün üçüncü Pazartesi'sinde Noel koşarak okuldan eve geldi. Görmek için sabırsızlandığı bir şey vardı: 'Sarsılması halinde patlayan' azot iyodür kristalleri bir kurutma kâğıdının üstünde kuruyordu. O ve babası önceki geceyi *Smith's College Chemistry* adlı üniversite kimya kitabının yardımıyla onları yapmayı deneyerek geçirmişlerdi. Artık hazırlar mıydı acaba? Babası seyahatten dönünceye kadar onlara yaklaşmamasını tembihlemişti, ama Noel'in bekleyecek hali yoktu.

Kapıdan şimşek gibi girdi, kendisini karşılayan annesini pas geçti, bodrum merdiveninin basamaklarını üçer üçer indi.

'İşe yarayacak mı? Gerçekten işe yarayacak mı?'

Nefes nefeseydi, kalbi davul çalıyordu sanki. İçeriye girip masaya koştu ve eline metal bir çubuk aldı, siyah üzüm rengi çökeltiyi 'gıdıkladı'. Hiçbir şey olmadı. Sonuç fiyasko muydu? Yoksa henüz kurumamış mıydı? Bir kere daha denemeye karar verdi ve bu kez biraz daha kuvvetlice...

Kulakları sağır eden bir patlama oldu; kalın, kırmızımsı mor bir duman bulutu ağır çekim film sahnelerindeki gibi odaya yayıldı. Bayan Burun üst kattaki mutfaktan bir çığlık koyuverdi, sonra da koşarak merdivenlerden aşağı indi. Panik içinde kapıyı açtı ve yoğun mor dumanın içinde bir şeyler görmeye çalıştı.

"Noel! Noel'ciğim! Neredesin? İyi misin?" Oda-

nın öteki tarafından çok cılız bir ses gelince iki eliyle dumanı sağa sola savurmaya çalışarak o yana ilerledi. "Noel?" Sesi titreyerek oğlunu görmeye çalıştı. En kötü olasılığın gerçekleşmesinden korkuyordu. "Noel? Neredesin? *Lütfen* cevap ver bebeğim..."

"Buradayım, anne. İyiyim, her şey yolunda."

Noel yerde oturuyordu, giysileri ve yüzü Disney çizgi filmlerindeki gibi isten kararmıştı. Elini alnına koydu ve akan kanın sıcaklığını hissetti. Annesi sonunda yanına ulaştığında yüzünde bir gülümseme vardı. "Sadece stiptik bir ilaca, hemostatik bir maddeye ihtiyacım var, anne. Bir parça amonyum alüminyum sülfata. Biraz tentürdiyot da işimi görür. Üst rafta. Bu gibi durumlar için hazırlamıştım."

Annesi onu kollarıyla sardı, sessizce ağlarken var gücüyle sıktı. Sonra oğlunun yüzünü inceledi ve kaşlarının yanmış olduğunu gördü. "O şey her neyse bir daha *sakın yapma*! Artık patlayıcı falan yok. Söz vermezsen babana söyleyip bu laboratuvarı kaldırtacağım. Her şeyi çöpe atacağım. Anladın mı? Noel, sana söylüyorum!"

Noel söz verdi, ama parmaklarını çapraz yapmış, işi garantiye almak için ayak parmaklarını da aynı şekle sokmuştu. Üzgün değildi. Patlamayla ilgili tek pişmanlığı *azot iyodür* yapmayı başardıklarını babasına söyleyememesiydi. Henry Burun o sabah iki haftalık bir iş gezisine çıkmıştı: İlk haftayı New York'un kuzeyinde, ikinci haftayı ise Long Island'da, erkek kardeşinin yanında geçirecekti. Noel de babasına Phil Amca'sı eliyle teslim edilecek bir mektup yazdı:

Babacığım,

Ne olduğunu asla tahmin edemezsin. Başardık!!! İşe yaradı baba. NH_3NI_3 yaptık. Çökeltiyi senin söylediğin gibi pirinç çubukla gıdıkladım, ~~sol~~ sağ kulağımda büyük bir patlama oldu. Kulağım hâlâ çınlıyor! Kocaman kırmızımsı mor bulutlar oluştu, bir de ortalığa tebeşir tozu, sülfür ve iyot gibi tuhaf bir koku yayıldı. Kurutma kâğıtlarının üçü de patladı! Kevgir gibi oldular! Saat şu an 19:30, kulaklarım 12:30'dan beri çınlıyor! Bu ses beni çıldırtıyor! Patlamadan sonra yüzüm simsiyah oldu, bir de artık kaşsız bir oğlun var! Annem ~~gerçekten~~ çok sinirlendi, ama şimdi biraz sakinleşti. Ona hazırladığımız sürprizden bahsetmedim. Laboratuvarın duvarlarını söylediğin gibi beyaza boyadım, gayet güzel görünüyor. Seni özledim baba.

Oğlun Noel.

Noel'in mektubu yerine vardı, ama babası onu hiç okuyamadı. Çünkü Noel azot iyodür kristallerini gıdıkladığı sırada Placid Gölü'nün güneyindeki su basmış bir taş ocağında, Pontiac'ının içinde yavaş yavaş dibe batıyordu.

Uykusuz geçen bir gece daha devrilip 2002 yılının ilk güneşi bulutların arasından doğarken, Noel yine her zamanki gibi merdivenin en üst basamağında, başı öne eğik halde oturmuştu. Anılar neredeyse bir saattir beyninde canlanıp duruyordu. Gözlerini açtı ve aşağıya, bodrum kata açılan kapıya baktı. Kapının yüzüne

duvar kâğıdı çekilmiş, kolu yerinden çıkartılmıştı. O kapı, yıllardır açmadığı başka bir kapıya açılıyordu. Ayağa kalktı. Kendi kendine, "Onu açmanın zamanı geldi," diye mırıldandı.

Laboratuvar hâlâ oradaydı; balon kaplar ve deney tüpleri tozla kaplanmıştı, duvarlar örümcek ağlarıyla doluydu. Masanın üstünde biri diğerinden daha büyük olan, el sıkışır halde bırakılmış iki lastik eldiven vardı. Kapının arkasındaysa iki sarı laboratuvar önlüğü asılıydı; çocuk boyutlarında olan, büyük boydakinin sırtına dayanmış duruyordu. Noel'e babasından yadigâr kalan kahverengi deri çanta da kilitli vaziyette yerdeydi.

Annesi ne zaman laboratuvardaki bir şeyi atmak istese Noel feryadı basmış, kadıncağız çareyi laboratuvarın kapısını kilitleyip içindekileri olduğu gibi bırakmakta bulmuştu. Ama Noel de oraya bir daha hiç girememişti; içindeki acı göğsünü bir mızrak gibi delip geçiyordu.

Babasıyla birlikte sıvı haldeki sıcak parafin kullanarak temizledikleri küçük kavanozların üstündeki etiketleri inceledi. Sonra rengi solmuş pembe bir temizlik beziyle hepsinin tozunu aldı, her birini evirip çevirdi, tek tek ışığa tutup baktı. Plastik bir kovaya çamaşır odasından kaynar su doldurdu, içine biraz çamaşır suyu döktü ve babasının siyah lastik eldivenlerini taktı. Üç farklı fırça kullanarak test tüplerini, beherglasları, pipetleri, hunileri, erlenmeyerleri, ölçü tüplerini, damlalıkları ve lastik tıpaları güzelce temizledi. Bunsen bekini, ispirto ocağının ayaklığını ve kenetleme parçalarını asetonla, periyodik cetvel panosu-

nuysa cam temizleyici solüsyonla sildi. Çekmeceleri düzenledi, yerleri süpürdü. Duvarlardaki örümcek ağlarını aldı, kitapların tozlarını sildi. Birkaç tane örümcek gördü, ama babasının her zaman tembihlediği gibi onları kendi hallerine bıraktı.

Artık başka bir şeyler, daha ciddi bir şeyler yapma zamanı geldiğini söyledi kendi kendine. 'Annem için beyin besleyiciler ve hafıza geliştiriciler yapmak ya da reçetesiz ilaçlardan kokteyller hazırlamaktan daha iyisini yapmalıydı. Rivastigmin ve galantamin gibi reçeteli ilaçlar annesinde mide bulantısı, uykusuzluk ve kâbus görme gibi yan etkiler bırakmaktan başka pek bir işe yaramıyordu. *Kısa süre içinde bir tedavi bulunmazsa annen en fazla beş sene yaşar...* Evet, artık harekete geçme zamanı gelmişti. Reçeteler onaylanmadığı ya da paraları yetmediği için en yeni ilaçları alamıyorlarsa, o da oturup hepsini kendisi yapardı. Belki o kadar kolay olmayabilirdi. "Anneme hafızasını kendi hafızamla kazandıracağım," diye mırıldandı. "Onu *kurtaracağım*." Başını öne eğdi, gözlerini yumdu ve hırpalanmış ahşap masayı iki eliyle kavradı.

Gözlerini açtığında masanın altındaki turkuaz renkli beton zemini gördü. Dökülen kimyasallar nedeniyle boyanın rengi solmuş, yer yer kabarmış, lekelenmişti. Hangi kostik bileşenin hangi lekeyi bıraktığını umutsuzca hatırlamaya çalışırken, düşünceleri babasının deri çantasının görüntüsüyle bölündü. Uzandı ve parmağını çantanın üstünü kaplayan tozda dolaştırdı. Sonra açmayı denedi ve kilit hiç direnmedi.

Çantanın içinde ince, kırmızı bir defter vardı ve kapağında Deneylerim yazıyordu. İlk sayfayı açtı:

Deney no: 1

bir bardağa biraz sitrik asit çözeltisi (limon suyu) dök. Bir kürdanın ucunu limon suyuna batırarak görünmez bir mesaj yaz. Mesajı ısıt (ütüyle). Yazılan yazı kahverengi olarak görülür hal alacaktır.

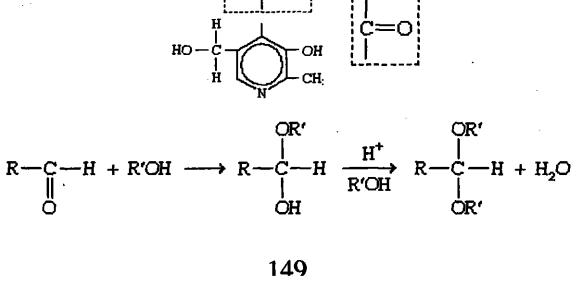
Deney no: 2

Asetik aside (sirke) yatırılmış karalahanayı al ve bir miktar amonyum hidroksit (çamaşır suyu) ekle. Ortaya çıkan sıvı kırmızıdan mora, turkuazdan maviye ve yeşile kadar her renge bürünecektir.

Deney no: 3

Kırmızı bir gülü yanmakta olan kükürdün üzerine tut, SO_2 gülün rengini beyaza dönüştürecektir. Gülü suya batır, rengi mucizevi bir şekilde geri gelecektir!

Ağzı fermuarlı torbalara koyulmuş başka defterler de vardı. Babasının günlükleri miydi acaba bunlar? Gözleri puslu görmeye başlayan Noel çantadan birbirinin aynı olan üç defter çıkarttı, üçü de siyahtı ve birinin üstünde babasının İskoçya'da çalıştığı ilk ilaç firması olan Meridian'ın logosu vardı. Babasının ölümünden iki ay öncesinin tarihini taşıyan en yeni klasörün son sayfasında şöyle kayıtlar vardı:

Saatler sonra Noel, yatağında hâlâ klasörleri inceliyordu. Birincisinde, babası başvuru yapmadan birkaç gün önce başka birisinin patentini aldığı bir işlemle ilgili üç yıllık çalışma özetleniyordu. İkincisinde, sadece çalıştığı şirketin ürettiği —ve zamanla çok talep gören, şirkete çok para kazandıran— bir Parkinson ilacı üzerinde yapılmış üç yıllık başka bir çalışmadan bahsediliyordu. Üçüncüsündeyse hem demans hastalarında bazı beyin hücrelerinin şişmesini azaltan, hem de Pick Cismi adı verilen anormal inklüzyonları bertaraf eden ilaç yapma denemeleri anlatılıyordu. Klasörün içinde ABD Proje ve Patent Ofisi'ne yazılmış ve oradan gelmiş bir yığın mektubun yanı sıra, spiralli bir defterden kopartılmış bir de sayfa vardı. Karalama gibi yazılmış notun mürekkebi iyice dağılmıştı:

A. Borodin'in aldehitlerle ilgili çalışması
B. Yol gösterici ilke güzelliktir; ilaç güzel olmalıdır

Ertesi gün birkaç faks gönderdikten ve fotokopi çektirdikten sonra Noel biraz tavsiye, biraz da reçetesiz ilaç almak için Dr. Vorta'yı görmeye gitti. "*Einen Moment, bitte,*" dedi doktor bir spektrofotometrenin düğmelerine basarken.

"Faksımı aldınız mı? O ilaçları benim için bulabilir misiniz?"

Dr. Vorta dakiklik konusunda Greenwich ile boy ölçüşebilecek olan İsviçre yapımı saatine baktıktan sonra ekrandaki bilgileri not etti. "Listendeki ilaçları sana verecek olursam beni hapse atarlar, Noel. Biraz sabırlı ol, tamam mı? Günlüğünü getirdin mi? Ya anneninkini? *Danke schön.*"

"Şimdi izin verirsen çok ilginç bir hastam var..."

"Bakın ne buldum. Babama ait bazı notlar. Aldehitlerle ilgili. Bir de Pick cisimleri. Sanırım önemli bir şeylerin peşindeydi."

Dr. Vorta ona dönmeden önce birkaç saniyeliğine dondu kaldı, sonra bakışları deftere sabitlendi. Öylece bakan gözlerinin birinde katarakt vardı. "Yani babanın... Peki, onu da bırak bana." Defteri Noel'in elinden aldı ve açtı. "Baban büyük bir nörofarmakologdu, Noel. Ama unutma, sonlara doğru... Pek iyi durumda değildi." Sözcüklere çabucak göz gezdirdi. "Bir ara bakarım, ama büyük ihtimalle hepsi deli saçmasıdır..."

O son cümleyle irkilen Noel doktorun ofisinden sessiz ve sakin bir şekilde çıktı.

On dakika sonra geri döndü. Genç bir hastaya yapmakta olduğu sinestezi testini bölerek Dr. Vorta'ya, "Daha fazla bekleyemem!" diye bağırdı. "Yeni ilaçların onaylanmasını bekleyemem, klinik deneyleri bekleyemem! Annem ölüyor! Anlamıyor musunuz? Sabredemem. Sonsuzluğa bakar gibiyim. Başına bu yaşta gelmemeliydi o şey. Yakında benim kim olduğumu bile unutacak. Sonra da yemek yemeyi, yutmayı, nefes almayı. Daha elli altı yaşında ve kapkara, dipsiz bir kuyunun içine gömülüyor! Artık eskiden olduğu kişi değil... Hatta bir kişi bile değil artık! Siz onun doktorusunuz ve hiçbir şey yapmadınız. Yaptığınız tek şey hakkında yazılar yazmak ve onu 'umut vadeden' ilaç deneylerine sokmak. Ama deneylerde de *plasebo* grubuna koyuyorsunuz onu! Hayatının bir yılını boşa harcadınız!"

Noel sözlerini masanın ustundeu Wagner'in başında defne çelengi olan heykelciğini alıp yere çarparak noktaladı. Saklı kafeslerinde duran makak maymunları çıkan sesle paniğe kapılıp çığlıklar atmaya başladı. Noel doktorun masasının üzerindekileri sağa sola itmeye başladı; babasının notlarını arıyordu. "Ve babama *sakın bir daha* deli demeyin. Beni duydunuz mu?"

"O masanın üstündeki hiçbir şeye *dokunma*, Noel. Uyarıyorum, seni küçük..." Telefonun ahizesini aldı. "*Madame Prévert? W4. Oui, c'est ça...*"

"Ve eğer bu bir Farnsworth Musell testiyse, bu kızın belden yukarısı neden çıplak?"

Dr. Vorta telefonu kapatıp kimyasallarla beyazlattığı sakalını sinirle sıvazladı, muayene kabininin perdesini çekti ve hastaya testin bittiğini söyledi. Sonra Noel'e ofisinden derhal çıkmasını ve oradan uzak durmasını, bir daha gelirse kendisini bir deli gömleğiyle, bir minibüsün bekliyor olacağını söyledi.[16]

---

[16] Sakalımı asla *kimyasallarla beyazlatmadım*. Söylenen diğer şeylere gelince... Okumaya devam edin. [Dr. Vorta'nın Notu]

9

Norval ile Samira

Norval Blaquière, Eski Montreal'deki rue de la Commune üzerinde yer alan, 19. yüzyıl şato salonuna dönüştürdüğü eski tuhafiye fabrikası binasında yaşıyordu. Duvarlarda çerçevelenmiş röprodüksiyonlar vardı: Thomas Cooper Gotchtan'ın haşhaş tarlasındaki bir kadını gösteren *Gelin Kisvesinde Ölüm* adlı tablosu, Henry A. Payne'nin denizde boğulan ve boğulmakta olan kadınları betimlediği *Tılsımlı Deniz*, Rochegrosse'den *Les Derniers jours de Babylone*, Félicien Rops'tan *At Sırtındaki Kadın* gibi. Başka kimi tablolardan da Norval'in uzun saçlı kadınlara olan düşkünlüğü bariz bir şekilde anlaşılıyordu: Holman Hunt'un alev alev yelelere sahip *Shalott Leydisi*, Millais'in dört bir yanı suyla çevrili *Ophelia*'sı, John Stanhope'nin *Geçmişin Düşünceleri* tablosundaki turuncu saçlı fahişe, Keats'in *La Belle Dame sans Merci* adlı Waterhouse tablosunda bir şövalyeyi upuzun saçlarıyla tutsak eden kadın kahramanı. Bunların yanı sıra Norval'ın dolmakalemle yaptığı iki çizim var. Biri Baudelaire'nin 'La Chevelure' adlı şiirinden, diğeriyse Rodenbach'ın bir adamın ölmüş karısına ikizi kadar benzeyen başka bir kadını onun bir tutam saçıyla boğduğu romanından esinlenerek yapılmış.

"Neden yaşadığın yerin tüm duvarlarında böyle ürkütücü kadın tabloları var?" diye sordu Samira çatı katındaki üçüncü gününde. "Ayrıca kadınların saçıyla alıp veremediğin ne? Bir fetiş falan mı bu senin için?"

"Uzun ve toplanmamış saçlar bir kadının doğal haline dönüşünün simgesidir. Tıpkı bir hayvanın yelesi gibi..."

"Ah, hadi ama..."

"...19. yüzyılda, şapka ve topuzun moda olduğu bir dönemde çok güçlü bir simgeydi bu. Bugünse kuaförler kadınların saçını canice katledip lastikleştiriyorlar ki, bunu hiç anlamıyorum. Oysa bir kadının saçları doğallığına terk edilmelidir. Daha da kötüsü, tıraş edilmiş koltuk altları ve cinsel organlardır. İnanıyorum ki sen öyle..."

"Şuradaki Astérix'in resmi mi? Kılıçlı olan? Sen neden — "

"Boş ver." Norval elini sallayarak soruları geçiştirdi.

"Onun yanındaki fotoğrafta senin yatağında oturan adam kim? Astérix dışında evindeki tek erkek resmi onunki. Sen misin o?"

"Hayır, o... Noel."

"Noel mi?"

"Evet."

"Şu Noel dediğin... Neyse, boş ver."

"Ne olmuş Noel'e? Gizli eşcinsel mi diyecektin? Benim de öyle olup olmadığımı mı soracaktın?"

"Noel akraban mı?"

"Uzak ya da yakın akrabam değil."

"İkiz gibisiniz."

Norval içini çekti. "Öyle derler. Kafalarımızın uyuşmasının sebeplerinden biri bu olabilirmiş.

Doppelgänger olgusu, görünmeyen ikizi arayış, narsisizmin gizeminin çözülüşü..."

Onun neden ders anlatıyormuş gibi konuştuğunu düşündü Samira. "Aynı zamanda yakında gerçekleşecek ölümün habercisi mi?" Ya sesi neden o kahverengi burunlu öğrencininki gibi çıkıyordu?

"O da var. Madde ve eşi karşı-madde gibi. El sıkışırsın ve yok olursun."

Samira gülümsedi, sonra mektepte ödev olarak okuduğu bir roman ve ona dair yazdığı kompozisyonda kenarına işaret konmuş satır geldi aklına. 'Arkadaşlığınız Hesse'in *Demian* romanındaki Max ile Emil arasındaki arkadaşlığa mı benziyor? İnsanı diğer bütün ilişkilerinden azat eden ve onu yeni bir boyuta götüren apayrı bir ilişki?"

"Hayır."

"Peki. Yani Noel senin eşin. Yoksa zıttın mı? Pek çok açıdan farklısınız."

"O solaktır, ben sağ elimi kullanırım."

"Noel aşırı düzenli ve ayrıntıcı gibi görünüyor, sense..."

"Düzensiz ve pasaklı görünüyorum."

"Herhalde birbirinizden çok farklı davranıyorsunuz ve..."

"Özellikle de o sinirli olduğunda. Aniden öylesine bir öfkeye kapılıyor ki, insan dizginleri aramaya başlıyor. Tanışmanızı hatırlıyor musun?"

"Evet, ama... Bu onu neden sinirlendirsin ki?"

"Çünkü senin âşık olduğu bir aktris olduğunu zannetti."

Samira yavaşça, düşüncelerin içinde kaybolmuş gibi başını salladı. "Zavallı aktris, bana benziyor demek."

"Eh, şu an berbat göründüğün doğru, ama sağlıklı olduğunda ortalamanın üzerine çıkacağını düşünüyorum."

"Şımartıyorsun beni."

"Belki de duygusallaşmışımdır."

"Kadınlardan hoşlanmıyorsun, değil mi?"

"Genellikle onlara orta düzeyde değer veririm."

"Ya erkeklere?"

"Kadınlardan da az."

"Öyleyse kimseyi gerçekten sevmiyorsun. Sen bir mizantropsun."

"Nasıl olmayayım ki? İnsan türü ve bu türün evrimi tamamıyla ve muazzam bir hataydı. Darwin bunu anlamış olmalı. İnsanlar ve şempanzeler yaklaşık altı milyon yıl önce ortak bir atadan evrime uğrayarak bugüne geldi; genlerimizin yüzde 98,7'si aynı. Fakat *bizim* beynimizdeki genler bir şekilde farklı evrim geçirerek bize şempanzelere oranla daha büyük bir beyin gücü vermiş. Biz o beyin gücüyle ne yapmışız? Bunu narsist bir hayalin peşinde koşmak, bu dünyada önemli olan tek canlı türünün kendimiz olduğunu kanıtlamak için kullanmışız."

"Ama sen... Her neyse." Samira ona kendisinin de narsistin teki olduğunu söyleyecekken vazgeçmişti.

"Ve bu evrim, yani beynin bu şekilde gelişmesi, yolunda gitmedi. Aslında bir yandan yaparken bir yandan da yıktı diyebiliriz. Arızalı gelişti, çünkü geçi-

ci performans düşüşleri, hatalar ve kısa devrelerin depresyon, şizofreni, Alzheimer gibi etkileri oldu ki..."

"Mizantropiyi unuttun."

"Evet."

"Ne yapmalıyız öyleyse? İnsanlar geçirdikleri bu kötü beyin evrimiyle ilgili ne yapabilir? Tekrar aptallaşıp şempanzeler gibi mi yaşasak?"

"Zaten o haldeyiz."

"Gelmiş geçmiş büyük kişilikleri, dahileri, önemli bilimsel buluşları düşün..."

"Modern medeniyet artık büyük kişilikler, dahiler üretmiyor. Devasa ağaçların yaşadığı ormanlar yerine artık kökü bir iki parmaktan derine gitmeyen eğri büğrü fidanlarımız var. Bundan en ufak bir şüphen varsa, televizyondaki yarışma programlarını seyret."

"Peki, ya John Lennon, Kurt Cobain ya da..."

"Dinozorlarla aynı yolda ilerliyoruz. Doğa er ya da geç intikamını alacaktır. Dünya nüfusu rezil derecede şişti. İhtiyacımız olan ya da Noel'in laboratuvarında hazırlaması gereken şey, dünya nüfusunun yarısını bir gecede yok edecek bir virüs."

"Sadece yarısını mı? Nefret ettiğin bir ırkı kurtarmak için o kadarı yetecek mi?"

Norval bir kaşını kaldırdı. "Peki, tamamı olsun. Ayrıca *doğa* intikamını alacaktır dememem lazım. Hiçlik intikamını alacaktır; on milyon güneş ağırlığındaki doymak bilmez bir kara delik her şeyi büyük patlamadan önceki hiçlik durumuna geri götürecektir."

"Yapma ya. Peki insanlara karşı taşıdığın genel hoşnutsuzluğun bir... Bunun bir istisnası var mı? Noel örneğin?"

Norval sigarasından bir nefes çekti. "O ayrı."

"Sembolist edebiyat dersleri de veriyor mu bari? Yoksa onunla orada mı tanıştın? Okulda yani?"

"Hayır. Ama onu kabul ettirebilmek için çevremi kullandım. Sadece bir ders dayanabildi."

"Herhangi bir konuda eğitimi, diploması falan var mı?"

"Hayır, ama gençken giriş smavında o güne dek hiç alınmamış puanlar alıp MIT'e kabul edildi. Ayrıca McGill Üniversitesi Fen Fakültesi Dekanı ondan McGill'e kayıt yaptırmasını *rica etti.*"

"Ama üniversiteye devam edip mezun olamadı."

"Olmadı."

"Öğretmenlik hayatı neden sadece bir ders sürdü?"

"Öğrencilerin sorularını anlamakta güçlük çekiyordu."

"Öyleyse siz ikiniz... Neyi paylaşıyorsunuz?"

"Konuşmadan anlaşılmanın huzurunu. Zihin kardeşliği."

"O çok sessiz ve kendinden emin değilmiş gibi görünüyor. Bilmiyorum, bir de mutsuz gibi. Diğer taraftan sen..."

"O bir İskoç. Yani doğuştan neşeli bir karaktere sahip değil. Babası gibi kapkara bir öfkesi, keder ve umutsuzlukla yoğrulmuş bir mizacı var. Canı sıkkın olduğunda o sürecin asla bitmeyeceğini düşünüyor,

keyfi yerinde olduğundaysa mutluluğunun nemen sona ereceğini."

"Onun iyi olduğundan emin misin? Bana biraz sanki..."

"Biraz uykuya ihtiyacı var, hepsi bu."

"Sanki yenik, ezik, bunalımda, bir çarpışmaya gidiyormuş gibi görünüyor bana. Yüzünde sürekli karanlık bir bakış var. Bu belirtileri daha önce de görmüştüm. O kadar... Ciddi duruşlu ki. Onu Dr. Vorta'nın laboratuvarında gördüğüm üç seferde de bir kez bile gülümsemedi. Arada sırada da olsa gülmez mi? Mizah duygusu var mıdır, esprili midir?"

"Bir ay önceden sipariş etsen bile insanı eğlendirecek tek bir şey söyleyemez Noel."

"Şeyi... Yerinde mi? Aklı yani?"

"Noel Burun'dan mı bahsediyoruz? Şaka mı yapıyorsun? Soyağacından haberin yok da o yüzden böyle konuşuyorsun. Bir taraftan bizzat Lord Byron'a, diğer taraftansa sayısız İskoç bilim insanına dayanıyor kökleri. Noel insanüstü bir varlıktır; her şeyi zihninde ressamlara özgü bir hassaslıkla canlandırabilir, senin ya da benim yüz kere yaşasak bile asla hatırlayamayacağımız, bütün büyücülerin büyük konsey toplantısındaki en vahşi öngörülerinde bile göremeyecekleri şeyleri görebilir. Noel'in görüntüsü seni aldatmasın; usta bir sanatçının, büyük bir bilim adamının aklma ve hayal gücüne sahiptir o. Doğanın bir harikasıdır, neredeyse gayri insani eidetik güçleri olan psikomnemonik bir mucizedir."

"Yeryüzünde dahi kalmadığını söylediğini sanmıştım."

"O sonuncusu. Onun çocuklarını doğurmalısın."

Samira güldü. "Herhangi bir kuruluşa üye mi peki? Bilirsin işte, Mensa veya..."

"Mensa mı? *Şaka* yapıyor olmalısın. Kafası çalışmayan beş para etmezlerin kendilerini övüp durduğu kulüpten söz ediyorsun. Üç boyutlu Scrabble oyunları ve koca bir bardak Ovaltine...* Noel'de oradakilerden çok, çok daha fazlası var. O başka bir boyutta."

"Az önce 'eidetik güçler' derken neyi kastettin?"

"Olağandışı kuvvetli, canlı ve sürekli bir fotografik hafızayı. Meme emdiği zamanlara kadar inerek tüm anıları gömüldükleri yerlerden çıkarıp getirebilen, kendi kendine oluşturduğu bağlantılar ve katalitik görüntüler. O en ufak şeyi bile unutmayan bir *hipermnezik*. Tıpkı Proust gibi, hatta Proust'un karesi kadar güçlü. Bir milyon megabaytlık hafızası, bir milyon duygusu, zihinsel görüntüsü ve Tanrı bilir başka neleri var.[17] Henüz hazır değil, ama bir gün çok büyük, Proust'tan bile büyük bir yazar olacak. Belki Rossetti ya da Blake gibi bir ressam-şair de olabilir. Bunu bir kenara yaz."

---

* Esasen malt, süt, yumurta ve kakaodan yapılmakla birlikte çeşitli formülasyonları olan bir içecek. (ç.n.)

[17] NXB her zamanki gibi bol keseden atıyor. İnsanlar saniyede yaklaşık iki bitlik bilgi anımsar. Ortalama bir yaşam süresince bu ezberleme hızı 10^9 bitlik, başka deyişle yalnızca birkaç yüz megabaytlık bir miktara denk gelir. Bu benzetme her halükarda temelsizdir: Bilgisayar bir seri işlemcidir, beynimizse paralel işlemci. Bkz. Danışmanlığını yaptığım bir öğrencinin *Journal of Cognitive Science* 12, 1998, sy. 244-265'te yazdığı 'Dracula, Let Me Count the Bytes' (Drakula, Bırak da Baytları Sayayım) isimli yazı. [Dr. Vorta'nın Notu]

"Ne zaman şaka yaptığını anlayamıyorum. Şu an şaka mı yapıyorsun?"

"Şakaya hiç bu kadar uzak olmamıştım. Bir sanatçı için en önemli malzeme nedir?"

"Proust'a göre mi? Anılar olabilir mi?"

"Çocukluk yılları. Çünkü çoğumuz bu dönemi tamamen unutur. Küçük bir çocuk hayatında ilk kez kıyıya vuran bir dalganın serpintileri içinden doğan bir gökkuşağı, geriye doğru dönen bir *trompe-l'oeil** çarkı, bulutların ardında bir 'hayalet kalyon' gördüğünde *işte o an* büyük bir şiir veya büyük bir tablo ya da büyük bir senfoni doğar. Bilinçaltında bir yerlerde kendiliğinden oluşur. O andan itibaren artık mesele, bir çocuğun dünyayı görüşünün canlılığını ve aykırılığını..."

"Peki, kimi şeyleri engelleyen..."

"...o saf duygunun saf anını bulmak ve yeniden yakalamak meselesidir. Kast ettiğim, çocukluğun *sonsuzluğudur.*"

"Masumiyetin özü."

"Bir çocuk dünyayı ilk gördüğünde ondan korkmaz, ona *hayretle bakar.* Dünya, o büyüdükçe içini korkuyla, endişeyle doldurur. Neden? Neden ölüm; ölümün farkına varmak. Ama Noel —şayet zihnini tam anlamıyla verirse— dünyayla ilgili o ilk görüntüyü, neredeyse Adem'le Havva'dan kalma renkleri bile hâlâ hatırlayabiliyor. Bütün görüntüler orada, onun zihin mutfağında el değmemiş halde ve büsbütün

---

* *Göz yanılsaması*, bir resim tekniği. (ç.n.)

duruyor. Prangalarını kırabilirse -Tanrı aşkına- bir kırabilirse onları, yeni bir Rousseau olabilir."

"Rousseau mu? Harika! Beş çocuğunun beşini de yetimhaneye bırakan adamdan söz ediyorsun."

"Dehanın, çocukluğun hatırlanarak bir yetişkinin kullandığı araçlar vasıtasıyla ifade edilmesi olduğunu düşünen Baudelaire de olabilir."

"Acaba gençliğimizin müziği gibi bir benzetme de yapabilir miyiz? Hiç unutamadığımız bir müzik yani. Çünkü bize her zaman ulaşan, ruhumuza dokunan tek müzik o değil midir? Demek istediğim, yaşlılar *asla* yeni bir müzik türü dinlemez, onu tamamen reddeder, daima kendi masum ve hassas gençliklerinin müziğine döner. Ninniler, çocuk şarkıları, ergenlik çağları müziği... Bunlardan bahsediyoruz, değil mi?"

Norval sigarasını söndürdü. "Hayır."

Samira başını salladı. "Pekâlâ. Ya sözünü ettiğin şu *prangalar*? Noel'in büyük bir sanatçı olmasının önündeki engel ne?"

"Zayıf bir motor ve kırık bir dümen. Her başarısızlığında, o başarısızlık içerisinde geçirdiği her dakika için bir saat boyunca endişeleniyor. Ama eninde sonunda yapacak."

"Onu endişelendiren ne?"

"Ne endişelendirmiyor ki onu? İlk kez alt bezinde bok lekeleri gördüğünde kaygıya kapıldı. Ardından uykusunda dişlerini öyle bir gıcırdattı ki harap olmuş dişlerini üç hekim zorla düzeltebildi. Şimdi de kilosu konusunda endişeli. Bir de aklı. Tıpkı Byron gibi. Onun da iki korkusu vardı: Şişmanlamak ve delirmek

ki, iki korkusunun aynı anda gerçekleştiği zamanlar oldu."[18]

Samira düşüncelere dalarak bir süre sustu. "Noel çok... O çok hassas, çok melankolik görünüyor."

"Melankoli sanatsal yön açısından iyidir. Proust'a bak. *Kayıp Zamanın İzinde*'yi kronik depresyon halindeyken yazdı. Hem de yatağında yatarken."

"...hayatla baş edebilmek için fazla melankolik, aşırı üzgün görünüyor... Sanırım gördüğüm en hüzünlü insan o. 'Üzgün' kelimesi bile onu anlatmakta yetersiz kalıyor. İçinde bir yerlerde kırılmış, tamamen tuz buz olmuş, ezilmiş bir şeyler var."

"Bütün dahiler öyledir. Onlar mekanizmanın kusurlarını, ölümcül hatalarını görür."

---

[18] 'Oedipus Anorex' (*Scottish Journal of Art and Cognitive Neuropsychology,* Nisan-1991) başlıklı bir makalede Lord Byron'un sürekli diyet yapmasını ve ustalıkla uyguladığı açlık denklemini bugünün genç anoreksiklerinin davranışlarıyla karşılaştırdım. Yemek yiyen kadınların oluşturduğu görüntüden tiksinmesi hem kompülsif diyetiyle, hem de annesinin obez olmasıyla açık bir biçimde ilişkilidir. Noel Burun'un ara sıra 'şişman ve deli' olması meselesine gelince: Noel'in kilosu her zaman için kendi yaşı ve boyuna uygun standartlar dahilindeydi, ayrıca asla benden daha deli değildi.

Okuyucular şu ana kadar benim sanata olan ilgimi fark etmiş olmalılar. Yayınevim bilimsel metinler üzerine yoğunlaşmakla birlikte bilimsel konularla alakalı şiirler, romanlar ve kısa öyküler de yayımlamaktadır. Zira sanatın başlıca amaçlarından biri, onun bilişsel işlevinde yatmaktadır; gerçeğe ulaşmanın bir yoludur sanat. NB'nin babası Henry Burun bundan daha da ileriye gitmişti: Sanatı, insanoğlunun ulaşabileceği en ulu bilgiye, başka bir araçla ulaşılması asla mümkün olmayan bir bilgi türüne çıkan yol olarak görüyordu. [Dr. Vorta'nın Notu]

"Bana öyle geliyor ki, yakınındaki biri ölürse ya da bir kadın onu reddederse..."

"Hayatı boyunca kadınlar tarafından reddedildi zaten. İlk başta onu sevimli buluyor, dilinin tutulmasına ve kafasının karışmasına katlanıyorlar, ama kısa süre sonra dayanılmaz derecede garip biri olduğunu düşünmeye başlıyorlar. Dr. Vorta onu, 'Katı, mekanik ve duygusal açıdan aykırı,' olarak tanımlıyor. Yani benim... Tesadüfen rastladığım bir dosyada öyle yazmış."

"Gerçekten mi? Ben hiç öyle düşünmemiştim. Onun... İyi, duygusal olarak aşırı, tehlikeli derecede hassas biri olduğunu düşünmüştüm. Yaşayacağı ölümü ya da reddedilmeyi asla atlatamayacak, asla unutamayacak biri olarak görmüştüm onu."

"Unutmak mı? Noel hiçbir şeyi unutamaz ve hiçbir şeyin aklına gelmesini engelleyemez. Anıları sonsuza dek onunla olacak. Zihninde yeniden yaşamayı engelleyemediği şeylerden biri de, babasının bütün ayrıntılarını ürkütücü bir şekilde hatırladığı intiharı."

"Aman Tanrım!"

"Adamın karısının Vorta ile ilişkisi vardı. Bunu öğrendi ve arabasıyla su doldurulmuş bir taş ocağına daldı."

"Ciddi misin? Gerçekten öyle mi oldu?"

"Mümkündür. Her neyse... Noel'in sorununun bir kadın ya da kırık bir kalp olduğunu sanma. Hayır, olamaz. Noel asla kadınlarla çıkmaz."

Samira durakladı. "Erkekleri mi tercih ediyor?"

"İlk bakışta cinsel tercihleri konusunda yanılgıya

düşmüş olabilirsin. Ama benim demek istediğim şu: Kadınlarla çıkmıyor, çünkü zaten bir kadını var. Sevdiği bir kadın var."

Samira düşünceli bir şekilde başını salladı, ama bir şey söylemedi.

"Galiba sana şunu da söylemeliyim," dedi Norval. "Kokusu yakında çıkar zaten. Noel yıllardır, babasının intiharından bu yana karanlık bir gizemle yaşıyor. İşin içinde göz kamaştırıcı servete ve Deneuve'a benzer güzelliğe sahip İskoç bir kadın var."

"Ne? Neden bahsediyorsun sen?"

"Sapkın bir tutku. Antik Yunan'da emsali olan türden."

"*Oedipus Rex* demeyeceksin umarım..."

"Ve bir de Fransız emsali var. Babası öldükten sonra Baudelaire annesiyle birlikte yaşadı. O günlerin annesinin 'yalnızca ve tamamen' kendisine ait olduğu 'tutkulu bir aşk dönemi', 'yemyeşil bir cennet' olduğunu söyler. Noel ile annesi arasında olanlar da biraz buna benziyor."

"Bunları uyduruyor musun sen?"

"Baudelaire ile ilgili olanları mı? Kesinlikle hayır."

"Noel ile ilgili olanlardan söz ediyorum."

"Artık başlayalım mı?"

"Neye?"

"*Alpha Bet* üzerinde çalışmaya."

Ertesi gün öğleden sonra kahvaltı masasında Samira, "Benimle ilgili hiçbir şey sormayacak mısın?" dedi. "Kimim, ne iş yaparım?"

Norval içinde *Millennium Kulüp Bülteni*'nin de bulunduğu postasından başını kaldırmadı. "Bugün gündemimde öyle bir şey yok."

Samira gülümsememek için kendini tuttu. "İflah olmazsın sen, delisin. Bir orospu çocuğu olduğunu söylemeye gerek yok herhalde."

"Annemi tanıyor olmalısın." Norval bülteni katladı, üçüncü espressosunu kafasına dikti, sonra ayağa kalktı.

"Ama iyi bir yanın falan olmalı," dedi Samira.

"Yok."

"Noel sende ne buluyor?"

"Ona sor. Schubert'e gidiyorum. Saat dörtte dönerim."

"Schubert mi? *Yüzme havuzu* olan Schubert mi?" Çok sıradan olduğunu düşündü Samira. "Yüzüyorsun demek?"

"Her gün. Bu benim için kostümlü prova gibi."

"Kostümlü prova mı? Ne için, bir oyun falan mı?"

"Ölüm için. Hayatıma suların içinde son vermeyi planlıyorum."

"Ciddi olamazsın."

"Boğulan insanların hafızasında tam ölüm anında bir berraklık olduğunu duymuştum. Bu bizim ilk kez amniyon sıvısında yüzmemizle ya da daha sonra vaf-

biz cumhuriyet yaşadığımız şoka ilişkin olabilir... Ama siz Araplar sanırım bunu asla hissedemezsiniz. Her neyse... Kişi boğulurken bir anda anılar, suya ilk dalışımızla sonuncusu arasındaki bütün o anılar dipten yüzeye fırlayan nesneler gibi zihninde beliriveriyormuş."

Samira başını salladı. "Ne zaman şaka yaptığını, ne zaman ciddi olduğunu hâlâ anlayamıyorum." Derslerinden alıntı yapıp yapmadığını da kestiremiyordu. "Ruhun son istirahat yeri gökyüzü, yani hava değil midir?"

"Biz havadan ziyade suyuz; geldiğimiz ve geri döneceğimiz yer de orası."

"Sen kurgu yazarıydın, değil mi? Raflardan birinde kapağında adının yazdığı bir kitap gördüm. Roman mıydı?"

"Bazıları öyle olduğunu söylüyor."

"Ne hakkında? Yani... Ne tür bir roman?"

"Joyce'nin *Finnegans Wake*'de yeterince mesafe kat edemediğini, çekingen kaldığını düşünüyorum. Benimki o olguyu bir adım ileriye götürmeye yönelik bir denemeydi."

"Çok komik. Sen Fransızsın, değil mi?"

"Doğru."

"Öyleyse konuşman neden ahlaki bozuntuya uğramış bir İngiliz kontununki falan gibi geliyor insanın kulağına?"

"Ahlaki düşüklüğüm doğuştan, aksanımsa bir dizi vasat İngiliz devlet okulundan. Bir orospu olan

annemin gönderilişi -başka deyişle sürgün edilişi beni oraya."

"Annenin neden... Seni neden İngiltere'ye gönderdi?"

Norval cep saatini çıkarıp kapağını açarken içini çekti. "Çünkü benden kurtulmak istiyordu. Çünkü oraya gitmeme izin vermesi için yıllardır başının etini yiyordum. Çünkü o zamanlar en sevdiğim yazarlar Baudelaire ile Rimbaud idi. Baudelaire'in küçük bir çocukken İngilizce öğrendiğini, sonra da Poe çevirileri yaptığını, Rimbaud'nun da en güzel eserlerini yazdığı delikanlılık yıllarında Londra'da yaşadığını biliyordum. Dolayısıyla sürgüne gönderileceksem, bir yatılı okula yazılacaksam, gitmek istediğim tek yer İngiltere idi. Gençliğimin karmaşık mantığında bütün taşlar o şekilde yerli yerine oturuyordu. Zaten eğilimim ne olursa olsun annem beni göndermekten mutluluk duyacaktı. Elbette ki babamın parasıyla."

"Ama annen... Neden seni 'sürgüne göndermek' istesin ki?"

"Çünkü beni saatlerce odama kilitlemesine gerek kalmadan, özgürce zina yapmak istiyordu. Çünkü birbirimize deli gibi bağırmamız komşuları rahatsız ediyordu. Çünkü benim kendisini zehirleyeceğimi düşünüyordu."

"Yapacak mıydın?"

"Planlıyordum."

Samira doğruyu mu yoksa yalanı mı yansıttıklarını anlamaya çalışarak derin bakışlarını Norval'in gözlerinde dolaştırdı. Karar veremedi. "Öyleyse...

Daha biraz önce, annemden bahset. Annem...

"Annemden mi? Annem bir pislik torbasıydı." Norval bir sigara daha yaktı. "Şehvet düşkünüydü, azgın bir kadındı." Ağız dolusu dumanı Samira'nın yüzüne üfledi. "Gelirken sana bir şey getirmemi ister misin? Bastırman gereken bir bağımlılığın var mı?"

"Hayır, ben... Aslında... Başka bir yer bulmalıyım kendime. Yatağını işgal ediyorum."

"Yataklarımdan birini."

"Demek istediğim... Biraz daha kalabilirim."

"İhtiyacın olursa masanın çekmecesinde biraz para var."

Norval'in tüm bunlara karşılık olarak ne beklediğini düşünüyordu Samira. "Sağ ol, ama..."

"Bunlardan sana da geldi mi?" Norval paltosunun iç cebinden süslü gümüş harflerle yazılmış düğün davetiyesi gibi beyaz bir kart çıkardı.

"O ne?"

"Yelle'in partisi. 'Afyon ruhu ve absent dinletileri' diyorlar adına."

"Doğru, unutmuşum. JJ laboratuvarda öyle bir şeylerden bahsetmişti."

"Gidecek misin?"

"Şey, ben... Gitmeyi düşünmüyordum, hayır. Adamla daha yeni tanıştım ve artık eskisi gibi uyuşturucu kullanmıyorum."

"Büyük kayıp değil. Onun konuklarına gerçek uyuşturucular dağıttığını düşünemiyorum. Daha da kötüsü, şiir okumayı planlıyor olması."

"Eee? Bunun neresi kötü?"

"Şiirler asla herkesin içinde okunmamalıdır."

Samira'nın kaşları çatıldı. "Saçmalama. Onlar okunmaları için yazılmış, ayrıca..."

"Şiir tek kişilik bir zevktir, yalnızlığın sanatıdır. Diğer insanların dikkatini dağıtmasını, şiirleri senin asla okumayacağın şekillerde okumalarını istemezsin. Bir şiiri gülünç duruma düşürmenin, harap etmenin yolu onu herkesin içinde okumaktır. Mesela T.S. Eliot şiirlerini herkesin dinlemesi için asla ses kaydına dökmemeliydi."

Samira güldü. "Ya da *Cats*'i yazmamalıydı."

"Yazarlar okunmalı, ama dinlenmemelidir. Bundan şüphen varsa git de Margaret Atwood'u dinle."

"Saçma. Ya Dylan Thomas'ın şiir dinletileri? Ya da Charles Dickens'in ve Mark Twain'in?"

"Daima istisnalar vardır." Norval durakladı ve Samira'yı antikacıda hak ettiğinden daha az değer biçilmiş bir parça görmüş gibi süzdü. "Edebiyat öğrencisi gibi konuşuyorsun."

"Bunu kişisel bir soru sayabiliriz. Ve yanılmıyorsam asansördeki karşılaşmamızdan beri ilk."

"İş ister misin?"

"Ne işi?"

"Öğretmenlik."

Samira güldü. "Genel bir lisans diplomam var. Onu da zorla aldım."

"Sana birkaç derece, birkaç da yayın ve referans uydururuz."

Hayır, sanırım ben buna...

"Hangi okula gittin?"

"Cornell."

"Mükemmel. Alanın neydi?"

"Alanım yoktu."

"En çok hangi tür romanları seversin?"

"Eee, şu sıralar kadın yazarların gotik eserlerine biraz merak saldım..."

"Gerçekten mi? Anne Radcliffe falan mı? O türü mü seviyorsun? Issız kalelerde ürkütücü maceralar ha?"

Samira içini çekti. "Anne Radcliffe bu söylediğinden daha..."

"Korkan kızımız kaçar, peşinde de hayaletler ve azgın keşişler falan vardır. Yakalanır ve sonra tekrar kaçar ve tekrar yakalanıp bir daha kaçar, yakalanır, kaçar."

Samira kendini tutamayarak güldü. "Anne Radcliffe bu söylediğinden daha..."

"Öyleyse anlaştık. Birkaç Gotik roman dersi veriyorsun."

"Bunu nasıl..."

"Çünkü beni işe aldığı günden beri müdireyle ilişkim var. Üç yıl öncesinden beri yani. Şu ana kadar kovulmamamı buna borçluyum. Belki sadece buna borçlu değilimdir. İş akdim feshedilirse öğrenci derneği ayaklanma başlatır."

Samira kapkara gözlerini devirdi. "O nedenmiş acaba?"

"Bütün öğrencilerime 'A' veriyorum ve ödev de yok."

"Bir de cinsel eğitim veriyorsun sanırım?"

"Talep gelirse veriyorum."

"Ama tüm bunların benim... "

"Blorenge önümüzdeki sömestr ücretli izne ayrılıyor. Müdireye onun yerine çok daha iyi birini bulduğumu söyleyeceğim. Blorenge iznini uyuşturucuyla mücadele merkezinde ya da bir cinsel taciz ıslah programında geçireceğinden, ayrılığı sonsuza dek sürebilir."

Samira söylenenleri tartmak için duraladı. "Cinsel taciz mi dedin?"

"Kadın yüzme takımı sporcuları onu soyunma odasında bir dolaba saklanmış, açtığı delikten bakarak mastürbasyon yapar halde yakalamış. O işi istiyor musun, istemiyor musun?"

Samira başını salladı. "İstemiyorum. Edebiyat dersi verecek donanıma sahip değilim. Ayrıca başka bir alana geçtim."

"Hangi alana?"

"Sanat terapisi."

"*Dalga geçiyorsun* herhalde!"

"Hayır."

Norval cep saatini tekrar çıkardı. "Ben gittim."

"Çıkmadan sana bir soru daha sorabilir miyim?"

"Sonuncuysa sorabilirsin."

"Şu merdiven ne işe yarıyor? "Şuradaki, hiçbir yere çıkmayan."

Norval duraksadı, sigarasından son bir nefes çekti. "Amaçsız basamaklar."

"Anlamadım?" Bu romanının adı değil miydi?

"Mimaride bu yapılara sebepsiz basamaklar adı verilir. Hiçbir işe yaramaz, hiçbir yere çıkmazlar. Onlar sadece birer hatırlatıcıdır."

"Neyin hatırlatıcısı?" Samira ona baktı ve cevap vermeyeceğini anladı: Norval'ın beyni onun krallığıydı, asla istila edilmemiş bir krallık. Bunu anlamıştı artık. "Beni ilgilendirmez elbette; söylemek zorunda değilsin."

Norval çoktan kapıya varmıştı. "Böyle düşünmene sevindim."

"Dur Norval. Gitme. Şey konusunda ciddi değildin... Yani yaşamını suda bitirmek falan konusunda söylediklerin... Bu aralar öyle bir niyetin yok, değil mi?"

"Tamamıyla ciddiydim. Önce Z, sonra cenaze."

10
'JJY'

Mezarlıktaki bekçi evi, Yelle ailesinin servetinden geriye kalan tek şeydi. Gaétan Yelle, 19. yüzyılın ikinci yarısında tütün ürünlerinden büyük para yapmıştı, ama o iş oğlu Jean-Jacques'a göre değildi ve sonunda elden çıkardı. Karısı öldükten sonra parasının büyük bölümünü Bluebonnets'de atlara ya da Église St-Ambroise'de çekilişlere yatırdı, ama bunların haricinde garipsenebilecek bir yatırım daha yaptı: Bir arkadaşıyla ortak olarak Le Cimetière Mont-Royal'i satın aldı. Sonunda ahşap ve taştan yapılmış Gotik bir yapı olan bekçi evi dışında onu da sattı. Hayatının son on iki yılını mutlu bir dul olarak, herkesin JJ diye çağırdığı ve her daim mutlu oğlu Jean-Jacques Jr. ile orada geçirdi.

Hatırlayabildiğim kadarıyla üçlü (ve bazılarının faullü olduğunu iddia ettiği) vuruşla takımına Küçükler Ligi şampiyonluğunu kazandırdığı günden beri JJ için her şey mutluluk verici olmuştu. Babasıyla mutluydu; ufak tefek şeylere ve basit şakalara güler, yaprakların ve eski mobilyalardan kocaman şenlik ateşleri yakar, her Perşembe akşamı Quilles Bec'de bowling oynarlardı, JJ de o arada babasına bir mucit olup servet edinme planlarını anlatırdı. Annesiyle mutluydu; annesi ona Çin kutularından uçurtmalar, cilalı yaprakları olan defterler, Fransız ipeğinden kravatlar yapmayı öğretmiş, onu Mille Bornes ile, saçma şiirler-

le, cambazların kullandığı uzun tahta ayaklar üzerinde yürümeyle tanıştırmış, her gün küçük ve tatlı bir çocuk olduğunu hatırlatmıştı. Üçüncü sınıftaysa mutluluk, Mademoiselle Proulx'un ondan hoşlanmasıyla gelmişti. Kendini derslere vermiyordu, notları iyi değildi, hatta bir keresinde bowling oynayan çırılçıplak bir kadın resmi yapmıştı, ama Mademoiselle Proulx onu yine de seviyordu. *Un bon petit garçon,* yazmıştı karnesine.

JJ zamanla iriyarı, hantal bir adama dönüştü, ama çocukluğundaki çilli yüzü, kırmızımsı kızıl saçları ve çaydanlığı andıran yanakları korumuştu. Yetişkinliğinde zamanının çoğunu internet üzerinden icatlarını ve hobilerini —bitkiler ve sihirli iksirler, eğlencelik ıvır zıvır— pazarlayıp para kazanmaya çalışarak geçiriyordu. Sanal şirketine iflas eden kuruluşların mallarının satıldığı bir açık artırmadan doksanlı yılların başlarında üretilmiş yarım düzine bilgisayar satın aldı, onları tamir etti ve zamanla tek tek bozuldukları için tamirata devam etti.

Bir zamanlar gösterişli bir ev olan, daha önce bir bahçıvanın ailesiyle yaşadığı binada bir sürü şey toplanmaya başlamıştı: JJ'nin kendi yazdığı reklam broşürleri, hurda mobilyalar ve elektronik eşyalar, yığınla doğal tedavi dergisi, gübre torbaları, içinde 'özel mamuller' olan ayakkabı ve hububat kutuları ve her gün biraz daha yükselen bir mutfak mezbeleliği.

Eve doğru uzanan, yazın yabani otlar ve karahindiba çiçeklerinin, kışınsa diz boyu karın bürüdüğü

çakıllı yolda 1984 model bir Dodge Aries* park edilmişti. Aries, yani Koç onun burcuydu. JJ arabayı New Brunswick'teki MUMMY'S YUMMY CHICKEN adlı bir şirketten 'çerez parasına' satın almıştı. Şirketin logosunu ve altındaki yazıları kapatmak için arabanın iki yanını pas renkli sprey astar boyayla boyamış ve daha önce ziyaret ettiği Maritime Eyaletleri'nde* gittiği yerlerin ve New England'ın çıkartmalarını yapıştırmıştı. Tavanına da branda parçalarıyla mavi naylon koyup bunları metrelerce halat ve bungee jumping ipiyle bağlamış, böylece arabasıyla şekilsiz bir şey taşıyormuş havası vermişti. Kimileri kendi aralarında bunun seyahat çadırı veya tavan üstü yatağı olduğunu tahmin eder, JJ de yüzünde nedeni anlaşılmaz bir gülümsemeyle bakar, ancak o sözleri yalanlamazdı. ABD sınırını geçerken genellikle ondan brandayı ve naylonu kaldırmasını isterlerdi ki, bu da en az on beş dakika sürerdi. Sınır muhafızları sonunda o şeylerin altında tavana kaynakla tutturulmuş kocaman, sarı-kırmızı metal bir tavuk olduğunu görürdü.

Artık bir yetişkin olsa da, parti günü geldiğinde JJ çocuksu bir neşeyle yerinde duramıyordu. Elli davetiye göndermişti. O kadar insanı nereye oturtacaktı? Dört tane mutfak sandalyesi, (çişini tutamayan kanişinin yadigârları) sidik kokan ve bel vermiş bir kanepesi, (bereket tanrıçasına benzeyen annesinin yadigârı) yayları fırlamış kollu bir koltuğu ve (Rialto Sinemasını yağmalayan Vandalların yadigârı) beş adet de

---

* Koç burcunun İngilizcesi. (ç.n.)

* Kanada'nın New Brunswick, Nova Scotia ve Prince Edward Island eyaletlerine verilen toplu ad. (ç.n.)

katlanabilir sandalyesi vardı. Kaç kişi oturabiliyordu böylece? On üç mü? Ama her zaman olduğu gibi döşeme de vardı.

JJ zemini şöyle bir inceleyince yüzünde gördüğü şeye şaşırmış gibi bir ifade belirdi: Burnunu fazla yaklaştırdığında yüzünü buruşturmasına neden olan pis, lekeli bir makine halısı. Sayısız akşam yemeği döküntüsü ve alkolsüz içecek halının artık içine işlemişti. Dürüp kaldırmaya çalışınca kauçuk tabanının bir bölümü zemine yapıştı, geri kalanıysa dağılmaya başladı. JJ de halıyı olduğu gibi bırakmaya karar verdi. Lizollü sprey işini görürdü. Tam banyoya yollanmıştı ki, bir çarpma sesiyle irkildi. Ne olduğunu anlamak için döndü. Duvardan düşen sahte J.W. Morrice tablosu *Bu Köprü,* yüzü yere dönük halde duruyordu. Bu olamazdı işte! Bir resim yere düşerse, bu birisinin öleceği anlamına gelirdi.

JJ gözlerini yumdu, istavroz çıkardı, sonra tekrar banyoya doğru yürümeye başladı. Lavabonun altındaki bir yığın ürünü karıştırıp bozulmuş olanları ağzına kadar dolu bir çöp kutusuna attıktan sonra aradığını buldu: Limon kokulu lisol içeren bir aerosol kutusu. Püskürtmek için ağızlığa bastırdı, sonra bir daha denedi. Dışarıya birkaç damla sızdı.

"Burada işe yarar ne varmış başka? Bakalım..."

Babasının son tıraş olduğu günden o yana kullanılmamış, yağ ve toz içinde bir Aqua Velva şişesi, annesinin kullandığı Duverné mamulü Fleur de la Passion esansının şişesi.

JJ oturma odasına gidip ikisini de halının üstüne püskürttü.

Ellerine sinen kokuyu çıkarmak için 1950'li yıllarda bir restorandan sökülüp alınmış gibi görünen malzemelerle donatılmış banyoya döndü. İçerde bir pisuar, su tasarrufu sağlayan armatürlerden takılmış bir lavabo, pembe granüllü pudrayla dolu döner bir sabunluk ve üzerinde talimatlar yazan bir el kurutma makinesi vardı:

SUYUN FAZLALIĞINI ATMAK İÇİN ELİNİ SALLA.
TUTAMAĞI İTTİR. KENDİLİĞİNDEN DURUR.
ELLERİNİ YAVAŞÇA OV.
YÜZÜNÜ KURUTMAK İÇİN ÜST DELİĞE YANAŞ.

En azından bir zamanlar öyle yazıyordu. Kelimelerin bazısı bozuk para kenarı ya da bıçakla kazmarak silinmişti:

SALLA
TUTAMAĞI
YAVAŞÇA OV.
DELİĞE YANAŞ.

JJ ellerini makinenin altında kuruturken kıkırdadı. Yazının o halinin onu *hâlâ* güldürdüğünü düşündü. Ama biraz çocukçaydı doğrusu. Misafirler gelmeden yazıyı silmeyi ya da sprey boyayla örtmeyi düşündü bir an. Yok, önemli değildi; ertesi gün bir ara hallederdi. Yatak odasına giderken elleri hafif nemliydi. Annesinin yaptığı, rengi artık solmuş ve yıpranmış yorgan pencerenin çerçevesine zımbalanmıştı ve deseni ok ve yay taşıyan kanatlı ayı yavrularından

oluşan- duvar kâğıdının döşenmesi de eski kız arkadaşı hamileliğinin yanlış alarm olduğunu söyleyince yarım kalmıştı. *Les Vacances de Monsieur Hulot* ve *Çatlak Profesör* gibi babasına ait film afişleri sararmış bantlarla köşelerinden duvara tutturulmuştu. Orayı bir ara temizlese hiç fena olmayacağını düşündü JJ. Şöyle köşe bucak bir temizlik yani.

Plastik denizaltıları, su tabancalarını, oyuncak ayıları, satranç ve dama takımlarını ve fıkra kitaplarını bir zamanlar kendisinin kullandığı eski bir bebek arabasına doldurup dışarıya çıkarttı ve bin bir çeşit şeyden oluşan bir tepecik oluşturdu. Elbise dolabını babasının ütü gerektirmeyen pantolonları ve naftalin kokulu yün ceketleri de dahil olmak üzere boşalttı. Eski mektuplarla dolu bir ayakkabı kutusuna göz atmak için bir süre duraladı: İş başvurularının reddedildiğine dair formlar ve mektuplar, koleksiyon ajanslarından öfke dolu tehdit mektupları, Hydro-Québec ve Gaz Métropolitain faturaları, bir sürü park cezası makbuzu, Mount Royal Mezarlığı'nı temsil eden avukatlardan mektuplar. Plastik bir muhafazanın içerisinde Solange isimli bir kızın attığı Rowntree Cherry Blossom kutusu bile vardı. Solange'yi ilk kez Villa Maria Kızlar Okulu'ndan üstünde koyu kırmızıya çalan pileli etek ve ceketle çıkarken görmüş ve yılın sonuna kadar dokuz ay boyunca her öğleden sonra onun okuldan çıkışını izlemeye çalışmıştı. On iki yaşındaki Solange'ye olan aşkı, Dante'nin Beatrice'ye beslediği aşka benziyordu. İki kez kızın on iki metre yakınına yaklaşmış, bir kez başla selamlaşmış ve hayatının kalan bölümünde onu düşünmüştü.

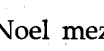
Ilk kız arkadaşıyla tanıştığında Solange'nin hatırası (azıcık) silikleşmişti. Yoksul çocuklar için düzenlenen bir yaz kampında karşılaştığı bir Yunan kızıydı bu ve ikisi de danışman olarak çalışıyordu. Aynı ayakkabı kutusunun içinde o kızdan gelen üç mektup vardı. 'Sevgili JJ,' diye başlıyordu bir tanesi. 'Seni dünden daha çok, yarından daha az seviyorum...'

JJ kuruyan çiçeklerin saksısını temizledi ve hepsini dışarıdaki yığının tepesine ekledi. Bazısı 1980'lerden kalma bir sürü bahçecilik dergisini dışarıya taşıyıp, onları da küçük tepeciğe ekledi.

'Bu gece bir şenlik ateşi yakacağız,' dedi kendi kendine. *'Konuklarımı Eskimolara has bir şenlik ateşiyle karşılayacağım! Bu akşam ateşte marshmallow kavuracağız! Çifte kavrulmuş marshmallow! Hayır, Tanrı aşkına! Ne düşünüyorum ben? Hayatımda yeni bir sayfa açıyorum, artık çocuk değilim.'*

Ama birkaç marshmallow fena olmazdı. Mutfağa gitti, annesinin onu ıslah etmek için kullandığı tahta kaşığı arasına sıkıştırarak, açık tuttuğu dolabın içine elini sokup çeşitli şişe ve kutuyu dışarıya döktü ki, bunların arasında artık taşlaşmış aile boyu bir Quik, müzeye teslim edilme zamanı gelmiş bir Maxwell House kavanozu ve şekerli olanları seçilip alınmış minyatür mısır gevreği paketleri vardı. Tozla kaplı teneke kutuların bazısı gıda ambalajlarına 'son kullanma tarihi' vurulmaya başlandığı zamanların da öncesinden kalmıştı. Hindistancevizi, badem ve kurutulmuş yaban mersini olan üç poşetin içinde kalanları yerken, bir yandan da gözleriyle marshmallow paketini arıyordu. İşte! Biraz kalmış olduğunu biliyordu!

Elini paketle daldırıp gök topu kadar sertleşmiş şekerlemeleri çıkarttı. Hepsini pencereden dışarıdaki yığının üstüne attı. "Elveda gençlik!" diye bağırdı. "Yanın anılarım, yanın ve kül olun!"

Norval, Samira ve Noel mezarlığa girerken, günün son otobüsü olan 'Dul Servisi' kapıdan çıkıyordu. Otobüsün ıslak camları kehribar rengindeydi ve ışıl ışıl parlıyordu, içerideki kara siluetler de o yansıma nedeniyle güçlükle seçilebiliyordu. Şoför onların ters yönüne dönüş yaparken nedensiz yere iki kez korna çaldı.

Günün son aydınlık saatinde tek kelime etmeden, ayaklarının altında otuz santim kar ve tepelerinde kıyamet gününü andırır biçimde kırmızı ve morlara bürünmüş muazzam bir günbatımıyla yürüdüler. Samira önde, arada sırada kimi anıtların ve mozolelerin üstündeki karları temizleyerek; İskoç soyluların, zenginlerin ve hayırseverlerin, savaşta cesaret ve kahramanlık sergilemiş kişilerin ve 'iyi eşlerin' anısına yapılmış mezar taşlarını ortaya çıkartarak yürüyorlardı. Noel mezarlıkta yatan bazı kişilerin *Titanic* ve *Lusitania* gibi meşhur gemilerin batması esnasında ölmüş olduğunu söyledi. Samira ise mezarlığın sakinleri arasında şöhretlerinde olduğunu keşfetmişti. *Anna ve Siyam Kralı* ve *Kral ve Ben* adlı eserlerle ölümsüzleşen Anna Harriet Leonowens bunlardan biriydi. Norval kötü şöhretli insanların da orada ebedi istirahatında olduğunu ekledi. Örneğin İngiliz ordusunda görev yaptıktan sonra Kanada'nın gezgin celladı, aynı

zamanda karısını sürekli dövenbir şiddet duşkunu olan Alexander Armstrong English.

Dolambaçlı yolda altmış metre kadar gittikten sonra bir yol ayrımma geldiler. Tam ortada boyası onyıllar önce dökülmüş bir tabela vardı. Soluk kırmızı bir ok tabelanın üzerinde ismi yazılı yeri gösteriyordu:

LOGE DU PORTIER
Bekçi Evi
(Özel Mülk)

Oku takip ettiler ve mezarlığın havası her adımda daha da değişmeye başladı. Victoria tarzına sahip olan bölüm zenginliği ve yansıttığı ölümsüzlük imasına rağmen göçmenlerin, çocukların, askerlerin ve yoksulların mütevazı mezarlarına kucak açmak durumunda kalmıştı. Beş yüz metre kadar ileride, elindeki kafatasına tıpkı Hamlet gibi eğilmiş çıplak bir çocuğu betimleyen ve epeyce tahrip olmuş beyaz heykelin üzerinden gökyüzüne doğru kıvrıla kıvrıla yükselen dumanı gördüler. Önce ağaçlardan birine çivilenmiş 'GİRİŞ YASAKTIR' levhasının, sonra bir Hintli tarafından çekilmişe benzeyen geçici bir elektrik panosunun[19], en sonunda da tavanında iri bir kaya parçası taşıyormuş gibi görünen, kaportası çürümeye yüz tutmuş büyük arabanın yanından geçtiler.

---

[19] Bu göndermeyi açıklamam gerekebilir: Söz konusu gönderme, Prens Philip'in (kötü) şöhrete sahip sözüne yapılmış bir atıftır ki -dürüst olmak gerekirse- esasen doğruluk payı olan bir sözdür. 1996 yılında laboratuvarım için JJY'ninkine çok benzeyen bir elektrik sistemi tasarlayan Pakistanlı biriyle çalışmıştım. [Dr. Vorta'nın Notu]

Burdan isteyen var mı?" diye sordu Norval, içinde çavdar viskisi olan yassı şişeyi arka cebinden çıkartırken. O günkü ilk içkisi değildi bu. "İhtiyacınız olabilir." Eliyle ağzını silerken arkadan sesler geldi: Önce bir köpek havladı, sonra da boğuk sesler duyuldu. Norval dönüp baktı, ama kimseyi göremedi. Ötekileri yakalamak için adımlarını hızlandırmadan önce içkisinden bir yudum daha aldı.

Her an yıkılacak kadar harap görünen, ama hâlâ direnen bekçi evine yaklaştılar. Konik bir çatıya ve iki küçük kuleye sahip olan evin orijinal yapısı büyüleyici, sanki masal diyarından sökülüp oraya kondurulmuş gibiydi; ancak yapılan değişiklikler nedeniyle biçimsiz ve asimetrik bir hal almış, küçük bir çocuğun çizdiği bir eve benzemişti. Yanları açık, üstü kapalı ve her an yıkılıverecekmiş hissi uyandıran garajda briketler üzerine yerleştirilmiş 1950 model bir cenaze arabası duruyordu. Önce onun, sonra da gövdesi ve alt kısımlardaki dalları maviye boyanmış büyük bir akçaağacın yanından geçtiler. Ağacı kısa bir süre incelemek için duraladılar ve hâlâ dumanı tütmekte olan bir tepeciğin yanında birisinin dikildiğini gördüler. Elinde kırmızı plastik kürek tutan, pandaya benzeyen bir adam. Başında ters takılmış bir beysbol şapkası, boynunda keskin kırmızı bir atkı, üstünde —onun ya da bir başkasının sırtında— daha iyi günler geçirdiği kesin olan, iyice sarkmış yün bir kazak, ayağındaysa cepleri bacaklarında olan bol bir pantolonla, hayvan toynağına benzeyen gri-kahverengi karışımı renkte tüylü botlar vardı.

Samira el sallayınca adam birden canlandı, küreği

yere atıp kollarını havada döndürmeye başladı. Yaklaştıkça gözlerinin etrafındaki halkaları fark ettiler, sanki yanmakta olan bir öbek otun üzerine eğilip dumanında durmuş gibiydi. Yüzünde çizgiler vardı ki, bunlar kaygıdan ziyade kahkahadan oluşmuş çizgilerdi. O çizgili yüzün tepesindeyse kızların taptığı, genç ve yakışıklı delikanlılardan oluşan bir müzik grubunun üyelerininki gibi jöleyle diken diken yapılmış saçlar vardı ve çenesini de muhtemelen ileride keçi sakala dönüşmesi umulan bir tüy yumağı süslüyordu.

"Hoş geldiniz particiler!" diye seslendi JJ tükürükler saçarak. "Fakirhaneme sefalar getirdiniz. İlk konuklarım sizlersiniz!" Samira'nın elini tuttu ve bir şövalye edasıyla öptü. Norval ile şakadan dövüşüyormuş gibi yapmaya başladı, ama Norval ona durmasını söyledi. Dönüp Noel'in sırtını tokatlar gibi sıvazlarken bir köpek havlamaya başladı. Bu seferki öfkeli bir havlamaydı. Dinlemek için bir an durdular.

"İkinci Merlin," dedi JJ. "Sokak köpeğidir. Birisi eve yaklaşıyorsa beni uyarır. Hey Nor, hangi köpek banyo yapmaya bayılır?"

"Anlamadım?"

"Hangi köpek banyo yapmaya bayılır? Bir shampoodle."

"Peki."

"Zavallı köpecik neden kuyruğunu kovalıyormuş? İki yakasını bir araya getirmeye çalışıyormuş da ondan..."

"Lütfen," dedi Norval. "Bünyemiz ancak bu kadarını kaldırıyor."

duymuş muydun bunu! Kim köpek şakası duymamış olabilir ki, ha? Gelin."

Onu eve doğru izlediler, JJ kapıyı açıp onlara yol verdi. "Girin. Kendi evinizdeymiş gibi davranın. Montlarınızı alayım. Botlarınızı dert etmeyin. Etrafı dolaşın."

Konuklar söyleneni yaptı, ancak hiçbiri gördükleri karşısında şaşkınlığını gizleyemedi.

"Sizin için sorun yoksa diğerlerinin gelmesi için biraz bekleyelim," dedi JJ.

Konuklar sessizce odadaki bazı eşyaları inceledi: Tütün ürünleri satan dükkânların önüne koyulan türden bir Kızılderili heykeli, içi doldurulmuş bir kedi, duvara çakılmış çivilerden sarkan iki tenis raketi ve bir faytoncu kırbacı, emici özelliğe sahip bir banyo paspasının üstünde duran bir çift ayakkabı kalıbı ve akli dengesizlik emaresi sayılabilecek bir sürü ıvır zıvır. Manzaraya iki farklı dilde yayın yapan iki siyah-beyaz televizyonun sesi eşlik ediyordu.

"Nor, seni her görüşümde şey gibi hissediyorum kendimi..." dedi JJ. "Yani böyle hayretler içerisinde kalıyorum. Kime benzediğini biliyor musun?"

Norval bildiğini söyledi.

"Byron'a benziyorsun biraz! Hatta sen de Noel. Gerçi Noel daha çok Émile Nelligan'a benziyor.[20] Sana

---

[20] Émile Nelligan (1879- 1941) birçokları tarafından (babasının Dublinli olmasına rağmen) Quebec'in milli şairi olarak görülür. Nelligan on dokuz yaşında 'dibe vurduktan' sonra hayatının geri kalan kısmını akıl hastanelerinde geçirmiştir. *Art et*

geçen hafta soracaktım, Samira. Adın Yunan ismi mi?"

"Arap ismi."

"Gerçekten mi? Söylenenler doğru mu? Cihadla ilgili olanlar?"

"Ne söylüyorlar ki?"

"Bir erkek cihad esnasında ölürse cennette yetmiş tane bakire periyle seks yapabilecekmiş."

Samira gülümsedi. "Aslında bu, hadislerden yapılan bir alıntıya dayanır, ama açık konuşmak gerekirse... Çoğu kişi tarafından benimsenmeyen kelimesi kelimesine bir çeviridir ve..."

"Araplar," dedi Norval başını sallayarak, "Bir zamanlar medeniyetin öncüleriydi. Ne oldu da bu hale geldiler?"

"Aynısı siz Fransızlar için de geçerli," diye yanıt-

---

neuropathologie'de yayımlanan 'La schizophrénie et la poésie' isimli makalemi inceleyiniz (Memento Vivere, 1988).

Bu noktada okuyuculara yalnızca bir sanat kuramcısı değil, aynı zamanda bir uygulayıcı da olduğumu belirtmek isterim. Okuyucularımın çok iyi bildiği üzere, araştırma makalelerimde ya da daha uzun çalışmalarımın bağımsız bölümlerinde kendi eserim olan nükteli şiirler ya da 'intermezzolar' ile 'kıvamı ayarlarım'. (Bir zamanlar yaşadığım kantonda yarı resmi *Mundartdichter*, başka deyişle yerel şairdim.) Aslında bu şiirlerden bir tanesi bile daha İlham Perisi'nin dudaklarının arasından dökülmeden önce iletmesi gereken duygunun belli belirsiz de olsa en azından heyecanını koruyamamışsa yanıldım demektir. Bunlardan biri olan *Der Regenbogen* (*Gökkuşağı*) adlı şiirime şu eleştirel yanıt verilmiştir: 'Her ifade öyle büyük bir özenle dile getirilmiş ki son satırı duygu dolu bir gök gürültüsü olarak hissetmemek elde değil.' (*Neue Zürcher Zeitung*, 09/08/99). [Dr. Vorta'nın Notu]

ladı Samira. "Ne oldu da bu hale geldiniz?"

"Okuldayken bir Yunan kızı tanıyordum," dedi JJ, Samira ile Norval arasındaki atışmayı duymamış gibiydi. "Sen en az onun kadar güzelsin. On üç yaşımdayken yaz kampında tanışmıştık onunla. Kıllı bacakları vardı. Âşık olmuştum ve o zamanlar birbirimizden hiç ayrılmazdık. Aslına bakarsan hâlâ aşığım ona. Bekâretimin hırsızıdır kendileri. Hippi olmayı ondan öğrendim ben. Ailesi zengin olmasına rağmen sahici bir hippiydi. Evden kaçtı ve bir çiftçinin tarlasında lahana yetiştirmeye başladı..."

Samira'nın içinden, 'Dur da bir soluk al,' demek geldi. 'Annemin nevrozlu Chihuahua'sı gibisin. Sus da motorun soğusun ufaklık,' demek istedi Norval bir an, 'Çok fazla çikolata atıştırmış gibisin.' Noel ise bir anlığına da olsa bir şey söylemek istemedi. JJ'nin boş lafları en şiddetlisinden bir hava dalgası nedeniyle hatalı alınan yayın sinyali gibi parazitliydi onun için; laboratuvardayken ona pek sorun yaratmayan, köşeleri küt, karemsi şekiller o an itibariyle karmakarışık, kirli beyaz renkteki çatlama, yarılma ve patlamalar gibiydi.

"Yürütemediniz öyleyse," dedi Samira. "Şu Yunan kızdan söz ediyorum."

"Hayır, ailesi onu başka birisini bulur umuduyla altı aylığına İsviçre'ye götürdü."

"Bulabildi mi?"

"Hayır. Orada değil, dönünce Quebec'te buldu. Les Beaux Gars'ın bir üyesi."

"Rock grubu mu?"

motosikletli bir çete. Ama daha geri döneceğime dair bir his var içimde. Ona yaz kampı arkadaşlarının yeniden bir araya geldiği bir toplantıda rastladım. Beni görmezden geldi. Ama ne kadar sürerse sürsün onu bekleyeceğim; gerekirse sonsuza dek, hatta yıldızlar artık ışık vermeyene kadar. İçimde son günlerimizi beraber yaşayıp beraber öleceğimiz, kaderlerimizin ayrılmaz biçimde birbirine karışacağı duygusu var. O da olmazsa, aşkın değişmeden kaldığı sonsuzlukta yeniden bir araya geliriz belki. Birazdan damlarım, üstümdekileri değiştirmem gerek. Beni beklerken televizyon izleyebilirsiniz. Olimpiyatlar! Onlara dünyanın kaç bucak olduğunu gösteriyoruz ha? Hep beraber coşacağız, ortalığı inleteceğiz, di mi?"

JJ odasına gitmek üzere ortadan kaybolunca üç konuğu şaşkınlıktan dilleri tutulmuş halde birbirine baktı. Nihayet Norval'in bakışları odanın abartıyla süslenmiş, yirmi beş yıl kadar önce üçüncü ya da dördüncü kez duvar kâğıdı kaplanmış, orası burası pastel boyayla çiziktirilmiş pislik içindeki duvarlarına kaydı. Noel ise garip bir biçimde yerleştirilmiş; çocukların masumiyeti, yaşlıların iyi yürekliliği, âşıkların saflığı, aile üyelerinin birbirine bağlılığı gibi temaların işlendiği tablolara baktı ve duvardaki çatlaklarla delikleri kapatacak şekilde konumlandırıldıkları sonucunu çıkardı. Samira odanın en can alıcı parçasından gözlerini alamıyordu: Ayaklarının dibinde içi doldurulmuş bir kedinin durduğu, dışarıda bırakıldığı için hava şartlarından ötürü bozulmaya yüz tutmuş kocaman Kızılderili heykeli. JJ daha sonra kızılderilinin büyükbabasına, kedinin de büyükannesine ait olduğunu

söyleyecekti. Tabloların onun gençlik dönemi eserleri olduğunu ve sayıların kendisine rehberlik ettiğini de ekleyecekti.

"Burası..." dedi Samira, doğru sözcükleri bulmakta zorlanarak. "Harika!" "Burası... Uçmuş!"

Noel bakışlarını bir eşyadan diğerine dolaştırarak ayrıntıları yakalamaya çalışıyordu. Ev insanda her şeyin bir anda darmadağın olduğu hissini uyandırıyordu. Norval kafayı çatlatmışların yaşadığı bir evde olduğunu düşündü.

"Sanki... Sanki bir müze!" Samira aradığı sözcüğü bulmuş gibiydi. "Şuna bakın!" Ayın evrelerini ve gezegenlerin kavuşumlarını gösteren altın yüzeyli eski bir saati işaret etti. "Ve şuna!" Saatin arkasında pirinçten yapılmış, yüzeyi leke kaplı antika bir, tek gözlü dürbün vardı. "Hele şuna!" Herkes Samira'nın başının üstündeki avizeye baktı. 1920'li yıllarda elektrikle çalışır hale getirilmiş şamdanlı bir avizeydi. Evin her yerinde hâlâ gaz lambaları ve armatürler vardı; elektrik revaçta bir enerji türü olmaktan çıkarsa, JJ gazla aydınlatma sistemine geçmeyi planlıyormuş gibiydi.

"Nörolojik bir bozukluğun belirtilerine mi bakıyoruz acaba?" diye sordu Norval. "Sizce JJ kalıcı veya dönemsel olarak tırlatmış olabilir mi?"[21]

---

[21] JJY, dönemsel veya kalıcı olarak 'tırlatmış' olmak bir yana dursun, ortalamanın üzerinde (120-125 arası) IQ'ya sahip, akıl sağlığı genel olarak yerinde olan bir bireydir. Çocukken yaşadığı idrar kaçırma, altını kirletme, uykuda sayıklama ve diş gıcırdatma gibi birtakım ufak tefek davranış bozukluklarına dayalı geçmişi nedeniyle aile hekimi onun bir psikiyatriste gitmesini salık vermiş, psikiyatrist de onu bizim bölümümüzdeki bir

"Şş-şşşt," diye fısıldadı Samira. "O çok tatlı biri. Onun aleyhinde tek kelime eder, tek bir kez dalga geçersen... Aslında ne yaparım bilmiyorum. Ne yapamam, onu da bilmiyorum. Bence burası harika bir yer."

---

nörolog olan Dr. Charles Ravenscroft'a yönlendirmiştir. Dr. Ravenscroft sayısız testten sonra Purkinje hücresi adı verilen büyük sinir hücrelerinde azalma ve serotonin düzeylerinde bir artış gözlemledi, bunun üzerine de JJY'de aileden gelen genetik unsurlar nedeniyle orta derecede otizm olduğu sonucuna vardı. Analitik düzensizliklerden şüphelendiğim için bütün test ve taramaları bizzat tekrarladım ve kendi sonucuma vardım: Dr. Ravenscroft yanlış tanı koymuştu.

JJY'nin hafıza becerileri de ortalamanın üstündedir. Testlerde resimlere yönelik harika bir hafızası olduğu ortaya çıktı. Kendisine 40 dakika önce gösterilen 12 nesneden 10'unu hatırladı, yine benzeri bir süre sonra Wechsler testinde de aynı başarıyı gösterdi. Sözlü malzemelere yönelik hafızası görsel olanlar kadar iyi değildi, ama yine de Wechsler Mantık ve Hafıza Ölçeği'nin ortalama değerleri içerisindeydi. Psikiyatrik profil: Birtakım pedomorfik özellikler gösteren JJY psikoseksüel gelişiminin ikinci aşamasında az çok gecikme yaşamıştı. Annesi ve babasını kaybettikten ve kız arkadaşını bir başkasına kaptırdıktan sonra idealize ettiği, nostaljisini yaşadığı bir gençlik düşüncesine sığındı: Onun neslini karakterize eden çocukça mumyalamada, önüne geçilemez 'Peterpandemonium (bu, 1992 yılında benim yarattığım bir birleşik kelimedir). 'Peterpandemonium' için bkz. *Zeitschrift für die Gesamte Neurologie und Psychiatrie*, LX, sy. 399-419.

Hikâyenin baş karakterlerine yönelik ilgimi şu ana kadar anlamış olmalısınız. Ancak geç algılayanlar için beş köşeli araştırma yıldızımı şu şekilde açıklayabilirim: (1) NB—sinestezi/hipermnezi (idiyopatik); (2) SB—amnezi (Alzheimer); (3) NXB—sinestezi (ilaçla tetikleniyor); (4) SD—amnezi (kısa dönem, antidotik); (5) JJY—nostaljezis/yaratıcılık (TMS—gergin miyosit sendromu—ile tetikleniyor). [Dr. Vorta'nın Notu]

Norval topuğunu yere bastırınca ayağının altındaki döşeme un ufak oldu. "Eminim daha iyi günler görmüştür," dedi.

"Aynısı senin için de geçerli."

Norval sağına soluna dönerek havayı kokladı. "Bu iğrenç koku da ne?" Burnu onu yenik düşmüş halıya ve bel vermiş kanepeye yöneltti. "Genelev kokusu ve..."

"Köpek sidiği mi?" diye sordu Noel.

"Formülü?"

"K_9P."

"Şş-şşşt, diye fısıldadı Samira tekrar. "Yapmayın çocuklar, biraz nazik olun. Sizi duyabilir. Hem derdiniz ne sizin? Temizlik de iman kadar kötüdür. Hey, şuna bir bakın! " Samira başıyla kırmızı tuğlaların arasına çakılan suntalardan yapılmış, dosyalar ve kitaplar raflarına düzgün olmayan sıralar halinde yerleştirilmiş olan tavan yüksekliğindeki kitaplığı işaret etti. Yeşil renkli büyük albarellolar* rafların sonunda destek görevi görüyordu.

Norval ile Samira kitapların sırtını incelemeye koyuldu. Üst raflarda *Doğal Simya, Tıbbın Gizli Dünyası, Tamamlayıcı Tıp, Metafizik Tıp, Alternatif Tıp, Gizli Laboratuvarlar, Büyükbaba'nın Muhteşem Kimya Kitabı, Kadim Tıpta Bütüncül Yaklaşımlar, Yeni Başlayanlar için Büyücülük, Yeni Başlayanlar için Akapunktur, Satıcılar için Hipnoz, Renklerle İyileştirme, Çinli Herbalistlerin*

* Rönesans döneminde İtalya'da yapılmaya başlanan ve bugün hâlâ kullanılan, merhem ve kuru ilaçların muhafazasında kullanılan seramik kavanoz. (ç.n.)

Sırları, Ayaklardan Hikâyeler ve *Gülme Terapisi Bir Şaka Değildir* gibi kitaplar vardı. Orta kısımlardaki raflarda tirbuşon gibi destelenmiş *Frontier Science* ve *Psychology Tomorrow* dergilerinin yanı sıra fıkra antolojileri, üstünde kalp şekli olan mektup dolu bir ayakkabı kutusu, Émile Vorta tarafından yazılmış yarım düzine kitap ve kapağında yine doktorun adı yazan, içine kesilmiş yazıların ve resimlerin yapıştırıldığı bir müsvedde defteri vardı.

"Tanrım!" dedi Norval. "Bir yığın zırvalık."

"Hayır değil." Samira eliyle Saint-Exupéry, Jules Verne, Alexandre Dumas, Antoine Galland, Ulrich Boner[22] ve John Creasey'nin eserlerinin durduğu en alt rafı işaret etti.

Noel odanın diğer ucundaki bilgisayar ekipmanları ve elektronik malzemelerden oluşan karman çorman yığını inceliyordu: IBM veya Mac ya da Toshiba değil de Capital, Cicero, Apex; Sony, Panasonic ya da JVC değil de Yorx, Citizen, Claretone. Birbirinin aynı, markasız iki televizyonda iki farklı kış olimpiyatı yarışmasının görüntüleri iki ayrı dilde gösteriliyordu.

---

[22] Bkz. Not 15. Ulrich Boner 14. Yüzyıl'da yaşamış, şiir formatında anlattığı masalları tarihte Alman dilinde basılmış ilk kitapta toplanan (1461) İsviçreli bir yazardır. Kitabın adı *Der Edelstein* (*Kıymetli Taş*) idi, çünkü o zamanlar kıymetli taşların büyülü olduğuna inanılıyordu ve Boner de kendi masallarının aynı etkiyi yaratmasını umuyordu.

Ondan önce bahsedilen Fransız yazar Antoine Galland, eski Pers-Arap masallarından oluşan *Binbir Gece Masalları*'nın Batı dillerindeki ilk çevirisini 1704 ve 1717 yılları arasında yayımladı. Masallardan biri olan 'Uyanık Uykucu Öyküsü' bu noktada NB'ye esin kaynağı olmuş gibi görünüyor. [Dr. Vorta'nın Notu]

Birinde Fransız bir artistik patinaj hakeminin hikayesi, diğerindeyse Kanadalı bir atletle yapılan röportaj vardı. Noel ikincinin sesini açtı:

"Kendini nasıl hissediyorsun? Hayal kırıklığına uğramış olmalısın."

"Herkes madalya kazanacak diye bir şey yok, değil mi? Ben burada olmaktan mutluyum."

"İyi ama altmış sekizinci oldun."

"Ben buraya deneyim kazanmaya, diğer atletlerle tanışmaya geldim. Benim katılacağım yarışlar bittiğine göre artık onlarınkini izleyeceğim. Haftanın geri kalan kısmında biraz rahatlayıp gevşeyeceğim."

"Bu senin için hayal kırıklığı olmadı mı?"

"Ben burada olmaktan mutluluk duyuyorum."

"Yani bu senin için faturasını devletin ödeyeceği bir seyahatten, eğlence amaçlı bir geziden başka bir şey değil mi?"

"Dediğim gibi, buraya deneyim kazanmaya geldim. Kendimi geliştirip bir sonraki Olimpiyatlarda daha iyisini yapmaya çalışacağım."

"Ama kırk üç yaşındasın."

"Burada olduğum için mutluyum."

JJ üzerinde DOĞRU KİMYA yazan, eskisinden daha kirli bir tişört giymiş halde odasından döndü ve "Ben üstümü değiştirirken kimse geldi mi?" diye sordu. "Son derece parlak bilim adamları davet ettim: Dr. Ravenscroft, Dr. Rhéaume ve elbette Dr. Vorta. Ne de olsa onun bir numaralı hayranıyım, değil mi ? Aslında bir defter tutuyorum, konusu..."

"Şu şaraptan birer kadeh alsak nasıl olur?" diye

sordu Norval başıyla masayı işaret ederek.

JJ onun bakışlarını takip etti. "Bir süredir bulaşık yıkamadım."

"Sorun değil, şişeden içerim."

"Kâğıt bardak işini görür mü?"

"Olur."

"Ya da plastik bardak."

"İsterse keçi derisinden olsun, fark etmez."

"Biraz şarap alır mısın, Samira? Ya sen Noel?"

"Noel içkiyle mücadele uzmanıdır," dedi Norval. "Ben onunkini de içebilirim. Davetiyende absent ve/veya afyon ruhundan söz edilmiyor muydu?"

"Onları sonraya saklıyorum. Noel'e tadımlık koyacağım. Al bakalım Noel, sen de Sam. Kadehlerimizi dünyanın en büyük bilim adamı Dr. Émile Vorta için kaldırmayı teklif ediyorum! Bizi bir araya getiren kişi için!"

Çoktan ikinci içkisini almış olan Norval hariç hepsi plastik bardakları tokuşturdu.

"Bugün sihirli bir gün," dedi JJ çenesini tişörtüne silerken. "Beş dakika içinde hayatımız boyunca bir daha asla gerçekleşmeyecek bir deneyimden geçeceğiz."

Başka birisi olsa söylediği sözler üzerine yaşanan sessizliği rahatsız edici bir kayıtsızlık olarak değerlendirebilirdi, ama JJ bunu hiç takmadı. "Ev-vvvet, sihirli bir ana tanıklık etmek üzereyiz..."

"Gerçekten mi?" dedi Samira repliğini son anda hatırlamış bir aktris gibi. "Hayatımız boyunca bir daha gerçekleşmeyecek olan şey ne?"

"Saat sekizi iki dakika geçe tam bir simetri oluşacak. Saatin ekranında 20:02, 20/02, 2002 yazacak. Bu, tarihte daha önce iki kez oldu ve bundan sonra sadece bir defa daha olacak, o da 2112 yılında. Tam anlamıyla matematiksel bir güzellik... Ve aynı zamanda bir palindrom!* Burada bu gece buluşmamızın, kulübümüzün açılışını bu gece, bu saatte yapmamızm nedeni bu! Palindromik bir an!"

Bardaklarını tekrar tokuşturdular, Norval yine onlara katılmadı; bu kez üç adım atlama dalında yarışan İngiliz bir atletle yapılan röportajı boş gözlerle izliyordu. Dikkati aslında televizyonun yanında duran ve tulumbaya benzeyen üç garip nesneye odaklanmıştı. Birini aldı. "Bu da ne, JJ?"

"Efendim? Ha-aaa! Ne işe yaradıklarını öğrenmek ister misin?"

"Aslına bakarsan evet. Ama önce bugünün Şubat'ın ikisi olduğunu hatırlatmak istiyorum."

"Doğru."

"Senin şu 'palindromik anın' ayın yirmisinde gerçekleşecek."

JJ yüzünde endişe dolu bir ifadeyle işaret parmağını kaldırıp havaya bir şeyler yazmaya başladı. "Tanrım! Haklısın. Ben tam bir salağım!"

"Takma kafana," dedi Samira onun alt üst olmuş yüzüne bakarak. "Benim de kafam karıştı. Neden bu akşam bir... Deneme sürüşü, bir test uçuşu yapmıyo-

* Soldan sağa ve sağdan sola okunuşu aynı olan sözcük veya yazı. (ç.n.)

ruz? Resmi töreni ayın yirmisinde yaparız."

"Evet!" dedi JJ. "Ne harika bir..."

"Bana bunların ne işe yaradığını anlatacaktın," dedi Norval. Tulumbalardan biri hâlâ elindeydi.

"O elindeki iki yönlü kullanılabiliyor, şuradakine mor alev hunisi, diğerineyse ikili mantar boru diyelim."

Norval başını salladı. "Penis büyütücü mü yani?"

"Hayır, bu bir bong*. Yumuşak camdan el yapımı borular. En yeni soğuk su ekstraksiyon sistemi olan X-Tractor ile yapılmıştır."

Norval boruları biraz daha inceledi. "Öyleyse bunları doldurabileceğin bir şeylerin de vardır. Şuradaki kutularda olabilirler mi örneğin?" Odanın duvarındaki bir nişi işaret etti.

"Tam olarak değil. Gelin, göstereyim."

Üç konuk JJ'i içine girilebilecek bir dolap büyüklüğünde olan ve rastgele yığılarak tavana kadar yükselen türlü türlü kutuların durduğu özel deposuna kadar takip etti: Ucuz ayakkabı kutuları, Roi-Tan puro kutuları, Lucky Charm mısır gevreği kutuları; çoğu sprey boyayla boyanmış, üzeri keçeli kalemle yazılmış hiyerogliflerle bezeli belki elli tane kutu.

"Ayakkabı satıcısı mısın?" diye sordu Samira.

JJ güldü; farklı tonlara sahip, ancak tiz bir kahkahaydı bu. "Kutularda ayakkabı yok. Mısır gevreği ya da puro da yok. Bunlar özel takım çantaları. İçlerinde... Eee... Özel şeyler var. Bunun adı Sıkı Köpek.

* Tütün, esrar, vs. içmeye yarayan bir alet. (ç.n.)

köpek steroidleri. Bilirsiniz, fırzbi turnuvalarına falan katılırken kullanılmak üzere. Buysa asabi köpekler için. Köpek yatıştırıcısı yani. Şu da köpekler için bir iştah bastırıcı; içinde köpek düdüğü ve vericisi var, insanlar köpeği duyabilsin diye. Bunda ölüler için göz bandı ve hipnotizma araçları, şuradaki boşanma sonrası hapları, bu plasebo afrodizyak..."

Samira güldü, sonra çabucak eliyle ağzını kapadı. "Üstünde kafatası ve çapraz kemikler olan şu kutuda ne var?"

"Şarbon. Yeniden işlenmiş. Belirli kanser hücreleri üzerindeki etkisi dışında zararsız hale getirildi. Bu da karacaot; çöpleme de denir ve bir tür zehirdir."

"İyi de... O zehrin sende ne işi var?"

"Bir parti mal için internet üzerinden anlaşma yaptım. E-bay'de. Nette gezinmek benim hobim. Ben bir internet astronotuyum."

"Ya şu ne?" diyerek üzerinde sarı yıldızlar olan bezelye yeşili bir kutuyu işaret etti Samira.

"Hangisi? Haaa, onun adı Takoz. İçinde takoz, köpük, şişe, eldivenler, termometre, pantolon tutacağı ve pamuklu çubuk var."

"Ne işe yarıyor?"

JJ kutuyu indirdi ve açtı. "Aslında... Bir bayanın bulunduğu ortamda söylemeye biraz utanıyorum."

"Utanma."

"Takozu kalçalarının arasına yerleştiriyorsun. İsterseniz gösterebilirim."

Samira zihninde oluşan görüntüyü dehşet verici bulduğundan bir an durakladı. "Yok... Gerek yok. Ne işe yaradığını bilsek yeter."

"İdrar testini atlatmak için yapılmış bir aparat," dedi odanın girişinde duran Norval. Hâlâ bonglardan birini evirip çeviriyordu.

"Aynen öyle," diye onayladı JJ. "Başka birisinin idrarını yapmana olanak tanıyor — hem de sorunsuzca ve doğru ısıda. Bu da başka bir model: Whizzinator 3000. Gerçeğine tıpatıp benzeyen —siyah, kahverengi, Latin, güneş yanığı, beyaz— bir protez penisle birlikte teslim edilir. Piyasadaki en iyi yapay idrarı kullanır. Pili, teli, alarmları öttürecek herhangi bir metal aksamı yoktur. Vücut sıcaklığını koruyacak organik ısı yastıklarıyla birlikte gelir."

Samira başını salladı. "Sanırım bunları atletlere satıyorsun?"

"Evet, aslına bakarsan şu anda Salt Lake City'de bulunan Kanadalı bir atlet bundan üç tane aldı. Bir biatloncu, adı da... Ama dur... Bunları size söylememem gerek! Her neyse... Ayrıca bu ürün işvereninin yaptığı testi geçmek isteyen herkes için idealdir."

"Anlaşıldı." Samira elektrik mavisi bir kutunun kapağını göz hizasına kadar kaldırdı. "Bu ne oluyor peki?"

"Testis şişirme kiti."

"Gerisini bilmek istediğimden emin değilim."

"Ambalajının içinde balmumu, kateter, serum fizyolojik ve serum poşeti var. Yani ihtiyaç duyacağın her şey. Şey... *Senin* ihtiyaç duyacağın türden şeyler

değil elbette.

"Ne için ihtiyaç duyulacak bunlara?"

"Testisleri şişirmek için. Testislerini gevşetmek için birkaç kez sıcak balmumuna batırıyorsun, sonra her iki yanına kateterleri yerleştiriyorsun ve serum poşetinden damlayan serum fizyolojikle dolduruyorsun. İstersen iki litreye kadar doldurabilirsin. Sonraki üç gün boyunca, yani serum sistem tarafından emilip her şey normale dönünceye kadar devasa testislerle geziyorsun. Çevre uzunluğu otuz sekiz ila elli altı santim arasında değişebiliyor. Tamamen güvenilir bir üründür."

"İyi de... *Neden*?"

"Bazı erkekler bu şişliğin verdiği ağır, sıcak duygudan hoşlanıyor. Ayrıca sönme süreci de iyi, çünkü testislerde sürekli güçlü bir çekim oluyor. Yani öyle diyorlar... Ben hiç denemedim. Hepsinin ötesinde, testisler çok seksi, hatta harika görünüyor."

"Bu toz dolu poşet ne için?" diye sordu Norval. Diz çöküp burnunu içine çekecekmiş gibi torbaya dayamıştı.

"Tek yapman gereken biraz su katıp karıştırmak. Delaware'de bir laboratuvardan aldım. Web sitemdeki listede de mevcut. Üniversite öğrencileri arasında çok popüler."

"Sigara gibi içiyor musun, yoksa burundan mı çekiyorsun?"

"Hiçbiri. O ürün sahte insan dışkısıdır. İstediğin yere sürebilirsin. Tıpkı gerçeği gibidir. Ama elbette tamamen zararsızdır."

Samira gülerek, "Ama..."

"Ne işe yarıyor? Arkadaş partilerinde ya da öğretmenlerden, ebeveynlerden, düşmanlardan intikam almada kullanılabilir. Nerede istersen orada kullan. New Hampshire'da *çok* tutulur. Ama bunların çoğu eski hayatımda, boşa harcanmış gençliğimde kaldı; artık hepsini geride bıraktım. Çoğunu şenlik ateşime atmak üzereydim. Artık BAT işine girdim. Ben bir BAT sanatçısıyım."

"BAT sanatçısı, öyle mi?" dedi Norval.

"Tamı tamına öyle."

"Ne anlama geliyor bu?"

"Bütünleyici ve alternatif tıp: Meditasyon, akupunktur, bitkisel ilaçlarla şifa, bağırsak işlemleri ve parazit tedavisine kadar her şey. Mesela bu bir bağırsak yıkama kiti. Bu tüpü makattan sokup bağırsaklarınızı sıcak suyla yıkıyorsunuz. Bu ise bir iridoloji kiti. Gözdeki irisi inceleyerek hastalık tanısı koyabiliyorsun. Sonuncusu da kulağa yönelik Hopi türü mum tedavisi için; beyin ve sinüslerdeki kiri gidermek için kulak kanalına yanan bir mum koyuyorsun. Şuradaki üçü aromaterapide kullanılır; bu renk terapisi, bu akupressur için ve bunlarda Bach çiçekleri, şu üçünde de Schüssler Tuzları var."

"Bach çiçekleri mi?" dedi Samira.

"Haaa, şunu unutmuşum! Mıknatıs terapisi için bu. Vücudun çeşitli noktalarına mıknatıslar yerleştirilerek kan dolaşımının iyileştirileceği inancına dayanıyor."

Bu uygulamaların istisnasız tamamının yararsız ya da tehlikeli olduğu kanıtlanmadı mı?" dedi Norval. "Ayrıca Gıda ve İlaç Dairesi kulak mumlarının ithalatını yasaklamamış mıydı?"

"Şey, ben..."

"Bence," dedi Samira, "Bu terapileri savunanlar bilimle olduğu kadar din ve felsefeyle de ilgileniyor, değil mi JJ?"

"Evet, bu çok doğru. BAT ile ilgili test verileri insan hayatının ve iyileşmenin bambaşka, fiziki olmayan bir boyutunun da olduğunu gösteriyor. Yapılan bir sürü çalışma pek çok geleneksel ilacın —örneğin Prozac'ın— plasebolardan daha fazla etkili olmadığını ortaya koydu. Yani başka bir boyutta başka bir şeyler oluyor."

Diğer üçü oturma odasına yönelirken, "Bitkisel karışımlar ilaç şirketlerinin pek ilgisini çekmedi," dedi Samira. "Öyle değil mi JJ?"

"Patentlerini alamadıkları sürece büyük ilaç firmaları o tür şeylere aldırış etmez. Mesela Taheebo çayı. İsa'nın marangoz olduğu zamanlardan beri mevcut. Herkes o şeyin kansere çare olabileceğini biliyor. İlaç sektörünün buna tepkisi ne oluyor? İlgilenmiyorlar bile. Çünkü Taheebo'nun patenti alınamaz. Çünkü bir ağacın kabuğundan elde ediliyor! Onu Tanrı yaratmış! Pfizer ve Merck patentini alamaz!"

Samira kızılderili heykelinin yanındaki plastik kaseden bir kurabiye alıp ağzına attı. "Öğğğ... Bu ne be! Bunların tadı köpek bisküvisi gibi. Hayır, *gerçekten* köpek bisküvisi bunlar."

lıyorum. Tamamen bitkiseldir: Geyikotu, rezene tohumu ve hezaren çiçeği ruhu. Köpekler için iyi bir ağız deterjanı."

"Aslında çok da kötü değiller," dedi Samira ağzındakini çiğnerken. "Bir tane ister misin, Noel?" Kelimeleri öğrenme zorluğu çeken bir çocuk gibi telaffuz etmişti.

"Hey Sam!" dedi JJ, "Hangi hayvan saati en doğru gösterir?"

"Geçiniz."

"Bekçi köpeği.* Bunu duymuş muydun, Nor? Bekçi köpeği."

"Çok komik."

"Kütüphanende harika kitaplar var," dedi Samira gülümseyerek. "Sen de bir şeyler yazıyor musun?"

"Aslında evet. Yazmaya eğlence sektöründe başladım. Film fragmanlarının yanı sıra reklam sloganları da yazardım. Tabii bütün bunları akredite olmayan bir üniversitede yaratıcı yazarlık kursu aldıktan sonra yaptım. Pek çok filmde çalıştım."

"Gerçekten mi?" diye sordu Samira. "Hangileri mesela?"

"Aslında sonuncusu henüz gösterime girmedi. Birtakım yasal pürüzler var. Filmin adı *Yüzüklerin Efendisi: Editör Yardımcısının Kurgusu*. Yıllardır bu sektörde çalışıyorum. Serbest olarak diyelim. Sony için de bir şeyler yazdım... Bilirsiniz işte, sahte yorumlar

* Bir kelime oyunu. Bekçi köpeğinin İngilizcesi 'watch dog'dur. 'Watch' kelimesi aynı zamanda kol saati anlamına gelir. (ç.n.)

falan. Boşluk, boşluk ve diğer boşluklarla ilgili bir film' sloganını bulan da bendim. Bu geyiği ilk başlatan bendim. Ve o sloganı çalan şirketlere dava açmayı düşünüyorum. *Boşluk, boşluk ve diğer boşluklarla ilgili bir film.* Bunu yazan bendim."

Norval başını salladı. JJ'nin neden söz ettiği hakkında hiçbir fikri yoktu ve umursamıyordu da. Ona göre edilen laflar JJ'nin bir zamanlar eğlence sektöründe çalışmış olduğuyla ilgili cümleden sonra zorlama zırvalıktan başka şey değildi. "Artık şu bongları doldurmaya başlasak nasıl olur?" diye sordu.

"Bununla ilgili *Hartford Courant*'da çıkmış bir makalem var." Bir çekmeceye uzandı ve sıkışmış olduğunu anlayınca zorladı. Açınca da eline aldığı anda yırtılan buruşmuş bir gazete çıkarttı. "Dinleyin, bunların hepsini ben yazdım: 'Kocalar, karılar, çocuklar ve diğer doğal afetlerle ilgili bir film.' 'Hayat, aşk, uçaklar ve diğer inişli çıkışlı yolculuklarla ilgili bir film.' 'İş, evlilik ve diğer mücadele çeşitleriyle ilgili bir film...' "

"Tamam," dedi Norval. "Ana fikri aldık."

"'Arkadaşlar, aileler ve diğer korkunç hayvanlarla ilgili bir film.' 'İnsan kaçırma, araba hırsızlığı ve diğer flört ayinleriyle ilgili bir film.' Bunların hepsi benimdi. Duymuş olabilirsiniz. Sonra herkes formülümü çalmaya başladı. Tıpkı *Sensiz Olmaz* gibi: 'Bağlanma korkusu, işten nefret etme, âşık olma ve diğer popüler kültür özellikleriyle ilgili bir komedi.' Bu çok eksik, çok güçsüz. Bir de *Panik* var elbette: 'Aile içi şehvet, cinayet ve diğer orta yaş krizleriyle ilgili bir hikâye.' Ve..."

"İyi, güzel," dedi Norval.

"*Başkanın Adamları: Gerçek, adalet ve diğer özel efektlerle ilgili bir komedi.* Şimdi neden dava açmak istediğimi anlıyor musunuz?"

"Anladık," dedi Norval. "Çekmecende başka bir şeyler daha var mı? Tercihen yasadışı bir şeyler..."

"Müzik sektöründe de çalıştım. İmlası bilerek bozulmuş kelimeler buldum. Aslında bu işi ilk başlatan benim. Şu anda o alan harika durumda, değil mi?"

"Tam anlamadım..." dedi Samira. "Led Zeppelin ya da Def Leppard ya da Limp Bizkit gibi mi?"

"Bunu şarkılara uygulayan benim. Bilirsiniz işte, 'Majuk Karpit' ve 'Loodakris ve 'Sk8er Boi' gibi. Sonra iş aldı başını yürüdü. Müzisyenler bilerek yanlış yazılmış kelimelere *bayılır*. Çok asice. Böylece bir reklam ajansına geçiş yaptım. Sayısız slogan yazdım. Vermont'taki Funds-o-Rama için yazdığım bir tane var mesela. Hazır mısınız? 'Sadece yatırım yapmayın. Batırım da yapın.' Bunu da ben yazdım. 'Sadece yatırım yapmayın. Batırım da yapın.' "

Norval ona boş gözlerle baktı. "Peki bu... Ne demek oluyor bu?"

"Emin değilim. Ama herkes sevdi. Sonunda büyük paralar karşılığı başka bir şirkete sattılar."

Norval başını salladı.

"Bir tane daha söyleyeyim: 'Sadece bir buzdolabı değil. Aynı zamanda bir ideoloji.' Bunu da ben yazdım. 'Sadece bir buzdolabı değil. Aynı zamanda bir ideoloji.' "

"Harikaydı diyeceksin, değil mi?" diye sordu Norval.

"Hayır, bunu hiç kullanmadılar. Vitamin hapı denklemini de ben mi yazdım? Evet, o bir klasikti. Hap sayısı artı x. Bunu da ben yazdım."

"Ne... Yani biz şu an neden bahsediyoruz?" dedi Samira.

"Artık 100 hapınız yok, değil mi? 90+10 bedava hapınız var. 50 hapınız yok. Yerine..."

"Kırk artı on bedava hapımız var."

"Doğru. Bunu başlatan da bendim. Sonra roman yazmak için reklam ajansından ayrıldım. Yüz kırk üç yerden red cevabı aldım. Sanırım bu bir rekor. Dosyayı Guinness'e gönderdim —bilirsiniz, reklam reklamdır— ama Guinness'te öyle bir kategori bulunmadığını söylediler. Yakın gelecekte o yönde bir planları yokmuş.[23] Falkland Adaları'ndaki bir şirketten azar bile işittim. Aslında tam şirket de sayılmazdı. Ahırında bir fotokopi makinesi olan bir çiftçiydi. Her neyse... Sonunda basım giderlerini kendim karşıladım. Banka kredisi almak zorunda kaldım, ama her kuruşuna değdi. Laurentian Bankası hâlâ peşimde."

JJ her nedense tam o noktada yüksek perdeden, ürkütücü olmaktan çok bulaşıcı sayılabilecek bir kahkaha patlattı. Kitaplığa yürüdü ve elleriyle dizlerinin üstüne çöktü. En alttaki rafın altına sıkıştırılmış, hepsi kül grisi

---

[23] Asistanlarım araştırma yaparak bunun bir rekorun yakınından bile geçmediğini ortaya çıkardı. John Creasey adlı bir İngiliz yazar yedi yıl içinde bir sürü roman yazdı ve 1925 yılında ilk kitabını yayımlatmayı başardığında 743 kez reddedilmişti. Bu kitaplardan ikisini bir haftada yazdığını, o bir haftada da günlerinin yarısını kriket oynayarak geçirdiğini iddia etmişti. [Dr. Vorta'nın Notu]

renkte, sırtlarında hiçbir şey yazmayan bazı ciltli kitaplar vardı. İçlerinden birini aldı. "İşte, bir göz atın."

"Neyle ilgili?" diye sordu Samira.

"Kaybolan aşk birliği. İkinci bir şans yakalamak. Bu geleneksel anlamda bir roman değil. Herhangi bir olay örgüsü yok ve tasarım olarak senfonik. Dur durak bilmeden sekiz haftada besteledim. Çok iyi yorumlar almadı belki, ama yine de olumlu yönünden bakmaya çalıştım. Annem bana hep öyle yapmamı söylerdi. Her zaman bir umut ışığı vardır. Bir kopyasını kargoyla Oprah'a gönderdim."

Norval refleks olarak devirdiği gözleri dışında her zamanki alaycılığını ve tersliğini kontrol altında tutuyordu. Bunun nedeni JJ'nin duygularını incitmekten çekinmesi değildi, çünkü herif zaten umursamazın tekiydi. Asıl neden JJ'nin onun için çok kolay bir hedef olmasıydı: Sanki yıllardır göğsünde kendi elleriyle astığı 'Bir Tekme de Sen Vur' levhasıyla dolaşıyordu. Sir Andrew Lloyd Webber ile ya da Sir Elton John ile dalga geçmek gibi bir şey olurdu bu. Ayrıca Norval'ın aklında başka bir şey vardı: İnsanı kendinden geçiren bitkilerin vaat ettiği güzellikler. İlgileniyormuş gibi yaparak kitaplardan birini aldı ve arka kapağını okudu:

ÖVGÜ

DOĞRU KİMYA

JEAN-JACQUES YELLE

"Çok **iyi**." – Gaétan Yelle

"Çok **iyi**." – Stéphane Yelle

"Çok **iyi**." – Valérie Yelle

Ovid'in söylediği gibi 'sanatın mükemmelliği sanatı gizlemekte' ise,

YELLE'NİN ÜSLUBU MÜKEMMEL:

Sanatını o kadar iyi gizlemiş ki atom mikroskobuyla bile görmek olanaksız.

— *The Mirror*

HER YAŞTAN İNSAN İÇİN,

on yaşın altında olmak kaydıyla."

— *Hour*

İNSANI HAYRETLER İÇİNDE BIRAKIYOR

Kitap ayracınızı birinci sayfadan almanız tek kelimeyle imkânsız.

— *Senior Times*

ZARİF bir font.

— V-Q Design

BU KİTABI MUTLAKA ALIN!

— R.C. Roux, Kredi Yetkilisi, Laurentian Bankası

"Bu bir şaka, değil mi?" dedi Norval.

"Bu bir halkla ilişkiler parodisi: Kendi kendinle dalga geçme. Karesi alınmış postmodernizm. Ayrıca onlar gerçek yorumlar; hiçbirini ben uydurmadım!"

"Gerçekten..." dedi Samira kararsız bir şekilde. "İşe yarar bir taktikmiş. Hoşuma gitti."

"Yaratıcı yazarlık kursunda çok şey öğrendim. Mesela benzetmeleri mümkün olan her yerde kullan-

mayı. Çünkü eleştirmenler ve jüri üyeleri benzetmelere bayılır. Binlerce benzetmem var: 'Kimyasal silah fabrikasındaki deney tüpleri gibi... Kupkuru kesilmiş ölü bir ağaca sıkı sıkıya dolanmış bir sarmaşık gibi... Sarhoş bir berber tarafından tıraş edilmek gibi... Bir tavan arasına terk edilmiş kırık uçurtmalar gibi..."

"Tamam," dedi Norval, "Ana fikri..."

'Kaderine terk edilmiş bir yarış arabası gibi... Unutulmuş bir dipnotu gösteren yıldız işareti gibi... Timsahların ağzına girip dişlerini temizleyen kuşlar gibi... Vesaire, vesaire. Hepsini alfabetik sırayla disketlere kaydettim. Onları bulmak için tek yapmam gereken ilk sözcüğün ilk harfini hatırlamak.

Noel'in o ana dek her şeyi anladığı söylenemezdi. Bunun nedeni sadece seslerin zihninde yarattığı imgeler değil, Samira'nın varlığı nedeniyle nutkunun tutulması, dudaklarının hissizleşip mühürlenmiş gibi kapanmasıydı. Samira'nın gözleri —Doğu'nun o kara gözleri— onunkileri kamaştırıyor, bacaklarını adeta pelteye dönüştürüyor, ucuz bir mum gibi eritiyordu. İç dünyası da darmadağın olmuştu ve kulakları beyninin hiçbir şekilde anlamlandıramadığı fotoğraflar çekiyordu. Konuşulanlarla ilgileniyormuş gibi yapmaya çalıştı.

"Ama size bir şey söyleyeyim mi? Başıma gelen en iyi şey kitaplarımın çuvallamasıydı. Çünkü artık yazar olmadığımı biliyorum. Fakat yine de denemem gerekiyordu, beni anlayabiliyor musunuz? Halen hobi olarak bir şeyler yazıyorum. Ama artık gerçekten hoşuma giden bir şey buldum. İyi yapabildiğim, bana

para kazandırabilecek bir şey."

"Bunun ne olduğunu sormaktan çekiniyorum," dedi Norval.

"BAT."

"Harika."

"Ama bütün soruları başarıyla yanıtlıyorum!" dedi JJ. "*Siz* neler yapıyorsunuz bugünlerde? Kim başlamak ister? Elleri görelim."

Samira, "Neden JJ'ye son projenden bahsetmiyorsun, Norval?" dedi. "Şu performans sanatından söz ediyorum."

"Benim yerime neden *sen* bahsetmiyorsun?" diye yanıtladı Norval.

"Pekâlâ. Norval kendine yirmi altı haftada yirmi altı kadınla sevişmek gibi son derece muazzam bir sanatsal hedef koydu. Hem de bunu alfabetik sırayla yapacak."

"Hadi canım!" dedi JJ. "Seni adi üçkâğıtçı! Hey, istersen sana bir prezervatif sponsoru bulabilirim. Ne kadar ilerledin? Hedefine varmaya ne kadar kaldı yani?"

"Aslında programımın önündeyim," dedi Norval. "Geçen dönemin ortasında başladım, dolayısıyla işe öğrenci listelerimi inceleyerek giriştim."

JJ başını salladı. "İyi ama bu... Kurallara ve etiğe aykırı değil mi?"

"En can alıcı nokta da orası işte. Fransız sembolizminin ana teması, başta ahlak olmak üzere nesnelli-

ğin yapmacık olduğudur. Ahlak, mantığı ya da doğası gereği herhangi bir temeli ya da yaptırımı olmaksızın insanlar tarafından uydurulmuştur."

"Tamam da, ahlaki kurallar insanların birbirlerini, kendilerini incitmesini ya da bizi düşüşten korumak için..."

"Kimse düşerek bir yerini incitmemiştir; asıl zararı veren sonundaki durma anıdır. Esasen hava dalışı, BASE atlayışı ve bungee jumping'in bulunmasından bu yana serbest düşme bir spor, yüksekten atlamanın zevkinin çıkarıldığı bir tür intihar provası haline geldi. Benim yaptığım da mecazi anlamda bundan ibaret."

JJ başını kaşıdı. "Sanırım bu mantıklı bir açıklama. Beni yanlış anlamanızı istemem tabii. Şu alfabe projesini ben de uygulamak isterdim, ama sanırım benimki yirmi altı haftadan biraz daha uzun sürerdi. Aslına bakarsanız bu işi para verip halletmedikten sonra yirmi altı yıl da geçse bitmezdi herhalde. Hiçbir zaman fıstıkları kendine çeken biri olmadım. İyi ama, kimse karşı çıkmıyor mu projene? Yani haber kulaktan kulağa yayılmıyor mu?"

"Evet, götün teki Kadın Çalışmaları Bölümü Başkanı'na ötmüş."[24]

"Amanın! Ama... Şu işin neden alfabetik sırayla olması gerekiyor?"

"Çünkü ucunda yirmi beş bin papel var," diye

[24] Bunu ahlaki bir görev saydım. [Dr. Vorta'nın Notu]

yanıtladı Samira. "Ve çünkü o, Yunan mitolojisinde vücudunun yarısı keçi olan karakterlere benziyor."

Norval ona aldırmadan açıklamaya koyuldu. "Alfabetik sıralama bana âşık olmaları ya da en kısa sürede tekrarını istediklerine dair yaygara koparmaları halinde partnerlerime bunun uçsuz bucaksız bir vaha olmadığını, tek gecelik bir performans olduğunu açıklamama yarıyor. Başka deyişle kancanın ucuna takılıp kalmamı engelliyor."

"Ve seks bağımlılığı nedeniyle Bay Şimşekdon bunu her halükarda yapacaktı. Üstüne para alması daha iyi olacak,"[25] dedi Samira.

JJ fal taşı gibi açılmış gözleriyle Norval'a bakarak, "Sen bir seks bağımlısı mısın?" diye sordu.

"Eğlence olarak başladı, sonra alışkanlığa dönüştü."

JJ tiz kahkahalarından birini patlattı. "Denizde balık, gibi diyorsun ha? Hep aynısını yemek olmaz tabii!"

Norval şarabından bir yudum daha aldı. "Baudelaire'in *flâneur* kavramını bilir misin?"

"Eee... Biliyorum diyemeyeceğim."

"Kendi dert ve ıstıraplarından kurtuluşu, önce iç-

---

[25] Psikiyatri terimleriyle ifade etmek gerekirse NXB satiryazis veya bir başka deyişle Don Juanizm'den muzdariptir. Bu durum cinsel zevk ya da birini yatağa atma isteğiyle aşırı meşgul olma, yüksek riskli davranışı kronik olarak kovalama ve sürdürme olarak da açıklanabilir ve daima geçici ve istismara dayalı ilişkilerle sonuçlanır. NXB, kendisini psikoseksolog olarak nitelendirme çabalarıma ısrarla karşı koydu. [Dr. Vorta'nın Notu]

kiyi, sonra cinsel ahlaksızlığı denedikten sonra ulaşması zor bir idealin —kusursuz aşkın— peşinde, şehrin sokaklarında dolaşarak arayan kişiye denir. Ne var ki, insanlar doğaları gereği sevgi dolu ve tek eşli değil, bencil ve sadakatsiz oldukları için bu arayış asla başarılı olamayacaktır. İşte bu yüzden *flâneur*, bir kadından diğerine, bir ilişkiden başkasına koşar ve sürekli arar, ama asla bulamaz."

Çok güzel dile getirdiğini düşündü JJ. Gerçek bir şair. "Sen misyonu olan bir sanatçısın." Tevazu ve derin bir saygıyla, sanki onun hizmetkârı ya da uşağıymış gibi baktı Norval'a.

"Misyonu olan bir insandan ziyade aleti sertleşmiş azgın bir köpek diyebiliriz," dedi Samira. "Hayatımda böyle bir saçmalık duymadım."

"Peki," dedi Norval, "Bir de şöyle açıklayayım. Hayatta iki zevk vardır: Yemek ve seks. Aynen bu sırayla. Gerisi koca bir hiçtir."

"Parayla ne yapacaksın?" diye sordu JJ. "Yiyecek bir şeyler mi alacaksın?"

"Seni ilgilendirmez."

"Saygı duyarım," dedi JJ.

Noel bakışlarını *Monte Kristo Kontu*'nun arasına ayraç koyulmuş sayfasından kaldırdı ve Norval'ın bir sırrı saklamayacak kadar kaba olmasına içerlemiş bir halde, "WWF'ye verecek," dedi kısık bir sesle.

Üçü birden ona baktı; sadece Norval'ın bakışları öfke doluydu.

JJ bir kez daha kafasını kaşıyarak, "Yirmi beş bin

papeli Dünya Güreş Federasyonu ile ilk bağlayacak." dedi.

Noel çömeldi, kitabı yerine koydu. "Hayır, Dünya Doğal Hayatı Koruma Fonu'na*."

"Süper!" diye haykırdı JJ. "Nor, harikasın be adamım! Evet bebeğim!"

"Ya oraya bağışlayacağım," dedi Norval, "Ya da Kanada Mizantropi Merkezi'ne."

JJ dudaklarını titretecek kadar kuvvetli bir ıslık çaldı. "Peki, ne kadar ilerledin dostum? Hangi harftesin?"

Norval cevap vermeden önce durakladı ve paketinden yavaşça bir Arrow sigarası çıkardı. Noel nefesini tuttu ve kendini duyacağı cevaba hazırladı. Ne var ki, saniyeler geçmesine rağmen bir yanıt gelmedi. Muhtemelen JJ'e ait olan kibritin kırmızı fosforunun yanmasıyla birlikte duyulan ıslığa benzer ses böldü sessizliği.

Samira, "Sanırım S'de kaldığını söylemiştin bana," dedi sonunda. "Öyle değil mi?"

Norval ona soğuk bir bakış gönderdi, sonra ağzındaki dumanı o yöne doğru üfledi. "Evet, sırada S var."

JJ yarım saat boyunca diğer konukların gelmesini

* Dünya Güreş Federasyonu *(World Wrestling Federation)* ve Dünya Doğal Hayatı Koruma Fonu'nun *(World Wildlife Fund)* İngilizce kısaltmaları aynıdır. (ç.n.)

bekledi —ve kimse gelmedi— sonra da yeni kulübünün ismini ilan etti: İranlı Simyacı Ozanlar Derneği.

"Bunu şimdi uydurdum," dedi JJ. "Şimdi ve burada. Derneğin adını 'Simyacı Trubadurlar' koyacaktım, ama sonra Sam'ın İranlı olduğu aklıma geldi. Trubadurlar erkekti, değil mi?" JJ bilgisayarın tuşlarına basmak için duraladı. "Ve işte yeni kulübümüzü bu şekilde finanse edeceğiz. Siz de bakın, hepsi ekranda!"

DEVLET HİBELERİ

Hibeler hakkında Troff Enstitüsü© Biliyor muydunuz?

Geçen yıl akıl almaz miktarda devlet hibesinin kullanılmadan hazineye bırakıldığını biliyor muydunuz?

Sizin olabilecek bir paradan bahsediyoruz!! Devletin, ister inanın ister inanmayın, dağıtmak için sabırsızlandığı bir para. Üstelik kredi de *değil*. Para bulamadığınız için gerçekleştiremediğiniz projenizi artık finanse edebilirsiniz. Hem de tek kuruşunu geri ödeme endişesi taşımadan!! Bu parayı almanız için gereken tek şey... açacak bir ve kırmızı kurdelayı kesmek için bir .

Troff Enstitüsü© size her ikisini de vermeye hazır!

Şimdi başvurun!

- **HİBELER** kredi değildir. Geri ödemeniz gerekmez, **HİÇBİR ZAMAN!**
- Batanlar, kredi riski yüksek olanlar, hapiste olanlar için ideal.

BURAYA TIKLAYIN

Bu her halükarda dağıtılacak. Öyleyse neden **BEDAVA** nakit pastasından kendi diliminizi istemeyesiniz ki?*

*ABD ve Kanada Doları cinsinden dağıtılır. 1,000 $ ile 100,000 $ arasında hibeler mevcuttur.

ŞİMDİ BAŞVURUN!

şirketin CEO'sunu tanıyorum," dedi JJ. Bizzat...

"Demek CEO'yu tanıyorsun," dedi Norval.

"Evet! Okuldan eski bir arkadaşım!"

"Gerçekten mi? Bu nasıl da işime gelir!"

"Performans projen internette yayımlanmamış mıydı,?" diye sordu Samira öfkeli bir ses ve bakışla. "Eminim JJ görmek isteyecektir."

Norval görmek istemezdi ama.

"Au contraire!" dedi JJ. "Fed sitesinde mi? Bekleyin, Sık Kullanılanlarıma eklemiştim. Evet. Edebiyat linkine mi tıklıyorum? Sonra... Finanse Edilen Projeler mi?" JJ kısık gözlerle ekrana bakarken küçük bir okul çocuğuna benzemeye başladı; güçlü bir konsantrasyonla adeta donmuş, dilinin ucu ağzından çıkmıştı. "Sonra... 'A' harfine mi bakacağız?"

"İki kelimelik bir başlık olacak," dedi Samira.

"Bakalım... Burada *Akrobat Fareler* diye bir şey var. 'Farelerin içine doldurulup daha sonra ateşe verilen bir mavnadan suya atlayışının izleneceği *su balesi*...' Tamam, buldum! Voilà!"

Proje adı:	***ALPHA BET***
Sanatçı:	Norval Blaquière
Tür:	performans sanatı / geçici sanat
Süre:	26 hafta

Özet: Bu basit ve temel yapıdaki çiftleşme eylemleri serisi, Apuleius'tan *Binbir Gece Masallarına*, Boccaccio'dan Byron ve Baudelaire'e uzanan erotolojik bir gelenek çerçevesinde cilveleşme ve tek eşliliğin teleolojik kodlarını, nesnel gerçeklerin doğrusal çizgiler boyunca ilerleyen yanıltıcı Modernist takibini ve istikrarsız sembol-anlam mekanizması, insanların simulasyonlarla kovalama ve ayartma taklitlerini karıştırması için ayarlanmış siber çöpçatanlar gibi başıboş olgularla yayılan mitolojiye dayalı Romantik aşk idealini deneysel olarak yerle bir etmektedir.

FİNANSMAN ONAYLANDI ✓ (25,000 $)

ne demek istediğini pek anlamadım ama... Son satır hariç tabii. Tebrikler Nor..."

"Artık zamanı geldi, JJ. Gecenin kimyasal aşamasına geçmeliyiz. Ya şimdi bir şeyler yaparız ya da ben basıp giderim."

"Öneriye katılıyorum. Beni izleyin gençler."

JJ onları bir zamanlar yemek odası olması muhtemel bir mekâna götürdü ve yerdeki halıyı ayağıyla kenara itip ortaya çıkan ambar kapağını açtı. Üç konuk bazı basamakları olmayan tahta merdivenden JJ'nin peşi sıra inerken eski bir Fransız şarkısının hafif tınıları duyuluyordu. Bodrum katı tavan yüksekliği bir metre seksen santimden az olmasına rağmen şaşırtıcı derecede ferahtı. Ayrıca her biri 1500 watt'lık altı 'growlight' lambası sayesinde oldukça da aydınlık, ama aşırı derecede sıcaktı. Birkaç kanal mekâna taze hava sağlıyor, fanlar bunu emip kömür filtrelerine gönderiyordu.

"Olağanüstü," dedi Norval, sonra eğilerek yedi buçuk litrelik saksıların içindeki bir düzine bitkiyi inceledi. Uzunlukları bir metre yirmi santimle bir metre seksen santim arasında değişiyordu ve ürün verme dönemleri yaklaşmıştı. "Bunlar gibisini görmedim daha önce. Nasıl bir sistem kullanıyorsun?"

"Medcezir, fototron. Oda sıcaklığını otuz derecenin biraz altında sabit tutan bir ısı pompası var. Elektrik kesintisi halinde devreye girecek jeneratör şurada. Sayaçları kontrol eden meraklılar olduğunda da işime yarıyor."

"Trenet ne alaka?" dedi Norval.

yıllara ait bir Fransız şarkısına kulak kabartarak duraladı.

'Que reste-il de nos amours /Que reste-il de ces beaux jours...'

"Bitkiler Charles Trenet'e *bayılıyor*," dedi JJ. "Gerçekten tepki veriyorlar." Her nedense Noel'e gülümsedi. O da kendi kendine gülümsüyor, seslerin ve kokuların keyfini sürüyordu. 'S'ye dair söylenenler hariç elbette.

Samira, "İçerisi neden bu kadar sıcak olmak zorunda?" diye sordu şakağındaki teri silerken.

"İşin inceliği dişi bitkilerin çiçek açan uçlarının olabildiğince çok reçine üretmesini sağlamakta. Yapraklar ve çiçekler güneş ışığından —ki bizim durumumuzda 'growlight'ten— korunmak için reçine salgılar."

"Bu güzellikler de ne?" diye sordu Norval, en uzun iki bitkiyi işaret ederek.

"Bunun adı Avarelikte Aşk. Baharatlı bir dumanı olur ve çiçek açtıktan sonra harikadır. Güvenli, kısa etki süreli, bağımlılık yapmaz. Yaratıcısından aldığı adı da Yelleyemişi. Büyükbabamın bulduğu bitkilerden, bilimin bugüne kadar adını koyamadığı, büyükbabamdan önce hiç görülmemiş, ondan sonra da bir daha görülmeyen bir türden üretilmiştir."

Norval ağzının suyu akarak, "Bu kulüp her an biraz daha ilgi çekici olmaya başladı," dedi.

Samira, "Polislerden korkmuyor musun, JJ?" diye sordu.

"Eh! Çünkü biliyorsun ki, bu yaptığın yasadışı bir şey."

"Yasadışı olan da neymiş?"

"Bu şekilde... Marihuana ya da tatula ya da her neyse bu şeyden yetiştirmek."

JJ güldü. "Bu marihuana ya da tatula değil. Bunlar organik alternatif ruh hali iyileştiricileri, ithal edilen nadir egzotik bitkiler. Tamamen yasallar."

Norval gözlerini kapadı, açtığmda JJ'nin, odanın, kulübün, hepsinin yok olmuş olmasını umdu. Gözlerini açtı. "Üçümüzü birden buraya, bu zindana benzeyen bok çukuruna *yasal* bitkilerini göstermek için mi indirdin, JJ? Ciddi *olamazsın*. Bunlar gerçekten yasalsa nasıl kafa yapabilirler ki?"

"Hayretler içinde kalacaksın," dedi JJ sakin bir şekilde. Bebek yüzü kırışmış, gamzeler belirmişti. "Hayır Sam, korktuğum polisler değil. Başka birisinden korkuyorum."

"Kimden? Motosikletlilerden mi? Hells'den* mi?"

JJ başını salladı; gözlerinde şimdi hafif bir endişe vardı. "Bir de Rock Machine'den.* Bitki yetiştirenlerin öğrendiği ilk basit kural: O iki çetenin ikisine de bulaşma!"

"Yoksa sen yaptın mı? Yani onlara bulaştın mı?"

---

* Özellikle ABD ve Kanada'da etkin olan, üyeleri yasadışı işlerle uğraşan motosikletli çete. 'Hells Angels' olarak da bilinir. (ç.n.)

* Quebec'de aktif olan bir başka motosikletli çete ve Hells'in başlıca rakibi. (ç.n.)

Evet, iki çeteye de marihuananın yerini tutacak maddeler sattım. Bitki yetiştirdiğimi anladılar — aslında izimi hidroponik malzeme aldığım yer aracılığıyla bulmuşlar— ve ziyaretime geldiler. Bir 'dayağı bas ve konuştur' faslı. Öyle durumlar aynasızların kapına dayanmasından daha ciddidir. Sana iki seçenek verirler: Birincisi onlar için çalışmak. Seni korurlar; ne zaman ve ne kadar ürün yetiştireceğini, birinci safhadaki tomurcuklar için ne fiyat vereceklerini söylerler ve işi batırmamanı öğütlerler. İkincisi, ışıklarını, tomurcuklarını, paranı ve istedikleri diğer şeyleri onlara teslim edersin. Elbette polise gitmek gibi bir seçeneğin yoktur. Ama bunu yapacak kadar aptalsan, mekânını ateşe verirler."

"Ve sana da 'dayağı bas ve konuştur' ziyaretinde mi bulundular?" diye sordu Samira.

"Evet. Ertesi gün köpeğim Merlin'i bir ağaca asılı buldum. Otlarımın yasal olduğunu; hint keneviri, esrar, haşhaş, tatula veya sihirli mantar olmadıklarını söyledim. Ama yine de sık sık uğrayıp tehditlerini sürdürdüler. Yasadışı mallar üretmeyi de düşündüm bir ara, ama sonunda kanunlara uygun bir duruş sergileyip vazgeçtim. Ayrıca annemle babam da karşı çıkardı buna. Ben, 'vücuduna bir tapınakmış gibi davran,' diyorum. Otlarımın çoğu insana, vücuduna ve ruhuna iyi gelir. Mesela şu grubu ele alın; bunların hepsi 'canlandırıcıdır'. Fiji'nin Kava Kava'sı, Caliban Root, Byron'ın Eroini, Hawaii'nin Baby Woodrose'u, Suriye'nin Sedefotu, Ekvator Gine'sinin Iboga'sı, Japonya'nın Beyaz Kediotu..."

Kelimelerin tınısı Samira'ya bir büyü, Norval'a ise

kötü bir rüya gibi geliyordu. Bir şeylerin çok çarpık olduğunu düşündü; hem de pek çok açıdan yanlıştı. Noel'in aklıysa bir blender gibi dönüyor; meyve renkli şekilleri eziyor, karıştırıyor, çırpıyordu. JJ'nin söylediği son iki sözcük, yani 'Beyaz Kediotu', ilk aşkıyla ilişkilendirdiği bir şiirdi ve birden beyninde girdap gibi dönmeye başlamıştı. Görüntülerin, duyguların retinalardaki şenliği!

Arkadaşının kapalı göz kapaklarının hafifçe titreştiğini gören Norval, "Renklendin mi?" diye sordu. "Noel?"

Noel başparmağı ve işaret parmağıyla gözlerini ovuşturdu. "Eee... Pek de..."

"Anlatsana."

"Sadece bir... Şiir. Beyaz Kediotu."[26]

---

[26] Alev alev yanan oda ve şu beyaz yatak,
Bir sandalyenin üzerine düşen etekler,
Yarı açık duran bir roman,
Şapkanın, tokaların, pudranın ve boyanın yayıldığı yerde;
Yüzünü içine, en derininin
Gizlerine çeken,
Ve güzel günlerin unutulmuş anılarını
Gizemli bir şekilde orada tutan ayna;

Ve sen, yarı giyimli, yarı uyanık,
Baygın gözlerle garip garip bana bakan,
Ve ben, uykusuzluktan acıyan gözlerle,
Uyuşmuşçasına sana bakan;

Bu (bir korkuya daha ihtiyacım var mı? Bir umuda daha dayanabilir miyim?)
Bir anının hayaletlerini canlandıracak,
Eğer olur da bir gün yine,
Mendilime Beyaz Kediotu kokusu sinerse.
– Arthur Symons, 'Beyaz Kediotu' (1895). [Dr. Vorta'nın Notu]

"Beyaz Kediotu mu? Onunla mı başlamak istiyorsun?" dedi JJ kaçırdığı fırsatı tekrar yakalamanın heyecanıyla. "İşte iyi bir müşteri. Bu ürün kara alıç, gilaburu kabuğu ve gündüzsefası çekirdeğinin karışımıdır. Kestereyle sarılıp içine kediotu yağı katılmıştır." Sonra içinde sıra sıra küçük plastik numune kapları olan pazarlamacı çantasını açtı. "İkinci seçenek olarak Kuzeyin Afyon Ruhu ile Absent YSD arasında tercih yapacağız."

"Absent mi?" dedi Norval şüpheyle. "O kısaltmadaki harflerin ne anlama geldiğini öğrenebilir miyim?"

JJ'nin yüzünde kocaman bir mutluluk gülümsemesi belirdi. "Yüreği Sevgiyle Doldurur."

"Ben eve gidiyorum," dedi Norval.

Montunu çıkartmadan kanepeye çöken Norval'e göre ölüm haricinde işler daha kötü gidemezdi. JJ'nin, işlediği bütün günahlar için başına sarılmış bir ceza olup olmadığını düşünüyordu. "Bu bokun kafa yaptığından emin misin?" diye sordu.

"Kendin karar ver," dedi JJ. "İkinci seçeneğimiz ne olacak şimdi?"

"Niye her şeyi blender'e atıp içine de bir buçuk litre votka dökmüyoruz ?" diye sordu Norval.

"Neden Kediotu ile başlayıp sonra Absent ile devam etmiyoruz? Afyon tohumu, hayıt meyvesi, yer fesleğeni ve pelin otunun yasal bir türevinin karışımıdır Absent. Biraz E gibidir, ama zararsızdır. Üstüne

cila olarak da kendi imzamı taşıyan bir tür olan Yelle Yemişi'nden bir cigaralık saracağım size. Başlayalım mı?"

"Beni sayma," dedi Samira. "Uyuşturucular beni olduğumdan da fazla paranoyak yapıyor. Sen ne diyorsun, Noel?"

"Ben de yokum."

JJ tuvalet kâğıdı rulosu kalınlığında üç cigaralık sararken, "Emin misiniz?" dedi. "Bu birinci sınıf bir ürün. Yelle Yemişi'nin reçinesi o kadar boldur ki, cigaraları gevşek ve büyükçe sarmak gerekir, yoksa içerken dumanı yapışkan maddenin içerisinden çekemeyiz. En iyi şekilde bununla yapılır." JJ kanepenin altından muhtemelen Birinci Dünya Savaşı zamanından kalma bir gaz maskesi çıkardı. "Daha önce hiç görmediğiniz, hatta hayal bile etmediğiniz şeyler göreceksiniz dostlarım." Cigaralıklardan birini babasının Zippo çakmağıyla yaktı ve Noel'e uzattı.

"Ben şu anki halimle yeterince halüsinasyon görüyorum," dedi Noel başını iki yana sallayarak.

"Bu ilkinin bazılarında yaptığı tek yan etki biraz kekelemektir," diye açıkladı JJ. "Ama her nedense arıza sadece *r* harfinde oluyor. Bir de kâğıdı gliserinden arındırılmış meyankökü ne batırıldığı için sesinizin tonunu değiştirebilir. Bana hiç olmadı, ama sizde ne olur bilmiyorum. Mesela ben bunu içince 'evet' yerine 'ebet' diyorum. 'Hayır' yerine de 'haayır'."

Norval montunu çıkarıp şöminenin yanına geçti ve cigaralıkların ikisini de yaktı. Durumun gereklerine göre tadil edilmiş Cartman gaz maskesiyle dumanı

içine çekmek üzereydi. Maskeyi kaldırdı. "Hızlı mı, yavaş mı? Kafa ütüleme de onu söyle."

"Bence fazla asılmamalısın," diye uyardı JJ.

Norval tek seferde her iki cigaranın da neredeyse yarısını çekti, sonra kanepeye yığıldı. Gaz maskesi hâlâ yüzündeydi.

"Norval?" dedi Samira gülümseyerek. "İyi misin?" Yanıt gelmeyince gülümseme kayboldu. "Nor?" Norval elini maskeye attı, ama çıkaramadı. Samira yardımına koşup maskeyi yırtarcasına çıkardı.

Norval spazm geçiriyormuş izlenimi veren sırıtışı ve kan çanağına dönmüş gözleriyle kulübün üyelerine baktı. Kediotu ve pelin otu, özellikle de bir araya geldiklerinde neredeyse ölçülemeyecek derecede güçlü bir etki yaratıyorlardı. "Bu kulübü *seviyorum*," diye geveledi kalın ve tok bir sesle. "Herkesi seviyorum. Özellikle de seni JJ."

"Hey, ben de seni seviyorum adamım..."

"Yar-r-ın yine gelebilir miyim?"

Norval sonraki yarım saat boyunca yüksek sesle Fransızca konuştu; Paris'te oynadığı çocukluk oyunlarından, Mitsou adlı bir evcil tavşandan, folyodan yapılmış bir kılıçtan söz etti ve sırayla odadaki herkesi ne kadar çok sevdiğini anlattı. Sonra banyoya gitti. Herkes kusacağını düşünmüştü.

Bunun yerine yüzünde bir gülümsemeyle geri döndü. Pembe tuvalet kâğıtlarını omuzlarına şal gibi sarmıştı ve elindeki lavabo pompasıyla eskrim hamleleri yapmaya başladı. Sonra aniden yere bağdaş kur-

du, ısrarla cennette olduklarını savundu, sonra da uyuyakaldı.

"Tavandan giriş yaptı," dedi JJ. "Onu uyarmıştım. Ölçülülük en iyi politikadır."

Ortamdaki buharı soluduğu için Noel'in kafası da güzelleşmişti. Zihni renksiz ve berraktı, güveni en üst düzeydeydi. "Norval ölçülülüğün düşmanıdır," dedi en iyi arkadaşına gururla bakarak. "Aşırılığın en şiddetli savunucusudur o. En kıskandığım özelliklerden biri bu."

Samira başını sallayarak onayladı. "Katılıyorum. Aşırılık yolu, bilgeliğin sarayına çıkar derler." Fikrini değiştirmişti ve iki ayrı karışımdan birden nefes çekiyordu. O da kendini aşırı derecede zinde hissediyordu, zihni şaşırtıcı şekilde berraktı. Birden gözüne olağanüstü yakışıklı görünmeye başlayan Noel'e gülümsedi. Gözlerini kapattı, akıl karıştırıcı bir ses beynine nüfuz ettiğinde uykuya dalmak üzereydi. Bilincini kaybedip karanlığa gömüldüğü o geceden gelen bir ses...

JJ öylece ortaya doğru konuşurken, Noel de duman dolu odadaki nesneleri tek tek inceledi: Eski doğu nargilelerine benzeyen pirinçten yapılma bongları, (bergamot ya da mürrüsafi) kokulu mumları, Kızılderili heykelini, içi doldurulmuş kediyi, her şeyi. Mutlu bir rüyanın ortasında gibi görünen Samira'ya baktı. Parfüm ve mistik duman kokularını soludu, gözlerini yumdu, odanın bir yeraltı mağarasına, eşyaların da harikulade heykellere dönüşmesini izledi. *Monte Kristo Kontu*'nun sayfalarından birini yaşıyordu sanki; Alaaddin'in Sinbad tarafından sunulan esrarı içtiği ve

heykellerin *yüzlerinde sevgi dolu gülümsemelerle, saçları dalgalar gibi omuzlarına dökülerek, onu işkenceyi andırır şekilde pençelerinde tutarak, duyularını şehvetli bir öpücük kondurmuş gibi zevke boğarak* aniden yürümeye başladığı sayfayı.

Noel gözlerini açtı. Vücudu oyun hamuru gibi yumuşamış ve esnekleşmişti. Önündeki halı hareket eder gibiydi ve Kızılderili heykeli de ona doğru geliyordu (ama artık bir Kızılderili prensesiydi ve yanında da kedi gözlü bir hizmetçi kız yürüyordu)! Gözlerini ovuşturdu, kanepede muazzam güzellikteki bir huri gibi boylu boyunca uzanmış olan Samira'ya döndü. Mermerden yapılmıştı, ama davetkâr dudakları sanki kımıldıyordu... JJ Arapçayı andıran bir dilde konuşmaya devam ederken Noel gözlerini tekrar yumdu ve mağaraya döndü. *Taştan dudaklar aleve dönüştü, buzdan göğüsler ise kaynar lava; uyuşturucunun egemenliğine ilk kez teslim olan Alaaddin kor gibi yanan dudaklar kendi susamış dudaklarına değdiğinde aşkın bir keder, şehvetinse bir işkence olduğunu düşündü... Duyuları artık boyun eğmişti, mermer tanrıçaların öpüşlerinin altında nefessiz ve yorgun bir şekilde kendini kaybetti...*

Noel gözlerini araladı ve Samira'nın dudaklarının kıpırdanışını izledi... O da aynı şeyleri mi görüyordu? Yoksa aynı sayfadalar mıydı? Sağına doğru baktı. Kızılderili prensesi yeniden Kızılderili adam heykeline dönüşmüştü. Hizmetçi kız nereye gitmişti? Kareli bir ses dikkatini böldüğünde hâlâ hizmetçi kızı arıyordu.

"İşte bu benim fikrim!" dedi JJ heyecanla. "Tüm zamanların en sevdiğimiz şiirlerini bir kâğıda yazalım. Yani bir 'Çok Sevilenler Listesi' yapalım. Sonra hepimiz..."

"Bok Sevilenler Listesi'ne ne dersin?" dedi Norval ve çılgınca bir kahkaha patlattı. Sonra Samira'ya içi doldurulmuş kedininkileri andıran camlaşmış gözlerle bakarak tamamen hareketsizleşti.

"Hepimiz farklı renkte yazan bir tükenmez kalem kullanacağız ve sonra..."

JJ'nin cümlesi yarım kaldı. Önce bir köpek havlaması duyuldu, sonra da evin arka tarafından paramparça olan bir camın sesi geldi. Metalik bir şey ıslıkla çıkan bir duman salarak koridordan onlara doğru geliyordu.

Samira çığlık attı. Ses Noel'in beyninde kan kırmızı bir patlama yarattı. "Yangın! İşte! Bakın!" Kanepeden fırlayıp banyoyu ve kapının altından çıkan kapkara dumanı işaret etti.

"Yüce İsa, Cüce İsa!" Gözleri yuvalarından uğrayan JJ mutfağa dalıp yangın söndürücüyü kaptı. Koridorda bir teneke kutu daha yuvarlandı. Bu kez ne bir patlama oldu, ne de bir şey yandı. Noel ile Samira kalp atışlarını sayarak ve ne yapacaklarını bilemeden öylece kaldı. Bir çarpma sesi, ardından kırılan bir cam daha...

"Hemen çıkalım buradan!" Noel uzanıp Norval'ın omzunu dürttü. "Nor!"

Samira ile JJ ön kapıya koşuyordu. "Telefon nerede?" diye bağırdı Samira.

JJ'nin yüzü korkudan şekil değiştirmişti. "Telefon... Çalışmıyor ki!" Elindeki yangın söndürücü gürültüyle yere düştü.

"Hortumun var mı?" diye bağırdı Samira bu kez

de. "Bahçe hortumu!"

Sonunda uyuşukluktan kurtulan Norval onun kapıdan dışarıya koşturuşunu görünce kahkahayı bastı. Banyodan gelen duman gittikçe koyulaşıyordu. Samira ellerini sallıyor, dumanla boğuşarak mutfaktaki musluğa ulaşmaya çalışıyordu.

Noel histeri krizine kapılmış gibi kesik kesik gülen Norval'ı kolundan tutup kapıya doğru sürükledi. Askıdan üç mont aldı. "Birini sen giy! Diğerini JJ'ye ver!" Norval'ı kapıdan dışarı itti ve mutfağa koştu. "Sam! Dışarı çıkıp JJ'ye şu pencereden içeriye su fışkırtmasını söyle! Sakın binaya girme. Al şunu!"

Samira montu aldı. Korku dolu gözlerle, "Sen de gel Noel!" diye yalvardı, sonra kapıdan dışarıya süzüldü.

Noel banyo penceresinden JJ'nin sesini duyduğunda yangın söndürücüyü çalıştırmaya uğraşıyordu. "Mektuplarım! Noel! Üzerinde kalp olan kutu! Bir de müsvedde defterim! Hatırlıyor musun..." Ahşap Kızılderili heykeli yere yuvarlandı ve ikiye bölündü, alevler iki parçayı da kapladı. Ön çıkış artık tamamen tıkanmıştı. Başka bir çıkış var mıydı? Duman gitgide koyulaşıyor ve daha da yayılıyordu.

Noel öksürerek ve gözlerini ovalayarak kanepeye doğru koştu. Hiçbir şey göremediği halde eğildi, el yordamıyla gaz maskesini aradı ve sonunda buldu. Maskeyi takıp bu kez de kitaplığa atıldı. Görsel hafızasına güvenerek raflardan iki şey aldı, sonra koridora çıktı ve evin arka tarafına yöneldi. Sağdaki ilk kapıyı açtı. JJ'nin yatak odası orası mıydı acaba?

Samira biraz boğulmuş bir sesle bağırdı: "Noel! İyi misin?" Banyodan sular fışkırıyordu. Samira bir kez daha, "Noel!" diye bağırdı, sesi korku doluydu. Norval'ı görebilmek için döndü. Son baktığında aptal aptal gülümseyerek bir kar öbeğinin üstünde oturuyordu ve üstünde iki mont vardı. Bir şey yapmasını, yardıma koşmasını umarak, "Norval!" diye haykırdı bu kez. "Norval!"

Ama Norval artık karların üstünde oturmuyordu. Evin arka tarafındaydı ve JJ'nin yatak odasının penceresinden içeriye bakıyordu. Yarı karanlıkta bir insan şekli görmüştü, ama yaratığın başının olması gerektiği yerde kocaman bir böcek kafası bulunuyordu. Pencereyi açmaya çalışıyordu, ama asıldığı kanat yerinden kımıldamamıştı bile.

Norval sağına, soluna ve arkasına baktı. Bir el arabasının üstünde birikmiş karı elleriyle topladı, koca bir yığın yaptı ve pencereye fırlattı. Koca kartopu sekerek ona geri döndü. Tekrar fırlattı. Sonuç yine aynıydı, ancak bu sefer cam dalgalı bir çizgi şeklinde dip kısmından kırılmıştı. "Noel!" diye gürledi. Asırlar gibi gelen birkaç saniye sonra kırık camı ve JJ'nin hırsızlardan korunmak amacıyla çivileyerek sabitlediği pencere çerçevesini tekmeleyen bir ayak gördü. Kırıktan kapkara dumanlar çıkıyordu. Norval camı elleri kandan kıpkırmızı kesilinceye kadar yumrukladı.

Samira oraya vardığında Noel'in başı ve omuzları kırık camdan dışarıya çıkmıştı. "Bir yeri kesilecek!" diye sayıkladı, ama o sırada Norval çıplak eliyle çerçevenin kenarmda kalmış sivri uçlu bir camı yerinden çıkardı, Noel'i koltukaltlarından tutup çekti, sonra bir

daha asıldı ve dengesini kaybederek yüksek bir kar tepeciğine doğru geri geri sendeledi. Gaz maskesi hâlâ yüzünde olan Noel bu kez Samira'nın yardımını aldı, pencereden dışarı çıktı ve Norval'ın onu tutmak için uzanan kollarına yığıldı.

JJ de kayarak sahneye katıldı. İki avucunu karla doldurmuştu. Ancak daha arkadaşlarına ulaşamadan evin ışıkları önce titredi, sonra da tamamen söndü. JJ karanlıkta, Norval'ın dengesini kaybettiği yere yakın bir yerde kayıp sert bir biçimde yüz üstü düştü. Başını kaldırıp baktığında gördüğü ilk şey, ay ışığı altında kanla adeta boyanmış gibi uzanan karların üstünde öylece duran bir defterle bir kutu aşk mektubu oldu.

11
Noel ile JJ

Noel ateşe yapay odunlardan birini atarken Rimsky-Korsakov'un *Şehrazat*'ı çalmaya başladı. Üstüne bariz şekilde küçük gelen, morumsu kırmızı renkte bir bornoz giymiş olan JJ ise Bay Burun'un La-Z-Boy marka koltuğunda oturmuş, bir yandan ceviz kırıp papatya çayı içiyor, bir yandan da Noel'i izliyordu.

"Hey Noel... Handel tavuklarını neden boğazlamış? Çünkü 'Bach, Bach, Bach!' deyip duruyorlarmış."

JJ içinden taşan ağlama isteğini bastırmak için son bir saattir gülmeye gayret ediyor, kendini şaka terapisiyle tedavi etmeye çalışıyordu. Çoraplı ayaklarını pufun üstüne koydu, ateşe doğru uzattı ve ıslak ayak parmaklarını kıpırdatmaya başladı.

"Keşke, 'Ve sonra telefon çaldı ve hepsi rüyaymış!' diyebilseydim. Her neyse... Sanırım işler böyle yürüyor. Bezini doldurmuş bebek gibi davranmanın alemi yok. Sende kalmama izin verdiğin için teşekkür ederim, Noel. Ama sadece bir gece kalacağım, söz veriyorum. Yarın eve döneceğim. Ev o kadar da kötü durumda değil aslına bakarsan; kısa zamanda düzene sokabilirim."

JJ'nin sesi Noel'in beyninde artık normale dönmüştü; karemsi şekiller ve pastel boya renkleri artık birbirine çarpıp duran koca bir dikdörtgen enkazı değil, çocukların üst üste dizerek oynadığı cinsten parlak bloklar halindeydi. "Burada istediğin kadar

kalabilirsin, JJ. Evin oturulmaz durumda.

"Sadece bir odası... Bilemedin iki."

Banyonun görüntüsü Noel'in gözünün önüne geldi. Geriye sadece küvetin, el kurutma makinesinin ve pisuarın dış çerçeveleri kalmıştı. Onlar da bir karış suyun içindeydi elbette. "Duman ve su her şeyi tahrip etti. Yatak odasının camı tuz buz oldu, bu da o odada donacağın anlamına gelir." Samira'nın pencere çerçevesine tutturduğu turuncu renkli büyük çöp torbasını hatırladı.

JJ bir ceviz daha kırdı. "Cevizlerine bayılıyorum, Noel."

Noel cevap vermedi, o lafın da şaka terapisinin parçası olup olmadığını düşünüyordu.

Bakır rengi saçlarının üstünde garip bir biçimde durduğu kafasını ceviz kıracağıyla kaşıyan JJ, "Beynimi patlatıyorum," diye devam etti. "Yine de o işi kimin yaptığını bulamıyorum. Nor'un teorisini duydun mu?"

"Evet."

"Kadın Çalışmaları Bölümü Başkanı olduğunu söyledi, güya kadın ondan kurtulmak için fırsat kolluyormuş."

"Bence şaka yapıyordu."

"Haa!"

"Düşmanın olmadığına emin misin?"

JJ düşünmek için üç dört saniye duraladı ki, aslında bu onun için fazla uzun bir süreydi. "Şey... Aslında mezarlık yönetimi epey zamandır benden kur-

tutmak istiyor. Ama konuyla ilgilenen bir avukatları yok. Kundakçılık da pek onların tarzı değil."

"Motosikletliler olabilir mi?"

JJ papatya çayından gürültülü bir yudum aldı. "Olabilir, mümkündür. Yapmak istemediğim şeyler için dayatıyorlar."

"Polisi ya da itfaiyeyi aramamıza izin vermemenin sebebi bu mu?"

"Şey, elektrikle ilgili... Kimi kaçak durumlarım ve yasal olmalarına rağmen polisin beni sorguya çekmesine neden olacak bazı malzemelerim var evde. Tanrım, yangında —ve sonraki selde— en önemli şeylerimi kaybettim. Dr. Vorta için yazdığım günlük de bunların arasında."

Noel, fotografik hafızası sayesinde kutuların üstüne kırmızı keçeli kalemle yazılmış, hiyeroglif gibi kargacık burgacık sayıları gözünün önüne getirdi. "Yangında başka neler kül oldu? Banyodan gelen o ani parlamalar ve garip kokular neydi? Neden kaynaklanıyorlardı?"

"Peynirden."

"Peynir mi? Banyonda peynir mi depoluyorsun?"

"Peynir tozu. Alüminyum paketler içinde genişleyip peynir halini alan türden. Banyoda bir koli içinde altı düzine Kraft Dinner hazır makarna kutusu vardı. E-Bay'den açık artırmayla almıştım. Muhteşem bir fiyata hem de. Kutusu on sente."

Noel gülmemek için kendisini zor tutuyordu, ama JJ'nin kıkırdamaya başladığını görünce kahkahasını daha fazla bastıramadı ve son aylarda hiç gülmediği kadar çok güldü.

Paketlerin üzerine yanıcı ve patlayıcı maddeler uyarısı koymaları lazımdı," dedi JJ.

"Başka bir şey kaybettin mi? Yani makarna ve peynirden daha değerli bir şey?"

"Günlüğüm. Onu söylemiş miydim? Klozetin arkasında dururdu, en verimli olacağını düşündüğüm yer orasıdır. Ha, bu arada. Mektuplarımı ve defterimi kurtardığın için tekrar teşekkürler. Sen bir kahramansın. Nerde olduklarını nasıl hatırladığını anlamadım gerçi ama neyse. Sen olmasaydın kesin kül olurlardı."

"Bu yangın bir eşek şakası olabilir mi? Çocuklar geceleri oralarda dolaşıp mezarlara zarar veriyormuş."

JJ yerdeki bir şeyi işaret etti. "Pek sanmam... Şu yerdeki ciddi bir şeye benziyor. Modifiye edilmiş bir alet. Ne demiştin içindekine?"

"Formüle edilmiş cıva olduğunu sanıyorum. En azından birinde." Noel evin kundaklanmasında kullanılan iki araçtan biri olan 37 mm'lik Ferret barikat delici mermiyi eline aldı. "Yanıcı sıvıyla doldurularak modifiye edilmiş bir göz yaşartıcı gaz kovanı bu, ama içine koyulan sıvının ne olduğunu bilmiyorum. Yarın öğreneceğiz."

Bir mutfak bıçağı yardımıyla öteki bombayı, her nedense yangında patlamayan film kutusunu açmaya çalıştı. Sonunda bunu başardığında, kutunun içinde is lekeleriyle dolu yarım sayfalık bir kâğıt buldu:

---

http://www.phylliskiller.ca

---

pekala bu beş dakika içerisinde yapabileceğiniz küçük bir bomba tamam mı gerekli malzemeler şöle 1.siyah 'toz' 2. 1 film kutusu 3. havaifişek fiti-

poşeti ve şimdi de ne yapmak gerektiği film kutusunu ve siyah tozu alın kutuyu biraz doldurun sadece poşeti eritecek kadar. Film kutusunun kenarına küçük bir delik açın fitilin siyah tozun içine girdiğinden emin olun şindi poşeti ve fittili alın ve fittili poşetin içine sokun ama çok da deil sadece kutuyu doldurcak kadar poşşeti doldurduktan sora köşeyi bantlayın sora fazlalığı kesin ucunu fittille birlikte film kutusuna sokun işte bu kadar şindi dışarı çıkın geniş açık bir alana böylece gerizek polislere yakalanmassınız kutuyu yere koyun fittili yakın ve kaçın siyah toz tutuşup poşet eriyince büyük bi ateş topu yükselcek

"Tozu yarın senin laboratuvarda analiz edelim mi?" diye sordu JJ.

"Yarın ilk işimiz bu olsun."

"Laboratuvarınla ilgili çok şey duydum."

"Kimden?"

"Norval'dan."

"Norval laboratuvarımı hiç görmedi ki."

"Bir göz atsak mı?"

Noel esnedi. "Çok yorgunum, JJ. Sen de öyle olmalısın. Özellikle bütün bu olanlardan sonra. Saat de geç oldu... İkiyi geçmiş."

"Çin'de saat daha erken."

"Sana odanı göstereyim."

"Tamam, patron sensin. Annenin kalmamdan rahatsız olmayacağından emin misin?"

Noel koltuğundan kalktı. "İlk başta biraz kafası karışır. Onu uyandırıp, seninle tanıştırmam gerek ki, hırsız ya da tecavüzcü olmadığını anlasın. Ama son dönemde uykusu pek iyi değil. Kapını kilitli tutsan iyi edersin. O... Şey... Bazen geceleri evde dolaşıyor, odadan odaya geziyor ve bir şeyler arıyor. Elinde bir... Fenerle."

JJ başını salladı. "Fenerli kadın." Hâlâ koltuğa yayılmış haldeydi. Odayı incelemeye başladı: Dijital kilitler, kamufle edilmiş kapı kolları, iri harflerle yazılmış notlar. "Az önce banyoda... Bazı işaretler falan gördüm. Annenin sorunu epey ciddi, değil mi?"

"Aslında ben... Yani bilirsin işte... Zaman zaman küçük hafıza sorunları oluyor." Noel tekrar yerine oturdu. "Aslına bakarsan sorunlar büyük. Ama her geçen gün biraz daha düzeliyor; gerçekten öyle oluyor. Ben buna bir... Çözüm arıyorum."

"Aferin Noel, sakın vazgeçme. Sonuçta çözüm bir yerlerde ve senin onu bulmanı bekliyor, değil mi? Tıpkı bir bilgisayar gibi, onun hafızası da oralarda bir yerde ve hiçbir zaman kaybolmuyor; verileri geri kazanmak için sadece iyi bir bilgisayarcıya ihtiyacın oluyor. Silinenleri, kaybolanları geri alıyorsun."

Noel isteksizce başını salladı. "Umarım haklısındır."

"Tamamen yeni bir serebral hard disk için çok geç olabilir, ama kimse basit bir sistem yükseltme işlemi yapılamayacak kadar yaşlı değildir." JJ cebinden bir kâğıt mendil çıkardı, ağzındaki kocaman sakız yumağını içine koydu. "Yani aslında siz birbirine tamı ta-

"İroni gerçekten..."

"Annenin hafıza bankasındaki hesabı dibi bulmuş, sense bir milyonersin."

Noel bu benzetmeye yüzünü buruşturarak karşılık verdi.

"Öyleyse bir yol bulman lazım," diye üsteledi JJ, "Sermayeni transfer etmenin bir yolunu yani."

Noel içini çekti. "Ben de aynı fikirdeydim."

"Benim berbat bir hafızam vardır. Şey gibi bir hafıza... Neydi o ifade yahu?"

"Elek gibi mi? Yoksa balık gibi mi?"

"Evet, elek gibi."

Kendisininkinin de radyoaktif atık konteyneri gibi hermetik olarak mühürlenmiş bir kavanoza benzediğini düşündü Noel.

JJ çayının son yudumunu da gürültüyle içti. "Bir adam doktora gitmiş. 'Sanırım kısa süreli hafıza kayıpları yaşıyorum, doktor,' demiş. 'Öyle mi?' diye sormuş doktor. 'Ne zamandır bu sorunu yaşıyorsunuz?' Adam doktora bakmış ve 'Hangi sorun doktor?' demiş."

"Evet, bunu duymuş..."

"Benim hafızam elek gibi, sendeyse fil hafızası var."

"Şey... Bence o dediğin bir mit. Fillerin hafızası o kadar da iyi değildir."

"Öyle mi? Emin misin? Hafızası en iyi hayvan hangisidir peki?"

"Denizaslanı. Sanırım hiçbir şeyi unutmuyorlar."[27]

JJ durakladı, ailesiyle birlikte Niagara şelalelerindeki MarineLand'a gidişini ve bir topu burnunun üstünde dengede tutan denizaslanını izlerken gözyaşlarına boğuluşunu düşündü. Annesi korktuğunu düşünüp onu elinden tutarak oradan uzaklaştırmaya çalışmış, minik JJ karşı koymuş, daha da beter, neredeyse histerik bir şekilde ağlamıştı. Çünkü ağlamasının korkuyla ilgisi yoktu; dayanamayacağı güzellikte, bir o kadar da eğlenceli bir görüntüydü karşısındaki

---

[27] NB, her zamanki gibi yine haklı: İnsan dışındaki canlılar içinde en iyi hafızaya sahip olan hayvan denizaslanıdır. Makak maymunu ve şempanze de dahil olmak üzere diğer pek çok memelinin etkileyici uzun süreli hafızaları vardır, ancak deniz aslanlarının hafızası hepsininkinden üstündür. 2000 yılında California'da Rio isimli dişi bir denizaslanı harfler ve sayılardan oluşan karmaşık bir gösteri numarasını —hem de öğrendikten tam *on yıl* sonra— hatırlayarak hayvan hafızası rekorunu kırmıştır. Seksenli yılların ortasında resus maymunları için tasarladığım hafıza modeline (Vorta ve Rhéaume, 1986) garip bir biçimde benzeyen bir model kullanan deniz biyologları (Kastak ve Schusterman, 2001), denizaslanlarına belirli jest ve mimik işaretlerini nesnelerle (beysbol sopaları, toplar, halkalar, vs.), niteleyicilerle (büyük, küçük, siyah, beyaz, vs.) ve eylemlerle (bir şeyi alıp getirmek, kuyrukla dokunmak, paletle dokunmak, vs.) ilişkilendirmeyi öğrettiler. Örneğin, en basit 'tek nesneli' eğitimde KÜÇÜK/SİYAH/ HALKA/KUYRUKLA DOKUN işaretlerinin verilmesiyle denizaslanı havuzdaki diğer nesneleri pas geçerek küçük siyah halkaya kuyruğuyla dokunurdu. Yıllar önce on yaşındaki kızımı Niagara Şelaleleri'ndeki MarineLand'a götürdüğümde bu hayvanların çok 'cool' olduğunu söylemiş ve incelemek üzere onları Ontario'ya götürmemizi teklif etmişti. Quebec'te şu an yaşadığım sorunları düşününce keşke onun sözünü dinleseymişim diyorum! [Dr. Vorta'nın Notu]

ve o çaresiz kalmıştı. "Alzheimer değil umarım, Noel? Lütfen bana annenin Alzheimer olduğunu söyleme."

"Ne yazık ki öyle."

"Aman Tanrım. Çok üzüldüm Noel, ben... İkiniz için de çok zor olmalı... Elbette. Annenin gözlerinin önünde bambaşka bir insana dönüşmesi nasıl kolay olabilir?"

"Evet o... Dönüştüğü farklı bir insan."

JJ elini yeteneksiz bir aktör edasıyla yanağına koydu. "*Gerçeğe Çağrı*'daki gibi. Hatırlıyor musun?"

Noel hatırladığını söyledi.

"Yapış yapış sümükle kaplı, geleceği gören o mutant kadını hatırlıyor musun? Hani şu Arnold Schwarzenegger'e ne istediğini soran? '*Herkesin istediği şeyi: Hatırlamayı,*' demişti Arnold."

"O sahneyi hatırlıyorum." Ve onlar da doğru sözcükler değildi.

"Nedeninin sormuştu mutant. Arnold, '*Eski halime dönebilmek için,*' diye yanıtlamıştı."

"Doğru." JJ'nin Alman aksanının sanki garip bir şekilde Jamaika aksanına dönüştüğünü düşünüyordu Noel.

"Annenin daha iyiye gittiğini, giderek kendini bulduğunu söylemiştin değil mi?"

"Aslında dün gece zihni biraz berraklaştı. Önemli, hatta biraz da karmaşık bir şeyi hatırladı. Sabah ona yeni bir karışım vermiştim."

"Ne verdin?"

"Bilirsin işte... Ayın zihin açıcısı. Gerçek bir cadı iksiri."

"Kendin mi yaptın? İçine ne koydun?"

Noel gözlerini yumdu. "Kolin bitartarat, dimetilglisin, dimetilaminoetanol, fosfatidil kolin, fosfatidil serin, asetil L-karnitin, L fenilalanin, alfalipoik asit, dehidroepiandrosteron, teobromin. İlaveten standart beyin güçlendiriciler olan boron, manganez, çinko, bakır ve silikon bileşenleri."

"Hmm! Bitki koymadın mı hiç?"

"Sadece biraz acı ot, hepsi bu."

JJ parmaklarıyla kule yaptı. "Acı ot. Yer elması, değil mi? Beyindeki kan dolaşımını güçlendirmek için."

"Evet."

"İşe yaradı mı?"

"Öyle görünüyor. Yani bir nebze. Sabahtan akşama kadar tuvalete gidip işemesini saymazsak."

"Pekâlâ. Bir sonraki karışımda acı otu çıkar, yerine biraz brahmi ve çobanpüskülü ekle. Aynı görevi görürler. Beyindeki kan dolaşımını artırıyorlar. Yan etkileri yok."

Noel başıyla onayladı. "Brahmi ve çobanpüskülü. Tamamdır."

"Hatta Huperzin A olarak da bilinen *qian ceng ta* onlardan da iyidir. Bu dediğim anormal durumları dengeleyen Çin kökenli bir bitki özüdür. Asetil... Adı her neyse, o şeyi geri kazandırır."

"Asetilkolin."

"Hah, o işte. İnternet'ten her şeyi bulabilirim. Hem de çok ucuza. Teslimat ertesi gün, gecikirse ürün bedava. Balsam ve adaçayını da unutma; onlar da kolisterin inhibitörleridir."

"Kolinesteraz."

"Tamam. Bir sonraki iksirine biraz da boğadikeni özü ekle. Zekâya çok iyi gelir. Haa! Bir tutam yerba maté de yaşlanmayla savaşır ve zihni gençleştirir. Hepsinin üzerine biraz gingko biloba kattın mı, düze çıktın demektir. Annene iyi bakmalısın."

Noel güldü. "Peki."

"İnorganik seçenekleri denedin, değil mi? İşe yaramadılar, o halde doğaya kulak verelim."

"Ama bazıları işe *yaradı*. Sadece kimi bileşenlerin çok ağır yan etkileri vardı..."

"İşemek gibi diyorsun."

"Ondan çok daha kötü."

"İdrar veya dışkı kaçırma gibi mi?"

"Onlara ek olarak bulantı, kramplar ve kusma. İstediğim yeni şeyler -mesela sadece Avrupa'da bulunan Memantin- de henüz onaylanmadı ve de onları yapabilmek için özel malzemelere ihtiyacım var, bunlar da abartılı derecede pahalı."

"O konuda sana yardımcı olabilirim. Biberiye tentürünü denedin mi hiç? Bir keresinde bir hafıza testinden önce biberiye, kirpi balığı tozu ve somon balığı yağı karışımı içmiş ve mükemmel bir puan almıştım. Sonra bir keresinde de Dr. Vorta bana biraz..."[28]

---

[28] JJY'nin cümlesini bitirmem gerekirse, ona verdiğim bir 'hafıza merdiveni' (özü itibariyle Gilead balsamı ve adaçayı) idi ve 2000 yılında Montreal'de yapılan *Cultiver sa mémoire* Sempozyumu'nda kendi isteğiyle içmişti. Hafızasına bir nebze faydası dokunmadı. [Dr. Vorta'nın Notu]

Noel'ın dikkati dağılmıştı. Yorgunken zihni başıboş bir şekilde dolaşabiliyor, tek bir sözcük onu alıp başka bir zamana, gençliğinin arka sokaklarına götürebiliyordu. Korteksi *biberiye* sözcüğünü duyar duymaz bir yılbaşı çamı gibi ışıl ışıl oldu. Çılgın Ophelia'dan ('Biberiye hafızaya iyi gelir') sonra *Üç Silahşörler* zihnine hücum etti:

> Ertesi gün d'Artagnan sabahın beşinde kalktı, kendi kendine mutfağa indi, şarap, zeytinyağı, biberiye ve başka bazı maddeler istedi; annesinin reçetesini eline alarak hazırladığı merhemi yaralarına sürdü...

Sonra Don Kişot:

> Sancho denileni yaptı; yarayı gören bir çoban, hiç merak etmemesini, hemen iyileştirecek bir ilaç süreceğini söyledi. Orada bol yetişen biberiyelerden birkaç yaprak koparıp ezdi ve tuzla karıştırıp kulağına sürdükten sonra güzelce sardı...

Ve nihayet Jules Verne'in *Esrarlı Ada*'sı:

> Herbert bazıları akciğerleri rahatlatan, kanamayı durduran veya ateş düşürücü etkiye sahip olan, bazılarıysa antispazmodik olan veya romatizmayı engelleyen, çeşitli tıbbi özelliklere sahip fesleğen, oğulotu, nane ve biberiyelerden epeyce topladı...

Boğuk bir ses, sanki camın içinden geçip geliyormuşçasına Noel'in ölü bölgesine girdi: JJ'nin kareli, pastel renkleri olan sesi.

"Dünyadan Noel'e: Cevap verin lütfen. Dünyadan Noel'e..."

Noel başını salladı ve gözlerini açtı. "Afedersin JJ, ben sadece..." Konudan kopmamıştı, ama onu yarı

"Kolinesteraz."

"Tamam. Bir sonraki iksirine biraz da boğadikeni özü ekle. Zekâya çok iyi gelir. Haa! Bir tutam yerba maté de yaşlanmayla savaşır ve zihni gençleştirir. Hepsinin üzerine biraz gingko biloba kattın mı, düze çıktın demektir. Annene iyi bakmalısın."

Noel güldü. "Peki."

"İnorganik seçenekleri denedin, değil mi? İşe yaramadılar, o halde doğaya kulak verelim."

"Ama bazıları işe *yaradı*. Sadece kimi bileşenlerin çok ağır yan etkileri vardı..."

"İşemek gibi diyorsun."

"Ondan çok daha kötü."

"İdrar veya dışkı kaçırma gibi mi?"

"Onlara ek olarak bulantı, kramplar ve kusma. İstediğim yeni şeyler -mesela sadece Avrupa'da bulunan Memantin- de henüz onaylanmadı ve de onları yapabilmek için özel malzemelere ihtiyacım var, bunlar da abartılı derecede pahalı."

"O konuda sana yardımcı olabilirim. Biberiye tentürünü denedin mi hiç? Bir keresinde bir hafıza testinden önce biberiye, kirpi balığı tozu ve somon balığı yağı karışımı içmiş ve mükemmel bir puan almıştım. Sonra bir keresinde de Dr. Vorta bana biraz..."[28]

---

[28] JJY'nin cümlesini bitirmem gerekirse, ona verdiğim bir 'hafıza merdiveni' (özü itibariyle Gilead balsamı ve adaçayı) idi ve 2000 yılında Montreal'de yapılan *Cultiver sa mémoire* Sempozyumu'nda kendi isteğiyle içmişti. Hafızasına bir nebze faydası dokunmadı. [Dr. Vorta'nın Notu]

Noel'ın dikkati dağılmıştı. Yorgunken zihni başıboş bir şekilde dolaşabiliyor, tek bir sözcük onu alıp başka bir zamana, gençliğinin arka sokaklarına götürebiliyordu. Korteksi *biberiye* sözcüğünü duyar duymaz bir yılbaşı çamı gibi ışıl ışıl oldu. Çılgın Ophelia'dan ('Biberiye hafızaya iyi gelir') sonra *Üç Silahşörler* zihnine hücum etti:

> Ertesi gün d'Artagnan sabahın beşinde kalktı, kendi kendine mutfağa indi, şarap, zeytinyağı, biberiye ve başka bazı maddeler istedi; annesinin reçetesini eline alarak hazırladığı merhemi yaralarına sürdü...

Sonra Don Kişot:

> Sancho denileni yaptı; yarayı gören bir çoban, hiç merak etmemesini, hemen iyileştirecek bir ilaç süreceğini söyledi. Orada bol yetişen biberiyelerden birkaç yaprak koparıp ezdi ve tuzla karıştırıp kulağına sürdükten sonra güzelce sardı...

Ve nihayet Jules Verne'in *Esrarlı Ada*'sı:

> Herbert bazıları akciğerleri rahatlatan, kanamayı durduran veya ateş düşürücü etkiye sahip olan, bazılarıysa antispazmodik olan veya romatizmayı engelleyen, çeşitli tıbbi özelliklere sahip fesleğen, oğulotu, nane ve biberiyelerden epeyce topladı...

Boğuk bir ses, sanki camın içinden geçip geliyormuşçasına Noel'in ölü bölgesine girdi: JJ'nin kareli, pastel renkleri olan sesi.

"Dünyadan Noel'e: Cevap verin lütfen. Dünyadan Noel'e..."

Noel başını salladı ve gözlerini açtı. "Afedersin JJ, ben sadece..." Konudan kopmamıştı, ama onu yarı

saydam saydaların arasından sığ bir şekilde görebiliyordu. "... biberiyeyi düşünüyordum."

"İngiltere'de yapılan bir çalışmaya göre biberiye, dikkati ve uzun süreli hafızayı yüzde on beş oranında güçlendiriyormuş. Annen lavanta kullanıyor mu? El sabununda veya duş kreminde ya da başka bir şeyde?"

Yapraklar arasında sıkışıp kalmış bir iki kuru biberiye ve lavanta dalıyla... Noel yine uzaklaşmış, bu kez Charles Lamb'a gitmişti, ama akıp gitmekte olan sözcükler JJ'nin boynuna attığı sert bir çimdikle aniden donakaldı. Şaşıran Noel acıyan yeri ovaladı. Çimdiğin ayıltıcı, berraklaştırıcı bir etkisi olmuştu. "Evet, ben... Ben seni dinliyorum. Konuşuyorduk... Lavanta hakkında. Annemin en sevdiği kokulardan biridir. Yazın arka bahçemiz lavantayla dolar."

"Kurtul onlardan. Hepsini yak. Lavanta yağı beyni yavaşlatır ve hafızayı zayıflatır. Pişiğe iyi gelir, ama başka bir işe yaramaz."

Boynunu ovalamaya devam ederken adamın bütün o şeyleri nereden bildiğini düşündü Noel. *Güvenilir bir tip misin? Az önce bana ne yaptın?* "Bütün bunları nereden biliyorsun? Ve o... O çimdik de neyin nesiydi?"

"Bütün bilgilerimin kaynağı internet. Bir keresinde aralıksız yetmiş iki saat nette gezinmiştim. Sanırım bu bir rekor. Her anlamda bağımlılık yaratıyor, değil mi? Norval'ın seks hakkında söylediklerine benziyor. 'Eğlence olarak başladı, alışkanlığa dönüştü.' Bu lafı seviyorum. Norval inanılmaz biri, değil mi?"

"Öyle. Ama şu boynuma attığın çimdik. O neydi?"

"Ust yıldırım noktası. *Shanshangdien.*"

"Akupunktur mu?"

JJ başıyla onayladı. "Felçlilerde kullanılır. Bir de bilinci gidip gelen insanlarda. İnternet'te tanıştığım Şanghaylı bilgeden öğrendim. Aslında deneyebileceğimiz bir şey daha var, biliyor musun? Vitara diye bir sıvı. Bilgeye göre 'kadın Viagrası'. Toptan olursa ucuza alabilirim. Tonlarcasını. Annenin zihnini biraz açacağına eminim. Biraz da canlılık verecektir. Hey! Denemeye değer bir şey daha var: Risin. Daha önce duymuş muydun?"

"Evet. Keneotu tohumundan elde edilen bir proteindir."

"Ne dersin, deneyelim mi?"

"Hayır. Kobra yılanının zehrinden iki kat daha öldürücüdür, üstelik bilinen bir antidotu da yoktur."

"Aynen."

"Yani annemi Alzheimer'dan onu öldürerek kurtarmayı mı öneriyorsun?"

"Risin onu *öldürebilir,* ama yalnızca gereğinden fazla alırsa. İşin püf noktası ona küçücük bir miktar vermekte yatıyor. Mikroskopik miktarlardan söz ediyorum. Beyinciğinde şok etkisi yapıp, beyin hücrelerini tekrar dans ettirecek kadar."

"İyi bir fikir olduğunu sanmıyorum."

"Kirpi balığını da deneyebiliriz."

"*Fugu* mu? Norval'ın en sevdiği balıklardan biridir."

"Birkaç tane alsak mı?"

"Hayır. Dünyanın en zehirli ve öldürücü derisi, bağırsakları, karaciğeri ve yumurtalıkları o balıktadır."

"Japonlar ona bayılır."

"Her yıl yüzlerce Japon bu yüzden ölür: Tetrodotoksin. Haitili büyücüler kurbanlarını birer zombiye çevirmek için ondan yararlanır."

"Tekme gibi düşün. Doğru miktar —çok küçük bir miktar— sinir sistemi üzerinde tekme etkisi yaparak onu sıfırdan başlatabilir. İyileşme umudu olmayan kanser hastalarının ve eroin bağımlılarının tedavisinde zaten kullanılıyor! Hatta burada, Montreal'de bile başka hastalıklarda kullanılmasıyla ilgili araştırmalar yapılıyor!"

"Alzheimer gibi mi?"

"Onu bilmem. Saint Lawrence'daki suşi restoranından biraz kirpi balığı bağırsağı alsam mı?"

Noel başını salladı. "Olmaz."

"Doğru karar. Saint Lawrence demişken... Yeni bir oksijen barı açılmış, gördün mü? Mikrodermabrazyon ve lazer epilasyon yapan yerin arka tarafında. Üç farklı tatta O_2 sunuyorlar. Çarkıfelek, greyfurt ve... Üçüncüsünü hatırlayamadım. Anneni oraya götürüp bir doldurtsak mı? Üst kata güzel güzel biraz O_2 pompalattırsak?"

"Hayır."

"Başka bir fikrim var. Distaval. Radikal yeni..."

"Distaval mi? Talidomid'ten mi bahsediyorsun? Sen çıldırdın mı?"

"Norval öyle düşünüyor."

"Hayır, aredersin... Yani ben... Etkiyi vurgulamak için o sözü kullandım. Ayrıca Norval da öyle olduğunu düşünmüyor."

"Benim mermer kadar kalm kafalı olduğumu söyledi."

Aslında öyle dememişti; JJ'nin tıpkı yuvasında gevşemiş bir ampul gibi zaman zaman titreyerek aydınlandığını söylemişti. Ve eğer bir gün onun gibi olursa, kendisini bir balkondan aşağı itmesini tembihlemişti Noel'e. "Hayır," dedi. "Norval'in öyle düşünmediğini biliyorsun. O bazen birden sivrilebiliyor, ama herkese karşı öyle. Onun söylediklerini olduğu gibi kabul etme. Hatta bazen tersini bile kastettiğini düşünebilirsin."

"Partide söylediklerini duydum. Ben üstümü değiştirirken 'tırlatmış' olup olmadığımı sordu. Ama hiç sallamıyorum."

"Bak... Her şeyden önce çok sarhoştu, ikincisi..."

"Önemli değil, umursamıyorum. Bu beyni bana Tanrı verdi ve ben de ondan hiç şikâyet etmedim. Yine de Norval'in düşündüğü kadar aptal değilim. Sadece bazen aşırı heyecanlanıyorum, beynim fazla ısınıyor, her şey birbirine giriyor ve söylediklerim kulağa salakça geliyor."

"O duyguyu biliyorum."

"Öyle mi?"

"Hem de çok iyi biliyorum."

"Bence Norval insanları sadece beyinleriyle, sahip oldukları entelektüel güçle yargılıyor. Mantık yoksa, eğitim yoksa... Alay edip geçiyor. Ama annem iki tür

zeka vardır, dedi. Beynin zekası ve yüreğin zekası. Bence ikincisi çok daha önemli. Sence?"

"Bence de."

"Tanıştığım en iyi insanların hepsinde Norval'da olmayan bir şey var: Yüreğin zekâsı. Nezaket, cömertlik, hoşgörü, zayıflığı kabul etme. Annemin deyişiyle *L'intelligence du coeur*. Sende de bu var Noel. Aslında sende her iki zekâdan da var."

"Şey... Teşekkür ederim, ama bundan emin değilim."

"Kesinlikle öyle, sözüme güven."

Noel yerinde huzursuzca kıpırdandı; övgülere karşılık verme konusunda kendini hiçbir zaman rahat hissetmemişti, aslında bu konuda çok fazla pratiği yoktu. "Sen de öylesin, JJ. Merak ediyordum... Senin zekândan faydalanabilir miyim? Bana yardım etmek, bir tür ortaklık yapmak ister misin? Senin gibi birine, bir İnternet sihirbazına, bitki simyacısına, bir mucide ihtiyacım var."

JJ'nin yüzü aydınlandı, şeftali rengine büründü. "Gerçekten mi? Ne zaman istersen hazırım, Noel. Bana güvenebilirsin, adamım."

"Sana hak ettiğin parayı ödeyeceğim elbette..."

"Bana asla para ödeyemezsin. Sen benim arkadaşımsın, kan kardeşim gibisin. Ayrıca defterimi ve mektuplarımı yangından kurtardın. Benim kitabımda bir kahramansın artık. Hayatını tehlikeye attın. Bunu asla unutmayacağım."

"Sağ ol, ama ben... Ben pek de..."

"Evet, bu dediklerimin hepsini yaptın sen. Şimdi

laboratuvarını görebilir miyiz?"

Noel içini çekti. Teklifi kabul ederse sabaha kadar ayakta kalmalarından korkuyordu. "Yarın baksak? Sen böyle bir günün ardından yorulmadın mı?"

"Dört saat uyku bana yeter. Genelde uyuyamayacak kadar heyecanlı oluyorum. Edison'dan bile daha az ihtiyaç duyuyorum uykuya. Yakınlarda yapılan bir araştırmaya göre, uzmanlarca tavsiye edilen sekiz saatten daha az uyuyanların daha uzun yaşadığını biliyor muydun?"

"Bilmiyordum. Bu durumda sanırım ben epey uzun yaşayacağım."

"Adam niye yatağının etrafında koşuyormuş?"

"Hımm, dur bakalım. Kaçan uykusunu mu yakalamaya çalışıyormuş?"

"Evet! Yoksa duymuş muydun bu şakayı? Artık laboratuvara bakalım mı?"

"Yarına bıraksak?"

"Sence koku bombası ya da kahkaha gazı ya da kestanefişeği yapabilir miyiz, ne dersin?"

Noel babasıyla birlikte her üçünü de yaptıkları günleri hatırlayarak güldü. "Neden olmasın?"

"Ama bunu yapacaksak, Sam'dan yardım istemeliyiz."

"Samira'dan mı? O bir aktris... Yani bir edebiyat uzmanı değil mi?"

"O bir kadın. Ne yapacağını bilir. Annene nasıl yardım edeceğini bilir."

"Şey... Peki... Eminim ki çok yardımı dokunacaktır. Ama aslında bilmiyorum. Acaba o bunu..."

Sam yavru mu, değil mi? Yoksa suratsızlığı mı?"

Noel duraladı; doğru duyup duymadığını düşündü. JJ hangi dilde konuşuyordu? "Anlamadım."

"Sam diyorum. Sence seksi mi? İnsanı bayıltacak güzellikte, değil mi?"

"Haaa! Evet, ben... Sanırım öyle. Bayıltacak güzellikte."

"Bu dediğimi ona söyleme Noel, ama bence sana abayı yakmış. Yani bu bir önsezi."

Noel için 'abayı yakmak' ifadesini duymak şok tabancasından çıkmış bir kurşun yemeye ya da bir depremin sarsıntısına benziyordu. Olduğu yere çakılıp kalmıştı. Bunun imkânsız olduğunu düşündü. JJ her şeyi *tamamen* yanlış anlamıştı. Ama ya... Evet, *ya*...

"Sana bir şey sorabilir miyim, Noel? Annenin neden bu kadar büyük bir evi var?" JJ yeni en iyi arkadaşını, onun yüz ifadesindeki değişimi dikkatle inceledi. "Noel? Burada mısın?" Yeni bir üst yıldırım noktası hamlesi yapacaktı, ama Noel bunu fark etti.

"Özür dilerim, ben..." Samira'yı zihninden uzaklaştırmaya çalıştı. "Evi mi sordun? Uzun hikaye." *İmkansız! Onu yanlış duymuş olmalıyım.* "Babam... Büyük olmasını babam istedi. Hep böyle büyük bir yerde yaşamanın hayalini kurmuştu. Sonra anneme biraz para miras kalınca büyük bir ev almaya karar verdiler. 'Ev büyük olsun ki içini çocuklarla dolduralım,' demişti annem. Ama öyle olmadı. Babam öldükten sonra annem burayı bu kez de 'yetimlerle' doldurmak istedi. Ama artık çok geçti. Yetimhane yönetimleri evli çiftler arıyordu ve annem o zamanlar kırklarındaydı."

"Çok yuce, çok comertçe bir davranış. Harika biri olmalı o. Yani tıpkı *benim* annem gibi. Ve Samira gibi. Bana evlat edinmek istediğini, çünkü çocuğu olacağına inanmadığını söyledi."

"Gerçekten mi? Öyle mi söyledi? Ne zaman? Bu akşam mı?"

JJ eliyle ağzını kapattı. "Sanırım bunu kimseye söylememeliydim."

"Endişelenme. Ben..."

"Ama ben dışarıda bir satılık levhası gördüğümü hatırlıyorum? Taşınıyor musunuz?"

"Evet. Biz... Kredi taksitlerini ödeyemiyoruz."

"Ama yuvarlanıp gidiyor olmalısınız! Outremont'ta yaşıyorsunuz! Bu tavanların yüksekliği beş yüz metre falan olmalı!"

"Aslında büyükannem öldükten sonra yuvarlanıp gidiyorduk. Yani öyle sayılır. Ama paramız biteli epey oluyor. Tıp fakültesi çok pahalıydı ve sonra... Evde birtakım yenilemeler yaptık ve hazırladığım hafıza açıcılara, aldığım yeni laboratuvar ekipmanlarına çok para gidiyor. Üstüne üstlük annem de biraz para kaybetti. Kötü yatırımlar yaptı diyelim, ama zaten ondan önce de bir sürü borcumuz vardı. Benim yüzümden. Hayatım boyunca yük oldum ona."

"Levhayı kaldır."

"Anlamadım?"

"Burada kalmak istiyor musunuz?"

"Evet, ama..."

"Levhayı kaldır. Bir yolunu buluruz. Para bul-

yoksa birkaç günlüğüne buraya taşınırım. Kaldığım süre için kira da öderim. Ivır zıvırımın bir kısmını satarım o arada."

"Olmaz, JJ. Gerçekten. Bunu yapmana *hiç* gerek yok. Bir süreliğine taşınabilir, istediğin kadar kalabilirsin, ama senden dediğin şeyi bekleyemem. Nereye gidiyorsun?"

JJ kapıya doğru ilerliyordu. "Bu şeyi nasıl açıyorsun?"

"Önce A, sonra Z. İki kere."

"Anladım. Şimdi levhayı söküyor, sonra da gidip laboratuvarına bakıyoruz."

JJ o günü izleyen elli iki gün boyunca Noel'in evinde kaldı. Noel annesini gittikçe daha az —günde bir ya da iki saat, o da sadece yemeklerde— görmeye ve laboratuvarında gittikçe daha çok zaman geçirmeye başladı. Norval'ı da daha seyrek görüyordu; haftalık matineleri bir kendisi, bir Norval iptal ediyordu. Samira'ya gelince, onu bir kez Psikoloji Binası'ndan çıkarken görmüş, ama kız onu güçlükle tanımıştı. Noel de bu tavır karşısında 'abayı yakmış' sözcüğünün ne kadar anlamsız olduğunu düşünmüştü.

Neredeyse her gün öğle saatlerinden ertesi sabah dörde kadar çalışıyordu ki, bu mesai saatlerine McGill Sağlık Bilimleri Kütüphanesi'ne yaptığı ziyaretler, JJ'nin doğal tedavi kitaplarını (beyinle ilgili kısımlarını) ezberlemek, Dr. Vorta ile çalışmak ve ona danışmak da dahildi. Günde en az dört saat alt kattaki

laboratuvarda yeni ortağıyla çalışıyordu. Talim edilip yenilenmiş bilgisayarlarını zorla ayakta duran briç masasının üstüne kuran JJ, onunla ekipmanlarını ve malzemelerini paylaşıyor, alternatif tedavi iksirleri ve karışımları, zekâ açıcılar ve hafıza kuvvetlendiriciler hazırlıyordu.

Tıpkı annesi gibi JJ de bazı şeyleri birden çok kez soruyordu Noel'e, ama bunun nedeni unutkanlık değil, hayatı yeni bir ucundan yakalamanın, paylaşmanın, geçmişe ait mutlu anıları yeniden yaşamanın verdiği çocukça heyecandı. Ve Noel bundan asla sıkılmıyordu.

JJ ıslık çalmayı da çok seviyordu. Noel başlarda onun amaçsızca melodilerinin —genellikle 'Sarı Kuş' ya da doğaçlama ve notasız varyasyonlarının— dikkat dağıtıcı olduğunu düşünüyordu, ama bir süre sonra ıslık melodilerini garip bir şekilde rahatlatıcı bulmaya başladı. Ayrıca kurşun kalemle dişlerine vurarak şarkılar çalmak, bitki çayları da dahil olmak üzere *her türlü* sıvıyı pipetle höpürdeterek içmek gibi huylarına da alışmıştı. JJ'nin parmak uçlarında yükselip şüpheyle etrafına bakarak çamaşır odasındaki lavaboya işemesine de aldırmıyordu. Bunların hiçbiri Noel'in canını sıkmıyordu, çünkü ilerleme kaydetmeye, hem de gerçek anlamda ilerleme kaydetmeye başlamıştı ve JJ de bu ilerlemenin bir parçasıydı.

Noel'i rahatsız eden şey, JJ'nin annesine ait *Altmışların Hit Şarkıları*'nı kulaklıktan dinlerken mırıldanmasıydı. Noel farkında değildi, ama JJ belki de tesadüfen sürekli üç şarkıya eşlik ediyordu: *Do You Believe in Magic?* [Sihre İnanır mısın?], *Love Potion #9* [9

Numaran Aşk İksiri] ve *Magic Carpet Ride* [Uçan Halıyla Gezinti]. Ve yine tamamen tesadüfen, JJ laboratuvarda çalışırken günlerce aynı sakız pembesi çoraplarını giyiyordu.

Dört hafta süren zahmetli uğraşların ve araştırmaların sonunda, Mart ayının ilk Pazar günü Noel'in zihninde bir ilham parıltısı, normal olmayan bir öngörü ışığı belirdi. Mount Royal Mezarlığı'nda bulutların gölgelerinin arazi üstünde oynadığı oyunları izliyordu. Aniden duyduğu bir hışırtı dikkatini böldü; sesin nedeni bir sincap ya da bir kuştu olasılıkla. Döndü ve güneşin babasının mezar taşındaki keskin hatlı harfleri daha önce hiç olmadığı şekilde aydınlattığını gördü. Eve dönünce çocukluk yıllarında okuduğu kitaplara bakmak için tavan arasına çıktı, sonra beş yaşındayken Noel'de yaptığı gibi merdivenlerden aşağıya hızla koşturdu. Günün geri kalan kısmında bodrum katta tek başına çalıştı.

Saat dokuz sularında JJ elinde bir tepsi sandviçle yanına geldi. "Bunları annen yaptı senin için. Açlıktan miden kazınmış olmalı."

Noel elindeki büyüteçle bir erlenmeyerin içinde köpürmekte olan prizmatik tanecikleri inceliyordu. JJ'yi homurdanarak yanıtladı.

"Hey Noel! İki yolcu çölü geçiyor. Yiyecekleri biterse karınlarını neyle doyururlar?"

"Bir saniye."

"Kumaşla."

Kabın içindeki renk değişiminden tatmin olan Noel, ocağın ateşini kısıp büyüteci kabına koydu.

"Her yeri kaplayan 'kum-aş' ile," diye tekrarladı JJ.

"Ton balığı mı bu?" diye sordu Noel. "Harika, tam ihtiyacım olan şey. Beyne yararlı yiyecek. Şu anda burada bir sıçrama yapmaya çalışıyorum... Bir hayal gücü sıçraması." Hayatında ilk kez olduğunu ekleyecekken vazgeçmişti.

"Ulaşmayı hedeflediğin ne?"

Noel başıyla kabı işaret etti. "Piridoksal fosfat."

"Güzel." JJ eğildi ve kabarcıklar çıkarmakta olan sıvıyı inceledi. "Ne işe yarıyor?"

"O... İki nörotransmitterin sentezinde kullanılıyor: Serotonin ve norepinefrin. Babamın notlarında bununla ilgili bir şeyler var."

"*Çok* güzel. Her şey yolunda mı bari?"

"Sanırım. Ya sen ne yapıyorsun, JJ? Nasıl gidiyor?"

"Yuvarlanıp gidiyoruz. Tam gaz." Sırıtınca yüzü aydınlandı.

JJ'nin yüzü her zaman aydınlıktı aslında. Kanı cilalıydı galiba ya da özel bir sır, bir vernik falan sürülmüş olmalıydı tenine. Bu onu yalnızlık, sıkıntı, depresyon gibi şeylerden koruyor; hayatı yüzünde bir gülümsemeyle sürdürmesini, yaşamı bir hazine avı, dünyayıysa Alaaddin'in mağarası gibi görmesini sağlıyordu.

Noel ağzı ton balığıyla dolu olmasına rağmen, "İşlerin senin için yolunda gitmediği olmadı mı *hiç*, JJ?" diye sordu. "*Hiç* mutsuz oldun mu?"

Bu soru JJ'yi ürpertti. "Sanırım ben mutluluğa kilitlenmişim. Hayatta her gün yeni ve sihirli bir şey

oluyor. Itiraf etmeliyim ki, bir saniyeliğine de olsa çocukluğuma geri dönebiliyorum. Geçmiş güvenlidir..." JJ cümlenin gerisini getirmedi. "Bir keresinde bir beysbol maçından sonra..."

"Biliyorum, takım arkadaşlarının omuzlarında taşındığını hatırlıyorsun. Ama bir yetişkin olarak *hiç* üzülmüyor musun ya da bazen efkar basmıyor mu? Mesela... Ne bileyim... Ailenden birini, arkadaşlarından birini kaybettikten sonra?"

"*Babam* 1997'de yaratıcısına kavuştuğunda, Aziz İsa 1991'de *annemi* cennette karşıladığında ve kız arkadaşım 1986'da beni sepetlediğinde üzülmüştüm. Elbette ki onları özlüyorum. Ama onlarla birlikte geçirdiğim zamanlar için minnettarım. Anla işte, kimse o mutluluğu benden çalamaz. O benim. Sonsuza dek. Onlara duyduğum sevgiyi içimde, yüreğimde taşıyorum. Gittiğim her yere götürüyorum. Anılarımda yaşatıyorum."

Noel başını sallayıp lokmasını yuttu. "Hayatın boyunca üzüldüğün anlar *sadece* bu üçü mü?"

"Başka anlar da oldu. Ama ne demişler: Gökkuşağını görmek istiyorsan yağmura katlanacaksın. Her şey mükemmel olsaydı hiçbir şeyin değerini bilmezdik." Noel'in burun deliklerinden birine fiske attı, Noel hamleden kurtulmak için başını çevirdi. "Hayat sana sağ gösterirse sen de sağa eğil."

Noel gülümsedi. Aklı Norval'ın, JJ ve onun 'özlü bilgeliğe yönelik ölümcül eğilimiyle' ilgili söylediği bir şeye gitmişti. Ama bunun kötü bir özellik olmadığını düşündü, hele ölümcül hiç değildi. JJ hayatını o tür

özdeyişlerle yaşıyordu ve bunlar yaşamaya değer şeylerdi. Konuğunun kıyafetine baktı: Bir cebinden diş fırçasının, diğerinden cep telefonunun ucu çıkmış itfaiye arabası kırmızısı bir bornoz.

"Bu beni şişman mı gösteriyor?" diye sordu JJ.

"Hayır, pek sayılmaz. Ben sadece..."

"Biliyorum. Diş fırçalarından birini aldım; yeni ve mor olanı. Umarım senin için sorun değildir. Ama o kadar çok... Sonuçta beni ilgilendirmez, ama neden bu kadar çok diş fırçan var? Yoksa satıyor musun onları?"

Noel onun kocaman kafasına bakarken, kafası küçük olanların Alzheimer'a yakalanma riskinin kafası büyük olanlara oranla on dört kat daha fazla olduğunu düşündü. Beynindeki bir kaseti geri sardı. O kadar çok diş fırçası niye? Noel ve onun gibi sinestezikler için cevap gayet açıktı: Çünkü her günün farklı rengi var. Mesela Pazartesi tıpkı sigara içenlerin parmakları gibi kirli sarıydı, Salı kırmızıbiber gibi turuncuya çalan bir kırmızıydı, Çarşamba Phillips Magnezyum Sütü şişesi gibi canlı bir maviydi, Perşembe...

"Dünyadan Noel'e: Beni duyuyor musun, Noel? Dünyadan Noel'e..."

Noel iki üç saniye boyunca arkadaşının dudaklarının kıpırdanışını izledi. "Afedersin. Ben... Sanırım çeşitliliği seviyorum; çıldırmamı engelleyen en önemli şeylerden biri bu. Ya da daha çok çıldırmamı diyelim."

"Anlıyorum seni. Çeşitlilik hayatın tuzu biberidir, değil mi?"

Noel tekrar JJ'nin bornozuna baktı. Belinin etrafındaki kuşak gittikçe gevşiyordu. "Seni burada tutmayayım ben..."

"Evet, banko tapmam lazım."

"Yani banyo yapman lazım."

"Bir de kelefon tonuşması yapacağım."

"Yani telefonla konuşması yapacaksın."

JJ kahkahalara boğuldu. "Bunlardan yüzlerce biliyorum. Birkaç tane daha ister misin?"

"Başka zamana bıraksak?"

"Zaman mı? Zaman tüm saraları yarar."

"Öyle."

"Annen bunlara bayılıyor. Gülmekten katılıyor duyunca. Gülmek iyi bir tedavidir, öyle değil mi? Özellikle de Montreal'de. Önemli organlara masaj yapar; bir nevi vücut içi koşudur. Nöro-aerobik. Gülen insan uzun yaşar."

Noel'in alnı kırıştı. "Özellikle Montreal'de mi? Neden? Just For Laughs Komedi Festivali nedeniyle mi?"

"Hayır. Şehrin en ünlü caddesinin adı ne?"

"Saint Lawrence Bulvarı mı?"

"Şehir hangi nehrin üzerinde kurulu?"

"Saint Lawrence."

"Saint Lawrence kimdi peki?"

"Hmm... Bir şehit falan mı?"

"Kahkahaların azizi. Gülerken ölmüştür. 3. yüzyılda. Izgara üstünde kavrularak öldürülürken bir tarafının iyice piştiğini söyleyerek diğer tarafını çe-

virmelerini istemiştir. Işte *bu* mizah duygusudur, gülme tedavisinin en saf ve en iyi halidir."

JJ cep telefonu ötünce mesajı okumak için durakladı.

"Harika. Gelmiş. ANOX denen bir kırmızı şarap fermantasyonu özütü. Annen için İsviçre'den istemiştim. Trombosit agregasyonunun *in vitro* inhibisyonu üzerinde kırmızı şaraptan ve tozundan çok daha fazla etkisi olan bir polifenol kaynağı."

Noel duyduklarını zihninde evirip çevirirken başını salladı. "Çok hızlı öğreniyorsun, JJ. Hem de çok hızlı. Teşekkürler. Bunu kesinlikle deneyeceğiz. Borcum ne kadar?"

"*Nada*. Unut gitsin. Birilerinin bana borcu vardı, ödemeyi oraya yaptı. *No hay problema.*"

"Ama ödeyeceğim ve..."

"Haaa, unutmadan! Bir deney yapıyorum. Kendi üzerimde. Şu ana kadar yolunda gitti. Araştırman için tertemiz, bıçak keskinliğinde bir beyin istemez misin? Kendine zevk vermek istersen, bunu sabaha, öğleden sonraya ya da akşama bırakma. Yapman gerekiyorsa —yani yapman gerektiğini söylemiyorum, sadece araştırmama dayanarak öneride bulunuyorum— sadece gece geç saatte, yatmadan hemen önce yap. Yoksa bütün gücünü emer, beynini dumanlandırır. Onan'ın lanetidir bu durum."

"İyi geceler, JJ."

12
Noel ile Samira (I)

O gece Noel kontrol etmeye gittiğinde annesini üzerinde geceliği ve ayağında tenis ayakkabılarıyla bavullarını toplar halde buldu. Yatağın üzerinde iki gri Samsonite bavul duruyordu ve annesi kapatabilmek için üçüncünün üstüne oturmuştu. Oğluna bakmak için döndüğünde yüzü zorlanmaktan kızarmıştı. "Paramızın az olduğunu biliyorum," dedi. "Yük olduğumu da biliyorum."

'Tanrım, yeniden başa dönmeyelim,' diye düşündü Noel. *'Neden hiçbir şey işe yaramıyor?'* Gülümsemeye çalıştı. "Bavulu kapatmana yardımcı olayım, anne. Bazen gerçekten can sıkıcı olabiliyorlar."

"Eskiden kolay kapanırlardı."

Noel bir çift kışlık botla iki şemsiyeyi çıkarttıktan sonra bavulu kapattı ve kilitledi. "Paramızın az olduğunu kim söyledi, anne? Bunu ilk kez duyuyorum."

"O söyledi. Şu adam."

"JJ mi?"

Annesi omuz silkti.

"Öyle bir şey söylediyse yanılmış. İdare ediyoruz. Bunları... Daha iyi bir yere koyayım mı? Sabaha hazır olsunlar."

Annesi dosdoğru karşıya baktı; alnı endişeyle kırışmıştı. Noel bavulları yatağın üstünden alıp kapının yanına koydu. Annesinin yatağındaki çarşafın kadıncağız sanki çok kuvvetli bir şeyle güreşmiş gibi ortada

toplanmış olduğunu gördü. Kocası mıydı boğuştuğu o şey? Yatağın öteki yarısının boş olmasının annesine hâlâ işkence gibi geldiğini biliyordu. Alzheimer bunu değiştiremiyordu.

"Yatmadan önce bir öyküye ne dersin anne? Ya da biraz iskambil oynamaya?"

Annesinin yüz ifadesi yumuşadı. Tortop olmuş çarşafı kaldırdı, geceliğine ve tenis ayakkabılarına aldırmadan altına girdi. "Öykü istiyorum."

Wilde'nin 'Bülbül ve Gül' adlı öyküsünün sonlarına doğru annesinin göz kapakları titreşmeye ve kapanmaya başladı. Bazen önemli noktalarda durduğunda annesi uyandığı için Noel öyküye sonuna kadar devam etti. Sonra annesinin uykuya derinden, daha da derinden teslim oluşunu, o ölüm provasını önce kaygıyla, ardından tükenmişlikle ve sonunda korkuyla izledi.

Noel birisinin dış kapıya vurduğunu duyduğunda annesinin odasındaki koltukta uyuyakalmıştı. Yumuşak ve kendinden emin olmayan tıklatışlardı bunlar. JJ olabilir miydi? Hayır, o üst katta uyuyordu. Katır gibi horlamasını aradaki kat döşemesinin ötesinden bile duyabiliyordu. Saat kaçtı? Bir buçuk falan mı?

Noel uyku diyarının sisleri arasmda koltuktan kalktı ve odayı kat etti, ön tarafa bakan pencerenin puantiyeli İsviçre perdelerine ulaştı. Perdeleri açtı, kürenmiş karın oluşturduğu tepeciklere ve sokak

lambalarının ışıklarıyla sarıya boyanmış geceye baktı. JJ'nin kambur sırtlı arabası kaldırımın kenarına park edilmişti ve tipiden ötürü beyaza bürünmüştü. Sokağın sonunda, köşede bekleyen taksinin tepesindeki ışıklı levhaya takıldı gözü bir an. Kapıyı kimin çaldığını görmek için boynunu uzattı, ama bir sırt çantasıyla bir paltonun kolu dışında bir şey göremedi. Askerlerin giydiğine benzeyen bordo palto tanıdık geliyordu. Sanki... Norval'ınkine benziyordu. Dönüp annesine baktı, yün battaniyeyi çenesine kadar çekti ve duvardaki oval aynada kendini inceledi. Berbat göründüğünü düşündü; sanki yaşlanmış haline bakıyordu. Odadan çıkıp kapıyı arkasından yavaşça kapattı. Ayakkabılarını çıkardı ve merdivenlerden adeta sürünerek inmeye başladı.

Norval'ın burada ne işi var? Hem de sabahın bir buçuğunda. Onu içeri alsam mı? Annem, JJ ve Norval... Bu pek de iyi bir kombinasyon değil.

Noel kilidin şifresini girdi, ön kapının sürgüsünü çekti ve dışarıya baktı.

Evet, palto Norval'indi, ama içindeki o değildi. Daha küçük bir bedeni, bir kadın siluetini sarıyordu. Kadın kapının önündeki sahanlığa çıkan merdivenlerin ilk basamağında büyük bir kurye çantasının üstüne oturmuştu, yanında çadır bezinden dikilmiş bir sırt çantası duruyordu.

"Selam."

Noel'in tek duyduğu kelime buydu, ama renkleri hemen tanıdı. Güçlükle soluk aldı, kalbi dörtnala koşmaya başladı. Dakikada yüz yirmi beş atış, yüz elli...

"Affedersin, Noel. Geç olduğunu biliyorum. Buradan geçiyordum ve içeride bir ışık gördüm... JJ geç saatlere kadar çalıştığını söylemişti..."

...iki yüz atış...

"İçeri girebilir miyim?"

Noel kıvırcık saçlı başını oyuncak bir bebek gibi sallayarak sessizce onayladı.

"Davetsiz ziyaretim için kusura bakma, Noel, ama şu sıra pek iyi sayılmam. Bazı... Bazı sorunlarım var, geçici sorunlar."

Noel derin bir nefes alarak sakinleşmeye çalıştı. Norval'dan hiç mi bir şey öğrenememişti? İçeriye girip kapıyı kapatmadan önce buz gibi havayı bir kez daha ciğerlerine çekti. "Paltonu... Alabilir miyim?"

Samira düğmeleri çözmeden önce tereddüt etti. "JJ bana her şeyi anlattı. Yani annenle ilgili her şeyi. Size de uyarsa yardımcı olabileceğimi düşünüyorum. Bunu söylemekte geciktiğim için üzgünüm, ben şu sıra epey... Meşguldüm."

Norval'ın paltosunu çıkarması için centilmen bir edayla Samira'ya yardımcı oldu Noel, bir yandan da altından çıkanlara göz attı: Açık kahverengi ceket, kısa bir kot etek, koyu kahverengi tayt. Portmantonun kapağını açıp titreyen ellerle bir askı aradı. "Ben... Ben yardımcı olabileceğinden eminim. Elbette ki ücreti karşılığında. Yani sana ödeme yapacağım. Tabii ki bu işe ayıracak zamanın varsa."

"Yaratırım. Ama... Aslında buraya gelişimin sebebi tam olarak bu değil. Sana anlatmak isterim ama... Kısacası, becerebilirsem size yardım *edeceğim*, söz ve-

rıyorum." Noel kapağı kapatıp dönünce Samira doğrudan onun gözlerinin içine baktı.

"Sana inanıyorum," dedi Noel. Samira'nın gözlerindeki ışık yine inci gibi parlıyordu, ama stres altında olduğu ve yeterince uyumadığı her halinden belliydi.

"Seni yataktan mı kaldırdım, Noel? Gerçekten çok üzgünüm."

"Yatmamıştım."

"Kendimi *çok* aptal gibi hissediyorum ve bu bana *çok* utanç veriyor. Uzun lafın kısası, sorun şu... Çok yoğun bir ders döneminden geçtim ve masrafım da çok oldu ve ben... Şeyi... Kiramı ödeyemedim. O yüzden beni kapının önüne koydular, yani evi boşaltmam gerekti. Ben de bir süre kalmak için bir arkadaşımın yanına gittim, ama bu kez de onun kız arkadaşı, yani beni bir nevi... Kapı dışarı etti. Bu gece. Gece yarısı civarı. Aslında elime para geçiyor ve öğrenci kredim var. Ayrıca Vorta'nın da bana biraz borcu var ve... JJ büyük bir evin olduğunu söylemişti ve... Anneme de gidebilirdim, ama... Acaba geçici bir süreliğine..."

"Sana odanı göstereyim."

Noel temiz çarşafları annesininkinin de bulunduğu koridorun ucundaki konuk odasına götürüyordu ki, tıpkı Doris Day filmlerindeki gibi kutup beyazı bir havluya sarınmış olan Samira banyodan çıktı.

"Saçımı yıkamadan çabucak bir duş aldım. Yarın gidip eşyalarımın kalan kısmını da toplayacağım. Ve bütün elbiselerimi. Yatarken giyebileceğim bir şeyler

verebilir misin bana? Aptalca olduğunu biliyorum, ama kendimi... Yani çıplak uyurken kendimi pek rahat hissetmiyorum."

Noel şuursuz geçirdiği bir mikrosaniye boyunca Samira'nın dümdüz boyun hattına, sonra da elinde tuttuğu eteğe ve tayta baktı. "Evet... Elbette. Ben de çıplak uyuyamam. Aslında öyle yapmam gerekir, çünkü geceleri beni ateş basıyor; çok ateşli oluyorum. Yani evi ateş basıyor; sıcak oluyor... Hem de çok sıcak. Sıcaklık... Sana giyecek bir şeyler getireyim." Öylece yere bakarak sahip olduğu üç pijamanın desenlerini gözünün önüne getirdi: Ekoseli, çizgili ve çiçekli. Hangisi daha iyi olurdu acaba onun üstüne? Fişek gibi, sanki geç kalırsa ölüme sebebiyet verecekmiş gibi odadan dışarı fırladı.

Döndüğünde Samira eliyle çarşafın kırışıklıklarını düzeltiyordu, yatağın üstüne eğilmişti ve havlu hâlâ üstündeydi, ama az önceki kadar sıkı sarılı değildi. Noel yere ve öylece duran diğer eşyalara kaçırdı gözlerini.

Samira onun odaya girdiğini duymamıştı. Noel'i görünce havluyu düzeltti ve ekoseli pijamaya baktı. Aslında bir tişört istediğini söyleyecekken vazgeçti. "Sağ ol, Noel. Çok güzel bir pijama. Bak, bu sadece bir gecelik bir şey, tamam mı? Gerçekten sana ve annene... Size sorun çıkarıp başınızı ağrıtmak istemiyorum." Pijamaları aldı, gardırobun kapağını açıp arkasına geçti. Pijamanın üstünü giyerken banyoda gördüklerini, sadece duvardaki işaretleri değil banyonun genel durumunu düşündü. Bir viraneye benziyordu ve sanki haftalardır temizlenmemişti.

Noel ise kapının önünde öylece duruyor, gidip gitmeme konusunda karar vermeye çalışıyordu.

"Annen burada mı?" diye sordu Samira dolap kapağının arkasından.

Noel başını salladı. "Koridorun öteki ucundaki odasında uyuyor."

"Burada kalmam onu rahatsız etmez, değil mi? Sadece kendime bir yer bulana kadar..." Samira kapağın arkasından çıktı; havlusuyla pijamanın altı elindeydi. "Annenin durumu kötüye gidiyor, değil mi? Banyodakileri farkettim de..."

Noel gördüklerine inanamıyordu; Heliodora Locke onun pijamasının üstünü giymiş, tam karşısında duruyordu. Çölde bir serap mı görüyordu, yoksa stres ve uykusuzluğun bir sonucu muydu bu? Bir anda vücut bulan ve aynı hızda kaybolup giden bir *cinin* işi miydi yoksa?[29] Farkında olmadan annesinin sinir ilaçlarından ya da Norval'ın halüsinojenlerinden birini mi yutmuştu? Gözlerini yumunca Zappavigna'nın *Bir Gelin Üç Damat* filminin açılış sahnesini gördü. Fonda bir obua neşeli melodiler çalıyordu...

"Noel?"

---

[29] İslam söylencelerinde/Arap demonolojisinde *cin,* insan veya hayvan şekline bürünebilen ve insanlar üzerinde doğaüstü güçlerini kullanabilen bir hayalet veya ruhtur. Nükteli şiirlerimden birinin ilham kaynağıyla ilgili olarak 1989 yılında Cenevre'de bir televizyonda yapılan yorumu hatırlatıyor (bkz. not 21): 'Satırlar sanki bir *cin* tarafından fısıldanmış, tıpkı bir vahiy gibi rüyayla inmiş veya yükseklerden, gökyüzünden bir melek tarafından getirilmiş gibi...' [Dr. Vorta'nın Notu]

Sular kulları kovalıyordu ve onun güzel sesi duyuluyor, bir sesler ve renkler orkestrası ona eşlik ediyordu ve...

"Noel, iyi misin? Noel?"

Noel gözlerini açtı. "Afedersin, ben sadece... Yine uzay yürüyüşüne çıkmışım. Kötü bir alışkanlık bu bende. Şeyden bahsediyorduk..."

"Annenin kötüye gidip gitmediğini sormuştum. Banyoda..."

"Doğru." Film sahnesini zihninden çıkardı, yerine banyodaki işaretleri koydu, Banyocu Kadın'ın el becerilerini. "O işaretleri ben koymadım. Aslına bakarsan onlara pek ihtiyaç da yok. Diğer şeylere de. Annem gittikçe iyileşiyor. Gerçekten. JJ ile... Biz yeni bir şey üzerinde çalışıyoruz."

"Ben battaniyenin altına gireceğim. Neden oturmuyorsun?"

Noel gözleriyle etrafta oturacak bir şey aradı. Bulamayınca kararsız hareketlerle yatağın ayakucuna ilişti.

Samira gülümsedi, sonra Noel'in gözlerine derin bakışlar gönderdi; bu onun alışkanlığıydı. "Ona hep sen baktın, hem de tek başına, değil mi? Ne kadar zamandır? Kaç ay, kaç yıl oldu? Bu neden... Neden bu kadar korkunç göründüğünü açıklıyor."

"Sağ ol."

"Yani demek istediğim... Çok yorgun görünüyorsun, Noel. Senin için çok zor olmalı. Yeterince uyuyabiliyor musun?"

"Elbette. Aslında her zaman değil; bazen sekiz sa-

atlık mükemmel bir uyku çekmem mumkun olmuyor."

"Sekiz saat mi? En fazla iki saat uyuyorsun gibi geldi bana."

"Hayır, ben iyiyim; bebek gibi uyuyorum. Sadece JJ ile son günlerde çok meşgulüz. Bir şeye yaklaştığını hissettiğinde heyecanlanıyorsun ve bazen adrenalin insanı bütün gece ayakta tutuyor. İyiyim ben, cidden. Zaten fazla uykuya ihtiyacım yok."

"Kendine de dikkat etmelisin. Sadece annenden sorumlu değilsin. Bedenine biraz merhamet göster."

Noel başını salladı. "Banyocu Kadın gibi konuştun."

"Kim gibi?"

"Şey... Annemin gündüz bakıcısı. Sancha."

"Öyleyse onun sözünü dinlesen iyi edersin. Kendine de zaman ayırmalısın."

Kendime ayıracak zamanı olmadığını düşündü Noel. Yatağına yattığında bile aklı ya hâlâ laboratuvarda oluyor ya da annesi burnunun dibinde fenerini yakıyordu. "Denerim," dedi.

"Yardımı dokunabilecek bir akrabanız yok mu?"

"Montreal'de yok. Ama New York'taki amcam yardım edeceğine dair söz verdi."

"Nasıl?"

"Şey... Nasıl yapacağını tam olarak söylemedi."

"Birisini tutamaz mısın?"

"Banyocu Kadın haftada iki kez geliyor. Ondan fazlasına paramız yetmiyor."

"Ama... Norval zengin olduğunuzu söylemişti. Ve burası da ev değil, saray sanki."

"Eskiden... Önceleri rahattık. Anneme büyükannemden biraz para kalmıştı. Ama artık o paradan geriye neredeyse hiçbir şey kalmadı."

"Ne oldu peki? Yok, dur! Bunlar beni ilgilendirmez."

"Uzun hikâye." Noel içini çekti. "İşler annem erken emekli olunca biraz sarpa sardı sanırım. Birkaç ay -dinlendikten - sonra azıcık şey... Biraz garip davranmaya başladı."

"Ne demek istiyorsun? Ne yapıyordu örneğin? Unutkanlık mı başladı?"

"Pervasızca para saçmaya başladı; çocukluk arkadaşlarına, hatta sokaktaki dilencilere bile çekler yazıyordu. Telefon açan ya da kapıya gelen satıcıları saymıyorum. Sonra birkaç kez telefonla pazarlama tuzağına düştü; Tahiti'de tatil ya da Çad'daki bazı siyasi suçluları özgürlüğüne kazandırma kampanyaları falan... Normalde hiç öyle şeyler yapmazdı, hatta o tür şeylere karşı sanki radarı vardı; tuzağın kokusunu on kilometreden alırdı."

"O zaman mı başladı... Hafıza sorunlarını kastediyorum."

"Evet."

"Yarım günlük bir şeye... Yardım merkezine ya da adına ne diyorlarsa işte... Öyle bir yere götüremez miydin anneni? Hani şu yardımlarla kurulan..."

"Yetişkinler için gündüz bakımı. Götürdüm. Gü-

hiç Vadisi Taşanı Tarlanın diye bir yerdi. Onu her gün oraya götürüp getirmeyi planlıyordum. İlk gideceğimiz gün bütün bavullarını toplamış öylece beni bekliyordu kapının önünde. Sanki hayatının geri kalan kısmında hep orada kalacakmış gibi. Bavullarına sığdıramadıklarını naylon poşetlere ve yastık kılıflarına doldurmuştu. 'Lütfen beni oraya götürme,' dedi bana. O kadar kısık sesle söylemişti ki, ne dediğini zor duydum. 'Burada seninle birlikte kalamaz mıyım tatlım? Biraz daha? Daha iyi birisi olmaya çalışacağım.' Böyle diyordu."

"Tanrım! Sen ne yaptın?"

"Bütün eşyalarını alıp tekrar üst kata çıkardım ve ona sonsuza dek benimle kalabileceğini söyledim."

JJ'nin horlaması dışında şafak sökene kadar evde çıt çıkmadı. Samira kafası öylesine karışıkken Noel'in teklif ettiği uyku haplarına hayır diyemedi: Ev yapımı gibi görünen, garip şekilli, mavi renkli iki hap. Mutluluk içinde uyudu. Noel de aynı haplardan almıştı, ama birisi elinde el feneriyle odasına girince yerinde sıçradı.

"Alt katta bir adam var," dedi annesi kulağına, hem sesi hem de feneri titriyordu. "Kızıl saçlı, iri yarı bir adam. Onu suçüstü yakaladım. Domuz pastırmasıyla şey yapıyordu... Şu yuvarlak, yenen şeylerden. Polisi arayalım mı?"

Hastalığın nüksettiğini düşündü Noel. Unutkanlık çukuruna düşüş. Annesinin titreyen, biri dövmeye

benzeyen mavi renkli hatırlatıcı yazılarla neredeyse tamamen kaplı olan ellerine baktı. "Hayır anne. O benim bir arkadaşım ve burada kalıyor. Onunla tanışmıştın."

"Bıçağı var."

"Eminim ki sadece..."

O sırada kapıdan içeriye diken diken turuncu saçlarla kaplı bir kafa uzandı. "Günaydın millet. Bir ses duydum gibi geldi de. Günaydın, Bayan B."

"Annemi korkutmuşsun, JJ. Oyma bıçağıyla bizi kovaladığını sanmış."

"Ben öyle demedim, Noel. Ben sadece..."

"Pekâlâ, Bayan B. Bu tamamen benim hatam. Ne de olsa davetsiz misafirim. Alışmak biraz zaman alıyor. Aç mısınız? Quebec usulü geleneksel kahvaltıya ne dersiniz?"

Bayan Burun başını salladı. *Kimdi* o adam? "Hayır, ben... Ben aç değilim."

"Yemek kitaplarının arasında bir fotoğraf albümü daha buldum. Birlikte bakalım mı? Zamanınız varsa elbette."

Bayan Burun'un yüz ifadesi değişti; sanki oyun oynamak için uğrayan bir çocukluk arkadaşını hatırlamıştı. "Albüm... Mutfaktaki mi? Yemek kitaplarının yanındaki mi?"

"Evet."

"O fotoğrafların bazıları benim için çok değerli. Annem çekmişti onları."

Öyle mi? Kapakta bir fotoğraf gördüm. Sarı dalgalı saçları olan güzel bir kız. Deniz kenarında."

"Evet... Benim o."

"Hayatta inanmam!"

"Aşağı inelim mi?" dedi Bayan Burun. "Bir bakalım şu fotoğraflara. Mutfaktaki her şeyi bulabildin mi..." Bir an durakladı, adamın ismini hatırlamaya çalıştı. *Biliyor olmalıydı*, çünkü kaç gündür oradaydı. Sahiden... Kaç gün olmuştu?

"Her şeyi buldum denemez," dedi JJ. "Bir saattir çay süzgecini arıyorum. Kendi kendime, 'kör falan olmalısın JJ,' dedim!"

"Onu ben de bulamıyorum! Sanırım birisi çaldı süzgeci!" Dönüp neredeyse suçlarcasına oğluna baktı.

Noel kızarmış gözlerle yatağında oturuyordu. "Ben nerede olduğunu biliyorum. Giyineyim de..."

"Sen yatağında kal," dedi JJ. "Biz hallederiz. Kahvaltını sonra getiririm. O arada biraz uyu. Annenle benim yapacak işlerimiz var, değil mi Bayan B?"

"Eeee-evet, sanırım var... JJ."

Noel yatağında saatlerce dönüp durduktan sonra nihayet sahnedeydi ve kör edici bir spot ışığı gözlerini kamaştırıyordu. Elini gözlerine siper edip kendisini izleyenlere baktı. Bir tarafta güçlükle de olsa annesini görebiliyordu, diğer tarafta da Norval'ı. Spot ışığı biraz sönükleşmişti ki, Noel sahnenin dışından kendisine doğru yaklaşan altın ve fildişinden yapılma faytonu gördü. Arabayı tek bir at çekiyordu, tek yolcusu

da başında mücevherlerle kaplı taç olan bir kadındı.

Elinde mikrofon tutan smokinli bir adam coşkulu bir müzik eşliğinde Noel'e faytondaki kişinin kim olduğunu sordu. Fayton yaklaştıkça kadının yüzüne gölgeler düştü, ama Noel onu yine de tanıdı, çünkü kadın konuşuyordu. Aktris Heliodora Locke idi bu. Gerçi konuşuyordu, ama söylediklerinin bir anlamı yoktu. Yüzü gittikçe Dr. Vorta'nınkine benzemeye başlayan sunucu, "Süren neredeyse doldu," dedi.

Soruyu doğru yanıtlaması halinde binlerce dolar kazanacağını bilmesine rağmen Noel cevap vermemeye karar verdi. "Faytondakinin kim olduğunu bilmiyorum," diye yanıtladı. "Onu daha önce hiç görmedim." Kadın önünden geçip giderken Noel ona baktı, ama bakışlarına karşılık alamadı. O parlak siyah gözler izleyicilerin arasındaki birine kilitlenmişti... Norval'a mı acaba? Fayton gözden kaybolurken Noel çalan davulun ritmik sesini duyabiliyordu. Yoksa atın toynaklarının sesi miydi bu? *Dı-gı-dık dı-gı-dık...*

"Noel?"

Noel gözlerini açtı ve sesi dinledi. Birisi kapısını tıklatıyordu. "Anne sen misin?"

"İçeri girebilir miyim?" Kapı açıldı. "Özür dilerim, ama seni uyandırmam gerektiğini düşündüm. Bir telefon var."

Noel gözlerini kısarak yarı karanlıkta kapıdaki kişiyi görmeye çalıştı. Koridordan gelip kapının aralığından süzülen ışık huzmesi odayı ortadan ikiye bölmüştü. "Samira? Ne... Peki, tamam." Yüreği yine dalgalanmaya başladı. "Girsene. İyi misin? Annem iyi

mi?"

"Herkes iyi," dedi Samira.

"Ben uyuyakalmış... Saat kaç?"

Samira çalışma masasının üstüne paslanmaz çelikten yapılmış, kenarında telsiz telefon olan kapaklı bir tepsi bıraktı. "Sekiz ya da sekiz buçuk falan."

"Sabahın bu saatinde..."

"Hayır, akşam."

Noel doğrulup yatağın içinde oturdu. "Şaka yapıyorsun. Bu imkânsız... Tanrım! On iki saat mi uyudum yani? Niye beni uyandırmadınız?"

"Uykuya ihtiyacın vardı."

"Çok uzun zamandır bu kadar uyumamıştım. Tam iki yaşımdan beri." Elini yanağına sürttü. Sakalı bile uzamıştı. Kendisini Rip Van Winkle gibi hissediyordu. "Annem iyi mi?"

"O iyi Noel, bütün gün birlikteydik. Telefon..." Kırmızı şarj ışığı yanıp sönmekte olan telefonu Noel'e uzattı. "Norval arıyor."

Noel gözlerini ovuşturdu, kafasını toplamaya çalıştı. "Ona... Onu sonra arayacağımı söyler misin?"

"Seni sonra arasa olur muymuş, Nor? Hayır mı? Ne diyeyim? Peki, tamam. *Ciao.*"

"Ne dedi?"

"Gözlerinden öpüyormuş. Sen anlarmışsın. Yarınki 'klasik matineye' gelemeyecekmiş. Bir şey ifade ediyor mu sana?"

"Evet. Annem iyi mi?"

"Annen iyi, Noel. Rahatla biraz. Senin için çalışan

insanlar var artık yanında.

"Öyle mi? Tamam o zaman. Peki ya sen? Her şey yolunda mı? Odandan ve durumundan memnun musun?"

"Daha iyisi olamazdı. Şunu açsam olur mu?" Noel'in gece lambasını işaret etti.

Noel esnedi. "Olur. Bu kadar uyuduğuma inanamıyorum."

"Aç mısın? Hayır, kalkma." Samira göz ucuyla Noel'i izledi. Onun uykulu hali hoşuna gitmişti. "Hep günlük kıyafetlerinle mi uyursun?"

"Hayır... Sahiden de çok yorulmuş olmalıyım." Karyolanın arkalığına yaslandı ve gerinirmiş gibi kollarını kaldırıp çaktırmadan koltuk altlarını kokladı.

"Biraz öteye kaysana." Samira tepsiyi yatağın kenarına koyup kapağı kaldırdı: Sıcak suya kırılarak pişirilmiş yumurta, patates kızartması, sosis, ızgara domates, iki hamburger ekmeği, portakal suyu ve ayrıca emziği yıllardır kırık olan Dresden mavisi çaydanlık içinde çay. "Annen bazı akşamlar kahvaltı yapmayı sevdiğini söyledi. Keşke bunları benim hazırladığımı söyleyebilseydim."

"JJ mi yaptı?"

"Annen."

"Gerçekten mi? Harika! Bunu epey zamandır yapmamıştı." Tepsidekileri inceledi. Her şey sevdiği şekilde hazırlanmıştı. Yumurtanın sarısını kaplayan zar incecikti, patateslerin gevrekliği tam kıvamındaydı. Annesi eskiden öyle şeyleri hiç unutmazdı, hatta Noel ile ilgili her şeyi hatırlıyordu. Çocukken bile

onun kendini zahmete sokması Noel'e dokunurdu. "Annem nerede şimdi?"

"JJ ile Crazy Eights oynuyorlar. Bir yandan da hepsine eşlik ederek altmışlı yılların müziklerini dinliyorlar."

Noel gülümsedi, sonra bir cümleye başladı, ama bitiremedi. Yeni bir taneye başladı. "Ben... Gerçekten... Minnettarım..."

"Ye."

Noel tepsidekilere girişirken Samira da poşetleri çaydanlıktan çıkarıp kupaya çay doldurdu. Noel bir an durdu. Gözleri Samira'nın göğüsleriyle aynı hizadaydı. Çatalını kokteyl domateslerden birine batırıp ağzına tıkıştırdı. Onu birkaç tane patates izledi, sonra birkaç tane daha, sonra yarım bardak portakal suyu, ardından bir domates daha. Ağzındakileri çiğnerken, "Sen de ister misin?" diye sordu.

"Ağzın doluyken konuşma."

"Peki."

"Annene hep bu kadar yakın mıydın?"

Noel lokmasını yuttu, sonra portakal suyunun kalanını kafasına dikti. Issız bir adada yıllarca tek başına hayatta kalmaya çalışmış, sonra karşısında birilerini bulmuş bir kazazede gibi coşkuyla konuşuyordu. "Hayır. Ergenlik çağında tam bir aptaldım. Yeniyetmelerin çoğu gibi ben de 'isyankârdım'. Gerçi hayatını sana adamış birine karşı ne kadar isyankâr olabilirsin ki? Yirmili yaşlarımda da pek iyi değildim. Bencil ve salaktım. Sonra uyandım. Aniden ve gizemli bir şekilde. Sanki bir ses bana geri dönmemi söylemişti. Haya-

ti ciddiye almayan evlat rolunudeyuim. Bir kere bile sitem etmedi annem bana."

"Nasıldı o söz? 'Evlat nankörlüğü, zehirli bir yılan dişinden bile daha keskindir.' *Kral Lear* mı?"

"Birinci perde, dördüncü sahne."

"Satır numarasını hatırlamıyor musun?"

"Üç yüz civarında olması lazım."

Samira güldü. "Tek kelimeyle inanılmazsın, Noel. Hakkında çok şey duydum. Hepsi iyi şeylerdi. Dr. Vorta için ne yapıyorsun? İşinde hafızanı kullanıyor musun?"

Noel iki yudum çay içti. "Yalnızca araştırmalarında yardımcı oluyorum. Bir de bazı hafıza deneylerinde. Yarı zamanlı olarak. Ne zaman uygun olursam. O çok anlayışlı, çok esnek biri."

"Bu güzel. Ne de olsa burada annenle tam zamanlı bir işin var. Bunun eğitimini mi aldın? Yani okulda bunu mu okudun?"

"Kimya, biyoloji, şiir, sanat tarihi, müzik. Sonuçta beni hiçbir yere vardırmayan karışık konular. Bana para ödeyemeyen bir şiir dergisinde yardımcı editör olarak çalıştım. Sonra bir gün ansızın Dr. Vorta bana Pfizer'de laboratuvar teknisyeni olarak mevsimlik bir iş buldu. Gereken niteliklere sahip değildim, ama beni bizzat tavsiye etti. Sonra McGill'e girmeme yardım etti, nihayetinde de beni asistan olarak işe aldı."

"Yani tıp mı okudun?"

Noel ağzındakileri yutmadan önce başını salladı. "İki yıl. Sonra deneysel kimyaya, farmakokinetik ve farmakodinamik gibi alanlara ilgi duymaya başladım.

sanırım babamın mesleği nedeniyle."

"Mezun oldun mu?" Noel'in -ağzı yine dolu olduğu için- başını sallayarak yanıtlayışını izledi Samira. Bir haftadır hiçbir şey yememiş gibiydi. "Hoşuna gitmedi mi?"

Noel yutkundu, çatalıyla ikinci yumurtanın sarısını dürtükledi. "Hayır, aslında sevdim, ama fazla kolay buldum. Sadece ezber işiydi. Derslere ve öğrenci arkadaşlarımla ve diğerleriyle iletişimime gelince... Artık kendimi kontrol etmeyi öğrenmiştim. Anlayacağın, üniversiteye ancak yirmili yaşlarımın sonunda, sorunlarımı denetimim altında tutmayı iyi kötü öğrendikten sonra başlayabildim. Kafamın içindeki sorunları yani. Ama ben... Aslında başka konular da vardı."

"Ne gibi?"

"Şey... Annem *kendi* sorunlarını yaşamaya başlamıştı. Açıkçası iki cephede birden mücadele edemedim. Okulu bıraktım ve annemin yanına taşındım. Doğrusu hiç pişman olmadım bundan, hiç 'keşke' demedim. Öyle abartılacak bir fedakârlık değildi. Sonuçta benden pek iyi bir doktor olmazdı nasılsa. Farmakolog, nöropatolog ya da o tür bir şey de çıkmazdı benden."

"Bence çok iyi bir doktor olabilirdin. Ve bunun için asla geç kalmış sayılmazsın."

Scottish Breakfast çayından bir yudum daha alan Noel aylardır kendini hiç o kadar iyi hissetmediğini düşündü. "Babam hep doktor olmamı istemişti," dedi. "Yazar ya da doktor ya da her ikisi birden. Bana hep büyük yazarların aynı zamanda doktor olduğunu, hiç

değilse ilk başta tıpla ilgilendiğini söylerdi. Bir o tarz insanlara, bir de Rönesans'ın hem bilim hem de sanatta mükemmellik idealine büyük saygı duyardı."

"Hangi yazarlar tıpla ilgilenmiş?"

"Maugham, Chekhov, Joyce, Keats, Smollett, Goldsmith, Céline, Hoffmann, Duhamel, Campion... Daha onlarcasını sayabilirim."

Samira güldü. "Say öyleyse. Merak ettim."

"Oliver Wendell Holmes, A.J. Cronin, Arthur Schnitzler, Aldous Huxley, Ethan Canin, Robert Bridges, Sihan Seyhi, Nérée Beauchemin, Moacyr Scliar, John McCrae, Josephine Bell, James Bridie, Fernando Namora, Alfred Döblin, C. Louis Leipoldt, Heinrich Stilling, Lenrie Peters, Guimarães Rosa, Yusuf İdris, Dannie Abse, Hans Carossa, Francesco Redi, F.R. Kreutzwald, Jacques Grevin, Enrique Gonzalez Martinez, Saul Tchernichowsky, Justinus Kerner, Gottfried Benn, T'ao Hung-ching, Firishtah, Nahmanides, Nicander, Empedocles ve sayısız Yunanlı ve Romalı... Liste uzayıp gidiyor."

Samira kahkaha attı. "Iraklı birini unuttun."

"Mazlum mu?"

"Çok güzel."

"Babam onlar gibi olamadığı için hep üzüntü duydu, beni de denemem için sanırım o yüzden teşvik etti."

"Norval babanın sen küçükken öldüğünden bahsetmişti."

"Evet, ben dokuz yaşımdayken intihar etti. Ben de aynısını yapmayı sık sık düşünmüşümdür."

Tıpkı Norval gibi! "Ciddi değilsin, değil mi?"

"Ciddiyim."

"Peki seni bundan alıkoyan neydi?"

"Annem."

"Tanrı iyi ki anneleri yaratmış. Peki ama babanı buna neyin sürüklediğini biliyor musun? Ya da..."

Noel'in o ana kadar stoik ifade taşıyan yüz hatları birden kasıldı. "Hayır, bu bizim için tamamen bir sır. Nereden indiği bilinmeyen kapkara bir perde. Bazen onu anlar gibi oluyorum aslında. Ama hiçbir zaman tam olarak anlayamayacağımın da farkındayım. Tek bildiğim, zaman zaman o ağır ve kasvetli derecede karanlık dönemlerden geçtiği. Bir keresinde, 'Kara ejderha beni ziyaret ediyor,' demişti. Bazen kendini bodrum kattaki ofisine kilitler, günlerce dışarı çıkmazdı. Ama sonunda perde daima kalkar, ejderha uzaklaşırdı...[30] Bazen yetenekli bir bilim adamı olmanın onun için yeterli olmadığını düşünürüm; başka şeyler, daha manevi şeyler de istiyordu. İyi bilim adamı olmanın yanı sıra yetenekli bir sanatçı olmak istiyordu. Da Vinci, Raleigh veya Primo Levi gibi. Rönesans tarzı biri olmayı ölesiye arzulardı, ama bu asla gerçekleşmedi."

"Primo Levi de intihar etmemiş miydi?"

"Evet."

---

[30] Henry Burun da şair Robert Lowell ve Sylvia Plath, ressam Vincent Van Gogh ve Georgia O'Keeffe, caz piyanisti Charles Mingus, vb. birçok sanatçı gibi bipolar, diğer bir deyişle 'manik depresif' idi. Henry bugün piyasada mevcut antidepresanlardan kullanabilseydi, kendi deyimiyle o 'ejderhayı ininde tutabilir' ve bugün hâlâ hayatta olabilirdi. [Dr. Vorta'nın Notu]

Samira'nın kendisine baktığını farketti Noel. Yatağın ayakucunda başı duvara dayalı halde oturmuş, tıpkı tuvaline bakan bir ressam gibi yarı kapalı gözlerle onu izliyordu. Uzanıp onun o siyah, Poe'nun deyimiyle gecenin kuzgun kanatlarından daha siyah saçlarına dokunmak istedi.

Samira ise Noel'in yüzünün Norval'ınkine ne kadar benzediğini düşünüyordu. Ahşap üzerine kopyalanmış bronz bir heykel ya da notaları hafifçe değiştirilerek söylenen bir melodi gibi... Öyle düşünmek çok zalimceydi. Aslına bakılırsa, Norval'a değil de ona âşık olmak hem çok daha iyi, hem de çok daha kolay olurdu. "İnsanların seni Norval'a benzetmesi canını sıkıyor mu?"

Noel içini çekti. "Önceleri bu konuda epey hassastım. Hep benim ona benzediğim söylenirdi elbette. Onun biraz soluk bir imitasyonu olduğum düşünülürdü ki, bu çok doğal bence, çünkü daha popüler ve çekici olan o..."

"Annen ne diyor bu benzerliğe?"

Noel kupasının dibindeki çayı yavaşça yudumladı. "Annem Norval'ı hiç görmedi."

"Görmedi mi? Neden?"

Noel duraladı ve kupasının içindeki solgun çizgileri incelemeye daldı. "Bazen bilinçaltımda annemin benim daha yakışıklı, daha iyi görünen bir versiyonumu görmesini istemiyor olabilir miyim diye düşünüyorum. Ya da annemi Norval ile paylaşmak istemiyor olabilir miyim diye. Ama nedeninin sadece bunlar olduğunu sanmıyorum. Sanırım Norval'ın annemle iyi

geçinememizi, aramızdaki yakınlığı, birbirimizin en iyi arkadaşı olmamızı kaldıramayacağını düşünüyorum ve bununla alay etmesini istemiyorum."

"Neden alay etsin ki?"

"Çünkü Norval annesinden nefret ediyor, onu küçümsüyor. Garip bir psikotik bir tavır bu. Bizim aramızdaki yakınlığı asla anlayamaz. Bir de ona açıklamak istemedim... Anlıyorsun ya, her şeyi, annemin hastalığını falan söylemedim ona. Sürekli erteleyip durdum."

"Onları tanıştırmayı mı?"

"Evet. Her nedense Norval'in bütün bunları görmesini istemedim. Birkaç kez bana geldi, ama kapıyı açamadım."

Noel hamburger ekmeğinin son lokmasını da yutarken Samira sessizce odadaki eşyaları inceledi. Duvarlar Norval'in dairesinde olduğu gibi çoğunu daha önce görmediği garip resimlerle doluydu. Kandinsky'nin *Blauer Ritter*'i, Hockney'in *Grimm Kardeşler'den Altı Masal* illüstrasyonları, Solomon Shereshevski'nin siyah-beyaz bir resmi,[31] gökkuşağı

---

[31] Rus nörolog Aleksandr Luria, *The Mind of a Mnemonist* (*Bir Anımsatıcının Aklı*) adlı kitabında hiçbir şeyi unutmayan 'S' (Solomon Shereshevski) adlı kişiyi tarif etmiştir. S bir sinestezikti; 1930'larda efsanevi film yapımcısı Sergei Eisenstein ile tanıştığında onun sesini 'alevden kolları dışarı doğru uzanan bir ateş' şeklinde nitelendirmişti. S, NB'den daha güçlü bir eidetik hafızaya sahip olmakla birlikte, etrafındaki dünyayı anlamak ve ona uyum sağlamak konusunda benzer zorluklar yaşamıştı (*die alltägliche Umwelt*). En azından şunu söylemek gerekir ki ikisi de tipik sinestezikler olarak nitelendirilemezdi. [Dr. Vorta'nın Notu]

tanrıçası Iris'in renkli bir çizimi ve Dokuz Ilham Perisi'nin büyük bir posteri vardı, altlarında isimleri ve alanları yazılıydı: Epik Şiir Perisi CALLIOPE (elinde bir tablet tutuyor), Tarih Perisi CLIO (elinde bir su saati tutuyor), Lirik Şiirlerin ve Aşk Şiirlerinin Perisi ERATO (lir çalıyor), Müzik Perisi EUTERPE (flüt çalıyor), Tragedya Perisi MELPOMENE (yüzünde trajik bir maskeyle), Kutsal Şiir Perisi POLYMNIA (yüzünde düşünceli bir ifadeyle), Dans ve Koro Şarkı Perisi TERPSICHORE (elinde bir lirle dans ederken); Komedi Perisi THALIA (yüzünde komik bir maskeyle), Astronomi Perisi URANIA (elinde bir küreyle).

Samira bacakları aralık bir şekilde oturmuş, her resmi sessiz bir sahiplenmeyle incelerken siyah eteği bacaklarının arasına sarkmıştı. Oval aynanın çerçevesinde muhtemelen Noel'in annesiyle babasına ait olan bir evlilik fotoğrafı gördü. Bir de Norval'in polaroid resmi vardı, ama saçları şimdikinden daha uzundu ve bir sinemanın kırmızı perdesinin önünde krallara yakışır bir edayla duruyordu. Samira'nın kalbi çılgıncasına atmaya başladı. "Norval şu fotoğrafta itibarını yitirmiş bir prens gibi duruyor," dedi sakin görünmeye çalışarak. "Aristokrat falan gibi, değil mi? O rolü iyi oynuyor."

"Evet, epey havalı." Noel tepsiyi yere bıraktı. "Aslında damarlarında gerçekten asil bir kan dolaşıyor. De Blaquière ailesi Quebec'e 18. yüzyılda Normandiya'dan gelip yoksulluğa yenik düşmüş asil bir aile. Zalim, ahlaksız ve anormal derecede huysuz bir sülale; en azından Norval bana öyle söyledi."

"Ama o Fransa'da doğmuş."

"Babası altmışlı yıllarda Fransa'da okumuş, karısıyla orada tanışmış, sonra da Paris'te bir mühendislik firmasının müdürü olmuş."

"Ya annesi? Nasıl biri? Onunla tanıştın mı?"

"Hayır. Norval'e göre bayağı, histerik ve sevgililerinin kucağında dolaşan ikinci sınıf bir kenar mahalle fahişesi. Bu yüzden onu hiç affetmiyor ve bu yüzden zamanının çoğunu bir çıplaklar tatil beldesinde geçirip Le Pen'e oy veriyor."

"Ama bu ondan *nefret etmesi* için yeterli neden oluşturmaz, değil mi?"

"Annesi Norval küçük bir çocukken eşini aldatırmış. Bu yüzden -özellikle de bir sürü erkek birbiri ardından eve gelip gitmeye başlayınca- Norval kendini ihanete uğramış, ihmal edilmiş olarak görüyor..."

Samira başını salladı, dudağını ısırdı ve başka bir şey düşünmeye koyuldu. Oraya gelmesinin doğru olup olmadığını sorgulamaya başlamıştı. Sonuçta o Norval'in en iyi arkadaşıydı ve... *Ahlaksız ve patolojik derecede zalim* mi demişti?

"K'nın ne ifade ettiğini biliyor musun?" diye sordu aniden.

"K mı?"

"Küçük bir şişe içinde buldum... Ne olduğunu öğrenmek istiyorum. Potasyum olabilir mi? Beyaz bir tozdu."

"Potasyum gümüşümsü beyazdır. Ama patlayıcı derecede reaktiftir; havayla temas ettiğinde oksitlenir, suyla temas ettiğinde de şiddetli tepki verir. O neden-

le tepkimeye giremeyeceği bir sıvının altında saklanır. Ne tür bir şişedeydi?"

"Başka bir şey olabilir mi?"

"Aslında pek çok şey olabilir. Bilmiyorum. Nerede buldun şişeyi?"

"Şeyde... Daracık bir ara sokakta."

"Ara sokakta mı? Öyleyse ketamin olabilir. Bugünlerde çok popüler ve *Özel K* ya da *Kit Kat* olarak da anılıyor."

"O da ne?"

"Uyuşturucu özelliğe sahip anestetik bir ilaç. Veterinerlikte ve tıpta kullanılır."

Samira'nın kafası karışmış gibiydi. "Hımm! Belki o olabilir."

"Düşük dozlarda hastayı duyarsızlaştıran etkilerinin yanı sıra psikodelik etkiler de yapar ve 'ölüme yakın deneyim' yaşamak için kullanılır."

"Gerçekten mi?" Samira anlamıştı. Norval'ın halüsinojenlerinden biriydi şişedeki.

"Genellikle flört tecavüzlerinde kullanılan rohipnol ile birlikte alınır."

Samira'nın ağzı şaşkınlıktan açık kalmıştı. Öyleyse Norval'e yönelik düşüncelerinde haklıydı. Sodom ve Gomore ahalileri bir araya toplansa onun kadar kötü olamazdı. "Hadi canım!" dedi. "Ciddi olamazsın. Bu durumda Norval flört ettiği kadınlara tecavüz ediyor. Hatta belki şeyi de planlıyordu..."

"Neyi planlıyordu? Norval mı? Hayır, bu müm-

kün değil. Gerçekten sanmıyorum onun..."

"Şişeyi yatağının yanındaki bir çekmecede buldum! Belki o aptal *Alpha Bet* listesinde böyle ilerliyordur. Bekle, hemen döneceğim."

Birkaç dakika sonra geri gelip şişeyi sert bir hareketle Noel'in komodininin üstüne koydu. "Şuna bak."

"Sam... Bence..."

"Onda şeytani bir yan olduğunu biliyordum. Birkaç hafta önce gittiğim parti... Bence her nasılsa hepsinin arkasında Norval vardı. O asansöre binmesi tesadüf değildi."

"Ama... Bu hiç mantıklı değil. Onun tarzına uymuyor. Kadınları baştan çıkarmak için ilaçlara ihtiyacı yok ki."

"Ve JJ'nin partisindeki şu sözler... Aşırılık ve bilgeliğin sarayıyla ilgili olanlar. O gece uyuşturulurken ya da uyuşturulduktan sonra duydum onları."

"Ciddi misin? Hatırladın mı gerçekten?"

"Söyleyen Norval olabilir. Tam onun söyleyeceği cinsten sözler, değil mi?"

"Şey... Olabilir, ama onu öyle bir şey söylerken duymadım hiç." Noel şişeyi eline aldı ve Dr. Vorta'nınkilerden biri olduğunu farketti; kaldırıp ışığa tuttu. "Bütün hatırladıkların bu kadar mı? Duyduğun ses Norval'inki miydi?"

"Ben... Emin değilim."

Noel şişenin kapağını açtı ve serçe parmağını içine soktu. Renksiz kristallere yakından baktı, sonra

hatırçe alına değdirdi.

"*Özel K* mı?" diye sordu Samira.

Renkli *C*'ler ve *H*'lerle birlikte iki ve üç sayıları Noel'in beyninde loto topları gibi zıplamaya başladı. "Kloral hidrat."

"Ne işe yarıyor? Kadınları bilinçsizleştirip bayıltmaya mı?"

"Bu bir yatıştırıcı. Aynı zamanda uyutucu etkiye sahip."

"*Biliyordum*!"

"Dr. Vorta'nın üzerinde çalıştığı bir şey. Doktor gelecekte bunun bazı beyin tümörü türlerini tedavi etmekte kullanılabileceğini söylüyor."

"Ama... İyi ama Norval neden bu ilacı kullansın ki? Yoksa kanser mi?"

"Bildiğim kadarıyla hayır."

Norval'ın hayatını suda sona erdirmekle ilgili sözlerini hatırladı Samira. *Önce Z, sonra cenaze...* Oval aynanın kenarında duran polaroid fotoğrafa tekrar baktı. "Neden yatağının hemen yanındaydı? Ve neden üzerindeki etikette 'K' yazıyor?"

"*Klor ortanca*. İstanbul'daki bir laboratuvardan geliyor bu ilaç. Eminim ki yalnızca uykusuzluk sorununu gidermek için kullanıyordur."

Samira yavaşça başını salladı; yüzü karmakarışıktı.

"Yerinde olsam Norval konusunda endişelenmezdim. Bu ilaç sokaklarda afrodizyak olarak da satılıyor. Fransa'da çok tutulur." Norval'in bunu anne-

sinden duymuş olabileceğini düşündü Noel, ama bunu yüksek sesle dile getirmedi.

"Belki de öyledir. Her neyse, beni ilgilendirmez. Afedersin, ben... Birden kendimce sonuçlar çıkardım; bunu yapmamalıydım. Ayrıca senin bir arkadaşına güven duymadığımı da söylemiş oldum."

"Ben daha kötü hatalar yapmıştım."[32]

Noel'in kalp atışlarını neredeyse kulaklarıyla duyabileceği kadar derin bir sessizlik oldu. Kloral hidrat tam bir kâbustu. Aşırı dozda alındığında beş ila on saat içinde ölüme yol açıyordu. Dr. Vorta'ya o şeyden... Hırsızlıktan söz etmeliydi. Samira'ya baktı. Norval'a âşık olduğu çok açıktı. Acaba gerçekten âşık mıydı? Bunu neden ona sormuyordu ki? Noel öksürerek boğazını temizlerken içinden korkaklığına küfretti. Aslında sormak gayet kolaydı. Hemen bitecekti; tıpkı bir diş hekiminin iğne yapması gibiydi. Sonunda neredeyse fısıltı düzeyinde bir sesle, "Ona âşık mısın, Sam?" deyiverdi. "Nor'a yani?"

"Hayır!" diye yanıtladı Samira, hem kendisini

---

[32] NB'nin buradaki hatası, NXB'nin verdiği bilgilerin güvenilirliğinden emin olması. Çalışmalarımın hiçbirinde kloral veya kloral hidrat kullanmıyorum; ne amnezi ne de beyin tümörü çalışmalarımda. İlacın benim laboratuvarımdan alındığı her ne kadar açık olsa da o ilacı sipariş eden ben değildim. İddiası NXB'nin 'edebi çalışmalarının' bir parçası olabilir, çünkü çok kısa sürede bağımlılık yaratan bu tehlikeli ilaç 19. Yüzyıl'da uykusuzluk sorununun giderilmesinde kullanılıyordu. Aynı ilaç Friedrich Nietzsche'nin zihinsel çöküşünü hızlandırmış, Dante Rossetti ve Evelyn Waugh'un paranoid halüsinasyonlar görmesine neden olmuş ve André Gide'in hafızasını yerle bir etmiştir. [Dr. Vorta'nın Notu]

hem de Noel'i şaşırtan bir hız ve vurguyla. "Pek sayılmaz... Yani ben... Bilmiyorum. Onu fiziksel olarak çekici buluyor olabilirim. Ya da bende merak uyandırmış olabilir. Sanki uçurumun kenarındaymışım ve bir ses bana atlamamı söylüyormuş gibi. Buna benzer bir şeyi daha önce de yapmıştım, ama o artık geride bırakmaya çalıştığım bir olay."

"Bu beni gerçekten ilgilendirmez ve..."

"Hayır, seni de ilgilendiriyor. Demek istediğim, ben ilgilendirmesini istiyorum. Norval konusunda kafam epey karışık, onu tam olarak çözemiyorum. En azından bazı şeyleri kafamda açıklığa kavuşturmamda senin yardımcı olabileceğini düşünmüştüm."

"Keşke yapabilseydim. Ama inan ki, o benim için de büyük bir gizem. Kendisi hakkında, kişisel sorunları hakkında hiç konuşmaz. Geçmişi boşluklarla doludur. Bir keresinde bana, 'Benden o boş merakını gidermemi bekleme sakın,' demişti."

"Sence hiç âşık olmuş mudur? Onu başından atan ya da bir nedenden ötürü ölmüş birine? Sence âşık olma *kabiliyeti* var mıdır onda?"

"Bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum."

Samira bulduğu yüzüğü hatırladı. "Acaba... Şey... Erkekleri tercih ediyor olabilir mi? Cinsel anlamda yani?"

"Böyle bir şey beni çok şaşırtırdı. Ama asla bilemeyiz. Byron'un erkek sevgilileri vardı ki, bu durum öyle bir şeyi Norval için meşru kılabilir."

"Terry diye birini duydun mu hiç?"

"Terry de kim?"

"Adını bir yerde görmüştüm."

"Nerede?"

Bu Samira'nın ısrarla ortaya çıkarmak istediği bir şeydi. "Norval bu zamana kadar erkek ya da kadın herhangi birine âşık olmuşsa gerçekten çok şaşırırım. Görünüşe bakılırsa kimse onun için yeterince iyi değil, herkes ondan hem entelektüel, hem de sosyal açıdan geride. Üstüne üstlük eşi benzeri olmayan bir kadın düşmanı."

"Her iki cinsten de hoşlanmaz."

"Tanıdığım en önyargılı insan. Yaşlı ve bağnaz biri gibi."

Noel duralayıp düşündü. "Norval'ın bazı açılardan bağnaz olduğu doğru; sanki kalbi oldukça yaşlı, yeterince gelişmemiş ve muhafazakâr. Yeni nesle, bütün o tüketim ürünlerine, tuhaf diksiyonlara, cafcaflı kıyafetlere ve markalara katlanamıyor. Ama eski nesillerden ve kurumlardan, özellikle de hukuk ve ilaç firmalarından da nefret ediyor."

"O senin en iyi arkadaşın, değil mi?" diye sordu Samira.

Noel dinsel bir objeyken gündelik eşyaya dönüştürülmüş olan antika komodininin kapağını açtı ve iki bardak çıkardı. "O benim tek arkadaşım."

"Peki neden öyle... Bir damızlık ya da gecelerin çocuğu gibi davranıyor? Şu Baudelaire saçmalığına inanmıyorsun, değil mi?"

"Hayır. O sadece bir aldatmaca, devlet hibesi kandırmacası. Noel duraladı. "Biraz porto şarabı alır

mısın? Annem için bulunduruyorum, ama açıkçası benim de uyumama yardımcı oluyor. En azından bir zamanlar oluyordu."

"Teşekkürler."

"Bunlar uygun bardaklar değil. Umarım senin için sorun olmaz. Norval hayatın en yüce amacının — hatta tek amacının— sansasyon olduğunu düşünür ki, Byron bunu 'şiddetli arzudan kaynaklanan boşluk' olarak adlandırmıştır. Bu da bizi kumar, savaş, seyahat ve seks gibi şeylere sürüklüyor. Özellikle de sekse. Norval cinsel içgüdülerin insanın tüm düşüncelerini ve faaliyetlerini etki altında tuttuğunu, bu içgüdülerin en temel, hatta tek enerji kaynağı olduğunu savunuyor."

"Bir seksistansiyalist."

Noel gülümsedi. "Kesinlikle. Bazen onun müfredatındaki yazarlardan birine dönüştüğünü düşünüyorum. 1890'ların Dekadantlarından birine örneğin.[33] Norval medeniyetin artık son demlerini yaşadığına inanıyor..."

"Haksız da sayılmaz."

"...bir de herhangi bir gelişme olacağına dair

---

[33] 1890'ların Almanya'sında mesleğini sürdürmüş olan Alois Alzheimer da tesadüfen kendi ülkesinin Dekadantları ile özellikle de Jacob Wassermann, Frank Wedekind ve Hans Heinz Ewers ile ilgilenmiştir. Bununla birlikte, daha önceki dönemlerin Fransız Dekadantları olan Baudelaire, Verlaine, Rimbaud, Mallarmé ve Huysmans'a çok kısa değinir, 'Sarı Doksanlar'ın İngiliz Dekadantları Arthur Symons, Oscar Wilde, Ernest Dowson ve Lionel Johnson'dan ise hiç bahsetmez. [Dr. Vorta'nın Notu]

inancın boşuna olduğuna. Ona göre insanoğlu daha iyi bir dünyanın kurulduğunu görmeyecek. Bu yüzden de hayatın kendisinin bir nevi sanat eseri, bir tarz çalışması olması gerektiğine karar vermiş, çünkü hayat bundan daha iyi ya da daha başka bir şey olamaz."

"Yani Romantikler gibi isyan etmek yerine kayıtsızlığı ve olumsuzculuğu seçmiş."

"Bir de hedonizmi. Kendi tabiriyle *ruhunu yeniden ateşlemesinin* tek yolunun yeni duygular, daha da tehlikeli duygular olduğunu söylüyor. Baudelaire'nin 'hayal gücünün yapay cennetleri' adını verdiği şey yani. İlaçlarla tetiklenen halüsinasyonlar, planlı sapkınlık..."

"Alfabetik sapkınlık da var mı?"

Norval'ın hangi harfte olduğunu düşününce Noel'in gülümsemesi yüz buruşturmaya dönüştü. "O şeye 'zararsız sapkınlık,' diyor."

"*Zararsız* mı? Yapma! *Alpha Bet* kesinlikle zararlı. Çıkarcı, istismara yönelik, aldatıcı ve..."

Samira'nın sıfat listesi uzayıp giderken, *'Bu yüzden mi ona âşıksın?'* diye düşündü Noel.

"...hissiz, bencilce, şovenist bir davranış."

"Evet, bu sıfatların hepsini hak ettiği kesin."

"Öyleyse neden hâlâ sürdürüyor? Neden kadınlara bu şekilde *davranıyor*? Ve neden *bu kadar çok* kadınla yatması gerekiyor? İntikam mı alıyor? Annesi babasına ihanet etti diye mi mümkün olduğunca çok kadını düzmeye karar verdi? Yoksa o ihanetten —esasen annesini kaybetmekten— dolayı paramparça oldu da teselliyi önüne çıkan her kadının kollarında mı arı-

yor?"

Noel onun söylediklerini düşünmek için bir süre sessiz kaldı. "İkisi de olabilir. Gerçekten bilmiyorum nedenini. Seks sırasında kendini kaybetmesinin kafasını dağıtmasına, avunmasına yardımcı olduğunu düşündüğüm de oldu zaman zaman."

"Avunmasını gerektiren nesi var ki?"

"Başarısızlık, kendinden şüphe duyma, aşağılık kompleksi."

"Şaka yapıyor olmalısın! Aynı Norval'dan mı bahsediyoruz? Herhalde *üstünlük kompleksi* diyecektin, ama dilin sürçtü, değil mi?"

"Bu iki kompleks çoğu kez birbirleriyle yakından alakalıdır."

Samira duraladı ve Norval'ın boşluğa uzanan merdivenlerle ilgili söylediklerini düşündü. 'Onlar birer *hatırlatıcı*,' demişti. "Bu kadar önyargılı olmasının sebebi bu mu? Başkalarında görmekten nefret ettiği şeyleri kendisinde görmesi mi? Dur bir dakika... Öyle olamaz. Başarısızlıktan ve kendinden şüphe etmesinden kaynaklanıyor olamaz. O romanla her türlü başarıya ulaşmadı mı? Bir de filmiyle. Neydi adı filmin?"

"*Rimbaud Londra'da*. Haklısın, ama kitlelerin ilgisini çekmek onun gözünde bir başarısızlık alametidir. Her şey bir yana, bunlar seneler öncesinde kaldı. O zamandan bu yana hiçbir şey yapmadı."

"Bu kadar sivri dilli olmasının, bu kadar çok içmesinin sebebi bu mu? En şaşalı günlerini geride bırakmış olması mı?"

"Pek sayılmaz. O işlerden kendi isteğiyle elini eteğini çekti."

"Başka teklifler de aldı mı? Film teklifleri falan yani?"

"Sürüsüyle. *Withnail ve Ben* filminde Withnail rolü, *Nasıl İstersen* filminde de Jaques rolü ona teklif edilmişti."

"Peki ya romanı? Kitaptaki Bess birisinden esinlenerek yarattığı bir karakter miydi? Mesela hayatındaki birisinden? Norval hiç Nottinghamshire'da yaşadı mı?"

"Bana hep Bess'in tamamen kurgu bir karakter olduğunu savundu. Ama bu konuda *şüp-pelerim vaa,* annemin dediği gibi, *şüp-pelerim vaa.* Norval bir ara Nottinghamshire'da yaşamış ve ben tek gerçek aşkını orada tanıdığını düşünüyorum. Bence yanıt, yani Norval'ın anahtarı o romanın içinde. Okudun mu kitabı?"

"Evet, kitaplığındaydı ve sırtı arkaya çevrilmişti. Elimden bırakamadım. Bence mükemmel bir kitap. Kaybedileni geri alabilmek için saati tersine çevirme olayına ağlamaktan göz pınarlarım kurudu. Ve bir de romantik sahneler... Çok güzellerdi! Yazarının karakterine tamamen zıt bir kitap; o kitabı onun yazdığına inanamıyorum."

"Ben inanabiliyorum."

"Olabilir, sen onu benden daha iyi tanıyorsun. Serveti o kitaptan mı geliyor? Oturduğu daire... Muhteşem. Ayrıca sultanlar gibi para harcıyor."

"İster inan ister inanma, iki de şarkı yazmış.

Doksanlı yılların başında. Bir yaratıcı enerji patlaması yaşamış ve denediği her türde bir şaheser, en azından küçük çaplı bir şaheser yaratmış. Sonra birden herhangi bir şey yaratmaktan vazgeçmiş."

"*Şarkı sözleri* mi yazdı? Yüce Tanrım! Bilindik şarkılar mı bari?"

"Örneğin 'Jardin de supplices'. Fransa ve İspanya'da bazı radyo ve televizyonlarda yayımlandı."

"Hiç duymadım. O şarkıdan çok mu para kazandı?"

"Kendi versiyonundan kazanmadı. Ama şarkı Céline Dion'un bir albümüne girdi."

"Ciddi misin? Tanrım! Annesi onu kutlu bir günde doğurmuş herhalde... Öteki şarkısı neydi?"

"The Dream Door."

"*Dream Door* mu? Plager Rhythms'ınki mi? Onu *Norval* mı yazdı? Ciddi olamazsın! O şarkıyı duyduğumda genç kızdım ben! Hatta o albümü o şarkı yüzünden almıştım! Ama... Ama bu hiç mantıklı değil. O şarkı bir balad, romantik bir eser. Norval yazmış olamaz!"

"Sakın... Yani bunları sana benim söylediğimi bilmesini istemem. Bunu duymaya dayanamıyor. Bir gün şarkıyı sinemada duyduk ve Norval neredeyse kalp krizi geçiriyordu."

"İyi ama neden? Neden her şeyden vazgeçti? Kendini aştığını ve bir daha öyle eserler veremeyeceğini mi düşündü, yoksa ilham perisini mi kaybetti?"

"Bence birkaç olasılık var. Aslında tam olarak üç tane."

"Nedir onlar?"

Noel şarabından büyük bir yudum aldı. "Birincisi, içki ve uyuşturucuların sebep olduğu sisin içinden dünyayı düzgün görmek zordur."

"Ama başka sanatçılar bunu başardı. İkinci olasılık ne?"

"Norval'ın ilham perisinin tek bir anıdan ibaret olması. Şarkıları ve romanı esasen tek bir şeyle ilgili: Kayıplar."

"Kaybedileni geri kazanma girişimi."

"Doğru. Ama bir kez o baskın anıyla ilgili bir şey yazdığında geriye hiçbir şey, gidecek hiçbir yer kalmadı."

"Üçüncü olasılık ne?"

"Norval gençliğinde dinin kokuşmuşluğundan kaynaklanan kocaman boşluğu sanatın doldurabileceğini düşünürmüş. Dünyadaki hastalıkların sanat aracılığıyla iyileştirilebileceğine, en azından hafifletilebileceğine inanır ve 'dogmadan tamamen uzak olan o büyük kilise,' dermiş buna. Ama şimdi bugünün sanatına, müziğine, sinemasına bakınca öyle bir şeyin gerçekleşebileceğine ilişkin umudunu yitirdi. Günümüzde sanatın tamamen kibir ve bencillikten ibaret olduğunu, şöhretin gerçeklikten, aldatıcı reklamlar ve popülerliğin erdemden daha önemli olduğunu söylüyor."

"Bu konuda da ona katılmamak mümkün değil. Eğlence sektörü garip bir lağım çukuruna benziyor."

Samira'nın yüzünü inceledi Noel. Bunu elbette

ki o daha iyi bilirdi. Norval ayrıca bunun sorumlusunun eşitlikçiliğin olduğunu söylüyor. Ya da sendikacılığın. Musluk tamircilerine, postacılara ve sporculara o kadar para ödersen, onlara yönelik filmler, kitaplar ve televizyon programları üretirsin ve verdiğin parayı dolaylı olarak geri alırsın."

Samira yer döşemelerini sanki bir böceğin çizdiği hayali yolu gözleriyle takip ediyormuş gibi izlerken gülümsedi.

Noel tereddütle sordu. "Bunun gibi bir şey senin başına da gelmedi mi?"

Samira başını kaldırdı, gözlerindeki gülümseme silindi. "Bunun gibi bir şey mi? Ne demek istiyorsun? Ben bir müzisyen veya yazar değilim."

"Doğru, ama bir zamanlar aktristin."

Samira'nın yüzü belirgin bir şekilde soldu. "Aktris mi? Şen neden bahsediyorsun?"

"Heliodora Locke ismi senin için bir anlam ifade ediyor mu?"

Samira oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı, sonra şarabının tamamını tek yudumda içti. "Etmeli mi?"

Noel bir yanıt ararcasına baktı ona. "Evet, etmeli."

"Nedenmiş o?"

"Çünkü sen O'sun."

"Benim adım Samira Darwish," diye yanıtladı Samira tereddüt ederek. Kendini köşeye sıkıştırılmış bir tavşan gibi hissediyordu.

Noel onun gözlerinin içine, gerçeğin gizlenemeyeceği tek yere bakmaya çalıştı. "Mutlaka öyledir. Ama bir zamanlar bir aktristin, değil mi? Sahne adın da Heliodora Locke idi."

"Bu konuda konuşmak istemiyorum."

"Haklısın, beni ilgilendirmez."

Samira dudağını ısırdı, tuttuğu soluğu koyuverdi. "Sende sigara yoktur herhalde."

"Hayır, ama istersen bulabilirim."

"Zahmet etme... Nasıl oldu da beni tanıdın? O film yapılalı kaç sene oldu; yedi mi, sekiz mi?" O zamanlar zirvede olduğunu düşündü, ama bunu Noel'e söylemedi. "Saçım şimdi daha kısa ve artık makyaj yapmıyorum. Üstelik yaşlandım da..."

"Sesinin renginden tanıdım seni."

Samira başını salladı. "Anladım."

"Saçını bu yüzden mi kestirdin? Tanınmamak için mi yani?"

"Hayır. Kestirdim, çünkü görünüşe bakılırsa belime kadar inen saçlarım sadece erkeklerin ilgisini çekiyordu; tıpkı bir boğanın gözünün önünde tutulan kırmızı örtü gibiydi."

"Sen de erkekleri cezp etmek istemiyordun."

"Ya da boğaları diyelim. Ben... İffet yemini ettim. Yani *kelimenin gerçek anlamıyla.*"

Norval ile Samira. Onların doğal bir çift olduğunu düşündü Noel. Her ikisi de bir süreliğine ünlüydü, sonra burunlarına pis kokular gelince uzaklaştılar.

Her ikisi de karşı cinsi cezp etti ve yine karşı cins tarafından reddedilmişti. "Yani Norval ile epey ortak yanınız var."

"O da mı iffet yemini etmiş?"

"Hayır, demek istediğim..."

"O benden çok daha başarılı."

"Neden vazgeçtin?"

"Aktrislikten mi, seksten mi?"

"Aktrislikten."

"Çünkü... Çünkü bazı insanlar bunun için biçilmiş kaftandır, bazılarıysa değildir. Ben kendimi ekranda görmekten, tanınmaktan hoşlanmıyordum. Paraya o işle uğraşmaya, Norval'ın deyişiyle bu lağım çukurunda boğuşmaya katlanacak kadar tapmıyordum."

"Buna lağım çukuru diyen sendin."

"Eleştirmenler, yalaka tipler, gösterişçiler, paparazziler... Hiçbirine dayanamıyordum. Hiçbir zaman o dünyanın içinde olmayı gerçekten istememiştim. Tamamen bir... Rastlantıydı. Hayatımda karanlık bir dönem, kocaman kapkara bir yamadır o yıllar."

"Neden? Şey yüzünden mi... Yönetmen Federico Zappavigna'yla ilişkinden ötürü mü? O zamanlar sen on sekiz, adam kırk sekiz yaşında olduğu için mi?"

"Hayır, o mükemmeldi. *People* dergisi falan mı okuyorsun sen? Ya da *Teen People.*"

"Hayır... Ben... Sadece sana ne olduğunu merak etmiş ve internette isminle bir arama yapmıştım."

"Harika! O aptalca roportajların, sahte resimlerin yer aldığı profiller peşimi sonsuza dek bırakmayacak. Hayatım boyunca bir daha asla röportaj yapmayacağım ve fotoğrafımın çekilmesine izin vermeyeceğim."

"Adriyatik'teki o çıplak sahne mi nedeni?"

"Hangisi? Filmdeki sahne mi yoksa... Ben denizdeyken teleobjektifli makineyle fotoğrafımı çeken Venedikli itin tabloid gazetelere sattığı mı?"

"Filmdeki sahne..."

"Neden sözettiğimi anladın."

"Öyküyle, yani karakterle bütünleştirilmiş olan sahneden söz ediyorum."

"Gondolda çırılçıplak uzanıp kalçalarıma güneş kremi sürdüğüm sahne mi? Onun öyküyle ya da karakterle hiçbir alakası yoktu. Daha çok bir ürün reklamı gibiydi. Dinle Noel... Bunu lütfen kimseye anlatma, olur mu? Hepsini geride bırakmaya çalışıyorum. Bunun için geçerli sebeplerim var. Bu konuda bana söz verir misin, Noel?"

"Elbette. Söz."

Samira onun gözlerinin içine baktı ve ona inandığını düşündü. Ona güvenebilirdi. "Artık konuyu değiştirebilir miyiz? Şimdi de ben *sana* özel sorular sorabilir miyim?"

"Belli bir sınırı aşmadıkları sürece evet. Ama önce tuvalete gitmem gerekiyor."

"Yani annenin iyi olup olmadığına bakmak için onun odasına gitmen gerekiyor."

"Şey, evet. O da var tabii."

Noel annesini dikinisini giymiş, banyonun kuvetinde bir karış soğuk suyun içinde oturur halde buldu. Bayan Burun bir yandan tir tir titrerken, "Tren ne zaman kalkıyor?" diye sordu birkaç kez.

Noel ise kendi kendine ihtiyacı olduğunda Banyocu Kadın'ın nereye kaybolduğunu soruyordu. Ayrıca JJ neden annesiyle ilgilenmiyordu?

"Bir telefon bul," dedi Bayan Burun. "Müdürü ara. Adını hatırlayamadım. Sadece 'müdür' desen de olur. Ona bugün işe gidemeyeceğimi söyle."

Noel'in annesini yatıştırması neredeyse bir saat sürdü, yatağına yatırmasıysa bir saat daha aldı.

Noel onun yatağının başucuna bir sandalye çekti ve bu kez neyin işe yarayabileceğini düşündü. "Sana bir şeyler anlatsam... Bir bakalım... Florida'yı kasırga vurduğu zamandan bir öyküye ne dersin? Emily Kasırgası? Hatırlıyor musun? İkimiz haricinde herkes adadan kaçmıştı hani? Vali radyodan 'Ya kaçarsınız, ya da ölürsünüz!' diye anons yapmıştı. Yiyeceğimiz bitmişti, ama içkimiz vardı ve küfelik olmuştuk." Annesi bu anıya gülümsemek yerine feri kaçmış gözlerle tavana baktı. "İstersen bunun yerine bir şiir okuyayım sana. Stevie Smith'ten şöyle eğlenceli bir şeyler? Hayır mı? Hangisini istediğini biliyorum. En sevdiklerinden biri. Hatırlayabilecek misin bakalım?"

Yaban geceler! Yaban geceler!
Seninle olsaydım eğer,
Keyfimiz olurdu bizim
Yaban geceler!

Nafileair ruzgarlar
Limandaki bir kalbe,
Haritayla işi bitmiş,
Pusulayla işi bitmiş.

Aden'de kürek çekmek!
Ah, deniz
Halat atabilseydim, tek bir
Bu gece sana! "[34]

Bayan Burun'un başı yana dönüktü ve oğluna sorgulayan gözlerle bakıyordu. "Kendimi şimdi daha iyi hissediyorum," dedi yumuşak bir sesle. "Teşekkürler canım. Artık uyuyacağım." Yanağını bitkin bir şekilde lila renkli yastığa koydu.

Noel eğilip annesini alnından öptü. Gece lambasını kapattı ve parmak uçlarına basarak odadan çıktı. Koridora çıkınca bulanık gören gözlerle kapılardan birinin altından hafifçe sızan ışığa baktı. Samira'nın kapısı. İyice yaklaştı, ama çalmadı. Özrünü sabah dileyecekti.

Kendisini sürpriz bir görüntünün –hatta belki optik bir yanılsama ya da ışık oyununun- beklediği odasına gitti. Rüyalarının kadını yatağına sere serpe uzanmış, koyu renk saçları bembeyaz yastığın üzerine bir yelpaze gibi yayılmış halde derin bir uykuya dalmıştı. Balıkçı yaka kazağı burnunun ortasına kadar çıkmış, yüzünün yarısını peçe gibi örtmüştü. Noel yatak örtüsünü Samira'nın çıplak bacaklarının üstüne örtüp ışığı kapadı. Sonra laboratuvarına inip şafak sökene kadar çalıştı.

---

[34] Emily Dickinson, 'Yaban Geceler', *Şiirler* (1890). [Dr. Vorta'nın Notu]

13
Samira ile JJ

Burunların evi ertesi gün arı kovanı gibi hareketliydi. Fotoğraf albümleri ortaya dökülmüştü. Tezgâhların, sehpaların üstü öylece serpiştirilmiş fotoğraflarla doluydu. İskambil kâğıtları etrafa saçılmıştı; oturma odasındaki hasır yaygının üstünde Crazy Eights oynanırken öylece bırakılmış bir deste, yemek odasındaki kokteyl masasında fal açılırken yarıda bırakılmış iki deste daha. Ters çevirdiğinizde kaybolan kumdan tablolar da dahil olmak üzere etkileşimli sanat eserleri birilerinin kendileriyle etkileşmesini bekliyordu. Bir kutu Pelikan suluboya bir şeyleri boyamakta kullanılmayı bekliyordu. Mutfakta geçmiş günleri kalemle çizilmiş takvimin üzerinde geleneksel tarz bir saat asılıydı. Yine aynı mekânda bir 'gerçeklik' tahtası vardı ve üstünde tarihin, yerin, hava koşullarının yazılacağı alanlar ayrılmıştı, ayrıca bir de 'Faaliyet Programı' tahtası bulunuyordu.

Kütüphanede beynini tüketen bir gün geçiren Noel, o manzarayı görünce yanlış eve geldiğini düşündü.

"Annenin hayatma uyum sağlaması için yaptık," diye açıkladı Samira. O ve JJ isimlerinin kırmızı harflerle yazılı olduğu isim etiketleri takmıştı. "Kadranında Roma rakamları yazılı eski saatinizle ben bile sorun yaşadım. Annenin o incecik kol saatine gelince: Hem o minik rakam ve işaretleri okuyabilmek için insan bir büyütece ihtiyaç duyuyor, hem de saatin her gün *ku-*

rulması gerekiyor."

"Zaten hiç takmaz ki onu," dedi Noel gerçeklik tahtasına bakarak.

"Çünkü saati bulamıyor ya da okuyamıyordu, değil mi?"

"Sanırım her ikisi de." Noel soluna baktı. Meşe masanın üstünde, fotoğraf yığınlarının arasında yiyecek poşetleri ve bir şarap şişesi duruyordu. Yazıcıdan çıktısı alınmış bir liste, dört yeşil raptiye kullanılarak duvara iliştirilmişti:

HAFIZA YAKITI

B12

Balık, Ispanak, Tavuk

FOLAT

Yeşil Sebzeler

Kuru Fasulye, Nohut, Bezelye

Domates, Portakal, Pancar, Soya Fasulyesi

Balık, Yumurta

E VİTAMİNİ

Yeşil Sebzeler

Tatlı Patates, Avokado

Tüm Tahıllar

ANTİOKSİDANLAR

Yabanmersini, Nar

Brokoli, Brüksel Lahanası, Havuç

Kakao Tozu

OMEGA-3 YAĞLARI

Yağlı Balık (Sardalye ve Tonbalığı gibi)

Ceviz, Keten Tohumu, Canola

"Listenin son maddesini görüyor musun?" diye sordu JJ. "Bu ismin nereden geldiğini biliyor musun?"

"Kanola mı? Kolza tohumu yağıdır ve çok az erüsik asit içerir."

"Canada Oil-Low Acid'in kısaltması. Bizim buluşumuz!"

Noel de biliyordu bunu, ama bilmiyormuş gibi yaptı. "Öyle mi?" dedi. Bir yandan da evdeki bir sürü değişikliği ve eklemeyi hazmetmeye çalışıyordu. "İyi ama... Bütün bunlar nereden çıktı?"

"Kedi evden uzaklaşınca," dedi JJ balkabağı gibi sırıtarak, "Fareler ortalıkta cirit atar."

"Bunların parasını kim verdi?"

"Gizemli bir bağışçı."

"Hadi JJ. Sen mi ödedin bunca şeyi?"

JJ başını iki yana salladı.

"Kim öyleyse?"

"Bir kredi kartıyla ödendi."

"Annemin kredi kartlarını makasla kestim ben."

"Anneninki değildi."

"Kiminkiydi?"

"Sana söyleyemeyiz. Norval kartını kullanmamıza izin verirken bu konuda çenemizi sıkı sıkıya kapalı tutmamızı şart koştu."

"Önemli numaraları telefonun hızlı arama hafızasına alırsan," diye hemen araya girdi Samira, "Biz de onları gerçeklik tahtasına yazabiliriz. Ayrıca birisi ziyarete geldiğinde bu etiketlerden birine ismini yazıp yakasına iliştir. Bu arada, annen sabahtan beri çok

yoğun çalışıyor. Işi sıkı tutuyorum. Umarım senin için sakıncası yoktur."

Noel'in kafası karışıyordu. Aşırı bilgi yüklemesi. O şeylerin parasını *Norval* mı ödemişti? "Ne tür bir çalışma acaba bu?" diye sordu." Ne yapıyor?"

"Şöylece özetleyelim: Annenden sofrayı hazırlamasını, çiçekleri sulamasını, iki bluzunu ütülemesini, çamaşırları ayıklamasını ve başka bazı şeyler yapmasını istedim. JJ de ona yardım etti."

"Çamaşır mı yıkadın? İyi ama bu işi yapan biri var zaten. Banyocu Kadın."

"Haaa! Onu işten çıkarmayı düşündük. Artık ihtiyacınız yok. Zaten parasını da veremiyorsunuz."

"Hayır, onu işten çıkartamazsınız. Ona... Aslında o kadar da çok para ödemiyoruz. Hizmetlerinin karşılığını ödemek için para yardımı alıyoruz."

Samira durakladı. "Annenin kıyafetlerini renklere göre belli bir sıraya koydum. Bu onun ne giyeceğine karar vermesini kolaylaştıracak. Kıyafetlerini değiştirmiyor. Yani... Yeterince sık değiştirmiyor demek istedim."

"Üzgünüm, ben..."

"Bu senin değil, Banyocu Kadın'ın hatası, Noel. Annenin banyosundaki her şeyi daha kolay kullanabileceği şekilde yeniden düzenledim. Gündelik işler listesine de bir banyo yapma planı iliştirdim."

"Vaay! Bu harika. Nasıl..."

"Dr. Rhéaume ile Dr. Ravenscroft'tan biraz tavsiye aldım. Kütüphaneden de birkaç kitap istedim."

"Benim fikrimdi," dedi JJ.

Noel başını salladı. "Hepsi mükemmel; sakın takdir etmediğimi sanmayın, ama annemin bunlar için doğru aşamada olduğundan emin değilim. Yani giderek düzeldiğini düşünüyorum ve her şeyi biraz daha... İyi hale koymayı planlıyorum. Bir şeyler üzerinde çalışıyorum... Yani JJ ile çalışıyoruz."

"Anlıyorum," dedi Samira. "Ve eminim ki işe yarayacak bir şey bulunacaksa bunu siz ikiniz yapacaksınız. Ama şu anda annenin sorunları var, Noel. Bunu anlaman lazım. Durumun bir iyi bir kötü olduğunu biliyorum, ama konunun temelinden kaynaklanan ciddi sorunları var. Ben sadece işleri onun için bir parça kolaylaştırmaya çalışıyorum. Senin için de elbette."

"Teşekkürler, ben... Nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum." Noel gözlerini çabucak Samira'nın delici bakışlarından kaçırdı ve o sırada arkasındaki dolapta alışılmadık bir boşluk gördü. "Televizyon nerede?"

"Garajda," dedi Samira. "Diğer iki televizyonla birlikte."

"Ama... Annem tarih programlarına ve bilgi yarışmalarına bayılır..."

"Bu da benim fikrimdi," dedi JJ. "8. Yıllık Televizyon Kapatma Haftası. Geçen sene altı milyon kişi televizyonunun fişini prizden çekti. Kampanyanın web sitesinde pasta yapımından yogaya, bahçe işleriyle uğraşmaktan okumaya kadar televizyona alternatif olacak 101 faaliyet öneriliyor. Obeziteyle televizyon izleme, internette gezinme ve bilgisayar oyunları arasında çok yakın bir ilişki var."

"Ve karşısında öylece oturularak içine bakılan ekranların Alzheimer'e hiçbir faydası yok," diye söze karıştı Samira.

"Peki," dedi Noel başını sallayarak. "Babam yaşıyor olsa bu işe tam destek verirdi."

"Mutfak dolaplarına da el attık," dedi JJ. "İki koli diyet kola da dahil olmak üzere yapay tatlandırıcı içeren her şeyi çöpe gönderdik."

"Ama neden? Aldığım kalorileri azaltmaya çalışıyorum ve..."

Yanıt JJ'den geldi: "Çünkü aspartamın Alzheimer ile ilişkisi olduğu tespit edildi. Monsanto bunu yıllardır biliyordu. Bu bilgiye internette ücretsiz ulaşabilirsin. California'daki Palm Springs Tıbbi Araştırmalar Enstitüsü aspartamın spazm boyutunda titremelere, körlüğe ve hafıza kaybına yol açtığını söylüyor."

"Bunlar sadece bir avuç..."

"Bir de kırmızı şarap alma hakkımızı kullandık," dedi JJ.

"Annem için mi?" diye sordu Noel. "Geçen gün İsviçre'den bir çeşit kırmızı şarap özütü sipariş etmemiş miydin sen?"

"ANOX mu? Ertelendi. Yeni bir bilimsel çalışma şarabın kendisinin de en az özüt kadar faydalı olduğunu ortaya koydu. İçindeki şimdi adını hatırlayamadığım bir madde sinir rejenerasyonunu artırıyormuş."

Noel başını salladı. "Resveratrol. İtalyan araştırmacılar bu maddeyi laboratuvar ortamında insan sinir hücrelerine uyguladı ve hücrelerle hemen temas nok-

taları kurduğunu buldu."

"Temas noktaları! Kesinlikle. Ve Alzheimerlıların da çok az temas noktası var değil mi? Yani her gün şarap içerek nöro... Nöro-bilmemneyi engelleyebiliyorsunuz... "

"Nörodejenerasyon. Bu arada, annem nerede?"

"Derin bir uyku çekiyor. Şarabı biraz fazla kaçırdı. Onun için endişelenme, her şey benim kontrolüm altında. Annenin yürüyüş bandını da tamir ettim. Her gün kırk beş dakika boyunca kanını kaynatacağız onun. Çevikliğin ve uzun yaşamın sırrı: Her gün kırk beş dakika boyunca kanını kaynatacaksın. Büyükbabam öyle derdi."

"Sanırım 'kanını kaynatmak' derken kalbini çalıştırmaktan bahsediyorsunuz."

"Ve beynini. Nöro-aerobik diyorum ben buna."

"Büyükbaban öldüğünde kaç yaşındaydı?"

"Elli. Bisikletinden düşüp boynunu kırdı. Bir de, annenin müsvedde defterlerini arıyorduk. Harikulade. Babanın seksenli yıllarda yaptığı çalışmalarla ilgili yazıları var! Ve sen küçük bir çocukken senin hakkında yazdığı yazılar! İkiniz de ünlüsünüz dostum! Hatta bazı yazılarda Dr. Vorta'nın da ismi geçiyor! Kendi defterim için kopyalarını almamın sence sakıncası yoktur umarım."

"Tavan arasında da bir şeyler bulduk," dedi Samira. "Sağı solu karıştırmamıza kızmıyorsundur herhalde."

"Ne buldunuz?"

"Bunları." Samira uçak postasıyla gönderilmiş ve Britanya pulları yapıştırılmış buz mavisi zarflara konmuş bir deste mektubu mutfak masasının üstünden aldı.

"Büyükannemin mektupları! Onları bulmuşsunuz! Harika!"

"Bazı mektupların içinde büyüler de vardı," dedi Samira. "Cadı büyüleri yani. Fakat iyi amaçlı büyüler."

"Biliyorum ve onları senelerdir arıyorum! Çocukluğumdan hatırlıyorum bu mektupların bazılarını. Nerede buldunuz?"

"Burada." JJ kapağında kırmızı-beyaz kareler olan, yıpranmış ve yemek lekeleriyle kaplı bir *Better Homes & Gardens* dergisi tutuyordu elinde. "Sayfaların arasında yaprak gibi dümdüz olmuşlar. Belki büyülerin bazısını annende deneyebiliriz."

Noel derginin kapağma baktı, hayatını daha mutlu bir bütün haline getiren bazı sayfaları hatırladı; annesiyle yaptıkları tatlıların kokusunu burnunda yeniden hissediyordu: İçinde pirinç patlağı olan kare pastalar, vanilyalı şekerlemeler, limonlu beze turtası (*'hafifçe kızartılmış yumuşacık bezenin altında gerçek limondan yapılmış enfes bir dolgu'*). "Tamam, her şeyi deneyeceğim."

"Son bir şey daha," dedi Samira. "Annen gittikçe... Sessizleşiyor. Eminim sen de farkındasındır. Bu nedenle de ona kendisini ifade etmesine yardımcı olacak resimler yaptıracağım. Yani anlayacağın, benim gibi bir amatörden sanat terapisi kursu görecek. Senin

için sakıncası yoksa elbette. Sadece bir sonucu garantiş-
tim o derse, ama elimden geleni yapacağım."[35]

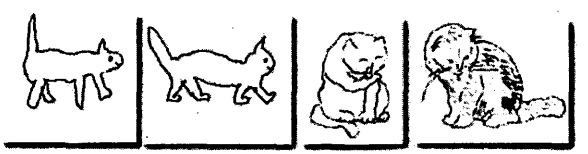
"Evet, sanat terapisi iyi bir fikir gibime geliyor. *Çok* iyi bir fikir aslında ve..."

"Son endişemiz seninle ilgili," dedi Samira. "Çünkü artık vücudun kısa devre yapmak üzere. Biri-

---

[35] Sanat terapisi sözcüklerin kişinin kendisini ifade etmesinin önünde bir engel olabileceği, akıllarından geçenleri dışa vurmalarını engelleyebileceği ve yaratıcı sanatın kişilerin kendilerini sözcükleri kullanmadan ifade etmesine olanak tanıyabileceği fikrine dayanmaktadır. Hastalar birtakım sanat eserleri yaratarak ve bir sanat terapistiyle o eseri ortaya çıkarma süreçleri hakkında konuşarak 'kendileriyle ilgili farkındalıklarını artırabilir, semptomlarla, stresle ve travmatik deneyimlerle başa çıkabilir, bilişsel becerilerini güçlendirebilir ve sanatsal yaratıcılığın hayatı tasvip eden zevklerinin keyfini sürebilirler'. Bu bölümü sanat terapisiyle ilgili (pahalı) kurslar alan eşime ait Amerikan Sanat Terapisi kitapçığından alıntıladım. Aktarılan ifadelerin bir kısmı garip, çoğu ise kanıtlanmamış.

Biliş, yaratıcılık ve mutlulukla ilgili uygulamaları olan transkranyal manyetik uyarım deneylerim bunlardan çok daha ilginç. Araştırma deneğim JJY üzerinde kendi geliştirdiğim uyarıcıyı (VTMS©) kullanarak onun görsel ve uzamsal hafızasını, yaratıcı becerilerini ve zevk katsayısını geliştirdim. Sol kulak yakınlarında bulunan ve yaratıcılık üzerinde adeta bir patlama etkisi yapan bir grup beyin yüzeyi kıvrımını hedef aldım. Aşağıda JJY'den VTMS©'ye maruz kaldığı dört farklı aşamada bir kedi resmi çizmesini istediğim deneyin sonuçları görülmektedir: [Dr. Vorta'nın Notu]

sine sürekli bakıcılık yapan kişilerde sıkça görülen tahribat. Depresyon, yorgunluk ve hatta suçluluk. Dr. Rhéaume'a göre bu oldukça yaygın bir sendrom. Biz de bu nedenle JJ ile oturup senin için bir Top 10 listesi hazırladık."

"Çoğu Sam'den çıktı aslında," dedi JJ. "Ama ikisi benim. Bil bakalım hangileri." Noel'e çizgili, sarı bir kâğıt uzattı.

Noel'in 10 Emri

1. *Yeterince uyu ve rahatlamak için kendine zaman ayır ki, önemli şeylere (hafıza ilacı bulmak gibi işlere) daha iyi odaklanabil.*
2. *O önemli işleri (hafıza ilacı bulmak gibi işleri) yaparken sana enerji vermesi için günde üç tam öğün yemek ye.*
3. *Başkalarının sana yardımcı olmasına izin ver, çünkü annenle ilgilenmek tek başına halledemeyeceğin kadar zor bir iş.*
4. *Gelecekte neyin olabileceği ya da neyin olamayacağı için endişelenmek yerine sadece içinde olduğun günü yaşa.*
5. *Her günün için bir program hazırla, çünkü sürekli bir plan ve program hem senin hem de annenin hayatını kolaylaştırır.*
6. *Annenin o şeyleri kasten yapmadığını unutma; davranışları ve duyguları Alzheimer tarafından tahrip edilmiş durumda.*
7. *Kendini mizah duygusundan yoksun bırakma, çünkü gülmek her şeye daha olumlu yaklaşmana yardımcı olur.*
8. *Annenin kaybettiklerine ağlanıp sızlanmak yerine onun*

hata yapabildiği şeylere odaklanır ve bunların keyfini çı-
kar.

9. *Sevgi ve destek görmek için DİĞER İLİŞKİLERE daha çok odaklanmaya çalış.*
10. *İçindeki Yüce Güç'e sığın.*

"Hangilerini ben yazdım?" diye sordu JJ tekrar. "Tahmin et bakalım."

"Dur bakalım. Yedinci ve onuncu mu?"

JJ ulurcasma güldü. "Bingo! Yüce Güç'ün ne olduğunu biliyor musun?"

"Tanrı mı?"

"Gizem, sihir ve mucizelere olan inanç. *GSM.*"

Noel'in beyni güneşli, masmavi bir gökyüzüyle doldu. "Bunun için ikinize de teşekkür ederim." Gözlerinden yaşlar süzülmek üzereydi, ama onları engellemeyi başardı. Büyük harflerin girdabına kapılarak 9 numaralı maddeyi yeniden okudu ve bunun bir ima, dikkat çekmek için masanın altından atılan hafif bir tekme olması için umutsuzca dua etti.

14
Noel ile Samira (II)

Samira'yı sonraki hafta içerisinde çok nadir gördükten sonra Noel, On Emir'deki ibarenin ima sayılamayacağına karar verdi. Samira koridorda yanından geçerken birkaç kelime etmekle yetinmiş, Dr. Vorta'nın ofisinde de başıyla selamlayarak yürüyüp gitmişti. Bunun hiç de şaşırtıcı olmadığını düşünüyordu Noel.

Ne kadar salağım! Bundan fazlasını neden beklerim ki! Bu işler hep böyledir. Ama dikkatimi fena halde dağıttı. Beynimi meşgul etmesi gereken daha önemli işler var.

Noel bunu kendine kanıtlamak için bodrum katta gittikçe daha çok zaman geçirmeye başladı. Annesinin ve JJ'nin çıkıp biraz hava alması yönündeki önerilerini tıpkı kabul edilemez bulduğu On Emir'i görmezden geldiği gibi kulak arkası etti. Kendini her geçen gün daha çok, daha da çok zorladı. Sandalyesinde uyuyakalıyor, yatağını nadir kullanıyordu; sabahlar sanki gecelerden yıllar kadar uzaklıktaydı. Zaman düşmandı, zaman zehirdi.[36] Kendisini yalnız ve rayından çık-

---

[36] 1. Alıştırma 2. Önce 3. Deney esnasında 4. Sonra
Daha sonra ondan kendi romanı *Doğru Kimya*'daki bir cümleyi yeniden yazmasını istedim:

Bluzu çok canlı bir kırmızı renkteydi.	*Bluzu, çatıdaki küçük pencereden düşen birinin çığlıkları gibi kıpkırmızıydı.*
1. Önce	2. Sonra

mış gibi hissetse de, hafızasını kaybettiğinin bilincindeydi. Bundan emindi. Kilo da veriyordu ki, bu da yararlı birşeydi.

Arada sırada aklını kaybetmeye başladığı düşüncesine kapılıyordu, ama bir gece bundan ciddi ciddi şüphe etti. O gece ilham alabilmek ve bir ipucu bulabilmek umuduyla ortaçağlardaki Arap kimyasını anlatan bir kitabın yanı sıra JJ'den ödünç aldığı, yangının isini üstünde taşıyan Galland çevirisi de dahil olmak üzere *Binbir Gece Masalları*'nın dört ayrı versiyonunu karıştırıp duruyordu. Tüm gün boyunca delirmiş gibi kitap okuduktan sonra sersemleyerek kitapları kapattı. "Buraya kadarmış," diye fısıldadı kendi kendine. "Kaybettim..."

Babasının sallanan koltuğunda oturmuş hissizleşmiş bir halde tıpkı kafasının içi gibi kirli beyaz duvara bakıyordu ki, bir ses dikkatini dağıttı. Daha önce duyduğu bir ritimdi bu. Ama nerede duymuştu? Rüyasında mı?

Dı-gı-dık... Dı-gı-dık... Hafif ve derinden.

Bu testlerin son aşamalarında JJY'nin yüzünde kocaman bir gülümseme vardı. Sanatı yaratmak ve tecrübe etmek de tıpkı seks yapmak ve yemek yemek kadar zevkli eylemlerdir. Beyin nörotransmitter dopaminle beyin hücrelerini ödüllendirerek yaratıcı eylemleri teşvik ettiğinden, yaratıcılığın sağlığımız ve hayatta kalmamız üzerindeki rolü gayet açıktır. Aslında yaratıcı ifade, beynin kendisini hastalıklardan korumak için başvurduğu doğal bir yöntem olabilir. Mesela ben nörodejenerasyonu önlemek için flüt çalıyorum, çünkü genel nüfusa oranla müzisyenlerin çok azı Alzheimer'a yakalanıyor. Bkz. "Sanat Terapisi ve Alzheimer: Araştırmacılar Bugüne Kadar Nerede Hata Yaptılar?" başlıklı makalem, *Psychology Tomorrow*, 2001 kış. [Dr. Vorta'nın Notu]

Sonra hiçbir bedene ait olmayan boğuk bir ses duyuldu. "Noel?"

Déjà vu'ydu bu; hem de tam anlamıyla ve beyninin tam içinde. "Evet?" dedi.

"Girebilir miyim?"

"Evet... Elbette. Kapı kilitli değil."

"Sen açabilir misin, lütfen?"

Noel dört nala giden kalbini tırısa çekmeye çalışarak sandalyesinden fırladı ve kapıyı açtı. Samira'nın üstünde siyah, ince askılı bir atlet ve bol kesimi bir pantolon vardı; elindeki tepsiyi çıplak göbeğine dayamıştı.

"Girsene. Kusura bakma. Dur, ben alayım... Afedersin Sam, ben... Bulutlardaydım. Her zamanki gibi."

"JJ bunları senin için hazırladı. Beyne yararlı yiyecekler." Samira tepsiyi masaya koydu, Noel'i iki yanağından öptü ve ona usulca sarıldı.

Tenin ve saçların çok kısa süren bu teması Noel'i uyuşukluktan ve hissizlikten vücuduna kızgın bir demir değmiş gibi uyandırdı. "Teşekkürler. Yani şey için değil... Aslında onun için de, ama biliyorsun..." Ceviz, havuç ve küçük salkım domateslerle çevrili somon balıklı sandviçlerin bulunduğu tabağa bakıp başını salladı. "Çok teşekkür ederim. Özellikle de... Annemin yanında olduğun için."

"İtiraf etmeliyim ki, o JJ'nin ilgilendiği bir konu, benim değil. Son birkaç gündür buralarda değildim. Okulda önemli bir dönemdeyim de."

Noel derin bir nefes aldı ki, bu bir süredir aldığı

ilk nefesti. Anlıyorum. Bakışlarını tepsiden Samira'nın yüzüne çevirdi. Işık saçıyordu, inanılmaz güzellikteydi. Her zaman!

"Harika bir laboratuvarın var. JJ geçen gün bana biraz tanıtmıştı burayı. Umarım kızmamışsındır."

"Kızmadım. Sen... Hoşgeldin. İstediğin zaman gelebilirsin."

"Teşekkürler." Samira kimyasal maddelerle dolu raflara bakarak Noel'in korkunç görüntüsünün yarattığı şoku gizlemeye çalıştı. JJ haklıydı, yüzü ceset gibi solgun. "Neyse. *Bon appétit*. Rahat yemen için seni yalnız bırakayım. Sonra belki biraz ara verirsin. Yani yapman gerekeni tamamladıktan sonra... "

"Tamamladım. Bugünlük. Zihnim kapandı. Sanmıyorum... Hayır, neyse boş ver."

"Neyi boş vereyim?"

"Sen... Bir şeyler içmek istemezsin herhalde."

"Aslında çok iyi olurdu."

"Gerçekten mi? Süper! Buraya oturabilirsin. Hayır, bu sandalye daha rahat. JJ'nin damıtarak hazırladığı bir şey var. Bir Newfoundland tarifi."

Samira otururken güldü. "Feryatfigan mı? JJ'yi bize bahşettiği için Tanrı'ya şükretmeliyiz."

"Amin." Noel köhneleşmiş ahşap dosya dolabının en alt çekmecesini açtı ve etiketinde kurukafayla çapraz kemikler olan bir şişe çıkardı. Geniş ağızlı iki deney kabını yarıya kadar doldurup birini Samira'ya uzattı.

"Sağol. الصحة والسعادة. Sağlık ve mutluluğa." Kendi kabını Noel'inkine tokuşturup bir yudum aldı. "Hey,

bu... Düşündüğüm kadar kotu degilmiş.

Noel güldü, ama hemen ardından rom ve Tanrı bilir daha neler göğsünden aşağı lav gibi inerken yüzünü buruşturdu.

Gülme sırası Samira'daydı. "En son birlikte bir şeyler içtiğimizde yatağında uyuyakalmıştım. Bunun için senden özür dilemeyi unuttum."

"Tamamen benim hatam. Ben... O gece dışarıda çok uzun süre oyalanmak zorunda kaldım."

"Hatırladığım kadarıyla sen odadan çıktığında kişisel sorular sorma sırası bendeydi."

"Hafızan oldukça kuvvetli." Noel içkiden bu sefer dikkatli bir yudum aldı. "Sor bakalım."

"Sana şeyi soracaktım..." Samira masanın üstündeki kitapları görünce duraladı. "Bu... *Binbir Gece Masalları* mı?" Ciltlerin birini alıp açtı. "Çok eski bir baskı. Mükemmel." Gülümsedi. "Bütün gün uğraştığın şey bu muydu yoksa?"

"Hayır, ben... Sadece... Bir şeyi kontrol etmek istemiştim." Kitabı aldı. "Ne soracaktın bana?"

Samira bir yudum daha içti. "Beynindeki renkleri, sinestezini soracaktım. Seninle tanışana, daha doğrusu Norval bana anlatana kadar öyle bir şeyin olduğunu bilmiyordum. Yani şiirdeki yerini biliyorum; okulda okumuştuk. Ama bu... Anla işte. Beyninin içinde ne oluyor? Çok insanda var mı bu?"

Noel bardağına uzandı. Beş dakikadan kısa bir süre önce hissettiği duygular -uyuşukluk, belirsizlik, ağırlık- artık tam zıtlarına dönüşmüştü. Zihninin ufku açık ve bulutsuzdu; saf mutluluğa yakın bir duygu-

nun içinde yüzüyordu. Ve bunun tek sebebi içtiği şey değildi. Gülümsedi. Uzun zamandır gülümsememişti. "Yanıt soruyu yönelttiğin kişiye göre değişir," dedi. "Bazı araştırmacılar iki binde bir diyor, bazılarıysa yirmi binde bir. Aslında hepimizde sinestezi vardır; hayatımızın ilk üç ayını hepimiz sinestezik varlıklar olarak geçiririz. Ama sonradan bunu unutuyoruz. Çocukluk amnezisi."

"Norval senin doğduğun anı hatırladığını söylüyor."

"Norval eminim öyle bir şey *söylemiştir*. Kulağa ilginç gelecek her şeyi söyler o."

"Ayrıca ileride bir gün senin büyük bir sanatçı olacağını öngörüyor."

"At yarışlarının sonuçlarını da tahmin eder. Çok iyi olmasa da..."

"En sevdiği yazarların —Rimbaud, Baudelaire, Nabokov— hepsinde sinestezi olduğu için senin de büyük bir sanatçı olacağını düşünüyor olabilir mi?"

"Belki. Ama o anlamda büyük sanat beni aşar. Aslına bakarsan ortalama sanat da aşıyor beni."

Samira on beş saniye kadar, Noel bakışlarını kaçırıncaya dek onun gözünün içine baktı. "Sinestezisi olan büyük bilim adamları da var mıydı?"

"Mesela Richard Feynman. Onu bilir misin?"

Samira güldü. "Hakkında bir makale okumuştum, ama bunun nedeni sadece metronun *çok* uzun süre gecikmesiydi. Sanırım birisi vagonların önüne atlayıp intihar etmişti. Feynman altmışlı yıllarda kuantum fiziğiyle ilgileniyordu, değil mi?"

Noel başıyla onayladı. "Babam onu severdi... Çalışmalarının çeşitliliği nedeniyle. Çünkü belki biliyorsundur, o vasat ve sıkıcı bir bilim adamı değildi. Bilim ve din hakkında, güzelliğin bilimsel bilgideki rolü hakkında, bahis oranları hakkında yazılar yazardı. Açılamayan kasaları şifrelerini bularak açardı, bir balede bongo çalmıştı..."

"Çıplak bir kadın matadorun vücudunu boyamıştı."

Noel gülümsedi. "Doğru. Babam bir seferinde onunla Queens'te bir kadeh içki içmişti."

"Ciddi misin? Vaay! Dahiyle tanışmış ha? Düşünüyorum da... Son sözleri çok meşhur değil miydi?"

"Evet. 'İki defa ölecek olsam bu durumdan nefret ederdim; çok sıkıcıymış.' Böyle demiş."

Samira kahkahayı koyuverdi. "Hah, o işte! Neredeyse Dylan Thomas'ınki kadar iyi."

"Gerçekten mi? Onunki neymiş?"

"On yedi viski. Sanırım bir rekor."

Bu sefer Noel güldü. "*Biz* kaçıncıdayız?" Şişeyi alıp kendine bir içki daha doldurdu.

"Üçteyiz. Thomas'ınkine daha çok var." Sandalyesinde kaykılıp ayaklarını masanın üstüne koydu. "Babanın neden Feynman'ı sevdiğini şimdi anlayabiliyorum. Belki bir gün sen de onun gibi olursun."

Noel onun bileklerine kadar çıkan koyu kahverengi botlarına, çapraz bağlanmış bağcıklarına baktı. "Annemin dediği gibi, bunun gerçekleşme olasılığı bir kartopunun cehennemde şeklini koruması kadar düşük."

Samira parmağını elindeki kabın kenarında dolaştırdı. "JJ üzerinde harika bir etki bırakmışsın. Senin bir dâhi olduğunu söylüyor."

"Alışmak biraz zaman alıyor gerçi, ama JJ'nin herkes için söyleyecek nazik sözleri vardır. Dâhi olmak için iyi bir hafızadan çok daha fazlası gerekiyor." Zihni bir an yolunu kaybedecek gibi oldu, ama çabucak toparlandı. "İşin ilginci... Yani Feynman ile ilgili olarak söylüyorum... Babamın notları arasındaki bir Feynman diyagramına bakmamdan sonra hafıza kaybıyla ilgili —hafızanın fiziksel parçacıklardan oluştuğuna dair— bazı fikirler edindim."

"Feynman Diyagramı ne peki?"

"Kısaca anlatacak olursak temel parçacıkların etkileşimlerini şekilsel olarak göstermenin, örneğin elektronlarla fotonlar arasında gerçekleşen etkileşim süreçleri hesaplamanın bir yoludur. Eksenlerden biri, mesela yatay eksen uzamı temsil ederken diğeri zamanı temsil eder. Yarı integral iç açısal moment, ya da spin değerlerine sahip parçacıklar olan fermiyonları simgelemek için düz çizgiler, fotonlar gibi integral spin değerlerine sahip parçacıkları simgelemek içinse dalgalı çizgiler kullanılır..."

"Bu kısa olan açıklama, değil mi?"

"Afedersin, ben... Çok iyi bir anlatıcı veya iyi bir öğretici değilimdir. Konuştuğum insanları daima kaybetmişimdir."

"Hayır, hayır, bu... Bu tamamen benim hatam. Devam etsene."

"Kısa kesiyorum. Descartes çalışmalarına aşina

olan hemen herkesçe bilindiği üzere dünyayı iki kısma ayırmıştır: 'Uzama yayılmış şeyler', örneğin fiziki dünya ve 'düşünen şeyler', örneğin zihin. Ona göre beyin iki malzemeden oluşurdu: Düşüncenin içinde bulunduğu zihinsel malzeme ve hafızanın bulunduğu fiziksel malzeme. Filozoflar ve bilim adamları Descartes'ten bu yana insan zihninin bilinebilir olup olmadığı konusunda tartışıyor."

"Fiziksel değilse nasıl incelenebildiği sorusunu içeren tartışmalar mı?"

"Aynen öyle. Ama şimdilerde nöroloji biliminin standart görüşü, beynimizin yeni bir düşünceye ya da yeni bir anıya sahip olduğumuzda *fiziksel olarak değişikliğe uğradığı* şeklindedir. Engramların, başka bir deyişle hafıza izlerinin oluşmasıyla olur bu değişiklik. Bunun — yani gri peltenin, beyindeki sinir spagettisinin— ötesinde zihin yoktur ve bu nedenle hatırlama diğer her şey gibi manipüle edilebilecek biyolojik bir süreçtir. Sadece manipüle etmekle kalmaz, aynı zamanda geliştirebilirsin de."

"Bir hafıza hapıyla mesela."

Noel gülümsedi. "Kesinlikle."

"O halde Descartes yanılıyordu. Peki ama Feynman'ın bütün bunlarla ne ilişkisi var?"

"Zihinsel olanla —yani düşünce ya da yeni bir anı oluşumuyla— fiziksel olan arasındaki etkileşimi daha iyi anlamamız gerekiyor. Bu ikisi birbirini nasıl etkiliyor? Descartes ikisinin —gözler aracılığıyla— etkileştiği yerin pineal gudde olduğunu düşünüyordu ki, bu saçmaydı, ama günümüzde bilim adamları söz konusu etkileşimin *kuantum* düzeyinde olduğunu düşünüyorlar."

Şehir reyhanı üzerinde yoğunlaşmanın nedeni de bu."

"Aslında ben... Tam olarak o düzeyde değilim. Hiçbir zaman da olamayacağım."

"Eminim ki oraya ulaşacak, hatta daha ötesine geçeceksin, Noel. İhtiyacın olan tek şey güven. Ya da kibir; Norval'ınki gibi bir kibir."

Noel gülümsedi. "Evet, sanırım ondan bir şeyler öğrenebilirim."

"JJ de sana bir şeyler gösterebilir."

"Biliyorum. JJ benim düşünce şeklimi yeniden biçimlendirme, kötü zihinsel alışkanlıklarımı kökünden kazıma konusunda gayet iyidir."

"Seni alternatif tıbba mı yönlendirdi? Farmasötikler yerine 'nütrasötiklere'?"

"Hayır. Büyük ilaç firmaları kötüdür, ama 'sağlık' sektörü daha da kötüdür. Düzensiz ve dürüstlükten uzaktır. Test edilmemiş ve güvenilmezdir. En azından genelde öyledir. Ama yine de kapıyı tam olarak kapatmıyorum; bana verebileceği şeyler olabilir. Hepsinden öte, JJ'nin bazen her şeyi silen hevesliliğini ve iyimserliğini seviyorum."

Bu sözleri, ikisinin de rahatsız olmak bir yana, farkına bile varmadığı bir sessizlik takip etti. Noel aralık duran küçük bodrum penceresine baktı ve kar tanelerinin dışarıda dans etmesini, cama yapışmasını izledi.

"Hatırlamaya çalışıyorum..." dedi Samira, sözcükler dudaklarının arasından zorla çıkar gibi. "Bu noktaya nasıl geldiğimizi kestiremiyorum."

Noel bakışlarını kaçırdı. "Konuyu ben saptırdım.

sinestezimle ilgili sorular soruyordun.

"İyi mi, yoksa kötü mü olduğunu öğrenmek istiyorum. Ondan kurtulmak istedin mi hiç? Hayatını olumsuz etkiliyor mu?"

"Bu soru çok soruldu bana. Hayır, hiç kurtulmak istemedim. Asla. Aslında harflerin ve seslerin nötr, temiz, beyaz, vesaire olduğu bir dünyayı algılamakta zorlanıyorum. Bazen sinestezik olmayanların bir şeyleri kaçırdığını düşünüyor, bunun renk körlüğü gibi bir şey olduğunu varsayıyorum. Sanırım bütün sinestezikler böyle düşünüyordur. Hepimiz aynı değiliz; çoğumuzda günlük hayatı etkilemeyen, çok şiddetli olmayan vakalar söz konusu, ama bazılarımız toplum içinde yaşama konusunda sorun yaşıyor ki, buna bazı sanatçılar da dahil. Bir de ben."[37]

"Hiç yardım almaya çalıştın mı? Bir psikiyatrist ya da nörologa gittin mi?"

"Hem de bir sürüsüne. Dr. Vorta da bunların arasında."

"Yardımı dokundu mu?"

"Evet, ama meslektaşları yardım etmedi. Biri bana lityum karbonat verdi ki, bu her şeyi daha beter etti. Diğeri akupunkturu denedi ve ne yaptığını bilse belki işe yarardı. Bir diğeriyse on dokuz kez elektrokonvülsif tedavi uyguladı, ama renkler yerine

---

[37] Ralph Waldo Emerson'un *Toplum ve Yalnızlık* (1870) adlı eserindeki 'İhtiyarlık' bölümünde yer alan 'Zaman, en acı zehirdir,' cümlesine atıf yapılmıştır. Emerson on iki yıl sonra hafızasını tamamen yitirmiş ve bunamış olarak Alzheimer'dan öldü. [Dr. Vorta'nın Notu]

beynimi soldurdu. Sonra hepsi bir araya gelip hakkımda makaleler yazdılar."[38]

---

[38] Bir kişinin, bu anlamda amatörlüğüyle açıkça ilişkisi olan önermelerinin amaçlarını kontrol etmek her zaman mümkün değildir. NB'nin bahsettiği deneylerden biri, elektrik uyarısı verilmesinden sonra sinesteziklerde de sinestezik olmayanlarda olduğu gibi hafıza bozuklukları görülüp görülmediğini tespit etmek üzere yapılmıştır. Bir diğeri, (ABD'de doğmuş ve eğitim almış olmasına rağmen bir zamanlar 'yaşayan en meşhur Kanadalı' olarak tanımlanan) Montrealli nörolog Dr. Wilder Penfield tarafından yapılmıştır. Penfield temporal lobları uyararak ses, hareket ve renkleri içeren, özellikle de normal koşullar altında hatırlanmayan şeylere dair anıları uyandırabileceğini keşfetmiştir. Kısacası, hastalarının geçmişlerini sanki şu andaymış gibi yeniden yaşamalarını sağlamıştır. Cytowic'in (1989'de) belirttiği üzere, 'Sanki ameliyat masasının başında çalışan Proust'tu, elektriksel bir *kayıp zamanın izinde*'ye tanıklık ettik.' Hastalar çoktan unuttukları konuşmaları, anaokulu sınıflarını, belirli bir şarkıyı, çocukken pencereden bakınca gördükleri manzarayı hatırlayınca şok olmuştu (kelime oyununu mazur görün). Deneyimledikleri şeyin gerçek olduğuna inanıyorlardı, ancak Montreal'de bir ameliyat masasında yattıklarının da bilincindeydiler. Açıkça görülüyor ki bir sonraki adım bir sinestezikin kafatasını açmak, görsel korteksi uyarmak ve ortaya çıkan deneyimin sinestezi deneyimleriyle benzeşip benzeşmediğini görmek şeklinde olacak. Bunun incecik bir deontolojik buzun üzerinde dans etmeye mi benzediğini düşünüyorsunuz? Belki öyledir, ancak NB'de kullandığımız transkranyal manyetik stimülasyon (TMS) cihazım öyle değil. Korteksi uyarmanın bu daha nazik yolu, kafatasının içinden geçen ve beyindeki sinir hücrelerini 'ateşleyen' manyetik bir etki yaratıyor. Sinestezik olmayanlarda oksipital lobları uyararak renk algılarını veya kromatofenleri harekete geçirmeyi başardım. Bir sonraki adım bir sinestezikte aynı bölgeleri uyarmak ve bu iki 'optik' olayı karşılaştırmak olacak. Sonuçlar benzer olursa, hepimiz bir sinestezikin bin bir renk taşıyan dünyasını tecrübe edebiliriz! [Dr. Vorta'nın Notu]

"Bunu kontrol etmene veya yönlendirmene yardımcı olmadılar mı yani?"

"Bu dediklerini nasıl yapacağımı ben kendim keşfettim sayılır."

"Klasik müzikle mi? Ya da belli tatlarla mı?"

"Evet, kendimi bir nevi transa sokarak zihnimi boşaltmayı öğrendim."

"Zen Budistleri gibi yani."

"Onlar da bunu yaparken korkunç baş ağrılarına tutuluyorsa, aynen öyle."

"Rüyaların da bu kadar vahşi mi? Yani renkli mi demek istedim."

"Hayır, pek sayılmaz. Genelde garip rüyalar, çoğu kez bilgi yarışması programları görürüm. Ya da labirentler. Siyah-beyaz. Çıkışı olmayan labirentler. Tam olarak ne anlama geldiklerini bilmiyorum."

"İnsanlar seni sürekli sınadığı, sana sorular sorduğu için olabilir mi? Sürekli bir çıkış yolu aradığın için olabilir mi? Sorunlarından çıkış aramayı kastettim."

"Olabilir." Noel zihninin yine kaymaya çalıştığını hissedince ellerini şakaklarına bastırarak bunu engelledi. "Lisedeyken herkes benden *Zirveye Eriş* adlı bilgi yarışmasına katılmamı isterdi. Ama ben ısrarla bu teklifleri geri çevirdim, sonunda müdür de dahil olmak üzere herkes yılın geri kalan kısmında bunun için bana kızdı. Özellikle de bizim okul ilk turda elenince..."

Samira güldü. "O programı hatırlıyorum. Yani hâlâ lise travmalarınla mücadele ediyorsun."

olabilir.

"Labirent ayrıca ölülerin yer altında izlediği yolu simgeler; en azından Mısırlılar için öyledir. Belki biliyorsundur."

"Bilmiyordum."

"Bir tür gizemli yaratıcı güçle, feminen bir güçle ilişkilendirilmiştir. Önce hayatı, sonra da —karanlığın prensesi ya da gecenin prensesi sıfatıyla— ölüm uykusunu getiren bir güçle."

Noel bunu düşünmek için bir süre durakladı. "Öyle mi? Bu, insana güven veriyor doğrusu."

Tavandaki kalorifer borularının birinden boğuk bir ses geldi: JJ'nin şarkı söyler gibi gülmesi.

"Neden *her şeyi* ezberlemiyorsun? Shakespeare'nin ya da Jane Austen'in tüm eserlerini ya da *Encyclopedia Britannica*'yı. Çok eğlenceli olurdu. Belki dil öğrenirsin; onlarca farklı dil hafızandayken..."

"İçeride yer kalmadı. Beynim patlama noktasına kadar dolmuş durumda. Ayrıca benim sorunum hatırladığım şeyleri *kullanmak*, bir sentez yaratmak, onlardan yeni bir şey ortaya çıkarmak oldu hep."

"Ama yaşadığın her şeyi hatırlıyorsun değil mi? Okuduğun ya da duyduğun her şeyi..."

"Hayır, bunun için genellikle özel bir çaba sarf etmem gerekiyor. Hafızamda depoladıklarımın çoğu çocukluğumdan kalma; o zamanlar onları hafıza haritalarıyla içeride tutmaya çalışırdım. Genellikle şiirler, çocuk hikâyeleri falan... Haritalar işe yaramazsa bir anlamda fotoğrafını çekiyordum her şeyin; konsantre olursam renkli harfler ya da renkli sesler zihnimde

sonsuza dek saklanıyordu. Yani... En azından uzunca bir süre diyelim. O şeylerin çoğunu ezberlemek zor olmadı, çünkü belirli kitapları tekrar tekrar okumuş ya da annemle babamdan aynı öyküleri, şiirleri tekrar tekrar okumalarını istemiştim."

"Yani hafızandakilerin çoğu şiirler ve çocuk hikâyelerinden mi ibaret?"

"Byron'la ilgili birçok bilgiyi de hafızamda depoladım, çünkü o babama göre atalarımdan biri, anneme göreyse değil. Ayrıca kimya, farmakoloji ve son dönemde de hafıza bozukluklarıyla ilgili pek çok şeyi zihnime aktardım. Oturup bunları özellikle ezberlemeye *çalışmıyorum;* kendiliğinden oluyor. Bazen beynimin günün birinde tıpkı aşırı dolan bir elektrikli süpürge torbası gibi patlayacağı sanısına kapılıyorum. Hafıza tozları dört bir yana savrulacakmış gibi."

Samira güldü. "Sanırım torbayı değiştirme zamanı geldi. Ya da lobotomi yapma zamanı geldi diyebilir miyiz?"

Noel öylesine gülümsedi. Bunu bir keresinde cidden düşünmüştü. "Çocukken bana yardım edebilecek, acı ve üzüntüyü yok edecek bir iksir, Nepenthe iksiri bulacağıma dair hayaller kurardım. Özellikle de babam öldükten sonra."

"Acı ve üzüntüyü yok eden bir iksir mi?"

"Eskiler unutmayı tetiklemek için kullanırmış bunu. *Odyssey*'de bahsediliyor. Ve *The Faerie Queene*'de."*

---

* Edmund Spenser'in 16. yüzyıl İngiliz edebiyatının en tipik örneklerinden birini oluşturan ve birkaç kitap halinde yazılmış destansı şiiri. (ç.n.)

"Eminim o satırları hatırlıyorsundur."

Noel gözlerini kapattı, taşınabilir fotokütüphanesini, zihnindeki ıvır zıvırlarla dolu odaları dikkatle taradı. "Hayır, *Odyssey*'de geçmiyormuş. Hiçbir şey göremedim."

"Ya *The Faerie Queene*'de?"

Noel gözlerini yeniden kapatırken aşırı yorulmuş olabileceğini düşündü. Harfler sisli, tıpkı camda nefes buğusuna yazılan yazılar gibiydi. *"Nepenthe... Herkesin sıkı sıkıya tutunduğu geçmiş hafızalarından öylece silinip gitmiş."*

"Çok güzel. Devam et. Sakıncası yoksa elbette."

Aslında sakıncası olduğunu, ama onun için devam edebileceğini düşündü Noel. Gözlerini sımsıkı yumdu. Renkli harfler şimdi eğri büğrüydü ve telaş içinde oraya buraya kaçışıyor, ortaya bir alfabe çorbası çıkarıyordu:

a P e r ,t yu oX Bp a sd, m B f: g Ar hk z. xv cv b n O

"Biraz paslanmışım, Sam. Ben... Bu gibi şeyleri pek sık yapmıyorum. Artık yapmıyorum yani. Zaten her zaman yüzde yüz doğruluk yakalayamıyorum." Harflerin yeniden düzene girmesini bekledi, beyni acıyana kadar kendini sıkarak konsantre oldu. "Bir bakalım:

Nepenthe harikulade bir içkidir,
Tanrılar tarafından gönderilmiştir teskin etsin diye
Kalbin kederini, kinin keskinliğini,
Kök salan elemi, kuvvetlenen öfkeyi:
Bunları alır, yerine tatlı bir huzur ve sükunet salar,
Karmakarışık olmuş zihinle yüreğin içine."

Samira kendinden geçmiş gibi görünüyordu. Başını tanık olduğu şeye inanamaz gibi salladı. "Bu harika, Noel. Muazzam bir şey... Yetenek bu. Peki harflerin ya da seslerin renkleri, şekilleri, çizdiğin zihinsel haritalar orada mı... Sürekli duruyorlar mı orada? Uçağın kara kutusu gibi ne olursa olsun silinmiyorlar mı?

Noel gözlerini ovuşturdu. "Daha ziyade işleme kapasitesinin üzerinde veri girilen bir bilgisayar gibi diyelim. Yavaşla, don, çök, yeniden başla... Hayatımın özeti bu işte."

Samira son sözcükleri zihninde evirip çevirirken sessizlik oldu. Gözleri keskin bakışlarla Noel'inkilere odaklandığında sanki onun kafatasının içini görebiliyordu ve gördükleri beynine ani ve şiddetli bir ağrı oku saplıyordu.

"Hiç kolay olmasa gerek," dedi nihayet. "Özellikle de olabildiğince çabuk kurtulman gereken anıları depoladığında. Karanlık ve can sıkıcı anıları kastediyorum."

"Doğru. Örneğin babamın kendini öldürdüğünü kapımıza gelen patronu ve iki polis memurundan öğrendiğim günü asla unutmuyorum. O günü, o anki renkleri ve şekilleri neredeyse her gün beynimde yeniden yaşıyorum. Okulda başıma gelen travmatik şeyler için de geçerli bu. Ama tamamen yalnız olduğumu söyleyemem. Psikiyatristler böyle günler için var. Unutamayan insanlar için örneğin."

"İnsanlar bu yüzden mi depresyona giriyor? Unutamadıkları ya da unutmakta zorlandıkları için mi?"

"Hangisinin önce olduğunu söylemek güç. İnsan

bir şeyleri unutamadığı, akıl süzgecinden doğru geçiremediği ve hazmedemediği için mi depresyona girer, yoksa depresyonda olduğu için mi doğru süzemez ve hazmedemez?"

"Sürekli kötü şeyler düşünmek, istenmeyen hatıraların durmadan akla gelmesi depresyona yol açıyor. Travma sonrası stres bozukluğu. Öyle değil mi? Bombardıman şoku dedikleri şey bu sanırım."

"Sen de benim kadar biliyorsun."

"Bunu sanat terapisi dersinde geçen hafta öğrendim. Aklıma gelmişken... Sen hiç resim yapmayı denedin mi? Geçmişin kötü ruhlarından kurtulmak için bir çıkış yolu olarak yani. Ya da yazmayı."

Noel tekrar pencereye baktı, karın yağışına kulak kabarttı. *Kar ağır ağır yağıyor kâinatın içinden ve ağır ağır yağıyor...* İşte! Yine başlamıştı. Sadece başkalarının doğayla ilgili tanımlamalarını, sadece başka insanların duygularını ifade ediş biçimlerini hatırlayabiliyordu. *Cyrano*'daki Christian gibiydi; duyguların dilini asla öğrenemeyen, kendini ifade etmek için hep bir başkasına ihtiyaç duyan Christian gibi.

"Noel?" Samira bir an endişeye kapılmıştı, çünkü Noel nöbet geçirmek üzereymiş gibi görünüyordu. "Noel?"

"Kusura bakma... Bu şey... Ben sadece... Korkarım buna alışman gerekiyor. Norval, eroin çekmiş de uyukluyormuşum gibi göründüğümü söyler. Ama aslında o kadar kötü değil. Ne diyordun?"

"Yazmayı, resim ya da beste yapmayı deneyip denemediğini sordum."

"Hepsini denedim. Hem de pek çok kez. Ama sonunda bir şey ortaya çıkardığımda bunun hafızamdaki hatıralardan bulup çıkardığım... Yani kara kutudan bulup getirdiğim bir şey olduğunu fark ediyorum."

"Peki Norval nasıl bu kadar emin olabiliyor senin bir gün..."

"Norval ne söylediğini bilmiyor. Ben hiçbir zaman hiçbir şeye ulaşamayacak bir insan grubuna dahilim. Bu kadar basit. Güzel şeyler üretmeye, güzel keşifler yapmaya çalışan, ama bir türlü beceremeyen bir insan grubuna. Yazdığım her satır başka satırları, başka yazarların benimkilerden çok daha güzel satırlarını anımsatıyor. Yaptığım her resim ya da yazdığım her şarkı benden daha iyi ressamların benimkilerden daha iyi tablolarını, benden daha iyi bestecilerin benimkilerden daha iyi şarkılarını çağrıştırıyor. Yaptığım her bilimsel 'keşif' daha önce yapılmış oluyor. Asla giremeyeceğim kapıları çalıp durmaktan uzun zaman önce vazgeçtim ben."

Saniyeler ağır ağır geçerken Samira, uzanan bir elin yüreğinin iplerini bir kez daha çektiğini —veya onu hançerlediğini— hissetti. Noel'in hüzün dolu bakışı sözlerinden çok daha fazla etkilemişti onu. O bakışlarını yerden kaldırıncaya kadar uzunca bir süre beklemesi gerekti.

"Bence hafızandakileri yaratıcı şekilde birleştirebilir ya da onları dayanak olarak kullanabilirsin ya da... Onları esin kaynağı olarak kullanamaz mısın? Bunu yapabileceğine inanıyorum, Noel. Vazgeçme."

Noel'in zihni babasının kendisine aynı şeyi anlatmaya çalıştığı bir Hatırlamaca oyununa gitti.

Samira onun yüzüne çocuksu bir ifadenin yerleşişini izledi. Başka bir dünyadaymış gibi görünüyordu.

"Zihnindekileri bir araya getiremez misin, Noel? Hayal gücüyle hafızayı birleştiremez misin?"

"Hayır, onu bile yapamıyorum. Yeni şekiller, yeni kombinasyonlar oluşturmakta zorlanıyorum. Zihnim bir müze, bir kütüphane, ama asla bir tartışma salonu, değişik şeyleri içinde eritebileceğim bir pota olamıyor."

Noel'in yüzü tekrar bulutlanmaya, kararmaya başlamıştı. Yeni bir konu açmanın tam sırası olduğuna karar verdi Samira. "Merak ediyorum, Noel... Konuyu değiştirdiğimin farkındayım, ama sırf meraktan soruyorum. Kız arkadaşın var mı? Kulağa biraz buluğ çağı diliyle söylenmiş gibi geliyor galiba ama..."

Noel'in hiç beklemediği soruya mantıklı cevap vermesi uzunca bir süre aldı. "Ben... Aslında kadınlara ayırabilecek fazla zamanım yok. Günüm hep laboratuvarlarda ve kütüphanelerde geçti benim. Şu anda da zamanımın çoğunu annem alıyor. Ayrıca kadınlar... Neyse, boş ver."

"Kadınlara ne olmuş? İlgilenmediğin bir konu mu bu?"

"Hayır. Yani evet! Kadınlar ilgilendiğim bir konu elbette. Sorun şu ki, ben kimseye gerçek anlamda yaklaşamıyorum. Sanırım beynim nedeniyle sanki engellenmiş, bloke olmuş gibiyim. Sözcüklere dökmekte zorlanıyorum... Bir keresinde psikiyatristin teki olasılıkla umutsuzluğa kapılarak ecstasy almamı önermişti."

Samira güldü. "Ciddi misin? Ne için?"

"Kendi deyişiyle, 'artırılmış duygusal uyumluluk, daha düşük savunma bariyerleri, başkalarına karşı açıklık ve yakınlık hissi edinmek' için."

"İşe yaradı mı?"

"Hayır, ama almaya devam ediyorum. Yılda dört kez, her mevsimin ilk gününde. Daha fazlasını alırsam hiçbir işe yaramıyor. En azından bende etki yapmıyor."

"Kadınlarla ilişkilerine olumlu etkisi oldu mu?"

"Hayır. Kadınlar aslında... Onların ilgisini çekme konusunda büyük bir beceriksizliğim var. Midas dokunuşunun tam tersi diyebilirsin buna."

Samira gülümsedi. "Bende de yanlış adamın ilgisini çekme konusunda benzer bir yetenek var. Senin kimyanın uyuşacağı birisini bulacağına inanıyorum. Bazen sadece sabretmek gerekir. Biraz da şanslı olmak."

Noel gözlerini yumdu: *"Kara kara düşünme eğilimi, duygusal uyuşukluk, genel kafa karışıklığı."* Gözlerini açıp Samira'ya baktı. "Başka bir psikolog zihinsel durumumu böyle tarif etmişti. Hiçbir kadın bununla uğraşmaz; hiçbir kadın beni kabul etmek, benimle ilgilenmek istemez. Ayrıca ne zaman rüyalarımın kadını olduğunu düşündüğüm kişiyle karşılaşsam ona sırılsıklam âşık oluyorum, ne yapacağımı bilemiyorum, ayaklarım yerden kesiliyor. Bu durum kadınları ürkütüp kaçırıyor. Yazık ki umutsuz vakayım. Birisiyle ilk kez tanıştığımda öylesine odaklanmam gerekiyor ki, sonunda genellikle dehşetli bir migren ağrısı tutuyor. Parıldayan skotom. Kadınlar deli olduğumu düşünüyor."

Kendisinin de ilk başta öyle bir sanıya kapıldığını düşündü Samira. "Parıldayan skrotum mu?"

"Hayır, skotom. Migren aurası. Kusursuz şekilde aydınlatılmış görüntüyü görüyorum: Zikzak çizen veya zonklarmış gibi atan bir çeşit çizgi."

"Sevişirken de bunu mu görüyorsun?"

"Hayır, sadece... Özel bir insanla ilk tanıştığımda. Genellikle de bir kadınla."

"Benimle tanıştığında da oldu mu?"

"Şey... Evet. Ama yalnız olmak o kadar da kötü değil... Annem var ki, o yetiyor da artıyor bile. Ayrıca, benim... Eee... Başka sorunlarım da var... Her neyse, boş ver."

"Ne gibi sorunlar bunlar?"

Noel tereddüt etti. O konudan sadece bir kişiye, Norval'a bahsetmiş ve anında büyük bir hata yaptığını anlamıştı. "Ben... Kadınlarla yatamıyorum," dedi kendi kendine konuşurmuş gibi ve fısıldama tonunda.

Samira şaşkınlığını gizlemeye çalıştı. Noel'in kıpkırmızı kesilmiş yüzüne baktı ve sınırı aşmakta olduğunu anladı. Hiçbir şey söylememesi, sormaması gerekiyordu. Ama, "Kadınlarla yatamıyor musun?" diyen sesi kulağına geldi. "Neden ki? Ah, hayır! Bu beni ilgilendirmez."

"Küçükken *pavor nocturnas* vardı bende. Gece korkusu. Bunun ne olduğunu biliyor musun?"

"Hayır, ama belki öğrenmem gerek."

"Bir uyku bozukluğu. Delta dalgalı NREM uykun bir çığlıkla bölünüyor. Korkuyla -ya da başkalarına korku gibi gelen bir duyguyla- uyanıp yatağın içine

oturuyorsun ve anlaşılmaz şeyler söylüyorsun. Yalıştırılamıyorsun. Birkaç dakika sonra olan bitenden habersiz halde tekrar uyuyorsun. Bütün bunlar bir anlamda tam uyanmadan oluyor."

Samira gözleri irileşmiş halde olduğu yere çakılmıştı "İnanılmaz," dedi. "Ve o şey... Hâlâ oluyor mu arada sırada?"

"Yetişkinliğimde hiç olmadı. Bir kadınla ilk kez yattığım zaman hariç."

"İlk kez seviştiğin zaman mı?"

"Hayır, seviştikten *sonra*. Birlikte uyurken. Tam olarak o zaman."

"Ha, anladım. Bunun olabileceğini önceden açıklıyor muydun onlara? Alışabildiler mi o şeye?"

"Alışmak mı? Hiçbiriyle ikinci sefer olmadı."

Samira refleks olarak başını salladı. "Anladım."

"Bu nedenle de artık cinsel perhizde, yani *coitus nonexistus*'tayım. Böylesi daha kolay."

"Aramıza hoş geldin. Ben de cinselliğe veda edenlerdenim. Samira ayağa kalktı. Bekle biraz, az sonra geleceğim."

Beklerken Noel'in sarhoş beyninden hepsi iltifat dolu yarım düzine cümle geçti. *Sen bir güzellik abidesisin... Sana nezaketsiz bir ısrarla bakmamam imkânsız...* Norval kullandığında hepsi olumlu etki yapmıştı. Norval. Yirmi altı cariyesi olan yüce Pers valisi. O piçin hangi harfte olduğunu düşündükçe...

Samira parmakları arasında yanmayan bir siga-

rayla döndüğünde "Sen nezaketsiz bir israfın abidesisin," diye mırıldanıyordu Noel.

"Pardon?"

Noel artık iyice sersemleyen başını iki yana silkeledi. "Yok bir şey. Sen... Çok hoş görünüyorsun, Sam."

Samira ona kaşlarını kaldırarak baktı. "Bir yalan daha söylersen taşa dönüşeceksin."

Noel laboratuvar tezgâhının çekmecesinden babasının çakmağını çıkardı. Samira'nın sigarasını yakarken elleri pusula ibresi gibi titriyordu. *Norval'ın 'S' harfini geçip geçmediğini sorsam mı? Hayır, sakın öyle bir aptallık yapayım deme. Gevşe, derin bir nefes al...*

"Teşekkür ederim," dedi Samira yüzünde kafası karışmış gibi bir ifadeyle.

"Ben küçükken... Yok, boş ver."

"Ne? Hadi anlat."

Noel derin bir nefes aldı. "Büyük olasılıkla güleceksin, ama küçükken senin gibi bir Arap kadınıyla karşılaşmanın hayalini kurardım. Aslında bir Arap prensesi sözünü ettiğim. Bunun nedeni sanırım hayatım boyunca en sevdiğim kitabın bu olması." Yanaklarının alev alev yanmasına ve kalbinin gürültüsünün soluklarını bastırmasına rağmen *Binbir Gece Masalları*'nın tezgâhın üzerinde duran baskılarından birini işaret etti. "Arapça konuşabiliyor musun?" diye mırıldandı sessizliğin oluşturduğu vakuma doğru.

Samira'nın dudaklarında bir gülümseme oynaştı. "Gerçi on yaşında bir çocuk gibi konuşuyorum ama evet. Ebeveynlerim Montreal'e çocuk yaştayken gelmiş. O nedenle evde büyükbabamın etrafta olduğu

zamanlar haricinde genelde İngilizce konuşuruz. Beni iki yıl medreseye gönderen de büyükbabamdı zaten."

"Hangi milliyetten onlar? Yani büyükannenle büyükbaban."

"Persia'dan gelmişler buraya, ama büyükannemin tarafı Mısır kökenlidir. İskenderiye Yahudilerinden."

"*Persia* mı? Kaç yaşındalar? Yoksa bu, İran yerine kullanılan bir ima mı?"

Samira gülümsedi. "Montreal'e otuzlu yıllarda gelmişler ve o zamanlar ülkenin ismi hâlâ öyle geçiyormuş."

Noel başını salladı. "Mısırlı Yahudiler. *Binbir Gece Masalları*'nın büyük ölçüde Yahudi kaynaklarına dayandığını biliyor muydun?"

"Hayır, pek ilgilendiğim söylenemez."

"Bazı masallar, örneğin 'Sultan ve Üç Oğlu' ya da 'Ölüm Meleği', 'İskender ile Sofu' ve... " Samira'nın gözlerinde upuzun bir esneme sonrasında oluşan yaşları görünce duraladı. Kızı kelimenin tam anlamıyla gözyaşlarına boğduğunu düşündü. "Biraz daha alır mısın?" Şişeyi havaya kaldırdı. "On yedinciyi görecek miyiz, ne dersin?"

"Sanırım ben sınıra geldim. Sen devam edebilirsin."

"Yok, ben de sınırdayım." Şişenin kapağını kapattı. "Yani sen burada büyüdün. Üniversiteye de Montreal'de mi gittin?"

"Hayır, Birleşik Devletler'de."

"Hangisine?"

"Cornell."

Gerçekten mi? Nabokov da Corneli de ders vermiş. Otobiyografisini yazdığı dönemde."[39]

"Ve *Lolita*'yı yazarken."

"Biz de orada yaşıyorduk. New York eyaletini kast ediyorum. Long Island'da oturduk. İkinci sınıfa kadar oradaydım. Bir gün gitmek isterim oralara." Harfler ve sayılar Noel'in kafatasından içeri sızmaya başladı: BABYLON İLKOKULU yazısının Book Antiqua fontla yazılmış oyma harfleri, sınıfının kapısındaki tanecikli siyah plastikten 22 numara, Miss Schonborn'un sol elinde tuttuğu tebeşirle yazdığı harfler... Gözlerini ovdu, yeniden konuya odaklandı. "Oraya gittin mi hiç?"

"Long Island'a mı? Bir kere. Bir Islanders maçını izlemeye gitmiştim."

Mike Bossy, Denis Potvin, Bryan Trottier, Bobby Nystrom, Clark Gillies ve Butch Goring'in resimleri-

---

[39] Hayatının son on sekiz yılını İsviçre'de geçiren Nabokov, *Konuş Bellek* adlı eserinde sinestezisini şöyle anlatır:

Bir sinestezikin söyledikleri, bu tür sızıntılardan bendekinden daha kalın duvarlarla korunan kişilere can sıkıcı ve inanılmaz gelebilir. [....] Size renkli duymayla ilgili küçük bir örnek verebilirim. 'Duyma' belki doğru kelime olmayabilir, çünkü renk algısı benim bir yandan bir harfin dış görünüşünü hayal ederken bir yandan da ağzımla o harfi oluşturmamdan kaynaklanıyor. İngiliz alfabesinde uzun *a* benim için yaşlı, kararmış bir ağaç, ama Fransızca'daki *a* parlak bir abanoz. Bu siyah grup içerisinde sert *g* (kükürtle sertleştirilmiş kauçuk) ve *r* (yırtılmakta olan isli, pis bir çaput) de yer alıyor. Yulaf *n* ile *o*'nun fildişinden yapılmış el aynası ise beyazlar grubunda yer alıyor. (*Konuş Bellek*, Weidenfeld & Nicolson, 1967)

Nabokov'un anne ve babası, eşi ve oğlunun da sinestezik olması son derece ilginçtir. [Dr. Vorta'nın Notu]

ilin bulunduğu köşeleri kıvrık kaşlar Noel'in beyinin de karıldı. "Gerçekten mi? Tuttuğum takımdır. Evet... Cornell'de ne okudun?"

"Babamın büyük planına göre pazarlama öğrenimi görüp aile işletmemizi büyütecektim. Babamın Lachine'de bir restoranı vardı."

"Hangisi?"

"Le Tapis Magique."

"Ciddi olamazsın! Okyanus kenarında, Saul Bellow'un eskiden oturduğu mahallenin yakınındaki restoran mı? Muhteşem bir müessesedir."

"Belki sana ben servis yapmışımdır."

"Hayır, ben oraya hiç gitmedim." Noel parmaklarını şişenin üzerindeki kurukafa ve çapraz kemiklerin üstünde dolaştırdı. "Peki, yüksek lisansı da işletme üzerine mi yaptın?"

Samira başını salladı. "İşletmeye karşı *tamamen* ilgisizdim, o yüzden sıkıntı ve ıstırap dolu bir sömestrden sonra güzel sanatlar bölümüne geçtim. Babama söylemedim, çünkü uygulamada geçerliği olmadığını düşündüğü şeylerden nefret ederdi."

"Ne okudun?"

"Uygulamada geçerliği olmayan şeyler: İngiliz edebiyatı, astronomi, psikoloji, sanat tarihi. Ha, bir de sahne sanatları."

"Filmdeki rolü o şekilde mi aldın?"

"Hayır, pek sayılmaz. Oda arkadaşım kampusta 'Arap kökenli Amerikalı bir genç' arayan bir film yapım şirketinin afişini görmüş."

"Sen de seçmelere gittin."

"Bugün bile bunu neden yaptığımı bilmiyorum. Profesyonel olarak yapmak istediğim bir şey değildi bu ve hâlâ da öyle. Sanırım oraya gitmemin sebebi hiç paramın olmaması ve Wendy's'in müdür yardımcısından emir alıp durmaktan bıkmamdı. Sonra hatırladığım ilk şey Venedik'e uçtuğumdu."

"Stirling Trevanne ile de orada tanıştın."

"Evet. Asıl adı Lionel Lifschitz. Tüm erkek arkadaşlarım gibi o da pisliğin teki çıktı, ama nefesleri kesecek kadar yakışıklıydı ve genç kızlardan oluşan hayran kitlesi bunu bana sürekli hatırlatıyordu. Hem de her gün. Film çekimleri bittikten sonra dairemden taşındım, New York'a giden bir otobüse atladım ve oradan da gece uçağıyla Los Angeles'e geçtim." Bir heyecan dalgası bedenini kaplarken, *'Dikey şehirden yatay şehre,'* diye düşündüğünü hatırladı.

"Onunla yaşamaya gidiyordun," dedi Noel.

Samira iç çekti. "Evet. Sonra film çıktı ve izleyicileri büyüledi. Büyük bir başarıydı. En azından eleştirmenlerin gözünde. Venedik ve Berlin'de ödüller kazandı. Sonra Stirling aklını yitirdi, babamsa ağır bir kalp krizi geçirdi."

"Ciddi misin? Baban kalp krizi mi geçirdi?"

"Hem de filmi izlerken."

"Tanrım! Şey... Şimdi nasıl?"

"Öldü. Cenazesine gittiğimde annem onu benim öldürdüğümü, filmdeki çıplak sahneye dayanamadığını söyleyerek beni suçladı. Babamın gömleklerini bağrına basarak evin içinde dolaşır, saatlerce ağlardı.

Ozellikle de ben oradaysam ve oyle yaptıgını goreblliyorsam. Yahudi yanından kaynaklanan bir şey sanırım. Her neyse... Benim için korkunç zamanlardı, oradan kaçmam gerekiyordu. Böylece Santa Monica'ya döndüm."

"Stirling'e."

"Evet, ama o da artık garip davranmaya başlamıştı."

"Ben... Mobilyalarına ve mutfak aletlerine isimler taktığına dair bir şeyler okumuştum. Kazadan sonra. Tam olarak ne oldu?"

"O bir vejetaryendi, tamam mı? Bunda bir sorun yok. Ben de öyleyim. Hemen hemen yani. Ama o gittikçe daha radikal, daha saplantılı, daha ateşli bir vejetaryenlik savunucusu haline geldi. Durmadan doğal ürünler satan dükkânlara girer, çalışanların canını sıkar, onlara etiketler, ambalaj malzemeleri, meyvenin dükkâna nasıl ve ne zaman geldiğiyle ilgili sonu gelmeyen sorular sorar ve şuna buna kusur bulurdu. Satıcı sorulara yanıt veremezse para ödemezdi. Hakaret eder, işten kovdurma tehditleri yağdırırdı. Böyle durumlarda boğazındaki damarlar şişerdi. Ürün kâğıda ya da naylon ambalaja temas ediyorsa almazdı. Yiyeceklerin 'yaşam gücünü' ölçen kristallerle ya da Geiger sayaçları gibi biplemeler çıkaran ışın tabancalarıyla rafları tarardı. Dalga geçmiyorum. Herif delirmişti. Çiğ gıda yanlısıydı. Tek yediği sebze ve meyveydi ki, bunun koşulu da yemesinden en fazla on beş dakika önce toplanmış olmasıydı. Sebzeleri asla doğramazdı, doğranınca 'eterik alanları' tahrip oluyormuş. Et yiyen birini öpmezdi ve bu yüzden birkaç rolü

kaçırdı. Hatta içinde et pişirilmiş kaplardan, tencerelerden yemek yemezdi, çünkü o şeyler 'etimsi titreşimlerle' kirlenmişti. Bu yüzden alfalfa filizleri, umeboshi eriği, quinoa bisküvileri falan kemirmeye başladı. Sonunda da Gandi'nin oruçtan yeni çıkmış haline benzedi. En büyük arzusu bir Nefesetaryen olmaktı."

"O ne oluyor tam olarak?"

"Oruç tutan, sadece nefesle, saf havayla beslenen kişilere deniyor. Her neyse... Yemek yememesine karşı çıkıp bir şeyler söylediğimde bir 'arınma ve temizlenme sürecinden' geçtiğini öne sürerek yanıt veriyordu. Bazen herhalde protein eksikliği nedeniyle bayılırdı. Sonra o büyük kazayı geçirdi; Ferrari'siyle bir kuaför salonuna daldı. Okumuşsundur bir yerlerde."

"Tam olarak öyle mi oldu? Yani araba kullanırken kendinden mi geçti? Şimdilerde nasıl?"

"Hiçbir fikrim yok. Hastaneden çıkınca onu terk ettim."

"Olasılıkla akıllıca bir karar vermişsin."

"Evet, ama o zamandan beri erkek seçiminde pek şanslı değilim. Buna Norval da dahil."

Noel havalara sıçradı, ama bunu içinden, ona belli etmeden yaptı. "Oyunculuğa dönmedin mi?"

Samira başını salladı. "Hayır, Ithaca'ya gidip okula tekrar girdim. Filmden aldığım para Wendy's'de çalışmama gerek kalmadan masraflarımı karşılayacaktı."

"Ya annen? Anlarsın işte. Öfkesi geçti mi? Babanın ölümünün seninle ilgisi olmadığını anladı mı? Çok mu kişisel sorular soruyorum?"

Hayır. Hatta bir açıdan sorulması güzel. Özellikle de Norval ile beraberliğimden sonra. Ve Hayır, annem hâlâ beni suçluyor, geçmişte yaşamayı sürdürerek bana işkence ediyor. Evi bir müzeyi, bir tapınağı andırıyor. Öyle ki, duvar saatini babamın öldüğü saati gösterecek şekilde durdurmuş. Bunun bir Arap geleneği olduğunu söylüyor. Restoranı da sattı."

Noel kaşlarını çattı. "Çok yazık. Yani..." Bir an duraladıktan sonra cümlenin dudaklarının arasından öylece çıkıp gitmesine izin verdi. "Şimdi psikoloji mi okuyorsun? Yani sanat terapisi demek istemiştim."

"Bu sene başladım."

"Dr. Rhéaume'u görmeye gitmenin sebebi bu muydu? Hani şu içkine ilaç atılması olayının ertesinde... Doktorun dalı oydu, değil mi?"

"Evet, hocalarımdan biridir. Aslında o da kocasıyla aynı gece oradaydı. Sanat terapisi, tanışma partisi gibi bir şeydi."

Noel başını salladı. Kendisi de öyle bir partiye gitmişti. "Charles Ravenscroft mu? Doktorun kocası mı? Bunu bilmiyordum. Tam olarak ne yaşandı orada sence? Gerçi aptalca bir soru bu, çünkü hatırlamıyorsun."

"Gerçekten hatırlayamıyorum. Ben... Yabanmersini kokteyli içiyordum ve birden gözlerim karardı, başım dönmeye başladı, kafam karıştı, her şeyden birkaç tane görmeye başladım. Ardından da hareketlerim üzerindeki denetimi kaybettim."

"Bunlar olurken Dr. Rhéaume orada mıydı? Bunu kimin yapmış olabileceğine, içkine kimin ilaç atabileceğine dair bir tahmini var mı?"

"Evet, gitmek üzerelerdi, ama o da eşi de oradaydı. Aslında beni eve bırakan onlardı. Doktorun o şeyi kimin yaptığı konusunda bir fikri yok. Olayı polise bildirmem konusunda ısrar etti, hatta beni polis merkezine kendisi götürdü. O ve Charles."

"Polis de... Dr. Vorta bazı testler yaptı değil mi?"

"Evet, ama o deneylere karşılığında para aldığım için katılıyordum. Norval'ın fikriydi bu. Vorta benden kan ve idrar örnekleri aldı, sonra da -yazdığı bir makale için- görüşmemizi kayda aldı. Ve beni amnezi çalışması listesine dahil etti."

"GHB mi?"

Samira başıyla onayladı.

"Peki sana... Neyse, boş ver."

"O arada bana tecavüz edilip edilmediğini mi soracaksın? Hayır, Tanrı'ya şükürler olsun. Ya da Dr. Rhéaume'ye şükürler olsun. Arka taraftaki odalardan birindeydim ve oraya nasıl gittiğimi bilmiyordum. Sonra doktor tam hatırlamadığım bir nedenle, paltosunu almak ya da iyi geceler dilemek için içeri girdi ve pencereden çıkıp yangın merdivenine atlayan adamı gördü."

"Ciddi misin? Adamı görebildi mi? Polise eşkalini verdi mi?"

"Oda zifiri karanlıktı ve her şey çok çabuk olup bitti. Dr. Rhéaume ne olduğunu anlayamamış. Benim adamla birlikte olduğumu sanmış."

"Ve sen hiçbir şey hatırlamıyorsun."

"Sadece tek bir ayrıntıyı, 'aşırılık ve bilgeliğin sarayıyla' ilgili bir sözler duyduğumu hatırlıyorum."

"Peki." Blake'in satırları Noel'in gözlerinin önünden kayıp geçti. "Şu ot karışımını tekrar denesek acaba anılarını tetikler mi?"

"Herhalde bir işe yaramaz, çünkü büyük olasılıkla hayal görüyordum."

"Bunu JJ ile konuşacağım. O şey bende de garip etkiler yarattı."

"Ne kaybederiz ki?" Samira bardağında kalanı kafasına dikip ayağa kalktı. "Banyoya gitme zamanı. Vay! Bacaklarım lastik gibi olmuş. Dinle Noel... Burada birkaç gün daha kalmamın bir sakıncası olmadığına emin misin?"

"İstediğin kadar kal. Evde bir sürü oda var. Ben... Yani annem burada olmandan mutluluk duyuyor."

"Teşekkürler Noel. Çok iyisin. Keşke senin gibi tatlı birine âşık olabilseydim. Ben gerçekten..." Samira aptalca bir laf ettiğini anlayınca duraladı, ama ağzından çıkan sözcükleri nasıl geri alacağını kestiremedi.

Noel ürperdi. Duydukları insanın taş kesmesine yetecek türdendi. Dudakları hareket etmeye başladı, çıkan mırıltı anlamsız sözlere dönüştü, sözcükler birbirini çelmeledi sanki. Beyniyle dili birbirine uyum sağlayamıyordu.

"Efendim?" dedi Samira. "Tam olarak anlayamadım."

Tam o sırada turuncunun hakim olduğu bir küre ikisinin de dikkatini dağıttı. JJ afacan çocuklarınkini andıran bir gülümsemeyle başını kapıdan uzatmıştı. "Umarım sohbeti bölmüyorum. Hey! Feryatfigan mı

içiyorsunuz! Koltuğun altındaki iki büyük kitabı masaya bıraktı, Noel'e 'çak' yaptıktan sonra Samira'yı uzun uzun ve sımsıkı kucakladı. Son jest Noel'e gerektiğinden fazla uzun gelmişti.

Sonra Noel'e göz kırparak, "Sana haberlerim var dostum," dedi. "İpucunu buldum. İlaç için aradığımız ipucundan söz ediyorum! *Binbir Gece Masalları*! Açıl susam açıl!" Kitabın sayfaları arasına ayraç koyulmuş iki ayrı baskısını hararetle açtı, ortama hafif bir fıstık ezmesi kokusu yayıldı. Her iki baskıda da kimi sözcüklerin altı kurşun kalemle çizilmişti:

Sonra komşu şehre çıkan yolu tuttu, şehre girince binlerce kokunun satıldığı çarşıya gitti, oradan çok kuvvetli bir haşhaş satın aldı...

Hayır, daha fazlası olmalı, acaba her gece uyumasından önce ona verdiği içki kadehine haşhaş mı katıyor?

Haşhaş yutmuştu, ama uyanınca hatırladı...

İlacın kalan kısmı için en lezzetli şekerlemelerden bir Çin yemeği yaptı ve içine haşhaş da kattı...

Halife kadehini kaldırdı, içine bir parça Girit haşhaşı koydu... Aldı ve içti, ama ayakları bedenini taşıyamayıp bir kurban gibi yere düştüğünde içki midesine daha yeni inmişti...

"Girit haşhaşı!" Braille alfabesiyle yazılmış bir yazıyı okur gibi parmağını o iki sözcüğün üzerinden geçirdi. "İşte bu olmalı!"

Noel önce JJ'nin kısa ve tombul işaret parmağına, sonra da sincaplarınkine benzeyen gözlerle bezenmiş

yüzüne baktı. "Anla o dediğin şeyden esrar yapılır."

"Aynen öyle."

Noel başını salladı. "Sağol JJ, ama ben o kısmı incelemiş ve bunun bir ipucu olamayacağı kararına varmıştım."

"Tamam. Öyleyse ben aramaya devam edeyim. Haaa! Az kalsın unutuyordum. Annen seni çağırdı. Konuşmanızı böldüğüm için tekrar özür dilerim."

"Sorun değil." Noel önce Samira'nın ışıl ışıl parlayan yüzüne, sonra da sol eline baktı. Parmakları JJ'ninkilere kenetlenmişti. Gözlerini yumdu. Hayır, gördüğü şey gerçek olamazdı. Sonra birtakım sesler duydu. Bunların kendisine yönelik nidalar olduğunu biliyordu, ama boğulmakta olan bir insanın kıyıdakilerin sesini duyması gibi çok uzaklardan geliyorlardı. Karşısındaki insanların ağzının hareket edişini kıpkırmızı kesilen yüzünde bıçakla çizilmişçesine yerleştirilmiş ince ve soğuk bir gülümsemeyle seyrediyordu. İçi hızla uzaklara doğru koşma isteğiyle dolmuş olsa da orada yarı kör, yarı sağır halde öylece durdu.

15

Noel'in Günlüğü (II)

2 Ocak 2002

Beş yaşımda bile değildim; kıştı, bir Pazar günüydü. Hatırlamaca oyunu oynarken babama beynimde birbirine çarpıp duran renklerden ve onlardan kaçmanın ne kadar zor olduğundan bahsettim. Babam buna 'çarpışma dürbünü' adını taktı. Yeni sözcüğün tınısını sevmiştim, bu kod adı yıllarca kullandık (Sözcüğün Finnegans Wake adlı kitapta geçtiğini sonradan öğrendim.) Şimdi bunu düşünüyorum, çünkü annemin aklının da bir kaleidoskopa benzediğini görmeye başladım. İçindeki birbirine açılı yerleştirilmiş aynalar geçmişinin ve bugününün parçalarını —isimleri, yüzleri, olayları, rüyaları— yansıtıyor, sonra gizli bir el bunları döndürüp karıştırıyor, yeni şekiller, yeni bağlantılar oluşturuyor; kocasının yüzü benim adımla beliriveriyor zihninde, komşumuzun geçirdiği meme kanseri hastalığını kendisine mal ediyor, babası hayata dönüyor, bir rüya gerçeklikle karışıveriyor. Sonra kaleidoskop yeniden dönüyor, aynalar gerçekliğin başka bir çarpık görüntüsünü, rastgele başka bir mozaiğini oluşturuyor...

7 Ocak

Laboratuvarda yere diz çökmüş, düşüp kırılan bir erlenmeyerin parçalarını topluyordum ki annem içeri girdi. Sağa sola şöyle bir bakıp kimyasal maddeleri ve

dileleri inceledikten sonra duduğunu israr, duygularıyla başa çıkmaya çalıştığı çok açıktı. Annem hayatı boyunca sulugöz biri olmadı, ama artık neredeyse her gün ağlıyor. Yine de bu kez soğukkanlılığını korumayı başardı. Gayet sert bir sesle bana tıpkı çocukluğumdaki gibi, tıpkı babamın eskiden yaptığı gibi laboratuvarda çok fazla zaman harcadığımı söyledi. Böyle giderse asla bir kız bulup evlenemeyeceğimi eklemeyi de ihmal etmedi.

Yatma vakti geldiğinde o sözlerini hatırlayarak Constance Naden'in 1890'lı yıllarda yazdığı bir şiiri okudum ona ezberden; şiire gülüp gülmeyeceğini (gülmedi), bir zamanlar bana okuduğunu hatırlayıp hatırlayamayacağını (hatırladı) merak ediyordum:

Gençtim; çalışkan ve zeki,
Severdim Adil Bilimi,
Cezbederdi tüm ilgimi;
Saldıramadı yüreğime Aşk mikropları,
Temizlemişti Pasteur onları
O ölümcül salgına karşı.

Günlük işlerim bitince,
H_2SO_4 geldi.
Uykumun sükunetinden çalarak,
Onu mor dumanlarıyla İyot izledi.
Ve Sülfürün sarı çiçekleri...
Ve Hidroklorik Asit esintileri ...

Anneme şiiri yazan şairin adını ikinci kez söylediğimde, "Biliyorum, az önce söylemiştin; sanırım beynimin

içinde yaşayan Al Zeimer adlı o küçük, deli adamın tekrar duyması gerekiyordu bu ismi," dedi.

Annem uyuyunca laboratuvara geri döndüm, başımı ellerimin arasına alıp oturdum ve kafasının içindeki o küçük deli adamı, kaleidoskopu döndürüp duran kişiyi düşündüm. Nereden çıktın sen, söylesene bana? Ve neden varsın? Yanıt bulmayı beklerken duyduğum gıcırtıyla yerimden fırladım. Annem laboratuvarın kapısından içeriye incecik geceliğiyle bir hayalet gibi içeri süzüldü. Yanağıma kocaman bir öpücük kondurdu, kendisiyle kaldığım için teşekkür etti, beni sevdiğini, ben olmadan yaşamasının bir anlamı olmadığını söyledi. Sonra geldiği gibi sessizce gitti.

10 Ocak

Bu akşam annemle konuşuyor, beş dakika öncesinde geçen, ama bir türlü hatırlayamadığı bir şeyi tekrar ediyordum. Nedense bunu söylemek için kulağına iyice sokuldum; sanki öyle yapınca mesaj yerine daha çabuk ulaşacak ve kalıcı olacaktı. Cümlemin daha yarısında durdum ve Orwell'in 1984 adlı romanındaki 'hafıza boşluklarını', tüm binaların odalarına ya da koridorlarına dağılmış aralıkları ya da delikleri hatırladım aniden. Tek yapılması gereken, bir kapağı kaldırıp içine herhangi bir şey atmaktı; atılan şey 'bir sıcak hava dalgası tarafından emilerek binanın arka taraflarındaki gizli bir yerde bulunan devasa fırınlara gönderiliyordu.' Bunlar geçmişi kontrol etmeye, kişinin tüm kayıtlarını ve tüm anılarını kontrol etmeye yönelik bir planın parçalarıydı, çünkü ana amaç geleceği kontrol altına almaktı. Annemin kulağına fısıldarken ondaki hafıza kaybının kafasının içinde devam

eden bir savaş olduğunu düşündüm. Düşman askerleri annemin geleceğini kontrol altına almak için onun beynindeki kıvrımlarda deli gibi sağa sola koşuşturuyor, sabotaj eylemleri gerçekleştiriyor, bir yandan yakıp yıkarken diğer yandan kesip kırpıyor, anılarını silerek ya da tahrip ederek onu kontrol etmek için korkunç bir savaş sürdürüyordu. Benim görevimin de — kimyasal silahlarla, biyolojik silahlarla, her ne gerekiyorsa kullanarak— o düşman askerlerini yok etmek olduğunu anladım.

Ama bunun için gerekenler bende var mı? Zekâ. Cesaret. Çünkü sadece fethedilme değil, (olasılıklar tamamen bana karşı olduğuna göre) yenilgi, hatta geçmişteki yenilgilerin hatırasıyla yüzleşme. Alınacak her hapın hastayı müttefik ateşiyle öldürme korkusu var.

12 Ocak

Annemdeki gerileme kare bulmacaların yukarıdan aşağıya ve soldan sağa sütunlarıyla ölçülebilir. Sağlıklıyken Globe&Mail *gazetesindeki bulmacaları sabit büyük harfler kullanarak rekor sürede çözerdi. Sonra ara sıra ortaya çıkan o hayalet söz dizilerini farkettim (ki görünmez mürekkeple yazılmış harflerden oluşmasını delicesine ummuştum) ve ardından da dolu kutucuklardan daha fazla boş beyaz kutucuk olduğunu gördüm. Etrafındaki sözcüklerin çoğu silinerek bulmacanın içinde yetim bırakılmış, kurşun kalemle çiziktirilmiş birkaç kelime, en sonunda da hiçbir şey: Açılmamış, el bile sürülmemiş bir gazete.*

14 Ocak

Annem bir iyi bir kötü. Genelde kötü, sanki yavaş yavaş su alıp batıyor gibi. Son bir yıldır Vorta'nın 'akıllı'

...kaşlarının hiçbir ve mideleşi bozukluğu da bu bulgu durduramadı. Bahsettiğim ilaçlardan bazıları şunlar:

Difenilhidantoin (Dilantin)
DMAE (DiMetilAminoEtanol)
Lesitin/fosfatidilkolin
Nimodipin (Nimotop)
Pirasetam (Nootropil)
Selegilin/l-deprenil
Vazopressin (Diapid)
Vinkamin (Oxicebral)
Vinposetin (Cavinton)

Bu durumda artık kendi kombinasyonlarımı, kendi panzehirlerimi kullanacağım. Ama önce evin içinde birtakım değişiklikler yapmam gerekiyor, çünkü bir yandan anneme bakarken diğer yandan laboratuarda çalışmak tek kelimeyle imkânsız.

16 Ocak; 03:20

Bahçedeki termometre eksi 20 derece civarında. Neredeyse altı saattir elektrik yok. Annemin üstüne kalın bir yorgan örttüm, 3 mum yaktım ve o uyurken sessizce kitap okudum; Saramago'nun tamamen rastgele seçtiğim *Körlük* adlı eserini. Şimdi yatağımdayım ve dizüstü bilgisayarımın şarjı bitti bitecek.

18 Ocak

Nihayet iyi bir haber aldık. Home Care'den Bayan Holtzberger telesekretere mesaj bırakmış. Ücreti kendilerince karşılanacak bir gündüz bakıcısı için yaptığım başvurumun onaylandığını haber veriyor ve 'Diğer meselelere gelince, pürüzler üst düzey gö-

ruşmeler sonucu halledildi, diyor. Bunun arkasında Dr. Vorta'nın olduğu açık. İnsanın yüksek makamlarda dostları olması ne güzel. Müsait olup olmadığını öğrenmek için hemen Sancha'yı aradım. Müsaitmiş. Yeniden bizde çalışacağı için mutlu oldu. Haftaya işe başlayacak.

23 Ocak

Psikoloji Binası'ndaki posta kutumda Dr. Vorta'nın yanında çalışan Jean-Jacques Yelle'nin önümüzdeki hafta vereceği partinin davetiyesi vardı. Garip. Partinin tam '8:02'de' başlayacağı yazılmış. Ne olduğu konusunda pek bir fikrim yok, ama elbette ki gitmeyeceğim. Çok meşgulüm, adamı o kadar da iyi tanımıyorum, ayrıca partilerde kendimi hiç rahat hissetmiyorum.

27 Ocak

Annemi çay yerine kahve içmeye alıştırmaya çalışıyorum, çünkü Dr. Vorta kahvenin Alzheimer'i önleyebileceğine dair kanıtların olduğunu söylüyor.[40]

---

[40] Ön araştırmalarım kafeinin beyinde demansla ilgili olarak gerçekleşen değişiklikleri üç şekilde önleyebildiğini veya geri çevirebildiğini ortaya koyuyor: (1) Kafein beyin hücrelerini demans durumunda iyice azalan asetilkolini üretmek için gereken kolini alması için uyarır, (2) Adenozin adlı başka bir nörotransmitterle etkileşime girerek Alzheimer mekanizmalarını bozguna uğratan bir zincir reaksiyonu başlatabilir, (3) Beyni ölü veya hasarlı hücrelerden temizlemeye yardımcı olmakla birlikte bazen ölçüyü kaçırıp etraftaki sağlam bölgelere hasar verebilen Glia adlı 'beyin idaresi' hücrelerinin faaliyetini ayarlar. Çalıştığım bölümde şu anda kafeinli ve kafeinsiz Maxwell House kahveleriyle ilgili çift kör bir çalışma yapılmaktadır. [Dr. Vorta'nın Notu]

3 Şubat

Sonunda JJ'nin partisine gitmeye (aslında — Norval'ın emriyle) karar verdim. Ne akşamdı ama! JJ sanki çılgın bir eczacı; her türlü sihirli kite, simyasal aşk iksirine ve mistik otlara sahip. Hepsi de yasal görünüyor. Çok ilginç bir karakter. Bir ara Norval'ın onu bir minderle boğacağını düşündüm, ama sanırım o da JJ'i seviyor. Samira'nın da onu sevdiğini söyleyebilirim. Samira. Ne diyebilirim, nasıl anlatabilirim ki onu? Zeki, sevimli ve canayakın, nazik, çekici. İtiraf etmeye utanıyorum, ama bütün gece onu düşündüm; tıpkı Heliodora Locke'yi düşlediğim gibi. Eminim Sam bir budala olduğumu düşünüyor ve benim için üzülüyordur. Gerisi sonra. Annem çağırıyor.

Tamam. İki şeyden bahsetmedim: (1) Kulağa inanılmaz gelebilir, ama JJ'nin evi kundaklandı (!?). Hepimiz, dördümüz yani oradaydık ve çeşitli maddelerin etkisi altındaydık. Neyse ki hasar çok değil. Sadece her tarafı is ve su kapladı ve JJ'nin kızılderilisi alevlerden birazcık kızardı. Geçici olarak bizde kalıyor. JJ'den bahsediyorum, kızılderiliden değil. (2) Bir şey keşfettim: Norval Samira ile yatmamış! En azından henüz değil. Bir şey yapacağım; Banyocu Kadın'la ilgili bir planım var... Gerisi sonra. Yine annem çağırıyor.

05:15

Ciddi kötüleşme: Annem iyice dibe vurdu. Bir gün yeniden yukarı çıkabilecek mi acaba?

8 Şubat

Laboratuvarda JJ ile birlikte çalışıyoruz. Ona, onunki gibi bir zekâya ihtiyacım var. Niyetim saygısızlık etmek değil, ama o bir çeşit aptal bilgin, oyunu bu pro-

yenin gerektirdiği şekilde farklı kurallarla oynayan kutsal bir iyimser. Heveslerinin ve içgüdülerinin kendisini yönlendirmesine izin veriyor. Büyük sıçramayı, o çılgınca sıçramayı yapıyor. Bense her şeyi kuralına göre yapan biriyim; rasyonalistim, herhangi bir duyguya ya da yeteneğe ya da sezgiye sahip değilim. Gerçeklere ve olaylara yönelik muazzam bir hafızam olsa da pek çok şeyi, dolayısıyla bariz bağlantıları gözden kaçırıyorum. Mucizeleri göremiyorum.

Ayrıca JJ melek gibi bir adam; nazik, güvenilir, önyargısız, bardağın daima dolu tarafına bakan (örneğin annemin durumunun kötüleşmesiyle ilgili olarak, 'Bazen bir şey dibe vurmadan iyiye gidemez,' diyebilen) biri. Ve benim için her şeyden daha önemli olan bir özelliği var: Sadakat. Masamın arkasına kendi masasını ve bilgisayarını kurdu; birçok malzemeyi ve ekipmanı paylaşmaya başladık. Çoğu kez konuşuyor ya da ıslık çalıyor, ama internette dolaşmaya, bitkisel ilaç karışımlarını hazırlamaya başlayınca sesi soluğu kesiliyor. Bazen saatler süren sessizlikler, sadece rüzgârın ya da JJ'nin kulağındaki kulaklıklardan taşan boğuk müziğin duyulduğu yarı sessizlikler oluyor, ardından birlikte çalışmaya, notlarımızı karşılaştırmaya devam ediyoruz. Benim ilgilendiğim her şeyle o da ilgileniyor ve ben ondan bir şeyler öğrenmeye çalışıyorum, çünkü tarafsız, açık fikirli, bilgi dolu, Au kalpli bir adam o.*

9 Şubat

JJ annemin uykusuzluk sorunuyla ve gün batımından sonraki durumuyla ilgilenmeye başladı. Anneme

---

* Altının simgesi (ç.n.)

Hataeron vermeyi kestim ve JJ'nin hazırladığı, adını "Toprakokteyl" koyduğu, Alman papatyası, takke çiçeği, şerbetçiotu, mineçiçeği ve annemin çok hoşuna giden yaban yulafı özünün karışımından yaptığı sıcak köpüklü çayı vermeye başladım. Çayın tadı bana saman buğusu gibi geliyor. Dün gece JJ anneme biyokimyasal bir doku tuzu (çözünebilecek hâle gelene kadar öğütülmüş potasyum fosfat) verdi. Bu gece de saat on sularında mandalina yağıyla ona uzun bir masaj yaptı ve masaj sırasında şu refleks noktalarının her biri üzerinde beş dakika durdu: 3, 4, 9, 17, 20, 52. (Sayıları biliyorum, ama neyi ifade ettikleri konusunda bir fikrim yok.)

10 Şubat

Annem on saattir uyuyor! Böyle deliksiz bir uykuya o kadar ihtiyacı vardı ki. Ortalıkta dolanma yok, birilerinin gözüne ışık tutma yok.

11 Şubat

Bu akşam JJ anneme aromatik mercanköşk yağıyla bir banyo hazırladı. Annem banyoya bayıldı, hatta su iyice soğuyana dek küvetten çıkmadı. Banyosunu bundan böyle JJ'nin hazırlamasını istediğini, Banyocu Kadın'a artık ihtiyacı olmadığını söyledi! Ama ben Sancha'nın işe devam etmesini istiyorum çünkü... İsmi S ile başlıyor. Ama muhtemelen artık çok geç. Bu hafta Norval'ı görmeyeceğim; salı günkü buluşmayı iptal etti.

12 Şubat

Sakin bir gün. Bahsedilecek bir şey yok.

14 Şubat

Nedenini bilmiyorum, ama annem gitgide daha fazla sessizliğe gömülüyor. JJ üstü parmak izi dolu resimlerin olduğu, köşeleri yıpranıp kıvrım kıvrım olmuş fotoğraf albümlerini kullanarak annemi hayatını anlatmaya yönlendiriyor. Sanki onun geçmişini hayal etmekten keyif alır gibi; ona sürekli çocukluğuyla ilgili sorular soruyor, sonra da heyecanla kendi çocukluğundan bahsediyor. JJ dün annemin kitaplığında onunla birlikte yazdığımız bir *'oyunu'* kaydettiğimiz eski bir bandı buldu. Ama artık o şeyi çalabileceğimiz makaralı bir teybimiz olmadığından eve gidip kendisininkini getirdi. Sonra da o garip kaydı cidden dinledi. Oyunun *'öyküsünü'* ben kaleme almıştım. Annem kendi (prenses) rolünü, ben de (bir yandan *'aşırılık'* ve *'tadilat'* gibi büyük kelimeler kullanırken diğer yandan da anakronik silahlarıyla prensesi kurtaran bir ortaçağ şövalyesi/büyücüsü) rolümü yazmıştık. Kaydı dinlerken annem muhtemelen JJ yerde yuvarlanarak kahkahalar attığı için katıla katıla güldü.

17 Şubat

JJ buradaki ilk on gününün neredeyse tamamını laboratuvarda geçirdi, hatta annemin ona okul çocuğu muamelesi yaparak hazırlayıp streç filme sardıktan sonra beslenme çantasına koyduğu sandviçleri bile laboratuvarda yedi. Eski termosumdan sıcak çikolata bile içiyor. Ama artık zamanının büyük kısmını üst katta annemle geçiriyor. Bu mükemmel. Annem sırf JJ'yi çok sevdiği (ve bazen onun şakalarına ve çılgınca numaralarına gülmekten gözlerinden yaşlar süzüldüğü) için değil, laboratuvarda kesintisiz ve endişeden

uzak çalışacak aana fazla zaman bulaugum için mükemmel.

18 Şubat

İki akşamdır izindeyim. Bu akşam üçümüz Çin yemeği sipariş ettik, *Hayat Savunmaya Değer* ve *Withnail ile Ben* filmlerini kiraladık, biraz yanmış/patlamış mısır yedik ve engellenemez şekilde güldük. Tıpkı önceki akşam da aynı filmleri izlerken yaptığımız gibi.

19 Şubat

Annem bugün erken kalktı, gayet şık kıyafetler giydi, makyaj yaptı; bütün gün morali ve keyfi yerindeydi. Yenilenmiş, enerjisini geri kazanmış gibi görünüyordu; sanki her an tango ya da oryantal yapmaya başlayabilir gibiydi. JJ'nin gülme terapisi kesinlikle işe yarıyor.

Norval'ı bir süredir görmüyorum. İki Salı matinesini ardı ardına iptal etti ve bugün de sesi soluğu çıkmadı. Aradığımda Salı günleri buluştuğumuzu 'unuttuğunu' *söyledi. Unutmak mı?*

Samira'yı da bir zamandır görmüyorum.

20 Şubat

Palindromik an az önce şaşaasız bir şekilde geçti. JJ de dahil olmak üzere herkes bunu unutmuş gibi. İkinci buluşmayı da.

21 Şubat

Annem bu gece de elinde feneriyle ortalıkta dolandı durdu, JJ de bu nedenle ona yeni bir şey hazırladı: Kaliforniya gelinciği, Jamaika kızılcığı ve Madagaskar'a özgü Cezayir menekşesi suyuyla karıştırılmış, içine karpuz ve taş nanesi eklenmiş akçaağaç şekeri özü.

İşin ilginç yanı, JJ ile ilaç niyetine ne versek annemin hiç sorgulamadan, herkese güvenen küçük bir çocuk gibi içivermesi. Güvenini boşa çıkarmamak için dua ediyorum.

24 Şubat

Annemin hafıza becerilerinde sıra dışı değişkenlikler görmeye başlıyorum. Bu bilgileri Dr. Vorta ile paylaşıp onun ne düşündüğünü öğrenmem lazım.

26 Şubat

Bugün yine matine yok. Norval'a bütün hafta ulaşamadım. Şehir dışında olabilir. Samira ile mi acaba?

1 Mart

JJ'nin şaka ve fıkra hafızası sanırım sonsuz. Kafasının içinde o kadar hafiflik, o kadar kahkaha olması onu... Onu yılgınlıktan böylesine uzak bir insan yapan şey bu olsa gerek. Bu konuda Dr. Vorta ile konuşmalıyım.

Kahvaltıda ağzı Lucky Charm gevreğiyle dolu halde şu şakayı yapıverdi: Bir arkadaşım laflarken bana diyor ki, 'Evet, ben renk körüyüm, bir rengi göremiyorum.' Ben de ona hangi rengi göremediğini soruyorum, o da yanıt veriyor: 'Bilmiyorum. O rengi hayatım boyunca görmedim.'

Aslında yaptığı şakaların hiçbiri (komik olmayışları ve yapılış biçimleri dışında) öyle pek de komik değil ve yaptığı bu son şaka da varsayımıma bir istisna oluşturmuyor. Ama bu sabahki şakasına kibarca gülümsedikten sonra her nedense bütün gün düşündüm. Komik olan belki de bilimle sanat arasındaki büyük farka ya da ayrıma işaret etmesidir. İçimizdeki 'mantıklı' yan bunu kendisiyle çatıştığı, absürt olduğu ve

sagauyuyla çelıştığı için şaka olarak goruyor. Ancak paradokslar şiirin temel gıdası olduğundan 'sanatsal' tarafımız da o şakanın içinde ve hayali korkular ya da gözle görülür engellerle ilgili bir nebze gerçeklik olduğunu düşünüyor. (Ki ben her ikisinde de uzmanım.) Öte yandan, Einstein'ın da söylediği gibi bilimde de paradoksa yer vardır. Babam bir keresinde şöyle demişti: "Mantığın esiri olma, yoksa asla bir şey icat edemez, asla büyük bir bilim adamı olamazsın. Sürekli akıl ve mantık peşinde koşmak da bir çeşit deliliktir. Bunu unutma."

Gerisi sonra. Annem çağırıyor.

3 Mart

Bugün inanılmaz bir şey oldu. Rüya mı yoksa gerçek mi olduğunu hâlâ kestiremiyorum. Samira Darwish geldi! Gece yarısından epey sonra... Bizim eve... Aniden... En güzel yanı da burada kalması. Heliodora Locke! Sadece bir gece kalacağını söyledi, ama umarım bin bir gece kalır.

Gerisi sonra. Neredeyse güneş doğacak.

5 Mart

Bütün öğleden sonramı uyuşmuş bir şekilde Sağlık Bilimleri Kütüphanesi'nde geçirdim. Dr. Vorta benim için 'Hizmete Özel', yani sadece yerinde incelenecek birkaç kitap ayırtmış. Hepsi birer çıkmaz sokaktı. Ama belki... Başka bir şeyler dikkatimi dağıtmıştır belki de. Her neyse... Eve geldiğimde beni bir sürpriz bekliyordu. Samira ile JJ evde köklü (ve iyileştirici) değişiklikler yapmıştı. Masrafları Norval ödemiş olabilir. (?!) Onu aradım bugün, ama cevap veren olmadı; telesekreter bile devreye girmedi. Endişelenmeye başlıyorum.

6 Mart

Samira'yı dün ve bugün görmedim. (Sadece dün gece JJ ile annem için havai fişek patlatırken kısa bir süreliğine gördüm onu, ama etkilenmiş ya da heyecanlanmış gibi değildi.)

7 Mart

Annem dün gece kendisini perişan eden titremelere neden olan kâbuslar gördü ve JJ ona kimyasal adı Natrum sulphorica 12X olan Schuessler Doku Tuzu hazırladı. İyi ki JJ var. Benim o tür şeyler yapmaya zamanım yok çünkü. Artık günün on iki saatini laboratuvarımda ve Psikoloji Binası'nda geçiriyorum, Dr. Vorta zaman ve olanaklar açısından bana gayet cömert davranıyor. O olmasa ne yapardım?

Bu sabah annem aşağıya geldi ve bana kenarda biraz param olup olmadığını sordu; azıcık istiyormuş, alışverişe gidecekmiş. Birisinin doğum gününün yaklaştığını ve hediye alması gerektiğini söyledi. Kimin doğum günü olduğunu sorunca Phil Amca'nınki olduğunu söyledi. Doğru.

Akşamı annemle birlikte geçirmek için yukarı çıktım. JJ ise serasında çalışmak için bir kenara çekildi, çünkü annem gece boyunca (taktığı saç bantlarından hoşlanmasa da) en sevdiği oyuncu olan Roger Federer'in tenis maçlarını izlemek istiyordu.[41] *Her neyse... Federer maçı kazandıktan sonra hemen televizyonu kapatmak için hareketlendim, çünkü TVQ'da Cuma akşamları yayınlanan erotik film başlamak üzereydi. Ama annem televizyonda çıplak erkekler, kadınlar fa-*

---

[41] Bkz. Not 15. [Dr. Vorta'nın Notu]

tan gösterip göstermeyeceklerini sordu. Her ikisini de göstereceklerini söyledim. Gözlüklerini temizleyip geleceğini, bir dakika sonra döneceğini söyledi.

Bugün Samira'yı görmedim.

8 Mart

Yarışma programlarının arasındaki reklam kuşağında Iris Murdoch'la ilgili bir filmin fragmanı gösterildi. Annem, "Şşşt!" dedi; "Alzheimer ile ilgili bir film; sus da duyayım!" İyiye gittiği açıkça görülüyor. Ama hangi ilaç sayesinde acaba? JJ'nin annemin çayına azar azar kattığı Huperzin A, yani qian ceng olabilir mi bunun nedeni?

9 Mart

Samira'yı neredeyse hiç görmedim diyebilirim. Birlikte mükemmel tek bir akşam geçirdik, ama hepsi bu. Evin içinde karşılaşıyoruz, o kadar. Genellikle bütün gün dışarıda oluyor. Okula mı gidiyor, yoksa Norval ile mi?

10 Mart

Sabahın ikisinde, herkesin uyuduğundan emin olduktan sonra, Samira'nın filminin kasetini baştan sona izledim. Bir şeyi kontrol etmek istemiştim. Gerçek hayatta duymadığım, sadece filmde hissettiğim renkler, çok hafif ton geçişleri var sesinde. Kadifemsi, üç değerli vanadyumdan oluşma bir halenin çevrelediği tonlar. Ayrıca o tonların sadece Stirling Trevanne ile olan sahnelerde duyulduğunu fark ettim. Aşkın tonları olsa gerek bunlar.

11 Mart

Bu akşam başka bir yarışma programı vardı televiz-

yonda. Yarısına kadar annemle izledik, sonra iki dakikalığına Samira da bize katıldı. Yarışmaya girmek için başvurmam gerektiğini, çok iyi sonuç alacağımı, evin ihtiyaçlarını karşılayacak kadar para kazanabileceğimi, kendisinin de benim başarımdan gurur duyacağını söyledi. Sonra da akşamın geri kalan kısmında ortalıkta görünmedi.

12 Mart

Bugün Sam'ı gördüm. Sadece birkaç saniyeliğine. Kızgın görünüyordu ve beni fark etmedi bile. Arasında JJ'nin karışımlarının da olduğu Laboratuvar notlarımın bir kopyasını vermek için Dr. Vorta'ya uğramıştım. Tam çıkmak üzereydim ki, Dr. Vorta beni Kelly adında benim gibi sinestezik Chicagolu bir bayanla tanıştırdı. (Kadını aslında aylar önce Dr. Vorta'nın ofisini darmadağın ettiğimde görmüştüm, ama beni ya da sesimi tanımış gibi davranmadı ki, bu da bütün sinesteziklerin aynı olmadığını gösteriyor.) Her neyse... Bir süre konuştuk, epeyce güldük ve o sırada aniden Samira belirdi, tek kelime bile söylemeden yanımızdan yürüyüp gitti.

Kelly ile sokağın hemen karşısındaki pastaneye kahve içmeye gittik ve Amerikan ve Kanada aksanları üzerine konuşmaya başladık. İngiliz ressam Jane Mackay'ın iki aksan arasındaki farkı kolayca anlayabildiğini, çünkü ona göre 'Kanada aksanının daha sarı olduğunu' söyledi Kelly. Sonra alfabelerimizi ve Arapça sayılarımızı karşılaştırdık. Gerçi tarzı epeyce farklı

ve daha ayrıntılı, ama o da benim gibi harflere ve sayılara birer cinsiyet veriyor. En yaygın beş sessiz harf konusunda uyuştuk (n, t, d, s, l), ama bunların renkleri konusunda anlaşamadık. Anlaşamadığımız bir diğer nokta da günlerin renkleriydi. İkimiz için de mavi olan Çarşamba günü haricinde hiçbiri tutmadı. (Kelly'nin 'Yakut Renkli Salı' günü de buna dahil). Üzerinde uzlaştığımız tek harf de 'O'. (Beyaz. Sinesteziklerin hemen hemen yarısı 'O' harfini beyaz görür.) Neyse, çok iyi zaman geçirdiğimizi söyleyebilirim. Kelly'nin, kredi kartlarının hologramları gibi titrek titrek parlayan, mango turuncusu ve peygamberçiçeği mavisi renkler saçan bir gülüşü var.

Dr. Vorta'dan ve ona olan hayranlığından bahsetmeye başladığında Kelly'ye onu Dr. Vorta'nın ofisinde gördüğüm günü sordum; şu spektrograf testinin orta yerinde içeri daldığım ve onu yarı çıplak gördüğüm günü. Masum olduğunu söyledi; Dr. Vorta'yı beklerken iş kıyafetlerini çıkarıp günlük kıyafetlerini giymek istemiş, çünkü oradan çıktıktan sonra erkek arkadaşıyla parkta paten kaymaya gidecekmiş.

Kelly'yi metroya bıraktım. Erkek arkadaşıyla hâlâ beraber olup olmadığını soracaktım, ama çocukça bir soru olacağını düşünerek vazgeçtim. Böyle durumlarda ne denir ki? Sevgilin var mı? Kalbinin bir sahibi var mı? Her zamanki nezaketimle, "Hoşça kal,"dedim sa-

---

[42] Arka kapağın iç kısmında KL'nin sinestezik alfanümerik karakterler dizisi yer almaktadır. (Bu renk şeması ve Not 1'deki şema, elinizde tuttuğunuz kitabın diğer pek çok kitaba oranla biraz daha pahalı olmasının sebebini açıklamaktadır.) [Dr. Vorta'nın Notu]

dece. Sonra eve yürümeye karar verdim ve belki de kendimi cezalandırmak için neredeyse bir saat yürüdüm. Daha yola çıkalı beş dakika olmuştu ki, soğuk ve şiddetli rüzgârla birlikte ani bir yağmur bastırdı. Eve vardığımda sırılsıklamdım; tek kuru yerim bile kalmamıştı. Annem öksürdüğümü duyup elimi alnıma koyduğumu görünce eski günlerdeki gibi endişelendi. (Aslında bu rüzgâr ve yağmurdan önce de bir anlamda ateşim vardı.) Hafızası birden yerine geldi ve o standart ilaçlarını (suda çözülen C vitamini, aspirin, kafama havlu atıp kaynamakta olan ökaliptüs yapraklarının üstüne eğilerek içime çekeceğim buğu) ve tavuk suyuna çorba hazırlarken ben de onun emriyle sıcak suyla banyo yapıyordum. "Duştan sonra çizgi film izle," dedi. "Az sonra getireceğim ilaçlarını."

Perdeleri kapatırken gökyüzünde buzdan bir gökkuşağı belirdi. Hayatımda ikinci kez görüyordum bunu. Tıpkı bir gökkuşağı gibiydi, ama tek farkı parlak beyaz renkte olmasıydı. Annemi ya da başka birini çağırmama fırsat vermeden kayboldu gitti. Belki şans getirir.

14 Mart

Annem bütün gün çok iyi, bense epey hastaydım. Sadece yediğim soğuktan değil, aynı zamanda yorgunluk ve hissizlik nedeniyle de kendimi kötü hissediyordum. Zorla hareket ediyordum. Annem bana ne istediğimi sorup durdu: Eczaneden bir şeye ihtiyacım var mıymış, tavuk suyuna çorba ister miymişim? JJ bodrum katta çalışırken biz de odamda Kim Bir Milyon İster'i seyrettik. Annem bazı sorularda bağırarak yanıt verdi (ki çoğu yanlıştı). Sonra ona çok benzeyen, uy-

audan yayınlanan auşuk bütçeli bir takıt programı izledik: Dilimin Ucunda. Yarışmacı konu olarak tarihi seçince annem soruların bazılarını doğru yanıtladı, bu da onu çok mutlu etti. Programın bitmesine beş dakika kala Samira geldi ve kapının eşiğinden televizyon izlemeye koyuldu. Akşamüstü güneşi yüzüne vurmuştu. Önce anneme, sonra bana gülümsedi, ama kapı eşiğine tekrar baktığımda gitmişti.

04:20

Uyuyamıyorum. Sam beynimde yanarak geçmişime doğru uzanan bir kuyrukluyıldız izi gibi renkli bir kalıntı bıraktı. Bunun nedeni sesinin renkleri değil, giydiği bir şeydi: Koyu kahverengi, ipeksi, yarı şeffaf bir bluz. Bluzun rengi güneş ışığıyla teninin rengine karışıyor, sonbahar yaprağının sarı yansımalarıyla Rembrandt kahverengisine bürünüyordu. Yani hemen hemen Coca-Cola rengine. Anaokulundan birinci sınıfa geçtiğim yaz annemin bütün yağlıboyalarını bahçemizdeki patikanın taşları üstünde birbirine karıştırdığımda ilk kez gördüğüm tona. İkinci kez ise babamla iş gezisi için gittiğimiz Ticonderoga'nın kuzeyindeki Adirondack Dağları'nda görmüştüm o tonu. Babam beni omzuna alıp bir şelalenin altına girmişti ve dökülen suların arasından gökyüzündeki güneşe baktığımda şelale bir Coca-Cola ırmağı rengine bürünmüştü.

Babam oraya on dakika uzaklıktaki sularda boğuldu.

15 Mart

Babamın mezarını ziyaret ettikten sonra, yani son iki haftadır *Binbir Gece Masalları* çevresinde dönen birtakım 'tesadüfleri' düşünüyorum. Aslında bahsettiğim tesadüflerin aklıma gelmemesi için elimden ge-

leni yapıyorum (çünkü bunlar hiçbir bilimsel temele dayanmayan, mantık dışı, batıl şeyler) ama verip de tutmadığım bir söz gibi bana işkence edip duruyorlar. Bir: Gördüğüm çıkışı olmayan labirent rüyalarımın nereden kaynaklandığını sonunda buldum: Sir Richard Burton'un çevirisinin ilk sayfasındaki resimden esinleniyorlar. İki: JJ'de daha önce okumadığım bir Galland çevirisi var. Üç: Norval, Alpha Bet'in kaynağı olarak *Binbir Gece Masalları*'nı gösteriyor. Dört: Samira Darwish hayatıma giriyor. Beş: Babamın mezar taşına bakarken annemde hafıza kaybı olduğundan ilk şüphelendiğim günle açık bir gelişme gösterdiği ilk gün arasında geçen zamanı hesapladım: İki yıl, 9 ay. Ya da... 1001 gün. Bunun kulağa çılgınca geldiğinin farkındayım. JJ'nin numerolojisi ve sırları beynimi kirletti. Ama yine de bu tezi bir adım öteye götürürsem (ki babam da mantıksız sanat ve mantıklı bilimin birbirinden ayrılmaması gerektiğini söylemişti) altıncı madde belki de hafıza ilacına denk gelecektir. İlacın içindeki maddelerin, başka deyişle define haritasının *Binbir Gece Masalları*'nın sayfalarında gizli olduğu anlamına geliyor olabilir bu.

Baharat katılarak kaynatılmış üç su bardağı dolusu şarabı (anneme göre 'görgüsüzlük' ederek) içtikten sonra tüm o tesadüfleri söylediklerime gülmeyecek tek insan olan JJ'ye anlattım. "EVET, EVET, EVET!" dedikten sonra hoplayıp zıplamaya, kelimenin tam anlamıyla kendisini helak etmeye başladı. Ardından bendeki birkaç cilt Burton ve Lane çevirisine başvurmak üzere aşağıya indi (odamda olmayanları da tavan arasından indirdi) ve yatağımın üstüne oturup

bir ipucu bulmak umuduyla kitapları taramaya başladı. Bunu neden benim odamda, benim yatağımın üstünde yapma ihtiyacı hissettiğini bilmiyorum.

JJ'ye söylemediğim şey, aradığı ipucuyla ilgili bir önsezimin olduğuydu. Önsezim Norval, JJ ve benim, yani üçümüzün de Samira'ya âşık olduğumuz gerçeğine dayanıyor. 'Prens Ahmed ve Peri Banu' adlı masalda da buna benzer bir aşk üçgeni var. Sultanın üç oğlu -Ali, Hüseyin ve Ahmet- babalarının himayesindeki Prenses Nouronnihar'a âşık. Sultan damadın kim olacağını belirlemek için onları 'en sıra dışı şeyi' bulmaya gönderiyor. En nadir bulunan nesneyi hangisi getirirse prensesi o kazanacak. Böylece yola koyuluyorlar. Ali görmek istediği herhangi bir şeyi kendisine gösteren, uçlarına cam takılı fildişi bir boru, Hüseyin onu istediği yere götürecek uçan bir halı, Ahmet ise kokusu her hastalığı iyileştiren yapay bir elma buluyor. Damat adayları hediyelerini birbirlerine gösterirlerken borudan bakan Hüseyin prensesin ölüm döşeğinde olduğunu görüyor. Üçü birden uçan halıya atlayıp prensesin yatak odasına gidiveriyorlar ve vardıklarında Ahmet prensesi hayata döndürmek için sihirli elmasını kullanıyor.

Şimdi... Norval'ın bir teleskopu var, romanında da 'sihirli' bir teleskoptan bahsetmiş, bu durumda Norval, Ali oluyor. Ben bir ilaç üzerinde çalışıyorum, yani Ahmet oluyorum. Öyleyse JJ de Hüseyin. Şu uçan halı konusunu ona sormam lazım.

17 Mart

Dün yazdıklarımı az önce yeniden okudum. Acaba onları yazarken sarhoş muydum? Elbette ki JJ'ye uçan

bir hatası olup olmadığını sormadım. Yoksa aklımı mı kaybediyorum? Hayır, çünkü bugün bir şeyin farkına vardım: Bütün bu zahmet, bütün bu didinme bir çılgınlıktan başka şey değil; asla başaramayacağım ve annem de bütün Alzheimer hastaları gibi her gün daha da kötüleşip sonunda ölecek.

18 Mart

Tüm günümü önümde 1001 Gece Masalları*'nın dört ayrı çevirisiyle bodrumda geçirdim ve artık kelimeleri göremez hale gelinceye kadar okudum.*

Samira akşam yanıma gelip kuvvetli bir içki ve içkiden daha da kuvvetli varlığıyla beni delilik ve aldanmanın kıyısından döndürdü.

20 Mart

Bugün yine hararetim tavan yapmış durumda; gözlerim ve kulaklarım yanıyor, yanaklarım seğiriyor.

JJ ile Sam'ın el ele tutuştuklarını, cilveleştiklerini ya da bu tür şeyler yaptıklarını bir daha görmedim. Aslında öyle bir şeyler görme niyetiyle bakmadım onlara. Açıkçası önemli de değil. Onlara mutluluklar diliyorum.

23 Mart

Son üç günümün her saniyesini bodrum kattaki zindanımda geçirdim. Hatta görev yerinde içip sarhoş olan bir nöbetçi gibi bir dalıp bir uyanarak orada uyudum. Hararet artık beynime sıçramak üzere: Tipi halinde yağan kara rağmen gece yarısı evden çıktım; ne kafamda bere vardı ne de ayağımda botlarım. Uykusuzluk ve doğru dürüst yemek yememekten kaynaklanan o gerçek dışı zihin berraklığında 'alkahest,

alkanest... diye şarkı söyleyerek bir süre yürüdüğümü hatırlıyorum. Sonra her şey karanlığa gömüldü.

06.09

İpucunun yerini sonunda buldum. Lane'nin, Burton'un ya da Payne'nin çevirisinde değil, JJ'deki Galland çevirisinde yer alan 'Uyanık Uykucu Öyküsü' adlı masaldaymış:

Çabucak bir eczaneye gitti, eczacıdan genellikle unutkanlık hastalığına yakalanan erkeklere verilen ilacı istedi. Eczacı tek kelime etmeden bir kaba Halep yaseminleri ve Şam nilüferleri, nergis soğanları, nar tohumları, karayosunu kökleri ve amarant koyarak ezmeye başladı...

26 Mart

Son üç günü şu sayacaklarımın fitokimyasal yapılarını inceleyerek geçirdim. İki veya üç tanesi denemeye değer: Alzheimer ilacı Galantamin'de kullanılan nergis, kurtayağı (yani JJ'nin qian ceng ta'sı ya da diğer ismiyle Huperzin A) ve kökleriyle gövdeleri elma pektinindekilere benzeyen, demansa neden olması olası toksik metalleri etkisiz hale getiren kolloidal karbonhidratlar içeren amarant. Umutsuzca, zavallıca, uzun mesafeli bir atış, ama olsun. En azından kâğıt üstünde birleştirildiklerinde kimyasal denklemleri tıpkı birer sanat eseri gibi güzel görünüyor.

28 Mart

Annemde büyük bir değişim oldu. Globe&Mail*'deki bulmacanın tamamını çözdü ki, iki yıldan uzun süredir yapamamıştı bunu. JJ bulmaca konusunda anneme yardım etmediğini söyledi ve ona inandım. Bir*

şeylerin eşiğinde olabiliriz. Damara zerk edilir edilmez etkisini gösteren bir ilaç gibi mesela.

30 Mart

Bir büyük, bir de küçük çaplı relaps. Mucize ilacım pek de mucizevi olmayabilir. Umduğum kadar iyi etki yapmıyor. Dr. Vorta konuya şüpheci yaklaşıyor. 'Zaman zaman zihin berraklığı görülmesi son derece normal,' diyor. Başka bir şey daha geldi aklıma. Daha basit bir şey, ama onunla ilgili yazmayacağım, çünkü sihri bozmak istemiyorum.

1 Nisan

Son iki gündür iyi belirtiler var. Bu sabah da yaşandı öyle bir şey. Annem kahvaltı sofrasında gazetesini okurken artık tamamen iyileştiğini, her şeyi hatırladığını ve tam zamanlı öğretmenliğe geri döneceğini söyledi. Sonra da, 'Nisan 1,' diye ekledi.

3 Nisan

Sanırım onu buldum. Nepenthe-Amarant-56 adını verdiğim bir ilaç.[43] *Testler için aylara... Ay değil yıllara*

---

[43] İşin aslına bakarsanız, bir süre sonra bu ilacın gerçekten 'o ilaç' olduğu ortaya çıktı: İlaçların Cinderella'sı, sihirli kurşun, Zihin Viagra'sı. Sanırım ilacın bulunmasındaki rolümü burada biraz açıklamalıyım. (1) İlacın içindeki maddelerden en az ikisini (o zamanlar devlet tarafından onaylanmamış olmaları nedeniyle) kariyerimi ve şöhretimi büyük tehlikeye atarak NB'ye ben temin ettim ve söz konusu maddelerden en az birini de o zamanlar benim talimatlarım doğrultusunda çalışan JJY simyasal çalışmalar sonucunda elde etti. (2) Henry Burun'un notlarının oğlunun yaptığı araştırmalara bir nevi pusula görevi gördüğü çok açıktır. Profesyonel ilişkimiz çerçevesinde Henry ve ben onun laboratuvar defterlerinde de açıkça belirttiği üzere hafıza geliştiricilerle ilgili psikofarmakolojik konularda görüş alışveri-

şinde bulunuyorduk. (3) Nepenthe-Amaranth-56 "hafıza hapının" (daha sonra ismi değiştirilerek Amaranthine-1001 oldu) temelleri Montreal'li sinirbilimci, aynı zamanda eski hocam Wilder Penfield'ın yaptığı bir keşfe dayanmaktadır. Penfield 1955 tarihli bir makalesinde beyne elektrik akımı verilmesinin halusinasyonlar, hafıza kaybı ve bir vakada da bir kadının sanki bedenini terk etmiş gibi hissetmesi türünden garip etkileri olduğunu belirtmiştir. O dönemin ilkel sayılabilecek aletleri ne bedenden ayrılma etkisini beynin hangi bölgesinin yarattığını tespit edebildi, ne de bu etkiyi tekrar yaratabildi. Ancak 2002 yılında İsviçreli bilim adamları beynin söz konusu bölgesini tespit ettiler: Sağ kulağın üç santimetre kadar üstünde ve arkasında yer alan *sağ angüler girus*. Dr. Penfield kadar zeki olmadığımı kesinlikle söyleyebilirim, ancak onun talimatları altında çalışan bir öğrenci-teknisyen olarak araştırdığımız etkiyi yaratan beyin bölgesinin orası olduğundan epey şüphelenmiştim. Bu fikrimi yıllar sonra Henry Burun ile tartışmış olmalıyım. Görme sistemi, denge sistemi ve somatosensör sistemle ilgili bilgilerin işlenmesinde rol sahibi olan sağ angüler girustaki herhangi bir tahribat, kişinin kendi bedeninden ayrı ve uzaktaymış ve sanki yüzüyormuş gibi bir yanılsama yaşamasına neden olur. Bu durum bedeninden ayrı olarak gezinebilen ruh konusuyla ilgili tartışmalara yol açmış, pek çok hastanın ölümün eşiğinden döndürülmeden önce kendilerini 'izlediklerini' söylemesinden sonra da ölümden sonraki hayatın kanıtı olarak kabul görmüştür. Basel Üniversitesi'nde öğrenciyken ben de bizzat bu konuya ilgi duymuştum. Tarif etmesi güç bir salon oyunu esnasında birisi elindeki makasla sakallarımdan bir 'hayvan heykeli' yaptığı esnada yoğun bir beden dışı deneyim yaşayarak Côte d'Azur'daki Cagne-sur-mer'de Renoir'nın evini ziyaret etmiştim. Bedenimden gerçekten ayrılıp ayrılmadığımı anlamak için ertesi gün çatıya çıkıp çatının bir önceki gün yatakhanenin üstünden uçtuğum esnada gördüğüm fırınlanmış dışbükey kiremitlerle döşenip döşenmediğine baktım. Deneyimimin şaşırtıcı bir şekilde doğru olduğunu gördüm. Ama sanırım esas konudan uzaklaşıyorum. A-1001; benzokinon-naftokinon-metakualon bazlı, iki etkiye sahip bir bileşiktir: (a) sağ angüler girusla hipokampusu aktive eder, böylece beyin metabolizmasını geliştirir ve hücre membranlarını lipid

ihtiyacımız var, ama ben bekleyemeyeceğim. Çünkü kaybedecek ne aylarımız var, ne de yıllarımız.

5 Nisan

Sonunda Norval'ı gördüm. Hatta Alpha Bet'*i bile sordum. Hedefe uygun gidiyormuş. Hangi harfe geldiğini sordum, şöyle yanıt verdi: "Seni ilgilendirmez. Ama illa merak ediyorsan söyleyeyim: Yılankavi harfteyim. O kısım biraz ağırdan alınıyor." Yılankavi harf! Bu mümkün mü? Proje bitiş tarihine 5 hafta var. Samira'ya âşık olduğu için mi beklemede? Elbette ki sormadım bunu ona. Üstünde durmam gereken daha önemli şeyler var.*

6 Nisan

Annem bütün gün çok keyifliydi. Sam ise tam tersi. JJ'ye gelince... O her zamanki gibi neşe dolu.

Gerisi sonra. Hâlâ çılgınca didinip duruyorum.

9 Nisan

Beynim zamk gibi yapışkan ve koyu kıvamlı sanki. Hayır, daha ziyade hiç mola vermeden Meksika'ya gi-

---

peroksidasyondan ve düzensiz kalsiyumdan korur; (b) bir yandan kimyasal haberci olan asetilkolini parçalayan, diğer yandan da beyinde daha fazla asetilkolin üretimini sağlayan önemli alıcılar üzerinde çalışan bir enzim ortaya çıkarır. Bu, köklerini önemli bir keşiften almaktadır: Asetilkolin üreten nöronların üzerinde plak oluşumu, bunların daha sonra düğümlenmesi ve nihayet ölümü arasındaki 'kayıp halka'. Bu üç süreç arasındaki bağlantı bilim adamlarını yıllardır meşgul etmektedir. Bilimde bazen olabileceği üzere, bu keşif tamamen bir tesadüftü; bu bağlantıyı kendi başıma yıllarca yöntemsel olarak ve ısrarla aradım, sonunda da ekibim onu bir nebze şans eseri de olsa buldu. Bu konuyu başka bir makalede ayrıntılandıracağım. [Dr. Vorta'nın Notu]

alp geri dönmüş bir arabanın motoruna benziyor. Bu yüzden bugün biraz ara verdim ve iki ayı geçkin zamandır ilk kez Nor ile matinemizde buluştuk. Filmin başlamasını beklerken garip bir itirafta bulundu. Yani dolaylı olarak. Söylediğine göre JJ birtakım En İyi On Listeleri için onu 'rahatsız edip duruyormuş'. Şiirlerden oluşan listeler... İngilizce, Fransızca... Belli bir sıraları yok. Fransızca şiir listesini söylemedi, ama (beni şaşırtarak) İngilizce şiir listesini verdi:

Rochester, 'Song' ('Bir kadını sevmek mi? Sen götün tekisin')

Larkin, 'Aubade' ve 'The Old Fools'

Lord Byron, 'Don Juan' ve 'Darkness'

Delmore Schwartz, 'Calmly we walk through this April's day'

Donne, 'Go Catch a Falling Star' veya 'Woman's Constancy'

MacNeice, 'Sunlight on the Garden'

Dante Rossetti, 'Without You'

Dowson, 'Cynara'

Gayet adil bir liste. Hepsinin Dekadant ya da Sembolist olması dışında (ve son iki ya da üç tanesi hariç) hiç şaşırmadım. Ölü âşıkların matemi. Romanının konusu da aşağı yukarı bu. Bundan bahsederken Nor'un yüzünde garip, sanki bana güvenmeye çalışıyormuş gibi bir ifade vardı. Bu konuya eğilmeliyim. Ama şimdi değil. Şu ara yapacak daha önemli işlerim var.

10 Nisan

Bir türlü odaklanamıyorum. Tamamen tıkandım. Bu yüzden günümü McGill Kütüphanesi'nde Arap edebi-

yatmadan pasajlar ezberleyerek geçiram. Neden? Çünkü Samira geçen hafta laboratuvarda Norval'ın Arapça 'bilgisine' hayran olmuş gibi görünüyordu (ki ettiği ikisi ahlaksızca şeyler çağrıştıran topu topu üç basit cümleydi). Zavallıca bir davranış olduğunu biliyorum. Ama her şeyden önce kendimi içine hapsettiğim zindandan çıkarmalıyım.

Akşam yemeğinden sonra Dr. Vorta aradı. Üzerimde kendi icadı olan transmanyetik uyarıcıyla 'devrim niteliğinde' bir deney yapmak istiyormuş. Kulağa tehlikeli bir şeymiş gibi geliyor, ama ona güveniyorum. Bu deney, sinestezimle ilgili bir araştırmanın parçası olduğuna inanmıştım, ama Norval'a telefonda bu konudan bahsettiğimde deneyin sinestezimi ortadan kaldırmak üzere tasarlandığını söyledi! Elbette ki öyle bir şey istemiyorum. Bence aklım onunla baş edebilir.

15 Nisan

Annem çok heyecanlı: Norval önümüzdeki ay annemin en sevdiği yarışma programlarından biri olan Dilimin Ucunda'ya çıkmaya çalışacak. (Ben bunu yapmayı reddettim.) Annem dört gözle bekliyor. Aslında yarışma gerçekten berbat: Amatörce yapılmış setler, sahte alkışlar, peruk ve korse takan Vegaslı sunucu, vs. Çekimlerin yapıldığı stüdyo, Montreal'in kuzeyindeki bir iş merkezinde. Üniversite öğrencileri programın aşırı saçma olduğunu düşünüyor ve bunun nedeni cumaları gece yarısından sonra yayınlanması ve sadece '18 yaş üstü' izleyicilere uygun garip sorular sorulması olabilir. Büyük ödül elli bin dolar. Şu ana kadar hiç kimse büyük ödüle ulaşamadı ve bu aslında iki yıldır yayınlanan bir program için olağandışı bir

durum. Son turları özellikle çok zor, neredeyse tek bir soru bilinemeyecek kadar zor yapmışlar. Dolayısıyla birçok yarışmacı hâlâ şansı varken verilen parayı alıp gidiyor. Aday olarak seçilmek bile Norval için biraz zor. Seçilebilirse hepimiz onu desteklemeye gideceğiz. JJ bana Dr. Vorta'nın da gelmeye çalışacağını söyledi.

21 Nisan

Hâlâ laboratuvardaki işime odaklanamıyorum. Aklım oradaki uğraşımdan neredeyse tamamen uzaklaştı. Mart sonunda iyi bir hafta geçirmiştim, ama ondan sonrası puslu ve engebeli.

23 Nisan

Biraz açılırım umuduyla her haftaki matine için Norval ile buluştum. Shakespeare'nin doğum günü şerefine Brook'un Kral Lear'*ini oynatıyorlardı. Bu eserin son bölümleri (sözcüklerle anlatılamayacak kadar hüzünlüdür) daima içimi burkmuştur, ama bugün beni tek kelimeyle ezdiler. Gözyaşlarımı engellemeye, onları Norval'dan gizlemeye çalıştım. Başaramadım. Beni alt üst eden sözler şunlardı:*

> *Doğrusu, korkarım, aklım da pek başımda değil.*
> *Sizi, şu adamı tanıyacak gibi oluyorum ama,*
> *Emin değilim, çünkü nerede olduğumu bilmiyorum ki*
> *Kendimi zorluyorum, zorluyorum,*
> *Bu elbiseleri de hatırlayamıyorum.*
> *Dün gece nerede yattım, ondan da haberim yok.*
> *Ne o, yaş mı var gözünde! Yoo, ağlama!*
> *Zehirin varsa ver içeyim.*

27 Nisan

En sonunda zihnim biraz açıldı. Yirmi iki saat boyun-

cu ve kesintisiz nem de. Eskiden duvarların olduğu yerlerde şimdi kapılar var. Vorta ve tüm dünya bana karşı dursa da NA-56'yla ilgili çalışmalarımdan vazgeçmemeye karar verdim. Küçük bir ekleme, büyük bir çıkarma yaptım. Sonuç: Kokuların en hafifine bürünmeye başladı. Yeşil elma kokusuna.

16
Samira'nın Günlüğü

4 Şubat 02

Bugün Norval'dan ayrıldım. Daha doğrusu kalacak başka bir yer bulmak için dairesinden ayrıldım. Tüm Ocak ayı boyunca birer ev arkadaşından başka bir şey değildik. Birbirimizi doğru dürüst görmedik bile.

Bir arada bulunduğumuz birkaç anda bir şeyler okuyarak veya manyak gibi ok ve yaylarıyla oynayarak ('okçuluk talimi yaparak' mı demeliydim yoksa) beni görmezden geldi. Güya Macar bir 'ok üstadının' yaptığı Türk ve Moğol yaylarını elinden düşürmedi. Fiyuuuuv-trak-küt... Genellikle Robin Hood gibi tam on ikiden vuruyor. Ya da William Tell gibi elmanın ortasından.[44]

Bir iffet dönemindeydim; şehvetten uzak tutacaktım kendimi. Norval'ı çevreleyen şu güç alanı, o yadsınamaz varlığı hem cenneti hem de cehennemi ziyaret edip, her ikisinin de en iyi yanlarını dünyaya geri getirmiş bir olgu sanki. Ya da her ikisinin de en kötü yanlarını mı acaba? Onun yakınında olmak ve onu dinlemek, ama onun tarafından dinlenmemek ve egosunun mihrabında olmak o kadar sinir bozucuydu ki. Tanrı aşkına! Ben sadece bir 'S' idim, o kadar. Onun aptal oyununun bir parçası, üzeri çizilerek artık istenmeyenler listesine geçirilen yeni bir isim olmayacağımı söyledim. Üstelemedi. O dakikadan sonra ba-

[44] Bkz. Not 15. [Dr. Vorta'nın Notu]

nu sunku gozu aalmış gibi boş boş baktı, söylediklerimi hep kendimi en yakın kirişe assam umurunda olmayacakmış gibi dinledi.

5 Şubat

Artık Ted'de kalıyorum. Ted liseden, bir zamanlar platonik olarak âşık olduğum eski bir arkadaşım. Eskiden sağa sola savuracak parası olan biriydi, ama ülkedeki teknolojik çöküntü dalgasının kurbanı oldu. Dairesinde geçirdiğim ilk gün sorunlar yaşayabileceğimizi görmeme yetti. Her şey bir yana, sürekli yatırım fonlarından bahsediyor.

Bet Projesi'ni iptal etse Norval ile yatardım. Ama 'Z'den sonra kendisini öldürmekle ilgili söyledikleri... Bunda birazcık ciddiyet payı varsa ona Z'ye giden yolda yardım etmem söz konusu olamaz, değil mi?.

Ama bunun nedeni belki de sadece benim klasımın ötesinde olmasıdır: Fazla zekâ, fazla güzellik (vücudu Michelangelo'nun standartlarına tam olarak uygun). Peki benim düzeyim ne? 'Vasata yakın' olduğunu söylüyor Norval.

6 Şubat

Ted sürekli gözlerini dikip bana bakmaya başladı. Bazı kültürlerde kadın göğüsleri yetişkin erkeklerin değil, yalnızca bebeklerin ilgilendiği organlardır.

7 Şubat

Aptalca olduğunu, kendi kendimi hırpaladığımı biliyorum, ama Norval'ı düşünmeden yapamıyorum ve umuyorum ki... Ne umuyorum? Sevgi mi, şefkat mi? Bir telefon mu? Neden bu kadar aptalım? Fiziksel güzelliğe vurulup gözü geri kalan hiçbir şeyi görmeyen

sadece erkekler değil mıdır?

Stirling'in de görünüşü harikaydı, ama konuşurken ünlü insanlardan beklenen anlamlı sözlerden uzak ifadeler içeren cümleler kurardı. Ondan sonra aktörler ve aktrisleri hayatımdan çıkaracağıma yemin ettim, çünkü kim olduklarını bilmiyor ve etraflarındakilerin de kendini öyle hissetmesine neden oluyorlar. Safi kibir ve ego. Patolojik bozukluklardan pervasızca söz edebiliyorlar; genellikle bir terapistle ya da anneleriyle ya da eski sevgilileriyle bir türlü vazgeçemedikleri bir ilişkileri oluyor. Şimdi ben de bu girdabın içine çekiliyorum. . . Ben de felaketleri önceden hissetmekten tıpkı başarıları önceden gören insanlar kadar zevk mi alıyorum?

Norval'ın yakışıklılığı dışında iyi bir özelliği var mı? Evet. Çok komik olabiliyor ve çok zeki. (Ama çok düşünce ve az duygu. Zekâ sohbetin tuzudur derler.) İnsanlardan nefret etse de hayvanları seviyor. Bana söylediğine göre en büyük hayali Afrika'da safariye çıkıp fil avcılarını vurmakmış.

13 Şubat

Ted ile işler 'buraya kadar' noktasına gelmek üzere. Özellikle de şu boş beyinli sevgilisi 'Galaxy' yüzünden. Ama gidebileceğim başka bir yer yok. Neredeyse meteliğe kurşun atıyorum. İyi ki Dr. Vorta var.

20 Şubat

JJ'nin sihirli 'palindrom' günü. Görünüşe bakılırsa herkes o günü –ve elbette kulübün ikinci toplantısını da– unutmuş. Ben de hatırlatmadım doğrusu. Norval zaten gelmezdi, ayrıca kulüp evimiz şu sıra kullanılamaz halde. Onları özlüyorum, ama sanırım bir daha

görüşemeyeceğiz. En azından sosyal anlamda yani.

21 Şubat

Ted yatırım fonlarından bahsetmediği ya da insanın beynini uyuşturan golf hikâyeleri anlatmadığı zamanlarda benimle yatabilmek için her türlü numarayı yapıyor. Sevgilisiyle birbirimizin yüzüne bile bakmıyoruz. Kız beni evde istemediğine dair ufak işaretler veriyor. Örneğin dün akşam bağırarak erkek arkadaşını yalnız bırakmamı istedi (?!) Bu sabah da başka bir yerde 'çok daha mutlu' olacağımı ima etti.

22 Şubat

Psikoloji Binası'nın asansöründe JJ'ye rastladım! Onu gördüğüme gerçekten çok sevindim. Vorta'ya kahve ve çörek götürüyordu. (JJ'nin araştırma asistanı olduğunu sanmıştım, ama görünüşe göre ayak işlerine bakıyor.) Her neyse... Beni görünce elindeki tepsiyi yere bırakıp sımsıkı sarıldı bana ve sonra çok garip bir şey istedi: Noel'e ve bir çeşit hafıza sorunu olan annesine 'yardım etmemi'. Noel'in telefon numarasını hatırlayamadı, ama adresi yazıp elime tutuşturdu. O an ne diyeceğimi bilemedim, sadece düşüneceğimi söyledim. Yani nasıl yardımcı olabilirim ki onlara? Bu konularda neredeyse hiçbir şey bilmiyorum.

3 Mart

Galaxy dün gece çıldırdı. Ted ile yattığımı düşünüyor. Prezervatifleri saymış ve eksik olduklarını görmüş. (Ted'in başka birisiyle yattığını ona söylemedim.) Epey bağırıp çağırdıktan sonra eşyalarımı sokağa atmaya başladı. Gece saat birde hem de! Sokaktaki karın üstüne!! Mucize eseri o saatte bir taksi bulabildim ve anneme gitmek üzere yola çıktım. Çantamda kibrit

ararken elime Noel'in adresi geldi. Kader miydi acaba? Muhtemelen değil, ama yine de o an haber bile vermeden onun evine gitmeye karar verdim. Gecenin saçma bir saatinde ve tipi altında! Ayrıca anneme değil de ona gidince taksimetre daha az yazdı. Kendi kendime evde yanan bir ışık görürsem durmaya karar verdim. Bir ışık vardı. Çok utanç vericiydi...

Noel ile saatlerce konuştuk. Tanıştığımızdan beri ilk kez. O çok garip bir adam, ama aynı zamanda etkileyici de. Norval'ın onu neden çok sevdiğini anlayabiliyorum. Bugünlerde hemen hemen hiçbir erkeğin olmadığı kadar saygılı ve kibar; tertemiz bir kalbi var, çok sıcak ve içten; hayran olduğum, ancak çekici bulmadığım türden bir erkek. (Bunun bir hastalık, bir aptallık, hayatımı büyük ihtimalle altüst edecek genetik bir bozukluk olduğunu düşünüyorum.)

Annesiyle ilgilendiği zamanlar Noel için dünya duruyor. Muhteşem bir hafızası olsa da kendisini unutmuş gibi görünüyor.

Noel'e her şeyi anlatmam çok garip — 'eski hayatımla' ilgili her şeyi yani. Ama bunu yapmak zorunda kaldım, çünkü bombayı patlatan o oldu! Sırrımı tahmin etti!! 'Ses renklerimden' tahmin etmiş. Ondan bunu kimseye söylememesini rica ettim. Neden bilmiyorum, ama verdiği sözü tutacağından eminim.

Noel'e sadece kürtajdan bahsetmedim. Stirling'in aklını kaybetmesinin gerçek sebebi bu olabilir. Annemin benden nefret etmesinin de. Bu konu benim için herkese yasak olan tecrit edilmiş bir bölge. Belki de bunu düşündüğümde karnıma saplanan o korkunç acıdan, kristal bir küreden çıkıp gelen kâbus gibi uyarıdan do-

layıdır. Bir daha asla hamile kalamayacağım.

5 Mart

Noel kütüphanedeyken bütün günü JJ ile geçirdim. Alışveriş yaptık, evi temizledik, Stella'nın hayatını kolaylaştıracak (bazılarını derslerden, bazılarını da Dr. Vorta'dan öğrendiğim) birtakım değişiklikler yaptık. Bütün gün tamamen aptalca şeylere güldük durduk. JJ mutluluk ilacı gibi. Gerçi bazı. . . Huyları var diyelim. Mesela engelleyemediği bir şekilde kalçalarını sıkıp duruyor. Sık-bırak-sık-bırak... Günde yüzlerce kez; koridorda yürürken, öğle yemeği hazırlarken, Bayan Burun ile konuşurken... Nerede ve ne zaman olduğu hiç fark etmiyor. Başka bir şeye bakmak mümkün olmuyor. İnsan kendini bir anda JJ'nin kalça sıkışlarını sayıp ayağıyla tempo tutarken, hatta boş bulunursa onunla birlikte kalçalarını sıkıp bırakırken buluyor.

7 Mart

Bugün Noel'in annesiyle iletişimini, onunla nasıl ilgilendiğini görmem gerek. Uzaktan bakacak, kulak kabartacağım. Ondan öğreneceğim şeyler olabilir. Noel çok sabırlı, dikkatli, sıcakkanlı. JJ'nin söylediğine göre her gece annesine bir şeyler okuyor, her gece Bayan Burun'un kayıp hayatındaki bir boşluğu dolduruyormuş. Dün gece Bayan Burun'un isteği üzerine o ve JJ arka bahçede muhteşem bir havai fişek gösterisi hazırladı. Kadıncağız havai fişekleri küçük bir kız çocuğu gibi izledi, dili tutulmuştu sanki. (JJ de küçük bir çocuk gibiydi ve durmadan hoplayıp zıplıyordu.) Noel ile annesini öyle görmek, birbirlerine gülümsemelerini, dokunmalarını, konuşmadan anlaşmalarını izlemek

çok keyifli. Annemle öyle bir ilişkim olmasını çok isterdim. Herhangi bir insanla.

Bugünlük bu kadar yeter. Sanki Pollyanna yazmaya başladı.

8 Mart

Her şey yolunda gidiyor. Okulda durum iyi, bu evde yaşamak da güzel. Bayan Burun'u pek görmüyorum, çünkü ya okulda ya da kütüphanede oluyorum. Bu ara kaçırdığım dersleri telafi ediyorum! Noel'i de görmüyorum, çünkü o da çoğu kez bodrum katta oluyor. Üzüldüğüm nokta, annesine Noel'e söz verdiğim kadar yardımcı olmamam.

10 Mart

Noel'in bana karşı bir şeyler hissettiğinden şüpheleniyorum. Hayır, bundan eminim. Bunu anlamak için kadınsal içgüdülerime ihtiyaç duyduğum pek söylenemez. Dikkatli davransam iyi olacak; Noel incitmek istediğim son insan.

Bu aslında mümkün olabilir mi acaba? Yani Noel ile bir ilişki? Koşulları tartarsak imkânsız. (1) En iyi arkadaşına abayı yakmış durumdayım. (2) Norval'ın söylediğine göre Noel 'kontrol edilemez derecede garip' ve çok fazla sorunu var. Benimkiler bana yetiyor da artıyor; daha fazla almayayım, teşekkürler. (3) Annesine bağımlı yaşayan bir erkeğe daha ihtiyacım yok. (4) Maalesef 'iyi erkeklere' ilgi duyamıyorum; bundan önce hiç olmadı, bundan sonra da olmayacak sanırım. (5) Ben onun hak ettiği kadar iyi değilim. Onun zannettiği gibi bir melek değilim.

11 Mart

Bence JJ ile olan ilişkisi Noel'e iyi geliyor, bazen göremediği şeyleri algılamasını sağlıyor. Tıpkı bütün mühendislerin bozuk bir makineyle uğraştığını, ama hiçbirinin fişi takmayı akıl edemediğini gören adam gibi. İkisi bütün gün laboratuvardaydı, ben de günümü Noel'in annesiyle geçirdim. Harika bir kadın; çok şık, kibar ve güzel. Saçını yapıp kıyafet seçimine yardım etmemden sonra daha da güzel oldu! Carolina Herrera klasikleri. O kıyafetlerin içinde mükemmeldi! Elli altı yaşında, ama otuz altı gösteriyor. Albümlerine ve kitaplarına bakarak onun hakkında az da olsa bilgi edindim. Bayan Burun bir tarihçi –ya da bir zamanlar öyleymiş– ve Tocqueville ile General Omar Bradley hakkında biyografiler yazmış. (Şu anda generalinkini okuyorum, çünkü kim olduğu hakkında hiç bilgim yok.)

12 Mart

Noel'i bir süredir görmedim. Sanki benden kaçıyor ya da bana kızgın gibi. Evdeki işlere yeterince yardımcı olmadığım için mi acaba? Belki de benim düşündüğüm gibi bana karşı ilgi duymuyordur. Ya da belki sadece çok meşguldür, alt kattaki işine saplantı derecesinde gömülmüş olabilir, yeni bir kız arkadaşı vardır. Belki de ben paranoyaklaştım...

13 Mart

Noel'in yeni kız arkadaşı 'Banyocu Kadın' olabilir. Kıpkırmızı ruj süren, sarkık gıdılı ve her sarılışında Noel'i sımsıkı bastırdığı kocaman, sanki şişmeymiş gibi gö-

rünen göğüsleri olan bir şen dul. Annesine göre kadın aylardır Noel'i cezbetmeye çalışıyor. Samimi oldukları kesin... Kadının yazdığı, Noel'in annesiyle ilgili, ama sonunda X'ler ya da kalpler olan anlamsız notları buldum. Sonuçta beni ilgilendirmez, ama onun Noel için doğru kişi olduğunu düşünmüyorum; şu (uzun ve boyalı) pençelerini Noel'den uzak tutmalı. Belki bana öyle geliyordur ya da uyduruyorumdur, ama davranışlarına bakılırsa sanki bir gün bu evin kendisinin olacağından emin gibi görünüyor. Aslında JJ ile ben buradayken o kadına ihtiyaç yok. Zaten ücretini ödeyebildiklerini de sanmıyorum.

14 Mart

Noel ile annesini ikinci kez televizyonda yarışma programı izlerken gördüm ve onlara katılmak istedim. Ama bana öyle bir baktılar ki, kendimi onların mahremiyetini bozan davetsiz bir misafir gibi hissettim.

18 Mart

Noel ile laboratuvarda harika bir akşam geçirdik, JJ'nin hazırladığı volkanik bir içkiden içtik ve aklımıza gelen her konuda konuştuk. Bunlara Noel'in hayatı boyunca katlanmak zorunda olduğu bazı şeyler, örneğin on altı yaşındayken 'özürlü' olarak damgalanmasına neden olan 'kişilik bozuklukları' da dahil. Evden tek başına çıkma, başkalarının bulunduğu ortamlarda olma gibi korkuları da varmış ki, ikincisi onu 'gözleri kör eden bir güneş ışığıyla' karşı karşıya bırakıyormuş. Gece yaşadığı korkuları da unutmamak gerek. Ama ilaçlarla, tedaviyle ve 'akıl maddeden önce

yeni prensibi yardımıyla sorunları aşmaya çalışmış ve şu anda iyi gibi görünüyor. Annesi için endişelenmesi, uyumaması ve yemek yememesi hariç.

JJ gece sona ererken damdan düşer gibi içeri girdikten sonra Noel onunla el ele tutuştuğumuzu gördü. JJ bunu her zaman yapıyor, hatta Bayan B'nin elini de tutuyor. Tıpkı içgüdüsel olarak annesinin elini tutan küçük bir çocuğun davranışı gibi. Yine de kendimi garip hissettim ve bir an elimi çekmeyi düşündüm. Yapmadım. Bunun nedeni belki de Noel'in tepkisini görmek istememdir. Tepki verdi mi peki? Hayır. Kılı bile kıpırdamadı.

19 Mart

İnanması zor, ama birden çok mutlu hissettim kendimi. Çok şey öğreniyorum, sanat terapisi derslerimden keyif alıyorum, dağ ve mezarlık manzaralı güzel bir odada kira bile ödemeden kalıyorum... Ve sanırım üç erkeğe birden aşığım! Bu tarihte hiç olmuş mudur acaba?

22 Mart

Noel'i günlerdir görmedim. Yine kendini alt kata hapsetmeye, hava almak için bile yukarı çıkmamaya başladı. JJ son günlerde Bayan B ile daha fazla zaman geçiriyor, bense kendimi biraz yalnız hissetmeye başladım. Barlarda kafayı çektikten sonra hoplayıp zıplayan, hap atan, kızışıp kuytularda birbirleriyle düzüşen çatlak eski arkadaşlarımı görmek istemiyorum artık. (Norval bir kuytuyla bir mezar arasındaki tek farkın derinlikleri olduğunu söylüyor.) Tanrı onları seviyor, ama ben artık o defterleri kapattım, geçmişime sün-

ger çektım. Uyuşturuculara gereğinden çok fazla zaman ve para harcadım. Hatta son dönemde yaşadığım tecavüz girişimi için bile kendimi suçlar oldum, çünkü partiye gittiğimde çeşitli yasadışı maddelerden epeyce almıştım ve oraya vardığımda neredeyse kendimde değildim. Dr. Rhéaume bu düşünce tarzının 'kişiyi geriye götürdüğünü ve zararlı olduğunu' söyledi.

Bugün Norval'ı aramayı denedim; numarayı tuşladım, ama telefon çalmadan kapattım. Sonra hızlı arama tuşundan annemi aradım. Sesimi duyduğuna sevinmiş gibiydi ve bizim restorandan yapması bütün günümü alan birkaç tarif isteyince daha da mutlu oldu. Hafta sonu onu ziyarete gideceğim. İnanması güç, ama teklif annemden geldi.

24 Mart

Pazar akşamı annemle yediğimiz yemek, birlikte geçirdiğimiz onca saat göz önünde bulundurulursa gayet iyi gitti. En azından bağırış çağırış olmadı. Hatta değişiklik olsun diye arkadaş gibi konuştuk. Eskiden konuştuğumuz gibi değildi elbette, ama yine de bir başlangıç adımıydı. Tam kapıdan çıkıyordum ki, birden söylediği bir Arap atasözü beni olduğum yere çiviledi: 'Annesini sevmeyen bir erkekle asla evlenme. Bir süre sonra seni de sevmez.'

2 Nisan

Bugün hastayım. Beni bitap düşüren şey mide bulantısının eşlik ettiği bir yorgunluk. Belki okuldaki yoğunluktan ya da Dr. Vorta'nın laboratuvar çalışmalarından biri için bana verdiği şeylerden olmuştur. Noel ile JJ bana çok iyi baktı. Her ikisi de ayrı ayrı zamanlarda

*yemeğimi ayağıma getirip nereaeyse ağzıma besledi, kendimi daha iyi hissettiğim anlarda bana şiirler, öyküler okudu. Noel ezberden okudu. (*Binbir Gece*'den bir sultan ve üç oğluyla ilgili bir masal.) JJ ise yıpranmış kitaplardan çocuk şiirleri okudu. (Beni güldüren saçma şiirler.) Ama aslında JJ'nin yüzünde gördüğüm histeriden, yüzündeki gözyaşlarını silmekten kaynaklanıyordu kahkahalarım.*

3 Nisan

JJ'nin bu kadar iyi olduğuna inanamıyorum. Bana geçmiş olsun hediyesi niyetine bir set verdi, ama galiba bu çok pahalı bir hediye. Odamda havalara zıplayıp ona sarılırken Noel geldi. Ama hediyemi göstermeme fırsat vermeden koşarak bodrum kata indi!

Her neyse... JJ aldığı setin parasını ödemeyi teklif ettiğimde Dr. Vorta'nın kendisine bir iyilik borcu olduğundan o şeyi bedava verdiğini söyledi!! Adı Nöro-Sanat Tedavi Seti. Şövaleye dönüşen büyük bir kutu içerisinde geliyor. Kutuyu az önce açtım. İçinde 12'li pastel boya seti, hafıza ve dikkat alıştırmalarının yer aldığı bir CD, bir de 'travmatik beyin zedelenmeleri, felç, öğrenme sorunları, duyusal bütünlük, Alzheimer'a bağlı demans, hafıza sorunları, görsel ve uzamsal sorunlar ve duyusal güçlüklerin' aşılmasına yardımcı olan bilgisayar oyunlarıyla tedaviye yönelik çizim alıştırmaları var. JJ ne kadar tatlı bir insan! Ona evlenme teklif etmeyi unutmamalıyım.

4 Nisan

JJ tütünden yapılmayan, sağlıklı, 'devrim niteliğinde' yeni bir tür sigara geliştirmekte olduğunu söyledi. Ama bunu Noel'e söylememem gerek.

7 Nisan

Bugün laboratuvarda bir misafirim vardı. Kim mi? Alfa erkeği, bulvarların süper karizmatik züppesi Mösyö Blaquiere. Ne sürpriz, ne sürpriz! Can sıkıcı bir şey söylemedi gerçi. Hasta olduğumu duymuş ve kendimi daha iyi hissedip hissetmediğimi merak etmiş. En az onun kadar kayıtsız davranmaya çalıştım, ama çok zorlandım, çünkü kalbim göğsümün içinde ters taklalar atıyordu. Zaten sonunda bir fincan Maxwell House kahvesini üzerime döktüm. Ama o gittikten sonra hissettiklerime ben bile şaşırdım; gitmesiyle birlikte büyük bir rahatlama duygusu yayılmıştı içime!!

12 Nisan

İnanmak gerçekten zor, ama Bayan B mucizevi bir şekilde normale dönmüş gibi görünüyor!! Bir sihirbazın kutuya girip diğer taraftan bambaşka bir şekilde çıkan asistanı gibi. Gülümsüyor, espriler yapıyor, belki de en önemlisi yakın dönem belleğinin geri gelmiş olması!! En azından çoğu kez öyle olduğunu söyleyebiliriz. Noel bu gelişmede herkesin payı olduğunu söylüyor, ama daha kat edilmesi gereken uzun bir yol olduğu konusunda da bizi uyarıyor.

Şu an tek sorun var: Noel. Üzerinden bitkinlik akıyor, neredeyse bir deri bir kemik kaldı ve gözaltında torbacıklar var. Gördüğüm kadarıyla bisküvi haricinde hiçbir şey yemiyor ve bir keresinde onu kıtlıktan çıkmış gibi buzdolabındaki her şeyi yalayıp yutarken yakalamış olmam bu gerçeği değiştirmiyor. Büyük bir çöküşe doğru gittiğinden emin olmak üzereyim. Garip olan şey, kaybettiği her kiloyla birlikte Norval'a daha çok benzemesi.

13 Nisan

Noel bu ara daha iyi görünüyor. Laboratuvarda az zaman geçiriyor ve dışarıya daha çok çıkıyor. Nereye gidiyor acaba? Onu laboratuvarda konuşurken gördüğüm şu boyun çizgisi kalp şeklinde olan Amerikalı sinestezik kızla görüşüyor olabilir. Birlikteyken sırtlanlar gibi gülüyorlar. Kız saçlarını geriye atıp duruyor ve otururken eteğinin yukarıya kaymasına hiç aldırmıyor. Ya da Noel belki Banyocu Kadın ile çıkıyordur. Aman be! Kimin umurunda ki?

14 Nisan

Sanat terapisi dersleri iyi gidiyor. Sürekli A+ alıyorum. Amaçsız geçen onca yıldan, barlarda sürtüp geleceği olmayan işlerde çalıştıktan sonra sanırım nihayet yapmak istediğim bir şey buldum! Bayan B'yi denek olarak kullanıyorum. Şu ana kadar altı tablo yaptı ve hepsi de çok güzel! Gerçekten yetenekli ve bence bir gün kendi sergisini açmalı. Girişimci ruhum ya da yeterli irademolsa ki, ikisi de yok, o sergiyi ben düzenleyebilirdim. Yaşadığı hafıza sorunu yaratıcılığını tetiklemiş olabilir mi? Dr. Vorta geçen hafta verdiği muhteşem derste o tür bir şeyin —yani yaratıcılık dolu patlamaların— mümkün olduğunu, FTD'nin (frontotemporal demans) öyle bir etki oluşturabileceğini, beynin bir tarafındaki (soldaki) hasarın diğer tarafı özgür kılabileceğini söyledi. Ya da buna benzer bir şeydi... Şimdi tam çıkaramadım.

Laboratuvar seanslarımızda gittikçe daha hareketli olmaya başlayan Dr. Vorta'dan söz etmişken... Stella'ya onu sordum; amacım Norval'ın söylediklerinde, yani Vorta ile ilişkisi ve kocasının intiharına se-

bebiyet verdiği yönündeki iddialarında doğruluk payı olup olmadığını öğrenmekti. Ama Bayan B doktor hakkında kötü tek kelime bile etmedi. Hatta aksine, onun kocasının yakın arkadaşı, oğlunun koruyucu meleği, parlak bir bilim adamı olduğunu falan söyledi. Bu cevapla yetinmeliydim. Ama içimdeki şeytana dur diyemedim ve aniden, damdan düşercesine Dr. Vorta ile ilişkisi olup olmadığını sordum. Güldü. Sonra da göz kırpıp ekledi: 'Aslında evet, peşime düştü bir süre. Çok ısrarcıydı.' Bunun kocası hayattayken mi olduğunu sordum. 'Hayır, birkaç zararsız kur girişimi haricinde onun ölümünden çok sonra başladı,' dedi. Stella o noktada durdu, muhtemelen artık kendi işime bakmamın gerektiğine yönelik bir işaretti bu. Neden durduğunu sordum. Stella duraksadı, dudağını ısırdı. 'Şey, bir akşam evime geldi... Garip, erkeksi bir havadaydı, bana bir zarf verdi ve hemen orada açmamı istedi. Açtım ama çok heyecanlıydım, hatta korkuyordum. Zarfın içinde ruhsuz, bilimsel denkleme benzeyen ifadeler ve kendi yazdığı bir şiir vardı. Bir aşk mektubuydu. İşte böyle, o gün her şeyin sonuydu.' Stella bir kez daha dalgın gözlerle baktı bana. 'Fazla açıldım' diyen bir bakıştı. Yine üsteledim: Sonra? Neden her şeyin sonuydu o olay? Stella yine duraksadı, birkaç saniye gözlerimin içine baktı. Bana güvenip güvenemeyeceğini anlamaya çalışır gibiydi. 'Sanırım çok çabalamama rağmen kendimi kahkahalarla gülmekten alıkoyamamam yüzünden.' [45]

---

[45] Romantizmle alay eden 'taşlamamın', Yunan şair Anacreon'un parodisinin hedefini bulduğunu görmekten çok memnunum. [Dr. Vorta'nın Notu]

16 Nisan

Banyocu Kadın'ı sevmeye başladım. Hem de çok. Onu kovdurmak istediğim için kendimi korkunç hissediyorum.

17 Nisan

Güneşli, güzel bir gün. Tam bir bahar günü. JJ kendi evine gitti ve koca bir çanta dolusu malzemeyle geri döndü: Dizlikler, dirseklikler, kasklar. Beni dışarı çıkmaya davet edeceğini sandım, ama yanılmışım. O kadar şanslı değilim. Stella'yla birlikte bütün o malzemeleri giyinip kuşandılar, ardından Avril Lavigne'nin JJ'nin devasa müzik setinden ev yüksek volümde yayılan 'Sk8er Boi' şarkısı eşliğinde deliler gibi gülerek dans ettiler. Sonra da paten kaymaya gittiler! Oturma odasının penceresinden su birikintilerinin ve yarı erimiş karların içinde yana eğilip doğrulmalarını, el ele tutuşup kendilerini birbirinin kollarına atmalarını izledim.

Ben onları izlerken Banyocu Kadın –sanırım ona Sancha demeliyim– geldi. Noel'i görüp görmediğini sordum. 'Görmedim,' dedi. Sonra da birden onunla evlenmem gerektiğini söyledi (!?).

21 Nisan

Sömestr sona erdi. Sınavlar bitti. Dua ederek sonuçları bekliyorum.

22 Nisan

Bugün kuskus yaptım —bütün günümü aldı— ve sonunda oturup kendim yedim. JJ ile Bayan B, Centaur'daki bir oyuna gittiler. Aşağıya indiğimde Noel bir yandan elindeki kronometreyle bir şeylerin

süresini tutarken yüzüme bile bakmadan aç olmadığını söyledi.

Ben de birkaç el fal açtıktan sonra çaresiz halde Bayan B'nin bisikletine atladım ve mahallede amaçsızca tur atıp durdum. Eve döndüğümde hava kararmış, elbiselerim terden sırılsıklam olmuştu.

23 Nisan

Şiddetli yağmur camları dövüyor, rüzgâr yerlerinden oynamış borularda antik bir müzik aletinin sesleri çıkarıyordu. Bugün Shakespeare'in doğum günü, belki ondandır. Noel'e bunu kutlamak için dışarı çıkalım diyecektim, ama Nor ile gittikleri 'kutsal matine'ye yetişmek için koştururken bir şeyler söyleyip yanımdan geçti. (Ve doğal olarak beni davet etmedi.) 'Nor'un sırrını ortaya çıkarmak...' gibi bir şeyler geveledi. Ne demekse?

JJ ile Stella alt katta Steppenwolf'un 'Magic Carpet Ride' *parçası eşliğinde paten kayarken ben de (neden bilmem) Noel'in yatağına uzandım ve o sırada anlık bir hafıza parlaması oldu! Birisinin bana GHB verdiği o gece olanlarla ilgili bir şey hatırladım. Evet, bir partideydim, ama uyandığımda başka bir yerdeydim. Bir laboratuvardaydım (!?!)*

17
Noel ile Norval (II)

Noel *Kral Lear*'ı seyrettikten sonra sinemanın karşısındaki bir barda, yemeğinin kalıntılarıyla kaplı masanın başında oturuyordu. Tavuk kemikleri ve midye kabukları, ekmek kenarları ve patates kabukları tabağın içine dışına saçılmış, bunlara bira, şarap, kahve ve ketçap artıkları katılmıştı. Yanık unutulmuş bir sigara, fincan tabağının içinde kendi kendine ömrünü tüketiyordu. Noel utanarak garsonun dikkatini masanın üzerindekilere çekmeye çalışırken birisi yaklaştı.

Komi mi? Hayır, elinde bir dizüstü bilgisayarı olan ve Dr. Vorta'yı tanıyormuş gibi görünen, belirgin özellikleri olmayan bir adam.

Adam yavaşça ve açıkça anlaşılır şekilde, sanki Noel'in renkler ve seslerle ilgili hikâyesini biliyormuş gibi konuştu. Her söylediğini iki veya üç kez tekrarlıyordu. Menekşe moru sesi bir tramplen gibi yukarı aşağı sallanıyor, tiz tonlarda etrafa barut yeşili parçacıklar fırlatıyordu.

Adam iki ya da üç dakika boyunca yanıt bile beklemeden konuşmuştu ki, Noel erkekler tuvaletinden Norval'ın çıktığını gördü. Siyah deri kıyafet giymiş iriyarı bir adam önüne dikilip geçmesini engellemişti. Adam saçlarını ince bir atkuyruğu yapmıştı, kaşları alnının ortasında birleşiyordu ve bıyıkları tıpkı foklarınki gibi ağzının üzerine iniyordu. Öfkeli bir fok.

Norval'ın, "Yerinden kıpırdamayacağın anlaşılı-

yor," dediğini duydu Noel.

"Götlere yol vermem," dedi adam kaygan kalamar kahverengisi dokunaçlarıyla.

Norval yana çekilip geçmesine izin verdi. "Öyle mi? Ben hep veririm," dedi.

Laptoplu adam Norval'ın masasına doğru gelmekte olduğunu görünce Viking baskınına uğramış gibi eşyalarını hızla toplayıp apar topar sıvıştı.

Norval adamın tüymesini seyretti. Sonra masadaki dağınıklığa baktı, bir baş hareketiyle garsonu çağırdı ve Noel'e döndü. "O ibne kılıklı herifin kim olduğunu biliyor musun? Haftalardır beni rahatsız ediyor."

"O bir... Hayalet yazar.* Adı Geoff bilmem neymiş. Memento Vivere Yayınevi için bir şeyler hazırlıyormuş."

"Volta'nın kibir kokan yaymevi mi? Ne yazıyormuş bu? Baş editöre azizlere yaraşır bir övgü mü?"

Suratsız bir garson kız masayı temizlerken Noel de hakkında konuştukları adama baktı. Şimdi yarısı sütunun arkasında kalan bir masada oturmuş, minik bir aygıtı kurcalıyordu. "Şey... Kimseye söylemememi istedi."

"İçine reklamlar sokuşturulan şu romanlardan biri üzerinde çalışmıyor, değil mi? Vorta için yani? Herkesin oturup Maxwell House kahvesi falan içtiği türden romanlardan söz ediyorum."

"Sanmam."

---

* Başkasının adına ve yerine yazan yazar. (ç.n.)

Vorta nun hatiralarini mi yaziyormus oyleyse?"

"Onun gibi bir şey."

"Hatıralar," dedi Norval kafasını bezgin bir tavırla sallarken. "Hatırlamaya değer hiçbir düşüncesi olmayanların en sevdiği tarz."

"Yapma Nor. Bir sürü..."

"Bir sürü dönemini kapatmış, hayal gücü kurgu roman yazmasına müsaade etmeyecek kadar kısır yazar var. Ve hatıraları o kadar boş ki, gerçekleri yazmalarına imkan yok. Neden o cüceye benzeyen şarlatan için yazar ki insan?"[46]

Noel omzunun üzerinden bir kez daha baktı adama. Bu kez adamın uğraşıp durduğu makineyi daha iyi görebildi: Mini CD-R kaydedici.

"Aldığı para da yazarlık becerileri kadar cılız olsa gerek," dedi Norval.

"Seni neden 'rahatsız edip duruyor'?"

"Her nedense romanımın bir bölümü yayımlamak için izin istiyor. Öyle bir izni asla vermem. Geçen hafta Sam'i de taciz etmiş. Sanırım ona âşık."

Noel kaşlarını çattı. "Onu işe aldıran JJ idi. Vorta ondan önce iki yazarı kovmuştu."

"Doğruyu söyledikleri için mi? Yani Vorta sütunun arkasında saklanan şu komik kıyafetli, geri zekâlı röntgenciye mi kaldı?"[47]

---

[46] Sizce 1.74 boyu olan biri 'cüceye benzeyen' şeklinde nitelenebilir mi? [Dr. Vorta'nın Notu]

[47] Projemde sadece bir yazar daha vardı, ama doğruları yazdığı için değil, yorumları benim son notlarımın anlamını

Tam o anda göğüsleri bilgisayar oyunlarındaki karakterlerinki kadar şişirilmiş, platin saçlı, üzerine neredeyse hiçbir şey olmayan bir kadın masaya geldi. Norval onu kucaklayacakmış gibi doğrulunca kadın göğsünü parmağıyla dürtmeye başladı ve sesi yirmi desibelden yetmiş desibele çıktı. Öfkesi büyüdükçe sözcükleri sanki yabancı bir dil konuşuyormuş gibi daha az anlaşılır hale geliyordu. Göğüslerini zıplatan hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Norval akıl almaz bir soğukkanlılıkla izledi, sonra isteri krizi geçirmenin eşiğine gelen kadını dışarıya doğru götürürken, "Birazdan dönerim," dedi.

Noel ikisini pencereden izlemeye koyuldu. Sesleri duyamadığı için pantomim yapıyorlarmış gibiydi.

---

iletemediği için işten çıkarıldı. Diğer bir deyişle, işçilik malzemeye göre yetersiz kaldı. NXB'nin (reklam, cimrilik, vs gibi) diğer imalarına gelince... Bkz. Not 9.

Okuyucu bu noktada neden kendi yaymevimi (NXB'nin cehaletinden ötürü 'sadece kendi istediğim yazıları yayınlatarak gönlümce at koşturduğum yayınevi' olarak nitelendirdiği müesseseyi) kurduğumu ve işlettiğimi merak edebilir. Yanıt çok basit: İnsanlar genellikle yeni fikirlere kapalıdır. Özellikle de bilim adamları. Karmaşık araştırmalarımın birtakım 'ünlü' bilimsel dergiler ve yayıncılar tarafından anlaşılmasını veya takdir edilmesini her zaman sağlayamadım. Ve bilim yıllıklarına bakacak olursanız, bu sorunu yaşayan tek dahinin ben olmadığımı anlarsınız! Bunu eşime anlatmayı ve yayınlarla uğraşarak geçirdiğim uzun geceleri açıklamayı her ne kadar ısrarla denediysem de o benden inatla şüphe etti, hatta İngilizce bir gazetede beni 'kibirli, herkesi ve her şeyi hor gören, her şeyden kendine pay çıkaran, daima ilgi bekleyen, kadın peşinde koşan; sabit fikirli biri' olarak tasvir etti. Eşimin İngilizcesi pek iyi olmadığı için bu hakaretleri feminist avukatının yazdığını düşünüyorum. [Dr. Vorta'nın Notu]

Norval meseleyi her nasılsa halletti, kadın artık ağlamayı kesti, Norval'ın parmaklarını öpmeye başladı. Noel başını salladı. O ellerin neler yaptığını bilse dudaklarına götürmeden önce bir kez daha düşünürdü. Kadın yürümeye başladı. Sakinleşmişti, hatta geri Norval'e bakışında memnuniyet bile vardı.

Kadınlar neden endişe eder? Elbette ki bu bir kaide değil, herkesin doğru olduğunu iddia ettiği bir yanılgı: Kadınlar, özellikle de güzel kadınlar, iddia edildiği gibi kendilerine soğuk davranan, hatta daha da kötüsü, onları paspas gibi kullanan erkeklerden hoşlanmaz...

Norval masaya döndüğünde bir elinde iki bardak, diğerindeyse bir sigara vardı. "Böyle insanları götürüp bırakabileceğin bir yer olmalı. Görevli anestezistlerin ve kafeslerin falan bulunduğu bir yer."

Noel onu dinlemiyordu. Bara geldiğinde düşündüğü şeyler geçiyordu aklından yine. Samira. Onun Norval'a olan aşkı. Norval'ı anlama çabaları. Norval'ın ona karşı duyguları. Norval'ın sevme kapasitesi. Bu hissi romanında gerçekçi ve keskin bir biçimde açıklamıştı. Ve Dowson'ın 'Cynara'sının En İyi On listesinde olduğunu itiraf etmişti. İyi de, bütün bunlara nasıl bir yaklaşım yapılabilirdi? Norval'ın önüne koyduğu biradan bir yudum aldı.

"Seni anlayamıyorum," dedi sonunda.

"Genel olarak mı, yoksa belli bir konuda mı?"

"Hiç âşık olmadığını söylemiştin; işte onu anlamıyorum."

Norval viskisinden koca bir yudum aldı. "Bu cümledeki hangi kelimeyi anlamadın?"

söylediğin kavramı anlamıyorum. Yalan söylediğini düşünüyorum. Yalan mı söylüyorsun?"

"Yalana hiç bu kadar az ihtiyaç duymamıştım. Aşk tek bir sebepten ötürü vardır: Âşık olan insanın genlerini yaymak için. Aşk, oksitosin denen bir maddeye indirgenebilir. Bunu biliyor musun?"

"Ee... Evet."

"Tek bir kadına âşık olamamamın sebebi bu işte. Ama yüzlerce kadını sevebiliyorum; aslında kendimi buna mecbur hissediyorum."

"*Sevmek* derken *seks yapmayı* kast ediyorsun. Neden yüzlercesi peki? Neden bu kadar çok?"

"Çünkü bir ilişkinin en güzel anları başlangıcında yaşanır; o dönemde ucu bucağı olmayan olasılıklarla kendini kandırırsın. İlişkinin ortası ve sonuysa sürünmekten ibarettir."

"Sen bir ilişkinin ortasına ulaşabildin mi hiç?"

Norval sigaralı eliyle soruyu savuşturarak onu duman bulutunun içine gömdü. "Çünkü her insanın yaşamında ciddi hesaplarm yapılması gerektiği bir an ortaya çıkar; hayatın geri kalanında sunabileceği zevklerle verebileceği acıların terazide tartıldığı an. Bu tartma işlemi yüreği olanların belli bir yaşta intihar etmesine yol açar. Bu yüzden o noktaya gelene kadar bana zevk veren tek şeyi bundan hâlâ zevk alabilirken yapacağım."

Noel başını salladı. Aynı safsatayı daha önce de duymuştu. "Ama bu hiç... Tatmin edici olmasa gerek. Son aşamaya ulaşamamak yani. Bağlılık, evlilik, mutlu

son aşamalarına...

"Mutlu son mu? Sen beni dikkatle dinlediğine emin misin? Başlangıcın ve sonun ilk karşılaşmada birlikte yaşanması benim için en mutluluk verici olanı."

"Ve tabii ki içerdiği bütün heyecanla âşık olma süreci de var. Birçoğumuzun bir anlığına gördüğümüz ütopyaya en çok yaklaştığımız dönem."

"Ah, yapma lütfen! Seks ve uyuşturucu daha iyi görüntü sağlıyor. Sen inanılmaz derecede kolay âşık olan birisin, ama bugüne kadar bunun ne faydasını gördün? Şu romantizm zırvalıklarını bir kenara bırakalım, hatta yatağa atalım. Dünya *Romeo ile Jüliet*'teki gibi bir yer değil; aşk tanrısı Cupid oklarını öyle sağa sola rastgele atmıyor. Romantik aşk birbirimizin kusurlarını görmemizi engelleyen bir Darwin numarasıdır. Aşkın avucuna düşmek. Düşmek bir zamanlar sabit bir yerde, şu anda bulunduğundan daha yüksek bir yerde olduğun anlamına gelir. Ben daha sabit ve daha yüksek olan yerde kalmayı tercih ediyorum."

"Ama JJ'nin partisinde düşmekten keyif aldığını söyleyen sen değil miydin? 'Genetik mirasın estetiğinden zevk almak' ve tüm diğer söylediklerin neydi öyleyse?"

Norval kaşlarını çattı, sonra sigarasını tablaya bastırarak söndürdü. Mantık tuzaklarına alışık olmadığından öyle bir şeyle karşılaşınca şaşırmıştı. "Ben... Biz şu anda iki farklı benzetmeden söz ediyoruz."

Noel gülümsedi. "Belki sadece şanssızsındır, Nor. Doğru ok sana isabet etmemiştir. Unutma ki Cupid kurşundan ve altından oklar atar. Biri yalan, biri ger-

çek aşk içindir. Sen bu zamana kadar hep kurşundan olan oklardan yemişsin, hepsi bu. Umudunu kaybetme."

Norval gözlerini devirdi. "Bir umut meraklısı daha. Gerçek aşka yönelik umut ölümlülükle lanetlenmiştir."

"Çocuklar bu düşünceden kurtulmana yardımcı olur."

"Çocuklar mı? Çocuklar birer işkence aracından başka şey değildir. Byron'un bu konudaki görüşüne katılıyorum: Açlık dışında hiçbir erdem bütün kötülüklerin anası olan üremeyi durduramaz."

Noel birden konuşmadan kopmuş, Samira'yı, ondan çocuk sahibi olmanın nasıl bir şey olabileceğini düşünmeye dalmıştı.

"Yakınlarda uçağa bindin mi?" diye devam etti Norval. "Bebekler bence uçağa alınmamalı. Kargoyla gönderilebilirler mi acaba? Ya da ilaçla uyutulup evcil hayvanlarla birlikte kafeslerde taşınabilirler mi? Noel? Burada mısın?"

Noel orada değildi. "Evet, ben... Ben sadece düşünüyordum." Samira'nın çocuğunun babası olma düşüncesi zihnini meşgul eden tek şey değildi; Norval'a sorması gereken, o masaya ilk oturduğu andan itibaren sormayı planladığı önemli bir şey vardı. En iyi nasıl ifade edebilirdi ki bunu? Aynı soruyu JJ'ye sormuş ve hayır yanıtı almıştı. Sam'a de benzeri bir soru sormuş, ondan da hayır cevabı gelmişti. Ya Norval ne diyecekti? Norval'ın dudaklarındaki kıpırtıların kesilmesi için saniyelerin tükenmesini bekledi.

"Norval, nangi narrte... Sen... Samira ya aşık mısın?" En azından söylemeyi amaçladığı şey aşağı yukarı buydu. Sorunun ilk kısmını cılız bir sesle ve karmaşık bir şekilde, ikinci kısmınıysa olması gerekenden dört kat hızlı söylemişti. Ter âdeta bütün gözeneklerinden fışkırıyor, yanaklarında kamp ateşleri yanıyordu.

"Bu konuştuğun dil İngilizce miydi?" dedi Norval. "İyi misin, Noel? İnsanların şiddetli ateş vakalarında antik dilleri konuşabildiklerini duymuştum."

"Samira'ya âşık mısın?"

Norval yeni yaktığı sigarasını kül tablasının kenarına koydu; önceki müşterinin bıraktığı bir izmariti inceliyormuş gibiydi. Sonra arkadaşının yüzündeki ifadeyi fark etti ve bir saniyeliğine yumuşadı. "Hayır, değilim."

Noel deli gibi atan kalbinin gürültüsü arasında Norval'ın cümlesini duydu, ama içinde toplu iğne başı kadar bile bir rahatlama hissetmedi!

Âşık olsa ya da olmasa ne fark eder ki? Benim için ne fark eder? Kraliçeye âşık saray soytarısı. İridyuma âşık kalay...

"Ama benim... Anlamadığım şey... Herkes... Ya da hemen hemen herkes..."

"Çıkar ağzındaki baklayı, Noel."

Noel derin bir nefes alıp ciğerlerini havayla doldururken o sorularla nereye doğru ve neden gittiğini düşündü. "Herkes hayatında en az bir kez âşık olmuştur. Hiç değilse buna benzer bir anısı vardır. Samira'nın var, JJ'nin var, annemin var, benim..."

"*Benim* yok."

"Ama delicesine, kör bir aşkın pençesine düşmemişsen *Amaçsız Basamaklar*'ı nasıl yazabildin?"

"O saçma kitabı yazdığımda delikanlılık çağından daha yeni çıkmıştım. Her şeyin ötesinde, o bir romantik parodiydi."

"Eleştirmenler öyle görmüyordu ama."

"*Eleştirmenler* mi? Eleştirmenler en kötü bölümlerin en kötü kısımlarını övdü ve geri kalan şeylere kayıtsız kaldı."

Noel parmağıyla bira şişesinin üstündeki etiketi okşarken Samira ile konuştuğu bir şeyi hatırladı. "Bizim... Benim seninle ilgili bir teorim var. Duymak ister misin?"

"Hayır."

"Aslında tam olarak teori değil. Daha ziyade bir duygu veya önsezi, yani üzerinde düşünülmüş bir şey değil..."

"Tanrı aşkına! Söyle de kurtulalım bari."

"Hayatın tek bir anının ıstırabına mahkum olmuş. Çocukken yaşadığın olay, annenin babanı o zengin, yaşlı adamla aldatması yüzünden..."

"Babam da zengin bir adamdı."

"İlişkilerinde hep bir deva aradın; o gün anneni kaybetmiş olmanın acısını iyileştirecek bir deva. Ama bilinçaltında bir metresten çok bir anne aradığın için bütün kadınlar seni hayal kırıklığına uğratıyor."

Norval başını salladı. "Senin aklını zayıflatan bir şey var ve ben o şeyin ne olduğunu biliyorum, Noel: Cinsel yoksunluk. Koca bir sperm yığını beynine giden damarları tıkamış."

Annenin anaksizligi ve sadakatsizligi yüzünden sende de benzeri bir kusur olmasından korkuyorsun. Genetik olarak lekeli olduğunu düşünüyorsun."

"*Genetik olarak lekeli* mi?"

"Ve gösterdiği ilgiyle senin... Çekici ve sevgiye layık olduğunu doğrulayan kadınları geri çeviremiyorsun."

Norval sanki buna katılıyormuş, sonunda ışığı görmüş gibi tekrar başını salladı. "İlginç bir teori, Noel. Gerçekten ilginç. Ve görünüşe göre tek bir kusuru var: Tamamen saçma olması."

"Züppeliğin, isyankârlığın ve kadınları hor görmen de bu yüzden; kendi içinde annenle hayatın boyunca yaptığın, bir türlü çözüme ulaşamayan tartışmalarınla ilgili bunlar."

"Bitirdiniz mi, Herr Doktor? Bitti mi? Bittiyse bu noktada size, bütün hayatımı aydınlığa kavuşturduğunuz için kalbimin en derinliklerinden teşekkürlerimi sunmak istiyorum."

"Bazen biraz psikiyatri..."

"*Psikiyatri* mi? Psikiyatri, 20. yüzyıl düşüncesinin en büyük hatasıdır. Henüz eklenmemişse tarihin en büyük entelektüel saçmalıkları arasına katılmalıdır. 21. yüzyıl, psikiyatristleri astrologlar ve kabile şamanlarıyla aynı kefeye koyacaktır. Neden olduğunu bilmek ister misin? Çünkü beyin hastalıkları *kimyasaldır*. Beynimiz, içinde birtakım kimyasal maddeler, elektrik yükleri ve şalterler olan bir et parçasıdır. Hissetmek, düşünmek ve hayal etmek yalnızca bilgiişlem sürecinin farklı şekilleridir. Zihinsel hayatımızın her özelliği tamamen beyin dokularımızdaki fizyolojik olaylara

bağlıdır. Kişilik mi? O da *beyin hücreleri arasındaki boşluklarla,* yani her insanda farklı özelliğe sahip olan sinapslarla tanımlanabilir."

"O zaman neden Dr. Vorta gibi psikiyatri konusunda eğitim almış biriyle çalışıyorsun?"

"Çünkü bana kafa yapıcı maddeler veriyor. Sonra da hakkında bitmek tükenmek bilmez bir ısrarla reddedilen makaleler yazdığı bitmek tükenmek bilmez yalanlar söylemem için para veriyor."[48]

"Hadi Norval! Onun makaleleri reddedilmiyor, hatta onlardan sürekli alıntılar yapılıyor. Kitaplarından biri de çok satanlar listesinin başındaydı."

"Hangisi?"

"Akıllı İlaçlar."

"Şaka yapıyor olmalısın! Halcyon o! Masal kitabından 75.000 kopya aldı ve onları dünyanın dört bir yanındaki doktor ve eczacılara dağıttı. Neden biliyor musun? Çünkü Vorta'nın ilaçlarından biri *şiddetle* tavsiye ediyordu kitapta. O zıkkım şu anda konusunda en çok satılan ilaçlarından biri."

"Bütün bunları nereden biliyorsun?"

"Vorta ilacı tavsiye etti, çünkü ona Helvetia Sermaye Yönetimi diye bir ilaç yatırım şirketinin hisselerini önerdiler."

"Bütün bunları sen nereden biliyorsun?"

"Çünkü Vorta ile ilgili, onun foyasını meydana çıkaracak bir makale yazıyorum. Başka deyişle kirli çamaşırlarını ortaya döküyorum."

---

[48] Bkz. Not 9. [Dr. Vorta'nın Notu]

Tapina Noe, adli oi ve...

"O herif delinin teki. Her an tımarhaneye tıkılabilir ve sen de o zaman benim bu sözlerimi hatırlarsın."

"O çok parlak bir araştırmacı, dünyanın saygı gösterdiği bir bilim adamı. Tanrı aşkına! Hayatının büyük bölümünü hafıza bozuklukları üzerinde çalışarak ve hastalıklara ilaç bulmaya çabalayarak geçirmiş olan Dr. Penfield'dan ders almış biri!"

"Esas onun gibilere ilaç bulmalıyız. Yanlış tanı koyan, araştırma ve akademik ilerleme adı altında cinayet işleyen doktorlara. Neden onu savunuyorsun? Neden ona bu kadar sadıksın? O pisliğin içyüzünü neden görmek istemiyorsun? Görmek için röntgene ihtiyacın yok."

Noel içini çekti. "Çünkü o babamın en yakın arkadaşıydı ve çünkü..."

"O babanın sadece *iş nedeniyle tanıdığı biriydi*. Babandan ilaç satın alıyordu. Bir de senin terapi seanslarından para almıyordu, çünkü deneylerinde kullanarak *istismar ediyordu*. Evet, sana laboratuvarda iş verdi, ama amacı senin araştırmalarının ve fikirlerinin altına kendi ismini koyarak makaleler yazma fırsatını kullanmaktı. Sahip olduğun dehayı onun gibi iflah olmaz bir hırsıza, adi bir cüceye sömürtmemelisin."

"O... O benim araştırmalarıma rehberlik etti, makalelerimi düzeltti, yayınladı. Ve unutma ki, bana başka iki laboratuvarda daha iş bulmuştu; üstelik kimse beni işe almazken ve hiçbir deneyimim ya da referansım yokken. Ayrıca beni istismar etmiyordu. Benimle ilgileniyordu. Tıpkı babam gibi bilime ve sanata karşı içten bir sevgisi var. O tüm hayatını in-

sanlıga yardım etmeye adamış biri.

"Sıradan bir hemşire hastaların altına verdiği sürgüyle insanlığa daha çok yardım etmiştir. Volta'nın hastaları onun için değerli, çünkü onları başkası tarafından finanse edilebilecek yeni bir deneyin, yeni bir bilimsel makalenin kobayları olarak görüyor. Uyduruk araştırmalar ve yayınlanmış zırvalıklardan oluşan bok yığınına yeni bir parça, yeni bir makale daha eklemek için bırak hayvan hayatını, insan hayatını bile feda etmekte bir nanosaniye tereddüt etmez o."

"Sen neden... İnsan hayatını feda etmekle ilgili söylediklerine inanamıyorum. Nasıl olur da böyle düşünürsün? Ona karşı beslediğin kinin sebebini anlayamıyorum. Neden rahat bırakmıyorsun adamı? O her geçen gün biraz daha çöken yaşlı biri ve..."

"Nazi savaş suçluları da öyleydi."

Noel başını iki yana salladı. "*Nazi savaş suçluları* mı? Sen bir abartma üstadı, şaşırtma sanatının efendisisin Norval. Onu Naziler ile bir tutmana neden olabilecek ne yaptı ki Dr. Vorta?"

"Naziler de yapay olarak tetiklenmiş hastalıkların etkilerini incelemek için Buchenwald'da insanlar üzerinde deneyler yaptı."

"Sorumu tekrarlıyorum: Seni bu kıyaslamaya kadar götürecek ne yaptı? Bütün bu... Bu saçmalıkları nereden duydun?"

Norval konuşmaya başlamadan önce bir an duraksadı ki, bu çok nadir yaptığı bir şeydi. Bir sırrı mı ortaya vuracaktı? Ama söyledikleri hiçbir şekilde gerçek olamazdı. Norval'ın yanıtını beklerken Noel'in nefesi kesilme noktasına geldi.

Karısı ve kızından duydum," dedi Norval.

Noel gözlerini yumdu. "*Karısı ve kızından* mı? Ciddi olamazsın! Karısı bir boşanma avukatı ve işi başından aşkın. Kızı da babasından nefret ediyor, çünkü Dr. Vorta onun seni görmesini engelledi!"

"Başka sebepler de var, ama söylediklerin doğru."

"Ne dediler peki? Onu neyle suçladılar?"

"Alzheimer hastalığının laboratuvar hayvanları üzerinde ilk kez kontrollü olarak tetiklenmesi."

Noel dudağını ısırdı, başparmağının kenarını kaşıdı. "Bu söylediklerinin yapılmasının bir sebebi vardı."

"Sonra da aynı hastalığı deney amacıyla bir grup insanda bilinçli olarak başlattı."

Noel ayağa fırladı. "Bak Norval! Bu aptalca söylentileri daha önce de duydum. Bunları kimin yaydığını biliyor musun? Dr. Vorta tarafından değil, üniversite tarafından işten çıkarılan bir doktor, yani büyük ihtimalle Vorta'nın başarılarından rahatsız olmuş kıskanç bir rakip tarafından. Hiçbir zaman ispatlanamamış, budalaca bir suçlama bu."

"Bu sözde 'rakip' hakkında bir şeyler bilmek ister misin? Bahsettiğin kişi olan Charles Ravenscroft erken evre Alzheimer hastalığına karşı geliştirdiği bir ilacın klinik deneylerinde son derece şaşırtıcı sonuçlar elde etti. İlacın adı PYY-16 idi, ama sonradan SB-666 oldu."

"SB-666 mı? Onu Vorta kendisi geliştirdi."

"Ravenscroft elde ettiği sonuçları yayınlanma aşamasına dek gizli tuttu. Ama Volta çaktırmadan sonuçlara göz gezdirmişti, çünkü Ravenscroft'un araş-

tırma konu başvurusunu değerlendiren kurulda yer alıyordu."

"Seni tanıdığımdan beri ona karşı bu vahşi önyargıyı taşıyorsun, Norval. Ayrıca onun adı 'Volta' değil. Bütün bu... Bu pisliği nereden çıkardın?"

"İzini sürdüm. Yıllardır her şeyi hasıraltı ediyordu, ama artık hasırın altında gizlenmesi güç koca bir kabartı var."

"Tanrı aşkına! O dünyaca ünlü bir nörolog. Hafıza ve rüyalar hakkında bir *otorite*. Tarih onu Montreal'li iki ünlü doktorla, Wilder Penfield ve William Osler ile birlikte anacak!"

"William Osler mi? En iyi teşhis koyma yönteminin bir parmağı boğaza, bir parmağı da rektuma sokmak olduğunu düşünen herif değil mi o? Duyduklarıma göre Volta da hafıza testlerinde aynı yöntemi kullanıyormuş."

Noel gözlerini yumdu. "Eğer bu dediğin..."

"Herif dediğin kadar iyi bir nörologsa neden Sağlık Bakanı'nın şaşı karısına ait, hiçbir işletmenin kabul etmediği kişilerin görev yaptığı dördüncü sınıf bir laboratuvarda çalışmak yerine Penfield'in yaptığı gibi Montreal Nöroloji Enstitüsü'nde çalışmıyor? Üstelik adamı yıllardır ağır eleştirilerle sırtından hançerliyor."[49]

"Senin boşanma avukatlarından ve kıskanç doktorlardan duyduğun bu... Tüm bu uydurma lafları

[49] Bkz. Not 9. Kayıtlara geçmesi için söyleyebilirim ki, son derece yetkin bir idareci olan bölüm başkanımız 'şaşı' değildir. Sadece bir gözü camdır. [Dr. Vorta'nın Notu]

tartışmayacağım. Bunların konuştuğumuz şeyle hiçbir ilgisi yok."

"Ne konuşuyorduk ki?"

Noel duraladı ve derin bir nefes aldı; Norval'ın vahşice suçlamalarının etkisini bastırmaya çalıştı. Beyni çamaşır makinesi gibi dönmeye, renkleri akıtmaya başladı. Duyduklarının hiçbirinin doğru olmadığından emindi. "Çocukluk travması," dedi sonunda neredeyse fısıldayarak. "Ve gerçek aşk."

Norval arkadaşına baktı, ama Noel gözlerini kaçırmıştı. "Bu konuyu sonsuza dek geçmişe gömmeden önce her ikisiyle de ilgili olarak söyleyeceğin son bir şeyler var mı?"

"Evet. Mükemmel bir gelecekte, geçmişte olan şeylerle yüzleşeceğini düşünüyorum: Doğru kimyaya sahip birini bulacak ve ona delicesine âşık olacaksın."

"Benim yanımda o sözcüğü bir daha kullanmayacağına söz ver."

"Hangi sözcüğü? *Kimya* mı? *Aşk* mı?"

"Yüzleşme."

"Yüzleşme, yüzleşme, yüzleşme..."

"Bu da beş yaş çocukluğuna dönüş olsa gerek."

"Sadece bir tahminde bulundum, hepsi bu."

"Ne peki bu, kariyerinde müthiş bir adım mı? Kâhinliğe mi terfi ettin?"

Noel yanıt vermedi. Onun bir şeyler gizlediğini biliyordu. Arkadaşlıklarının başlangıcından beri bunun farkındaydı. O zamana kadar hiçbiri doğru çıkmamış olsa da, içinde yine de bir sezi, bir his vardı. Konuşmanın yönünü değiştirmeden önce kısa bir süre

duraksadı. "Babana ne oldu?"

"Babam mı?"

"Delirdi, değil mi?"

"Alkol komasına girip ölene dek içki içti."

"Annen onu aldattığı için mi?"

"Unutmak için içti."

"Ve şimdi sen de bunun intikamını almak için mümkün olduğunca çok kadını düzüyor, onlara birer sayı, hatta sadece birer harf muamelesi yapıyorsun. Çocukluk yaralarını sarmak adına onları küçük düşürüyor, aşağılıyorsun."

"Saçmalama. Uykunu yeterince alsan ya da bir geneleve gitsen zihnin açılacak ve her şeyi daha kolay anlayacaksın."

"İki üvey kız kardeşin vardı, değil mi? İkisiyle de yattın mı?"

"Evet."

"Sakladığın karanlık sır bu mu?"

"Karanlıkla işim olmadığını, sır falan saklamadığımı daha kaç kez söylemem gerekecek sana? Geri dönüp eski maceralarımı düşünmem, yaşadıklarımdan zerre kadar pişmanlık duymam. Onlar da pişman değil zaten."

"Bugün kendini bir kadına adamanı üvey kız kardeşlerinden birine ya da ilk gerçek aşkına duyduğun sevgi engelliyor olabilir mi?"

Norval bir anda kahkahalara boğuldu. "Oyunculuk seçmeleri falan mı bu yoksa? Komedyenliğe mi soyundun?"

"Öyleyse neden kendini birine adamıyorsun?"

"Özgeçmişimde öyle bir şeyin yazmasını istemiyorum diyelim."

"Geçen gün karşılaştığımız o İspanyol kadına ne buyrulur peki? Şu Barcelonalı olan. Ateşli bir aşk yaşadığınızı söylemişti."

"Bir kıvılcım, hatta sadece bir közdü o."

"Peki ya şu... Kayleigh? Performans sanatçısı Scott Free'ye kaptırdığın kız."

"Onu kaptırmadım, dostum; paçavra gibi attım desek daha doğru olur."

"Pekâlâ... Ya o güzel Fransız asıllı Kanadalıya ne diyorsun? Hani Belçika'ya giden. O zaman kalbin kırılmamış mıydı?"

"Hangi güzel Fransız asıllı Kanadalıdan bahsediyoruz? Bu şehirde onlardan yüzlerce var."

"Ex-Centris'te tanışıp götürdüğün kız. Chantal."

"Chantal... Gazeteci olan mı? Onu bir yerden bir yere götürmek için forklift gerekir."

"O Chantal değil. Öteki, dansçı olan."

"O sadece bir 'C' idi. Anlık sperm baskısıyla takıldığım biri."

"Ama... *Güzeldi.*"

"Bir Hint atasözü şöyle der: Bana güzel bir kadın göster, bende sana o kadını düzmekten yorulmuş bir adam göstereyim."

"Ya Lise? Cirque du Soleil'in akrobatı?"

"Sonradan öğrendiğime göre akrobat falan değilmiş. En azından sirkte çalışmıyormuş. Profesyonel bir kaldırgaçmış."

"*Kaldırgaç* mı? O da ne?"

Senin anlayacağım, işi porno filmi çekimleri sırasında ara verildiğinde erkek porno yıldızlarının aletini sert tutmasına yardımcı olmakmış."

"Ama... Ama onun eski sevgilin olduğunu söylememiş miydin?"

"Gelip geçici bir şey, anlık bir hevesti. Zaten ilk buluştuğumuzda üç aylık hamileydi."

Noel başını salladı. O tür kadınları çekim alanı içinde tutmanın, sadece bir günlüğüne Norval'ın hayatını yaşamanın nasıl bir duygu olduğunu *hayal bile edemiyordu*. Bazen onunla yer değiştirebilmek için her şeyi yapabileceğini düşünüyordu: Bir yetimhaneyi ateşe verebilir, Papa'yı uçurumdan aşağı itebilirdi... Ama o duygu, o istek de geçecekti. Çünkü daha somut, daha romantik, daha Hollywood filmi tadında bir ilişki arıyordu Noel. Artık muhtemelen öyle bir şey yoktu. Asla öyle bir ilişkisi olamayacaktı. Hafızasıyla - ve şimdi annesininkiyle de- lanetlenmişken aşk ya da evlilik peşinde koşmak anlamsızdı. Bunlar neredeyse cıvadan evlilik yüzüğü yapmak, Atlantis'te balayına çıkmak kadar imkânsızdı. Yoğun sessizlik içinde Norval'a baktı. "Biz nasıl arkadaş olduk Norval?" diye sordu. "Görünüşe bakılırsa her açıdan farklı..."

"Bana ismini söylediğin an arkadaş olduk. Byron'un benimsediği ilk adına ve Bonaparte'nin isminin baş harflerine sahipsin. Bir de benim ismimin var elbette."

Ciddiyetten gayet uzak olan bu cevap Noel'in bütün karşı koyma çabalarına rağmen onu alıp geçmişe, çocukluğunun laboratuvarındaki Periyodik Cetvel'e götürdü. Anı parçacıkları kar gibi yağdı.

Norval arkadaşının donuk bakışlarını farketti. "Ne görüyorsun Noel?" Yanıt yok. "Noel?"

"Sadece... Anı parçacıkları... Önemli değil."

"Anlat."

"Bu sefer olmaz Norval. Oyun oynamak istemiyorum; havamda değilim."

"Açıl bana."

"Hayır. İstemiyorum."

"Bir kez daha. Hadi şu oyunu oynayalım."

Noel iç çekti. Son kez oynayacaktı. "Nb'yi düşünüyordum. Niyobyum'u yani. Periyodik Cetvel'in 5B grubunda."

"Dış görünüşü?"

Noel gözlerini kapattı. "Çelik gibi, ama yumuşak ve şekil verilebilir yapıdadır. Parlatıldığında platine benzer."

"Nadir mi bulunur?"

Uşak içeriye girdi. Elinde maundan yapılma kocaman bir ecza kutusu, bir kangal çelik halat, bir kangal platin tel ve oldukça garip biçimli iki demir mengene vardı. Noel, *Dorian Gray*'den gelen korkunç görüntüleri dağıttı. "Hayır, kurşundan daha yaygındır."

"Başlıca kullanım alanları nedir?"

Noel gözlerini tekrar yumdu, doğru haritanın zihninde aside batırılmış emülsiyonlu baskı klişesi gibi şekillenmesini bekledi. "El aletleri ve boyalar, süperiletken mıknatıslar... Nükleer reaktör çekirdeklerinin kaplanmasında tek başına ya da zirkonyumla alaşım halinde kullanılabilir, çünkü uranyumla uyumludur ve eriyik halindeki alkali metal soğutucuların

oluşturduğu korozyona dayanıklıdır..."

Norval kahkahalara boğuldu.

"Ve düşük termal-nötron kesiti vardır."

"Elbette! Termal-nötron kesiti unutmamamız gerek. Atom numarası ve ağırlığı?"

"Kırk bir ve 92.906."

"Devam et."

"Erime noktası 2.468, kaynama noktası 4.927 derece santigrat."

"Fahrenheit cinsinden?"

"4.474 ve 8.901."

"Kelvin cinsinden?"

"Bilmiyorum, seni geri zekâlı!"

"Devam."

"Özgül ağırlığı 8.57, elektronik konfigürasyonu (Kr)$4d^4 5s^1$."

"İsminin kaynağı?"

"Tantalos'un kızı Niobe'den."

"Mitolojideki Kral Tantalos mu? İçmeye çalıştığında çekilen suların içinde durma cezasına çarptırılan kral. Yoksa uzanıp almaya çalıştığında kaçan meyvelerin altında durma cezasına çarptırılan mıydı?"

"Her ikisi de."

"İyi de bunun Niyobyum ile ne alakası var?"

"Çünkü Tantal ve Niyobyum elementleri doğada daima birlikte bulunur."[50]

---

[50] Niobe'nin benim hayatımda özel bir yeri vardır. Niobe, Yunan mitolojisinde çocuklarını yitirmiş, evlat acısı nedeniyle ağlayan anne prototipidir. Spil Dağı'nda taşa çevrilmiştir,

çıkma nedeni seninle takıldığımı anladın mı, Noel? Çünkü sen tam bir mucizesin. Muhtemelen dünyanın en büyük beyin çöplüğü sende. Ama dur... Bunları belki de bir kenara yazmalıyım, uydurmadığından emin olmak için yani."

"İnan, uyduruyor olmayı isterdim."

"Neden bahsediyorduk? Tamamen unuttum."

"Ben de."

"Yalancı."

Noel tekrar derin bir iç çekti. Vazgeçmenin eşiğindeydi. "Biz... Aşkın psikolojisinden bahsediyor-

---

ama üzerindeki karlar eriyince ağlamaya devam etmektedir. Onun hikâyesi bana 1996 yılında eşimle birlikte çıktığımız Türkiye tatilinin anılarını hatırlatıyor. Meğer son tatilimizmiş. Efsanedeki dağın (İzmir'in kuzeydoğusundaki Yamanlar Dağı'nın) tepesine çıkmış ve taşa dönüşen Niobe'yi görmüştük. "*Du hast mich betrogen [Beni Aldattın],*" demişti eşim soğukkanlılıkla, sönük ay ışığının altında. Çok iyi hatırlıyorum, kafamda tüylü bir şapka vardı. Montreal'e geri döndüğümüzde eşim ve kızım 19. Yüzyıl'dan kalma (artık boş olduğu için sesimin içeride yankı yaptığı) dağ evimizden ayrılıp bir daha da geri dönmedi.

Evet, sadakatsizlik ettim; bunu ilk kez burada itiraf ediyorum. Ben enerji dolu, gücü kuvveti yerinde bir adamım, bunu inkâr etmeyeceğim. Laboratuvardaki kadınlar kendilerini kollarıma attı, önümde diz çöktü. Karım beni evliliğimizden doğan haklarım olduğunu düşündüğüm şeylerden mahrum ederken ve Viagra üzerindeki çalışmalarım (ilacın yarattığı mavi-yeşil renk körlüğüyle ilgili olanlar) devam ederken yaşanmış şeylere ilişkin bu boşboğazlığımdan ötürü beni kim suçlayabilir ki? Montreal'de çıkan tabloid gazetelerden birinden alıntı yaparsam, bu benim 'sekse hastalık derecesinde düşkün olduğumun' belirtisi midir? NXB gibi bir pislikle aynı kefeye konmayı hak ediyor muyum sizce? (Bkz. Not 25.) [Dr. Vorta'nın Notu]

duk. Oradan sevdiğin ve kaybettiğin kadınlar konusuna atlamıştık."

"Evet, şu boş küme." Norval saatine baktı. "Konuyu değiştirmeyi öneriyorum."

"Hemen dönerim."

Noel kalktı ve doğruca erkekler tuvaletine gitti. Sendeleyen bir adam tuvalette hem pisuara, hem de pisuarların arasındaki duvara işiyordu. Noel mecburen tuvaletteki tek kabine girdi. Son kozumu kullanacağını, Norval'a Cynara'yı soracağını düşünüyordu. Ama önce birer içki daha içeceklerdi. Pantolonunun fermuarını çekti, ama sifona dokunmadı, çünkü tuvaletin deliği bir ampul ve suyu iyice emmiş bir tuvalet kâğıdı rulosuyla tıkalıydı.

Bara gitti, ama sesini duyurabilmek için bağırmak zorunda kaldı ki, bu hiç hoşlanmadığı bir şeydi. "Tuvalet! Delik tıkalı. Kimse sifonu çekmemeli. Kesinlikle! Bir de kendi sidiğinin içinde yüzükoyun yatan bir adam var içeride!"

"Ne alırdınız?"

Noel duraksadı. Norval olsa ne derdi? "İrlanda viskisi. Sek. Bir de Blanche de Chambly." Bunlar Norval söyleyince kulağa daha karizmatik geliyordu. Yanındaki taburede oturan, kaşları cımbızla alınmış sarışın kadına Norval'ın kayıtsızlığıyla bakmaya çalıştı, sonra az önce dizüstü bilgisayarlı adamın oturduğu ve şimdi boş olan masaya, ardından da *Helyumla Orgazm: Bir Müzikal* ve *Who Put the 'KY' in FUNKY ASS?* afişlerinin asılı olduğu 'Kültür Panosu'na baktı.

O sırada Norval iki adamla konuşuyordu. Adam-

tosikletçi, diğeriyse uzun boylu, sıska, küçük ve kel kafalı bir adamdı. İkincisi Giacometti'nin adamlarına benziyordu.

"Kız arkadaşım senin iyi bir yazar olduğunu söyledi," dedi deri giysili adam telefondaki çevir sesinin sıcaklığı ve tınısıyla. "Seni öldürmeden önce kardeşimin senaryosunu okumanı istiyorum." Başıyla işaret ettiği cılız arkadaşının durmadan kırptığı gri gözleri ihtiyatlıydı ve sürekli etrafı inceliyordu.

Norval sakin bir tavırla adamlara, sonra da yan masada oturan kızıl saçlıya baktı. "Senaryon ne hakkında? Papa'nın Kanada ziyareti mi?"

Giacometti adamı balkabağı tohumlarına benzeyen simsiyah dişlerini göstererek, "Sen bir ölüsün," dedi. "Varlığın burada sona eriyor."

"Senaryonun adı *Phyllis Katilleri*," dedi deri giysili adam. Ağzındaki kürdanı bir o tarafa, bir bu tarafa geçiriyordu. "Kadınlara tecavüz ettikten sonra öldüren iki adamı anlatıyor, ama bizimkiler sadece Phyllis isimli fahişeleri öldürüyorlar."

Norval başını salladı. "Romantik komedi mi yani? Disney'e gitmeyi denediniz mi hiç?"

"Komedi falan değil, seni geri zekâlı ölü," dedi Giacometti adamı.

"Öyle mi? Yunan tragedyası üzerine yaptığın doktora çalışmana falan mı dayanıyor?"

"Senin gibi sikkafalıların sonunun neresi olduğunu biliyorsun, değil mi?"

"Bilemedin, küçük pezevenk. Doğru cevap Saint Lawrence Irmağı'nın dibi. Nerede oturduğunu biliyoruz, ölü adam. Bir sonraki sefer doğru evi bulacağız. Anladın mı beni, kurbağa suratlı ibne?"

"Başka şekilde ifade edeyim," dedi deri giysili olan. "Bir daha sevgilime yanaşırsan çükünü kesip kızartır, kargo kolisine koyup ona gönderirim."

Noel bardan ayrılıp masaya yönelirken iki motosikletçinin kapıya doğru hantal adımlarla yürüdüğünü gördü. Masada şimdi kızıl saçlı bir kadın oturuyordu. Noel saksı çiçekleri için rafları olan ahşap bir sütunun arkasına saklandı ve elindeki içkileri bir masaya bıraktı. Kendini yine aptal durumuna düşürmekten korkuyor, kadın gidene kadar beklemeyi düşünüyordu. Sütunun kenarından başını uzatıp masaya baktı. Ama belki birkaç ipucu öğrenirdi.

Odaklan, odaklan, yerinde budaklan. Renk çarkının dönmesine izin verme! Kulak kabart!

"Şunu açıklığa kavuşturalım," diyordu kadm Fransızca. "Sana ismimi söyleyeceğim, söylediğim isim duymayı umduğunsa senin dairene gitme şerefine erişeceğim, öyle mi?"

"Doğru. Bu hakkı kazanacaksın."

"Bu hakkı kazanacağım." Kadın başını sallayarak sakızını çiğnemeye devam etti. "Bak ne diyeceğim... Bir milyon doların varsa, vücudun bir atletinki gibiyse ve atlarınki kadar büyük bir aletin varsa o hakkı *sen* kazanacaksın."

Norval dudakları arasındaki sigaranın dumanını yavaşça üfledi, bulutun gerisinden kısık gözlerle kadına baktı. "İlk iki koşula sahibim," dedi, "Ama üçüncüsü... Penisimi herhangi bir kadın için küçülttürürsem seks tanrıları beni sonsuza dek lanetler."

Noel kalın yeşil yaprakların arasından kadının kıpkızıl saçlarının geriye doğru uçuştuğunu gördü, çınlayan kahkahasını duydu. *Evet! Mesele kadınları güldürebilmek ama bu benim asla yapamayacağım bir şey.*

Sentetik tayt içindeki kalçalarını sallayan kadına erkek arkadaş tavırlı bir adam eşlik ediyordu. Noel masaya yaklaşırken yanındaki adamla kapıya doğru ilerlemeye başlayan kadının masanın üzerine beyaz bir kâğıt parçası bırakacak kadar zaman bulduğunu gördü. Kartvizit miydi acaba? Yoksa kadın bir 'S' ya da 'T' miydi? Noel kartta yazan ismi görebilmek için boynunu iyice uzattı. Mücevher renkleri gördü: Yakut, lacivert taşı, safir, fildişi, zümrüt ve yeşim. *Simone* mi?

"Al," dedi Norval. "Kartı alıp okumak varken neden boynunu koparıyorsun?"

"Ne? Yok.. Afedersin, ben sadece..." Noel elindeki içecekleri masaya bırakıp bir sandalye çekti. "Kimdi onlar? Çok ters tiplerdi sanki."

"İsimsiz insanlar. Kolaylıkla harcanabilir kişiler. Tuvalet pislikleri."

"Pekâlâ."

"Başka sorun yoksa ben basıp gidiyorum." Norval içkisini elinin tersiyle itti.

"Şey, aslında, bir sorum daha var... Ama sen bilirsin, istersen cevaplamayabilirsin."

Norval pantolonunun önüne düşen bir parça kü-

lün bıraktığı ize baktı. "Sorunuzu duymak benim için bir şereftir."

Noel birasından iki yudum aldı. "Terry kim?"

Norval hemen başını kaldırdı, sonra da aynı hızla sigarasının son dumanını üfledi. Samira'nın üstüne vazife olmayan şeylere burnunu soktuğunu düşünmeye başlamıştı. "Sen söyle kim olduğunu."

Noel balıklama atladı. "Bir zamanlar âşık olduğun kişi. Romanında ona Bess diyorsun."

Norval sigarasını söndürdü. "*Je vais aller pisser.* Belki dönerim, belki dönmem."

Noel yerine oturup bekledi; Terry ismini içinden tekrarlayıp duruyor, harflerin kromatografik olarak Cynara sözcüğündekilere dönüşmesini izliyordu. Evet! Norval ile ilgili gerçek o şiirin içindeydi. Onun itirafı buydu! Gözlerini kapadı ve son dörtlüğü hatırladı. Tekrar baktığında Norval sandalyesine gömülmüş halde karşısında oturuyordu. Bakışmaları saniyeler sürdü. Noel ona dikkatle, gözlerindeki gerçeği okumaya çalışarak bakıyordu. Bir yandan da blöf yapmaya devam edip etmeme seçeneklerini tartıyordu.

"Terry'yi seviyordun. Çünkü ilişkiniz bitmeye mahkumdu," dedi. "Çünkü o hastaydı. Çünkü tıpkı Cynara -ve Bess- gibi Terry de ölüyordu, değil mi?"

"Siktir git."

"Bana ne olduğunu söyle. Romanındaki gibi..."

"Hayır." Yanıt alçak sesle gelmişti ve yüzünde Noel'in daha önce görmediği bir ifade vardı. Öfke değildi bu; öfkeden çok bitkinlik ve hayattan bıkmışlığın getirdiği bir kederdi. Tanıştıklarından beri ilk kez Norval'ın yüzündeki ifade Noel'inkiyle aynıydı.

18
Norval'ın "Günlüğü"[51]

Norval 1989 sonbaharında, havanın bir türlü rahatlayamadığı yağmurlu bir gün Bayan Crandall'ın Nottingham yakınlarında, iki yanı ağaç sıralarıyla kaplı bir çıkmaz sokağın sonunda bulunan evinin kapısını hafifçe çaldı. Deri sırt çantasını yere bıraktı ve ön bahçeyi incelemek için döndü. Eve uzanan patika süpürülmüş ve tekrar süpürülmüş, çalılardan oluşan çit muntazam Öklid hassaslığıyla kırpılmış, yabani otlar acımasızca temizlenmiş, yapraklar toplanmış, cüce heykelleri damat olacaklarmış gibi parlatılmıştı.

Kapıyı tekrar çaldı ve bu kez bir zincirin tıkırdadığını, sürgülerin çekildiğini ve kilitte anahtarın döndüğünü duydu. Aralıkta kulübesinden kafasını uzatan dişi bir mastife benzeyen kadının gergin, telaşlı ve saldırgan yüzü belirdi. Kadın Norval'ı baştan aşağı süzdü ve gördüklerinden hiç memnun olmamış gibi bir ifade takındı. "Ne istiyorsun?" diye homurdandı.

"Bir oda."

"Sana kiralık odam olduğunu düşündüren şey ne?"

"Çünkü tabelada 'Oda ve Kahvaltı' yazıyor."

"Ha! O şey hâlâ duruyor mu orada?"

---

[51] Bu bölüm, son iki kısmı haricinde doğrudan Norval Blaquière'in otobiyografik romanı *Amaçsız Basamaklar*'dan alınmış, ancak tek bir değişiklik yapılarak kurgusal isimlerin yerine gerçek isimler kullanılmıştır. [Dr. Vorta'nın Notu]

"Ayrıca paspasta da 'Hoş geldiniz' yazıyor."

Bayan Crandall karşısındaki adamın tıraşsız yüzünü, çamura bulanmış paltosunu ve iri botlarını bir savaştan sonra askerlerin cesetlerine bakıyormuş gibi süzdü. "Pek de hoş gelmedin. Doluyum." Kapıyı olanca hızıyla kapattı.

Norval masif meşe kapıya doğru, "Adresinizi bana Gally verdi!" diye öfkeyle bağırdı. Çok uzun bir yoldan, hem de çamurların içinde yürüyerek gelmişti oraya.

Kapı gıcırdayarak santim santim açıldı. Şimdi yüzünde renkten eser kalmamış olan Bayan Crandall gözyaşlarını tutmaya çalışır gibiydi. "Öyleyse içeri gir. O botları çıkart önce."

İçerisi merhametsizce, zalimce temizlenmiş, zerre kadar bir toza ya da kire acınmamıştı ve dezenfektanların kuvvetli kokusu oda parfümlerinin güzel kokusuna karışıyordu. Perdelerde ve duvar kâğıtlarında pembe karanfiller, şöminenin rafında plastik nergis çiçekleri, her tarafta çılgınlık derecesinde verniklenip parlatılmış kasvetli mobilyalar vardı.

Konuşmadan ve hareket etmeden, birbirlerini öylece süzerek dikildiler. Yarım yüzyıldır patlamaya hazır bir volkanla karşı karşıya olduğunu düşündü Norval. Kızıla boyanmış saçlar, için için yanan gözler, kızan ve köpüren bir ruh ve her şeye rağmen bir şekilde çekici bir kadın... Aylağın tekiyle karşı karşıya olduğunu düşündü Bayan Crandall. Üstündeki kirden ve tozdan arınırsa aslında epey yakışıklı olduğu anlaşılan, ama her halükarda bir serseri...

"Iyice bir ovulup temizlenmeye ihtiyacın var," dedi Bayan Crandall.

"Oda tutan müşterilerinize bu hizmeti ücretsiz veriyor musunuz?"

"Küstahlaşmayın. Kaç gün kalacaksınız Bay..."

"Blaquière."

"Kaç gün kalmayı planlıyorsunuz, Bay Blackbilmemne? Ya da Bay Oxbridge Aksanlı Fransız."

Norval vernikli yer döşemelerine ve tek bir çizik bile olmayan duvarlara baktı. Birinde *Yıldızlı Gece* tablosu asılıydı ve üst kısmında büyük harflerle boylu boyunca Van Gogh'un ismi yazıyordu. O duvarın altındaysa doğu işine benzeyen keçeyle kaplı bir tokmak duruyordu. "Sadece bugün kalacağım."

"Evli misiniz?"

Norval gülümseyerek başını salladı. *Où est le rapport?** "Evliyim diyemeyeceğim. Neden sordunuz?"

"Çünkü kendisinden uzak durmanız halinde müteşekkir olacağım bir kızım var. Evimde cinsel alışveriş hiçbir şekilde olamaz. Bu konuda anlaştık mı? Siz erkekler, hepiniz aynısınız. Ayrıca konuklarımızdan rahmetli Peder Hickenby'ın bir zamanlar yaptığı gibi şeyinizi bana sallamanızı da istemiyorum."

Norval başını salladı. "Biliyor musunuz, Bayan Crandall... Tekrar düşündüm de, şehirde bir oda tutsam benim için daha uygun olacağı kanaatine vardım."

---

* "Ne alaka şimdi?" (ç.n.)

"Bu taraftan," dedi kadın.

Norval neden olduğunu bilmeden söyleneni yaptı ve evdeki labirentin derinliklerine daldı. Arka tarafta dik ve dar merdivenden çıktılar, sahanlığa gelince Bayan Crandall kilitli olmayan bir kapıyı açıp içeriye girdi. Odanın banyosunun önünde duruyordu. "Bide ne işe yarar, biliyor musunuz, Bay Black? Nasıl kullanıldığını biliyor musunuz? Geçen sene Amerikalı bir oğlan içine pislemişti. Evimde bu tür şeylere katlanamam, tamam mı? Evimde Yankee gangsterliği istemem."

"Ben Fransızım, Bayan Crandall. Bideyi biz icat ettik."

Kadın metal tutacakları ve raflardaki antibakteriyel sabun kalıplarını göstererek "Duş şurada ve sabun da var," diye yanıtladı. "Bunları kullanın." Hoş sohbet onun odadan çıkıp kapıyı ardından kapatmasıyla sona erdi ve bir klik sesi duyuldu. Sanki Norval'ı içeri kilitlemişti.

Odayı incelerken Norval bunun örümceğin yuvasına girmek gibi bir şey olduğunu düşündü. Arkasında Kutsal Çocuk resminin asılı olduğu dört direkli bir yatak, komodinin üstünde içinde pembe plastik çiçekler olan bir vazo, aynı renkte zambakların köşelerde yoğunlaştığı süt rengi ve ışıltılı duvar kâğıdı... Norval tuvaletteki, lavabodaki ve duştaki beyaz seramiklerin üzerinde de aynı pembe zambakların bulunduğunu farketti. Banyo da evin geri kalan kısmı gibi bir mahzen kadar soğuktu.

Norval soyundu, şampuan bulabilmek umuduyla lavabonun altındaki dolabı açtı. Dolapta üçlü gruplar

namında dizilmiş sprey tüplerinden başka bir şey yoktu: Ada Esintisi, Alp Gülü, Bahar Yağmuru, Baharatlı Karışım, Çarkıfelek, Dağ Çileği; Dut, Hawaii Esintisi, Keklik Üzümü Buketi, Lavanta Bahçesi, Lavanta Buğusu, Nane Eğlencesi, Okyanus Dalgaları, Okyanus Esintisi, Orman Esintisi, Orman Havası, Orman Meyveleri, Tarçınlı Elma, Taze Turunçgiller, Yasemin Ütopyası, Yaz Yağmuru...

Norval duşta saçlarını antibakteriyel sabunla yıkarken, "Bu gerçek olamaz," diye mırıldanıyordu. "Tanrı aşkına! Sprey tüplerini alfabetik sıraya göre dizmiş. Kadın delilerin bayrak taşıyanı, en önde gideni. Sanırım bir 'derhal tüymem lazım' durumunun içindeyim."

Ertesi sabah gözlerini açtığında kızgın güneş ışığı Norval'i adeta kör etti. Bayan Crandall hastane beyazı jaluzileri yukarı çekmiş, sabitlemeye çalışıyordu. Üzerinde kırmızı bir eşofman, beyaz bir önlük, ellerinde de kırmızı bahçe eldivenleri vardı. Eğilip yerdeki giysileri toplamaya başladı. Onları büyük beyaz bir torbaya doldururken yüzünde tiksinti geziniyordu. "Kahvaltı saat yedide," diye homurdandı odadan çıkarken. Torbayı arkasından Noel Baba'yı kıskandıracak şekilde sürükleyerek odadan çıkınca koridordan, "Tam yedide!" diye seslendi. "Ayrıca bu evde sigara içilmez!"

Norval başucundaki çalar saate baktı. Altı buçuk. Başını salladı, gözlerini ovuşturdu, yatak örtülerini üstünden attı, küfretti ve tekrar küfretti, sonra da arkasını dönüp anında tekrar uyudu.

On beş dakika sonra bedeni düzenli aralıklarla duyulan yüksek, derinlerden gelen bir sesin etkisiyle titriyordu. Bir gongun sesiydi bu.

"Bay Black!" diye bağırdı birisi; sesi sanki yatağın altından geliyordu. Birkaç saniye sonra elinde tuttuğu mor tepsiden dumanlar yükselen Bayan Crandall kapının önünde tekrar belirdi.

Norval bir gözünü açamamasına rağmen kadına baktı. "Bugünün çeşnisi nedir, Bayan Crandall? Konuk Etkisizleştirici mi? Yoksa Norvalisit mi?"

"Tanrı'nın nimeti kahvaltıyı getirdim."

Tabaklar öylesine doluydu ki, Norval alt katta rıhtım işçilerinin parti verdiğini düşündü bir an. Bir tabağa yumurta, domuz pastırması ve sosis doldurulmuştu; diğerinde kızarmış patates ve domates, üçüncüdeyse üstüne margarin sürülmüş kızarmış ekmek dilimleri vardı. Marmelat ve bal kavanozları, iki küçük kutu mısır gevreği, bir sürahi süt, bir sürahi portakal suyu, bir de zamk gibi görünen grimsi ve yapışkan bir şey eşlik ediyordu hepsine.

"Geç kaldınız, Bay Black. Ben Üç D'ye inanırım: Dakiklik, düzen, temizlik."

Norval cümledeki bariz dil hatası nedeniyle kaşlarını kaldırdı, ama bir şey söylemedi. Bayan Crandall eşofmanlarıyla spor ayakkabılarını giymişti ve start tabancasının ateşlenmesini beklerken yerinde kıpırdanıp duran bir koşucu gibiydi. Masaya yerleştirdiklerinin konumunu hiç gerek olmadığı halde birkaç kez değiştirdi. Gerisingeri mutfağa koşturmadan önce, "Yiyin," diye emretti. Ve yanıt beklemeden dönüp çıktı.

Norval kurt gibi açlığından bu emri minnetle yerine getirdi, bir yandan da düzgünce katlanarak tepsinin yanına koyulmuş olan *Nottingham Post* gazetesine göz gezdirdi. Kadının pek de kötü biri olmadığını, para konusunu açması gerektiğini düşünmeye başlamıştı. Konuşulması gereken bir de Gally konusu vardı elbette.

Yağları dışına çıkmış sosisten bir ısırık alırken üst kattan, kendi odasına yakın bir yerlerden geldiğini düşündüğü ayak sesleri duydu.

Bayan Crandall o sırada elinde paslanmaz çelik bir demlikle geri döndü. "Kahvenize sütü önce mi, yoksa sonra mı alırsınız, Bay Black? Çay ikram etmiyorum, çünkü Fransızlar pek çay içmez." Bu sözleri bir müzayedecinin konuşma hızında söyledi; sanki iki demlik kahve içmiş ve kafeini kanında hissetmeye başlamıştı.

"Süt almayacağım," dedi Norval. "Dinleyin... Gally bana dedi ki..."

"Odanızın ücretini ödeyecek paranız yok, değil mi Bay Black? Ekonomik meseleleri fazla önemsemem. Özellikle de Fransızlarınkini."

Norval başını salladı. "Aslına bakarsanız nakde biraz sıkışmış durumdayım, Bayan Crandall. Ne yazık ki muhasebecim bütün servetimi erişilmesi olanaksız paravan şirketlere ve denizaşırı bankalara yatırmış. Onlara hiçbir şekilde ulaşamıyorum."

Bayan Crandall gözlerini kıstı. "Çok komik. Beni güldürecek bir palyaçoya ihtiyacım olsaydı kocamı boşamazdım." Norval'ın kahvesine süt kattı. "Geçiminizi neyle sağlıyorsunuz, Bay Black? Ne iş yapıyorsunuz?"

Norval duraksadı; soruya en uygun şekilde nasıl yanıt verebileceğini düşünüyordu. "Profesyonel aktörüm," dedi.

Bayan Crandall birden sanki Norval, "Cüzamlıyım, bu dansı bana lütfeder misiniz?" demiş gibi geri çekildi.

"Aslında," diye devam etti Norval, "İngiltere'de bulunmamın sebebi de bu. Ama yolunda gitmeyen şeyler oldu... Ve Gally düşündü ki..."

"Benden kolayca para koparabileceğinizi düşündü. Bu konuyu sonra konuşuruz." Bayan Crandall'ın ellerinde şimdi turuncu renkli lastik eldivenler vardı. Norval'ın tabağını ve elindeki çatalı aldı. "Ben bulaşıkları yıkayacağım. O sigarayı yakmayı aklının ucundan bile geçirme!"

Norval gazetesini okumayı bitirince kahvesiyle biraz oyalandı, giyinip yürüyüşe çıktı, sonra doğruca odasına döndü. Giysileri yıkanmış, kurutulmuş ve ütülenmişti. Kadının giysilerini almasından o yana geçen zamanı hesaplayınca bunun imkânsız olduğunu düşündü. Bu bir rekordu herhalde. Guinness'i aramalıydı. Çorapları ve iç çamaşırları bile ütülenmişti. Tertemiz, yumuşacık kıyafetlerini giydi, sigarasını ağzına yerleştirdi, sonra da iş aramak için Nottingham'a gitmek üzere otostop çekti.

Bu düzen sonraki yedi gün boyunca hiç değişmeden sürdü. Evdeki tek konuk olan Norval gözlerini kör eden güneş ışığıyla uyanıyor, tekrar uyuyor, gong sesiyle bir daha uyanıyor, öğle ve akşam yemek yeme-

sine gerek kalmayacak şekilde tıka basa kahvaltı ediyor, iş aramaya çıkıyor, akşam yemeğinden sonra hâlâ işsiz olarak geri dönüyordu. Neden orada kalmaya devam ediyordu? Çünkü meteliksizdi ve çünkü Bayan Crandall artık paradan bahsetmiyordu ve çünkü Norval kadını sevmeye başlıyordu. Onun üstüne titremesi, çoraplarını yamaması, gömleklerinin düğmelerini dikmesi, botlarını tekrar tekrar cilalaması, içlerine koku giderici serpmesi hoşuna gidiyordu. Evet, ütüsüz iç çamaşırları ve kırışık kot pantolonlarla da yaşayabilirdi. Evet, kadın delinin tekiydi. Ama hiç kimse mükemmel değildi ki. Ayrıca çözülmesi gereken sırlar vardı. Gally esasen kimdi? Çiğnenemez kuralları olan pansiyoncunun kızı neredeydi?

Sekizinci gün Norval bir iş buldu: Rimbaud'un 1870'lerde Londra'daki yaşantısını anlatan bir filmde şairin on sekiz yaşındaki halini oynayacaktı. O kadar şanslı olduğuna inanamıyordu. Yönetmenin gözlerini kamaştırdığını düşündü. O rol için doğmuştu!

Eve gece yarısından çok sonra döndüğünde nefesi kutlamak için içtiği biraların kokusunu taşıyordu ve kolunun altında senaryo vardı. O halde malikânenin karanlık labirentlerinde kayboldu. Parmaklarının ucuna basarak bir sola, bir sağa, bir koridordan ötekine gitti. Hafızası tamamen bulanmıştı. Kendi odasına giden merdiven olduğunu düşündüğü bir şeye tırmandı, ama tepeye varınca hiçbir yere çıkmadığını gördü. Tavana bir buçuk metre kadar kala bitiyordu. Başını sallayarak aşağıya inerken sandığımdan fazla içtiğini düşünüyordu. Ve sahanlığa indiğinde bir kapı açıldı.

Gölgelerin içinden beyaz erkek gömleği, yırtık bir

tayt ve bağcıkları bağlanmamış botlar giymiş bir kararttı çıktı. "Monsieur Blaquière, je présume?"*

Norval kızın solgun ve makyajsız yüzüne, neredeyse sıfıra vurulmuş kadar kısa saçlarına ve yırtık pırtık kıyafetlerine bakarken başını salladı. Kılığı tam bir düzensizlik içindeydi kızın. Konuşurken sözleri sanki yankılanıyordu. Can çekişme ünlemleri ve sessiz bir müziğin melodileri tanrıçalarınkine benzeyen vücudunu yükseltiyor, büyütüyor, bir hayalet gibi titremesine neden oluyordu.

"Ben Teresa," dedi. "Bayan Crandall'ın kızıyım. Siz... İşitme engelli misiniz?"

"Hayır, afedersiniz, ben biraz... Kayboldum. Aslında biraz değil. Tamamen kayboldum. Şu basamakları çıktım, sonra..."

"Amaçsız basamaklar."

"Sonra ben... Anlamadım?"

"Onlara amaçsız basamaklar deniyor. Hiçbir yere çıkmıyorlar. Büyükbabam her nedense onları çok severdi. Muhtemelen mantıksızlıklarını severdi. Doğrusu bu açıdan ben de seviyorum."

Koridorun ışığı yanıp sönmeye başladı. "Teresa?" diye seslendi yüksek bir ses aşağıdan. Bayan Crandall. "İyi misin tatlım? O oğlan seni rahatsız mı ediyor? Sinemacıymış!"

"Ben iyiyim anne!"

"Bir de Fransızmış!"

"Uyumana bak anne!" Norval'a dönüp, "Sotto

* "Mösyü Blaquiere değil mi?" (ç.n.)

voce," dedi, "içeride konuşsak daha iyi olacak. Size içecek bir şeyler ikram edebilir miyim?" Norval'ın nefesindeki bira kokusunu aldı. "Kahveye ne dersiniz?"

Norval kızın gömleğine baktı; yakası açılmış ve beyaz bir sutyenin dantellerini gözler önüne sermişti. "Şey, evet, iyi olur..."

"Şöyle söyleyeyim... Bir süredir annemden ve doktordan başka kimseyle konuşmadım. Bir nevi karantinadayım."

"Karantinada mısın? Neden ötürü?"

"Aslına bakarsanız liste epey uzun. Sanırım doktorumu epeyce korkutmayı başardım. 'Bir bina olsaydın *kullanılamaz durumda* diye etiketlenirdin,' dedi."

"Bu... Tam da doktorlara özgü bir yaklaşım."

"Hemen oracıkta, muayenehanesinde bölünüp parçalara ayrılacağımı düşünmüş olmalı. Neyse, bu kadar yeter. Evhamlılar gibi tir tir titriyormuşum havası yaratmak istemiyorum. İçeri girin."

Birden parlayan kehribar renkli ışığı ve Bayan Crandall'ın kurallarını göz ardı eden Norval, Teresa'nın odasına girdi. Hastalık kokan bir domuz ahırıydı burası. Çamaşırlar, dergiler, boş kupalar, ilaç şişeleri, yarısı çözülmüş bulmacalar, eskiz defterlerinden koparılmış sayfalar ve pirinç gaz lambaları, kurşun-kalay alaşımından yapılmış mum söndürücüler gibi genelevlerde bulunan cinsten antikalar sanki az önce odada şiddetli bir kasırga olmuş gibi dört yana saçılmıştı. Duvardaki ıssız meydanlar, mantık dışı

gölgeler, karanlık geçitler, gizli tehlikeler yansıtan iki De Chirico tablosunu ve Teresa'nın panjurları kapalı yazlık evleri, ihmal edilmiş parkları, üzerlerinde ot bitmiş mermer basamakları, dökülmüş yapraklarla kaplı patikaları tasvir ettiği kendi tablolarını bir sıra mum aydınlatıyordu. Yerde küçük boy iki karakalem çalışması duruyordu: Biri annesinin uzun yıllar önceki genç hali, diğeriyse beline kadar uzanan dalgalı saçlarıyla kendisiydi.

Norval ikinci çizimi yakından inceledikten sonra çökecekmişçesine sallanan hasır bir sandalyeye oturdu. Su ısıtıcısının fişini prize takan Teresa'ya titrek mum ışığının altında alıcı gözle baktı: Yirmilerinin başında, zarif ve kırılgan, hastalık derecesinde solgun... Gözleri öylesine sıra dışı bir maviye sahipti ki, sanki başka bir türe ya da başka bir evrene aitlerdi. Norval kendisini çok şaşırtan önseziyi işte o gözlere bakarken hissetti: Bu kızın geleceği ne kadar kısa olursa olsun kendisininkiyle birleşecekti.

"Nasıl oldu da buraya geldin, Tanrı aşkına?" diye sordu Teresa hafifçe gülümseyerek. Dolgun, kendinden kırmızı dudakları ve diş macunu kadar beyaz dişleri vardı. "Burada konuk ağırlamayalı uzun zaman oluyor."

"Adresi Gally'den aldım."

"Gally Santlal mı? Ciddi misin? Bunu anneme söyledin mi?"

"Kapıyı açmasının tek sebebi buydu." Norval ceplerini aradı ve boş bir sigara paketi çıkardı. "Sigara içiyor olma ihtimalin var mı?"

"Doktor da bana aynı soruyu sormuştu. içmediğimi söylediğimde, "Artık gönül rahatlığıyla içebilirsin,' dedi." Gülümseyerek bir kavanozdan iki sigara çıkarıp elinin üstüne birkaç kez hafifçe vurdu. Tek bir kibritle ikisini birden yaktı. "Gally nasıl bu aralar? Neler yapıyor?"

Norval ürperdi. "Onu fazla iyi tanımıyorum. O bir camcı... Sanırım bunu biliyorsundur." İkram edilen sigarayı aldı, sanki son sigarasıymış gibi ağır ağır içmeye başladı. "Bir kilisenin camlarını yeni değiştirmişti. Birisi camları kırmış veya çalmış. Hucknall'daydı sanırım. Başka ne söyleyebilirim... Ha, bir de karısı öldü. Bana katılması da zaten bu şekilde..."

"Karısı öldü mü? Ciddi olamazsın. Bunu bilmiyordum. Yakınlarda mı oldu bu?"

"Hiçbir fikrim yok. Ama Gally pek de sarsılmışa benzemiyordu."

Teresa bir kupaya ılık su döktü, içine hazır kahve koydu. "Onunla nerede tanıştın?"

"Newstead Abbey'de." Norval kahvesinden bir yudum alıp yüzünü buruşturdu. "Adını unuttuğum bir restoranda. Dantel masa örtüleri, kusmuk yeşili halıları ve cıyaklayan tavus kuşları olan bir yerdi."

Teresa güldü. "Buttery."

"Öğleden sonra saat üçte şu an olduğumdan daha çok, körkütük sarhoş olduğum ve tavus kuşlarının arasında kendimi intihara yarı eğilimli hissettiğim bir yer. Tavus kuşlarından bahsetmiş miydim?"

"İntihara yarı eğilimli mi?"

"Ben bir nevi aktörüm. Ucundan kıyısından. Iptal edilen bir oyunda oynayacaktım."

"Nottingham'da mı? Playhouse mı, Theatre Royal mi?"

"Hayır, buraya gelmemden birkaç gün önce birisinin ateşe verdiği bir kütüphanede. Keşke bize söyleselerdi. Keşke paramızı ödeselerdi."

Teresa güzel dişlerini göstererek tekrar güldü. "Afedersin, sanırım pek gülünecek bir durum değil. Hangi oyunu oynayacaktınız?"

"Tartuffe."

"Molière mi?"

Norval başıyla onayladı. "Fransızca tabii ki. Yani yer göstericiler ve hademeler dahil dört kişiden fazla kişiyi salona çekemeyecek aptalca bir devlet projesi. Her neyse, ben... " Norval bir an durdu, paltosunun cebinden kartondan yapılmış bir bira bardağı altlığı çıkardı. "Bir 'Worthington Creamflow Bitter,' içiyordum ve o sırada Gally başını pencereden içeri sokarak ödümü patlattı."

Teresa güldü. "Neden öyle bir şey yaptı ki? Ha, anladım. Camı değiştiriyordu."

"Pencereye cam takılı değildi, ama ben bunu farketmemişim bile. Böylece tanışıp konuşmaya başladık. Sonra bana bir bardak daha..." Norval tekrar ceplerini yokladı.

"Worthington Creamflow Bitter ısmarladı," dedi Teresa.

"Doğru. Neyse, giderken de bana annenin adresini verdi. Tabii kendi kartını ve eskiden çalıştığı bir

film şirketinin ismini de. Bugün mucize eseri orada iş buldum." Norval senaryoyu gösterdi. "Aslında tam olarak mucize sayılmaz. Rolün esas sahibi olan eleman şu anda Queen's'te."

"Hastanede mi?"

"Sağlam kafa yapan birkaç tane uyuşturucu aldıktan sonra boş bir yüzme havuzuna balıklama atlamış."

Teresa ürperdi, sonra botları ayağında olduğu halde yatağa girdi. "Tebrikler," dedi kehribar renkli bir şişeden aldığı avuç dolusu hapı suyla birlikte yutmadan önce. "Sanırım." Garip bir sessizlikle dolu saniyeler geçti. Norval kahvesinden bir yudum alırken kızın saçlarına baktı. Moda olduğu için mi, yoksa tekinsiz bir sebepten ötürü mü kökünden kesildiğini düşündü. Senaryoyu karıştırmaya başladı. *Şişmiş etin üzerinde mor ve siyah yaralar belirir. Hayatın kendi renkleri koyulaşır, dans eder ve bölünür...*

"Gally kim aslında?" diye sordu aniden. "Annenle bağlantısı ne?"

Teresa sigarasından uzun bir nefes çekti. "Gally onunla evlenmek istiyordu; hamile olduğunu öğrenene dek. Bana hamileydi annem. Sonra Gally fikrini değiştirdi. En azından annemin anlattığı böyle. Benim versiyonum farklı."

"Seninki nasıl?"

"Gally... Trinidadlı. Doğu Asyalı yani. O zamanlar bu durum annem -özellikle ailesi- için bir sorundu. Yirmi yıldır, aslında tam olarak Gally'nin evlendiği günden bu yana konuşmuyorlar. Annem bunu hâlâ atlatamadı. Kanser gibi her gün yiyip bitiriyor onu."

"Gally'ye âşık olduğu için mi?"

Teresa başıyla doğruladı, sigarasının külünü izmarit dolu bir kupaya silkti. "Annem aynı anda iki erkekle birden —Gally ve babamla— görüşüyordu, ama sadece birine âşıktı: Gally'ye. Babam ikna kabiliyeti yüksek biri ve her nasıl becerdiyse annemle korunmasız sevişmiş. Annem utancını ve suçluluk duygusunu asla yenemedi. Bu yüzden babamdan boşandıktan sonra evi pansiyona çevirdi. O günden beri de her gün temizlik yapar, spreyler sıkar, her şeyi havalandırır; başka deyişle evi tıpkı prezervatif gibi koruma altına alır."

Norval gülümsemeye çalıştı, ama beceremedi; üzerine garip bir hüzün çökmüştü. Bakışlarıyla sefalet içindeki odayı taradı. "Annenin buraya girmesinin yasak olduğuna bahse girerim."

Teresa güldü. "Ben isyan edeli uzun zaman oluyor. Ama bütün o temizliği -yani mikroplara karşı verdiği savaşı- benim iyiliğim için yapıyor. Çok uzun zaman hastaydım. İronik, ama yalancı çoban meselesine döndü bu iş biraz. Küçükken annem hasta olduğumda ısrar eder, hiçbir şeyim yokken beni doktora ve hastaneye götürürdü. Şimdiyse... Her neyse, annemin çılgın ya da cahil olduğunu düşünüyor olabilirsin,[52] ama o gerçek-

---

[52] Florence Crandall'da mizofobi, yani kirlilikten veya kirin bulaşmasından korkma durumu olduğu gayet açık. Mizofobisi olan ünlüler arasında Jonathan Swift, Louis-Ferdinand Céline, George S. Kaufman, Alexander Scriabin ve Charles Baudelaire bulunuyor. (Goncourt kardeşler Baudelaire'in ellerini 'bir kadınınki gibi yıkanmış, ovalanmış ve bakılmış eller' şeklinde tanımlamıştır; Rimsky-Korsakov sürekli eldiven takan Scriabin'i 'yarı çatlak' olarak nitelendirmiştir; Kaufman ise ellerini günde

ten iyi biridir. Cömerttir, düşüncelidir, benim için her şeyi yapar."

"Neden bilmem, bana da bir sürü iyilik yaptı,."

"İtiraf etmem gerekir ki bu biraz şaşırtıcı. Genellikle... Anlamışsındır, yabancılara karşı açık biri değildir. Aslına bakarsan sen pek Fransıza benzemiyorsun. Aksanından ötürü yani."

Norval başını salladı. "Ona bir şey vermeyi düşünüyordum. Yani oda ücretinin haricinde. Hobisi var mıdır? Kitap okur mu?"

Teresa sigarasını şişenin kenarında söndürdü. "Eskiden okurdu. Çoğunlukla astronomi hakkında. Gally'nin ona yıllar önce hediye ettiği çok güzel bir teleskopu vardı. Delice düşkündü o şeye ve saatlerce gökyüzünü incelerdi. Sahip oldukları arasında en sevdiği şeydi; bir gün onu paramparça edene kadar."

Film Londra'da çekiliyor, provalar Harlesden'deki bir kilisenin bodrumunda yapılıyordu. Çekimler yapımla ilgili gecikmeler ve kış yağmurları dolayısıyla beklenenden uzun sürmüştü ve Norval dört aydan uzun bir süredir Londra'daydı. Başlarda eve dönmek gibi bir niyeti yoktu, ama günler geçmesine rağmen Bayan Crandall'ı da Teresa'yı da aklından çıkaramadığını fark etti. Onlardan uzakta geçirdiği ilk ayın sonunda Bayan Crandall'a postayla bir hediye gönderdi; ikinci aydan sonra Teresa'ya sonunda x'ler olan

---

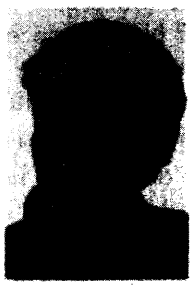
kırk defa yıkamaktaydı). Bu durumla ilgili literatürde yer alan çok daha fazla bilgiyi *Art et Neuropathologie* adlı eserimin 7. Bölümünde bulabilirsiniz. [Dr. Vorta'nın Notu]

bir mektup gönderdi. Aralık dudaklarına verilen ayrılık öpücüğünü hatırlayarak Rimbaud'nun şu dizelerini de mektubuna ekledi:

Ellerim yırtık ceplerimde ayrıldım oradan.
Sokağın kenarında oturup dinledim
Ilık bir Eylül günü, çiğ damlaları
Alnımda sert bir şaraptı;
Ve fantastik gölgeler uyak yaparken,
Bir lirin tellerine dokunurmuş gibi çekiştirdim
Yıpranmış botlarımın bağcıklarını,
Ayağımı yüreğime dayayarak.

'Aklımı mı kaybettim?' diye düşündü Norval mektubu posta kutusuna attığı an. Parmaklarını delikten sokup kutunun içine baktı. *'Geri almaya çalışsam mı?'*

İki hafta sonra Bloomsbury'deki Staunton Otel'de kaldığı odanın kapısının altından yanıt geldi. İçinde bir kartpostal bulunan ince, mavi bir zarftı bu. Ön yüzünde mezarlığında bir şişe şarap içip ilk kez öpüştükleri Hucknall'daki kilisenin siyah-beyaz bir fotoğrafı vardı. Arka yüzündeki adres satırındaysa tek bir cümle yazıyordu: *Geri dön çılgın adam.* Mesaj kısmına pastel boyayla Norval'ın Byron tarzında bir resmi çizilmişti:

Çekimlerin son gününde Norval, Nottingham'a giden ekspres trene yetişmek için setten aceleyle fırladı. Kutlama partisini ve iki aktrisle bir makyözden aldığı şaşırtıcı sevişme tekliflerini ardında bırakarak yola koyuldu. Saatle ölçüldüğünde tren yolculuğu kısaydı, ama Norval sanki Sibirya trenine binmiş gibi hissediyordu kendini. Robin Hood Hattı'na geçtikten sonra kendini alacakaranlıkta yağan yağmur altında, bir inek yalağının yanındaki çamur deryasının içinde koşarken buldu. "Aklımı kaybettim," dedi nihayet karar vererek, ama bundan ötürü hiç mutsuz değildi. Bayan Crandall'ın pansiyonuna yaklaşırken bir maratoncu gibi zorla nefes alıyordu.

Bayan Crandall'ın evi tanınmaz haldeydi. Bahçedeki park yerinde kime ait olduğunu bilmediği bir minibüs duruyordu, otlar alabildiğine uzamış, borular ve oluklar tıkanmıştı. İçeride her yeri toz kaplamıştı, bulaşıklar yıkanmamıştı, kokularla savaşılmamıştı. Bayan Crandall artık sağa sola koşturmuyor, eşofman ve lastik eldiven giymiyor, şafakta kalkmıyordu. Gün içerisinde onu yatağa dönüştürülebilen bir koltukta kitap okur, şarkı söyler, Ganymede ya da Maxwell Montes ya da Gökkuşağı Koyu hakkında abuk sabuk şeyler geveler halde otururken bulmak mümkündü. Geceleriyse gizemli bir şekilde ortadan kayboluyor, gıcırdayan merdivene tırmanıyor, amaçsız basamakların tepesinde saatlerce oturuyordu.

Bayan Crandall'ın çizgiyi geçtiği, beyninde kalan son akıl kırıntılarını da tükettiği her halinden belliydi. Komşuları belki de kızı öldüğü için mikroplarla savaşmaktan vazgeçtiğini düşünüyordu. Ama hem o savaş, hem de Teresa konusunda yanılıyorlardı.

Norval'ın Londra'da olduğu dönemde bir gün Bayan Crandall işlerini halletmek için şehre indiğinde Galahad Santlal yirmi iki yıldır ilk kez kadının evine geldi. Çantasında macun ıspatulası, kurşun çekici, cam kerpeteni, cam çivisi, çubuklu pergel ve camcı elması vardı. Teresa aşağıdan bakarken Gally amaçsız basamaklara tırmandı, tavanda daire şeklinde bir delik açtı ve yönü isteğe göre değiştirilebilen bir çatı penceresi yaptı. Ardından bir sandalye, Norval'ın hediyesini tutacak bir üçayak ve koleksiyonundan ayırdığı galaksilerle ilgili iki kitabın koyulacağı bir raf yaptı. Sonra da oturup Bayan Crandall'ın dönmesini bekledi.

Noel oturduğu yerde kıpırdanıp durur, Norval içkisini içerken dakikalar geçti. Sonunda Noel, "Pekâlâ," dedi. "Hikâyeyi anlatmasan da olur. Ama her ne olduysa, eminim ki bir pislik gibi davranmışsındır; romantizmden bihaber, duygusuz, düşüncesiz bir pislik gibi."

Norval'ın başı alışıldık olmayan bir açıyla eğilmişti. Dördüncü duble İrlanda viskisini içiyordu. "Üstüne bastın."

"Terry'ye âşık mıydın? Seni terk mi etti? Bu yüzden mi ona âşıktın? O zamana kadar kimse seni sepetlemediği, kimse kalbini kırmadığı için mi?"

Norval, Connemara'sının son yudumlarının bulunduğu bardağı havada çevirerek içinde bir girdap oluşturdu. "Ben babam gibi değilim. Sıvıştım ben, *son nokta*. Ne yapmakta olduğumun farkına vardım, sonra da Kanada'ya giden ilk uçağa atladım."

Ama neden? Yani eger sen...

"Sana 'artık büyüdüm' edebiyatı yapacağımdan değil, ama öyle bir yaştaydım ki, başa çıkabilecek halde değildim... Her neyse... Boş ver."

"Neyle başa çıkabilecek durumda değildin? Âşık olmakla mı? Öyle mi diyecektin?"

"Kızamık gibi bir şey bu — bir kez oluyorsun, sonra bağışıklık kazanıyorsun."

Biliyordum! dedi Noel içinden. "Ama... çok mu geç kaldın? Geri dönüp — "

"Artık çok geç."

"Neden? Evlendi mi? Öldü mü? Anlatsana şu hikâyeyi."

"Hayır." Sarhoşluğun verdiği hırçınlıkla baktı Noel'e. "Asla öğrenemeyeceksin." Masanın üstüne çift sıfırlı bir banknot fırlattı. "En azından benden."

Bayan Crandall'ın pansiyonunda iki ay kaldı Norval. Mülkün sahibi ona evin en güzel odasını, kızınınkinin de bulunduğu koridorun karşısındaydı odayı verdi. Gally'ye de bir oda vermişti kadın; zemin katta, kendininkinin yanındaki odayı. Ama Gally, Norval'dan daha uzun süre kaldı; aslına bakarsanız hiç gitmedi. Aradan geçen yirmi iki yılın ardından, çatı penceresini yapıp teleskopu kurduktan bir hafta sonra Bayan Crandall'a ikinci kez evlenme teklifinde bulundu ve teklifi bu kez kabul edildi. Düğün ilkbaharda, Newstead Abbey'deki Orangery'de yapılacaktı.

Çifte düğün olup olmayacağını düşünüyordu

Norval. Bu düşünce öyle akıl almaz, inandığı her şeye —özellikle de bekârlığın simgesi olma duruşuna— o denli aykırıydı ki sonunda Teresa'ya açıldı. Teklifte yeterince saçmalık, çağdışılık ve aptallık vardı.

Teresa'nın çok kısa bir ömrü kaldı, belki birkaç yıl. (Ve benim kaç yılım kaldığını kim bilebilir ki?) Ama neden bu kutsal günü yaşamayalım; şaşırtıcı, benden beklenmeyen derecede bencillikten uzak davranmayayım? Ama bu, doğru kelime değildir belki de. Bu aslında belki çok bencilce. Ben onun son saniyelerini onunla birlikte geçirmek istiyorum. Hem bakarsın belki bir çare bulunur hastalığına...

Norval'ın teklifinde ciddi olduğunu anlayınca Teresa hemen, "Hayır," dedi. "Delirdin mi sen? Bu... Artık yapılmıyor."

"Annenle mi halledelim bu işi? Oldubitti mi yapalım sana? Ya hamileysen? Gally beni tüfekle kovalar. Ya da macun spatulasıyla."

Teresa güldü. "Evlenmem annemi mutlu, hatta çok mutlu ederdi. Ama çifte düğün? Milyon yılda bir kez olur bu. Onun gününe ortak olmak, akrabalar ve eski arkadaşlarla uğraşmak istemem. Ama... Eğer sen bu konuda kendinden tamamen eminsen Norval, yani bunu Florence Nightingale'liğe soyunarak ya da Erkek İzci rozeti almak için yapmıyorsan, o zaman seninle *kaçarım*. İstediğin yere, istediğin zaman."

Norval'ın dokuz yaşından o yana kendini mutlu hissettiği ilk andı bu. Ve ilk kez bir ilişkisi bir haftadan uzun sürmüştü ki, bunun olabileceğine bile inanamıyordu. Tanrı aşkına! *Âşık oluyordu*, imkânsız olduğunu düşündüğü bir şeydi bu, hayatı boyunca dalga geçtiği bir duyguydu. Ama tüm o şeyler Teresa'dan önceydi...

Londra'ya gidip Camden'de evlenmeyi planladılar, çünkü Norval'ın *Rimbaud Londra'da*'nın son sahnesinin yeniden çekimi için orada olması gerekiyordu. İki âşık trenle yola çıktılar, ama sabahtan beri kendini kötü hisseden Teresa her şeyi çift görmeye başladığını söylüyordu. Norval sevgilisinin gözlerinden birinin kontrolsüzce dönüp durduğunu, başının sağa doğru eğildiğini fark etti. Teresa onun yolculuğa kendisi olmadan devam etmesinde dayatarak Nottingham'daki doktorunu görmek üzere trenden indi. Ertesi gün Camden Belediyesi'nin merdivenlerinde buluşacaklarına dair söz verdi.

Ertesi gün Norval buluşma yerine kararlaştırılandan bir saat önce gitmiş ve sağanak yağmurdan korunmak için sırtını binanın duvarına dayayarak endişeyle beklemeye koyulmuştu. Her beş dakikada bir saatini kontrol ederek, yağmurdan sırılsıklam olmuş sütunun arkasından başını uzatıp yolu gözleyerek iki saat boyunca bekledi. Düşünceler beyninde akıp gidiyordu.

İçimde gelmeyeceğine dair bir his var. Geleceğine nasıl inanırım ki? Fikrini değiştirdi, bunu kaldıramayacağını düşündü. Başka birisi mi var? Eski sevgilisi falan mı? Hiç görmemiş gibi bira içen yirmi bir yaşındaki Craig Slandon hayvanı mı yoksa?

Bir saat daha geçti ve Norval neden sonra Bayan Crandall'ı aradı.

"Hayır, burada değil. Londra'da, senin yanında olduğunu sanıyorduk. Aman Tanrım!"

Norval kuzeye, Nottingham'a giden ilk ekspres trene bindi ve varınca taksiyle Queen's Hastanesi'ne gitti. Evet, Teresa geceyi orada geçirmiş, ama sabah

eve gitmek üzere ayrılmışlı. Norval başka bir taksiye binmek için kapıdan fırladı. İstasyonuna vardığında Newstead'de raylara devrilen bir ağaç yüzünden benliğini paramparça eden bir saat daha bekledi. Trene bindikten sonra tüm yol boyunca ayakta, vagonların arasındaki boşlukta peş peşe sigara içerek seyahat etti. Hucknall'da hareket halindeki trenden atladı ve çürümeye yüz tutmuş bitki örtüsü ve durgun su birikintileriyle kaplı arazide, ciğerleri yanarak koşup Bayan Crandall'ın evine gitti.

Teresa orada değildi. Norval merdivenleri bir çıkıyor, bir iniyor, yıllardır kullanılmayan odaların kapılarını delirmiş gibi öfkeyle açıyor, dolapların içine bakıyordu. Çatıya bile çıktı. "Teresa!" diye seslendi defalarca. "Terry!"

Üçü -Bayan Crandall, Gally ve Norval- bir iz, bir veda mesajı, bir intihar notu bulmak için Teresa'nın odasını santim santim aradı. Hiçbir şey yoktu. Teresa ortadan kaybolmuştu ve görünüşe bakılırsa kesinlikle bulunmak istemiyordu.[53]

---

[53] Roman bu noktadan itibaren hiç inandırıcı olmayan bir duygusallığa ve edebi imalara bürünüyor: Sevgililer birbirlerini yeniden buluyor, sonunda da el ele Newstead Abbey'deki Byron gölünün sularına yürüyerek *liebestod*, yani aşk intiharıyla hayatlarını sonlandırıyor! Modern Hero ve Leander! Veya Tristan ve Isolde ya da Rosmer ve Rebecca! (Hatta gerçek hayatta Heinrich Kleist ve Henriette Vogel, Stefan Zweig ve karısı Lotte, Arthur Koestler ve karısı Cynthia, vs.)

NXB'nin sürekli gördüğü iki rüyaya, çeşitli ilaçlarla tetiklenen halüsinasyonlarına ve Nottingham'daki Queen's Hastanesi'nden aldığım tıbbi kayıtlara dayanarak şunun olduğundan şüpheleniyorum: Teresa Crandall on dokuz yaşındayken doktorlar göğsünde misket büyüklüğünde bir kitle tespit ettiler,

biyopsi sonuçları kitlenin kanserli olduğunu gösteriyordu. Yapılan testlerde kanserin omurgaya ve karaciğere sıçradığı belirlendi, bu da cerrahi operasyonun kanseri tamamen ortadan kaldıramayacağı anlamına geliyordu. Teresa kemoterapi için Queen's Hastanesi'nde çalışan Dr. Evelyn Nichols'a götürüldü. Tümör üzerinde yapılan testler kitlenin hormonlara duyarsız olduğunu ortaya koydu — bu, Tamoksifen işe yaramayacak demekti. Yapılan taramalardan birinde göğüsten boyundaki kemiklere üç, karaciğereyse dört tümör yumağının sıçradığı belirlendi. Yoğun kemoterapiyle bu metastatik yumakları küçültmek mümkündü, ama miktarı ne olursa olsun radyasyon Teresa'nın vücudundaki bütün kanserli hücreleri yok etmeye yetmezdi. Bir diğer deyişle hastalığın seyri ürkütücüydü. Tedavi palyatif, yani hastalığı yenmekten çok yavaşlatarak semptomları gidermeye yönelik olacaktı; Teresa'nın en fazla iki yıl ömrü vardı.

NXB'nin sürekli gördüğü iki rüyada ve halüsinasyonlarının bir kısmında kendisi bazen kilise bazense belediye binası olabilen bir binadan koşarak kaçmaktadır. Fensiklidinle tetiklenen bir halüsinasyon esnasında bir zamanların önemli aktörü ve yazarı laboratuvar zeminine şu sözcükleri karalamıştır:

Bay ve Bayan Galahad Santlal,

kızları Teresa Crandall'ın aşağılık ve taş kalpli Norval Blaquière ile düğününe sizi üzülerek ve mecburen ikinci kez davet etmektedir.

Araştırmacılarıma göre, Camden Belediyesi Nüfus Müdürü, NXB'nin nikâha gelmediğinden, Teresa'nın ise geldiğinden son derece emin. Teresa hastanedeki testlerden sonra söz verdiği üzere Londra trenine binmiş. NXB kesinlikle bir barda ya da genelevde saklanıyormuş. Diğer bir deyişle kendi nikâhından korkakça kaçmış. Yaptıklarını yeniden düşünüp bir yıl sonra haber vermeden Hucknall'a dönmüş, ama çok geçmiş. Hucknall'a gitmesinden bir hafta önce Teresa Crandall canına kıymış. Buradan da anlaşılıyor ki NXB'nin birisine sadakatle bağlanamaması, NB'nin düşündüğü gibi annesinin veya SD'nin düşündüğü gibi sevgilisinin ihanetinden değil, kendi ihanetinden kaynaklanıyor. **Dr. Vorta'nın Notu]**

19
Norval ile Arkadaşları

Noel şömineye bir kütük daha atarken Liszt'in 2 *Numaralı Senfonik Şiir*'i çalmaya başladı. Bayan Burun'un La-Z-Boy baba koltuğunda yayılmış, sağ yanağı ve Nepal işi ipek gömleği hiç alışılmadık şekilde islenmiş olan Norval, bir yandan ceviz kırıp Armagnac'ını yudumlarken diğer yandan da yeni ortamını gözlemliyordu.

"Balık kuralı yine işliyor," dedi Norval.

"Balık kuralı mı?"

"Eski bir Danimarka atasözü şöyle der: Balıklar da misafirler gibi üç günden sonra kokmaya başlar. Bence kendime şimdiden bir otel bulmam gerek."

Norval kafasının içinde o akşamı geri sarmaya çalıştı, çünkü o anda orada olduğuna inanamıyordu. Bardan çıkıp eve gitmek için taksiye bineli daha bir saat olmamıştı, ama sonra birden ayılmasına neden olan şeyi görmüş ve Noel'in evine gelmek için başka bir taksiye atlamıştı. Ve ilk defa o eve kabul edilmişti. Bayan Burun tarafından hem de.

"Burada kalabilirsin," dedi Noel, "İstediğin kadar. Özellikle de son yaşadıklarından sonra."

Norval, Byron'un Tasso'sunu canlandıran çello ile çift bası dinlemek için bir süre sustu. "Sigaran var mı? JJ ile Sam nerede? Üst katta sevişiyorlar mı yoksa? Ah, merhaba Bayan Burun."

bayan Burun Banyodan dönmüştü. "Bana Stella diyebilirsin," dedi şöminenin üstündeki sigara tabakasına uzanırken. "Bence bu bey sana kötü örnek olacak, Noel."

"Herkes bazen kötü bir örneğe ihtiyaç duyar, Stella. Sence de öyle değil mi?"

"Kocama öyle âşık olmuştum."

Norval güldü. "Şundan biraz ister misiniz?"

"Evet, neden olmasın? Peki sen bunlardan alır mıydın?" Zamanında kocasına verdiği bir doğum günü hediyesi olan gümüş ve mine işlemeli kutuyu açtı.

"Çok naziksiniz."

"Anne, bunu yapmanın doğru olduğundan..." Noel duraladı. Kapı eşiğinden uzanıp bir kaplumbağanın kabuğuna çekilmesi gibi hızla geri çekilen gümüşümsü bir kafa dikkatini dağıtmıştı. "*Salut,* Jean-Jacques."

JJ yavaş yavaş ortaya çıktı. Kısık gözlerle Norval'ın olduğu tarafa bakıyordu. Parlak yıldız mavisi, üstünde gezegenler, yıldızlar ve gülümseyen bir ay bulunan pijamalarıyla öylece duruyordu. Cebinden bir cep telefonunun ucu çıkmıştı. "Nor? Gerçekten sen misin?" Bir mucizeye tanık olan kötü bir oyuncu gibi gözlerini ovuşturdu. "Hey, ahbap! Gecenin birinde seni buraya hangi rüzgâr attı?"

Norval kanepenin üstündeki minderlerden birine uzandı ve kenarındaki işlemeyi inceledi. "Saat sabahın ikisi."

"Birisi Norval'ın dairesini ateşe vermiş," dedi Noel. "Bir süre burada kalacak. Üç gün falan."

"Yine mi bir kundakçı! Aman Tanrım, yaman Tanrım! Bu iş iyice korkutucu olmaya başladı. Kusura bakmayın, ama bu sefer polise haber vermemiz gerekiyor." JJ cep telefonunu çıkarıp sıfıra bastı. "ALO? Operatörle mi görüşüyorum? 911'in numarasını alabilir miyim? Yani şeyin numarasını..."

"Kapat şu telefonu JJ," dedi Norval yüzünde anlayışlı bir gülümsemeyle. "Her şey halledildi."

"Her şey halledilmiş, operatör," diye tekrarladı JJ telefona. "Afedersiniz." Heyecanla telefonu kapattı. "Kimin yaptığını biliyor musun Nor? Her şey yolunda mı? İyisin ya?"

"Her şey yolunda. Bunları sabah konuşuruz, olur mu?"

"Hasar ne? Kimin yapmış olabileceği konusunda bir fikrin var mı? Polise bildirmeme konusunda emin misin?"

Norval ayağa kalktı ve elinde minderle JJ'e doğru yürüdü. Noel'i son derece şaşırtan bir davranışla minderi JJ'nin ağzına tıkmak yerine kanepenin üzerine fırlattı ve elini onun omzuna koydu. "Beni düşündüğün için sağol JJ. Şimdi banyoya gideceğim, sonra da yatacağım. Tükenmiş durumdayım. Merakını yarın sabah gideririm."

"Sana banyoyu göstereyim," dedi Bayan Burun. "Sonra ben de yatacağım."

"İyi geceler, hanımlar ve beyler!" dedi JJ, ikisi koridorda gözden kaybolurken. "Ha, az kalsın unutu-

yordum, Noel. Güneş ile Satürn etkileşim halinde. Venüs ile Jüpiter dördüncü evde. Sakın yeni ayakkabı alma."

"Peki," dedi Noel.

Noel gözlerini tropik balıklar gibi oynaşan çok renkli alevlere dikti. Orpiment, turuncumsu kırmızı, kızıl, zencefil, lacivert... Şarabını yudumluyor, ancak tat almıyordu; az önce yaptığı şeyi düşünüyordu. *Norval ve Sam burada birlikte, öyle mi? Annem ile Norval'a ne demeli? Bunlar iyi kombinasyonlar değil. Hem de hiç...*

Norval gelip yerine oturdu ve Armagnac sürahisinin tıpasını çıkarıp kadehini tepeleme doldurdu. "Güzel bir banyon var, Noel. Sıçarken hep tuvalet kullanma kılavuzuna bakmak istemişimdir."

"Evet... O... O şeylerin hepsini çıkaracağım. Yakında."

"Bana neden bahsetmedin?"

"Neden bahsetmedim?"

"Annenden."

"Çünkü... JJ söylemişti sana."

"*Sen* neden söylemedin?"

Noel içini çekti ve şarabından bir yudum daha aldı. "Dalga geçecek, 'anneciğimin gündüz bakımını' üstlendiğimi, zamanımı boşa harcadığımı söyleyecek, onu bir huzurevine göndermemi teklif edecektin."

"Evet, öyle yapacaktım. Çünkü gerçekten zamanını boşa harcıyorsun."

"Bazı şeyler özeldir."

"İyi de annen... O gayet iyi görünüyor. Yani az önceki kısa konuşmamızdan ben öyle anladım."

"Gittikçe iyileşiyor."

"Alzheimer mi var?"

Noel başıyla onayladı.

"Elli altı yaşında mı? Yazık. Bu şeyin yaşı değil mi, Claude.."[54]

"Evet."

"Demek. Ama neden? Kendi anneme katlanamadığım için senin annene... Ona olan bağlılığını anlayamayacağımı mı düşündün? Kendini ona adamanı, kendini onun için feda etmeni..."

"Kendimi ona adamak mı? Kendimi feda etmek mi? Neyi feda etmişim ki? Ondan başka hiç kimsem yok. Annem hayatının tamamını beni büyüterek, benimle ilgilenerek geçirdi. Ben özel okula gidebileyim diye *her gün* normal güzergâhından elli kilometre sapardı. Babam öldükten sonra işler onun için en basit ifadeyle daha da zorlaştı. Tüm bunlara rağmen başka bir erkek aramadı; buna zamanı olmadığını söyledi..."

Cümlenin tam orasında Noel gerilere gitti, annesinin ona delicesine âşık olan bir meslektaşını hatırladı. Noel bir akşam ortada hiçbir sebep yokken annesine adamı görmesini onaylamadığını söylemiş, o da adamla görüşmeyi derhal kesmişti.

---

[54] NXB cümlesine devam edebilse, "Claude Jutras," diyecekti (bkz. Not 14). Korkunç tesadüfe bakın ki Alois Alzheimer bu hastalığı yüz yıl önce, bir zamanlar güzel bir kadın olan, Frankfurtlu, elli altı yaşındaki Bayan Augusta D'nin beyninde yaptığı otopsiden sonra keşfetti. [Dr. Vorta'nın Notu]

"Şimdi bana anneme bakmamam için tek bir sebep gösterebilir misin?" dedi. "Onun bana yardımcı olduğu gibi benim de ona yardımcı olmamam için tek bir neden söyleyebilir misin?"

Norval bu ani patlama karşısında şaşırmıştı. Biraz da duygulanmıştı aslında, ama bunu belli etmemekte kararlıydı. Gömleğinin isle kaplanmış inci düğmelerinden birini çözdü, sonra yüzünü kadehine gömdü.

Noel neredeyse kıskanarak izliyordu onu. Yere dökmeden asla öyle fondip yapamazdı.

Norval içinde tatlı bir yanma hissetti. "JJ ile çalıştığını duydum," dedi. "Aşağıdaki zindanda."

"Doğru."

Norval başını salladı. "Kulağa çok hayırlı bir işmiş gibi geliyor. Zaman kazanmak için neden boynuna bir değirmen taşı bağlayıp Saint Lawrence'a atlamıyorsun?"

"Bak, onu gerçekten tanımıyorsun..."

"Şuradaki ıvır zıvır da ne?" Üstü mermer olan, karmakarışık kâğıtlar ve havayolu postası zarfları bulunan büfeyi işaret etti Norval.

"Onları Samira ile JJ buldu. Büyükannemin eşyaları ve belgeleri. O bir cadıydı. Büyü yapardı."

"Büyü mü yapardı?"

"Evet. Ayrıca harika bir hafızası vardı. Muhtemelen o da sinestezikti, ama buna dair bir kanıt bulamıyorum. Sonunda bir akıl hastanesine yatırıldı."

"Sanırım eninde sonunda sen de aynı yere gideceksin?"

"Peki, bunca kâğıdı ne yapacaksın? Geri dönüşüm kutusuna mı koyacaksın?"

"Şey... Samira ile JJ... Araştırmama biraz mistisizm, maneviyat ve mantıkdışılık katmamı önerdiler."

"Büyü yapacaksın yani."

"Kısaca öyle de denebilir."

"Harika. Şimdi tek yapman gereken, tek malvarlığın olan ineğini birkaç sihirli fasulye karşılığında vermek."

"Kimi sonuçlar elde etmeye başladık bile. Samira uykusuzluk giderici bir büyüyle uykusuzluk sorunundan kurtuldu."

"Sanırım merakımı bastıramayıp bu büyünün içinde ne olduğunu soracağım. Kertenkele gözü, kurbağa bacağı falan mı? Toz haline getirilmiş altı tutam orangutan taşağı da katıyor musunuz içine?"

"Söyleyeyim: 'Sıcak süt, hindi, hindistancevizi, kekikotu.' Laktoz bir yatıştırıcıdır. Süt 'Ana Tanrıça'ya sunulmuş kutsal bir nimettir; rahatlatıcı, yatıştırıcı ve besleyici bir özü vardır.' Hindi uyuşukluk ve uykululuğa sebebiyet veren bir aminoasit olan triptofan içerir. Hindistancevizinin afyon türevleri ya da meskalin içeren peyote kaktüsününkine benzer iyileştirici ve sihirli özellikleri vardır. Sonra tek yapman gereken şu sözleri tekrarlamak..."

"Tanrı aşkına Noel! JJ seni bacağından mı ısırdı? Siz üç mutfak sanatçısı bunlarla mı uğraşıyorsunuz? Kaçınılmaz olanı *büyülerle* geciktirmek mi yani yaptığınız?"

şey yok. Göreceksin."

Norval ertesi gün öğlen saatlerinde saçları karman çorman, tıraşsız ve yarı çıplak halde ayaklarını sürüyerek merdivenlerden indiğinde katedral tavanlı oturma odasında televizyonun sesi yankılanıyordu. Ağzının kenarında bir sigara izmaritiyle uyurgezermiş gibi mutfağa yürüdü.

Noel masada oturmuş gazete okuyordu. Televizyon savaşını az önce kazanmış, annesi televizyonu geri getirmesi için ona yalvarmıştı. "Ne istersin, Nor?"

Norval gözleriyle kısa bir süre kül tablası aradı, göremeyince sigarasını lavaboya attı. "Bilmem," dedi çatallı bir sesle. "Siz İskoçlar sabah kahvaltısında ne yersiniz? İskoç yahnisi olabilir mi? Kıymalı garnitürle Arbroath usulü mezgit mi? Ya da şekerleme mi?"

"Arkanda kahve var."

Samira oturma odasmda bambu bir sehpanın üstündeki mavi süsen çiçeklerinin olduğu iki vazoyu düzenliyordu. JJ ile Stella ekose kumaşla kaplı kanepede yan yana oturmuş, pek bilinmeyen bir spor kanalında uluslararası futbol maçı izliyorlardı.

"Evet Brian, Hollanda ile Suudi Arabistan'ın karşı karşıya geldiği günün en önemli maçının ikinci yarısı başlamak üzere, bu maç..."

Bir elinde kahve fincanı, diğerinde sigara olan Norval, "Suudi Arabistan mı?" dedi kapının eşiğinden. "Araplar genelevde bile gol atamazlar."

Samira dönüp. "Vaay! Fransız kokusu alıyorum sanki."

"Nor!" dedi JJ bir sincap gibi tetikte ve heyecanla. "Hadi bize katıl. Otursana." Bayan Burun'a daha da yaklaşırken eliyle boşalttığı yere vurdu. "Buraya oturabilirsin."

Norval hiç istifini bozmadan kahveden bir yudum aldı.

"Basket koçu neden oyuncularına 'yüzsüzler' diye bağırmış?"

"Aman ha! Kahvemi suratına püskürtmemi istemezsin herhalde."

"Çünkü hiçbir maçta yüz sayı atamamışlar."

"Bu espriyle neşemizi yerine getirdin JJ. Hadi şimdi hepimiz kahkahalarla gülerek kıçlarımızı tokatlayalım, ne dersin?"

Bayan Burun'dan gecikmiş bir kahkaha patlaması geldi. Ona bakan JJ de birkaç kez kıkırdadı, bu kez Samira da güldü.

"Golfçular neden iki pantolon giyer, Bayan B? Birinde delik olursa diye."

Bayan Burun bir kez daha patladı, onu Samira izledi. İki kadın gülerken Norval'ın yüzü ifadesiz kaldı.

"Adamın biri restorana gitmiş, Nor."

"JJ..."

"Garson'a, 'Omletimde bir zürafa var demiş...' "

"JJ..."

"Evet?"

"Siktir et!"

"...Suudi Arabistan atağını izliyoruz. İkinci yarının ikinci dakikasındayız, skor altı-sıfır Hollanda lehine..."

"Kanalı değiştirmemizi öneriyorum," dedi Norval.

"Fashion TV'ye ne dersin?" diye sordu JJ gözündeki yaşları silerken. "Belki Bayan B'nin de hoşuna gider." Uzaktan kumandanın bir düğmesine bastı.

"Fashion TV," dedi Norval, "Sadece bir şekilde izlenebilir."

"Öyle mi? Nasıl?"

"Sesi tamamen kapatarak."

JJ televizyonun sesini kısarak moda muhabirinin sesini keserken, "Sevdiğin herhangi bir spor var mı, Norval?" diye sordu Samira. "Yüzme ve okçuluk haricinde yani?"

"Arada sırada bir boğa güreşçisinin boynuzlanmasını ya da bir yarış arabasını alevler içinde kalmasını izlemeyi çok severim."

JJ bir eliyle ağzını kapatırken diğeriyle de kumandayı kurcalayıp Quebec kanallarından birinde yayınlanan *Ayoye* adlı programı açtı.

"Şu dili dinlemek zorunda mıyız?" diye sordu Norval.

"*Şu* dil mi?" dedi Samira gözlerinde bir öfke pırıltısıyla. "O senin ana dilin. Ve de JJ'nin."

"Herkes bu konuda siyaseten doğru olmaya çalışmayı bir kenara bırakmalı artık. Bu eyalette konuşulan sözde Fransızca tam bir saçmalık; melezleştirilmiş,

uydurulmuş, anlamsız sözlerden ibaret. Eyalet başbakanı, eğitim bakanı, hatta Kanada Başbakanı'nı dinleyen herkes bunun farkında. Ama kimsenin bunu söylemeye cesareti yok. Burada yaşayanların çoğunun kelime dağarcığı yüz kelimeyi bulmuyor, ayrıca aksan da dünyanın en iğrenç ve en kaba aksanı."

"Bir fikir edinmeyi gerçekten öğrenmen gerekiyor, Norval," dedi Samira.

"Kralın çıplak olduğunu söylemeye cesaret eden çocuk gibi dünyaya beyanımdır: Bu dil bir boka yaramaz."

"Konuşmadan önce düşündüğün oluyor mu hiç, yoksa konuşan bir pilli bebek gibi öylesine sözcükler mi söylüyorsun? Ağzından önyargılar, geniş kapsamlı cümleler ve genellemelerden başka bir şey çıkmıyor."

"Geniş kapsamlılar dinlenmeye değer yegâne cümlelerdir. Dengeli görüşler can sıkıcı tipler ve üçüncü sınıf zekâya sahip kişiler içindir."

"Özdeyişler ve hikmetli sözlerle konuşmak *zorunda mısın*? Kim olmaya çalışıyorsun? La Rochefoucauld mu? Dünya üzerindeki *her* dili yetersizce kullanan insanlar vardır. Burası da diğerlerinden farklı değil. İğrenç ve kaba mı buluyorsun? Bunlar sübjektif terimler. Bence aksan da çok hoş. Hem sen kendini nasıl oluyor da zevk ve güzelliğin yüce hakemi ilan ediyorsun? Sana bu unvanı kim verdi? Senden farklı olan insanları neden hor görüp aşağılıyorsun?"

"Bana benzeyen insanları da aşağılıyorum."

"Herkesten ve her şeyden nefret ediyorsun. Sen hayata küsmüş, insanlara hep olumsuz yaklaşan orta yaşlı birisin."

Orta yaşlı bir... Beni arkadaşlarından beri insanlara olumsuz yaklaşırım."

"Durmadan şikâyet edip mızmızlanıyorsun."

Norval kısık gözlerle Samira'ya bakarken ağzındaki dumanı hızla ve uzun uzun üfledi. "Hava durumunu gösteren bir kanal açsana JJ. Dün gece hava tahminlerini dinlemiştim, ama kimse bok yağmuru olacağından bahsetmemişti."

"Hey!" dedi JJ. "Sevgi nerede kaldı? Biz arkadaşız."

Norval ona baktı, bir şey söylemek üzere ağzını açtı, ama vazgeçip sigarasını saksıdaki sardunyanın toprağına gömdü.

"Arkadaşların ve akrabaların sakinleştirici etkisi olmalıdır," diye devam etti JJ. "Stresi ve kalp krizi geçirme riskini azaltır, uzun yaşamı desteklerler. Hatta insanı soğuğa daha az duyarlı hale bile getirebilirler!"

"Gerçekten mi?" diye sordu Norval. "Ya yalan söyleyip insana ihanet eden arkadaşlar ve akrabalar? İnsanı depresyona ve intihara sürükleyenler?"

"Evli erkekler bekâr erkeklerden daha uzun yaşar. Bu kanıtlanmış bir gerçektir."

Norval kahvesinden bir yudum daha aldı. "Aslında daha uzun yaşamıyorlar. Sadece bize *öyle geliyor.*"

JJ yüksek sesli bir kahkaha koyuverdi. "Nasıl bu kadar kötümser oldun sen?"

"Sizin gibi iyimserleri dinleyerek."

JJ öncekine çok benzeyen bir kahkaha daha attı.

Güzel. Sütlü kahveni hoşuna gitti mi?

Norval amfetaminin ve ne olduğunu çıkaramadığı ateş gibi başka bir şeyin damarlarında dolaştığını hissetti. "İtiraf etmem gerekir ki biraz ısırıyor. İçine ne koydun?"

"Kavrulmuş guarana ile üç kez kafeinlenmiştir ve soya sütü doğal benzedrin benzeri bir madde içerir."

Norval fincanı başına dikti. "Daha var mı?"

"Hayır, ama biraz da çay yapmıştım. Eski bir Algonquin tarifinden. Üvez ağacının genç sürgünlerini ak ladinin yaşlı sürgünleriyle karıştırıyorsun, içine biraz keklik üzümü yaprağı, biraz da Kanada mürveri çiçeği katıyorsun. İçmeye doyamayacağın bir karışım."

"Mükemmel. O zaman hep birlikte gidip biraz kafa derisi yüzelim."

JJ sanki ıslıkla bir şarkı çalacakmış gibi dudaklarını büzdü.

Noel tereddütlü bir şekilde, sanki oraya ait değilmiş gibi odaya girerken Samira, "Neden duyurularını şimdi yapmıyorsun JJ?" diye sordu.

"Haklısın. Hey, Noel Üstat gelmiş! Partiye katıl ahbap! Tam da duyuru yapmak üzereydim. Toplam dört tane. Hepsi de iyi. Durun, şunu kapatayım. Evet. Varan bir: Beşimizin de üyesi olduğu, merkezi Bayan B'nin evi olacak bir kulüp kuruyoruz. Böylece belediyenin çok güzel hibelerinden almaya hak kazanacağız. Kulübümüz için önerdiğim isim Alzheimer Simyacıları. Kabul edenler şimdi..."

"JJ," dedi Norval.

"Devam et."

"Varan iki: Federal düzeyde ve eyalet düzeyinde - yeni kulüp binamızın geri ödemeleri, laboratuvar ekipmanları, ilaçlar için- yapılacak hibelerle ilgili programlar hazırlandı. Tüm o masraflar ve ayrıca genel mali sıkıntıları gidermek için. Bu arada hibe başvurularından birinde bir belgesel film çekeceğimizi söylemek zorunda kaldım. Böylece özel sektör de kasamızı dolduracak, çünkü sahip olduğum sinemacılık deneyimimle hem halkla ilişkileri hem de finansmanı idare edeceğim! Ve bir de ne var biliyor musunuz? Filmimin sloganını çalan şirketlere, alınacak her türlü tazminat kulübe bırakılmak üzere davalar açacağım. Sadece astronomların hayal edebileceği miktarlarda paralar alacağız!" JJ sözünün burasında durdu ve sanki Meksika dalgası başlatacakmış gibi kollarını kaldırdı.

Şaşkınlıkla dolu birkaç sessiz saniye geçti, sonra Samira sessizliği bozdu. "Pekala! Bravo JJ!"

"Ve iyi haberler gelmeye devam ediyor!" diye sürdürdü konuşmasını JJ. "Varan üç: Uydu kanalı CBC4 bir yarışma programı için yarışmacı adaylarının başvurularını bekliyor. Mayıs ayında. Eminim bu yarışmayı hepiniz biliyorsunuzdur: Dilimin Ucunda!" Noel'e baktı. "Ama dahası var. Bilin bakalım Mayıs ayının konusu ne?"

"Konu önemli değil," dedi Norval. "Noel konu neyse o konuda yazılmış her şeyi ezberleyebilir. Değil mi Noel?"

"Hayır, bu doğru değil. Televizyona falan çıkmayacağım. Bu... Olamaz."

"Konu ne JJ?" diye sordu Samira.

"Duymaya hazır mısınız? Konu şiir. *Şiir!* Buna inanabiliyor musunuz? Kader dediğin bu olsa gerek! Fırsat ayağımıza geldi!"

"Büyük ödül ne?"

"Sonuna kadar gidebilirsek elli bin dolar!"

Samira gözlerini kırpıştırdı. "Ama o tür yarışma programları reyting sıralamalarında yerlerde sürünüyor. Neden yeni bir tane daha yapıyorlar ki?"

"CBC'den söz ediyoruz. İzleyiciye ihtiyaçları yok. Sen devam etmek ister misin, Norval?"

"Birkaç yıl önce bir İngiliz binbaşısı *Kim Bir Milyon İster*'in İngiltere versiyonunda bir milyon poundluk büyük ödülü kazandı. Sonra izleyicilerden birinin öksürüklerden oluşan bir sistem aracılığıyla yarışmacıya kopya verdiği anlaşıldı. Herhalde bunu duymuşsunuzdur. Eğer Noel yarışmaya katılmayı reddederse ve bunu benim yapmam gerekirse —eleme turunu geçeceğimi varsayarak— biz de benzeri bir şey yapacağız. Öksürüklerle değil elbette; bu salakça olur, ama onun yerine süpersonik bir işitme cihazı kullanabiliriz. Cevabını bilmediğim soruları Noel bir köpek düdüğüyle bana sinyaller vererek yanıtlayacak."

"Norval ayrıca benim kol saati şeklindeki alıcımı takacak!" dedi JJ. "Mükemmel plan, değil mi Noel?"

Ama Noel dalmıştı; kafasının içindeki renkli harflerle uğraşıyor, *süpersonik* kelimesini anagram halinde başka kelimelere dönüştürüyordu.

"Ozetliyorum," dedi Norval. "Noel düdüğü bir, iki, üç veya dört kez çalarak bana yanıtın *a, b, c* ve *d* seçeneklerinden hangisi olduğunu söyleyecek. Bu kadar basit. Başka bir şey yoksa oturumu kapatabiliriz."

Dramatik etki yaratmak için birkaç saniye geçmesini bekleyen JJ, "O kadar çabuk değil," dedi büyük bir ciddiyetle. "Son bir konu daha var. Varan beş: Kundaklama."

"Tanrım!" diye soluğunu koyuverdi Samira. "Bunu unutmuştum. Çok hasar var mı, Nor?"

"Birkaç mobilyayla birkaç tablo yandı, ama artık onlardan sıkılmaya başlamıştım zaten. Hepsi sigortalıydı. JJ'nin evindeki hasarı da gidermeye yetecek bir tutar alacağım sigortadan."

"Kim yaptı bunu sence?" diye sordu Samira. "Bir önceki yangını çıkaran kişi mi?"

JJ, "Şu anda konuşmamız gereken de tam olarak bu," dedi ağırbaşlılıkla. Yüzünde Norval'ın sigortadan alacağı parayla ilgili söyledikleriyle doğan bir mutluluk yoktu. "İçgüdülerim bana her iki yangından da şu an bu odada bulunan birinin sorumlu olduğunu söylüyor. Kim olduğunu bulana kadar buradan çıkmayacağız."

Odaya bir sessizlik çöktü. Samira onun sözlerindeki mantık nedeniyle şaşırmış halde başını salladı. Noel'in araştırmalarında yardım aldığı dengesiz hastalardan biri olabilir miydi kundakçı? Hatta Stella bile olabilirdi. Ne de olsa, ortalıkta öylece dolaşırken ne yaptığının farkında değildi. Yangın alarmını birçok

kez çaldırmıştı. Ama bu imkânsızdı. Hayır, Norval olmalıydı...

Stella endişeyle odadakilerin yüzüne baktı. *Havada bir uğursuzluk var. Yangınları hangisi çıkardı acaba? Ben değilim, oğlum olmadığı da kesin. Şu adam da olamaz, o çok tatlı biri. Kız da olamaz, o da çok tatlı biri. O zaman şu yakışıklı adam olmalı...*

Noel yerinde huzursuzca kıpırdandı. *Evet. JJ haklı olabilir. Bunu neden daha önce düşünemedim ki? Bunu içimizden biri yaptı...* Odadakilere tek tek baktı, her adayı tek tek eledi ve yüzünü ellerine gömmüş halde dikilen Norval'a gelince durdu. Bu işin arkasında o olmalıydı. Acaba itiraf etmek üzere miydi?

Artık odadaki herkes Norval'a bakarak bekliyordu.

Norval yavaşça ayağını yere vurmaya başladı. Başını kaldırdığında yüzünde suçluluğun izi vardı. "Buna olumlu bir yorum getirmek için büyük çaba sarf ediyorum JJ," dedi. "Başından beri bitkilerle ilgili sapkın yorumlarını iyi niyetli bir küçümsemeyle dinledim. Ama şu anda dehşete düşmüş durumdayım: Sahip olduğun yüksek standartları zorlayıp un ufak edecek anlamsızlıkta saçmalama konusunda kendini aştın. Seninle geçirdiğim her gün Anlamsızlık Ülkesi'ne seyahate çıkmak gibi."

"Ama sigorta şirketini dolandırmayla ilgili bu dümeni televizyondaki bir filmde görmüştüm ve..."

"O zaman televizyonunun çocuklara yasak hale getirilmesi gerekiyor. Yangınları çıkaran herif benim peşimdeydi, intikam almaya çalışıyordu. Beni kız arkadaşı Rainbeaux ile basmıştı. Sonra da ben onu

dairemde elinde bir Molotof kokteyliyle yakaladım. Ama artık endişelenecek bir şey yok. Bir süre başka bir yangın çıkaramayacak."

JJ heyecanlanmıştı. "Gerçekten mi? Onu enseledin mi? Ne yaptın? Polisler gelene kadar etkisiz hale getirdin, değil mi?"

"Öyle de diyebiliriz."

20
Norval ile Stella

Adamın başındaki ok çıkarıldı

Presse canadienne

MONTREAL, QUE. – Başındaki ok doktorlar tarafından çıkartılan 28 yaşındaki bir adamın bugün hastaneden taburcu olması bekleniyor.

Alınan bilgilere göre adamın sol göz yuvasının üst kısmına saplanan, ancak gözüne isabet etmeyen ok beyni milimle ıskalayarak sinüs boşluğuna girdi. Yaralının ismi açıklanmadı.

İşlediği uyuşturucu suçları nedeniyle polisin çok iyi tanıdığı bu kişi, Eski Montreal'deki rue de la Commune'de bulunan bir evin kundaklanmasıyla ilgili olarak gözaltında tutuluyor. Edinilen bilgilere göre adam, meçhul biri tarafından atılan ok kafasına saplanarak 10 santim içeriye girdiğinde bir arkadaşının çatı katındaki dairesinden çıkmakta olduğunu iddia etti. Ok ipucu bulmak amacıyla inceleniyor.

Ertesi gün Norval kendi seçtiği yerde, Noel'in gençken tavan arasında kimseye çaktırmadan oluşturduğu gizli ve kutsal yatakta yayılmış gazetesini okuyordu. Kapı çalınınca ilgisini çeken bir haberi okumayı bıraktı.

"Gir," diye seslendi. Kapıyı görmüyordu, ama gelenin kim olduğuna bakmak için dönmedi.

Norval, acaba... bir şeyler içmek ister miydin?"

"Evet, iyi olur."

"Yani aşağıda demek istedim. Annemle. Şey diyecektim... Acaba bir süreliğine ona eşlik edebilir misin? Annem JJ ile Samira dönene kadar yalnız ve benim laboratuvarda yapmam gereken işler var."

Norval hâlâ dönüp misafirine bakmamıştı. Gazetenin sayfalarını çevirdiği elinin parmakları arasında bir sigara vardı. Arkadaşının söylediklerini değil, Herman's Hermits'in Bayan Burun'un aşağıdaki odasından yükselen *'Mrs. Brown You've Got A Lovely Daughter** adlı şarkısını dinlemek için duraladı.

Norval, "Çoğu kimse bilmez, ama Herman bu şarkının başka bir versiyonunu daha çıkardı," dedi. "Gay versiyonunu."

"Öyle mi? Adı ne?"

"Mr. Brown You've Got a Lovely Pecker.**"

Noel duraladı, sonra ifadesiz bir yüzle parçanın nakaratını tekrarlamaya başladı. "Ne tat-lı bir çü-künüz var..."

Norval kendisine hiç özgü olmayan bir kahkaha attı.

"Ne okuyorsun?" diye sordu Noel. Yatağa yaklaştı ve onun omzunun üzerinden baktı.

Norval donup kaldı ve gazeteyi elinden bıraktı. "İnsanların omzumun üstünden bir şeyler okumaları-

---

* Ne tatlı bir kızınız var, Bayan Brown (ç.n.)

** Ne tatlı bir çükünüz var, Mr. Brown (ç.n.)

na dayanamam, Noel. Özellikle de seks sırasında, çünkü bu performansımın düştüğü anlamına gelir."

"Omzunun üstünden okumaya çalışmıyorum. Yanında duran kitabın kapağını görmeye çalışıyorum." Noel ismini okumak için boynunu uzattı: *Olgun Kadına Sevgi.* Aklından korkunç bir düşünce geçti, 'sevgi' kelimesindeki bir harf öne çıkıverdi: Kopkoyu Matisse kırmızısı bir *s*! "Norval, planların arasında... Anlamışsındır..."

"Çıkar dilinin altındakini, Noel. Anneni ayartacağımı mı düşündün? Öyle bir şey yok. Ama olgun kadınları severim..."

'Hâlâ 'S'de olamazsın,' diye düşündü Noel. *'Kızıl saçlı Simone'ye ne oldu?'*

"Aslında kendime model olarak Byron'u aldım. Verona Kontesi Benzoni ile yattığında Kontes altmış bir yaşındaydı."

"Venedik Kontesi'ydi o."

"Sonra altmış iki yaşındaki Lady Melbourne ile yatarak çıtayı bir kademe yükseltti, birkaç gün sonra da Leydi Oxford'un on bir yaşındaki kızını ayarttı."

"Byron o kıza tecavüz etti, hatta kızın annesine suçüstü yakalandı. Anneyle de ilişkisi vardı."

"Gerçekten mi? Bir anne-kız ikilisiyle ben de benzeri bir olaya girmiştim. Gerçi yaş farkı o kadar büyük değildi ve ayrıca bizimkinde herkesin rızası ve bilgisi vardı."

"Bu Dr. Vorta ile ilgili olarak uydurduğun bir şey olmasın?"

[55] Bkz. Not 9. Önsözde de belirttiğim gibi, bu ve buna benzer iftiraları kaile almıyorum, çünkü bunlar NXB'nin psikolojik portresini güçlendiriyorlar. NXB'nin Lord Byron ile ilgili daha önceki yorumlarına değinmek gerekirse kendisinde şizofreninin bir türü olan, davranışlarını belirli tarihi veya kurgusal kişilere dayandırdığı veya onların kimliğine büründüğünü düşündüğü 'yaratılmış dramatik kişilik sendromu' olduğunu söyleyebilirim. Örneğin, çocukluğunda Astérix, Baudelaire ve Poe'ya imrenirken yirmili yaşlarında Dekadantlara, otuzlarında ise Regency meyillilerine özendi. Bkz. NXB'yi, Diderot'nun '... *[quelqu'un] composé de hauteur et de bassesse, de bon sens et de déraison'* şeklinde tanımladığı Rameau'nun yeğeniyle karşılaştırdığım *Le Double psychologique en art : de Cervantes à Cocteau* (Memento Vivere, 2000) adlı makalem.

Bu noktada, NXB'nin aşırı abartılan romanı *Amaçsız Basamaklar*'ın Proust'un *Kayıp Zamanın İzinde* adlı eserinden nasıl araklamalar içerdiğini açıklamak isterim. Proust ve Blaquière sırasıyla verilen aşağıdaki satırları lütfen karşılaştırınız:

(1) *Anılar kalbi besler, dindirir üzüntüyü:* Anılar kalbi besler, acıyı aç bırakır.

(2) *Hafızamız, tesadüfen elimizi yatıştırıcı bir ilaca veya tehlikeli bir zehre götürdüğü bir dispanser veya bir kimya laboratuvarı gibidir:* Aşk bir eczanedir, orada tehlike elimizi bir ağrı kesiciye veya zehre götürür.

(3) *Anılar üstüne bin kez kapak vurulmuş kavanozlar gibidir, her birinde tamamen farklı renkte, kokuda ve sıcaklıkta şeyler vardır:* Anılar, her birinde farklı koku, renk ve dokuların bulunduğu, her birinin farklı şekilde çürüdüğü milyonlarca kapta tutulur.

Yine bu noktada, Quebec City'nin batısında bulunan maksimum güvenlikli bir tesis olan Donnacona federal cezaevinde yaşanan bir olaydan bahsetmek istiyorum. Anlaşıldığı kadarıyla birisi yakındaki bir ormandan cezaevinin avlusuna içine uyuşturucu doldurulmuş oklar atıyormuş. Aralarında çeşitli halüsinojenlerin de bulunduğu bu uyuşturucular saman gibi bir şeylere sarıldıktan sonra okların sapları içindeki boşluklara tıkıştırılıyormuş. Bunu neden anlatıyorum? Çünkü NXB'nin

"Vaaay! Burada pahalı Porto şarabın varmış, Burun. Ama o şeyi Bordeaux şarabı kadehinde servis etmen ne kadar da *garip*." Norval bardağı ışığa tuttu.

"Git başımdan."

"Şöminenin üzerinde bir pipo gördüm. Sanırım bir Comoy's. İçinde tüttürecek tütünün vardır herhalde, değil mi?"

"Evet, Lazkiye tütünü var biraz."

"Hiç duymadım. Nasıl bir şey?"

"Ortadoğu'ya özgü, koyu renkli, aromalı."

"Harika."

"Ama sana vermeyeceğim. Pipoyu da vermem. Babam başkasının kullandığı pipodan tütün içmenin başka birinin külotunu giymek gibi olduğunu söylerdi."

"İyi laf etmiş. Annen biraz daha şarap istiyordur herhalde, Noel. Aslma bakarsan ben de isterim. İçkiler nerede?"

"Annem bir kadeh içti. Bence bu yeterli."

Bayan Burun en sevdiği mavi koltukta oturmuş, sessizce iki adamı gözlemliyordu.

"Elbette yetmez," dedi Norval. "Son araştırmalardan haberin yok sanırım. Alkol Alzheimer'a iyi geliyor. Şeyi parçalayıp salınımını sağlıyormuş... Eee... Her neyse işte. Parçalanıp salınması gereken bir şeyleri."

---

tam da o zamanlarda Quebec City'ye en az iki kez gittiğini biliyorum. Sizce tesadüf mü? Belki de öyledir. [Dr. Vorta'nın Notu]

trombositleri parçalıyor. Hipokampusta asetilkolin salınımını artırıyor."

"Aynen. Bu da öğrenme ve hafıza için iyi, *n'est-ce pas*?"

"Evet. Fenolik grupları sağlam olan aromatik alkoller sinirleri korur, oksidatif hasarı ve hücre ölümünü engeller."

"Ben de onu kastetmiştim."

"Ama bazı araştırmalar da bu etkiyi yaratanın alkol değil, siyah üzüm olduğunu gösteriyor. Aynı araştırmada gereğinden fazla alkolün doğrudan demansa neden olduğuna işaret ediliyor. Kahvaltıdan beri içtiklerini sayarsak senin gidişatın da o yönde."

Norval durakladı. "Siz İskoçya'da bu tür şeyleri espri mi sanıyorsunuz?"

"Ayrıca annem neden sakız çiğniyor, söyler misin?"

"JJ verdi. Northumbria Üniversitesi'nde yapılan bir çalışma..."

"Sakız çiğnemenin hafızayı geliştirdiğini söylüyor."

"Evet. Tam olarak yüzde otuz beş oranında. Bu konuda JJ'den ayrıntılı bilgi alabilirsin, hatta dikkatli olmazsan ayrıntılar denizinde yelken bile açabilirsin."

"Haaa, bir de! Annemi yeniden sigaraya başlatmışsın. Yirmi beş yıldır içmiyordu. Ayrıca o sigaralar misafirlerimiz için."

"Sigaranın iyisini her zaman sevdiğini söyledi ve bir tane istedi. Öyle değil mi, Stella? Ayrıca tütün ha-

hzaya iyi geliyor.[56] Özellikle de Alzheimer'a.

"Sigara Alzheimer'a yakalanma riskini iki kattan fazla artırır."

"Saçma. Büyükbabam doksan üç yaşında. Baca gibi tütüyor. Hiçbir sorunu da yok. Kuzey Amerika'nın en yaşlı insanı kim? John McMorran isimli bir tütün müptelası, şu an 113 yaşında. Hem ben ne yaptığımın farkındayım. Anneni günde bir paketle sınırlandırıyorum."

"Onun sigara içmesini istemiyorum."

"Bırak da hayattan biraz zevk alsın, Tanrı aşkına. Bırak istediği gibi yesin, içsin, hatta yeniden evlensin."

"Hayır. Alkol ona verdiğim yeni ilaçlarla iyi etkileşim yapmıyor. Nikotin de öyle."

---

[56] NXB şunu unutmamalı: Kendisi nikotin üzerinde yaptığımız çift kör, plasebo kontrollü iki çalışmamıza katılmak için gönüllü oldu. Bu çalışmaya göre, elli sözcükten oluşan bir listeyi okumadan hemen önce bir adet sigara içilmesi on dakika ve kırk beş dakika geçtikten sonra sözcükleri hatırlama oranını arttırıyor. Yüksek oranda nikotin içeren markalar düşük oranda içerenlerden daha iyi sonuç veriyor. Sigara içilmemesi için pek çok neden sayılabilir, ancak hafıza zayıflığı veya kaybı bu nedenlerden biri değildir. Nikotinin gerçeklerin ve olayların hatırlanmasını kolaylaştırıp geliştirdiğini laboratuvar ortamında kanıtlamış bulunmaktayım.

Alkol ve hafıza ilişkisine gelince, çalışmalarım NXB gibi alkoliklerin sarhoşken sakladıkları şeyleri ayıkken bulmakta zorlandıklarını gösteriyor; bu tür insanlar tekrar içtiklerinde hafıza işlevlerini daha kolay yerine getiriyorlar. Bkz. 'Understanding the Rise of Memory Loss: Two Factors that Explain It and Ten that Don't', *Scientific Canadian*, 83, sy. 104-17.

Sigara ve Alzheimer etkileşimiyle ilgili olarak şunu söyleyebilirim ki NXB'nin ne söylediği konusunda tek bir fikri bile yok. [Dr. Vorta'nın Notu]

içelim, neşemizi bulalım, melankoliye boğulalım," dedi Stella kadehini İskoç usulü kaldırırken. Şimdiden çakırkeyif olmuş gibiydi. "*Slàinte mhath!*"

"Buyur işte," dedi Norval. "Annene karşı gelemezsin."

"Beni duydun," dedi Noel.

"Buradaki insanların nesi var böyle? Zevk polisleri etrafımı sarmış. Sam aşırı titiz bir vejetaryen, JJ homeopatik bir e-şarlatan, sen ise... Gözü bilimden başka şey görmeyen bir gerçeklik yanlısı. '...Akıl nasıl da bekler, çalmak için Sevinç'in büyüsünü...'[57] Bugünün toplumunun sorunu ne, Tanrı aşkına?"

Noel saatine baktı. Bunun bir söylevin girizgâhı olduğunu biliyordu. "Bak Norval, aşağı inmem lazım..."

"Günümüzün sağlık fanatikleri, beslenmeyle ilgili çığırtkanlık yapanlar, sözde yaşam tarzı uzmanları... Bunlar eskiden Kilise'nin yaptığı gibi insanların hayatlarını yönetmeye çalışıyor. Sürekli Büyük Perhiz'deki* gibi yaşamamızı istiyorlar. Dikkatli tüketim yerine dikkatli nefis terbiyesi yapmamızı istiyorlar. Hayat o kadar zevkliyse birkaç çalışma yapıp yanlış olan özelliklerini bulalım. Herkese bizim söylediklerimizi yiyip içmeleri durumunda 'iyi bir hayat' süreceklerini, sonsuza dek yaşayacaklarını, ebediyen güzel kalacaklarını, kusursuz ahlaklı kişiler olacaklarını söyleyelim o zaman. Ayrıca tütün ya da alkol içenler, hamburger ya

---

[57] Byron, *Don Juan*, Kanto II, 203. [Dr. Vorta'nın Notu]

* Hıristiyanlıkta Paskalya'dan önceki kırk gün boyunca yapılan perhiz. (ç.n.)

da kızarmış sogan halkası yiyenler aforoz edilecek, istenmeyen, temas edilmemesi gereken kişiler olarak reddedilecek."

Norval yavaş yavaş konuşuyor, bunun önceden hazırladığı bir konuşma değilmiş gibi algılanmasını istiyordu. Eski bir numarasıydı bu onun.

"Tamam, Norval... Seni gayet iyi anladım. Şimdi izninle..."

"Dünya *korkuyor*. Endişeliler, sümsükler, suçluluk duygusunda boğulanlar, evhamlılar, meraklılar... En kötüsü de ebeveynler. 'Kola kutusunu açarken kaskını tak, Bobby.' İçki dolabı nerede demiştin?"

"Az önce söylediğim gibi senin..."

"Herkesi korkut ki bolca tüketsinler. Kurumların yeni düsturu bu. Özellikle de ilaç şirketlerinin. Onlar gerçek birer korku fabrikası, birer felaket tellalı, ama reçetelere ayın ilacını yazarak randevu listelerini her geçen gün daha fazla hastayla dolduran doktorları da unutmamak gerek elbette. Bütün bu saçmalıklara ihtiyacımız var mı? Yılda on beş bin yeni ilaç piyasaya sürülüyor. O ilaçlara yetecek hastalık yok henüz yeryüzünde. Bu durumda ilaç şirketleri ne yapıyor? Daha fazla, daha yeni hastalıklar yaratmaları için psikiyatristlerle anlaşıyorlar. Oliver Wendell Holmes'un ne dediğini hatırlıyor musun? Burada mısın Noel?"

"Ne hakkında söylediklerini kastediyorsun? O kadar çok şey söylemiş ki."

"Neden bahsediyoruz biz? İlaçlar hakkında söylediğini tabii ki."

Noel bezginlikle iç çekti. "Dünyadaki tüm ilaçlar denize atılsaydı, insanlık için iyi, balıklar için kötü olurdu."

"Aynen öyle."

"İyi de, adam bunu 19. yüzyılda söyledi."

"Uzun yaşamın sırrı kendilerine sorulduğunda yaşlı —*gerçekten* yaşlı— insanlar ne der, biliyor musun?"

"Evet, hatırlarsan ben söylemiştim onu sana."

"Doktorlardan uzak dur, asla ilaç alma! İstisnasız hepsi bunu söyler."

"Ama annemin durumunda..."

"Fransız Devrimi," diye araya girdi Bayan Burun, ama cümlenin gerisini getirmeyerek o iki sözcüğü havada bıraktı.

Ortama bir süre garip bir sessizlik hâkim oldu. Noel nefesini tuttu. Bayan Burun sigarasından uzun bir nefes çekti.

"Fransız Devrimi demiştin Stella," dedi Norval.

"Norval, lütfen onu rahat bırak..."

"Sağlık felsefesinde değişiklikler oldu," diye yanıtladı Bayan Burun elindeki izmariti kadehinin içine atıp sıvıyla temas eden ateşin cızlamasını izlerken.

"Gerçekten mi? Ne tür değişiklikler?"

Stella'nın yüzünden bir tereddüt bulutu geçti. *Bu söylediğim konuyla alakalı mı? Yoksa konuyu değiştirmiş miydik? En son ne konuşuyorduk? Sağlıklılık mecburiyeti mi, aşırı ilaç kullanımı mı?* "Yok bir şey," dedi. "Sanırım ben... Ben konudan uzaklaştım... Tamamen farklı bir

şeyden bahsediyoruz..."

"Sağlık felsefesinden bahsediyorduk. Fransız Devrimi'nde ne oldu?"

"Norval," dedi Noel neredeyse hırlayarak. "Bence artık..."

"Değişiklikler," diye mırıldandı Stella. "Düzgün beslenme ve yaşam biçiminin insanları itaatkâr ve uyumlu hale getirmenin en iyi yolları olduğu fikrine dayanan değişiklikler... O zamanlar Almanya'da tüccarlar ve soylular da aynı düşünceye sahipti. Her şeyin sorunsuz gitmesinin, insanlar arasında hoşnutsuzluk doğmasını ya da değişikliği önlemenin en iyi yolunun işçilerin sağlıklı ve zinde kalmasını sağlamak olduğunu düşünüyorlardı."

"Geminin gitmesini sağlamak için kürek mahkumlarını beslemek gibi yani," dedi Norval.

"Hatta 'tıp polisi' ve 'sağlık polisi' gibi ifadeler kullanırlardı. Sonra elbette öjenik hareketi başladı, sadece 'üstün' olan insanların üremesi gerektiği düşüncesi yani."

"Fena fikir değil hani..."

"Böylece daha önceleri kaçınılmaz olduğu, talihsizlik olduğu düşünülen sağlıksızlık kötü alışkanlıkların ya da kötü yaşam biçimlerinin sonucu olarak görülmeye başlandı. Bu noktadan hareketle de yeni bir kuram ortaya çıktı; üreme ve yaşam biçimlerinin kontrol edilmesinin devletin yasal görevi olduğu kuramı."

"Üçüncü Reich felsefesi," dedi Norval.

"Evet," dedi Stella.

Norval uzanıp Stella ile kadeh tokuşturdu. "Kötü alışkanlıklara *ihtiyacımız var*, Noel. Tanrı aşkına! Riskli yaşam biçimlerine, tehlikeli yaşam tarzlarına ihtiyacımız var. Neden biliyor musun? Nüfusun büyük bir kesimi emekliye ayrılınca devlet, vücutlarındaki demir seviyesini yükseltip spor salonlarında zaman öldürmekten başka bir şey yapmayan o insanlara sırf aylaklık etsinler diye para veremeyecek artık. Yakında sokaklarda dolaşan yüzlerce minibüs olacak; yürüyüş yapanları toplayıp evlerine götürecek minibüsler. Çünkü o insanların vücudu çok zinde olacak, ama nerede yaşadıklarını hatırlamıyor olacaklar. Yani sağlık fanatikleri her şeyi tersine döndürdü. Tütün ve alkol kullananlara hayatlarının bilmem kaç yılını kendilerini hiç düşünmeden kesip attıkları için teşekkür edilmeli, saygı gösterilmeli. McDonald's'ta tıkınanlar, gün boyu televizyon karşısında yağ bidonuna benzeyen kıçlarının üzerinde oturup bira içenler nalları erken dikecekleri için aziz mertebesine yükseltilmeli."

Stella derinden bir kahkaha attı, Noel uzun zamandır annesinin öyle güldüğünü görmemişti. "Annem de öyle düşünürdü," dedi Stella. "Kitapta yazılı bütün kötü alışkanlıklara sahipti ve doktorlarına onları şeytanın kovalamasını söylerdi."

Noel şimdi gülümsüyordu. Annesindeki yeni gelişmeden —ve bu etkiyi yaratan son ilaçtan— çok memnundu. "Pekâlâ, anne," dedi. "Pes ediyorum. Sigaradan ve alkolden zevk alıyorsan devam et." Haberi JJ'ye vermek için sabırsızlanıyordu. Bu kesinlikle A-1001'in etkisi olmalıydı. Aşağı inip daha fazla yapmalıydı o şeyden. "Laboratuvarda yapmam gereken

işler, üzerinde çalışmak istediğim birkaç fikir var. Siz ikiniz böylece takılırsınız, değil mi? İhtiyacınız olan her şey var mı burada?"

Norval başını salladı, sonra bodrum kat kapısının kapanmasını bekledi. "Sigaranı yakmama izin ver, Stella."

Stella ağzında sigarayla kibrite eğilirken Norval onun derin göğüs çatalını ve siyah dantel sutyenini gördü. Kadın doğrulunca da onun geriye doğru taranmış, aralarında aklar bulunan saçlarını, asil yüzünü ve zarif bedenini inceledi. Catherine Deneuve'den çok Lauren Hutton'a benzediğini düşündü. Hemen hemen aynı yaştaydılar. Bir dilin üzerinde yolunu kolayca bulabileceği o tahrik edici göğüs çatalı ve o tatlı İskoç aksanı...

"Acaba üzerinde çalıştığım projemde tamamen sanatsal amaçlarla bana yardımcı olup olmayacağını merak ediyorum, Stella."

21
Stella'nın Günlüğü (II)

20 Nisan 2002

Küçük kahverengi tilki tembel köpeğin üzerinden atlıyor. Küçük kahverengi tilki tembel köpeğin üzerinden atlıyor. Kargalar kuvars taşından sfenkslerime konmaya bayılıyor.

Evet, bu daha iyi. Parmaklarım daha iyi, zihnim daha iyi. Tam olarak bulunduğum yerde değilim henüz, ama en azından cümleleri bitirebiliyorum. Ayrıca bu sabah kahvaltıda ne yediğimi de hatırlıyorum.

Demokles'in kılıcı düştüyse de ıskaladı.

21 Nisan

Bugün bir şey daha hatırladım. Noel yatağa girdiğimde uzun yıllar önce ona yaptığım gibi bana bir şeyler okumaya başlamadan önce duaya benzer bir şeyler mırıldanıyor. Bu beni bazen gözyaşlarına boğuyor. Ama ne kadar uğraşırsam uğraşayım ne söylediğini hatırlayamıyordum. Bugüne kadar: 'Sana bu satırları okuyacağım anne, unutulmuş anıların hatırına.'

24 Nisan

Sonunda Noel'in en iyi arkadaşı olan Norval Blaquière adlı Fransız ile tanıştım. Öğrencilerimin 'yakıyor' de-

dışı tuhaf biri. Bir gün bu kelimeyi kullanacağımı hiç düşünmezdim. Çok yakışıklı (tıpkı bir Burun'a benziyor!) ve elbiseleri -görünüşe bakılırsa terzi elinden çıkma ısmarlama elbiseleri- çok şık: Gri metal düğmeleri olan fildişi renkli ipek gömlek, koyu yeşil deri ceket, grogren kumaşından siyah yün pantolon... Ama hepsi âdeta bir aristokratın dara düşüp ucuza sattığı kıyafetleri gibi hafifçe yıpranmış ve eprimiş.

Her türlü zevk ve entelektüellik anlamında züppece bir üstünlük havasını ve o soğuk, keskin (savaş baltasını daima el altında tutan) tavrı korusa da, bazen çok çekici olabiliyor. Beni çok güldürüyor; hatta JJ'den bile çok eğlendiriyor. En garibi de şu: Bana sürekli delici bakışlar yönelttiği dikkate alınırsa, neredeyse benden etkilendiğini, o anda benimle 'seviştiğini' düşünüyorum. (Eski anlamda tabii.)Bu hayal gücümün bir ürünü mü, yoksa olmasını umduğum şey mi? Birisinin ilgisini yeniden çekebilmek için çabalayan, solmuş bir güzellik örneği miyim yoksa? Ama bir şey daha hissettim. (Kadınlık içgüdülerim diğer pek çok şey gibi beni yanıltmıyorsa tabii.)

25 Nisan

Kocam öldükten sonra erkeklerle ilişkim de birkaç mutsuz cilveleşme haricinde bitmiş gibi oldu. Hiçbir zaman

etkileyim tutmadı o adamlarla. Belki de geçmişim nedeniyle öyle oldu. Bu açıdan hep Shelley'nin adını hatırlayamadığım ilk karısını düşünmüşümdür. Kadın kendini nehre atmış, kocasını da 'anıların pençesine bir av' olarak geride bırakmıştı. Yıllarca ben de böyle hissettim ki, bu da erkeklerle iletişimimi etkilemiş olmalı. Yanılıyor olabilirim. Her halükarda evimi geçindirmek ve oğlumu büyütmek konusunda yeterince dert taşıyordum ve öyle bir ortamda en son ihtiyaç duyduğum şey romantik karmaşaydı! Öğretmenlik ve Noel (aslında ters sırayla) benim tutkularım oldu. Noel yanımdan taşınıp kendi hayatını yoluna koyunca ben de tekrar erkekleri ve ilişkileri düşünmeye başladım. Tarih bölümündeki (adını çıkaramadığım) bir meslektaşımdan çok hoşlanıyordum ve görünüşe bakılırsa o da yakınımda olmaktan haz duyuyordu. Birkaç yıl boyunca bana pek çok kez çıkma teklif etti, ancak her seferinde o ya da bu sebeple teklifini reddettim. Sonra tam fikrimi değiştirmiştim ve ben ona çıkma teklif edecektim ki, hafızamı kaybetmeye başladım!

Harriet Westbrook. (Teşekkürler Noel.)

26 Nisan

Nereden başlayacağımı bilemiyorum. Böyle şeylerin benden çoktan geçtiğini düşünürdüm. Norval... Şu oğlumun arkadaşı olan... Alçakgönüllülüğüm cümle-

mı bitirmemi engelliyor. Ama şunu söyleyebilirim ki haklıymışım; Norval benden etkilenmiş. Mucizelerin sonu yok! Bir çeşit 'sanat projesi' imiş onunki. İtiraf etmeliyim ki, ayrıntılarını (alkolün verdiği esriklik nedeniyle, başka bir şeyden değil) tam hatırlamıyorum. Hatta şaka mı yapıyordu, ciddi miydi, onu da bilmiyorum. Ama zaten kimin umurunda? Harikaydı. Ve de şaşırtıcı. Şüpheler, engellemeler, korkular tamamen kaybolmuştu ve ilk kez zamanda geriye, karanlığa doğru yolculuk yapmadım; şimdide, aydınlıkta kaldım.

Biliyorum, tekrarı olmayacak, ama belki en iyisi budur. Her ne kadar doğrudan söylemediyse de Norval'ın gönlü başkasında ve bunu söyleyememesinden anlayabiliyorum.

Meseleden Noel'e söz etmenin iyi bir fikir olmadığı konusunda uzlaştık. En azından şimdilik.

27 Nisan

Dünle ilgili son bir şey: Sabah yavaş yavaş kendime gelirken Norval'a neden daha genç, daha güzel bir 'S' değil de beni seçtiğini sordum. Samira gibi mesela. 'Tango iki kişiyle yapılır,' dedi hiç eveleyip gevelemeden ve sahte methiyeler düzmeden. 'Ben ona ilgi duyarken o bana ilgi duymuyordu, o duyarken de ben farklı yerdeydim,' dedi. 'Sen neden ona ilgi duymuyorsun artık?' diye sordum. 'Seni ilgilen-

[illegible] sında kalmış sözcüklerle ve ekledi: 'Bunu saygısızlık olarak alma.' Başımı salladım, belirsizlikler birden yok oldu. Yanıtı biliyordum. Sebep Noel idi.

28 Nisan 2002, Pazar

Bugünün hangi gün olduğunu biliyorum. Hangi yılda olduğumuzu da. Bütün hafta boyunca biliyordum bunları. Tam olarak düzelmedim, ama çok yakınım. (Norval'ın dediği gibi, iyi biten her şey iyidir. Haklı olduğunu umalım.) Pazartesi günü bir nörofarmakolog ya da nöropatologla görüşeceğim. (Adını unuttum, ama zaten sadece bir kez duyduğum bir isim!) Kadın Noel'in benim için hazırladıklarına benzer ya da onunkilerle aynı beyin işlevlerini hedefleyen Alzheimer bileşikleri üzerinde çalışıyormuş. Umarım bu çabalar hem benim için hem de dünya için olumlu gelişmeler yaratır. Acaba öğretmenliğe dönebilecek miyim? İskoçya'ya bir kez daha gidebilecek miyim? Onca test ve tedaviden sonra hâlâ yaşıyor olduğuma bakacak olursak...

Bu akşam Norval geldi. Elinde bir buket çiçek vardı ve el altından, gizlice değil (hem de Noel'in gözünün önünde) sahici bir şekilde bana verdi çiçekleri! 'Stella, bunlar senin için,' dedi.

'Ne güzel çiçekler!' dedim. 'Sarı güller... Bir anlamı vardı bunların,

değil mi Noel? Arkadaşlık mıydı?'

Noel çiçeklere kaşlarını çatarak baktı. 'Sarı kıskançlığı simgeler,' diye yanıtladı. 'Ya da suçluluğu, ihaneti, bastırılmış tutkuları...'

'Sarı güller,' dedi Norval, 'Çiçekçide kırmızısını bulamadığım anlamına geliyor.'

1 Mayıs

Zihnim gayet açık, belirsiz çok çok az şey var. Bu bir mucize mi? Acaba hiç Alzheimer olmadım mı? JJ bana Noel'in muazzam bir nörofarmakolog olma yolunda hızla ilerlediğini söylüyor. Yoksa her şeyin gerisinde Émile mi var? Noel'in son karışımı harikalar yaratmış gibi görünüyor. Ama bazı yan etkileri de var, inanılmaz yan etkiler! Bir ara kendimi tavana yakın bir yerde süzülüyormuş, tepeden kendi vücuduma bakıyormuşum gibi, tıpkı dünyayla bağlarını koparmış bir ruh gibi hissettim! Belki de ölüme yaklaştım, bu da provasıydı.

11 Mayıs

Noel bence Samira'ya âşık ve bunu anlamam için Norval'ın bir şey söylemesine gerek yok. Her ne kadar o meseleden uzak durmam gerekse de elimden geldiğince onları bir araya getirmeye çalışacağım.

14 Mayıs

Umarım dırdır etmiyor, evhamlı bir ihtiyar gibi davranmıyorumdur, ama

son birkaç haftadır Noel'e sağlığını sorup duruyorum. (Yoksa onu rahatsız mı ediyorum?) Sadece biraz kilo verdiğini söylüyor, ama bana durumu pek de iyi değilmiş gibi geliyor. Norval'dan bu konuyu onunla konuşmasını istedim.

15 Mayıs

Garip bir tesadüf. Birkaç gün önce şu bilgi yarışmasına (Noel'in nefret ettiği, benimse gizliden gizliye katılmak istediğim yarışmaya) katılmaya çalışmaktan bahsetmiştik. Bugün öğleden sonra JJ ile *The Honeymooners* dizisinin bir bölümünü seyrediyorduk. Dizide Ralph 99.000 dolar ödüllü *Yanıt* adlı bir programa katılıyor, kendisine Popüler Şarkılar kategorisini seçiyordu. Çılgınlar gibi gülüyorduk, ama itiraf etmeliyim ki bu kategoride çok kapsamlı bilgisi olan Ralph'in daha ilk soruda '*Swanee River*'in bestecisini bilememesini üzücü buldum. Aptalca olduğunu biliyorum, ama Norval'ın yarışmasını izleyecek olmak beni çok heyecanlandırıyor. İki gün kaldı! Umarım bir aksilik olmaz.

22
Noel'in Günlüğü III
(Binbir Gece Kâbusları)

17 Mayıs

Alkış panosunun ışığı yanıp sönmeye başlayınca bir avuç insan komuta uyarak alkış kopardı. Bu insanların arasında bir tarafta sevinçten kendini kaybetmiş gibi görünen JJ, diğer tarafta da yazı panosuyla Memorex CD-R'ını aynı anda dizinin üstünde tutmak için debelenen hayalet yazar vardı. Annem ve Samira bir yandan el çırparken bir yandan da gülümsüyordu; bense heyecandan donakalmıştım, ama her kelimeyi anlıyordum. Yani neredeyse her kelimeyi...

'CBC4 ekranlarında Memorex'in katkılarıyla yayımlanan Dilimin Ucunda *programına hoş geldiniz! Ve şimdi karşınızda Jack Lafontaine!'*

Jack Lafontaine stüdyonun girişinden fırlayarak koşar adımlarla seyircilerin oturduğu koltukların arasından geçip aşağı inmeye başladı; 'çak' yapmak için insanlara elini uzatıyor, ama çoğu kez karşılık alamıyor, yine de kendisini tanımıyormuş gibi görünen kalabalığa el sallıyordu.

'Kes!' dedi sesi daha ergenlik dönemine girmemiş bir ufaklığınki gibi çıkan kıvırcık saçlı genç yönetmen. 'Hey millet! Bundan daha fazla gürültüye ihtiyacımız var. Bu yüzden alkış panosunun ışığı yandığında lütfen herkes...'

'Coşkuyu sonra katabiliriz,' dedi sesçi burnunu çekerek. Bunu soğuk algınlığından mı, yoksa kokain çekti-

günaen mı yaptığını çıkaramadım.

'Coşkuyu sonra katmak istemiyorum. Bu yüzden eleştiri aldık zaten. Ev yapımı bir video gibi görünürse bu programı ABD'ye nasıl satarız? Seyirci görüntüsüne gelince... Şu köpeği koridordan alabilir miyiz? Evet, o köpeği! Stüdyoda kaç köpek var, Tanrı aşkına? Ne çekiyoruz burada; 101 Dalmaçyalı *mı? Anonstan sonrasını baştan alıyoruz. Üç, iki, bir...'*

Jack yeniden koşarak koridordan aşağıya indi. Siyah, rüzgâr geçirmez bir peruk takmış, kendisine penguen havası veren dar bir smokin giymişti. Derme çatma sahneye ulaşabilmek için merdivenlerden âdeta uçarak indi. Alkışlar sadece birazcık artmıştı.

'Bu sıcak karşılama için teşekkür ederim, hanımlar beyler. Dilimin Ucunda'*ya hoş geldiniz! Durun, biraz soluklanayım. Evet, bu akşamki konumuz... Şiir! Yetmiş yedinci programımız ve şu ana kadar hiç kimse zirveye ulaşamadı. Umarım iki yedinin yan yana geldiği bu program birisi için şans getirir! Sözü daha fazla uzatmadan... Elli bin dolar için burada bulunan yeni yarışmacılarımızla tanışalım!'*

'ALKIŞ' *işareti.*

'Bu akşamki sorularımız, Quebec Üniversitesi'nden saygıdeğer nörolog Dr. Émile Vorta tarafından hazırlandı. Kendisi aynı zamanda şairdir ve bu akşam hakemlik de yapacak. Teşekkürler Dr. Vorta. Sizi burada konuk etmek büyük bir onur. Evet sayın yarışmacılarımız! Heyecana hazır mısınız? Düşünce çarklarınızı çalıştırsanız iyi olur, çünkü en hızlı yanıtlayanın bu akşamki yarışmacımız olacağı soru geliyor. Önünüzdeki butonları kullanarak ekrandaki şiirleri yayınlan-

dıkları yıla göre kronolojik sıraya koymanızı istiyorum:

(1) Anılar Diyarında – Lord Tennyson

(2) Hatırla – Christina Rossetti

(3) Delilik en kutsal duygudur – Emily Dickinson

(4) Hatırlıyorum, Hatırlıyorum – Thomas Hood

(5) Yaşlı Ahmaklar – Philip Larkin

'Süre doldu. Doğru sıralama 4, 2, 1, 3, 5 idi. Bakalım en hızlı kim yanıt vermiş? Sylvie Viau ve Ronald Sheldrake. Sylvie 8.7 saniyede, Ronald ise... 9.3 saniyede! Bravo Ronald, yani Sylvie. Buraya gel lütfen! Hayır, sen değil Ronald.'

Parmağı hâlâ butonlardan birinin üzerinde olan Norval afallamış gibi görünüyordu. JJ sandalyesinde çöküp kaldı. Samira ile annem üzüntüyle birbirine baktı. Garip renkli şekilden dolayı dikkatim dağılmıştı, ama daha ekranı görür görmez soruyu anlamış ve yanıtlamıştım. Söylesem mi? Döndüm ve Samira'nın kulağına fısıldadım.

'Emin misin?' diye sordu. Sonra o da JJ'nin kulağına fısıldadı, ardından JJ eğilip bana baktı, ben de başımla onayladım.

'Tebrikler Sylvie...'

'Bir saniye!' dedi kalabalıktan bir ses. Elbette JJ idi bu. 'Bir yanlışlık var!'

'Kes!' dedi kıvırcık saçlı çocuk.

Dr. Vorta telaşlı bir halde başını referans kitabından kaldırdı. 'Evet, korkarım ki bir yanlışlık var. 1 ve 2'nin yeri değişmiş olmalıydı.'

Emin misiniz Doktor?' diye sordu kıvırcık saçlı çocuk.

'Yanlış mı? Pekâlâ, grafiği değiştirebilir misin, Pierre? Jack, 'Doğru sıralama...' kısmından yeniden alıyoruz. Hazır? 3-2-1...'

'Doğru sıralama 4, 1, 2, 3, 5 idi. Bakalım kim doğru yanıtlamış... Yine iki kişi. Yani iki kişi. En hızlı yanıtlayan... Norval Blaquière! Norval, buraya gel lütfen!'

Bu kez alkış kıyamet gibi koptu, çünkü JJ kontrolden çıkmıştı, delirmiş gibiydi. Norval yüzünde patenti kendisine ait olan bir sırıtışla sahneye yürüdü, sonra da sandalyeye oturup kollarını göğsünde kavuşturdu.

'Bravo. Evet Norval... Alev alev yanan o sandalyede oturmak nasıl bir duygu?'

'Bu sandalye soğuk plastikten, Jack.'

'Güzel! Anlaşılıyor ki, bu akşamki konuğumuz bizi çok zorlayacak! Kendisi tam bir laf ebesi! Pekâlâ. Evet dostum, burada yazar ve öğretmen olduğun yazıyor. Nerede öğretmenlik yapıyorsun?'

'İsmini verip okulu rezil etmek istemiyorum, Jack. Ne de olsa etik sınırlar içinde kabul edilmeyen davranışlar nedeniyle kovulmak üzereyim.'

'Artık başlayalım mı? Kuralları biliyorsun. Sana gittikçe zorlaşan sorular soracağım. İstediğin soruda durup sana teklif ettiğim parayı alarak yarışmadan ayrılabileceğini hatırlatmak isterim. Aksi takdirde soruya yanlış yanıt verirsen buradan elin boş gideceksin. Şimdi derin bir nefes al. Hazır mısın?'

Norval gözlerini devirdi.

'Hadi oynayalım... Dilimin Ucunda*! Elimde tuttuğum bu mühürlü zarflar her hafta hazırlanıp programa*

kadar Laurentian Bank'taki bir kasada tutuluyor. Bu bana şeyi hatırlattı... Bankanın konut kredisi faiz oranlarına mutlaka bir göz atın! Başlayalım mı? İlk sorumuz 100 dolar değerinde: Abecadarius nedir? (a) Birbirini takip eden ilk harfleri alfabeyi oluşturan bir akrostiş; (b) İsim veya ifadeleri harf harf gösterecek şekilde yazılmış bir dize; (c) Bir konunun temel özellikleri ve ilkelerini anlatan kitap; (d) Bir çapkının kalbini kazandığı kişilerin alfabetik listesini yaptığı bir günlük?'

'A.'

'Yüz dolar kazandın bile! Şimdi iki kısımlı bir soru geliyor. Aşağıdaki şiir ne tür bir şiirdir ve ölçüsü nedir? Monitörden takip edebilirsin...'

Lezbiyen bir gelin ve kocası
Davet ettiler bir gay'i odalarına.
Geçirdiler bütün geceyi
Birbirlerini yiyerek
Kimin kime, ne yapacağını bilemeyerek.

'Bu (a) sone; (b) villanelle; (c)...'

'Limerick, yani beş dizeli nükteli şiir.'

'Eee... Doğru cevap. Sorunun ikinci kısmı geliyor. Ölçüsü hangisi? (a) iambic; (b) ionic; (c) trochaic; (d) anapaestic.'

'Anapaestic.'

'Son kararın mı? Emin misin? Bunu duyduğuma sevindim, çünkü beş yüz dolar kazandın! Norval Blaquière'i alkışlayalım!'

'ALKIŞ' işareti.

'Norval... Burada filmlerde aktörlük yaptığın yazıyor...'

'Yarışmaya katılmak için uydurduğum bir yalandı o.'

Jack kahkahalara boğuldu. 'Aramızda kalsın, ama ben de sunuculuğu öyle kaptım! Peki, 1000 dolarlık üçüncü soru. Bu doğru soru değil mi? Evet, soruyorum. Yine iki kısımlı. Lord Byron'a âşık olan, ünlü şairi akşam yemeğinde başka bir kadınla konuşurken görünce kıskançlıktan kadehini ısırarak kıran, şaire kendi saçından bir tutam gönderip karşılığında onunkinden bir tutam isteyen kişi kimdir? Bin dolarlık sorudayız. Bu âşık kimdi ve şairin yanıtı ne oldu?'

'Caroline Lamb. Byron ona başka bir kadının saçını... Aslında kıllarını gönderdi, Oxford Kontesi'nin pubik kıllarını.'

Jack bir an duraladı, sonra gözlerini elindeki kartlardan kaldırarak baktı. 'Birisi bana bir yangın söndürücü getirebilir mi? Çünkü Norval'ın beyni alev aldı! Harika dostum! Peş peşe üç soruyu doğru yanıtladın! Nasıl gidiyor sayın izleyicilerimiz?'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Büyük ödülü kazanırsan parayla ne yapacağını düşündün mü Norval?'

'Evet Jack, düşündüm. Afrika'daki on iki evlatlığıma üniversite eğitimi vermekte kullanacağım parayı.'

'Harika dostum! Belki çocuklarından birini bir gün programımızda görürüz! Pekâlâ. Beş soruluk yıldırım turuna geldi sıra. Devam edebilmek için şimdi soracağım beş sorudan en az üçünü doğru yanıtlamalısın. Hazır mısın? Monitörde gördüğün satırların yazarlarını bana yirmi saniye içinde söyleyebilir misin?"

(1) Arabistan'ın büyüsünden çıldırmıştı,
onun aklını çalmışlardı.

(2) Ah, hatırlatma bana o anıları
geçmişe mutluluk ekiyorlar;
ne kalır ki solmuş çiçeklerden geriye
solup gitmeleri haricinde?
(3) Unutkanlık kendi ülkesini kurdu senin kırmızı
ağzında ve Lethe'nin akışı var öpüşünde.
(4) Uçuştu bir hayal,
Büyük hesap defterinin önünde, gözlerimin önünde.
Zahmetten hiç vazgeçilmese de,
Beyhude seyahat, beyhude!
Şehirden asla ayrılamayan tren,
O görünmeyen, hayalet tren!
5) Çalar saat! Bizi tir tir titreten uğursuz, şeytansı Tanrı,
'Hatırla!' diyor bize sallayarak parmağını.
Norval seyircilere hiç acele etmeden, kimseyi umursamaz bir soğukkanlılıkla baktı. Bana mı bakıyordu? Hayır, Samira'ya bakıyordu.
'Bir: Walter de la Mare. İki: Letitia Elizabeth Landon. Üç: Baudelaire. Dört: May Kendall. Beş: Baudelaire.'
Jack dudağını ısırdı, yavaşça başını salladı. "Mükemmel. Kesinlikle MÜKEMMEL! Beşi de doğru, beş bin dolar! Alkışlarınızı şu ana dek kimsenin varamadığı yere kadar ilerleyen dahimiz Norval Blaquière için alalım!"
'ALKIŞ' *işareti.*
Önce JJ, ardından da Samira ayağa fırlayıp delicesine alkışladı. Bunu benim için de yapıp yapmayacağını düşündüm Samira'nın. Elbette hayır. Neden yapsın ki?
'Pekâlâ... Biraz soluklanmak için burada ara verelim.

Tekrar buluştuğumuzda Norval... Tam on bin dolarlık soruyu yanıtlamaya çalışacak!'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Yetmişli yıllarda Ella Fitzgerald'ın kaydedilmiş sesinin bir şarap kadehini paramparça ettiği o görüntü milyonlarca kişi tarafından görülmüştü, hâlâ da hatırlanmaktadır. Görüntüye eşlik eden 'Canlı mı, Memorex mi?' sloganı tüm dünyada çabucak benimsenmiştir. Bu mükemmeliyet geleneğini sürdürmek amacıyla şimdi de Cep Hafızası CD-R'ı sunuyoruz. Üç inçlik Cep Hafızası, hiçbir kayıt ortamının daha önce gidemediği kadar ileri gidiyor ve...'

'Evet sayın seyirciler... Bu akşam heyecandan, meraktan, endişeden alev alev yanan sandalyemizde Norval Blaquière oturuyor. Yoksa 'soğuk' *sandalyemizde mi demeliydim? Norval şu ana kadar... Beş bin dolar kazandı! Çocuğun var mı dostum?'*

'Hayır.'

'Ama benim sana on bin dolarlık iki aşamalı bir sorum var. Birinci bölüm şöyle: Liebestod *ne anlama gelir? L-i-e-b-e-s-t-o-d. Almanca bir sözcük, değil mi Dr. Vorta? (a) Mutsuz bir aşk sonucunda ölüm; (b) Sevgililerin hayatta ayrı kalmak yerine ölümde kavuşmayı tercih ettikleri karşılıklı aşk; (c) Evliliğin var olmadığı ütopik bir durum; (d) Dorothy Parker'in bir şiiri?'*

'B. Ve ayrıca D.'

'Doğru cevap! Ama henüz bitmedi. İkinci bölüm geliyor: Aşağıdaki Elizabeth dönemi şiirlerinden hangi-

sında...'

'Hero ve Leander. Christopher Marlowe.'

'Eeee... Bitirmemi istemediğinden emin misin? Gerek yok mu? Bunu duyduğum iyi oldu kardeşim, çünkü on bin dolar kazandın!'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Çok heyecanlıyım, eminim ki izleyicilerimiz de çok heyecanlı! Heyecanlı mısınız? Duyamadım? Tamam. Yarışmamızın son aşamasına yaklaşıyoruz. Şimdi alanımızı biraz daraltalım. Hangi edebiyatı tercih ediyorsun: (a) Fransız; (b) Alman; (c) İspanyol; (d) İtalyan; (e) Arap.'

'E.'

'Gerçekten mi? Ciddi misin? Kimse daha önce bunu seçmemişti. Şimdi... Biliyorsun ki, bu noktadan sonra işler birazcık karışacak. Artık çoktan seçmeli soru yok. Hazır mısın?'

'Hayır, jokerlerimden birini kullanmak istiyorum. Arkadaşım Noel Burun'un benim yerime devam etmesini istiyorum. Çünkü hafızam aniden sıfırlandı.'

Stüdyo sessizliğe gömüldü. 'Ama yarışmamızda joker hakkı yok,' dedi Jack aklı karışmış bir ifadeyle. 'Ne dediniz, Dr. Vorta? Kuralları esnetebilir miyiz? Seyircilere mi soralım? Tamam... Siz ne diyorsunuz sayın seyirciler? Karar sizin. Bu değişikliğe onay veriyor musunuz?'

'ALKIŞ' *işareti.*

Jack ellerini gözlerine siper ederek kalabalığa şöylece

bir dakika ve sözde hayranları ellerini sayar.

"Şüphe yok. İzleyici sözünü söyledi. Noel Burun seyircilerin arasında mı? Pekâlâ... Tekrar buluştuğumuzda final turunda Norval'ın takım arkadaşıyla yarışacağız! Ne? Anlamadım? Süremiz mi doldu? Hanımlar beyler! Maalesef Dilimin Ucunda *yarışmasında devam edecek olan bu heyecan fırtınasının finali için önümüzdeki haftayı beklemeniz gerekecek!'*

'ALKIŞ' *işareti.*

'On beş dakika ara,' dedi kıvırcık saçlı çocuk. 'Sonra şu işi bitirelim.'

Kıvırcık saçlı çocuk önümde dikiliyor, gülümseyerek yanıt bekliyordu. Ekşi bir ter kokusu yayılıyordu bedeninden ve sesinin neredeyse hiçbir rengi, tonlaması yoktu.

Ağzım kupkuru, sesim paslıydı. 'Yapamam,' dedim televizyona çıkma fikriyle dehşete düşerek. 'Benim sorunlarım var. Sahne korkusu.'

"Deneyemez misin Noel?" diye sordu Samira. Sesi kadifemsiydi; bir meleğin sesiydi sanki. "Annen için? Benim için? Bunu yaparsan seninle gurur duyarım."

Dişlerimin birbirine sürtündüğünün, alt dudağımı ısırdığımın ve başparmağımın kenarını kanayana kadar tırmaladığımın farkındaydım. Anneme baktım. Bana gülümsüyordu. Daha önce benden hiçbir şey istememişti ve şimdi de istemiyordu. 'Sorun değil Noel,' dedi yumuşacık, güven veren bir sesle. 'Seni anlıyorum.'

voltaj yükselmesi gibi bir akım salonlardaki ışıkların titremesine neden oldu, sonra kendimi kuliste, hepsi renksiz birer çıkmaz sokak olan klostrofobik koridorlarda buldum.

'Memorex'in katkılarıyla yayınlanan Dilimin Ucunda*'ya hoş geldiniz! Artık yepyeni bir sponsorumuz daha var: Maxwell House kahveleri! Yüzde yüz saf Arabica kahvesi. Ve mamulü hiç açılmamış gibi muhafaza eden teneke kutularda. Devam edin Dr. Volta.'*

'Vorta.'

'Devam edin Dr. Vorta!'

"Bazı araştırmacılara göre Maxwell House kahvesi ismini Joel Cheek'in karışımını 1892 yılında Maxwell House kahvesine dönüştürdüğü Nashville, Tennessee'deki Maxwell House Hotel'den almaktadır. Söylentiye göre Başkan Teddy Roosevelt 1907 yılında Nashville'e gerçekleştirdiği ziyarette Maxwell House kahvesinin 'son damlasına kadar mükemmel' olduğunu söylemiştir. Yüz yıl sonra bile bu bildik slogan markanın müşterilerine verdiği en büyük söz olarak kalmıştır: Son damlasına kadar mükemmel!*"*

'Teşekkürler Dr. Volta. Umarım izleyicilerimiz o koyu İsviçre aksanı arasından söylediklerinizi seçebilmiştir! Geçen haftaki programın sonunda Montreal'den yarışmamıza katılan otuz üç yaşındaki bekâr Norval Blaquière toplam on bin dolar kazanmış ve sonra soru alanını şeyle... Arap edebiyatıyla sınırlandırmıştı! Bu kararın ardından da meşaleyi en iyi arkadaşına devretmişti. Şimdi Norval'ın devrettiği meşaleyi taşı-

yarı arkadaşını huzurunuza davet ediyorum. Noel Burun'u alkışlarla buraya alıyoruz!'

'ALKIŞ' işareti.

'Programımıza hoş geldin Noel. En iyi dostuna yardım eli uzatmanla ilgili neler söyleyeceksin? Kazanma ihtimalin olan büyük para seni heyecanlandırıyor mu? Eeee... Noel?'

İçim birbirine geçmiş, kemiklerim erimişti. Söylenenleri duyamıyormuş gibi elimle kulağımı tuttum.

'Heyecanlı mısın diye sordum. Noel? Burada keselim mi Pierre?'

'Kurguda hallederiz. Devam et...'

'Bildiğin gibi ya elli bin dolarlık büyük ödüle yürüyeceksin ya da tek bir yanlış cevapla sıfır çekeceksin. Sıfır da Arapça bir kelime, değil mi Dr. Volta? Evet mi? Ne yapmak istiyorsun Noel? Tamam mı, devam mı?'

Kafamın içinde kenarları tüylü, patlıcan moru boncuklar merkezkaç kuvvetinin etkisiyle kum fırtınasına yakalanmış gibi dönüp duruyor, devasa bir hayali makaraya sarılıyordu. Gözlerimi yumdum, başımın hafifçe ileri geri sallanmasına izin verdim, beynimin yavaşlayıp sebze olmanın eşiğine gelmesine ses çıkarmadım.

'Noel? Ne yapmak istiyorsun diye sormuştum? İyi misin? Beni duyuyor musun?'

Ses küçücüktü, sanki başka birinin walkman'ından duyulan ses gibiydi.

'Hayır, ben... Ben devam etmek istiyorum, Bay Lafontaine.'

Sesim titriyordu ya da en azından benim kulağıma öyle gelmişti.

'Mükemmel. Arap edebiyatı alanında hazırlanmış üç mühürlü sorunun ilki için hazırız. Dünyaca ünlü nörolog Dr. Émile Volta bu hafta insanın beynini siken... Hay aksi!'

'Kes!' dedi kıvırcık saçlı çocuk. '"Dünyaca ünlü..." kısmından yeniden al. '

'Dünyaca ünlü nörolog Dr. Émile Volta bu hafta insanın beynini zorlayan sorular hazırladığını söyledi. Bakalım önümüzdeki dakikalarda Noel'in beyni zorlanacak mı? Hazır mısınız, beyefendi?'

Başımı salladım, yüzümü kağıt mendille sildim. Kameraların beni çekmediği bir ara JJ'nin verdiği misket limonlu betel ağacı yaprağını çiğnemiştim. Şimdi sesler kulağımda daha da büyümüştü ve artık dünyayı kulaklıklardan duyuyordum.

'Tamam! Yirmi beş bin dolarlık ilk soru geliyor! 11. yüzyılda yaşamış olan İranlı şair ve astronom Ömer Hayyam'ın en çok bilinen eseri Rubailer *adı verilen, toplam bin bir adet nükteli dörtlükten oluşan koleksiyondur. Yirmi beş bin dolar için bu bin bir dörtlükten yetmiş dördüncüsünü bize okuyabilir misin?'*

Ben gözlerimi sımsıkı yumup hafızamın derinliklerini altüst ederken seyircilerin arasında bir mırıldanma oldu. Annemin yüzünü gördüm, sonra da sesini duydum... Her nasılsa şimdi çok daha gençti...

'Beni duyuyor musun, Noel? Soruyu tekrarlamamı ister misin?'

"Dün, bugünün Çılgınlığını hazırladı; / Yarının Sessizliğini, Zaferini veya Umutsuzluğunu: / İçelim! Ne nereden geldiğimizi biliriz ne de neden geldiğimizi: / İçelim! Ne neden gittiğimizi biliriz ne de nereye gittiğimizi.'

Jack elindeki karta dikkatle baktı, başını kaldırdı, sonra büyük bir hayal kırıklığıyla, 'Noel...' dedi. "Üzgünüm, ama... Ben çok yavaş okurum. Kartımdaki sözcükleri okumayı ancak tamamladım ve söylemeliyim ki... Sen yanılllll-madın! Kesinlikle doğru cevap! Bunu nasıl buldunuz, sayın seyirciler? İnsanoğlu böylesi bir heyecan fırtınasına dayanabilir mi?'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Pekâlâ. Yukarıya doğru tırmanıyoruz. Otuz beş bin dolarlık ikinci soru. Binbir Gece Masalları*'nda 'Haşhaş Yutanın Öyküsü' adlı bir hikaye var ve hikayedeki adam kendini biraz teşhir ediyor. Otuz beş bin dolar için ilgili kısmı bize söyleyebilir misin?'*

Tekrar gözlerimi yumdum. Bu seferki kolaydı. Daha dün gece JJ bana göstermişti bunu. 'Birbirlerine çıplak ve havaya olabildiğince dikilmiş, âdeta bir eşeğin ya da bir filinki kadar müthiş görünen aletini gösteriyor ve içi soğuk suyla dolu kovalarla onu ıslatıyorlardı.'

Jack Lafontaine yine önce elindeki karta baktı, sonra seyircilere, sonunda da yan tarafta oturan Dr. Vorta'ya baktı. 'Eşeğinkini bilemem, ama Noel'de fil hafızası olduğu kesin!'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Mükemmel! Tanrım! Davul seslerini duyuyor musunuz? Bunun tek bir anlamı var: Son soru. Noel de

Şehrazat gibi bir kez daha idamdan kurtulabilecek mi? Doğru söyleyebildim mi, Doktor? Kendini nasıl hissediyorsun, Noel?'

'Doğrusunu söylemek gerekirse heyecanlıyım, Bay Lafontaine. Ama sesinizin renkleri çok rahatlatıcı; yumuşacık ve tıpkı potasyum gibi gümüşümsü beyaz renkteler.'

'Öyle mi? Bu güzel sözlerin için teşekkürler Noel, çok naziksin. Yüzüm kızardı mı? Umarım yapımcımız bizi dinliyordur. Bunu duydun mu? Sesimin gümüşümsü beyaz renklerini seviyormuş! Neyse, bu kadar yeter. Evde bu gerilimi hissedebiliyor musun bilmiyorum, ama stüdyodaki gerilimi şu an bıçakla kesebilirsiniz. Ya da palayla! Şimdi dananın kuyruğunun kopacağı ana geldik. Hazır mısın, Noel? Sorumuz yine Binbir Gece'den, *'Harun Reşit ve Yel' adlı masalda bir yolcuya çok garip bir ilaç tavsiye edilir. Elli bin dolar için bize bu ilacın içindekileri söylemen gerekiyor.'*

Bu hiçbir şey çağrıştırmıyordu, hem de hiçbir şey. Dinlemediğim bir sırada JJ bana o kısmı göstermiş miydi acaba? Annem o hikâyeyi bana hiç okumuş muydu? Aklıma hiçbir şey gelmiyordu.

"Noel? Bizimle misin? Zaman tükeniyor..."

Odaklanmaya çalıştım, ama neye? Beynimin gittikçe daha fazla ısındığını, alfa dalgalarımın birbirlerine çarpıp durduğunu, kafamın içindeki arama motorunun kısa devre yapmak üzere olduğunu hissedebiliyordum. Aşağıya baktım. Hareket eden bir şey dikkatimi çekmişti: Titremekte olan ellerim. Onları sıkmak için bile bir araya getiremedim. JJ'nin bileğime takılı

olan köpek vericisini ilk kez fark ettim. Yanıt orada mıydı acaba? Norval bana sinyal gönderiyor olabilir miydi? Aletin ekranına göz attım. Boştu.

'On saniye içinde bir yanıt vermen lazım, yoksa elin boş gideceksin, dostum. İşin ucunda elli bin dolar var.'

Elimi gözlerime siper ederek kalabalığa baktım. Hiçbir şey göremiyordum! Duyduğum ses... Siyah-beyaz bir ses...

"Noel, korkarım ki süren neredeyse..."

Gözlerimi kalabalıktan alıp sunucuya baktım, ama bir fotoğraf makinesinin krem sürülmüş vizöründen bakmak gibiydi bu. O ses... Dr. Vorta mı? Geriye doğru mu sayıyor?

"... acht, sieben, sechs..."

Tekrar izleyicilere döndüm ve bu kez bulanık da olsa annemi gördüm. Ağlıyor gibiydi. Tıpkı babam öldüğünde ağladığı gibi. Gözleri kapalıydı ve uğur getirsin diye parmaklarını bağlamıştı.

Onu hayal kırıklığına uğratamam!

'...drei, zwei...'

İzleyicilerden biri sahneye doğru yürüyordu... Heliodora Locke!

Sözcükler önce havayı doldurdu, sonra dudaklarımdan dökülmekte olduklarını fark ettim: 'Üç ölçü rüzgar soluğu, üç ölçü gün ışığı, üç ölçü ay ışığı, üç ölçü de fener ışığı al...'

'Devam et.'

'Bunları dikkatle dipsiz bir havanda birbirine katarak döv; sonra üç ay açık havada bırak! Bu durumda karı-

şımı yine üç ay süreyle dövmen, sonra da dibi delik bir çanağa dökmen gerek.'

Dr. Vorta elindeki karta baktı. Başını olumlu anlamda mı sallıyordu, olumsuz anlamda mı?

'Yusuf İslam'ın eski adı nedir?'

'Ne?'

Yanlış duymuş olmalıydım; bunun Arap edebiyatıyla bir alakası yoktu. Yanıtım doğru muydu, yoksa yanlış mı? Parayı kazandım mı, kazanamadım mı?

'Yusuf İslam'ın eski adı nedir?'

Beynim ortadan ikiye bölünmek üzereydi, ağzımda tükürük diye bir şey kalmamıştı, sözcükleri oluşturamıyordum. Su bulmak umuduyla etrafıma bakındım. Bardağım boştu. 'Cat Stevens,' dedim kulak tırmalayan bir sesle.

'Söyleyeceğim kelimelerden hangileri Arapça kökenli değildir: simya, haşhaşi, kelam, kırmızı, vuku, zirve?'

'Ama... Hepsi Arapça kökenli.'

'İkinci kelimenin etimolojisi nedir?'

'Ben... Ben anlayamıyorum. 'Haşhaşi' kelimesi haşhaş tüketen kişi anlamındaki Arapça bir kelimeden türetilmiştir.'

'Zabibah ve Kral *adlı romanı kim yazmıştır?'*

Yüzümde bir ışık parıldıyordu. Annemin avcı feneri. Ama bu kez Dr. Vorta tutuyordu o şeyi.

'Saddam Hüseyin.'

'Köy Köydür, Toprak Topraktır, Astronotun İntiharı ve Diğer Hikâyeler *adlı kitabı kim yazmıştır?"*

'Albay Muammer Kaddafi.'

'Arap kimyasının babası kimdir? Nerede ve ne zaman ölmüştür?'

'Cabir ibn Hayyan. Kûfe, Irak. 815.'

'Beyinde kaç sinaps bulunur?'

Ne? Bunun konumuzla..."

'Beyinde kaç sinaps bulunur?'

Ben de bir zamanlar babama aynı soruyu sormuştum. Ne yanıt vermişti?

'Gökyüzünde ne kadar yıldız varsa beyinde de o kadar sinaps vardır.'

'Doğru. Televizyonun mucidi kimdir? Yanıtını soru şeklinde söyle.'

Başımı eğdim, ellerimi gözlerimin üzerine koydum. 'Vladimir Zworykin kimdir?'

'Hafıza Tanrıçası, İlham Perilerinin annesi.'

'Mnemosyne kimdir?'

'Sesli bir soru geliyor. Bana duyduğun eserin adını ve bestecisini söylemeni istiyorum.'

İlk dokuz notayı dinledim. 'Stephen Foster. 'Swanee River'.

'Hiç annenle ilgili cinsel fantezi kurdun mu ya da kurar mısın?'

'Hayır.'

'Doğru. Peki Samira Darwish ile ilgili?'

'Evet.'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Bir buçuk yaşındayken giydiğin önlüğün rengi neydi? (a) yeşil; (b) beyaz; (c) sarı; (d) kırmızı.'

'Hiçbiri.'

'Doğru.'

'Dr. Vorta... Neden soruyorsunuz bu soruları bana? Bunların konumuzla...'

'Sen bir soruyu bilemeyene dek devam edeceğiz.'

'Ama... Neden? İmkânsız, yanıtlanamaz bir soru soracaksınız ve...'

'Nato alfabesini kullanarak 'olibanum' kelimesinin harflerini söyle ve tanımını yap.'

'Ne? İmla yarışması mı bu?'

'1979 yılında bu alanda Quebec şampiyonu olmuştun, değil mi?'

'Evet, ama... Kelimeyi tanımlamamız istenmiyordu o zaman.'

'Oh-LIB-anum kelimesinin harflerini kodla ve kelimeyi tanımla. '

'Olibanum: Oscar, Lima, India, Bravo, Alpha, November, Uniform, Mike. Bir zamanlar Arabistan'da mumyalama işleminde kullanılırmış. Buhur da denir.'

'Doğru. İki kundaklamayı kimin yaptığını biliyor musun?'

'Hayır.'

'Benim yaptığımı mı düşünüyorsun?'

'Hayır.'

'Annen miydi?'

'Hayır.'

'Daha önce de ufak çaplı yangınlar çıkarmıştı.'

'O değildi, tamam mı!'

'Kimdi peki?'

'Bilmiyorum. Cevabı bilmiyorum. Bu da demektir ki oyun bitti, haksız mıyım?'

'Hangi oyun?'

'Bu sorgulama oyunu; bu soru sorup durma, bezdirme, taciz etme işi, hem de yirmi beş...'

'Alzheimer'a çare olacak bir ilaç buldun mu?'

'Evet.'

'Annende bu hastalığı bilerek tetiklediğime inanıyor musun?'

'Hayır.'

'Norval yalancı mı?'

'Biraz abartır, ama yalan söylemez.'

'Ondaki hafıza bozukluğunun benim deneylerimle bir ilgisi olduğunu düşünüyor musun?'

'Ne? Hangi hafıza bozukluğu?'

'İntihar etmesinden beni sorumlu tutuyor musun?'

'Ne intiharı? Ben...'

'Babanın intiharından beni sorumlu tutuyor musun?'

'Elbette hayır.'

'Banyocu Kadın'a âşık mısın?'

'Hayır.'

'Samira'ya âşık mısın?'

Bu kez tereddüt ettim, dudağımı ısırdım, yüzüme kan bastığını hissettim. Samira'ya baktım. Varlığıyla bey-

nımı güneşin ışınları gibi kamaştıran, gözlerimin içinde yüz binlerce altın para ve dans eden kıvılcımlar bırakan, akkor halindeki ikili, üçlü, dörtlü çizgilerin etrafında dönüp durduğu Samira'ya... Sonra bakışlarımı Dr. Vorta'ya çevirdim ve yüzünün bir başkasınınkine dönüştüğünü gördüm. Ellerimle gözlerimi kapattım. 'Evet.'

'Evet mi?'diye sordu Jack Lafontaine. 'Emin misin? Tekrar düşünmek ister misin? İstersen parayı alıp gidebilirsin. Soruyu hiç sorulmamış kabul edebilirim... Hayır mı? Emin misin? Kesinlikle doğru mu sence? O zaman tahmin et dostum. Bir haberim var sana. ELLİ BİN DOLAR kazandın! Noel Burun için hep birlikte çıldıralım!'

'ALKIŞ' *işareti.*

'Pekala, biraz soluklanmak için ara verelim. Vaaauuv! Umarım hepiniz insanın vücudunu elektriklendiren, türünün tek örneği olan bu performanstan keyif almışsınızdır. Ben kesinlikle aldım! Başka program çekecek miyiz? Tüm paramızı verdiğimize göre başka program çekmemize gerek var mı?' Jack kocaman çeki tutabilmek için bir süre durakladı. 'Al bakalım, Noel. Hepsi senin. Sahnenin kenarında bekleyen kız arkadaşın mı? Mükemmel. Eminim ki sen bulamazsan o bulacaktır bu parayı harcamanın bir yolunu! Pekâlâ, millet, yeniden buluştuğumuzda yepyeni bir kategoride, yepyeni yarışmacı adaylarımızı karşılayacağız. Vaauv! Bizden ayrılmayın!'

Dr. Vorta kablolari çözüp şakayla karışık 'saç kurutucusu' adını taktığı boneyi çıkarırken Noel yavaşça gözlerini açtı. Doktorun sesini duyduğunda içini bir korku kapladı: Hayatında ilk kez hiçbir renk görmüyordu.[58]

---

[58] NB bu bilgi yarışmasını günlüğüne bir rüya, hatta gerçeküstü bir 'kâbus' olarak kaydetti (14 Mayıs 2002), ancak her ikisi de değildi, çünkü NB uyumuyordu. Artık herkesçe bilindiği üzere bu durum, modifiye ettiğim transkranyal manyetik uyarıcımla (VTMS©) gerçekleştirdiğim bir deneyden kaynaklanıyordu. Bu deneyde NB'nin korteksini küçük elektromanyetik akımlar, nörofarmasötikler ve sözel ipuçları ile değiştirdim ve asla gerçekleşmemiş olan bu karmaşık olayın 'anısını' oluşturdum. Buna bir 'anı' diyorum, çünkü NB'nin hipokampusunda gerçek anıların arasında depolandı. Bu deneyin etkileri ve sonuçları insanı ürkütüyor. Daha fazlasını ileride yazacağım bir makalede bulabilirsiniz. [Dr. Vorta'nın Notu]

23
JJ'nin Defteri

Bay Jean-Jacques Yelle ve konuğunu

THE FILLER BLUE-CHIP ÖDÜLLERİ'ne

davet etmekten büyük bir onur duyarız.

Kanada Bilim Konseyi FBC Ödülleri'ni 21 Kasım 2002'de saat 18.00'de Victoriaville, Quebec'teki Hotel Bonaparte'da başlayacak akşam yemeği ve ödül törenivle sahivlerine verecektir.

Montrealli Nöroloğa Ödül

Nouvelles Télé-Radio

VICTORIAVILLE, QUE. – Montrealli nörolog Dr. Émile Vorta dün akşam Victoriaville'deki Hotel Bonaparte'da düzenlenen Filler Blue-Chip Ödülleri Töreni'nde En İyi Bilimsel Kitap Ödülü'ne layık görüldü. Memento Vivere tarafından yayımlanan sinestezi (renkli duyma) ile ilgili bir kitap olan *Comme si j'avais mille ans,* çarpıcı savları ve özenli araştırmaları nedeniyle övgü aldı.

Kitaptaki her bölümün başlangıcında yer alan şiirleri de öven Quebec Üniversitesi'nden Profesör Antoine Blorenge, 'Émile Vorta Kanada'nın Kolomb'udur, nörolojik bir kaşiftir, yeni topraklar ve bilinmeyen sınırların peşinde koşan biridir,' yorumunda bulundu.

Dr. Vorta yaklaşık bir saat süren teşekkür konuşmasında 'iyi bir araştırmanın iyi bir romana benzediğini, herkesin onu anlayabileceğini ve onunla arasında bir bağlantı kurabileceğini' belirtti. 'Uslanmaz bir gezgin olan aklını ve kendisini konsantre eden hırsını' överek sözlerine devam eden Vorta, kazandığı 10.000 dolarlık ödülün bir kısmını Kanada Alzheimer Derneği'ne bağışlama sözü verdi.

(20 Ocak 03)

Alzheimer Konferansı Büyük Bilimsel Gelişmelerin Arasında Başladı

Alzheimer Derneği Hayat Boyu Başarı Ödülü'nü Verdi

Agence Suisse

Basel, İsviçre – Dünyanın en büyük Alzheimer hastalığı araştırma konferansı, dünya nüfusunun yaşlanması ve dünyadaki ortalama yaşam süresinin artması nedeniyle gelecekte milyonlarca daha fazla insanı etkileyecek olan bu hastalığın tedavisindeki büyük bilimsel gelişmelerin arasında bugün Basel'de başladı. Dernek, açılış töreninde Kanada Quebec Üniversitesi'nden nöroloji profesörü Dr. Émile Vorta'ya Friedrich Caflisch Yaşam Boyu Başarı Ödülü'nü verdi. Derneğin en prestijli ödülü olan Caflisch Ödülü, sıra dışı çalışmaları ve başarılarıyla uluslararası sinir bilimi topluluğuna sürekli ilham kaynağı olan kişilere veriliyor.

Dr. Vorta geçen hafta da Lahey'de, Majesteleri Hollanda Kraliçesi Beatrix tarafından verilen bir paye olan Hollanda Aslanı Şeref Nişanı ile ödüllendirilmişti.

BKZ. ALZHEIMER KONFERANSI, SY. A2

(20 Ocak 03)

ALZHEIMER

1946-1964 ARASINDA DOĞAN BEBEK PATLAMASI DÖNEMİ ÇOCUKLARI UZUN YILLARDIR TIBBİ ARAŞTIRMALAR ALANINDA ÖNEMLİ BİR NÜFUZA SAHİP OLMUŞTUR. ONLAR YİRMİLİ YAŞLARINDAYKEN DAHA İYİ DOĞUM KONTROLÜ İSTEMİŞ, OTUZLARINDA DAHA GEÇ YAŞLARDA BEBEK SAHİBİ OLABİLECEKLERİ ÜREME TEKNİKLERİ VE ŞİMDİ KIRKLARINDA VE ELLİLERİNDE *HAFIZALARINI AÇIK VE TAZE TUTABİLME YÖNTEMLERİ* ARAMIŞTIR.

İNSAN BEYNİYLE İLGİLİ SON KEŞİFLER, KISA SÜRE ÖNCESİNE KADAR BİLİME BİLE KAPALI OLAN KAPILARI AÇMIŞTIR.
DEVRİM NİTELİĞİNDEKİ BU GELİŞMELERLE BİRLİKTE NÖROFARMASÖTİK MÜHENDİSLERİ TAMAMEN YENİ BİR İLAÇ SERİSİ OLUŞTURMAK İÇİN GEREKLİ DAYANAĞA SAHİP OLDU. BU İLAÇLAR PEK ÇOK HASTALIĞIN YANI SIRA **ALZHEIMER** GİBİ NÖRODEJENERATİF HASTALIKLARIN DA TEDAVİSİNDE VE ÖNLENMESİNDE KULLANILACAK.

65 YAŞIN ÜZERİNDEKİ 5.5 MİLYON KUZEY AMERİKALININ BU 'SESSİZ SALGINA' YAKALANDIĞI TAHMİN EDİLİYOR. 65 YAŞINDAN SONRAYSA HASTALIĞIN İNSİDANSI HER YIL İKİ KATINA ÇIKIYOR, 85 YAŞINA GELİNDİĞİNDE *NÜFUSUN HEMEN HEMEN YARISINI* ETKİLİYOR OLACAK.

BİZ HSY OLARAK BU YENİ NESİL İLAÇLARIN GELECEK İÇİN 'ZİHİN AÇICI' BİR YATIRIM OLDUĞUNA İNANIYORUZ. NEDEN BÖYLE DÜŞÜNDÜĞÜMÜZÜ ÖĞRENMEK İÇİN BİZİMLE TEMASA GEÇİN.

HELVETIA SERMAYE YÖNETİMİ

(450) 874-9988

(21 Ocak 03)

Film Davası Reddedildi

The Gazette

Quebec Mahkemesi, Montrealli bir film tanıtım reklamı yazarının açtığı davayı reddetti.

Dava, kendisine ait 'Boşluk, boşluk ve diğer boşluklarla ilgili bir film' sloganının izinsiz olarak kullanıldığını iddia eden Jean-Jacques Yelle tarafından bir grup Amerikan eğlence ve film şirketine karşı açılmıştı.

Yargıç Anne Dupré davayı 15 Şubat'taki duruşmadan önce reddetti.

Warner Bros'un yaptığı açıklamada, 'Mahkemenin kararından son derece memnunuz,' ifadelerine yer verildi ve 'Davacının kuruluşumuzun herkesçe bilinen sözdizimsel bir formatı ancak kendi izniyle kullanabileceğimiz yönündeki savı ifade özgürlüğünü ciddi şekilde tehdit etmektedir,' dendi.

MGM ise davanın reddedilmesiyle ilgili olarak, 'Bu, ritmik ifadelerden ilham alan ve kendi yaratıcı fikirleri sansürlenmeden veya tehlike yaratmadan birtakım ifadeler yakalayan tüm yazarlar için bir zafer,' açıklamasını yaptı.

(14 Şubat 03)

Tecavüz İlacı Şebekesine Baskın

Agence Québec Presse

MONTREAL, QUE. – Kanada Kraliyet Atlı Polisi dün flört tecavüzü ilacı veya 'Unutma Hapı' adı verilen ilaçları üretmekte kullanılan kimyasal maddeleri satan bir ilaç şebekesinin çökertilmesine yardımcı oldu.

Polis isimsiz kaynaklardan aldığı ihbar sonucu Çarşamba günü Montreal'in Lachine bölgesinde iki kişiyi tutukladı. Bu tutuklamaların ardından yapılan operasyonda Kuzey Amerika'nın çeşitli yerlerindeki 12 şehirde toplam 32 kişi tutuklandı.

Şebekenin lideri olduğu öne sürülen Pietro Debeurme dün Albany, New York'ta GBL ithalatı ve dağıtımı da dahil olmak üzere çeşitli suçlarla ilgili olarak sorgulandı. Zanlı suçsuz olduğunu söyledi.

Şebeke liderinin erkek kardeşi Marc Debeurme ise ABD'de başka bir iddianameyle suçlanıyor. Marc Debeurme kafasından okla vurulduktan sonra kaldırıldığı Montreal'deki Hôtel Dieu Hastanesi'nden henüz taburcu edildi.

Adı geçen iki Quebecli şahıs, GBL ve BD de dahil olmak üzere tecavüz ilacını yapmakta kullanılan kimyasal maddeleri içeren GHB 'kitlerinden' 5000 tanesini kendi web siteleri üzerinden satmakla suçlanıyorlar. Polis operasyonda piyasa değeri 160 milyon doları aşan GBL maddesi ele geçirdi. GBL Kanada'da yasal, ancak ABD'de yasaklanmış durumda.

GHB; uyuşukluk, baş dönmesi, mide bulantısı ve inhibisyon kaybına neden olan büyük oranda öldürücü bir yatıştırıcıdır. GHB'nin Kuzey Amerika'da ve Avrupa'da kadınları uyutmak ve onlara tecavüz etmek amacıyla kullanıldığı sayısız vaka bulunuyor.

(5 Mayıs 2003, Pazartesi)

Hafıza: Cesaret Alzheimerlıların sergisinde gözler önüne seriliyor

The Link, Concordia Üniversitesi
Daphne Dubois

Stella Burun 56 yaşına kadar eline hiç resim fırçası almadı, ancak bu onu 57 yaşında ilk tablolarını ziyaretçilerin beğenisine sunmaktan alıkoyamadı.

Burun ve diğer üç Alzheimer hastasının eserleri Quebec Üniversitesi Sanat Terapisi Bölümü ile Kanada Alzheimer Vakfı Montreal Şubesi tarafından belediye binasının lobisinde düzenlenen 'Yürekten Gelen' adlı sergide sergilenecek.

Serginin düzenlenmesine önayak olan sanat terapisi öğrencisi Samira Darwish, 'Alzheimer tanısı konduktan sonra çoğumuz yaşamın -ya da en azından yaşam kalitesinin- tükendiğini düşünürüz,' dedi ve ekledi: 'Ama Alzheimer'dan sonra da hayat vardır, sanat vardır. Sergimizin, hastalığı yenen bu insanların asla ölmeyen umudu ve cesaretini herkesin görmesine yardımcı olmasını umuyoruz.'

Burun'un altı sulu boya tablosunun yanı sıra Montreal bölgesinde yaşayan Alzheimer hastaları Esther Goldbloom, François Hogue ve kısa süre önce hayatını kaybeden Maria Calderón'un süsleme, heykel ve diğer çalışmaları sergide ziyarete açık olacak.

Darwish serginin bilinç arttırıcı bir faaliyet olmasını umuyor. 'Alzheimer sadece gözyaşı ve ölüm olarak algılanmamalı. Biz burada, bir anlamda bu insanların gücünü ve cesaretini kutluyoruz. Onlar varlıklarıyla hem ailelerini, hem de toplumlarını -hatta dünyayı da- zenginleştirdi.'

Bilgi için Montreal Alzheimer Vakfı'nı arayınız. (514) 319-0800

(11 Kasım 03)

Demansa karşı savaşta büyük buluş

REUTERS

Montreal, 11 Kasım 2003 — Kişinin aklını çalan hastalığın tüm aşamalarında etkili tedavi sağlayan ilk ilaç olması muhtemel bir karışımla yapılan araştırmaya göre içeriğinde bazıları orta çağ Arap eczacıları tarafından kullanılan maddeler bulunan yeni, devrim niteliğindeki bu 'hafıza hapının' Alzheimer hastalarında hafıza kaybını ve fiziksel çöküşü durdurduğu görüldü.

Kanada'da yaklaşık 250.000 kişiyi etkileyen ve halihazırda onaylı olan ilaçlarının sadece ilk evrelerde kullanılabildiği Alzheimer'ın bilinen bir ilacı veya önlemi bulunmuyor.

Araştırmacılar *Journal de médecine de Québec*'in bu ayki sayısında A-1001 adlı ilaçla orta ve ciddi düzeyde Alzheimer'ı olan hastalar üzerinde yapılan altı aylık testlerin sonucunda hastalığa bağlı gerilemenin durduğunun görüldüğünü belirttiler. İlaç kısmen alfaketamin, Huperzin A (kurtayağı) ve amaranttan oluşuyor. Adı geçen son iki maddeden *Binbir Gece Masalları*'nda da bahsediliyor.

Çalışmayı yürüten Quebec Üniversitesi Nöroloji Yüksekokulu'ndan Dr. Émile Vorta, 'Bu hem doktorlar hem de hastalar için bir mucizedir,' dedi.

Araştırma ekibi üyelerinden olan ve nihai formülü bulduğu söylenen Noel Burun röportaj teklifimizi geri çevirdi.

A-1001 amiloid yığınlarına saldırıyor ve beyinde sinir hücresi hasarına yol açan fazlalık kimyasal glutamatı bloke ediyor.

(13 Kasım 03)

Quebec Üniversitesi'nde skandal: Psikoloji laboratuarında suç videosu bulundu

Journal de Montréal

MONTREAL – MUC Polisi dün Ocak 2002 tarihine dayanan bir tecavüz ilacı suçuyla ilgili tutuklamalar yaptığını açıkladı.

İsimsiz kaynaklardan ihbar alan polis Çarşamba günü Montreal'in Westmount ilçesinde iki kişiyi tutukladı.

Quebec Üniversitesi Psikoloji Bölümü'nde suçla ilgili bir video bulundu. Sadece iki dakika uzunluğundaki görüntülerde Montrealli mağdur Samira Darwish'in bilincini kaybetmiş bir şekilde sedyede yattığı ve laboratuvar önlükleri giyen iki kişinin mağdurun vücudunu incelediği görülüyor. Zanlıların her ikisi de görüntülerde ameliyat maskesi takmış olarak kayda alınmış bulunuyor.

Sesleri eski bir laboratuvar teknisyeni tarafından tanımlanan iki zanlının ismi açıklanmadı.

(1 Aralık 03)

MONTREALLİ BİLİMADAMINA BÜYÜK ÖDÜL

APQ

OSLO, NORVEÇ – Quebec Üniversitesi'nde Nöroloji Profesörü olarak görev yapan Émile S. Vorta'nın Alzheimer hastalığıyla ilgili araştırmalara yaptığı katkılardan ötürü 2003 yılı Edvard-N. Bilim Ödülü'ne layık görüldüğü açıklandı.

Edvard-N. Ödülü, merkezi Oslo'da bulunan dünyaca ünlü bilimsel think-tank kuruluşu Norveç Enstitüsü tarafından her yıl sahiplerine veriliyor.

İsviçre doğumlu Vorta, A-1001'in keşfedilmesini sağlayan araştırmayı denetledi. A-1001, Alzheimer'dan önce görülen hafif bilişsel bozukluk aşamasında müdahalede bulunmayı, hastalığın seyrini değiştirmeyi veya ilerleyişini durdurmayı mümkün kılıyor, ayrıca orta ve geç evre Alzheimer hastalığını hafif bilişsel bozukluk aşamasına geri döndürüyor.

Edvard-N. Ödülü'nü kazanan kişinin açıklanmasından sonra ödül tarihinde ilk kez bir tartışma furyası başladı, zira üç Amerikan gazetesi son dönemde A-1001'in keşfinde Dr. Vorta'nın rolünü sorgulayan makaleler yayınlamışlardı.

Edvard-N. Ödülü 2 milyon kron, yani yaklaşık 400.000 Kanada doları değerinde bir ödül. Ödül, ismini finansmanı sağlayan Norveçli hayırsever bir yatırımcıdan alıyor.

(15 Ocak 04)

ÉMILE VORTA 1930-2004

Sinir biliminin önde gelen ismi Alzheimer tedavisinin temellerini attı

THE NEW YORK DAILY TIMES

MONTREAL — Hafıza alanındaki çalışmaları belki de son çeyrek yüzyılın en önemli nörofarmasötik keşfi olan A-1001 'hafıza hapının' bulunmasını sağlayan, eski Quebec Üniversitesi nöroloji profesörü, Memento Vivere editörü Dr.. Émile S. Vorta dün Montreal'deki Philippe Pinel Enstitüsü'nde 74 yaşında hayatını kaybetti.

Vorta uluslararası ödüllerle dolu 42 yıllık kariyerini 2003 yılında noktalamış, araştırma ve yayıncılık alanlarından emekli olmuştu. Quebec Üniversitesi Rektörü Patrick L. Lavigne, 'Émile Vorta kendi döneminin en saygın ve en önemli sinirbilimcilerinden biriydi,' dedi.

İsviçre doğumlu nörolog, bir zamanlar erişilmez ve haritası çıkarılamaz denilen beynin frontal lobunun haritasını çıkaran ilk araştırmacılardan biriydi. Hafıza işlevleriyle alakalı olması itibariyle frontal lobun yapısını keşfetmekte ve açıklamakta çeşitli teknikler —elektriksel uyarılar, nörofarmasötikler, halüsinojen ilaçlar, davranışsal tepkiler ve diğer benzersiz yöntemler— kullanmıştı.

Vorta aynı zamanda sinestezi ve hipermnezi araştırmalarının da öncüsüydü. Bu amaçla kendi adını taşıyan modifiye edilmiş bir transkraniyal manyetik uyarıcı (VTMS) geliştirmişti.

Vorta sayısız bilimsel ödül kazanmış, yüzlerce hastayı iyileştirmiş ve tüm dünyadaki bilimsel dergilerde yayınlanan 500'den fazla makale yazmıştı. Bununla birlikte uzun ve başarılarla dolu kariyeriyle ilgili tartışmalar eksik olmamıştı. BKZ. VORTA, SY. 2.

24
Noel'in Günlüğü (IV)

5 Ocak 2004

Durun bakalım, nasıldı? 'Dünya mükemmelliğe bilinçsizce ulaşmıştır. Bizim dünyamız, nükleer devlerin ve etik çocukların dünyasıdır.' Bu sözü kimin söylediğini hatırlayamıyorum (mutlaka hatırlayacağım) ama her kim söylemişse kesinlikle haklı. JJ'nin beynin zekâsına karşılık yüreğin zekâsı hakkında söyledikleriyle paralel...

Babamın, kilit vurduğumuz kalbimizdeki duyguları sadece şairlerin özgürlüklerine kavuşturabileceğini söylemesiyle de paralel. Dürüst olmak gerekirse, hangi duygulardan bahsettiğinden hiçbir zaman emin olamadım. Hangi duyguların özgürlüğüne kavuşturulması gerekir ve neden? Yanıtı annem verdi: Gerçekten aradığımız şey, kendimizi birine verme özgürlüğüdür. Manyakçasına kendimize tutunmamızı engelleme, kendimizi yalnızca ve kibirle kendi çıkarımız için yaşadığımız hapishaneden kurtarma özgürlüğü. Bence kilitli kalbimizdeki hazine budur.

İkinci cümledeki sözü Omar Bradley söylemiş. (Az önce anneme sordum.)

6 Ocak

Gökyüzünden kocaman kar taneleri dökülüyor. Dört yaşımdayken, annem Babylon'daki evimizin cumbasında bana, "Cennetteki kazların tüylerini yoluyorlar," demişti. Sonra da kendi ördüğü koyu mavi yün hır-

karnını fermuarını kapatmış, eliyle küçük bir kürek tutuşturup beni karlara oturtmuştu. "Büyükannen öyle derdi," diye eklemişti atkımı sıkılaştırdığı esnada gür turuncumsu sarı saçları yanağıma dokunurken. Bu anı zihnimde halen taptaze, ama diğer pek çok anı hassas ve firari; tıpkı şu an cama dokununca kaybolan kar taneleri gibi.

Bu, günlüğümün son maddesi olacak.

Annem eski haline döndü; bu benim için dünyanın övgüsünü kazanmaktan, bir milyon tane piyango kazanmaktan çok daha değerli. Kendisiyle kalabileceğimi söyledi, ama sanırım taşınma vakti geldi. Hayatında yeni biri var, aslına bakarsanız benim hayatımda da yeni biri var. Geceleri yanında kâbus görmediğim biri. Havaalanında annem, "Ona evlenme teklif et," diye fısıldadı kulağıma.

Ne para ne de servet istedim, ikisinin peşinden de koşmadım. Sadece eski Yunanlıların yaptığı gibi başkalarının benden önce yaptığı şeyleri yeni bir yöntemle birleştirdim. Daha önce es geçilmiş noktaları gördüm, kafamda 'mantıkdışı' bağlantılar kurdum, güzelliği gördüm, hepsi bu. Babamın pusulası ve şekilleri, büyükannemin cadılığı, JJ'nin hercai iyimserliği ve Norval'ın köklü kötümserliği olmasaydı bunları asla gerçekleştiremezdim. Altından küçük aşk oklarını Eros yerine kimyanın da atabileceğini bana gösteren ilham perim Samira olmasa, bana olan sevgisi —ve ihtiyacı— beni daha yukarıda bir varlık düzeyine çıkaran, beni bir şövalyeye, bir sihirbaza, bir aptala çeviren ve mucizeler karşısında gözlerimi açık tutmamı sağlayan annem olmasa hiçbir şeyi başaramazdım.

25

Hayalet Yazarın Sonsözü

Belgeler ve anekdot şeklindeki bilgiler burada sona eriyor.* Maalesef ne Henry Burun'un 1978'de yazdığı laboratuvar notları, ne de oğlunun 2002 yılında yazdığı, 'hafıza hapının' evrimi ve senteziyle ilgili önemli ayrıntılar içeren notları elimizde. Bu notların ölmeden önce ilaç patentleri almaya çalışan Dr. Vorta'da olduğu düşünülüyordu. Ancak söz konusu belgeler asla bulunamadı.

Dr. Vorta tartışılmaz bir şekilde parlak bir bilim adamıydı; Norval Blaquière'in iddia ettiği gibi himayesinde bulunan, kendisinden daha parlak birini engellemeye çalışan kıskanç bir akıl hocası değildi. Bir 'şarlatan' da değildi. A-1001 haricinde tüm keşiflerinin kendisine ait olduğunun kanıtları bulunuyor. A-1001 için aldığı ödüller hariç tüm ödüllerini hak ettiği su götürmez bir gerçek. Bununla birlikte, Dr. Vorta'nın kariyeri boyunca kendisini bir sahtekar olarak lanse etmeye çalışan sayısız düşmanı oldu ki, eşi de bunlara dahildir. Hayatının son on yılını yanlış tıbbi uygulamalar, ihmalkârlık ve zinanın da aralarında bulunduğu pek çok suçlamayla mücadele ederek geçirdi.

Örneğin 1990'ların başında Dr. Vorta, başlangıç

* Yukarıdaki not Dr. Vorta'nın son notuydu. Kendisi basit bir göz ameliyatı esnasında hayatını kaybetti. Vefatının ardından eşi Anna Sautter-Vorta hikâyenin son üç bölüm ve bu nihai son not hariç değiştirilmeden başka bir yayıncı tarafından yayınlanmasını istedi. [Yazarın Notu]

evresindeki Alzheimer hastalığını tedavi etmek konu-
sunda umut vaat eden bir ilaç geliştirdi, ancak Kanada Gıda ve İlaç Dairesi (FDC) klinik deneylerdeki eksiklikler nedeniyle Vorta'nın çalıştığı şirketin (Memoria İlaç) ruhsatını iptal etti. Vorta'nın FDC'nin kararından çok kısa süre önce sahip olduğu şirket hisselerini elinden çıkardığı daha sonra ortaya çıktı. Dr. Vorta şirkete ait gizli finansal bilgilerle borsada işlem yapmak suçundan mahkemeye davet edildi, ancak ceza almadı.

1990'ların ortasında Vorta'nın FDC'deki Bölüm Şefi'ni ilacın onaylanması işlemine yeşil ışık yakması veya süreci hızlandırması için baskı altında tuttuğu yönündeki suçlamalar delil yetersizliğinden düştü.

1990'ların sonunda Vorta psikomnemonik araştırmaların sponsorluğunu yapan firmalardan komisyon aldığı ve hastaları klinik deneylere katılmaları için ikna etmesi karşılığında abartılı paralar kabul ettiği yönünde medyanın suçlamalarına maruz kaldı; mali işlem kayıtlarının izlenmesi sonucunda biri hazır kahve üreticisi, diğeriyse Helvetia Sermaye Yönetimi adlı yatırım firması olan Avrupalı iki firmaya ulaşıldı.

2002 yılında kimliği bilinmeyen bir ihbarcının Dr. Vorta'nın makalelerinin çoğunu öğrencilerinin yazdığını iddia etmesinin ardından Quebec Üniversitesi Deneysel Psikoloji Bölümü 'kapsamlı bir soruşturma' başlattı. 4 Kasım 2002'de oybirliğiyle ilan edilen karar şöyleydi: Bütün suçlamalardan aklanmıştır.

2003'te aralarında İsveç Karolinska Enstitüsü'nden Dr. Hyalmar Tjarnqvist'in de bulunduğu bir grup bilim adamı Dr. Vorta'nın keşiflerinden bazılarına, özellikle de Noel Burun'un hipokampusuna yapay

bir ilaç yerleştirdiği iddiasına itiraz ettiler. Quebec eski Sağlık Bakanı'nın eşi olan Quebec Üniversitesi Deneysel Psikoloji Bölümü İdari Müdürü Yolande Foisy iki soruşturmayı dikkatle izledi. Geçici kurulun oybirliğiyle aldığı karar şu şekildeydi: Dr. Vorta'nın keşifleri tamamen onaylanmakta ve desteklenmektedir. Doktorun laboratuvarı bilimsel titizliğin ve örnek teşkil eden laboratuvar uygulamalarının merkezidir ve aksini iddia eden suçlamalar temelsizdir.

Aynı yıl Aralık ayında, Dr. Vorta'nın Oslo'da yaşam boyu başarı ödülü almasının ardından, Quebec Üniversitesi'nden meslektaşı olan Dr. Charles Ravenscroft, Vorta'yı en az iki hastasına, Stella Burun ve Norval Blaquière'e, Alzheimer hastalığının başlamasına neden olan bir madde (Vortagon) enjekte etmekle suçladı. Bu suçlamayı doğrulayan herhangi bir kanıt henüz bulunamadı.

Aynı ay içerisinde Quebec Üniversitesi Deneysel Psikoloji Laboratuvarı'nda çekilen sözde 'tecavüz videosuna' istinaden Dr. Vorta cezai kovuşturma gerektiren bir suç işlemek amacıyla mağdura zehirli bir madde vermekle suçlandı. Ancak tecavüz veya cinsel saldırıya yönelik herhangi bir suçlama yapılmadı, çünkü bu ikisini destekleyecek herhangi bir kanıt yoktu. Dr. Vorta, Collège des médecins du Québec'teki disiplin soruşturmasında suçlamaları reddetti, ancak kendisini suçla ilişkilendiren DNA kanıtlarına bir açıklama getiremedi. Dr. Vorta, mahkeme öncesinde gerçekleştirilen ön oturumda akli melekelerinin yerinde olmadığı kararına varılarak suçsuz bulundu ve 2004 Şubat'ında de Philippe Pinel Enstitüsü'ne kaldırıldı.

Bunu takiben Association des neurologues du Québec'in yürüttüğü soruşturma Dr. Vorta'yı akladı. Dr. Vorta hakkında yaptığı 'gizli araştırma' için gizli kamerasıyla videoyu çeken Norval Blaquière, biri Dr. Vorta'nın önlüğünü giymiş olan iki kişinin aslında Dr. Charles Ravenscroft ile Isabelle Rhéaume olduğunu ortaya çıkardı. Noel Burun iki doktor arasında geçen ve içinde 'aşırılık' ve 'bilgeliğin sarayı' kelimelerinin yer aldığı güçlükle duyulur bir konuşmadan doktorların sesini teşhis etti.

Ön duruşmada çiftin yanlış kanıtlar yaratarak Dr. Ravenscroft'un kovulması da dahil olmak üzere 'geçmişteki pek çok adaletsizliğin' intikamını almaya çalıştıkları ortaya çıktı. Samira Darwish'i arabalarında önce polise, sonra da evine götürmeden önce içgüdüsel olarak ve kocanın ısrarı üzerine Dr. Vorta'nın laboratuvarına götürdüler ve laboratuvarda Vorta'yı suçlu çıkaracak mikroskopik lifler ve DNA kanıtları bıraktılar. Ancak avukatlarının belirttiği üzere çift, Samira'ya tecavüz ilacını vermemiş (ki ilacı veren kişi hâlâ aranıyor) dolayısıyla onu daha ciddi bir suçtan kurtarmışlardı. Ceza uzlaşması görüşmeleri neticesinde her ikisi de ayrı ayrı olmak üzere 1.000 dolar para cezası ve Montreal Adası'ndaki iki bakım evinde iki yüz saat süreyle toplum hizmeti cezasına çarptırıldılar.

Kaderi değiştirilmese bir bakımevinde yaşayacak olan Stella Burun tamamen iyileşti ve Montreal Cégep'te tarih öğretmenliğine başlayarak sınıf ortamına geri döndü. Şu anda kendisine yıllardır âşık olan ve

sekiz yaşında bir kız çocuğu bulunan dul bir mesiektaşıyla flört ediyor. Çift 2005 yazında Aberdeen, İskoçya'da evlenmeyi planlıyor.

JJ Yelle'nin delikanlılığa doğru gerileyişi, Montreal'deki Yunan Bağımsızlık Günü Yürüyüşü'nde eski kız arkadaşıyla karşılaşmasının ardından sona erdi. Gittikçe yaşlanan bir fahişe olan kadın karşılaştıklarında detokstan henüz çıkmıştı ve JJ bu karşılaşmayı, 'Cehennemde uyuyakaldıktan sonra görülen bir kabustan uyanmak gibiydi,' diye tarif etti. Dokuz ay birlikte yaşadılar, ancak evlenmediler. JJ hem mali hem de duygusal olarak kendini toparlamasına yardımcı olduktan sonra kadın, motosikletçi sevgilisine geri döndü. Bu durum JJ'yi pek de üzmedi, çünkü böylece Banyocu Kadın Sancha Ribeiro'ya evlenme teklif etme özgürlüğüne kavuşmuştu. Çift şu anda Vermont'un kuzeyinde, içerisinde bir sera bulunan çiftliklerinde yaşıyor ve tütünün yerini alacak sağlıklı bir alternatif madde olan, genetik yapısıyla oynanmış melez kokarca lahanası (*Symplocarpus foetidus*) ve doğu sassafrası (*Sassafras parthenoxylon*®) üzerinde deneyler yapıyor. Patent gelirleri ve R.J.Reynolds'tan gelecek tohum ücreti de dahil olmak üzere 2005 yılı tahmini kazançları 6.2 milyon dolar. JJ şu anda Mount Royal Mezarlığı'nı satın almak için yetkililerle görüşüyor.

Norval Blaquière asla Z'ye ulaşamadı, aslında S'yi hiç geçemedi. *Dilimin Ucunda* programında ilk turu bile aşamadı. Üniversitenin kilisesinde yirmi altı

hatta boyunca her Pazar günü dini eğitim verdikten ve Dr. Vorta'ya dair 'gerçekleri ortaya çıkaran' eserini yayınladıktan sonra kısa süreli hafıza kaybı ve beyin tümörünü andıran belirtiler nedeniyle 2003 yılı başında hastaneye yatırıldı. Bu belirtilerin deneyler sırasında uzun süre boyunca psikotrop ilaçlar almasının bir sonucu olduğu düşünüldü ki, söz konusu ilaçlar arasında yoğun rüya ve amnezi deneyimi yaratan metakualon, kloral hidrat ve Alzheimer hastalığını tetiklediğinden şüphelenilen Vortagon yer alıyordu. Norval'ın hafıza sorunları ilk kez Noel Burun'un 24 Kasım 2002 tarihli günlük yazısında tespit edildi:

'Sen neden bahsediyorsun?' diye yanıtladı Norval. Bakışlarından gerçekten hatırlamadığını anlayabiliyordum, çünkü aynı bakışları annemin gözlerinde de görmüştüm. 'Ne alfabesi?'

2003 yılı ilkbaharında Hôpital Hôtel-Dieu'den taburcu olan Norval Nottinghamshire'daki Hucknall'a gitti ve orada kısa bir süre Bayan Crandall'ın evinde kaldı. Cesedi Nisan ayı ortasında bulutsuz bir Cumartesi günü Newstead Abbey'deki Byron Gölü'nün yani on bir yıl önce Teresa'nın sularına dalarak intihar ettiği gölün kuzey kıyısında bulundu.

Amaranthine-1001'in FDA onayı aldığı Mayıs 2005'ten bu yana Noel Burun tüm röportaj tekliflerini, devlet nişanlarını ve bilimsel ödülleri geri çevirdi. Bilimsel kaynaklarda ilacın bulunmasında emeği geçenlerin isimleri arasında kendi isminin geçmesini de reddetti ve bu keşfi (merhum) Henry Burun, (mer-

hum) Norval Blaquière, Jean-Jacques Yelle ve Samira Darwish'ten oluşan bir araştırma grubunun gerçekleştirdiğini belirtti. Patent ve ödül tutarları bu nedenle dörde bölündü ve ekipten iki kişinin ölmüş olması nedeniyle devlete kalan kısımlar ise Norval Blaquière'in annesiyle Henry Burun'un dul eşine verildi.

Noel Burun'un sineztezisi Dr. Vorta tarafından tamamen yok edilmedi, ancak hafifletildi. Sinestezi artık Noel'in diğer insanlarla etkileşimini sekteye uğratmıyor. Hafıza kapasitesi de bununla orantılı olarak eski kuvvetinin belirli bir kısmına indi. Noel yağmalanmış iç dünyasıyla ilgili olarak geçirdiği akut —hem de yürek parçalayacak derecede akut— umutsuzluk devresine rağmen bu normallik hastalığını bir fedakârlık olarak kabul ediyor.

Noel Burun ile Samira Darwish özel hayatlarını kararlılıkla korumuş olsalar da çiftin kısa süreli olarak Long Island'ın güneybatı sahilinde ve Samira'nın bir sanat merkezinin inşaatını denetlediği Al-Hillah'ta yaşadığına dair söylentiler var. Yine söylentilere göre henüz bebek olan kızları da bir sinestezik.

A
Oğlan
(zeki)
B
Kız
C
Kız
D
Kız
(kibirli)
E
Oğlan
(inek)
F
Oğlan
(pejmürde)
G
Kız
H
Herikisi
I
Oğlan
J
Oğlan
(havalı)
K
Kız
(oğlansı)
L
Kız
(özgür)
M
Oğlan
N
Oğlan
(inek)
O
Kız
(eğlenceli)
P
Kız
Q
Kız
(sorunlu)
R
Kız
S
Kız
(güzel)
T
Kız
(güvenli)
U
Oğlan
V
Kız
(psiko)
W
Kız
(asabi)
X
Oğlan
(asabi)
Y
Kız
Z
Oğlan
(hoş tavırlı)
0
Kız
(sıkıcı)
1
Herikisi
2
Oğlan
3
Kız
(kıpır kıpır)
4
Oğlan
5
Kız
6
Oğlan
(salakça)
7
Oğlan
8
Oğlan
9
Kız
(silik)

Sinestezya

Jeffrey Moore

Sinestezya...

Kimine göre hastalık olan bir durum kimine göre katıksız bir mucize olabilir mi?

Sinestezi, algılamada duyuların birleşmesi anlamına gelir. Sinestezikler gerçeği, farklı duyusal algılamaları birbiriyle karıştırarak görür.

Kimi için 'E' harfi yeşildir örneğin. Bazısına göre 'R'nin tiz bir sesi vardır ya da '5' rakamı sarı renktir, 'Fa' notası çikolata tadındadır.

Bazı araştırmacılar tarafından 'hastalık' olarak kabul edilen Sinestezi, bazılarına göre mucize, hatta mistik bir insan yeteneğidir. İşin ilginç yanı, sinestezikler çoğu zaman farklılıklarının farkında bile değildir.

Noel Burun da bir sinestezik. Ona neredeyse deha seviyesinde artistik ve bilimsel yaratıcılık veren beyne ve hiçbir şeyi unutmamasını sağlayan hafızaya sahip. Annesiyse ironik olarak Alzheimer hastalığının pençesine düşmüş bir tarih öğretmeni.

Yolları kesişen üç sinestezik arkadaşı, hedonist yazar Norval, çocukluk anılarına hapsolmuş JJ ve geçmişini silmeye çalışan eski sinema aktristi Samira, annesini iyileştirecek buluş için Noel'e yardım ediyor.

Sinestezya dünya çapında bir bilim adamının notlarına ve onunla birlikte çalışan dört sinesteziğin günlüklerine dayanan, zihnin kimyasından ruhun simyasına, sinesteziden Alzheimer'e, Batı felsefesinden 1001 Gece Masalları'na uzanan, unutulması zor, kışkırtıcı bir roman.

9 789756 006979